Italska terra sigillata i keramika tankih stijenki na području Sjeverne Liburnije: tipologija, kronologija i distribucija

Konestra, Ana

Doctoral thesis / Disertacija

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:162:231527

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

University of Zadar Institutional Repository

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U ZADRU

POSLIJEDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ
ARHEOLOGIJA ISTOČNOG JADRANA

Ana Konestra

ITALSKA TERRA SIGILLATA I KERAMIKA TANKIH STIJENKI NA PODRUČJU SJEVERNE LIBURNIJE: TIPOLOGIJA, KRONOLOGIJA I DISTRIBUCIJA

Doktorski rad

Zadar, 2016.

SVEUČILIŠTE U ZADRU

POSLIJEDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ
ARHEOLOGIJA ISTOČNOG JADRANA

Ana Konestra

ITALSKA TERRA SIGILLATA I KERAMIKA TANKIH STIJENKI NA PODRUČJU SJEVERNE LIBURNIJE: TIPOLOGIJA, KRONOLOGIJA I DISTRIBUCIJA

Doktorski rad

Mentorica
Dr. sc. Goranka Lipovac Vrkljan, znan. sur.

Komentor
Doc. dr. sc. Mato Ilkić

Zadar, 2016.

SVEUČILIŠTE U ZADRU
TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

I. Autor i studij

Ime i prezime: Ana Konestra

Naziv studijskog programa: Poslijediplomski sveučilišni studij Arheologija istočnog Jadrana

Mentorica: dr. sc. Goranka Lipovac Vrkljan, znan. sur.

Komentor: doc. dr. sc. Mato Ilkić

Datum obrane: 11. svibnja 2016. g.

Znanstveno područje i polje u kojem je postignut doktorat znanosti: Humanističke znanosti, Arheologija

II. Doktorski rad

Naslov: Italska terra sigillata i keramika tankih stijenki na području Sjeverne Liburnije: tipologija, kronologija i distribucija

UDK oznaka: 904:738](497.572)"652"(043.3)

Broj stranica: 1142

Broj slika/grafičkih prikaza/tablica: 48/21/8

Broj bilježaka: 204

Broj korištenih bibliografskih jedinica i izvora: 826, 6 izvora, 6 internetskih izvora

Broj priloga: 6

Jezik rada: Hrvatski

III. Stručna povjerenstva

Stručno povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada:

1. doc. dr. sc. Igor Borzić, predsjednik
2. izv. prof. dr. sc. Željko Miletić, član
3. dr. sc. Goranka Lipovac Vrkljan, znan. sur., članica

Stručno povjerenstvo za obranu doktorskog rada:

1. doc. dr. sc. Igor Borzić, predsjednik
2. izv. prof. dr. sc. Željko Miletić, član
3. dr. sc. Goranka Lipovac Vrkljan, znan. sur., članica

UNIVERSITY OF ZADAR
BASIC DOCUMENTATION CARD

I. Authorand Study

Name and Surname: Ana Konestra

Name of the Study Programme: Postgraduate doctoral study Archaeology of the Eastern Adriatic

Mentor: Scientific Associate Goranka Lipovac Vrkljan, PhD

Co-mentor: Assistant Professor Mato Ilkić, PhD

Date of the Defence: May 11th 2016

Scientific Area and Field in which the PhD is obtained: Humanities, Archaeology

II. Doctoral Dissertation

Title: Italian terra sigillata and thin-walled ware in the area of Northern Liburnia: typology, chronology and distribution

UDC mark: 904:738](497.572)"652"(043.3)

Number of pages: 1142

Number of pictures/graphical representations/tables: 48/21/8

Number of notes: 204

Number of used bibliographic units and sources: 826, 6 sources, 6 web sources

Number of appendices: 6

Language of the doctoral dissertation: Croatian

III. Expert committees

Expert committee for the evaluation of the doctoral dissertation:

1. Assistant Professor Igor Borzić, PhD, president
2. Associate Professor Željko Miletić, PhD, member
3. Scientific Associate Goranka Lipovac Vrkljan, PhD, member

Expert committee for the defence of the doctoral dissertation:

1. Assistant Professor Igor Borzić, PhD, president
2. Associate Professor Željko Miletić, PhD, member
3. Scientific Associate Goranka Lipovac Vrkljan, PhD, member

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Ana Konestra,** ovime izjavljujem da je moj **doktorski**rad pod naslovom ITALSKA TERRA SIGILLATA I KERAMIKA TANKIH STIJENKI NA PODRUČJU SJEVERNE LIBURNIJE: TIPOLOGIJA, KRONOLOGIJA I DISTRIBUCIJA rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 13. ožujka 2017.

Zahvale

Brojne ustanove i pojedinci omogućili su uvid i obradu građe potrebne za izradu ovog rada, te im se ovim putem želim zahvaliti na pruženoj pomoći i strpljenju. Zahvaljujem Pomorskom i povijesnom muzeju hrvatskog primorja u Rijeci i posebno kustosu Ranku Starcu, Arheološkom muzeju u Zagrebu, muzejskom savjetniku Zoranu Greglu te višem kustostu Ivanu Radmanu-Livaji, Lošinjskom muzeju (Arheološka zbirka Osor) te ravnateljici Zrinki Ettinger Starčić i voditeljici zbirke u Osoru Jasminki Ćus-Rukonić, Gradskom muzeju Senj i ravnateljici Blaženki Ljubović, prof. te Muzeju Grada Crikvenice i kustosici Tei Rosić.

Također velika zahvala dr. sc. Morani Čaušević Bully (Université de Franche Comté, Udruga aIpak), dr. sc. Sebastianu Bully (CNRS) i njihovom timu na mogućnosti obrade materijala s istraživanja na Fulfinumu, kao i brojnim poticajnim razgovorima o „kvarenerskim" temama.

Veliko hvala voditelju postrojenja JANAF-au Omišlju Bruni Jankoviću, Galeriji Fortis i Italu Samblichu te Marjanu Bolfu. Za materijal s Kurilova također zahvaljujem Ninu Novaku (KO Rijeka) i Matiji Makarunu.

Ovim putem želim iskazati veliku zahvalnost Eleni Schindler Kaudelka i Susanne Zabehlicky Scheffenegger na mogućnosti posjeta depou na Magdalensbergu, kao i na svesrdnoj želji da odgovore na svako moje pitanje, dvojbu i razriješe sporne ulomke. Također, bez pomoći, savjeta i sugestija kolega s Instituta izrada ovoga rada bila bi mnogo teža, te im ovom prilikom svima zahvaljujem. Na usmjeravanje u početnim fazama ovoga rada i pomoći oko pojedinih tema također zahvaljujem profesorima poslijediplomskoga studija u Zadru, posebno mom komentora u dr. sc. Mati Ilkiću, dr. sc. Ireni Radić Rossi i drugim kolegama s Odjela za arheologiju i Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru.

Za kraj želim zahvaliti mojoj mentorici Goranki Lipovac Vrkljan na strpljenju, trudu i pomoći tijekom istraživanja i izrade rada, na dostupnosti za brojne konzultacije, a posebno na slobodi i samostalnosti koju mi je omogućila kako tijekom ovoga, tako i tijekom mnogih drugih aktivnosti koje provodimo zajedno.

Svima još jednom velika hvala!

Napomena

Ova je disertacija nastala u sklopu rada na projektu Hrvatske zaklade za znanost, *Rimska ekonomija u Dalmaciji: proizvodnja, distribucija i potražnja u svijetlu keramičarskih radionic*a (RED, IP-11-2013-3973).

SADRŽAJ

SADRŽAJ ..... *I*

PREDGOVOR ..... **VIII**

1 UVOD **1**

2 ZEMLJOPISNI I POVIJESNI PREGLED ISTRAŽIVANOGA PODRUČJA **6**

2.1 PROSTORNI OBUHVAT ISTRAŽIVANJA I NJEGOVE ZEMLJOPISNE I KOMUNIKACIJSKE ZNAČAJKE 6

2.1.2 Antičke cestovne i pomorske komunikacije *13*

2.2 SJEVERNA LIBURNIJA TIJEKOM ŠIRENJA RIMSKE VLASTI 47

2.2.1 Ključna povijesna zbivanja *47*

2.2.2 „Romanizacija“? Organizacija prostora i društva sjeverne Liburnije (posljednja stoljeća stare ere - rani principat) *50*

3 LOKALITETI, POVIJEST ISTRAŽIVANJA I KONTEKST NALAZA **68**

3.1 RIJEKA (*TARSATICA*) 72

3.2 BAKAR (*VOLCERA*) 74

3.3 GROBNIK 79

3.4 JADRANOVO – UVALA LOKVIŠĆA 81

3.5 CRIKVENICA (*AD TURRES*) 83

3.6 SENJ (*SENIA*) 85

3.7 SV. JURAJ (*LOPSICA*) 87

3.8 STARIGRAD SENJSKI 90

3.9 STINICA (*ORTOPLA*) 90

3.10 OMIŠALJ/*FULFINUM*/KURILOVO 92

3.11 KRK (*CURICTA*) 94

3.12 BAŠKA (NEKROPOLA SV. MARKO) 97

3.13 OSOR (*APSORUS*) 98

4 POVIJEST ISTRAŽIVANJA ANTIČKE KERAMIKE NA KVARNERSKOME PODRUČJU S NAGLASKOM NA FINO STOLNO POSUĐE **101**

5 METODOLOŠKE ODREDNICE **106**

5.1 UVOD 106

5.2 REGIONALNA TIPOLOGIJA – PRIMJERI 107

5.2.1 Zašto regionalna tipologija? Potencijal analize širega zemljopisnoga prostora *110*

5.3 TEMELJI TIPOLOGIJE TS I KTS SJEVERNE LIBURNIJE – METODOLOGIJA 110

5.3.1 Prikupljanje i organizacija podataka *112*

5.3.2 Terminologija *115*

5.4 ANALIZA PODATAKA 122

5.4.1 Definiranje tipova *122*

5.4.2 Analogije *122*

5.4.3 Datiranje ... *122*
5.4.4 Kvantificiranje ... *125*
5.5 BAZA PODATAKA ISKAN ... 127
5.5.1 Struktura i projektiranje baze podataka i funkcionalnosti web aplikacije za upravljanje batom 129
6 DEFINICIJA KERAMIČKIH VRSTA ITALSKE *TERRE SIGILLATE* I KERAMIKE TANKIH STIJENKI: KARAKTERISTIKE, TERMINOLOGIJA, RAZVOJ PROIZVODNJE .. 131
6.1 *TERRA SIGILATA* ITALSKE PROIZVODNJE: DEFINICIJA VRSTE ... 132
6.2 KERAMIKA TANKIH STIJENKI ITALSKE PROIZVODNJE: DEFINICIJA VRSTE ... 134
6.3 RELJEFNO UKRAŠENA SJEVEROITALSKA *TERRA SIGILLATA* I KERAMIKA TIPA *ACO* ... 135
7 IDENTIFIKACIJA PROIZVODNIH SREDIŠTA ITS I KTS ... 139
7.1 PROIZVODNJA NA PODRUČJU SREDIŠNJE I JUŽNE ITALIJE ... 142
7.1.1 Terra sigillata ... *142*
7.1.2 Dosad ustanovljeni proizvodni centri ITS u srednjoj i južnoj Italiji (Slika 33) ... *144*
7.1.3 Centri pretpostavljeni prema indirektnim indikatorima proizvodnje (Slika 33) ... *152*
7.1.4 Keramika tankih stijenki ... *153*
7.1.5 Centri pretpostavljeni prema indirektnim indikatorima proizvodnje (Slika 35) ... *155*
7.1.6 Dosad ustanovljeni proizvodni centri KTS u srednjoj i južnoj Italiji (Slika 35) ... *156*
7.1.7 Aco pehari (Slika 35) ... *161*
7.2 RADIONICE IZVAN ITALIJE ... 161
7.3 POČECI I RAZVOJ PROIZVODNJE NA PODRUČJU SJEVERNE ITALIJE (CISALPINA) ... 162
7.3.1 Terra sigillata ... *165*
7.3.2 Sarius šalice i Aco čaše ... *167*
7.3.3 Keramika tankih stijenki ... *170*
7.4 LOKALIZACIJA RADIONICANA PODRUČJU SJEVERNE ITALIJE ... 172
7.4.1 Terra sigillata ... *172*
7.4.2 Keramika tankih stijenki ... *177*
7.4.3 Proizvodna područja pretpostavljena na temelju distribucije i tehnološko-morfoloških analogija ... *185*
8 ORGANIZACIJA RADIONICA I DISTRIBUCIJA PROIZVODA: PEČATI, PODRUŽNICE?, KOMERCIJALIZACIJA PROIZVODA ... 187
8.1 KVANTIFICIRANJE PROIZVODNJE ... 194
8.2 DISTRIBUCIJA ... 196
9 PROIZVODNJA *TERRE SIGILLATE* I KERAMIKE TANKIH STIJENKI IZVAN ITALIJE 200
9.1 GALIJA I PANONIJA ... 200
9.2 PROIZVODNJA *TERRE SIGILLATE* I KERAMIKE TANKIH STIJENKI NA PODRUČJU PROVINCIJE DALMACIJE ... 201
10 GLATKA ITALSKA *TERRA SIGILLATA* S PODRUČJA SJEVERNE LIBURNIJE ... 204
10.1 ORGANIZACIJA KATALOGA ... 204

10.2 TIPOLOGIJA 206
10.2.1 Tip 204 – Consp. 1 (T. 1) *206*
10.2.2 Tip 117– Consp. 3 (T. 2) *210*
10.2.3 Tip 298 – Consp. 4 (T. 2) *212*
10.2.4 Tip 363 – Consp. 5 (T. 2) *215*
10.2.5 Tip 563 – Consp. 6 (T. 2) *217*
10.2.6 Tip 230 – Consp. 7 (T. 2) *219*
10.2.7 Tip 234 – Consp. 8 (T. 3) *221*
10.2.8 Tip 231 – Consp. 9 (T. 3) *223*
10.2.9 Tip 273 – Consp. 10 (T. 3) *224*
10.2.10 Tip 275 – Consp. 11/13 (T. 3) *225*
10.2.11 Tip 235 – Consp. 12 (T. 4) *227*
10.2.12 Tip 572 – Consp. 14 ..... *229*
10.2.13 Tip 14 – Consp. 18 (T. 4) *231*
10.2.14 Tip 9 – Consp. 20 (T. 5, 6, 7) *235*
10.2.15 Tip 5 – Consp. 21 (T. 7, 8, 9, 10) *240*
10.2.16 Tip 374 – Consp. 22 (T. 10) *246*
10.2.17 Tip 494 –Consp.23 ..... *248*
10.2.18 Tip 377 – Consp. 24 (T. 10) *249*
10.2.19 Tip 128 – Consp. 26 (T. 10) *251*
10.2.20 Tip 85 – Consp. 27 (T. 11) *252*
10.2.21 Tip 175 – Consp. 28 (T. 11) *256*
10.2.22 Tip 108 – Consp. 29 (T. 11) *258*
10.2.23 Tip 297 – Consp. 32 (T. 11) *260*
10.2.24 Tip 435 – Consp. 33(T. 12) *262*
10.2.25 Tip 246 – Consp. 34 (T. 12) *263*
10.2.26 Tip 233 – Consp. 36 (T. 13) *266*
10.2.27 Tip 262 – Consp. 37 (T. 13) *268*
10.2.28 Tip 248 – Consp. 38 (T. 13) *270*
10.2.29 Tip 503 – Consp. 39 (T. 13) *273*
10.2.30 Tip 291 – Consp. 50 (T. 13) *275*
10.3 DNA 277
10.3.1 Consp. B (T. 14) *277*
10.3.2 Tip 187 – Consp. B 1.2 (T. 14) *278*
10.3.3 Tip 221 – Consp. B 1.5 (T. 14) *279*
10.3.4 Tip 194 – Consp. B 1.6 (T. 14) *280*
10.3.5 Tip 304 – Consp. B 1.7 (T. 14) *281*
10.3.6 Tip 118 – Consp. B 1.9 (T. 15) *282*
10.3.7 Tip 41 – Consp. B 1.10 (T. 15) *283*
10.3.8 Tip 534 – Consp. B 1.11/12 (T. 15) *284*
10.3.9 Tip 203 – Consp. B 2.3 (T. 15) *285*
10.3.10 Tip 119 – Consp. B 2.4 (T. 15) *286*
10.3.11 Tip 120 – Consp. B 2.5 (T. 15, 16) *288*
10.3.12 Tip 533 – Consp. B 2.6 (T. 16) *290*
10.3.13 Tip 121 – Consp. B 2.8 (T. 16) *291*
10.3.14 Tip 247 – Consp. B 3.9 (T. 16) *292*
10.3.15 Tip 195 – Consp. B 3.13 (T. 16) *293*

10.3.16 Tip 277 – Consp. B 3.16 (T. 16) *294*
10.3.17 Tip 181 – Consp. B 4 (T. 16) *295*
10.3.18 Tip 13 – Consp. B 4.13 (T. 16) *296*
10.3.19 Tip 504 – Consp. abb. 6, 4 ..... *297*
10.4 VRČEVI (T. 14) 298
10.4.1 Tip 192 – Consp. K *299*
10.4.2 Tip 364 – Consp. Kd *299*
10.4.3 Tip 193 – Consp. K1 ..... *299*
10.4.4 Tip 207 – Consp. K7-8 ..... *300*
10.4.5 Tip 290 – Consp. K9 ..... *300*
10.4.6 Tip 292 – Consp. K12 ..... *300*
10.4.7 Tip 259 – Consp. K16 ..... *301*
10.4.8 Tip 320 – Consp. K20 ..... *301*
10.4.9 Tip 289 – Consp. K23 ..... *301*
10.4.10 Tip 369 – Consp. / *301*
10.5 ULOMCI ITS DVOJAKE ATRIBUCIJE (T. 16) 304
10.5.1 Inv. 209 – Consp. 24? 32? *304*
10.5.2 Inv. 272– rub *304*
10.5.3 Inv. 285 - rub *304*
10.5.4 Inv. 305 - rub *305*
10.6 GRAFITI 306
10.6.1 Epigrafski grafiti *308*
10.6.2 Figuralni grafiti *310*
11 RELJEFNO UKRAŠENA SJEVROITALSKA *TERRA SIGILLATA*: ČAŠE TIPA *ACO* I ŠALICE TIPA *SARIUS* **314**
11.1 ORGANIZACIJA KATALOGA 314
11.2 *ACO* ČAŠE (T. 17) 316
11.2.1 Tip 202 – / *316*
11.2.2 Tip 420 – Lavizzari Pedrazzini tav. 22/5, Berti n. 41, t. XXX/3-5 ..... *318*
11.3 *SARIUS* ŠALICE 320
11.3.1 Tip 196 – Mazzeo saracino 13D/A, Modelkeramik 2e, 2c, Lavizzari Pedrazzini 8a (T. 17) 320
11.3.2 Tip 261 – Modelkeramik 2f, Mazzeo saracino 13D/A?, Lavizzari Pedrazzini 8a? (T. 17) 322
11.3.3 Tip 509 – Modelkeramik 2b, Mazzeo saracino 13D/B, Lavizzari Pedrazzini 8b (T. 17) ... 323
11.3.4 Tip 562 – Modelkeramik 2d, Mazzeo saracino 13D/B-C (T. 18) *325*
11.4 ŠALICE *SARIUS* - UKRAŠENE STIJENKE (T. 18) 326
11.4.1 Primjerci s pečatom *326*
11.5 ULOMCI RELJEFNO UKRAŠENE ITS DVOJAKE ATRIBUCIJE (T. 18) 342
11.5.1 Inv. 283 – ručka *342*
11.5.2 Inv. 288 – dno *342*
11.5.3 Inv. 430 – dno *342*
12 TIPOLOGIJA KERAMIKE TANKIH STIJENKI S PODRUČJA SJEVERNE LIBURNIJE **343**
12.1 ORGANIZACIJA KATALOGA 343

12.1.1 Organizacija tipologije kvarnerskih nalaza 344
12.2 ČAŠE 347
12.2.1 Tip 347 - Schindler Kaudelka 20 (T. 19) 347
12.2.2 Tip 215 - Schindler Kaudelka 1 (T. 19) 350
12.2.3 Tip 177 - Schindler Kaudelka 26/Mayet IIIBa (T. 19) 352
12.2.4 Tip 253 - Schindler Kaudelka 2, Brusić 394-395 (T. 19) 354
12.2.5 Tip 254 - Schindler Kaudelka 5/6, Brusić 394-395 (T. 20) 357
12.2.6 Tip 258 - Schindler Kaudelka 6d (T. 20) 358
12.2.7 Tip 311 - Schindler Kaudelka 12/13 (T. 20) 359
12.2.8 Tip 213 - Schindler Kaudelka 13/14 (T. 20) 361
12.2.9 Tip 214 - Schindler Kaudelka 19c (T. 20) 362
12.2.10 Tip 308 - Schindler Kaudelka 43 (T. 20) 363
12.2.11 Tip 313 - Schindler Kaudelka 35b (T. 20) 365
12.2.12 Tip 255 - Schindler Kaudelka 124, 128 (4, 6, 16)? (T. 20) 366
12.2.13 Tip 539 – Plesničar-Gec t. 2/1,2, Ricci 1/364? (T. 20) 368
12.2.14 Tip 464 – Portorecanati fig. 243(T. 21) 370
12.2.15 Tip 471 – Ricci 1/135 (T. 21) 372
12.2.16 Tip 446 – / (Bonis, t. XX, 14) (T. 21) 373
12.2.17 Tip 459 – Angera 9/Ticino C22 (T. 21) 374
12.2.18 Tip 549 – / (T. 21) 376
12.2.19 Tip 550 – Topić n. 17 (T. 21) 377
12.2.20 Tip 1 – Brusić 402-407 (T. 21) 379
12.3 ZDJELICE 382
12.3.1 Tip 237 – Schindler Kaudelka 28 (T. 22) 382
12.3.2 Tip 240 – Schindler Kaudelka 68 (T. 22, 23) 384
12.3.3 Tip 397 – Schindler Kaudelka 50? (T. 23) 391
12.3.4 Tip 238 – Schindler Kaudelka 84 (T. 23) 393
12.3.5 Tip 216 – Schindler Kaudelka 115 (T. 23) 395
12.3.6 Tip 439 – Schindler Kaudelka 134, Plesničar-Gec 21, 24 (T. 24) 397
12.3.7 Tip 2 – Schindler Kaudelka 102-103, Ricci 2/231, 2/402, 2/403 s a la barbottine ukrasom (T. 24) 399
12.3.8 Tip 3 – Ricci 2/231 bez ukrasa (T. 24, 25) 405
12.3.9 Tip 511 – Schindler Kaudelka 104 (T. 25) 410
12.3.10 Tip 399 – / (T. 25) 412
12.3.11 Tip 405 – Angera 4 similis (T. 25) 414
12.3.12 Tip 400 – Martin t. 4/2 (T. 26) 416
12.3.13 Tip 403 – Brusić 2000: 27 (T. 26) 418
12.3.14 Tip 618 – De Micheli Schulthess C9 (T. 26) 419
12.3.15 Tip 444 – Plesničar Gec t.1/42-53 (T. 26) 420
12.4 ŠALICE 421
12.4.1 Tip 6 – Plesničar Gec t. 1/70 (T. 26) 421
12.4.2 Tip 396 - Plesničar Gec t. 1/35 (T. 26) 423
12.4.3 Tip 453 - Plesničar Gec t. 1/77 (T. 27) 424
12.4.4 Tip 413 - / (T. 27) 426
12.4.5 Tip 388 - Boccalino monoansato, boccalino a collarino, Angera 16, Luni CM 3155, Marabini LXVIII, Hayes Mug type 2 (T. 27, 28) 427
12.4.6 Tip 416 - Hayes Mug type 1 (T. 28) 435

12.4.7 Ulomci kojima nije moguće dodijeliti tip 437

13 LOKALNA PROIZVODNJA FINOGA STOLNOGA POSUĐA – CRIKVENIČKA RADIONICA 438

14 RASPRAVA 441

14.1 PREDUVJETI I IZVORI ZA TRGOVAČKE VEZE SJEVERNE LIBURNIJE S ITALSKIM PROSTOROM 441

14.1.1 Uvod 441
14.1.2 Preteče uvozu ITS i KTS 442

14.2 OSNOVNE ZNAČAJKE DISTRIBUCIJE ITS I KTS: OPĆA KRONOLOŠKA I KVANTITATIVNA SLIKA 447

14.3 ANALIZA TIPOLOGIJA ITS I KTS 455

14.3.1 Glatka italska terra sigillata 455
14.3.2 Reljefno ukrašena ITS: Sarius i Aco 473
14.3.3 Keramika tankih stijenki 475

14.4 DISTRIBUCIJA PREMA LOKALITETIMA: POJEDINI *CASE STUDIES* 482

14.4.1 Kronološka i tipološka distribucija prema lokalitetima: nekropole 482
14.4.2 Odnos grada i nekropole: antička Curicta i njezina nekropola kao indikator regionalnoga trenda 488

15 KERAMIKA U DRUŠTVENOM I GOSPODARSKOM KONTEKSTU ANTIČKE SJEVERNE LIBURNIJE 493

15.1 LOKALNA PROIZVODNJA 493

15.2 TRGOVINA I KERAMIKA 495

15.2.1 Modaliteti trgovine italskom keramikom 496
15.2.2 Kraj trgovine italskom keramikom 503

16 ZAKLJUČAK 505

17 POPIS LITERATURE 513

17.1 POPIS INTERNETSKIH IZVORA 579

18 SAŽETAK RADA I KLJUČNE RIJEČI 580

18.1 SUMMARY 582

19 PRILOZI 585

19.1 TABLE 604

19.2 POPIS SLIKA 635

19.3 POPIS TABELA 637

19.4 POPIS GRAFIKONA 637

19.5 POPIS KRATICA 638

19.5.1 Ustanove: 638
19.5.2 Izvori: 639
19.5.3 Keramičke vrste: 639
19.5.4 Ostalo: 639
19.5.5 Kratice literatura: 639

19.6 KATALOG NALAZA, FAKTURA I PREMAZA 641

20 ŽIVOTOPIS 1141

PREDGOVOR

Pottery tends to arouse strong emotions in archaeologist:
they either love it or hate it.
(Orton et al. 2003: 3)

Keramički materijal nedvojbeno je najbrojniji nalaz u većini arheoloških iskopavanja i terenskih pregleda koji obuhvaćaju lokalitete od neolitika do suvremenih razdoblja (industrijska arheologija), te je, osim u iznimnim situacijama, osnova za definiciju kronologije, a nerijetko i tipologije lokaliteta i eventualnih faza.

S obzirom na takvu sveprisutnost i potencijal keramike u arheologiji, njezina je obrada kroz razvoj ove znanosti prošla pojedine metodološke faze: od povijesno-umjetničke, preko tipološke do kontekstualne, a danas se na proučavanje keramike primjenjuju etnografske i različite metode prirodnih znanosti s ciljem definiranja tehnologije proizvodnje i provenijencije (Orton et al. 2003: 5-21).

Istraživanja keramičkih nalaza na području antičke provincije Dalmacije, posebice prostora na koji ćemo se u ovom radu ograničiti, odnosno njezinoga najsjevernijega dijela – sjeverne Liburnije – također je „prošla“ kroz sve razvojne faze keramološke znanosti. Pojedini su nalazi interpretirani s likovno-umjetničkog aspekta, pojedini epigrafski, dok su drugi zasad prezentirani isključivo tipološki, a posljednjih godina brojne metode posuđene iz prirodnih znanosti (skupnim terminom *arheometrija*) pomažu u razlučivanju tehnoloških i provenijencijskih problematika. Kao posljednja stepenica keramološkoga istraživanja (i konačni cilj svakog povijesnog promišljanja) jest smještanje tako dobivenih podataka u kontekst pojedinoga lokaliteta ili pak u širi regionalni, odnosno nadregionalni kontekst. Tada keramički nalazi postaju indikatorima trgovačke razmjene, komunikacija, društvenih pojava (rituala i sl.) ali i jednostavnih svakodnevnih aktivnosti antičkih žitelja pojedinoga područja (rekonstrukcija kuhinje, načina konzumiranja i vrste pića, kozmetičkih navika itd.) – postaju indikatorima akulturacije/romanizacije[1].

[1] O ovim terminima biti će riječ u *Uvodu*.

Povijest istraživanja keramičkih nalaza, ali i opća povijest istraženosti antičkih lokaliteta te njihova tipologija, poslužile su kao temelj definicije prostornoga, kronološkoga i metodološka obuhvata ove disertacije, čemu su i posvećena njezina uvodna poglavlja, u kojima je opisan njegov gospodarski i komunikacijski potencijal (poglavlja 1. – 4.). Naime, sjeverna Liburnija – Kvarnerski zaljev – Kvarner, ciljano su izdvojeni zbog postojanja brojnih neobjavljenih keramičkih nalaza kao i zbog postojanja pojedinih radova koji su na keramiku primijenili spomenute metode (Makjanić 1982, 1985, 1987, 1988), te su stoga poslužili kao temelj za ovaj rad. Upravo zato, ali i zbog svoje dobre kronološko-tipološke definiranosti i opće prisutnosti, kao osnovna tema provedenoga istraživanja izabrano je fino stolno posuđe ranocarske datacije i italske provenijencije – *Italska* terra sigillatai *keramika tankih stijenki*.

Time su definirane početne postavke ovoga rada, čija je provedba obuhvatila nekoliko etapa definiranih različitim metodama, a s ciljem rekonstrukcije trgovačkih i kulturnih kontakata sjeverne Liburnije s italskim (rimskim) svijetom, kako bi se kroz sociološko-gospodarski aspekt promatralo lokalno stanovništvo na prijelazu stare u novu eru i definirali oni aspekti koji ga izdvajaju, odnosno zbližavaju, s onim susjednih područja.

Preliminarna analiza primarnih izvora, u ovom slučaju keramike, učinjena je kroz obradu nalaza u muzejskim čuvaonicama te nalaza s recentnih terenskih istraživanja, ali i analizom dosad objavljenih nalaza koji su dijelom prilagođeni suvremenim tipologijama. Metodološke odrednice i sama definicija keramičkih vrsta, kao važan preduvjet za razumijevanje njihova interpretativnoga potencijala, izneseni su kroz poglavlja 3, 4 i 5. Osnovni alat za obradu nalaza i njihovu kasniju analizu – relacijska baza podataka ISKAN – također je podrobno opisan s aspekta semantičke strukture, ali i tehnoloških značajki. U tom smo se metodološkom segmentu disertacije posebno osvrnuli i na metode kvantifikacije, datacije i statističke obrade koja je provedena nakon primarne analize nalaza i definicije tipologija.

Slijedeća poglavlja (6. – 8.) posvećena su raščlambi tipologija italske *terre sigillate* (glatke i reljefno ukrašene) i keramike tankih stijenki uz podrobni opis svakog identificiranog tipa, njegovu distribuciju i kvantifikaciju, ali i njegovu pojavnost na susjednim područjima provincije Dalmacije i Histrije. Na taj je način dobiven krono-tipološki kostur obje keramičke vrste koje su u rad uključene. Zasebna potpoglavlja

posvećena su lokalnoj proizvodnji (kako pretpostavljenoj tako i onoj potvrđenoj) te njenoj pojavnosti unutar analiziranoga korpusa.

U posljednjem dijelu disertacije (*Rasprava* i *Zaključak*) provedena je statistička obrada analiziranoga materijala s aspekta količine i kronologije, dok se pitanju distribucije pristupilo analizom pojedinih slučajeva (*case studies*) s obzirom da karakteristike ustanovljenih konteksta nisu kod svih lokaliteta omogućile jednaki statistički uzorak. Dobiveni podaci uspoređeni su s pojedinim lokalitetima i regijama gdje su slične studije omogućile komparativni pristup. Osim toga ova su poglavlja poslužila i za analizu drugih pokazatelja trgovine i gospodarstva antičke sjeverne Liburnije, kao i analizu uvoznog materijala prethodnih razdoblja. U oba smo se slučaja ograničili na objavljeni materijal. Ponovno je posebno izdvojen odnos lokalno proizvedene keramike s uvoznim stolnim posuđem.

Posljednje poglavlje (*Zaključak*) osim što sumira rezultate iznesene kroz disertaciju (rezultati analize nalaza i kreiranja tipologije, rezultati statističke obrade, rezultati različitih komparativnih analiza), smješta dobivene podatke u širi kontekst liburnskoga društva, njegova gospodarstva i kulture u trenutku prijelaza s peregrinske društvene organizacije u rimski društveno-politički sustav, odnosno u trenutku njegove „romanizacije“. Koristeći i druge dostupne izvore i komparativne primjere, sjeveroliburnsko društvo analizira se s aspekta akulturacije, prihvaćanja italskih (odnosno vanjskih) kulturnih modela i običaja, odnosno zadržavanja vlastitih, te se pokušava definirati trenutak i značajke njegova doticaja i ulaska u opći jadranski, a kasnije i mediteranski kulturni krug. Također, s obzirom na ograničeno trajanje obaju keramičkih vrsta i značajan trgovačko-gospodarski preokret koji njihov kraj obilježava, posvećena je pažnja i na slijed trgovine (uvoza) nakon zamiranja proizvodnje italskoga finoga stolnoga posuđa, no i u ovom slučaju u granicama objavljenih radova ili preliminarnih pregleda materijala.

1 UVOD

Keramika, materijal koji je kroz pretpovijesna i povijesna razdoblja korišten za izradu vrlo različitih predmeta (od građevinskoga materijala, transportne ambalaže do stolnoga posuđa ili utega za ribarsku mrežu) najčešće je prvi, a nerijetko i jedini indikator arheoloških lokaliteta. No, obrada keramičkoga materijala nerijetko biva zanemarena, odgođena, ili kada i jest provedena, ne biva objavljena na stručan ili iscrpan način. Sama metodologija obrade keramičkih nalaza, koja zahtjeva vrijeme, prostor, stručnjake i konstantan ulog u praćenje novih spoznaja, često dovodi do zanemarivanja ovog vrijednog arheološkog izvora i njegova potencijala. Pa iako prve analize iskopane keramike datiraju u 15. st. (Ebendorfer 1464 g. prema Orton et al. 2003: 5), a prve tipološke klasifikacije u 19. st. (Orton et al. 2003: 7), još uvijek je mnoštvo keramičkoga materijala pohranjeno u muzejskim depoima i čuvaonicama, a koji nije nikada klasificiran ni prema osnovnim značajkama klase i vrste niti kronološke (kulturne) pripadnosti. Time pojedina područja ostaju uskraćena za ovaj primarni izvor, te rekonstrukcija njihove povijesti staje kada bivaju iscrpljeni oni izvori koji zbog svoje monumentalnosti (kameni spomenici) ili intrinzične vrijednosti (metalni predmeti) bivaju preferencijalnim izborom stručnih i znanstvenih analiza. Naime, nakon pionirskoga rada A. O. Shephard 1956. g., koja je iz analize keramike razlučila kronološki, distribucijsko-trgovački i tehnološki aspekt (Orton et al. 2003: 13), potencijal ovog izvora postao je neprikosnoven kako u rekonstrukciji svakodnevnih ljudskih aktivnosti i društvenih promjena („povijest malih ljudi“) (Roth 2003: 41), regionalnih i nadregionalnih komunikacija i trgovine (Pucci 1983a, Fentress, Perkins 1987), tako i pokazatelj širih povijesnih procesa (Roth 2007: 2-4).

Nakon ovih preliminarnih razmišljanja valja razjasniti kojom ćemo se keramikom baviti unutar ovoga rada, s kojeg ona područja potječe, ishodišno te arheološki, koje će se metode koristiti, koji su očekivani rezultati, odnosno ciljevi, i na koji će se način oni primijeniti unutar šire povijesne rekonstrukcije.

Nakon analize stanja istraženosti, te uvažavajući osobne profesionalne interese i stečena iskustva, određeno je povijesno razdoblje, odnosno ranorimski period, te

područje obuhvata, to jest sjeverna Liburnija (Kvarnerski zaljev)[2]. S obzirom na širu povijest istraživanja i dosege keramoloških studija, antičko fino stolno posuđe predstavlja preferencijalni izvor za dataciju, rekonstrukciju trgovačkih komunikacija i razlučivanje kulturoloških značajki pojedinoga područja. Naime, ova klasa keramičkih proizvoda vjerojatno je najrašireniji kućanski predmet jasno definiranih morfoloških i tehnoloških karakteristika unutar antičkoga svijeta te je kao takva i snažan čimbenik antičke trgovine. Njome se nisu služili isključivo povlašteni društveni staleži, dapače ona je vjerojatno jeftina zamjena za njihovo metalno posuđe, stoga je bila rasprostranjena kroz većinu slojeva antičkoga društva (Roth 2007: 5-6).

S obzirom na definirani povijesni period sigilatno posuđe nametnulo se kao prvi izbor, kojem je potom pridodana keramika tankih stijenki, čime je izbor dodatno sužen na posuđe italske provenijencije. Ovakav se izbor metodološki temelji na *status questionis* istraživanja antičke keramike na sjeveroliburnskome području, gdje su se pojedini raniji radovi dotakli sigilatnih proizvodnji, posebice one italske, a poneki i keramike tankih stijenki. Slijedom toga izabran je materijal koji nije posve nepoznat, no koji je većim dijelom neobjavljen te dostupan za obradu. Taj je materijal moguće analizirati pomoću dobro definiranih krono-tipoloških smjernica te mu je moguće bez posebnih analitički metoda definirati provenijenciju. Osim toga, riječ je o materijalu koji može pomoći u odgovaranju na brojna pitanja vezana za kontakte lokalnih zajednica Kvarnerskoga zaljeva s italskim svijetom.

Osnovna metoda obrade nalaze, odnosno osobni pregled većeg broja nalaza, uključivala je posjet brojnim muzejskim ustanovama i terenskim čuvaonicama, što je nametnulo potrebu stvaranja sustava registracije nalaza koji je morao zadovoljiti kriterije mobilnosti, preciznosti, lakoće korištenja i mogućnosti dodatnih analiza. Takav je sustav relacijska baza podataka postavljena na web server kojoj se pristupa putem grafičkoga sučelja, a koja je osmišljena za pohranu tekstualnih i multimedijalnih podataka (crteži, fotografije, prostorni podaci). Osim same registracije podataka, pri definiciji strukture baze podataka definirani su i osnovni upiti koji su omogućili pregled

[2] Rad na doktorskoj disertaciji, iako započet ranije, većim je dijelom proveden pri Institutu za arheologiju u sklopu Z-projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta „Sjeverno hrvatsko primorje u kontekstu antičkoga obrambenoga sustava“ voditeljice dr. sc. G. Lipovac Vrkljan, te kasnije u sklopu projekta Hrvatske zaklade za znanost „Red: Roman Economy in Dalmatia: production, distribution and demand in the light of pottery workshops“ iste voditeljice, na kojima je autorica sudjelovala kao znanstveni novak-asistent.

podataka od samoga početka njihova unosa, a koji su kasnije dopunjeni s obzirom na potrebe analize. Mogućnosti koje je takav sustav pružio profilirale su i modalitete prema kojima je materijal analiziran, a koji se temelje na statističkim analizama količina, trendova i odnosa (deskriptivna statistika, Bes 2015: 5).

Dosad opisana metodologija omogućila je svođenje brojnih, ponekad apstraktnih i vrlo subjektivnih značajki na jasno podijeljene kategorije koje je potom bilo moguće brojčano obraditi. Tako su tehnološke, morfološke i likovne karakteristike nalaza grupirane u Tipove, koji su potom datirani komparativnom metodom. Isto je učinjeno i za epigrafske podatke (pečate). Datacije, svedene na intervale od 15 godina (s minimalnom diskriminantom od 5 godina), potom su uspoređene omogućujući identifikaciju trendova izvoza na kvarnerski prostor, ali i trendove izvoza na pojedine lokalitete. Zahvaljujući postojanju komparativnih podataka dobivenih na sličan način bilo je moguće usporediti te trendove s više ili manje bliskim područjima.

Zaključci deskriptivne statističke analize sami po sebi bili bi apstraktni pokazatelji kretanja pojedinih predmeta na obrađenom području kroz određeni period, te je njihovo smještanje u širi povijesni kontekst te sagledavanje njihove uloge u definiciji antičkoga sjeveroliburnoskoga društva ustvari krajnji cilj ovoga rada. Za takvo sagledavanje bilo je potrebno dobivene podatke usporediti s drugim izvorima koji su dostupni za interesno područje. Mahom je riječ o objavljenim nalazima drugih keramičkih vrsta (tegula, amfora i dr.), arhitektonskih kompleksa, epigrafskih nalaza i sl. koji su sagledani kroz prizmu društveno-političkih promjena 1. st. pr. K. te kroz prva dva stoljeća po. K. S obzirom da su te promjene obično smatrane indikatorima procesa „romanizacije“, kratko ćemo se osvrnuti na problematike koje posljednjih desetljeća okružuju ovaj termin i sam povijesni proces kojeg bi on trebao opisivati.

Termin *romanizacija* prvi se put pojavljuje krajem 19. st. kod Mommsena, koji njime objašnjava proces „širenja jedne kulture na račun susjednih“ (Freeman 1997: 10, Županek 2008: 32), a prema pojedinim autorima sam je termin nastao unutar ekonomskih razmišljanja kapitalističkoga predznaka, dok je samo proučavanje romanizacije nastalo u povijesno-umjetničkom kontekstu (Freeman 1997: 9, 10). Predznak koji je termin dobio odmah po pojavljivanju, posebno na Zapadu, onaj je linearne promjene koju donosi rimsko carstvo kroz proces „civiliziranja“ barbara koji je smatran jednostavnom posljedicom rimske ekspanzije i centralizacije, no vrlo je brzo

postao sinonim za „kulturni napredak“ kroz koji su kulture i pojedinci postajali „Rimljani“ (Županek 2008: 32, Lulić 2015: 20). S druge se strane na Istoku razvio termin *otpor romanizaciji* koji opisuje pokušaje zadržavanja postojeće, mahom grčke kulture (Lulić 2015: 20). Kritički pogled na jednostavnost povijesne rekonstrukcije koju predstavlja termin *romanizacija* razvija se sredinom 20. st., a jaki zamah dobiva kroz posljednja desetljeća toga stoljeća, kada se znanstveni interes dijelom prebacuje s proučavanja povijesti elita i osvajača na proučavanje drugih društvenih staleža te onih koji su osvojeni. Tada je postalo razvidno da je termin *romanizacija* suviše jednostavan i da su njegove konotacije s vremenom postale izrazito kolonijalističke i romanocentrične, smatrajući starosjedilačke kulture nerazvijenima i nazadnima (Županek 2008: 33). Paralelno stavljaju se pod povećalo i termini *imperijalizam* i *akulturacija* (Freeman 1997: 9)

Nova značenja *romanizacija* tako dobiva kroz nove znanstvene i teorijske postavke, od onih modernističkih i marksističkih (uvode se termini *dominacija*, *hegemonija*) (Forcey 1997, Terrenato 1997: 22) do *New Archaeology* i postkolonijalnih, ovisno o znanstvenim tradicijama zapadnih zemalja koje su se uključile u diskusiju (a to su ponajviše Velika Britanija i potom Italija) (Terrenato 1997: 22-23), sve do podjele na dvije struje - intervencionistička (Forcey 1997, Hanson 1997, Whittaker 1997) i ne intervencionistička (Millet 1990, Mattingly 1997b) - no uvijek uz snažnu dihotomiju Rim i Starosjedioci (Županek 2008: 33, Lulić 2015: 22).

Na samom kraju 2. tisućljeća G. Woolf uvodi novi problem, kako teorijski tako i semantički, preispitujući samo značenje termina „rimsko“, „rimska kultura“ kao i „starosjedioci“, „starosjedilačka kultura“, jer ni jedna kultura, a posebice ona rimska, nije jednoznačna i nepromjenjiva (Woolf 1997: 341-342, 347, Županek 2008: 34). Samim time, prema Woolfu, i termin *akulturacija* nije pogodan za opisivanje procesa koji se zbivaju tijekom „romanizacije“, već je riječ o procesu u kojem se mijenjaju kako rimska tako i starosjedilačke kulture – to je proces *geneze nove kulture* (Woolf 1997: 347, Roth 2003: 36-37, Lulić 2015: 22). Na tragu Woolfovih razmišljanja, N. Terrenato osmislio je novi termin, *bricolage*, koji bi trebao označavati kompleksne procese koji se događaju u trenutku susreta dvaju kultura i ishod su toga procesa (Terrenato 1997, Roth 2003: 36). Autor uočava kako je pojedino područje potrebno sagledati u kontinuitetu od pretpovijesti jer je tek tada moguće postaviti problematiku kulturnih promjena koje

donosi „romanizacija“, pritom naglašavajući važnost regionalnih studija (Terrenato 1997: 23, Županek 2008: 34). No problem termina *romanizacija*, često arhetipom imperijalističkoga pogleda na svijet i samim time sa snažnim političkim predznakom, vuče, na tragu postmodernističkih teorija i probleme termina „kultura“, „identitet“ i sl. koji su ključni u opisivanju prošlih društava i koji također mogu biti interpretirani kroz političko-nacionalističku prizmu (Županek 2008: 35, Lulić 2015: 21).

Ipak, termin *romanizacija* i danas se koristi prema nekima na temelju kognitivnih teorija, i to s pravom ukoliko imamo na umu sve iznesene probleme te sa sviješću da kulturne promjene nisu ni jednosmjerne niti jednodimenzionalne (Lulić 2015: 21, 24-25). Tako ga koriste i pojedini akteri u raspravi o samom njegovom entitetu, ali kao oznaku skupa kompleksnih pojava i procesa koji su rezultirali povijesnim događajima, međutim bez predznaka i konotacija i bez pretenzija da proces možemo kvantificirati (Terrenato 1997: 20, 25, Roth 2007: 9-10), te ćemo ga kao takvoga koristiti i tijekom ovoga rada.

2 ZEMLJOPISNI I POVIJESNI PREGLED ISTRAŽIVANOGA PODRUČJA

2.1 Prostorni obuhvat istraživanja i njegove zemljopisne i komunikacijske značajke

Ovim smo istraživanjem primarno željeli obraditi jedno od područja istočne obale Jadrana koje je, zasigurno ne zbog svoje nezanimljivosti, u ranijim keramološkim istraživanjima tek rubno zahvaćeno ciljanim tematskim radovima.

Sjeverno hrvatsko primorje, odnosno Kvarnerski zaljev ili Kvarner u današnjim granicama, odnosi se na sjeverni dio antičke pokrajine Liburnije, odnosno najsjeverniji dio provincije Dalmacije. Preciznije, to je dio Jadranskoga mora koji se smješta između istarske i vinodolsko-velebitske obale (*Pomorska enciklopedija* 1958: 593, *Hrvatska opća enciklopedija* 2004: 378), odnosno priobalni pojas koji obuhvaća tradicionalno Hrvatsko primorje kao dio obale od ušća Rječine do Tribnja.

S obzirom da prema pojedinim tumačenjima „Sjeverno hrvatsko primorje“katkad obuhvaća širi prostor (Istru), u ovom ćemo se radu uglavnom koristiti nazivom Kvarner ili Kvarnerski zaljev, te sjeverna Liburnija, koji preciznije opisuju područje obuhvata te su primjereniji povijesnom razdoblju kojim se bavimo.

Zbog navedenih smo se razloga odlučili definirati ovo područje kao sjeverni dio Liburnije, jer se upravo rijetke tipologije finoga stolnoga posuđa istočnoga Jadrana odnose na Liburniju (Brusić 1999), a unutar takve podjele već je ranijim istraživanjima izdvojeno područje Kvarnerskoga zaljeva u širem smislu (Makjanić 1987, 1988). Upravo je potonje, iako bogato nalazima, dosad keramološki vrlo oskudno obrađeno. Dodatni poticaji ovakvom zemljopisno obuhvatu je i rezultat istraživanja koja se odnose na ranija razdoblja, a koja su identificirala zasebnu grupu izdvojenu, no ne odvojenu, od susjednih Liburna i Japoda, tkz. *Kvarnersku skupinu* (Blečić Kavur 2014: 165).

Zemljopisno se Kvarnerski zaljev izdvaja kao poluzatvoreni i najuvučeniji zaljev istočnoga Jadrana, dok ga masivi Učke, Obruča i Velebita odvajaju od Istre, Gorskoga kotara i kontinentalnoga dijela današnje Like. Njegovo ime vrlo vjerojatno proizlazi iz *mare quaternarium* koji označava čvorište važnih pomorskih putova: prema Ravenni i Veneciji, prema Zadru, prema Senju i prema Rijeci (*Pomorska enciklopedija* 1958: 593, *Hrvatska opća enciklopedija* 2004: 378). Osnovna je geološka karakteristika ovoga

područja, koje se smješta u sustav Dinarida, krš kojeg tvore dolomitne stijene mezozojske starosti prekrivene različitim tlima, a tek se rijetko pojavljuju druge geološke podloge (Bogunović, Bensa 2006: 1).

Otoke, kao drugu geografsku skupinu koja karakterizira zemljopis Kvarnerskoga zaljeva, moguće je podijeliti na istočne: Krk, Rab i Pag, te zapadne: Cres, Lošinj, Ilovik i druge manje otoke.

S obzirom na povijest istraživanja, koja često prati načela moderne regionalne podjele, otok Pag nismo uključili u ovo istraživanje, zaustavivši se tako na otoku Rabu, dok smo na obali ograničili kod Stinice. Na taj smo način doista obuhvatili područje najslabije istraženosti[3] no ne zanemarujući najznačajnija antička središta koja nam mogu dati koherentnu sliku o problematikama distribucije na kvarnerskom području.

Tako definirano područje moguće je podrobnije opisati, definirajući one zemljopisne značajke relevantne za povijesno sagledavanje dinamičnih procesa komunikacija sa širim Jadranskim prostorom i njegovim zaleđem, širenja kulturnih utjecaja i prostorne organizacije autohtonih zajednica.

Otoci tvore osnovne zone na koje se dijeli ovaj poluzatvoreni zaljev, a to su Kvarner u užem smislu (prolaz između Istre i cresko-lošinjske skupine), Kvarnerić (područje između Krka, Cresa-Lošinja, Raba i Paga), Riječki zaljev (predio između obale, Krka i Cresa) i Vinodolsko-velebitski kanal (predio između obale i Krka) (Benac et al. 2006: 201). Većina kvarnerskoga područja karakterizirana je geološkom podlogom karbonatnih stijena, dok se tek ponegdje (posebno na otoku Rabu, u Vinodolu, mjestimice na otocima Krku i Cresu, te iznimno na obroncima Učke) javlja fliš (Benac et al. 2006: 202, sl. 1) (Slika 1).

[3] Novalju, odnosno Casku, dugi niz godina istražuju arheolozi Sveučilišta u Zadru.

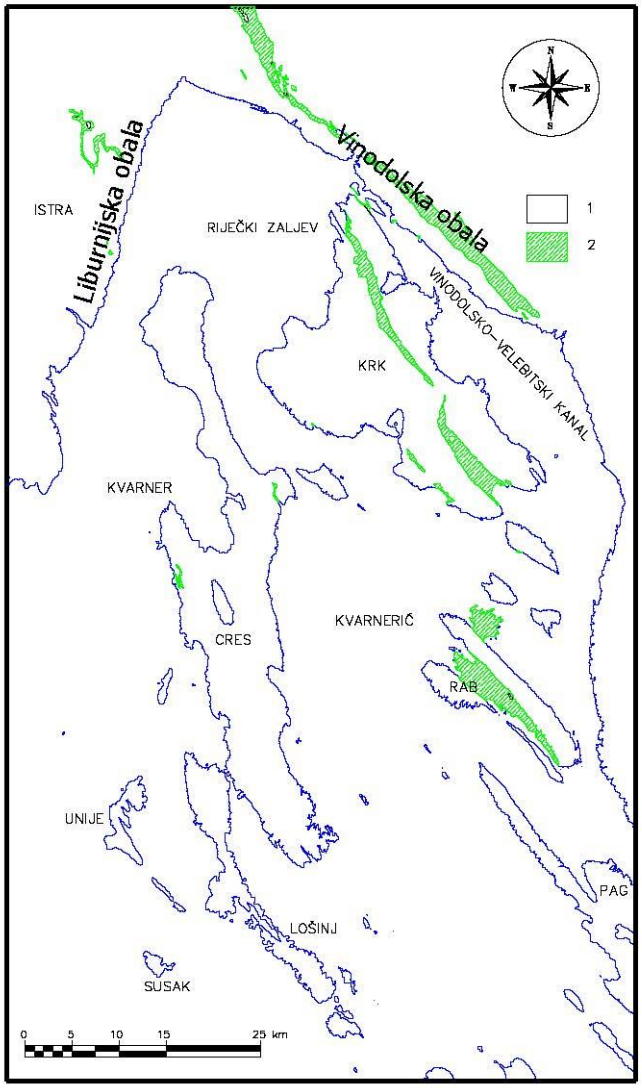

Slika 1. Pregledna geografsko-geološka karta Kvarnera prema Benac et al. 2006, sl. 1: 1. karbonatne stijene (vapnenci, dolomitni vapnenci i kalcitno-dolomitne breče), 2. siliciklastične stijene (fliš)

Na takve se stijene nalaze nataložene recentnije tvorevine (crvenica, leso, glineni nanosi i sl.) (Benac et al. 2006: 204), no ipak karbonatska podloga i intenzivni tektonski pomaci uvjetovali su stvaranje kraških fenomena, posebno uz obalu (Juračić et al. 1999: 132). S obzirom na svoju zatvorenost, Kvarner karakteriziraju povremeni slabi i umjereni vjetrovi, iako se javljaju i olujni vjetrovi no uglavnom kratkotrajne prirode (Benac et al. 2006: 203).

Uz otoke, ovo područje karakterizira uska obalna linija s većim brojem uvala i nekoliko većih zaljeva (Plominski, Bakarski), planinski masivi koji se izdižu u neposrednom zaleđu, te niz većih polja (Ćepićko polje, Sušačka Draga, Grobničko

polje, Vinodol, predio oko Ledenica), neka od kojih tvore svojevrsnu granicu s Gorskim kotarom, ili manjih smještenih na velebitskim visoravnima ili dragama (Jakov polje, Senjska draga).

Krška podloga uvjetuje mogućnosti iskorištavanja tla koji se na nju talože, a koji su osnovni čimbenik za biljnu proizvodnju – poljoprivredu (Bogunović, Bensa 2006: 2). Iako na karakteristike tla utječu i drugi fenomeni kao što su reljef, klima i organizmi, a ne samo njihova podloga, ipak su tla nastala na vapnencima i dolomitima rijetko pogodna za poljoprivredu (Bogunović, Bensa 2006: 3). Prema kategorizaciji tala na krškoj podlozi (Slika 2), koja tvori većinu geološke podloge Kvarnerskoga zaljeva, glavninu površine čine trajno nepovoljna tla (privremeno nepovoljna (N-1) moguće je prevesti u poljoprivredna) koja zbog svoje stjenovitosti i nagiba nije moguće prilagoditi kulturama, iako su, kada nisu prekrivena šumom, povoljna za stočarstvo.

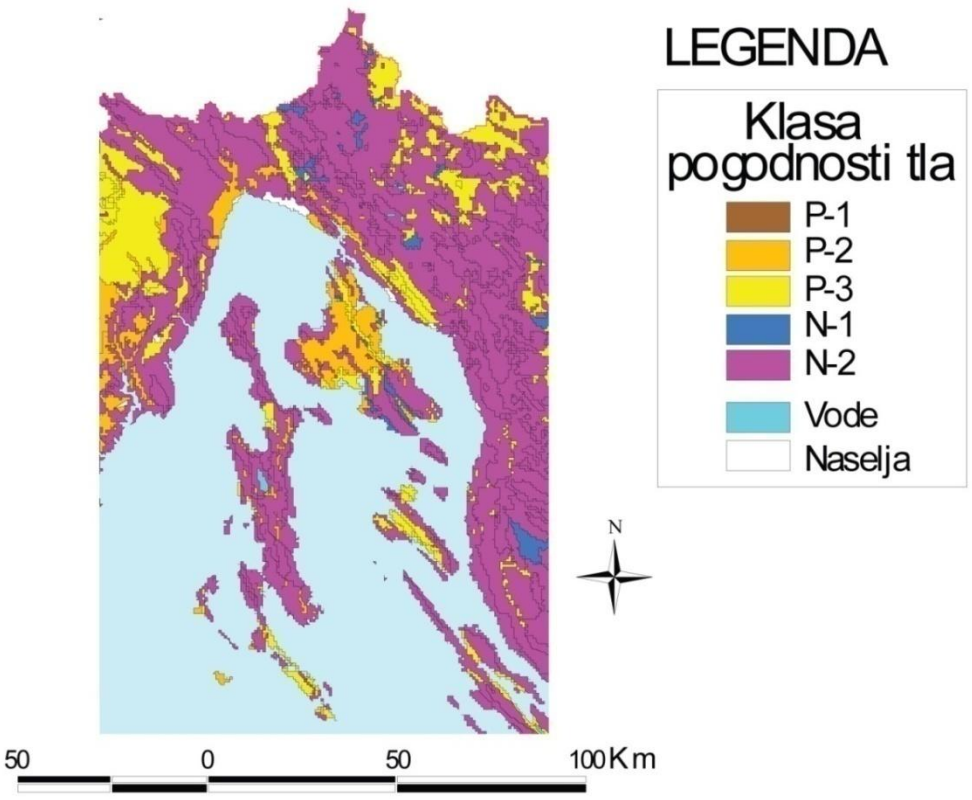

Slika 2. Prostorni raspored tala u krškoj Hrvatskoj s obzirom na pogodnost za poljoprivrednu upotrebu – izdvojeno područje Kvarnerskoga zaljeva (prerađeno prema Bogunović, Bensa 2006: sl. 3, tab. 2): P-1/P-3 – tla pogodna za obadu, N-1/N-2 – tla nepogodna za obradu

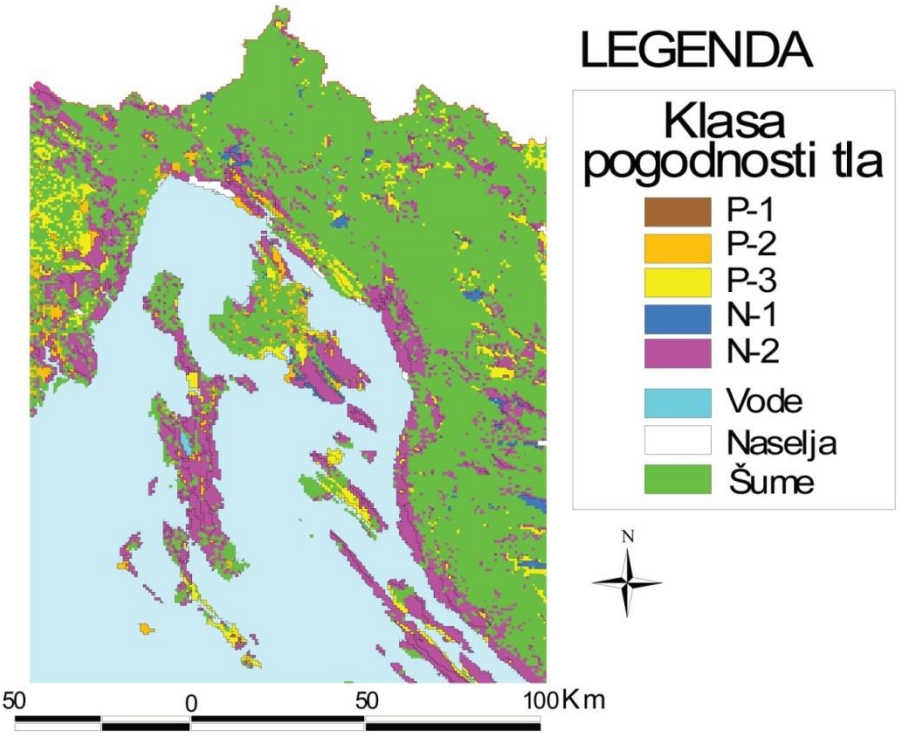

Slika 3. Rasprostranjenost tala prema klasama pogodnosti poljoprivrednog odnosno nešumskog prostora – izdvojeno područje Kvarnerskoga zaljeva (prerađeno prema Bogunović, Bensa 2006: sl. 4): legenda kao kod sl. 2

Potonji je slučaj ipak češći, pa je 47,4% krša u Hrvatskoj zauzeto šumama (Slika 3). Pogodna se tla mahom smještaju na ranije spomenutim poljima, a posebno se izdvajaju i otoci Krk i Rab.

Osim navedenih područja prekrivenih tlima, krševita područja karakteriziraju i gole stijene, koje zbog nagiba i blizine mora posebno karakteriziraju obalu i otoke.

S obzirom da su kroz povijest krševita tla hrvatskoga priobalja privedena poljoprivrednoj funkciji u mjeri koliko je priroda tla dozvoljavala, dok je ostali prostor zadržan pod šumom, opasnost od erozije mjestimice je izraženija upravo na područjima bez šumskoga pokrova (Slika 4). Povijesna rekonstrukcija korištenja tla, koja bi uključila geoarheološke i palinološke studije zasigurno bi otkrila koji je odnos šume, pašnjaka i poljoprivrednoga zemljišta karakterizirao Kvarnerski zaljev kroz pretpovijesna i povijesna razdoblja te dopunila podatke dostupne iz novijih povijesnih izvora.

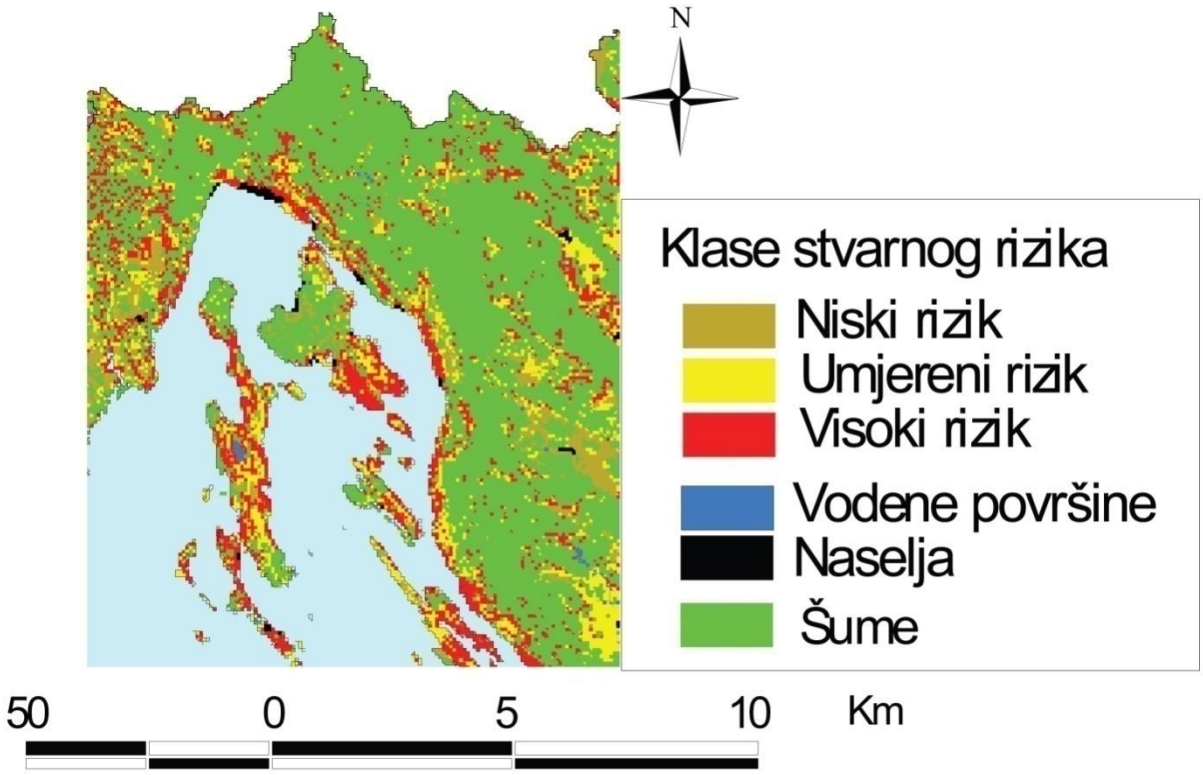

Slika 4. Karta stvarnog rizika od erozije tla prema CORINE metodi – izdvojeno područje Kvarnerskoga zaljeva (prerađeno prema Bogunović, Bensa 2006: sl. 5)

Obalno kvarnersko područje iako odvojeno od unutrašnjosti opisanim brdskim nizovima, ipak je s mjestimice s njome povezano zahvaljujući brojnim prijevojima koji označavaju i položaje komunikacijskih pravaca. Na sjevernom velebitskom području izdvajaju se prijevoji Vratnik i Veliki Alan (Glavaš, V. 2010: 6), južnije Baške Oštarije i Mali Alan, dok se u zaleđu Rijeke, preko Grobničkoga polja komunikacija odvija preko Jelenja i Delničkih vrata, a na zapadu preko Matarskog podolja i Jelšanskog podolja odnosno podno Brkina (Blečić Kavur 2014: 18, *Claustra Alpium Iuliarium* 2014: 30).

Posebnost obalnoga područja je i veliki broj vodotoka koji se iz zaleđa ili priobalnih izvora spuštaju prema moru, te brojnim bujičnim dolinama, čija su ušća nerijetko mjesto razvoja antičkih naselja. Od Raše, koja tvori povijesnu granicu s Istrom (*X regio*), podno padina Učke bujični vodotoci karakteriziraju Mošćeničku Dragu, Medveju, Iku, Ičiće i Opatiju (Blečić 2002: 69). Na području grada Rijeke veća je koncentracija izvora i potoka kao što su Škurinjski potok, potok Brajda, Lišjak u samom gradskom središtu, i veći vodotok Rječina (Blečić 2001: 101). Vodotoci karakteriziraju i

Sušačku Dragu, Vinodol gdje se Dubračina ulijeva u more kod Crikvenice, a Ričina kod Novog Vinodolskog, Senjsku dragu i dr. Kvarnerske otoke također karakteriziraju brojni izvori i bujični vodotoci. Na Rabu se brojalo oko tristo izvora (Vukosav 2012: 202), dok se na Krku izdvaja nekoliko vodonosnih zona koje obuhvaćaju kako izvore tako i jezera, koja su važan hidrološki element i na Cresu (Rogić 1961: 73). Od akumulacijskih voda vrlo su česte lokve kao tipični krški fenomen, a koje su intenzivno korištene kao izvor vode za stoku i sl.

2.1.1.1 Klima i prirodni resursi

Prema novijim studijama klime u Hrvatskoj, pokazalo se da je veliki dio Kvarnerskoga područje obuhvaćeno mediteranskom klimom, međutim uz podjele u njezine dvije pod-grupe (Csa i Csb), dok je samo manji dio obalno-otočnoga područja (npr. dijelovi Krka) te neposredno zaleđe obuhvaćeno područjem umjereno tople vlažne klime (Cfa) (Filipčić 2001: 15).

Takva klimatska slika pridonosi miješanom karakteru biljnoga pokrova koji obuhvaća, u Csa i Csb dijelu hrast crniku (kao ne autohtonu vrstu), bijeli grab, crni grab, bukvu te divlju maslinu (Trinajstić 1998: 409). Iako danas veliki dijelovi obale (Velebitsko područje) i sjeveroistočni dijelovi otoka gotovo nemaju biljni pokrov, u antici je situacija zasigurno bila drukčija (Slika 2, Slika 3). Naime, na širem području Mediterana postoje komparativni podaci koji govore o opsežnoj deforestaciji već u 2. st. koju se povezuje uz sadnju loze (Lewit 2011: 319 s ranijom literaturom), no i lokalni povijesni izvori koji se odnose na novija razdoblja upućuju na postupno smanjivanje biljnog pokrova (šuma, livada) kroz povijest. Za pojedina područja otoka Krka imamo podatke o intenzivnoj ispaši i sječi drveta o čemu svjedoče i suhozidne parcele, ali i podatke o pošumljavanju u vrijeme Venecije i Austrije (Rogić 1961: 74, 93-94). Sličnu situaciju možemo pretpostaviti i na drugim otocima. Među biljnim vrstama koje mogu biti uključene u poljoprivredne aktivnosti svakako prednjače maslina, iako se smatra da na ovim područjima nije autohtona biljka (Filipčić 2001: 15) te loza, no valja spomenuti i da kamenjarski pašnjaci danas obiluju, posebno na otocima, medonosnim biljkama (Britvec et al. 2013).

2.1.2 Antičke cestovne i pomorske komunikacije

2.1.2.1 Kopnene komunikacije

Iako prapovijesne komunikacije sjevernoga liburnskoga prostora dosad nisu bile predmetom specifičnih istraživanja (osim Novak 1979: 471), njihova je rekonstrukcija ipak donekle moguća na temelju prostorne distribucije lokaliteta i materijala koji je ovdje prisutan, a koji govore o bliskim kontaktima kako s italskom obalom, tako i s unutrašnjim predalpskim područjima i onima kontinentalne Hrvatske (Novak 1979: 472, Blečić 2002: 73, 2009, Blečić Kavur 2012: 224, Olujić 2007: 60). Smatra se da se sustav komunikacija razvio krajem brončanoga doba, dok su kroz željezno kako kopnene tako i morske komunikacije posve fiksirane (Matijašić 2001: 290, Blečić 2002: 73 s ranijom literaturom). Te su komunikacije mnogi autori povezali uz jantarni put(ove), a prema brojnosti ovih nalaza na Kvarneru predložene su tri trase – Notranjskom preko Okre, Dolenjskom preko Vinice, morski put preko kvarnerskih otoka (ključna uloga Osora) – te redistribucija preko sustava lokalnih komunikacija (Osor-Krk-Senj i drugi) (Blečić 2002: 118 s ranijom literaturom, 119). Takav kontinuitet u kopnenim komunikacijama govori u prilog zadržavanja značenja koje su komunikacijske trase imale kod autohtonoga stanovništva implicirajući i zadržavanje važnosti pojedinih mjesta (peregrinskih protourbanih naselja), ali i cijelih krajolika, čija je povezanost zagarantirana i kroz kasnija stoljeća uspostavom rimskog sustava cesta, a što nije uvijek bio slučaj (Witcher 1998: 62, 64).

Rimski sustav cesta, čiju se završnu organizaciju i sistematizaciju tradicionalno smješta između 14. i 35. g. (Starac, A. 2000: 216), na prostoru sjeverne Liburnije zasigurno se u nekim segmentima oslanjao na sustav prethodnih komunikacija i građen je za Augusta, ako ne i ranije, o čemu svjedoči Ciceronov podatak iz 56 g. pr. K. o savezu Rimljana i Japoda koji je pogodovao sigurnom prometovanju na cesti *Senia-Salona* (Čače 1979: 69-70, Starac, R. 1993: 27, Starac, R. 1996: 9, Novak 1995: 399, Zelić 1991: 32, Glavičić, M. 1994: 47, Starac, A. 2000: 54, Blečić 2002: 73, Miletić, Ž. 2006: 125). S obzirom da su se te komunikacije nedvojbeno odvijale koristeći povoljne zemljopisne značajke kao što su prijevoji i udoline, kasnije srednjovjekovne ceste također često preslikavaju raniju situaciju, negirajući eventualne ostatke cestovne

arhitekture (Glavaš, I. 2014: 107). Uspostava rimskodobnoga sustava cesta kvarnerskoga područja nije zabilježena u izvorima, a miljokazi koji su nađeni duž glavne trase *vie publice* odnose se na stoljeća kasnoga carstva (Brunšmid 1895: 154-155)[4]. Vojni karakter cesta ovoga područja kroz stoljeća ranoga carstva nije moguće pretpostaviti s obzirom na nedostatak izvora (koji bi recimo spominjali beneficijare, Glavaš, I. 2014: 362) te nepostojanje stacioniranih vojnih jedinica, posebice s obzirom da se *via militaris* navodi za ceste područja pod vojnom kontrolom, odnosno ceste provincija na *limesu* (Šašel 1977: 463, 467), što je slučaj s komunikacijama u južnom dijelu Liburnije i Dalmaciji (Glavaš, I. 2014: 102). U kojoj je mjeri fizička gradnja cesta prethodila Oktavijanove pohode na Japode (komunikacija je, kako je gore navedeno, zasigurno postojala) nije moguće rekonstruirati, isto kao što je korištenje kopnenih komunikacija u sklopu ranije Krčke bitke također tek supozicija. Važnost kopnenih komunikacija posredno se iščitava iz kasnijih zbivanja povezanih uz formiranje *Preaetenturae* i kasnije *Claustrae*te važnosti ovoga prostora unutar graničnoga sustava i obrane Italije (Kurilić 2008: 19) čija su uporišta u neposrednom zaleđu (*Nauportus*) te na širem istočnoalpskom području zasigurno komunicirala ne samo s Akvilejom, već i s Tarsatičkom lukom. Uz vojni, rimske ceste tradicionalno imaju i ekonomski i tehnološki značaj, ali one posjeduju i određene ideološke implikacije koje proizlaze iz samog krajolika gdje se smještaju i njegova (dis)kontinuiteta (Witcher 1998: 68). Prema tome i kvarnerskim cesta ne možemo negirati sva ta značenja, iako valja ustvrditi koja su i u kojem trenutku bila naglašenija, kako unutar dijaloga s domorodačkim zajednicama (Witcher 1998: 68), tako i u kasnijim razdobljima kroz nove uloge koje bivaju nadjenute području sjeverne Liburnije.

Vrlo su oskudni arheološki podaci, odnosno ostaci cesta na području Kvarnera gotovo ne postoje (za okolicu Senja Szavitz Nossan 1970: 128-129), te se rekonstrukcija trase cesta uglavnom temelji na podacima iz antičkih itinerara, *Itinerarium provinciarum Antonini Augusti* i *Tabule Peutingeriane*(Slika 5), uz nadopunu iz izvora koji opisuju zemljopis ili su nešto kasnije datacije (*Geographica enarratio* Klaudija Ptolomeja, Plinijeve *Naturalis historiae*, *Ravennatis Anonymi Cosmographia*), koje se potom pokušava smjestiti u prostor ovisno o zemljopisnim značajkama. Stoga je zasad

[4] IMP CAES M ANNIUS FLORIANUS P F AVG; IMP CAES / CAIO VALER / IO DIOCLE / TIANO PIO / F. AVG; D D N N C V / MAXIMIANO ETFSEERO / V SAV (Brunšmid 1895: 154-155).

vrlo teško definirati u kojoj su mjeri i kada pojedine trase strukturirane te koliko su one to bile i ranije. No zasigurno, s obzirom na nedostatak centurijacije i opći kontinuitet naseljenosti, možemo reći kako na kvarnerskome području nije došlo do opće resistematizacije krajolika na što često upućuju upravo ceste (za primjere iz Cisalpine i Britanije Witcher 1998: 65-66).

Slika 5. ***Tabula Peutingeriana,*** **IV(Österreichische Nationalbibliothek, izvor: euratlas.net)**

Slika 6. Shematski prikaz cestovnih komunikacija opisanih u poglavlju ***Kopnene komunikacije*** **(podloga: GoogleEarth)**

Iz povijesnih izvora tako saznajemo da je glavna cestovna komunikacija (Slika 6) koja je tekla kvarnerskim područjem svoj početak imala u zaleđu Trsta (Prosecco - *Avesica*), gdje se od *vie Flavie* odvajala tkz. *via Gemina*ili *Publicam via Aquileia-Tharsaticam* (za problematiku naziva vidi Miletić, Ž. 2006: 126, n. 9 i ondje navedenu literaturu, Blečić 2002: 75). Prateći udolinu Matarskoga podolja cesta se protezala neposredno ili uz samu granicu *saltusa* C. Laecaniusa Bassusa i teritorija *Rundictesa* (CIL 5,698) koja je, prema nekim autorima, bila i granica Italije i Panonije (za opsežan pregled stajališta vidi Starac, A. 2000: 65-67). Od Materije (pretpostavljena antička postaja *Ad Malum*) cesta se, dotičući postaju *Ad Titulos* (Rupa?) i *Castra* (Kastav), spuštala u *Tarsaticu* (Starac, R. 1996: 10, 15, Matijašić 1998: 427, Blečić 2002: 74-75, P. 2, Miletić, Ž. 2006: 126)[5]. Prema istraživanjima koje je na području zaleđa Kastavštine provodio R. Starac, uz pomoć položaja gradinskih i fortifikacijskih objekata, rekonstruirano je prometno raskrižje smješteno podno Gradine kod Pasjaka, preciznije na području Marčelja. Naime ovdje su se susretale ceste iz smjera zapada (iz Istre preko Veprinca ili iz smjera Kastva), istoka (državna cesta *Tasrsatica - Tergeste*) i sjeveroistoka (Grobnik, pravac *Emona*) (Starac, R. 1993: 27, 1996: 8-9, *Claustra Alpium Iuliarium* 2014: 32). Materijal s Gradine kod Pasjaka, ali i arhitektonski ostaci, datiraju u kasno brončano doba i 3. st. po. K. (prema numizmatičkim nalazima pretpostavlja se rušenje Gradine oko 270. g.), što potvrđuje mogućnost cestovne povezanosti Kvarnerskoga zaljeva i predalpskoga prostora i kroz ranija razdoblja (Novak 1979: karta 2, Starac, R. 1993: 27, 39, Starac, R. 1996: 8, Blečić 2002: 75, Horvat, Bavdek 2009: 70, 402), što je dosad bilo pretpostavljeno na temelju kulturne povezanosti ovih prostora koja se očituje arheološkom građom od kraja ranog željeznog doba pa sve do 1. st. pr. K. (Blečić 2009a: 146). M. Blečić također smatra da je upravo put kroz prijevoj Okra mogla biti jedna od trasa kojom se kvarnersko područje snabdijevalo jantarom (Blečić 2002: 118, Blečić 2009a: 149, vidi i ranije mišljenje u Starac, R. 1996: 9).

Prema nekim se rekonstrukcijama (*Claustra Alpium Iuliarium* 2014: 33-38) cesta *Aquileia – Tarstatica* u potonju spuštala sa sjevera, trasom današnje ulice Kozala, te dalje vjerojatno „petrolejskom“ cestom prema Kastvu, no takva rekonstrukcija

[5] Ovoj cesti nema traga na Peutingerovoj karti, dok *Itin. Ant.* 270, 1-274, 7 ne spominje *Castra*.

zanemaruje postojanje zapadne gradske nekropole na području Jadranskoga trga/Ciottine ulice. Upravo je postojanje nekropole na ovom području, ali i pretpostavljenoga smjera spuštanja ceste kroz Viškovo, većinu ranijih autora uputilo na trasiranje spuštanja ceste iz *Tergeste* u *Tarsatiku* ovim smjerom (Starac, R. 1996: 10, Blečić 2001: 106 s ranijom literaturom), te dalje gradskim dekumanom koji prati prostiranje današnje Užarske ulice (Matejčić 1968a: 28, 31). Moguće je da je sjeverna trasa u funkciji od kasne antike, odnosno *clausure* koja se istom trasom od *Tarsatice* penje prema sjeveru, dok je ranije mogla biti sporedna te spajati grad sa sjevernim suburbijem koji je, prema nalazima *ville* na Kozali (Torcoletti 1950: 117-124, Blečić 2001: 108), očigledno bio naseljen. Istočni izlaz iz *Tarsatice* također nije arheološki potvrđen, no nekropola na položaju Kortil u Strossmayerovoj ulici (Blečić 2001: 106) ipak ukazuje na moguću daljnju trasu ceste (Matejčić 1968a: 31, za smještaj nekropola vidi i Novak 1993: karta 1, gdje se ostavlja mogućnost sve tri trase ceste), na što, prema R. Matejčić ukazuje ponovno protezanje *decumanusa* te smještaj pojedinih gradskih objekata (Matejčić 1968a: 28).Prolazak ceste *Tarsaticom* (ili Sušakom) mogao bi arheološki potvrditi i pretpostavljeni nalaz miljokaza kojeg, doduše iz Vitezovićeva prijepisa kojeg donosi I. Takalčić, spominje J. Brunšmid (Brunšmid 1900: 186-187, vidi i CIL XVII, 4, 230).

Prema *Tabuli Peutingeriani* cesta se od *Tarsatice* do *Senie* račva u dvije trase: gornju obilježenu s oznakom XX milja, te donju koja oznaku XX milja ima tek od *Ad Turresa*. U ni jednom slučaju dužina *Tarsatica-Senia* nije mogla iznositi XX milja, te ova dva broja vjerojatno valja zbrojiti (na što možda upućuje i sam položaj brojeva na karti)(Glavaš, I. 2014: 105-106) (Slika 5).

Prema Ž. Miletiću cesta je od Rijeke prema jugu tekla kostrenskim zaleđem (Miletić, Ž. 2006: 126), vjerojatno današnjom Sušačkom Dragom kao pogodnom udolinom s relativno stabilnim visinskim odnosima, sve do Bakra (*Volcera*), u kasnijim izvorima navodi se toponim *Raparia* (*Anon. Rav.* 5, 13 prema Suić 2003: 446-447). R. Matejčić smatra kako je cesta preko Kortila tekla u smjeru sv. Ane (Matejčić 1968a: 31), no mogla je teći i preko Pećina do uvale Martinšćica gdje je registriran antički lokalitet (Starac, R. 2005: 159), i uz Draški potok ponovno do Drage. S obzirom na *Tabulino* trasiranje dvaju cesta, možemo pretpostaviti oba smjera, kao i ostaviti

otvorenu mogućnost prolaza komunikacije Kostrenom, gdje su brojni ruralni objekti smješteni na pozicijama udaljenima od mora, ipak morali na neki način komunicirati sa širom okolicom (Vrh Martinšćice, sv. Lucija, sv. Barbara, Urinj-uvala Sršćica) (Starac, R. 2005: 159-160).

Od Sv. Kuzma iznad Bakra jedan je odvojak zasigurno nastavljao prema Praputnjaku, dok se druga trasa, ili odvojak,morao spuštati u sam Bakar. S obzirom na postojanje elemenata koji upućuju na trasu ceste unutar bakarskoga zaljeva[6], o čemu svjedoči i smjer prostiranja nekropole (vidi niže *Bakar* (Volcera)) te Brunšmidov navod, antičku bi se komunikaciju ipak moglo smjestiti uz more usprkos naizgled nepristupačnoj obalnoj liniji. O prometnoj važnosti Bakarca svjedoče tri ovdje pronađena miljokaza (Brunšmid 1895, Miletić, Ž. 2006: 126, CIL XVII, 4, 231-233), što bi prema N. Novaku moglo upućivati na postojanje raskrižja na ovom mjestu, a koje bi se odnosilo na dvije trase koje donosi *Tabula* (Novak 1979: 480). Ukoliko gornju trasu smjestimo na potezu Krasica-Praputnjak-Križišće, a donju između *Tarsatike* (Pećine, Kostena? Draga?) – *Volcere* – Bakarca, tada bi se u potonjem smještao odvojak koji se preko Križišća mogao spajati na gornju trasu, dok je donja nastavljala obalnim putem prema Kraljevici i dalje (ovu je cestu moguće smjestiti na poziciji starog puta Bakarac-Kraljevica koji je razvidan na karti A. M. Weissa, Moravček 2007: 60-61). Na takvu rekonstrukciju upućuje i mjesto nalaza miljokaza, smješteno nedaleko staroga puta koji vodi iz Bakarca u Kraljevicu, te Koblerov navod o cesti koja je iz Bakarca vodila prema Dolu, spajajući se na trasu rimske ceste za Senj koja je od Hreljina prolazila Križišćem (S. Croce?) prema Dolu (Kobler 1896: 227)

Ž. Miletić smatra kako su obje trase prolazile Vinodolom, no jedna po njegovoj sjevernoj, a druga južnoj strani, dok D. Zelić vinodolsku trasu smatra starijom (prapovijesnom), a onu obalnu antičkom (Zelić 1991: 32, o tome i Brunšmid 1895: 154 koji miljokaze povezuje uz morsku trasu). Na ovaj zaključak upućuju i brojni gradinski lokaliteti koji prate „gornju“ trasu, od Bakarskoga zaljeva (Sopalj, Crni Vrh/Gradina kod Praputnjaka, Hreljinska gradina?) (Stražičić 1996) te kroz Vinodol (Starac, R. 2006: 82-83, Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2014: 97). Dosad je u Vinodolu identificiran manji segment trase antičke ceste koji se proteže u smjeru I-Z podno lokaliteta Tribalj –

[6] Za podatke zahvaljujem kolegi R. Starcu koji je tijekom terenskoga pregleda uočio možebitni trasu antičke ceste u uvali Črno nedaleko lučkih postrojenja u Bakru.

Kloštar (Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2014: 97) te dva segmenta koji se protežu podno brežuljaka Humac i sv. Mihovil (naselje sv. Vid - Pavlomir) (Starac, R. 2006: 82-83), dok bi u prilog smještajna uz obalu drugoga kraka magistralnoga pravca prema Dalmaciji govorio lokalitet Jadranovo – Lokvišća (Starac, R. 2002). Središnja točka donjega cestovnoga kraka na *Tabuli Peutingeriani* obilježena je toponimom *Ad Turres*, kojeg danas smještamo na širem području Crikvenice-Badnja-Kotora (Lipovac Vrkljan 2007: 14-16), no Ptolomej i Plinije ga ne spominju (Novak 1979: 479). Gornja trasa prema Novom Vinodolskom morala je ipak teći dalje Vinodolom, što je daleko povoljnija trasa od one obalne, i prema *Tabuli* nije doticala *Ad Turres*, a je li se preko Pavlomira spuštala na obalu gdje je i u antici bilo smješteno naselje, nije moguće pretpostaviti. Prema nalazu ceste koja se proteže u smjeru sjevera iz crikveničke radionice ipak možemo pretpostaviti komunikaciju, makar lokalnoga značaja, ovog prostora s vinodolskim zaleđem (Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013: 257). Da je Novim prolazila jedna od dvaju cesta potvrđeno je nalazom miljokaza (Brunšmid 1895), a njenu trasu možda možemo pretpostaviti prema prostiranju nekropole – od Gradskog groblja (južna strana luke, Omladinska obala) do uvale Lišanj (Janeš 2014: 9 s ranijom literaturom).U svakom slučaju, gornja je trasa vjerojatno ponovo nastavljala zaleđem slijedeći najniže krško polje preko današnjih Drineka, Krmpota, Bila i Vrataruše, spuštajući se, vjerojatno tek odvojkom, preko neke od povoljnijih udolina prema *Seniji*, dok je magistrala nastavljala zaleđem prema Vratniku (Miletić, Ž. 2006: 128, Glavaš, V. 2010, Glavaš, I. 2014: 107-108).

Možemo li, prema navedenom, pretpostaviti da je trasa od Rijeke, preko Sušačke Drage i sv. Kuzma zaobilazila obalu i prolazila Praputnjakom, te bez spuštanja u Bakru ili Bakarcu tekla preko Vinodola, Krmpota sve do Senja, što bi odgovaralo izračunu od 40 milja? Bi li u tom slučaju uvala Martinšćica obilježavala prolaz donje trase, posebice s obzirom na nalaze „vila“ u Kostreni, teško je reći jer nismo u mogućnosti definirati mjesto raskrižja dvaju trase u *Tasatici*, no moguće je da je ono moglo biti upravo unutar navedene uvale. Važnost ovog prolaza u unutrašnjost obilježavaju dvije gradinske pozicije na sv. Križu i Solinu (Starac, R. 2005: 159)

Mjesto prostiranja donje, „obalne“ trase od *Ad Turresa* do *Senie* možemo rekonstruirati do N. Vinodolskog, imajući na umu smještaj nekropole u Crikvenici i postojanje rimske „vile“ u Selcima (Matejčić 1962, Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2014:

99). Upitan je međutim obalni potez od Novog do Senja jer prema geomorfološkim obilježjima toga prostora, zbog strme litice bez ravne obalne linije, nije za pretpostaviti postojanje antičke komunikacije.

Od Senja, preko Vratnika, cesta se dizala u velebitsko zaleđe te nastavljala prema Panoniji, odnosno južno prema Dalmaciji (Glavičić, M. 1994: 43-44, Glavaš 2010, Miletić, Ž. 2006: 128). Ovaj bi segment ceste također mogao pripadati ranijoj komunikaciji između naselja na gradini Kuk i japodske unutrašnjosti (Olujić 2007: 54). No,i obalna naselja podno Velebita vjerojatno su manjim odvojcima bila povezana sa zaleđem prijevojima Oltari, Alan i Baške Oštarije, a neki od njih na velebitskim padinama imaju i svoje posjede (Starac, A. 2000: 85-87).

Međutim, *via Flavia* i tkz. *Gemina* račvale su se i nakon što je prva obišla istarski poluotok, dotičući liburnske *Albonu* i *Flanonu*, te se, koristeći povoljni položaj Ćepićkoga polja (tada jezero) uspinjala do Vele Učke, odakle se preko Veprinca spuštala prema Kastvu nakon čega se susretala s trasom *Gemine* (Miletić, Ž. 2006: 127, map. 3), ili je, prema pojedinim rekonstrukcijama,*via Flavia* nastavljala obalnom trasom do Kastva, gdje se spajala na *viu Secundariu*ili *Ningum-Piquentum-Tarsatica*, koja je preko Učke, dotičući se Roča i Buzeta, vodila u središnju Istru i zapadno prema rijeci Mirni (Matijašić 1998: 428, Blečić 2002: 75, P. 2). Kasniji izvor anonimnog Ravenjanina između *Albone* i *Tharsaticuma* navodi *Laurianu* (*Anon. Rav.* 5, 13 prema Suić 2003: 448-449).

Za rekonstrukciju cestovnih komunikacija na otocima kvarnerskoga zaljeva nedostaju nam relevantne arheološke informacije, iako je teško zamisliti da su veći otoci na kojima je zabilježeno više antičkih naselja ovisili isključivo o pomorskom prometu. Prema novijim topografskim istraživanjima na otoku Rabu izvjesno je nekoliko lokalnih cestovnih komunikacija. Osim tkz. „Rimske ceste“ koja se kao antička trasa između Lopara i Raba navodi u putopisima i kronikama[7], druga se komunikacija vjerojatno proteže Mundanijskim poljem, od bliskog zaleđa *Arbe* do Supetarske drage (Lipovac Vrkljan, Konestra 2015). Na otoku Krku D. Zelić predlaže mrežu komunikacija

[7] Do sad su na predjelu Fruga iznad Supetarske drage, gdje se navodi postojanje trase „rimske ceste“ zabilježene trasa Premužićeve staze i lokalne ceste Rab-Lopar, građena od većih kamenih blokova no mjestimice posve erodirana bujičnim vodotocima, koju bismo datirali u novovjekovlje, odnosno prije kompilacije Franciskanskoga katastra (1828. g.) na kojem je prikazana i imenovana *strada per Loparo*.

zasnovanu na prirodnim čimbenicima (Zelić 1994: sl. 2) (Slika 7), dok, s obzirom na postojanje dvaju otočnih municipija, valja pretpostaviti protezanje glavne komunikacijske osi između Omišlja (*Fulfinuma*) i Krka.

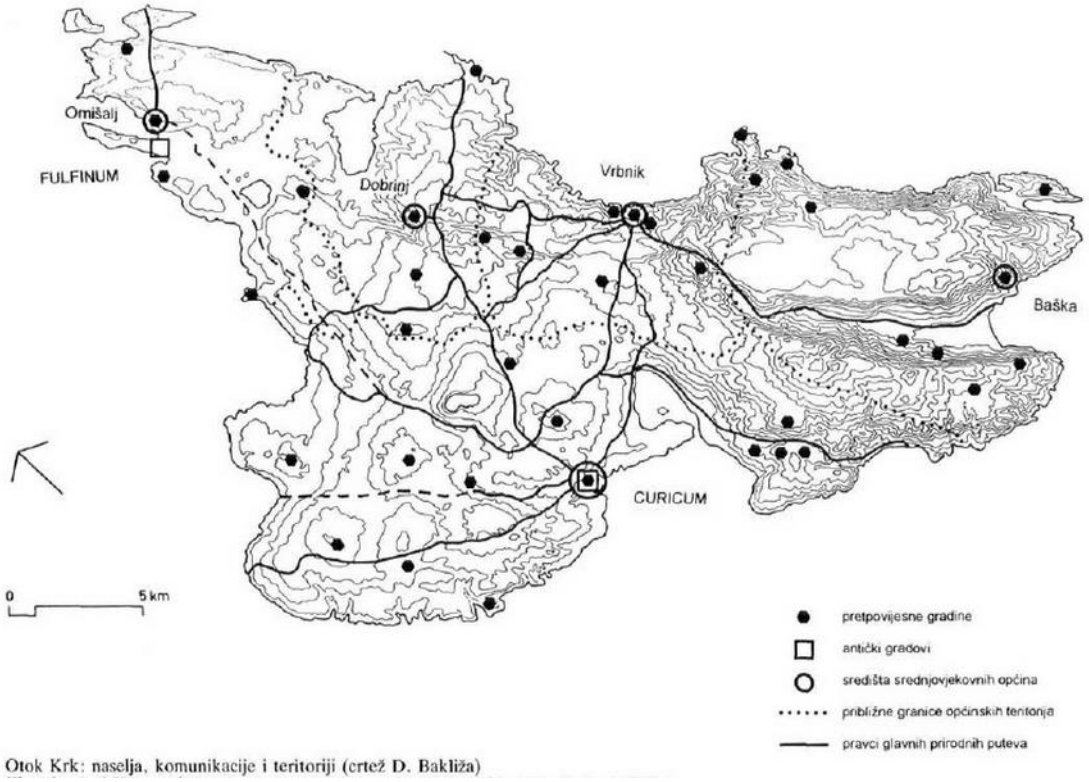

Slika 7. Mreža komunikacija na otoku Krku (Zelić 1994: sl. 2)

2.1.2.2 Plovni putovi

Osim prema podacima koje donose antički izvori (pregled u Arnaud 2006), plovne je putove, uz dužni oprez, moguće rekonstruirati prema nalazima potopljenih brodova(Parker 2008: 177-183, 187) i prema prirodnim čimbenicima kao što su vjetrovi, morske struje i sl. Drugi indikatori kao rasuti teret, distribucija pojedinih dobara (mahom keramičkih predmeta), topografija obalnih lokaliteta indicije su postojanja trgovine, lokalnih komunikacijskih mreža i modaliteta transporta, ali nam ne mogu pomoći u rekonstrukciji ruta, već u kombinaciji s distribucijom potopljenih brodova upotpuniti ukupnu sliku antičke umreženosti (Parker 2008: 187, 195).

Sjeverno hrvatsko primorje nije sveobuhvatnije istraživano s aspekta antičkoga pomorstva, pa su tek terenskim pregledima identificirani pojedini podmorski lokaliteti – uglavnom brodolomi ili pojedinačni nalazi, dok je tek manji broj lokaliteta istražen (Prilog 1). Oni su uglavnom smješteni na vanjskim otočkim skupinama cresko-lošinjskoga arhipelaga, dok je sjeveroistočni dio ovoga područja manje poznat. Svojim nalazima oni svjedoče o sigurnom postojanju pomorskoga prometa od 3.-2. st. pr. K., kada datiraju najraniji brodolomi s amforama (Gluščević 1994: 18), no on se zasigurno odvijao i ranije, o čemu svjedoče brojni arheološki nalazi (detaljnije u nastavku).

Jedine donekle istraživane luke one su *Fulfinuma* (Faber 1981) i Osora (Faber 1982), no rezultati za potonju nisu pomirili sva stajališta, a lučka su postrojenja navodno identificirana i kod Jurjeva te Male luke (*Korinthia*) (Jurišić 1997: 35); ništa se međutim ne zna o senjskoj, krčkoj ili tarsatičkoj luci, ni o sustavu kojeg su antičke luke tvorile svojom hijerarhijom (Arnaud 2011: 66). Strabon upozorava na brojnost luka na istočnom Jadranu (*Strab. Geo.* VII, 5, 10)[8], a to zasigurno vrijedi i za njegov sjeverni dio. Treba naime pretpostaviti da je osim gradskih luka postojala čitava mreža pristaništa povezanih uz obalno ruralno naseljavanje čiju su infrastrukturu činili gatovi od nasutoga kamenja (Gluščević 1994: 20, Jurišić 1997: 35-36), a vjerojatno su povoljne uvale korištene kao „zbjeg“ u slučaju nevremena (Brusić 1993: 225). Na istočnome Jadranu također nemamo sigurnih podataka o postojanju svjetionika, iako za

[8] Prema Strabo, *The Geography* (http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Roman/Texts/Strabo/7E*.html pregledano 22.07.2015.)

srednji Jadran postoje neke naznake[9], no oni su prema, analogijama s ostalih dijelova Mediterana, zasigurno morali postojati. Za kasnoantičko razdoblje te su funkcije mogle preuzeti utvrde razmještene uz plovni put (Jurišić 1997: 36).

Plovni putovi Jadranom, a koji su relevantni za Kvarner, mogu se podijeliti na „glavne", one koji se protežu u pravcu sjever-jug (Matijašić 2001: 162), one koji spajaju istočnu i zapadnu obalu (Matijašić 2001: 162, Buršić Matijašić 2012: 204), te plovne putove unutar samoga zaljeva (Matijašić 2001: 162), važne za lokalnu distribuciju dobara kabotažom. Prema S. Čači takva postojana mreža pomorskih putova i kontakata uspostavljena je početkom 1. tisućljeća, odnosno početkom željeznoga doba (Čače 2005: 171, Buršić Matijašić 2012: 203) te se održala kroz antiku (Matijašić 2001: 163). Ovakav shematski prikaz više je odraz tijeka dobara nego li realne prometne situacije koja nije mogla funkcionirati pravocrtno, već prije na određenim trasama s više točaka stajanja. Tome s jedne strane svjedoče dimenzije brodova, as druge heterogeni tereti potopljenih brodova.[10]

Slijedom toga rekonstrukcija rimskodobnoga pomorskoga prometa kroz Kvarner uglavnom se zasniva na trasiranju **glavnoga pomorskoga puta S-J, odnosno *Pola-Jader-Salona,***čije nam postojanje donosi *Itinerarium antonini*[11], a koji je po svoj prilici tekao već spomenutim otočkim skupinama. To je ruta koja od Mediterana vodi prema glavnim lukama gornjega Jadrana – Ravenni i Aquileji, ranije Adriji i Spini, a prema pretpostavci kako se taj put odvijao, zbog geomorfoloških i meteoroloski povoljnijih uvjeta, istočnim Jadranom (Brusić 1993: 224-225). O trasi ove rute slažu se gotovo svi autori koji su se bavili ovom tematikom: ona prolazi vanjskom stranom Lošinja (Unijski kanal), a ne kroz osorsku Kavanelu, jer se na taj način moglo ploviti i po lošijem vremenu (Gluščević 1994, Jurišić 1997: 140, Arnaud 2005: 197-198, Kozličić, Bratanić 2006: 114). Ova nam ruta, odnosno ovakva interpretacija, vrlo malo govori o

[9] Zahvaljujem J. Christiansenu na podatku.
[10] Za rekonstrukciju i podudarnost plovnoga puta u odnosu na tijek keramičkih predmeta, te problematike s tim povezane Arnaud 2005: 8-9 i dalje.
[11] *Itinerarium provinciarum : (270,1-4) Item ab Aquileia per Istriam (extra mare) / Salonas mpm CXCVIIII sic / Fonte Timavi mpm XII / Tergeste mpm XII (271,1-3) Ningum mpm XXVIII / Parentium mpm XVIII / Pola mpm XXXI (272,1-2) Traiectus sine Liburnici Iader usque stadia CCCCL. (...)* (Kozličić 1990: 312, Suić 2003: 426-428). Za komentar Arnaud 2005: 204.

trgovačkim putovima samoga kvarnerskoga područja, jer ga u biti zaobilazi, te se njome mogao prevoziti teret koji je samo u manjem dijelu bio namijenjen ovom području.

Ponešto je drukčija, ali i dvojaka, slika plovne rute koju dobivamo analizom povijesnih podataka i arheoloških nalaza ranijih razdoblja. Z. Brusić navodi kako je tada pomorski put vjerojatno tekao većim dijelom zapadnom jadranskom obalom zbog liburnskoga zaposjedanja gornjojadranskih otoka, a prema nedostatku importa iz sjeverne Italije na istočnoj obali (Brusić 1993: 226, n. 9). Novijim je istraživanjima ipak ustanovljeno kako je u Osoru, baš kao i u Nezakciju, prisutna keramika tipa Alto Adriatico koja datira u 4. st. pr. K. (Mihovilić 2002: 506, za Dalmaciju Kirigin 2000).

D. Zelić potkrepljuje Brusićevu tezu nedostatkom najranijih izvor što svjedoči o grčkom nepoznavanju ovih prostora (Zelić 1991: 26), te navodi i kako je upravo izbjegavanje liburnskoga matičnoga prostora obilježilo rutu trasiranu vanjskim otocima Kvarnera i skupnom naziv *Liburnicae insulae* kao dokaz tomu nepoznavanju (Zelić 1991: 26, 28). I same dužine plovidbe uz obale Liburnije govore u tom smjeru (Blečić 2001: 69). Čak i kasnije imenovanje gornjojadranskih otoka, mahom trodijelno i uvijek iznova upotrebljavano, dolazi iz mitskoga zemljopisa, dok su u istim djelima južnojadranski otoci pravilno imenovani. U slučaju *Apsirtida* ime biva zemljopisno fiksirano za Cres i Lošinj tek u kasnijem vremenu, dok *Elekrides* i *Kassiterides* govore u prilog preuzimanju informacija iz pomorskotrgovačkih spoznaja odnosno reminiscencija moreplovaca (Zelić 1991: 27, Radić Rossi 2010: 91), a ona se kroz kasniju predaju gube. S druge strane L. Šešelj smatra kako je zapadna ruta od Palagruže do Adrije i Spine birana zbog brzine i povoljne plovidbe otvorenim Jadranom u ljetnom razdoblju (Šešelj 2010: 383, Kirigin 2010: 109). Prema opsežnim analizama vjetra koje je proveo T. Bilić ustanovljeno kako je izbor obale duž koju će se ploviti razlikovao prema godišnjem dobu, te je u najvećoj mjeri o tome i ovisio (Bilić 2012: 83, 92).

Ako prema navedenim izvorima možemo pretpostaviti kako su trgovina/kontakti s Grcima bili tek usputna pojava kada bi oni „zalutali“ s puta prema Spini ili Adriji, arheološka interpretacija ipak, od kasnog brončanog doba na dalje, odaje nešto drukčiju sliku (Blečić 2001: 69, Blečić Kavur 2012, 2012a). Iako predantički trgovci možda nisu znali imena i nisu mogli pobliže smjestiti ove prostore, s njima su posredno ili neposredno, ali nedvojbeno, komunicirali. Perle tipa Tiryns i tipa Allumiere kao „pokazatelji kontakta izrazitih udaljenosti“ pronađene na otoku Krku i u Novalji

svjedoče o dvosmjernim trgovačkim kontaktima već krajem brončanoga doba(Blečić 2009a: 143-144, Mihovilić 2002: 500-501, Blečić Kavur 2014: 58), a još više o tome svjedoče keramički tronožni pladnjevi preuzeti iz egejske tradicije i izrazito česti na gradinskim nalazištima Kvarnera (Blečić Kavur 2012: 104-105, 2012a: 222, bilj. 52). A da Kvarner nije bio samo konzument više ili manje luksuzne robe, govore nalazi sirovinskoga jantara, u čijoj je obradi prema dosadašnjim spoznajama važno mjesto zauzimao Osor, kao i pojedini tipovi metalnoga nakita (Novak 1979: 472, Blečić 2009a: 145, Blečić Kavur 2014: 161, Blečić Kavur 2015: 20). Nakon uspostave stabilnije trgovine između gornjega Jadrana i Jonske Grčke u 6. st. pr. K. bilježi se rast arheološkoga materijala, no još je uvijek upitno dolazi li on na istočni Jadran direktnim ili indirektnim komunikacijama (Šešelj 2010: 438). S. Čače vidi mogućnost direktnih kontakata između liburnskih elita i Grka po pitanju osiguravanja plovnoga puta, kao što su ga južnije čuvali Korikirani, a sjevernije Etrušćani (Čače 2005: 172). 5. je stoljeće obilježeno uspostavom stabilne trgovačke rute Jadranom, kada ovo područje u potpunosti ulazi u sustav mediteranskoga pomorskoga prometa (Čače 2005: 172, Kirigin 2010: 108-109).

Što se prekomorskih kontakata tiče, ne možemo zanemariti postojanje jadranske *koiné* koja je obilježila obje jadranske obale od 10. st. pr. K., a čija je „*componente marittima*“ razvidna iz cijelog niza različitih oblika nakita te govori o snažim kontaktima dvaju obala (Peroni1976: 96-97, Blečić 2009a: 144, Buršić Matijašić 2012: 203, Blečić Kavur 2012a: 215-229, 2014: 126, 144 s ranijom literaturom). U ovim su razmjenama aktivno sudjelovali Liburni, Histri, Veneti s Gornjega Jadrana, te Etrušćani i Piceni južnije, dok je na samom jugu najjači utjecaj Daunijaca (Čače 2005: 171).

Prema navedenome Osor se profilirao kao središnje mjesto kvarnerskoga plovnoga puta(Blečić Kavur 2015: 20-21), vjerojatno u funkciji kontakata s Nezakcijem, posredstvom kojeg su se odvijali kontakti s unutrašnjošću (Matijašić 2001: 162, Buršić Matijašić 2012: 207), ali i kontakata s unutarnjim dijelom Kvarnerskoga zaljeva, već krajem brončanoga doba, o čemu svjedoče i keramički nalazi daunijeske, a potom oni crvenofiguralne keramike (vidi niže i Mihovilić 2002, D'Ercole 2006, Blečić Kavur 2015: 197-211). L. Šešelj međutim smatra kako je i u helenističkom periodu Osor imao važnu ulogu na pomorskome putu kako zbog skraćivanja putovanja prema Gornjem Jadranu, tako i zbog pogodnosti daljnje plovidbe prema Riječkom zaljevu i to

po lošijem vremenu (Šešelj 2010: 390). Autorica također navodi sigurnost prijelaza osorske Kavanele i općenito plovidbe Osorskim kanalom (Šešelj 2008: 482). O važnosti Osora na kasnijem plovnom putu govori i adaptacija njegovih zidina kroz 3. st. pr. K.kojom je, osim obnove fortifikacija povećan i urbani prostor (Faber 1980: 298, Blečić Kavur et al. 2014b: 25, Blečić Kavur 2015: 53), ali i već ranije primijećena penetracija proizvoda dublje unutar kvarnerskoga zaljeva, ovoga puta u obliku keramike tipa Gnathia (Mihovilić 2002, Šešelj 2010: 390, 433).

U kojoj je mjeri ova situacija, arheološki zasad dokaziva keramičkim nalazima (Mihovilić 2002, Šešelj 2010: 433-434), opstala i nakon pada Nezakcija 177. g. pr. K., uspostave kolonije i emporija u Akvileji (Šešelj 2010: 391) te pokoravanja Histra 129. g. i rastuće važnosti buduće kolonije Pule i njezine luke (Matijašić 1995: 292; 2001: 162-165), upitno je, no moguće je da je upravo promjena „snaga“ na istarskoj obali obilježila i određene prilagodbe u pomorskoj ruti ovim dijelom Kvarnera, te dodatno pogodovala novoj tranzitnoj prirodi plovidbe Kvarnerom. Seli li doista nakon ovih promjena tranzitna trasa izvan Osorskoga kanala u ovom trenutku nije dokazivo, no indikativno bi u tom smislu moglo biti sve važnije mjesto koje zauzima otočje Ilovik-sv. Petar[12] i koje zadržava kroz kasnu antiku ako ne i kasnije.

Drugi krak „glavne“ pomorske rute onaj je koji od *Iadera*, uz Vir i Pag, dolazi do *Arbe*, odakle nastavlja prema Krku i Senju (Brusić 1993: 226, Gluščević 1994: 32, Zaninović 2005: sl. 1). S. Gluščević, M. Zaninović i D. Vrsalović dodaju još i odvojak od Pule prema Tarsatici, koji je oko Krka, zaobišavši Vinodolski kanal, ponovno skretao u pravcu Senja, odnosno nastavljao obalama Raba (Gluščević 1994: 32, Zaninović 2005: sl. 1, Vrsalović 2011: karta 3). To bi bila ruta *Arba-Curicum-Fulfinum-Tarsatika* kako ju opisuje R. Matijašić (Matijašić 2001: 162). Zaninović međutim trasira i rutu koja prolazi Osorom (veza Nezakcij–Osor), koja bi tako bila treća ruta koja prolazi Kvarnerom u smjeru sjever – jug, a koja jedina uzima u obzir arheološki dokazanu važnost Osora (Zaninović 2005: 17, sl. 1).

[12] Prema podacima recentnijih topografskih studija cresko-lošinjskoga otočja, na Iloviku i sv. Petru nisu zabilježene gradine, a najbliži lokalitet toga razdoblja bile bi gomile na južnoj strani Lošinja (Ćus-Rukonjić 1982: 10), dok Marchesetti na Iloviku bilježi čak dvije gradine, smještene na sjevernoj strani iznad luke (Marchesetti 1924: tav. II, isto i Batović 1977: karta 1). Za antičko razdoblje: Bully, Čaušević-Bully, 2012, Serventi 2012.

M. Jurišić negira važnost Kvarnerskoga zaljeva unutar antičke plovidbe, ili bolje rečeno pomorske trgovine, zanemarujući u potpunosti lokalne tržišne potrebe koje su se svakako odvijale unutar navedenog zaljeva, zasnivajući tu tezu na nedostatku podmorskih nalaza, a posebno navodi rijetkost plovidbe Kvarnerom u užem smislu odnosno kroz Vela Vrata (Jurišić 1997: 140-141, suprotno kod Matijašić 2001: 162). Međutim, ipak ne možemo zanemariti niz obalnih lokaliteta i većih luka koji su na ovom prostoru egzistirali kroz duža razdoblja, a sama im pozicija indicira okrenutost prema moru (vidi i problematiku Osora), kao i postojanje lokalnih i regionalnih keramičarskih radionica na kopnu i otocima Kvarnera. Osim toga, u ovom se djelu zaljeva dubine kreću oko 50m[13] i plovidba je mogla teći relativno neometano jer je obala strma i nema hridi i rtova koji bi mogli predstavljati opasnost.

Modaliteti (rute) unutarnje plovidbe Sjevernim hrvatskim primorjem, ponešto se razlikuju od autora do autora (Kozličić 1990: karta 6, Gluščević 1994: 32, Zaninović 2005: sl. 1, Vrsalović 2011: karta 3), no moguće je rekonstruirati tri trase; prva je obično trasirana **sa sjeverne strane Cresa i Lošinja** između Ilovika, putem Osora, do Cresa i *Fulfinuma*, gdje se ustvari poklapa s odvojkom Pula-*Tarsatica*. Od *Tarsatice* do *Senie* **Vinodolsko-velebitskim kanalom** u smjeru *Argyruntuma* prostirala se druga, dužobalna, lokalna ruta. Treća je ruta spajala **Osor i *Arbu***, nadovezujući se s unutarnjim krakom glavne pomorske rute.

Rute koje su spajale istočni i zapadni Jadran trasirane su, prema povijesnim izvorima, između Ancone i Pule te Ancone i Zadra, južnije između Salone i Aterna i Siponta (*Nat. hist*. III, 129, *Itin. mar*. 496, 6-497, 498, prema Suić 2003: 418-419). Za ranija su razdoblja potvrđeni kontakti s Apulijom preko Palagruže (Faber 1980: 293, Šešelj 2010: 489), te Zadra s Numanom (Naso 2000: 91). Osim Picena, arheološki izvori govore i u prilog kontakata s Apulijom (Daunijom) (Čače 2005: 172), a o tome govori i podataka o mogućim liburnskim posjedima oko Ancone te, kasnije, na ušću rijeke *Truentum* (Čače 1983/1984, Kurilić 2008: 22 s ranijom literaturom). No, trebalo bi pretpostaviti i rutu koja je spajala Ravennu i Pulu (Matijašić 2001: 162).

Nešto dopunjeniju sliku pokušat ćemo prikazati u sljedećem poglavlju.

[13] Pomorska karta Državnog hidrografskog instituta.

2.1.2.3 Luke, pristaništa i sidrišta: pokušaj rekonstrukcije internih kvarnerskih ruta

Prema R. Matijašiću postojanje dobrih luka kao sidrišta liburnske flote, mahom povezanih uz važnija naselja, ključno je za razumijevanja čestih okršaja Rima s Liburnima kroz razdoblja neposredno prije njihova zaposjedanja ovih prostora (Matijašić 2001: 163-164).

Antički izvori, posebno *Tabula Peutingeriana*, kartiraju i luke, pa tako saznajemo da su na području *sinusa Flanticusa* postojale barem dvije važnije luke: *Port. Flanaticus* i *Port. Senia*. Dok kod druge nema dvojbe, a i samo je naseljes dvije kulena navedenom itineraru obilježeno i imenom *Senia*, prva je luka obilježen VIII milja prije *Arsia fl.*, dakle još uvijek na području *Histrije* i ne odgovara smještaju *Flanone*, a nalazi se podno mjesta obilježenoga s dvije kule, no bez toponima. Na tom bi položaju mogla odgovarati **uvali Budava** podno Nezakcija (kojeg neki pretpostavljaju na mjestu dvije kule, Novak 1979: 483) unutar koje su potvrđene lučke instalacije i veći broj drugih nalaza (Zaninović 1980: 17, Vrsalović 2011: 73, za ranija razdoblja vidi Buršić Matijašić 2012: 207, 210), no u tome bi slučaju *Flanona* (Plomin) posve nedostajala s prikaza. Indikativni je i podatak da *Flanona* nedostaje i s popisa Anonimnog Ravenjanina (*Anon. Rav. IV*, 22, 30 -31, prema Suić 2003: 442-445).

Analizirajući i druge povijesne, te komparativne podatke, ali i rijetke arheološke nalaze, možemo pretpostaviti da je **senjska luka** u antici hijerarhijski bila najvažnija luka ovoga područja, u rangu salonitanske, zadarske i pulske luke (Brusić 1993: 228). I sam je Senj izvjesno najvažniji grad sjeverne Liburnije u antičkom razdoblju, što je uvelike uvjetovao upravo njegov zemljopisni položaj, a neki smatraju da je imao i rang kolonije (Glavičić, M. 1994: 42, 43, 51-53, Zelić 1994: 13, Matijašić 2001: 162), što je kroz najnovija istraživanja izvora uglavnom dovedeno u dvojbu (Matijašić 2006: 85). Kopnene komunikacije, preduvjet za uspješno funkcioniranje luke (Schörle 2011: 93), ovdje su prvi put s istočnojadranske obale skretale prema unutrašnjosti i Panoniji (Wilkes 1969: 200, Glavičić, M. 1993: 84), smještajući je u povoljniji položaj od onih otočkih (o poveznici *Tarsatica-Ocra*, vidi poglavlje rada *Kopnene komunikacije*). O pomorskoj ruti koja je ondje završavala svjedoče brojni podmorski nalazi uz obale Raba (Kamporska i Supetarska draga, rt Sorinj, Loparska luka, Radić Rossi 2004: 168-169, Miholjek 2007) i Krka (Galun – Stara Baška, Baška – rt Dubno, mahom La. 2 amfore, Jurišić 1989: 104; između Prvića i južne obale Krka, Miholjek, Mihajlović 2008: 123,

Dugonjić 2010) kao indikatori pomorskih aktivnosti unutar Kvarnerića u pravcu Senjskih vrata u ranom razdoblju posljednjih stoljeća stare ere. S druge se strane, kako je već rečeno, trasa glavne rute iz Pule odvajala prema *Tarsatici*, te ponovno spajala kod Senjskih vrata. No, vjerojatno bi još jednu rutu trebalo trasirati između Ilovika/sv. Petra, važne postoje na putu *Pola-Jader* i Senja (ovu rutu kartira jedino Bully, Čaušević-Bully 2012: sl. 1).Naime valja uzeti u obzir i prekojadransku rutu koja se između Premude i Ilovika (Gluščević1994: 32) odvajala prema zapadu. Iako smještaj antičke luke u Senju možemo samo pretpostaviti (Glavičić, M. 1993: prilozi I-III) zbog nedostatka nalaza njezinih instalacija, indicije nam daju podmorski nalazi koji su ustanovljeni na položajima Škver, Crljenka i „gradsko kupalište" (Jurišić 1989: 108, Vrsalović 2011: 80, Ljubović 2010). Pojedini kultovi, preciznije oni Magne Mater i Iside, te uz njih povezani rituali (Selem 1997: 49) mogu također indicirati na važnost mora u životu antičkih žitelja *Senie*.

Drugi, sigurni dokaz hijerarhijskoga primata luke *Senie* postojanje je *portoria*, epigrafski potvrđenoga od druge pol. 2. st. (CIL III, 13283, ILJug 920, Glavaš, V. 2010: 14-15 s ranijom literaturom, Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013: 262), što implicira i sudjelovanje ovoga prostora u tzv. velikoj trgovini, koja podrazumijeva prijelaz granica provincije, a s kojom dolaze i fiskalni nameti (Wilson 2009: 217) i određena administrativna organizacija. No, s obzirom da se sustav *Publicum portorium Illyrici* spominje već od Klaudija, valja pretpostaviti postojanje carinarnice u Senju i kroz ranije razdoblje (de Laet 1949: 101, 230-233, CIL VI 1921, Beskow 1980: 9, Selem 1997: 47-48, bilj. 5, Glavaš, V. 2010: 14, Zaccaria 2010: 56). Naime, brodski je promet, jednako kao i onaj kopneni, bio podređen porezima, preuzetima još iz grčkog pravnog sustava, a koji su se odnosili kako na dovezenu tako i na odvezenu robu, a jedan je dio bio namijenjen i samoj lučkoj upravi (Arnaud 2011: 66). Teško je zamisliti kako je svako pristanište posjedovalo carinarnicu gdje bi se ti porezi mogli obračunati, ali i dovoljno skladišnoga prostora za iskrcaj – prodaju – ukrcaj[14] slijedom čega dolazimo do postojanja hijerarhije luka (Arnaud 2011: 66), unutar koje je Senj, sa svojim *portorijem*, svakako imao, ako ne najviše, onda vrlo visoko mjesto, što Senj smješta u rang luka Akvileje, Tergeste i Pole (Wilkes 1969: 201). Postojanje lučke hijerarhije, ali i iznimaka, luka s posebnim režimom oporezivanja, govori u korist dobro organiziranoga

[14] Više o sustavu preuzetom iz grčke *deigme*, koji regulira prodaju dobara u lukama /emporijima vidi u Arnaud 2011: 67 s ranijom literaturom.

sustava gdje se, barem dio prometa, odvijao između ranije planiranih točaka, u prilog čemu govore i ugovori za najam brodova (Parker 2008: 183, Arnaud 2011: 68). Prema pojedinim antičkim tekstovima koji govore prvenstveno o transportu i prodaji keramičkih proizvoda, sam termin *portus* inidicira ne samo pristanište - luku, već prvenstveno poreznu postaju i s njom povezani skladišni prostor, ali i mjesto s kojeg se proizvodi komercijaliziraju – neku vrstu distribucijskoga centra (Camilli 2004: 74, Chioffi 2012: 322).

Treća, posrednija činjenica koja Senj smješta na važno mjesto unutar trgovačkoga sustava, barem kroz kasnija stoljeća, jest veliki broj epigrafskih spomenika koji spominju orijentalce, a za koje se pretpostavlja da su na ove prostore došli kao dionici u trgovačkim aktivnostima, te spomenici koji govore o samim trgovačkim aktivnosti na širem području *Senie* (Wilkes 1969: 200-201, Glavičić, M. 1994: 53, Glavičić, M. 1996, Selem 1972: 8, 1997: 47-49, Glavaš, V. 2010: 15). Pretpostavka o velikom broju italaca koji su se ovdje naselili i poslovali već kroz 1. st. pr. K. ako ne i ranije, iako moguća, još uvijek nema izravnih arheoloških ili epigrafskih dokaza (Glavičić, M. 1993: 79, 83-84, Glavičić, M. 1994: 50-51).

Iako se većina podataka za Senj odnosi na razdoblje od 2. st. na dalje, o važnosti senjske luke za kontakte s unutrašnjosti i u ranijim razdobljima (Olujić 2007: 54) govori i podatak da je posredstvom ove luke August krenuo u pohod na Japode (Čače 1979: 58), iako postoji i mišljenje da je mogao preći i Tarsatikom (Wilkes 1969: 200, Novak 1979: karta 2, Blečić 2001: 74 s ranijom literaturom).

U kojoj su mjeri indikativne luke trasirane na *Tabuli*, te možemo li za sjeverni Jadran, barem u kasnijem razdoblju, pretpostaviti veću važnost luka *Senie* i *Flanone* (ili Nezakcija) prvenstveno u smislu redistribucije i poreznoga sustava te u funkciji daljnjeg transporta u unutrašnjost, teško je reći, s obzirom da na zapadnoj obali nedostaje ikakva oznaka luka. Osim toga lučki objekti(ne samo pristanišni, već prvenstveno skladišni) ovih dvaju središta uglavnom su nepoznati. Pretpostavlja se da se antička luka *Senie* smještala u dnu zaljeva koji je u antici bio dublji, uvlačeći se u Senjsku dragu otprilike između današnjih ulica Potok i Kolan, sve do početka Kranjčevićevoga šetališta. Tada bi operativnu obalu valjalo tražiti na području od Velikih vrata do Male place (Frankopanski trg) (Glavičić, M. 1993: 85, Glavaš, I. 2014: 321). S druge strane

Itinerarium spominje *insulae Absorus*[15] i niti jednu drugu točku na kvarnerskom potezu, što D. Zelić pripisuje „mjerilu“ djela koje svjesno zanemaruju lokalne rute (Zelić 1991: 32), dok *Tabula* jasno pokazuje Krk i Rab, te niz otoka nerazlučive nomenklature (Suić 2003: 435). Prema istraživanju provedenome na slikovnim prikazima važnijih Mediteranskih otoka, M. Pazarli zaključuje da su detaljnije prikazani oni otoci koji su smatrani relevantnijima za pomorske rute (Pazarli 2009).

Važne točke na plovnome putu pokušao je rekonstruirati Z. Brusić, pa tako navodi područje Barbata na otoku Rabu[16], Ilovik te područje Punta Križe na Cresu kao značajno za rutu prema Osoru (Brusić 1993: 228), gdje se Kavanelom moglo preći prema zapadnoj obali otoka i znatno skratiti put (Faber 1980: 297-298, Blečić Kavur 2014a: 13).

Upravo **osorska dvojna luka** (sjeverna glavna luka Bijar s pretpostavljenim antičkim bitvama i južna Jaz) (Faber 1980, Faber 1982: 63, 65, Matejčić, Orlić 1982: 164, Vrsalović 2011: 89), sa svojim smještajem u blizini glavne pomorske rute, mogla bi biti otočni pandan senjske luke. No, u kojoj je mjeri ovo tranzitno-trgovačko(-proizvodno?) središte, čija je važnost kroz prapovijesno i helenističko razdoblja nedvojbena (vidi poglavlje *Plovni putovi*,Faber 1980: 298, Matejčić, Orlić 1982: 162, Blečić 2009a, Šešelj 2010: 481-482, Blečić Kavur 2014a: 2), u antici igralo ulogu u redistribuciji dobara na širem kvarnerskom području teško je reći jer je razvoj grada kroz antiku nedovoljno poznat, iako je kontinuitet naseljavanja neupitan. Valja međutim imati na umu tezu M. Blečić Kavur prema kojoj je jedan od mogućih pravaca snabdijevanja jantarom, smatran i kao indikatorom kontrolnih točaka trgovačkih putova, dolazio s italske obale do Osora. Odatle je trgovačka ruta, rekonstruirana prema nalazima ovog materijala, tekla uz istočnu obalu Krka (Krk-Baška), te je on razmjenjivan s japodskom unutrašnjošću (Faber 1980: 298, Blečić 2001: 69, Blečić 2009a: 148). Osim toga valja uzeti u obziri i istarsku ulogu u razmjeni jantarom, ali i ključnu ulogu Nezakcija, od Osora udaljenog oko 21 nM, u recepciji željeznodobnih utjecaja i prihvaćanju importa (Buršić Matijašić 2012: 204, 208).

[15]*Itinerarium maritimum : (519,3-4) Inter Dalmatiam et Histriam : / insulae Absoros/ Brattia Solentia / Issa Lissa / (520, 1-3) Corcira Melta / a Melta Epidauros stadia CC / insula Sago a Dirrachi stadia CCC (...)* (Suić 2003: 430)

[16] Recentni nalazi antičke arhitekture nedvojbeno govore o obalnoj naseljenosti ovoga područja kroz antiku (Lipovac Vrkljan, Konestra 2015).

Naznaku da se ova trasa zadržala i kroz kasnija razdoblja moguće je pretpostaviti prema nalazima crno i crvenofiguralne, Gnathia i reljefne helenističke keramike (Mihovilić 2002: 505-509), prema kojima se Senj i njegovo šire područje profiliraju kao logična dodirna točka morske i kopnene komunikacije[17].

Osorska se luka/e, ili neka od obližnjih uvala, povezuje i uz boravak ravenske flote (Domić Kunić 1995-96: 44, Zaninović 2005: 19, Kurilić 2012: 117) te uz događanja tijekom Građanskoga rata (Kurilić 2012 prema Bilić-Dujmušić 2000: 50, 58). Podmorski nalazi posebno su koncentrirani uz sjevernu obalu otoka Lošinja (rt Osor), odnosno uz zapadni ulaz u osorsku luku, što dodatno osnažuje promišljanja o važnosti ovog lučkog položaja.

Niz obalnih urbanih naselja, kakva uglavnom i karakteriziraju kvarnersko područje, svakako je posjedovalo luke i pristaništa važna, ako ne na glavnim trgovačkim putovanjima, onda za lokalnu komunikaciju kabotažom (Matijašić 2001: 167). Njihova rekonstrukcija nije uvijek moguća iz povijesnih izvora, koji spominju tek najvažnija pristaništa, a ponekad nedostaju i direktni podaci o lučkim postrojenjima iz ranoantičkoga razdoblja, no analizom podmorskih nalaza, ranijih i kasnijih arheoloških svjedočanstava i topografije neposrednoga zaleđa moguće je pretpostaviti cijeli niz uvala koje su mogle biti korištene na plovnome putu širim kvarnerskim područjem (Matijašić 2001: 172, Buršić Matijašić 2012: 204, 208, Serventi 2012: 405).

Podno Učke smještaju se, uz *Flanonu*, i **luka *Albone***, moguće smještena uz poluotok Porto Lungo te poznata iz izvora kao trgovačko središte i luka od 2. st. pr. K. (Wilkes 1969: 194) te u kasnijem razdoblju *Lauriana* (Blečić 2001: 65). **Luka *Flanone***smješta se u uski zaljev, gotovo fjord i prema Pliniju starijem daje naziv cijelom zaljevu (*Flanates, a quibus sinus nominatur, Nat. Hist.* III, 139), što je svakako indikativni podatak, iako arheoloških nalaza o postojanju lučkih infrastruktura nema, znakovit je nalaz prečke sidra (Vrsalović 2011: 74). Važnost ovoga područja od prapovijesti predstavlja mogućnost komunikacije s unutrašnjošću (Buršić Matijašić 2012: 208).

[17] Crna i crvena figuralna keramika poznata je iz Krka i Kašteline kod Lopara (gdje se javlja i helenistička keramika, Lipovac Vrkljan et al. 2014: 204, 207), Gnathia keramika poznata je iz Krka i sv. Jurja, helenistička reljefna iz Krka (Mihovilić 2002: karte 4, 6, 7). Iako materijal iz Senja dosad nije sustavno obrađen, tijekom pregleda muzejske čuvaonice za potrebe ovoga rada uočeno je više ulomaka navedenih vrsta, a M. Glavičić navodi nalaze apulske keramike s Kuka (Glavičić, M. 1994).

Luka *Tarsatike*, u kontekstu sjeverojadranskih luka, zemljopisnim je smještajem bliska senjskoj (Matijašić 2001: 162). Već su navedena mišljenja o povezanosti Kvarnerskoga zaljeva s cestovnom komunikacijom koja je tekla prijevojem *Ocra*, a s obzirom da se ova komunikacija koristila kroz ranija razdoblja, isto je moguće i za pristaništa (Novak 1995: 399). Arheoloških ostataka lučkih postrojenja nema, uglavnom zbog velikih preinaka ovoga prostora kroz posljednja stoljeća (Matejčić 1968a: 28), no pretpostavka većine istraživača jest da se za pristanište u antici koristilo područje ušća Rječine (Blečić 2001: 65, 90 s ranijom literaturom) što bi ovu luku ustvari karakteriziralo kao „riječnu" (Novak 1995: 408). U **uvali Martinšćica** (danas je ovdje smješteno brodogradilište V. Lenac i njezina je morfologija posve izmijenjena), podno gradine i kasnoantičke fortifikacije Solin, prema nalazu kopče antičkoga sidra (Jurišić 1989: 104, n. 1, Vrsalović 2011: 85) valja pretpostaviti barem manje pristanište u funkciji komunikacije s područjem Sušačke Drage(i Grobnika?) (Blečić 2004: 48) te antičkoga lokaliteta (ruralno-gospodarski objekt ili putna postaja) smještenoga u neposrednoj blizini (Starac, R. 2005: 159). Južnije, ustanovljeni su rasuti nalazi amfora različite datacije u **uvali Žurkovo**, **uvali Srščica** (naplavine s kopna) na ulazu u Bakarski zaljev te ispred **uvale Scott** (Jurišić 1989: 104, Vrsalović 2011: 79-80, 85).

Luka antičke *Volcere*, smještena unutar Bakarskoga zaljeva, lokacijski je također neutvrđena. Osim podmorskog nalaza amfore tipa Dressel 27 (3. st.) (Jurišić 1989: 108) te nekoliko neidentificiranih amfora iz uvala Črno i Sansovo (Starac, R. 2006: 76), sve što o plovidbi unutar ovoga zaljeva možemo reći jesu pretpostavke. S obzirom na pretpostavljeno postojanje važnoga predantičkoga naselja na samom bakarskom brijegu (Starac, R. 2005:165-168), ali i dokazano postojanje brojnih gradina na okolnim brdima (Stražičić 1996, Starac, R. 2005: 158-165), možemo i ovdje pretpostaviti pristanište koje se koristi i tijekom ranijih razdoblja. Osim toga, gradinski sustav iznad Bakra nedvojbeno gravitira njegovu zaljevu (npr. gradina Sopalj), te nam stoga posredno svjedoči o njegovoj komunikacijskoj važnosti. Ovim je područjem također prolazila cesta/e (za problematiku vidi poglavlje *Kopnene komunikacije*), pa je sustav gradina zasigurno bio i u funkciji ranije komunikacije koja je tekla ovom trasom. Valjalo bi ispitati i mogućnost gravitiranja grobničkoga zaleđe luci u Bakru, radije nego onoj *Tarsatičkoj*(Blečić 2004: 48 donosi i mogućnosti povezanosti s pristaništem u uvali

Martinšćica) od koje je bilo odvojeno nepristupačnim kanjonom Rječine (Goss 1988/89: 91).

Povezivanje otoka Krka s kopnom moralo se odvijati na više mjesta, no najsjevernije je zasigurno ono gdje se i danas nalazi most, dakle područje **Voza – sv. Marka** na zapadu i uvale **Peškere** na istoku. U **uvali Voz** ustanovljena je antička arhitektura te naplavine s kopna unutar uvale, dok je uvala Peškera zbog aktivnosti vađenja kamena danas posve izmijenjena, a ovdje se smješta i poprište Bitke kod Krka (Bilić Dujmušić 2014 s ranijom literaturom). Zanimljivo je napomenuti kako su kod otočića sv. Marka pronađeni za kvarnersko područje rijetki primjerci amfora tipa Dressel/Lamboglia 1 podrijetlom s tirenske obale, a čija se datacija smješta u razdoblje 150.-50. g. pr. K. (Jurišić 1989: 104, Vrsalović 2011: 86). A. Faber pretpostavlja, doduše za pretpovijesna razdoblja, i vezu kopno-Krk na trasi **Vošćica-Lokvišća** (Faber 1980: 300). No, s obzirom na nalaze antičke arhitekture i stratigrafije (Starac, R. 2002, Starac, R. 2010), te povoljnu konfiguraciju uvale, ovdje valja pretpostaviti smještaj antičkog pristaništa, a pomorski je promet potvrđen nalazima amfora u podmorju s vanjske strane rta Ertak (Jurišić 1989: 108, Vrsalović 2011: 86). Brojni olovni utezi za mreže pronađeni u uvali Lokvišća također upućuju na orijentiranost moru njezinih antičkih stanovnika (Starac, R. 2010: 53, *Rogi ribaru* 2011: 11, sl. 19-22). Područje Voza/Vošćice je kroz kasnu antiku kontrolirala utvrda na otočiću sv. Marko.

Manja luka i pristanište pretpostavljeni su i na mjestu današnje Crikvenice, odnosno antičke postaje ***Ad Turres*** (Lipovac Vrkljan, Ožanić Rogiljić 2013: 257), a vjerojatno su nastali u funkciji vinodolskoga izlaska na more, da bi potom bili korišteni za potrebe keramičarske radionice koja je prema rekonstrukciji antičkoga krajolika bila smještena neposredno uz obalu. Da je morska komunikacija ovim prostorom tekla kroz 1. st. pr. K. svjedoči zasad usamljeni nalaz amfore tipa Lamboglia 2 iz današnje Crikveničke luke (druga pol. 1. st. pr. K.)[18](Slika 8) ali i dvaju antičkih bitvi koje su nažalost nestale tijekom građevinskih radova. Prema podacima o nalazima antičke arhitekture koje donosi ing. A. Dračić (Dračić 1991), te onima prikupljenima tijekom istraživanja na lokalitetu Igralište, krajolik se može rekonstruirati na slijedeći način: radionica je bila smještena unutar dublje uvale čije su obale obilježene današnjim

[18] Predmet je pronašla T. Rosić, kustosica Muzeja grada Crikvenice, prateći jaružanje dna za potrebe gradnje novog Trga, a izložen je na izložbi 845C – *Ad turres*, MGC (2014-2016). Za dataciju i definiciju tipa zahvaljujem dr. sc. I. Radić Rossi.

protezanjem Kotorske i Vinodolske ulice u Crikvenici, dok je njezina sjeverna obala morala teći na području ispod magistralnoga vijadukta[19].

Slika 8. Amfora La. 2 (kasna varijanta) iz crikveničke luke (foto: T. Rosić, MGC)

Prema tome, radionica se smještala na mjestu utoka Dubračine u more, čiji je tok potvrđen nalazom antičke brane od monolitnih blokova pronađene uz zapadni ogradni zid radionice (Lipovac Vrkljan, Šiljeg 2010: 72). Između lokacije utvrđenih antičkih ostataka i pretpostavljene morske obale, dakle na poziciji današnjega nogometnoga igrališta, ing. A. Dračić ustanovio je sustav zidova koji bi mogli upućivati na postojanje skladišnih prostora (Dračić 1991), te tim više osnažiti pretpostavku o postojanju lučkih instalacija[20]. Za kraj, unutar radioničkoga prostora pronađeno je više brončanih čavala koji se mogu interpretirati kao čavli za pričvršćivanje brodske oplate (Slika 9)[21] (Brusić 1968: t. V, 2, Lyne 1996, *Frejus* 2009: 117, fig. 12, Vrsalović 2011: t. 68/10-12), te jedna udica za ribolov (Lipovac Vrkljan, Šiljeg 2011: 75, *Rogi ribaru* 2011: 10-11). Ukoliko se operativna obala nalazila u dnu uvale, prema mjestu nalaza La. 2 amfore i bitvi možemo pretpostaviti i postojanje vanjskog privezišta na samom zapadnom ulazu

[19] Zahvaljujem G. Lipovac Vrkljan na ustupanju podataka koje je prikupila od ing. Cara i ing. Čandrlića koji su pilotirajući pozicije na kojima su postavljeni piloni vijadukta do dubine od 30m ustanovili geološku stratigrafiju s glinom i morskim pijeskom. Također, prilikom hidrološkog pregleda lokaliteta dr. sc. J. Rubinić (Građevinski fakultet Sveučilišta u Rijeci) ustanovio je kako more ulazi u tok Dubračine sve do današnjeg mosta u Vinodolskoj ulici.

[20] Usporedi s arhitektonskim razmještajem lorunske keramičarske radionice i skladišnih prostora, Carre, Tassaux 2012: 94, sl. 8, 98.

[21] Za pomoć u identifikaciji zahvaljujem kolegici dr. sc. Asji Tonc.

u uvalu (usporedi situaciju u uvali Sepen, niže). Kontinuitet luke na ovom se mjestu može pratiti i u kasnijim razdobljima kada je ona u funkciji pavlinskoga samostana (Bradanović 2012: 71, sl. 31).

Slika 9. Čavao za brodsku oplatu s lokaliteta Crikvenica – Igralište

Krećući se obalom prema jugu, **u Selcima** je u funkciji antičkoga gospodarsko-stambenoga objekta koji je otkriven na lokalitetu Podmirišća, moralo postojati i manje pristanište, o čemu svjedoče i podmorski nalazi pronađeni ispred selačkoga kampa (**uvala Slana**) (Jurišić 1989: 108, Matejčić 1962, Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2014: 99. Nalaz La. 2 amfore iz 2015. g. čuva se u Muzeju grada Crikvenice). Sljedeće pristanište, također identificirano podmorskim nalazima amfora ono je u **uvali Jasenova** (Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2014: 101), a jedna amfora potječe i iz **uvale Duboka** (Vrsalović 2011: 86). Ove su pozicije i prirodni izlazi na more južnoga (bolje rečeno bribirskoga) dijela Vinodolske doline, a potonja se smješta i podno gradinskoga lokaliteta sv. Juraj (Starac, R. 2000: 72-75, Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2014: 100 s ranijom literaturom).

U kontekstu antičkoga naselja koje se nalazilo na mjestu današnjeg **Novog Vinodolskog**, ali i gradinskoga naselja Osap, kroz kasnija se razdoblja spominje „pristanišće vinodolsko“ (Vinodolski zakon), kao prirodni izlaz Vinodola na more (Janeš 2014: 9 s ranijom literaturom, Bradanović 2015: 29 s ranijom literaturom), a o njegovu postojanju i u antici indikativni su podmorski nalazi ustanovljeni nedaleko utvrde Lopar (Vrsalović 2011: 80). Nalazi iz uvale **Povile** (Janeš 2014: 9 s ranijom literaturom) mogli bi upućivati na još jedno sidrište unutar Vinodolskoga kanala, no s obzirom da je ovdje lociran brodolom sa sjeveroafričkim amforama (Matejčić 1976:

353, Jurišić 1989: 103, Vrsalović 2011: 73-74, Pešić 2013: 1208, fig. 2, 3), tu bi tezu valjalo provjeriti. Nedaleko Povila, u uvali Smokvica, zabilježen je nalaz Crikveničke amfore Tip 1 (Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2014: 101). Slijedeći lokalitet kojeg bismo mogli povezati s postojanjem privezišta nalazi se u **Sibinju**. Ovdje je A. Galvičić sakupio više ulomaka keramike, koja je kasnije identificirana kao proizvod crikveničke radionice (Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013: 259), a postoje i naznake antičkih zidanih struktura uz samu obalu uvale[22].

Nakon Senja i njegove luke (prethodno opisana), podmorski nalazi potječu iz uvala **Spasovac** i **Kalić** (potonji, grčko-italska amfora, Jurišić 1989: 104, Vrsalović 2011: 86), a prvo veće naselje i sigurna pozicija pristaništa je **sv. Juraj – *Lopsica.*** Ispred grada (pozicija Otinja) pronađeni su podmorski nalazi, a prema M. Jurišiću identificirani su i u ostaci luke (Jurišić 1989: 104). Riječ je o kamenom nasipu koji prati prostiranje obale, dok se drugi proteže od obale prema otočiću Liscu (Jurišić 1989: 105, Vrsalović 2011: 87). S. Forenbaher navodi nalaze ziđa te keramike u podmorju na ovome mjestu te kako je u prošlosti spoj Lisca s obalom morao biti izvan mora (Forenbaher 2013: 188).

Od Jurjeva pa sve do Lukova česti su podmorski nalazi koji upućuju, ako ne na privezišta, onda na gustoću prometa koji se odvijao na ovoj relaciji, vjerojatno u kontekstu plovidbe prema Senju. Riječ je o nalazima u **uvalama Jablanova**, gdje se pretpostavlja sidrište (Vrsalović 2011: 81), **Duboka** i ispred **Lukovačkih greda** (Vrsalović 2011: 81). Južnije prema **Stinici**, antičkoj *Ortopli*, koja je također morala posjedovati makar manje pristanište, pomorski su nalazi poznati iz **uvale Dražica** kod Starigrada, no ovdje je riječ o brodolomu s La. 2 i grčko-italskim amforama (Jurišić 1989: 107 karta 1, n. 32, Ljubović 2010, Vrsalović 2011: 74).

Pandan obalnim pristaništima bila su ona na sjevernoj obali otoka Krka, a međusobna povezanost, barem većih centara nepobitna je. Riječ je o vezama Crikvenica i Selce – Šilo i Soline (Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2007), Novi Vinodolski – Vrbnik (Bradanović 2015, Starac R. 2002), Bašćanski kraj – Senj (Zelić 1994: 11), neke od kojih su se zadržale i danas kroz posjede terena ili određene običaje (Bolonić 1981/82: 149).

[22] Zahvaljujem R. Starcu, kustosu PPMHP, na informaciji, te ravnateljici Gradskog muzeja Senj, B. Ljubović, prof., na uvidu u materijal.

Nakon već spomenutoga Voza, nalazi na obalama uvale **sv. Petar-Soline** upućuju na postojanje antičkoga lokaliteta lociranoga uz samo more. Izneseno je mišljenje kako bi ovdje valjalo ubicirati još jednu keramičarsku radionicu vjerojatno povezanu s onom u Crikvenici, a tijekom rekognosciranja uočeni su i tragovi možebitnih lučnih instalacija, danas vidljivih u plićini, što bi bilo i za očekivati s obzirom na dobru zaštićenost ove uvale (Faber 1981: 296, Lipovac Vrkljan, Starac, R.2007). Samo postojanje niza prapovijesnih lokaliteta u širem zaleđu zaljeva Soline te Šila, te ostaci kasnoantičke arhitekture nešto južnije, na rtu Za zidine, govore u prilog korištenja sigurnoga **zaljeva Soline** i **uvale Stipanje** kroz duža povijesna razdoblja. Ovo je područje i prirodni izlaza na more dobrinjskoga kraja.

Južnije slijedi lokalitet **sv. Marak**, lociran na istoimenom manjem poluotoku podno Risike, identificirana je antička arhitektura (zidovi, podnice s mozaikom i sl.), ukopi i sitni nalazi (danas u zbirci Franjevačkoga samostana na Košljunu). Ako je u doba antike južna uvala mogla biti pogodna kao privezište, kroz kasnija se razdoblja razvila u veću luku (Starac, R. 2002a: 37). Nedaleko sv. Marka locirana je gradina Skudelni, a cijeli niz gradinskih naselja karakterizira ovaj dio otoka sve do Kostrilja, vrha sjeverno od Vrbnika gdje je locirano pretpovijesno naselje, te južnije sve do rta Glavina, a u unutrašnjosti do Garice (mogući i antički nalazi na više lokacija) (Starac, R. 2002a: 39-40, 44) i Hlama, odnosno uz rub vrbničkoga polja (Starac, R. 2002a: 37-38, Bradanović 2015: 24). Kasnoantička arhitektura i nalazi amfora na **rtu Rasohe** (Starac, R. 2002a: 42)upućuju na mogućnost sidrenja u obližnjim uvalama Javna i Drestelna.

(Kasno)antički nalazi na području Vrbnika locirani su uz crkvu sv. Mavra na istoimenom brdu (neposredno zaleđe Vrbnika) (Starac, R. 2002a: 43), te nedavno ispred crkve Marijina Uznesenja u Vrbniku, a pristanište u funkciji ovih lokaliteta valjalo bi potražiti u **uvali Zgribnica**, južno od Vrbnika, ali i u samoj **Vrbničkoj vali** gdje je prisutan i izvor vode (Bradanović 2015: 27, 33).

Južnije, na već spomenutom **rtu Glavina** prisutni su tragovi prapovijesnoga i kasnoantičkoga ziđa (Faber 1986/87: 116-118, 137, sl. 6/2, Starac, R. 2002a: 41), a u **uvali Ogrul**, s njegove južne strane, ubicirana je crkva sv. Nikole za koju se pretpostavlja istovjetna datacija, dok se u samoj uvali pretpostavlja sidrište, ranije vjerojatno u funkciji antičkoga lokaliteta (arhitektura, ukopi) na položaju Vinca, te

gradina na uzvisini Graca (Bradanović 2015: 31-32). Područje Vince i uvale koje se od rta Glavine prostiru prema jugu korištene su u plovidbi između Vrbnika i **Male Luke** (Starac, R. 2002a: 44). Upravo ova uvala te obližnja **Vela luka**, na najistočnijem dijelu sjeverne obale otoka, potvrđene su luke, o čemu svjedoče i njihovi toponimi, nalaz antičke obale u Maloj luci (Jurišić 1989: 104, 105, Vrsalović 2011: 88-89), ali i velebna utvrda koja se smjestila u kasnoj antici na području Bosara - Korintia. Osim što omogućavaju pristajanje brodovima koji pristižu iz svih smjerova, posebnost ovih uvala njihova je međuzamjena, odnosno, kada ulazak u Velu luku za jakoga juga nije moguć, brodovi mogu pristati u Malu luku (Faber 1968/87: 121).

Ispred **Baške** brojni su nalazi koji upućuju na plovidbu ovim područjem još u 1. st. pr. K. Navodi se tako nalaz brodoloma s amforama Lamboglia 2 ispred **rta Dubno**, gdje je pronađena i crnoglazirana keramika, te između Krka i Prvića (Jurišić 1989: 103, 104, i vidi gore). Baška je i u antici morala biti važnije pristanište u funkciji naselja u samoj uvali, ranije gradina u okolici (Faber 1986/87: 114, Starac, R. 1996a: 137), te šire okolice Bašćanske drage unutar koje su također egzistirali brojni ruralni objekti, a tu je ulogu zadržala i kroz kasnu antiku (sigurno potvrđena faza od pol. 2. st. do u kasnu antiku, Starac, R. 1996a: 137, Starac, R. 2000: 93, Bekić, Višnjić 2008: posebno 236, bilj. 12). S južne strane krševitoga rta koji zatvara Bašćansku uvalu smješta se **Stara Baška**, gdje su također ustanovljeni nalazi antičke arhitekture (lokalitet Mir?) koji su vjerojatno pripadali ruralnom kompleksu čija je ovisnost o uvalama podno navedene pozicije neupitna. Brodolom s amforama La. 2 ustanovljen je sa sjeveroistočne strane otoka Galuna ispred uvale Stara Baška (Juričić 1989: 104, Vrsalović 2011: 75).

Južnom obalom dominira najstarije protourbano naselje na otoku, pretpovijesna i antička *Curicta*. O **luci antičkoga Krka** nemamo dovoljno podataka, a brojne geološke i antropogene promjene, koje su Krku anulirale karakter poluotoka, čine teškom svaku rekonstrukciju (Faber 1963-65: 47, Faber 1986/87: 116, sl. 2, Zelić 1994: 12). Međutim, postojanje i važnost njegove luke apsolutno je neupitno uzmemo li u obzir sam karakter *locusa*, ali i izvore koji navode „*ad Curici portum*“ (Cezar, *De. bell. civil.* III, X, Faber 1963-65: 53) u kontekstu prezimljavanja Cezarovih trupa neposredno prije segmenta građanskoga rata koji se odvio upravo u vodama ovoga otoka. Važnost komunikacije Osor-Krk-Senj uspostavljenoj još kroz prapovijesno-helenističko razdoblje prethodno smo naveli, a ovdje dodajemo da se i Krk, kao i Osor, na prijelazu 4. i 3. st. opasao

moćnim megalitskim zidinama (Faber 1980: 298, Faber 1986/87: 115, Lipovac 1991: 38).

S obzirom na protezanje internih gradskih komunikacija (*decumanus*) te s obzirom na oblikovanje zaljeva i gradskih bedema, možemo pretpostaviti smještanje luke istočno od grada, u uvali Portopizana (prema HOK5). Međutim, i s njegove zapadne strane more je moglo bito uvučenije (Faber 1986/87: 116, sl. 2), a niti smještaj nekropole „Šinigoj" u takvoj rekonstrukciji nije sporan, dapače, komparativno odgovara osorskoj situaciji. Podmorskim rekognosciranjem ustanovljene su tek naplavine s kopna (Jurišić 1989: 105, n. 15). Važnu je ulogu vjerojatno imala i **Puntarska draga**, odvojena od Krčkoga zaljeva tek poluotokom Prniba, koja je, osim što je bila sjedište ruralnih sklopova, također mogla pružiti sigurno utočište moreplovcima, što možda dokazuju i podmorski nalazi rastresitog materijala (Jurišić 1989: 108, Vrsalović 2011: 83).

Između grada Krka i zapadnoga dijela otoka, antički podmorski nalazi, i to građevinske keramike, zabilježeni su tek u uvali **Čavlena** ponad koje je smještena predromanička crkva sv. Krševana, koja je vjerojatno nastala na položaju ranijeg ruralnog objekta[23]. Međutim, kopneni bi nalazi upućivali na postojanje antičkih ruralnih lokaliteta u **uvalama sv. Fuska**[24]i **Torkul** podno Pinezića, gdje je i danas locirana lučica potonjeg naselja (Prostorni plan grad Krk). Kasniji su nalazi poznati iz uvala **Mala Jana** i **Porat**. Također, rustična vila smještena na samoj obali u **Njivicama** (Čaušević-Bully 2006a, Vodička Miholjek 2008, 2015, Udruga aIpak – lokalitet Njivice) morala je posjedovati manje pristanište, iako nema nalaza koji bi upućivali na njegovo postojanje. Slično je moguće pretpostaviti i u nešto sjevernijoj **uvali Blatna**, ponad koje je smješten naseobinski objekt na lokalitetu „Mohorov" (Čaušević Bully 2006a) datiran u kasnu antiku, čiji nalazi upućuju na pomorske aktivnosti njegovih stanovnika (utezi za mrežu, školjke) (Udruga aIpak – lokalitet Mohorov).

Luka antičkog *Fulfinuma* jedna je od rijetkih kvarnerskih luka čije su instalacije po**t**vrđene i istražene. Međutim, u kontekstu pristaništa na ovom djelu otoka, ne treba zanemariti niti sigurni **Omišaljski zaljev** s izvorom pitke vode, gdje bi

[23] Zahvaljujem A. Janešu (HRZ) na informacijama o ovom lokalitetu na kojem je provodio terenska istraživanja.
[24] Zahvaljujem kustosu R. Starcu (PPMHP) i dr. sc. G. Lipovac Vrkljan na informacijama o ovom lokalitetu.

vjerojatno trebalo smjestiti privezište koje je bilo u funkciji omišaljske gradine no koristi se sve do danas (Faber 1981: 303-304). U prilog tome govore i hidroarheološki nalazi pronađeni tijekom rekognosciranja uvale 1968. i 1977. g., koji datiraju od 3. st. pr. K. (grčko-italske i La. 2 amfore) do kasne antike i dalje, te nekoliko prečki sidra (Elaborat D. Grgića u KO Rijeka, Jurišić 1989: 104-105, Vrsalović 2011: 82-83). Nalazi se smještaju unutar cijeloga zaljeva, no oni antički koncentrirani su u uvali između V. i M. Kijca i u dnu zaljeva (Vrsalović 2011: 82). Fulfinska se luka smješta unutar **uvale Sepen**, gdje su arheološki potvrđene lučke instalacije koje su obuhvaćale molove i valobrane te tako tvorile barem tri lučka bazena gdje su mogli pristajati brodovi, smještena kako uz južnu tako i uz sjevernu obalu. Osim toga, ustanovljena je i građena obala koju autorica također datira u antičko razdoblje, dok se u kasnoj antici pretpostavlja gradnja kula (Faber 1981, Čaušević-Bully, Valent 2015) (Slika 10). Prema hidroarheološkim nalazima uz sjevernu obalu uvale ustanovljeni su nalazi sitnih keramičkih predmeta koji vjerojatno potječu sa same obale, dok je u središnjem dijelu uvale ustanovljena veća količina opeka, a ispred Punte Drmuni pojedinačni nalazi antičke datacije (Elaborat D. Grgića u KO Rijeka).

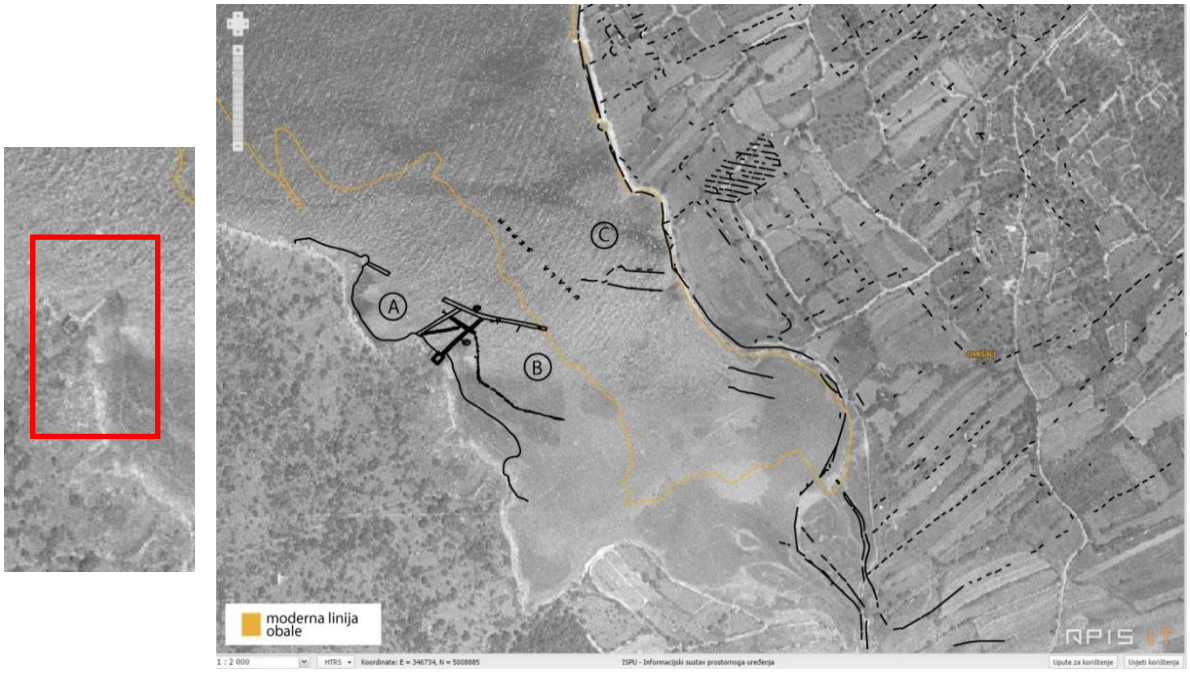

Slika 10. Luka *Fulfinuma* (zona A, B i C) prema Faber 1981 preklopljeno na ortofoto iz 1968. g. Vidljiva je linija obale i južna kula (izdvojeno u okviru). Narančasta linija označava novu obalnu crtu nakon nasipavanja za potrebe Dine Petrokemije/DIOKI

Cresko-lošinjsko otočje, osim osorske luke, obiluje uvalama pogodnima za sidrenje i pristajanje, a njih valja primarno povezati uz ostala ustanovljena antička naselja. Luku antičkoga grada (***Crexia?***)[25], na mjestu današnjega Cresa, možemo pretpostaviti, osim prema izrazito povoljnoj morfologiji uvale, i prema nalazu prečke antičkoga sidra te rezultatima recentnijih rekongnosciranja (Ćus-Rukonjić 1982: 14, 2012: 397, 2012: 398,Vrsalović 2011: 86). Drugi podmorski nalazi u vodama Cresa izrazito su rijetki, no s obzirom na kopnene nalaze ipak je moguće reći nešto više o mogućim pristaništima. Na sjevernoj obali otoka, u uvali **podno Belog**[26] spominju se nalazi lučne infrastrukture (Ćus-Rukonjić 1982: 13). **Uvala Merag** pretpostavljena je luka gradinskoga naselja na uzvisini sv. Bartolomej, a ovdje se smješta i *villa*, kao i podno sela **Loznati**, gdje je također pretpostavljeno pristanište uz ranokršćansku crkvu na lokalitetu Lovreški dol (Ćus-Rukonjić 1982: 13, sl. 3, 2012: 397, Čaušević-Bully, Bully 2014).

Na zapadnoj strani otoka ističe se **uvala podno Lubenica** (*Hibernitia?*), te slijedeće veće uvale **Martinšćica i Miholašćica** (*villa*) te **Luka Ustrine** (Ćus-Rukonjić 2012: 397). Jugoistočni dio otoka, **područje Punta Križe**, već je spomenuto u kontekstu plovidbe ovim područjem (vidi poglavlje *Plovni put*), a jedna od uvala koju bismo mogli identificirati s većom sigurnošću, s obzirom na nalaz većeg antičkog kompleksa i pozamašnim ostacima kasnije arhitekture je **uvala Martinšćica** (Ćus-Rukonjić 2012: 397, Čaušević-Bully, Bully 2015 s ranijom literaturom, Kurilić 2012: 118). Sjevernije pristanište na ovom području može se naslutiti podno lokaliteta **sv. Damjan,** a u pravcu Osora na **području rta Suplatunski** gdje su locirani nalazi arhitekture (Čaušević-Bully, Bully 2014, sl. 1). Svakako je indikativan i nalaz stele brodskoga centuriona *Liccaeusa*, koji potječe s Punta Križe, a postavljena je dok je on još bio u službi (Starac, A. 2000: 80-81, sl. 48, Kurilić 2012: 117 s ranijom literaturom). Da li bi i unutar duboke **uvale Jadrišćica**, koju karakterizira toponim sv. Andrija (za ovaj toponim u plovidbi vidi Serventi 2012: 408), trebalo tražiti sidrište/pristanište, mogla bi potvrditi daljnja istraživanja.

Na istočnoj obali otoka Lošinja ističu se **Nerezine** gdje je pretpostavljena „*villa*“, no podmorski nalazi, zbog nedostatka sustavnih istraživanja, vrlo su ograničeni (Vrsalović 2011: 86, Ćus-Rukonjić 2012: 397) i lokalitet u **uvali Studenčić** podno sv.

[25] Za problematiku ubikacije vidi Starac, A. 2000: 78-79.
[26] Beli je drugi kandidat za smještaj antičkoga *Crexia* (Starac, A. 2000: 78-79).

Jakova (Ćus-Rukonjić 2012: 397). Zapadna obala nešto je bogatija podmorskim nalazima koji su koncentrirani na području Malog Lošinja i Ćunskog (Vrsalović 2011: 77, Ćus-Rukonjić 2012: 397). Na sjeverozapadnome dijelu Mališinjske luke, za sidrenje je pogodna **uvala Kovačanje**, koja obiluje podmorskim nalazima (Miholjek, Mihajlović 2008: 421, Ettinger Starčić 2012: 625-626), dok je izvan **uvale Čikat** ustanovljen teret tegula na poziciji rt Madona-Pločice (Radić Rossi 2011, Ettinger Starčić 2012: 626). Sjevernije, kao pogodno sidrište spominju se **uvala Liski** koja obiluje podmorskim nalazima, a ovdje je prisutan i izvor, te **uvala Tomožina** s nalazima amfora i kamenih sidara (Miholjek, Mihajlović 2008: 424, Ettinger Starčić 2012: 626).

Brojni podvodni nalazi u okolici **otoka Unije**, kao i postojanje triju gradina govore o važnosti Unija u komunikaciji Kvarnerskim zaljevom od najranijih vremena. Riječ je o više rastresitih nalazišta i jednom brodolomu (Matejčić, Orlić 1982: 163, Vrsalović 2011: 79, 84-85), dok se u **uvali Vrulje** nalazi naplavljeni materijal s obalnoga lokaliteta ruralnoga karaktera „Mirišća“, ali i rasuti materijal koji bi mogao indicirati sidrište, posebice s obzirom na nalaz čavala za brodsku oplatu (Miletić, I. 2004: 216, 222, t. XX/3). Nedaleko rta Arbit izronjena je prečka antičkoga sidra (Vrsalović 2011: 89). Na Unijama su utvrđena i sidrišta **Maraćol** (Miletić, I. 2004: 225), **Skopalj** (Bezak 2014: 25) te **Marčina draga** s nalazom prečki antičkih sidara (Vrsalović 2011: 5). Južnije od Unija, na otocima **Vele i Male Srakane** nisu dosad provođena sustavnija istraživanja, kako podmorja tako i kopna. Međutim, evidentirano je nekoliko arheoloških lokaliteta (Vela Straža i Progon na V. Srakanama, dok se na M. Srakanama spominje ruralna antička arhitektura) (Batović 1977: karta 1, Blečić Kavur 2015: 31-33, Prostorni plan, Mali Lošinj[27]), pa iako obala ovih otok nije razvedena, mora se pretpostaviti mogućnost sidrenja (Serventi 2012: 405). Najzapadniji otok Kvaranera, **Susak**, poprište je antičkoga brodoloma s građevinskim materijalom lociranog ispred rta Margarina na jugozapadnoj strani otoka, a za čiji se teret pretpostavlja podrijetlo iz crikveničke keramičarske radionice (Miholjek, Mihajlović 2008: 424, Radić Rossi 2011: 22-23, Vrsalović 2011: 79). Kasniji samostan sv. Mihovila također upućuje na važnost ovoga otoka u vanjskom pomorskom pravcu Kvarnerom (Čaušević-Bully, Bully 2012: 424).

[27] http://www.mali-losinj.hr/wp-content/uploads/2012/09/Karta-3.B.-Uvjeti-za-kori%C5%A1tenje-ure%C4%91enje-i-za%C5%A1titu-prostora.pdf (pregledano 22.07.2015.).

Od manjih otoka Cresko-lošnjskoga arhipelaga, za pomorski promet zasigurno je najvažnije otočje Ilovik – sv. Petar. **Ilovička luka** smještena je u kanalu između ovog otoka i Sv. Petra, a ona pruža zaštitu u gotovo svim vremenskim uvjetima (Jurišić 1997: 140, Serventi 2012: 405 s ranijom literaturom). **Uvala Paržine**, s južne strane otoka, također se spominje kao moguće sidrište u svim uvjetima osim u slučaju zapadnjaka i sjeverozapadnjaka (Serventi 2012: 405 s ranijom literaturom). Brojni podmorski nalazi, uključujući i brodolom s amforama tipa Forlimpopoli, te nalazu Apoksiomena uz obližnje Vele Orjule, kao i nalazi vile s pretpostavljenim *horreama* na kopnu na Sv. Petru (Orlić 1982, 1986, Čaušević Bully, Bully 2012: 421-423) upućuju na intenzitet prometovanja ovim otočjem u antici (Vrsalović 2011: 78, Serventi 2012: 406). Dodatnu potvrdu važnosti ovih otoka kao putnih postaja na pomorskome putu daju i nalazi ranokršćanskih bazilika (za korištenje sakralnih objekata u identifikaciji plovnoga puta vidi Brusić 1993, Zaninović 1993a): Sv. Petar na istoimenom otoku i sv. Andrija na Iloviku (Starac, R. 2011, Čaušević Bully, Bully 2012, Serventi 2012: 410, Kurilić, Serventi 2015). Pravac plovnoga puta prema jugu obilježavaju nalazi na otocima Silbi, Premudi te na hridi Grujica (Serventi 2012: 405), dok onaj u unutrašnjost Kvarnera i u pravcu Osora potvrđuju kasnoantički nalazi na Orudi i Palacolu (Badurina 1982, sl. 9, Čaušević-Bully, Bully 2014).

Najjužniji otok područja obuhvata ovoga rada, **otok Rab**, uključen je u „drugi krak“ pomorskoga puta od Zadra prema Kvarneru. Istočnu i sjevernu obalu otoka karakteriziraju visoke i kamenite obale, pa je smještanje eventualnih pristaništa ovdje malo vjerojatno, o čemu svjedoči i brodolom ispred rta Glavina (Vrsalović 2011: 75), a u kojoj su mjeri za zbjeg mogle biti prikladne uvale Merag i Mag nije moguće razlučiti. Na obalama Barbatskoga kanala ustanovljeni su brojni lokaliteti koji upućuju na intenzivno ruralno naseljavanje kroz antiku, a posebno se ističe pozicija u **uvali Pudarica** (Lipovac Vrkljan, Konestra 2015) te ona na lokalitetima **Valmartina**, gdje su se možda sačuvali ostaci crkve sv. Martina, i **Mirine** (Lipovac Vrkljan, Konestra 2015). O sidrišnom potencijalu ovoga područja govori i Z. Brusić (Brusić 1993: 228).

Luka *Arbe* morala je biti smještena na mjestu današnje luke, no o njoj nemamo nikakvih informacija, osim što ju J. Medini definira vojnom i pomorskom bazom u vrijeme Augusta (Medini 1969: 49). U kojoj je mjeri uvala Fumija, s obzirom na kasniji samostan sv. Eufemije, mogla biti korištena za sidrenje nije poznato jer dosad nisu

utvrđeni podmorski nalazi. Na području poluotoka Komrčara ubicirano je više crkvenih zdanja, neka od kojih bi mogla datirati i u razdoblja prije romanike, a mahom su smještena uz uvale: sv. Mara, uvala Planka, uvala Pećine i dr. (Domijan 2007: 250-251). Nešto je jasnija slika sjeverozapadnoga dijela otoka, s dubokim uvalama **Kamporske** i **Supertarske drage**, gdje su ustanovljeni nalazi grčko-italskih i kasnijih sjeveroafričkih amfora (Vrsalović 2011: 83). Kod rta Sorinj ustanovljen je brodolom također grčko-italskih amfora (Radić Rossi 2004: 168-169, Miholjek 2007), no on nam prije govori o plovnom putu u pravcu Senja. Nalazi arhitekture (i ukopa) u samoj **uvali Lopar** i na rtu Zidine uz **uvalu Siće**, govore u prilog korištenja ovih uvala kao pristaništa, iako pokušaji rekognosciranja„ zbog muljevita dna, nisu dali potvrdne podatke (Skelac, Radić Rossi 2005). Na zapadnoj obali Lopara smješta se niz obalnih lokaliteta (Uvala Podšilo, rt Kaštelina, otočić Lukovac), ali i gradina ponad **uvale Crnika**, koji govore u prilog pristajanja i na ovom dijelu otoka od prapovijesti pa sve do u kasnu antiku, a to potvrđuju i nalazi u podmorju te podatak o nalazu amfora unutar kampa San Marino uz unutrašnjosti uvale (Vrsalović 2011: 89, Čaušević Bully, Bully 2014, 2015, Lipovac Vrkljan et al. 2014).

Kao i u slučaju otoka Krka, odnosno njegove sjeveroistočne obale, i za Rab valja pretpostaviti usku povezanost s kopnenim naseljima. Lopar, Kamporska i Supetarska draga zasigurno su gravitirali Senju, *Lopsici* (Sv. Juraj) i istočnoj obali Krka, dok je sam grad Rab mogao imati usku prometnu poveznicu s obližnjom *Ortoplom* (Stinica) (Novak 1979: 482).

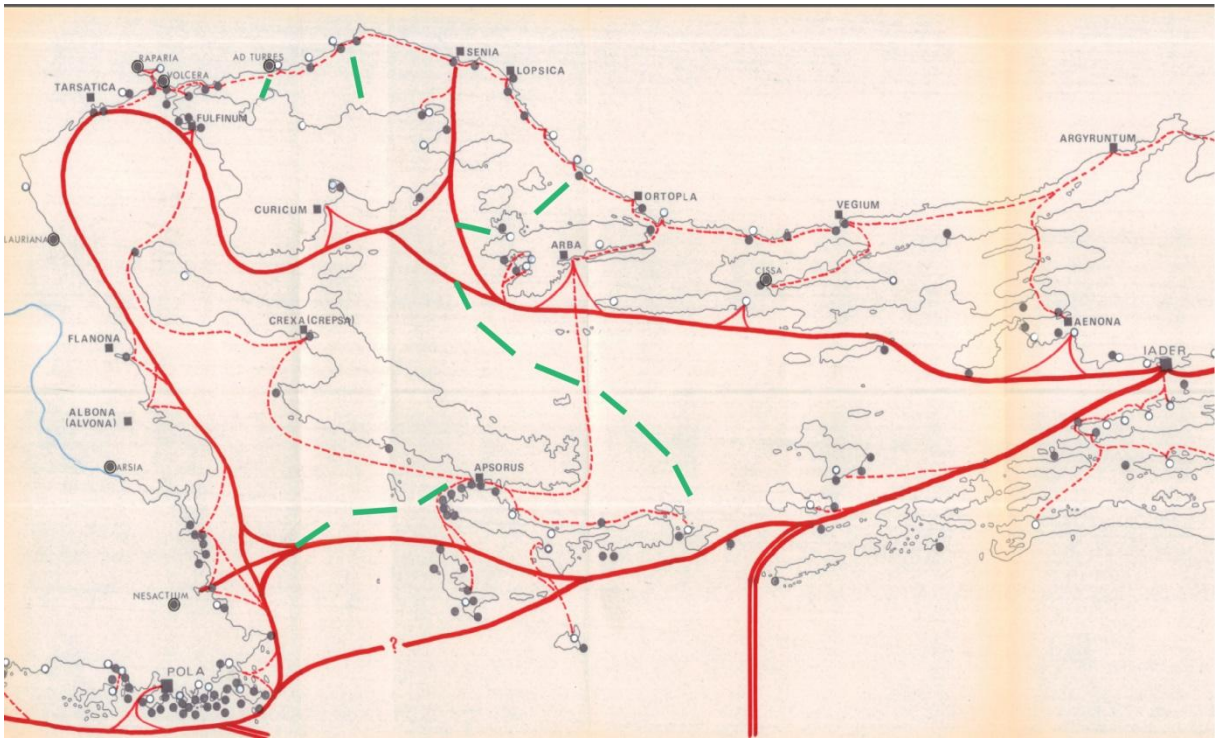

Slika 11. Plovni putovi prema Vrsalović 2011 uz nadopune iznesene u poglavlju *2.1.2.3 Luke, pristaništa i sidrišta: pokušaj rekonstrukcije internih kvarnerskih ruta*

2.2 Sjeverna Liburnija tijekom širenja rimske vlasti

Kvarnersko područje u povijesnoj se interpretaciji obično tumači posredno prema izvorima koji se odnose na središnji i južni Jadran. Rijetki, često nepotpuni ili razvidno netočni povijesni izvori, koji često prenose podatke puno starije od vremena kada su napisani, kompilirajući ih iz različitih izvora, kompliciraju interpretaciju zbivanja na ovim područjima posebno kroz prapovijesna razdoblja. Mnogi su se autori opsežno posvetili pitanjima najranije povijesti istočnoga Jadrana (Čače 1979, 1983/84, 1987/88, Suić 1955, 1966, 1970, 1976, Batović 1982, 1987 i mnogi drugi), te se ovom prilikom sumarno donose potvrđene spoznaje, ne zadirući u povijesne problematike koje nisu ključne za temu ovoga rada. Tek u pojedinim segmentima, i to onim usko lokalne tematike, dat će se potrebni detaljniji pregled. Kada to bude moguće, osvrnut ćemo se na arheološke izvore koji mogu pomoći u povijesnoj interpretaciji, jer ćemo u *Raspravi* posegnuti upravo za tom metodom.

2.2.1 Ključna povijesna zbivanja

Pitanje odnosa Japoda i Liburna jedno je od ključnih za sjeverni Jadran, a povijesni nam izvori govore kako potonji od 8. pa do 4. st. pr. K. bivaju postupno oslabljeni, gubeći svoje krajnje južne posjede (Krf), dalmatinske otoke (*Issa*, *Pharos*) sve do njihova zaposjedanja isključivo otoka sjevernoga Jadrana (Čače 2005: 172-173, Kurilić 2008: 14, Čače, Kuntić Makvić 2010: 64-65). U povijesti Kvarnerskoga zaljeva ovo je ključni trenutak u kojem se postavlja pitanje njihova odnosa s Japodima (za pregled izvora vidi Starac, A. 2000: 241). U tom kontekstu valja interpretirati Teopompov podatak kako Liburni vladaju svim otocima osim Elektridima i Apsirtidima, ali i kasniji navod, kojeg valja datirati u 3. st. pr. K., prema kojem Japodi posjeduju obalu od Raše do Žrnovnice, a prenose ga Strabon, Ptolomej i Plinije (za pregled izvora Čače1979, 1987/1988, Starac, A. 2000: 241 s ranijom literaturom).

Upravo je 3. stoljeće vrijeme kada su Japodi imali priliku proširiti svoju interesnu zonu i na obalna područja (Čače 1987/1988: 83, Kurilić 2008: 9). Činjenicu da najraniji izvori ne spominju Japode (Olujić 2007: 54, 60), mogla bi upućivati na to da

nisu bili prisutni na obali, jer upravo obala i otoci najbolje su opisani kod navedenih izvora koji mahom prenose putopise s pomorskih putovanja (Čače 1987/1988).

Arheološki nalazi s prostora Sjevernog hrvatskog primorja možda mogu pomoći u pobližem razumijevanju šturih podataka iz izvora. Elemente japodske kulture, pa time i njihove prisutnosti u bliskom kvarnerskom zaleđu uočio je još Vaclav Radimsky pri proučavanju materijala s lokaliteta Grobišće kod Grada Grobnika. M. Blečić, na temelju novijih nalaza, posebno intaktnih ukopa, i analogija s grobljem Veli Mišinac kod Kastva (Blečić 2002), potvrđuje pripadnost ukopa japodskom ili kolapijanskom kulturnom krugu (Blečić 2004: 58). Zanimljivo je da sličan *ritus* ukopa nastavlja i kroz ranorimski horizont ove nekropole, odnosno ne javljaju se paljevinski grobovi (Blečić 2004: 59). Slični ritus prisutan je kod japodskih nekropola Like i Pounja (Kompolje, Prozor, Jezerine, Ribić i Golubić), ali materijal se može povezati i s predalpskim prostorom i slovenskom regijom Notranjskom, odnosno s Latenskim utjecajima (Blečić 2002: 121). Zanimljivo je da je fina keramika obje nekropole, kroz 3. pa sve do 1. st. pr. K. uvozna: najprije jer riječ o *Gnathia* keramici, prisutnoj u Kastvu, a potom o *terri sigillati*, što je slučaj i na drugim istovremenim lokalitetima kvarnerskoga područja. Posebno bismo se osvrnuli na dataciju *Clemens* šalice[28] i samu definiciju *kantharosa* s Grobnika. Naime, šalice tipa Sarius valjalo bi smjestiti nešto ranije, kroz 1. st. pr. K-prvu pol. 1. st. po. K., dok je za *kantharos* nemoguće govoriti da pripada tipovima *a vernice nera*, jer sam predmet nije tako izveden, već bi se moglo raditi o crvenopremazanoj helenističkoj keramici istočnog podrijetla (Šešelj 2010: 176-177).

Nekropole Mišinac i Grobišće smještaju se upravo u razdoblje kada su se, prema povijesnim izvorima, Japodi mogli proširiti na obalu ili u njenu neposrednu blizinu. Japodsko prisustvo moguće je, prema preliminarnim podacima, i na drugim gradinskim lokalitetima riječkoga zaleđa (Starac, R. 1996: 9-10).

Najmanje dodirnih točaka, za dva ranije navedena lokaliteta, M. Blečić vidi upravo s Liburnskom kulturom (Blečić 2002: 121), koja je očigledno bila u to doba prisutnija, po svemu sudeći, na Kvarnerskim otocima. Ova dva lokaliteta izdvojio je i Batović (Batović 1987: 385). Upravo takvu geografsku interpretaciju Kvarnera posljednjih stoljeća prije Krista donosi i A. Starac (Starac, A. 2000: 11-13).

[28]O *Clemens* šalici više u poglavlju *Reljefno ukrašena sjeveroitalska terra sigillata: čaše tipa* Aco *i šalice tipa* Sarius.

Sredina 3. st. jedini je trenutak, prema podacima iz Flora, kada Liburni staju protiv Rimljana, a malo za tim počinju i histarski okršaji s Rimom (prvenstveno iz Livija, Apijana ali i drugih izvora, Čače 1979: 81-101, Matijašić 1998: 31-36,Starac, A. 2000: 241), koji želi spriječiti njihovo gusarenje, istovremeno osnivajući koloniju u Akvileji. Tutidanovim pohodom 129. g. Histri su definitivno pokoreni, a u ovom se trenutku spominje nametanje tributa Liburnima (za pregled izvora Starac, A. 2000: 242), te početak dobrih odnosa s Rimom (Bandelli 2004: 115), odnosno savezništvo (Kurilić 2008: 15). Rimski odnos s Japodima posve je druge prirode i međusobni su okršaji česti kroz 2. i 1. st. pr. K., početkom kojeg oni gube pretpostavljene posjede na obali (Čače 1987/1988: 84, 86, 87). Od ovog trenutka rimsko prisustvo na području Liburnije, samim time i na kvarnerskom području, stabilnije je, pa se s ovih prostora kreće na pohod na Delmate 78. g. pr. K, a možda i 87 g. (Kurilić 2008: 15). No, čini se kako su od sredine 1. stoljeća i političke veze jače te Rim staje na stranu Liburna u sporovima s Delmatima – to je vrijeme Cezarova prokonzulata u Iliriku.

Intenzivniji odnosi Rima i Liburnije donose nam i više povijesnih izvora, pa je sada moguće rekonstruirat niz uzastopnih podataka koji se odnose upravo na kvarnersko područje. Ključna je u tome, još jednom, bitka kod Krka 49. g. pr. K. (za izvore Zelić 1991: 30, bilj. 29, Bilić Dujmušić 2014: 108), iz čijeg tijeka saznajemo da lokalne zajednice staju dijelom na stranu Pompeja, a dijelom na onu Cezara – možda je to slučaj i s dvjema *oppidima* na Krku – a to je zasigurno trenutak kada se *Curicta* dodatno utvrđuje (Lipovac 1991: 38 i bilj. 11 za raniju literaturu).

Deset godina kasnije, Cezar dobiva upravu nad Ilirikom, te definitivno smiruje liburnske gusarske pohode oduzimajući im brodovlje koje ulazi u sastav njegove mornarice (Kurilić 2008: 18). Kvarnerom 34.-33. g. Oktavijan prolazi u konačnom pohodu na Japode i Delmate koristeći se najvjerojatnije senjskom lukom (Čače 1979: 57-64), te uspostavlja prvi vojni logor s ove strane Krke, *Burnum* (Zaninović 1968, Borzić 2010: 4-40, Miletić, Ž. 2010).

U vrijeme delmatsko-panonskoga ustanka Liburni su još jednom na strani Rima (Kurilić 2008: 18). Od uspostave Principata 27. g. pr. K. do 6.-9. g. po. K. stabiliziraju se granice, pa ona Italije seli s Rižane na Rašu, čime Liburnija *de facto* graniči s novom X regijom Italije, a malo za tim uspostavlja se i provincija Dalmacija. To je i vrijeme kada prostor Japoda i Liburna ulaze pod jurisdikciju Skardonitanskoga konventa.

2.2.2 „Romanizacija“? Organizacija prostora i društva sjeverne Liburnije (posljednja stoljeća stare ere - rani principat)

2.2.2.1 Raniji kontakti s italskim područjima

Dokazi o kontaktima Liburna (Japoda?) s italskim svijetom, osim u povijesnim izvorima, dokumentirani su i brojnom arheološkom građom. Liburnski moreplovci imali su redovite kontakte sa srednjojadranskom obalom i regijom Picen, čak sečini da se jedna manja grupa ondje i nastanila za vrijeme Liburnske talasokracije (prije 4. st. pr. K.), a kontakti su se odvijali redovito i na Gornjem Jadranu (Čače 2005: 171, Kurilić 2008: 22). Počeci rimskoga osvajanja Picenuma smještaju se u 3. st. pr. K. kada vjerojatno i Liburni dolaze do stabilnih kontakata s njihovom kulturom, jer unatoč smanjenju zapadnih liburnskih posjeda, količina importiranih predmeta se ne smanjuje (Čače 1983/1984: 15).

Numizmatički nalazi datirani u vrijeme Republike potječu iz Osora, Rijeke i Lokvišća (Batović1987, 341, Starac, R. 2002, Šešelj, Ilkić 2014), a keramički nalazi daunijske keramike, pa potom Gnathia i crnopremazane vrlo su brojni (nekropole Grobnik i Kastav, Rijeka, Krk, Osor, Jadranovo, Baška) (Blečić 2002, 2004, Glogović 1989, Starac, R. 2002, Konestra 2015a). Dosad je prepoznata kao lokalna isključivo gruba kuhinjska keramika, čiji su oblici vrlo brojni. Fino stolno posuđe bilo je importirano primarno iz Italije, a manje iz Grčke (na zapadnoj jadranskoj obali Grčka je keramika nešto češća – Luni 2004: 25-26, jednako kao i u Istri, Mihovilović 2002)[29]. Također, ostave novca iz ovoga razdoblja pronađene na području Japodije i Liburnije, uglavnom se odnose na kartaške i numidijske te italske emisije, a južnije mahom na grčke (Čače 1983/1984: 15 i lit., Šešelj, Ilkić 2014: 45).

Nalazi grčko-italskih amfora s brojnih lokaliteta kvarnerskoga područja govore o postojanju importa vina, ali i pomorskih putova koji su očigledno dolazili do duboku u Kvarnerski zaljev (Kirigin 1994: 18-19, sl. 30, vidi i poglavlje *Pomorski putevi i luke*). Importi fine keramike iz Italije nastavljaju kroz doba republike, s KTS, crnopremazanom i potom *terrom sigillatom*, pa bismo mogli reći da kontinuitet italskoga uvoza gotovo ne prestaje, mijenjaju se isključivo karakteristike predmeta, a

[29] Ovo tumačenje treba uzeti s rezervom i nedostatak grčkih importa tumačiti i nedovoljnom istraženošću nekih naselja kvarnerskog područja, kao npr. Osora i Krka.

posredstvom pomorskih putova kojima u Liburniju stižu najraniji primjerci „rimske“ keramike (npr. čaše Mayet tip 1). Prema S. Čači, kroz 2. i 1. st. pr. K. odnosi dvaju obala mijenja se i jača utjecaj koji dolazi iz Aquileje (kroz vojne pohode, dolazak trgovaca i sl.), međutim, pomorske veze se zasigurno nisu posve ugasile (Čače, 1983/1984: 15).

Kulturna „romanizacija“[30] Liburnije događa se dakle kao normalan slijed trgovačkih kontakata između dvaju jadranskih obala i svi žitelji sjeverne Liburnije (Liburni(?), a kako smo vidjeli dijelom i Japodi) sasvim su sigurno bili dobro upoznati s rimskom (materijalnom) kulturom u trenutku kada i formalno, na ovaj ili onaj način, postaju njezinim dijelom.

2.2.2.2 Karakteristike autohtonih naselja i njihova transformacija

Organizacija prostora kojeg bismo mogli nazvati sjevernoliburnskim, u razdoblju do 1. st. pr. K. dvojaka je. Dok se na brojim uzvisinama duž obale i u neposrednoj unutrašnjosti razvijaju visinska naselja – gradine, na otocima naselja se razvijaju i na nešto morfološki drukčijim lokalitetima, mahom poluotocima (npr. Osor, Rab, Krk) (Suić 1963: 92-93, Suić 2003: 196). Određene razlike uočavaju se i u materijalnoj kulturi (Blečić 2001: 69). Međutim, uglavnom je riječ o naseljima smještenima na istaknutim i povoljnim lokacijama, a kako obalna tako i otočna naseljamožemo već u rano doba povezati s postojanjem luka – Osor, Krk, *Tarsatica*, *Senia*, Omišalj, *Albona*, *Flanona*, ali i manja naselja podvelebitskoga prostora, čija je komunikacija s unutrašnjosti nepobitna (Čače 1987/1988, 75-76; Glavaš, V.2010, usp. za Istru Buršić Matijašić 2012). Razvoj otočnih naselja nešto je brži nego u unutrašnjosti, barem sudeći prema podacima koji su nam dostupni. Krk i Osor opasani su megalitskim zidinama još u protopovijesnom razdoblju (4. na 3. st. pr. K.)(Faber 1980: 298), što se može pretpostaviti i za Rab (Medini 1987, Starac. A., 2006: 109), a tada dobivaju i prve konture pravilnoga urbanog rastera (Faber 1963-65, Suić 1963: 83), što ne bismo mogli sa sigurnošću tvrditi za obalna gradinska naselja kvarnerskoga područja. Slično otočnim lokalitetima događa se i s lokalitetima središnje Dalmacije (npr. Aserija, *Varvaria* i dr.) (Batović1987: 354, Suić 1963: 84, n. 4, Suić 2003: 199).

[30] Opsežno o terminu „romanizacija“ i problematici u Roth 2007: 9-39, Županek 2008 te u poglavlju *Uvod*.

Koliki je mogao biti teritorij kojeg su ove zajednice - *civitates* iz izvora (Suić 1963: 89) - kontrolirale[31], može se pretpostaviti tek u pojedinim slučajevima. Najprecizniji podatak imamo za podvelebitska naselja *Ortoplu* i *Begi* čiji se teritorij u antici potvrđeno protezao duboko u velebitsko zaleđe, što je pretpostavljeno i za *Lopsicu* (Rendić-Miočević 1969, Starac, A. 2000: 85-86, Suić 2003: 90), a to je stanje moralo preslikavati raniju situaciju(Suić 2003: 90). Granice *oppida* podno Učke također su pretpostavljene do Raše, što je dokazivo, osim logičnim smještajem granice na vodotocima, i nalazima „liburnskih" natpisa na istočnoj strani Ćepićkoga polja (tada jezera) kod Jasenovika i Šušnjevice, dok je sjevernije, kod Boljuna, teško odrediti tijek granice no ona je zasigurno tekla uz Boljunčicu (Starac, A. 2000: 77, Matijašić 2006: 82, Kurilić 2008: 9). Osim toga, tu se granicu smatra i tradicionalnom granicom Histra i Liburna, između kojih nisu zabilježeni teritorijalni sukobi, pa većina autora smatra kako je ona uspostavljena puno prije rimske prevlasti ovim prostorima (Matijašić 2006: 82, Kurilić 2008: 19).

Zanimljiva se situacija javlja na svim većim otocima, gdje se u prosjeku javljaju dva, ako ne i tri grada municipalnoga ranga, što vjerojatno preslikava predrimsku situaciju kada jedna zajednica nije mogla kontrolirati toliko područje, posebno što se tiče osiguravanja prodora s mora. To međutim nije slučaj s Rabom, no i ovdje postoje naznake o postojanju dvaju centara kroz posljednja stoljeća pr. K., jedan na mjestu kasnije *Arbe*, a drugi na poluotoku Kaštelina u Loparu, gdje na to upućuju nalazi nekropole na ravnom, ziđa vezanoga žbukom, naseobinskih slojeva i helenističke keramike (Slika 12) (Batović1987: 157, 162-163, sl. 11, T. II, Brusić 1988 (1990): 232, sl. 1, 3, 5, Lipovac Vrkljan et al. 2014: 206-207). Osim toga, time bi bio osiguran kontinuitet naseljavanja Lopara, koje je na ovom području arheološki potvrđeno u kasnom brončanom i željeznom dobu te od rane antike (Matejčić 1968, Lipovac Vrkljan, Šiljeg 2012, Lipovac Vrkljan et al. 2014). Koji je razlog gašenja/preseljenja naselja[32] na Kaštelini nije moguće utvrditi u ovom trenutku, no možda bi ga trebalo tražiti u jačanju obalnih središta.

[31]Za formiranje teritorijalnih zajednica Suić 1963: 86, Čače 1979.

[32] Definiramo lokalitet kao naselje zbog navoda o postojanju nekropole, čiji tragovi međutim nisu locirani recentnim rekognosciranjem, kao i prema ostacima drvene stambene konstrukcije čiji su ostaci vidljivi u erodiranom profilu (Slika 12).

Slika 12. Kaštelina u Lopar (ortofoto) s izdvojenim relevantnim nalazima i njihovom lokacijom: naseobinski slojevi u profilu, zidane strukture, nalazi iz grobova, površinski keramički nalazi (foto: Geoarheo d.o.o., A. Konestra, Brusić 1988 (1990))

Kontinuitet naselja tijekom rimskoga zaposjedanja uglavnom se ne odvija na ranije spomenutim uzvisinama, dapače, to je rjeđa pojava, već ona sele u njihovo podnožje, mahom bliže moru u uvale pogodneza pristajanje. Na istovjetnim lokacijama tako se zadržavaju *Alvona*, *Curicta, Apsorus* i *Arba* dok sve druge zajednice svoja naselju izmiču[33]. Prijedlog interpretacije ovog fenomena, dosad slabo istraženog, obuhvaća, s jedne strane dolazak mirnijih vremena – nova naselja ne bivaju fortificirana[34] – što omogućava smještanje bliže komunikacijama, a s druge strane potrebu za većim prostorom za razvoj grada. Osim toga, gradovi koji zadržavaju svoju prvobitnu poziciju uglavnom su i oni koji su protourbanu organizaciju razvili već tijekom posljednjih stoljeća pr. K. (Suić 2003: 196). No, važno je napomenuti kako sve zajednice koje su nam poznate na području sjeverne Liburnije nastavljaju svoj život bez

[33] S obzirom na problematiku ubiciranja *Crexia* ne možemo sa sigurnošću znati koja je situacija s ovom zajednicom (Starac, A. 2000: 79 s ranijom lit.).
[34] Prema dostupnim podacima zasad se može sa sigurnošću utvrditi da *Fulfinum* nikad ne biva opasan zidovima (Čaušević Bully, Valent 2015), a *Tarsatica* biva fortificirana tek kasnije (Novak 1995, Blečić 2001).

osnivanja novih gradova, ili preciznije centara[35] (Suić 1963: 90, Suić 2003: 64, Starac, A. 2000: 10). Prema pojedinim autorima upitno je i formiranje novih ruralnih naselja na ovom području (Suić 1963: 90, preuzeto i u Starac, A. 2000: 10).

Jedinom novinom stoga možemo smatrati brojne gospodarsko-stambene objekte ruralnoga tipa (uvjetno „vile“[36]) koji se javljaju *ex novo*, a čije je povezivanje uz neki raniji gradinski centar moguće tek u smislu kontinuiteta korištenja povoljnoga položaja[37]. Na Kvarneru riječ je, na primjer, o samom *Ad Turresu* – vili u Selcima (Lipovac Vrkljan 2007, Matejčić 1962), ruralnim lokalitetima Bašćanske drage te Cicikinima na otoku Krku (Starac, R. 1996a, 2004a), brojnim lokalitetima identificiranima posljednjih godina na otoku Rabu, posebice Loparu (sažeto u Lipovac Vrkljan, Šiljeg 2012, Lipovac Vrkljan et al. 2014), „vili“ na sv. Petru pokraj Ilovika (Bully, Čaušević-Bully 2012) i nizu drugih. Doduše, njihovo je osnivanje teško preciznije smjestiti unutar ograničenoga vremenskoga razdoblja, a površnim terenskim pregledom kojeg smo u pojedinim situacijama bili u mogućnosti provesti, moguće je ustanoviti isključivo javljanje kasnijeg materijala (istočnomediteranskih i sjeveroafričkih amfora, sjeveroafričke sigilate) koji upućuje najranije na sredinu 2. st., no vjerojatnije na 3. st. S obzirom da niti jedan od navedenih lokaliteta nije do sad sustavno istražen[38], nismo u mogućnosti pretpostaviti postojanje ranije faze, iako pojedini nalazi (vidi prethodnu bilješku za literaturu), na to nedvojbeno upućuju. Zanimljivo je napomenuti kako neki od tih lokaliteta kroz 5. i 6. st. postaju sjedišta ranokršćanskih crkava, upućujući na postojanje određenoga stanovništva koje im gravitira, a prema modelu transformacije „vila“ koji karakterizira pojedina područja italskoga poluotoka (Brogiolo 1996: 110), odnosno prema modelu ruralnih crkava zabilježenih u Dalmaciji (Migotti 1994/95: 114 i dr., karta 1). U ovom se kontekstu valja osvrnuti i na lokalitet Žuta Lokva, koji se smješta u neposrednoj blizini areala kojeg smo obuhvatili ovim radom (na cesti *Senia-Arupium/Siscia*), a koji je kao putna postaja (*mansio*?) zasigurno nastao najranije krajem 1. st. pr. K., odnosno najkasnije

[35] Naravno prihvatimo li tezu o povezivanju *Fulfinuma* sa zajednicom *Fertinata* povezanih s Omišaljskom gradinom (Suić 2003: 64, Čaušević 2006: 20).
[36] Za problematiku pojma *villa* u sustavu ruralnoga naseljavanja Brogiolo 1996: 107-108, Matijašić 1998: 99-102.
[37] Za širi pregled vidi poglavlje *Luke, pristaništa i sidrišta:...*
[38] Osim Cickina i sv. Nikole u Dragi bašćanskoj gdje su istraženi kasniji sakralni objekti, probna su sondiranja zahvatila lokalitet na Rtu Zidine (o. Rab, Lopar) (Skelac, Radić Rossi 2005), te nedavno, ponovno u sklopu istraživanja sakralne arhitekture lokalitet Martinšćica nedaleko Punta Križe na Cresu (Čaušević-Bully, Bully 2014).

tijekom 1. st. po. K., o čemu svjedoči keramički materijal ondje pronađen (Kolak 2012)[39].

Prije dolaska Rima, prema rijetkim navodima iz izvora, može se pretpostaviti postojanje labavoga saveza liburnskih zajednica, koje su ponekad prema Rimu nastupale zajedno, a često su bile u međusobnim sukobima oko teritorijalnih granica (Čače 1979: 48, Starac, A. 2000: 21, Suić 2003: 90, Kurilić 2008: 10). Na primjer u sjevernoj Dalmaciji određena prevlast nad manjim zajednicama pretpostavlja se, između ostaloga, za *Iader*, što bi mogao biti razlog njegova budećega ranga kolonije (Kurilić 2008: 10),a prve se naznake hijerarhijskoga odnosa naselja javljaju kroz željezno doba te ostaju relativno nepromijenjene s dolaskom Rima (Champman, Shiel 1988: 8).

S dolaskom rimske vlasti status pojedinih liburnskih zajednica postupno se mijenja, pa njihovi odnosi bivaju sve manje zasnovani na prethodnim savezima. Neke općine, prema izvorima, dobivaju posebne povlastice, u obliku *immunitas* i *ius italicum*[40] najkasnije za vrijeme Augusta, a možda i kao „presliku" odnosa koji potječu iz doba Republike (Čače 1987/1988: 85). Riječ je o, u prvom slučaju, *Fertrinates (Fulfinum), Curictae* i *Asseriates*, a u drugom o *Flanate, Alutae* (*Alvona*) i *Lopsi* (Čače 1987/1988: 85, Starac, A. 2000, karta XIII, Suić 2003: 61, sl. 1). U slučaju *Senie* pretpostavlja se dodjela građanskoga prava u 1. st. pr. K., ako ne i statusa kolonije (Glavičić, M. 1994: 42, 43, 51-53, 1996: 51-52, Zelić 1994: 13, Starac, A. 2000: 22, Matijašić 2001: 162, 2006: 85, Suić 2003: 64). Modaliteti stjecanja municipaliteta pojedinih općina nisu uvijek jasni i kod pojedinih autora javljaju se različita tumačenja, sumirana u Starac, A. 2000: 76-86, 2006: 107-108, Suić 2003: 62-66 i Matijašić 2006: 86. Stjecanje municipaliteta kod sjeveroliburnskih zajednica možemo grupirati u nekoliko vremenskih razdoblja (prema Suić 2003: 64, Matijašić 2006, posebno str.86):

za Augusta: *Alvona* (?), *Tarsatica* (?), *Crexi* (?), *Apsorus* (?), *Arba*, *Senia* (?), *Ortopla* (?);

za Tiberija: *Alvona* (?), *Flanona*, *Crexi* (?), *Apsorus* (?), *Lopsica* (?), *Ortopla* (?);

[39] Zahvaljujem dr. sc. T. Kolak (Muzej Like, Gospić) na uvidu u materijal.

[40]Čače, 1987/1988: 85, Suić 2003: 52-53, 104, vidi i Starac, A. 2000: 30 za raspravu o vjerodostojnosti Plinijeva navoda. U posljednje vrijeme dvije su doktorske disertacije, obje još uvijek neobjavljene, donijele pregled izvora, jedna u svrhu novog povijesno-arheološkog pogleda na sjevernu Liburniju (M. Čaušević-Bully 2013. g.), a druga u funkciju analize topografije i urbanizma sve do kasne antike (M. Vitelli Casella 2011. g.).

u vrijeme Klaudija: *Alvona* (?), *Flanona*, *Curicta* (?), *Fulfinum* (?), *Lopsica* (?), *Ortopla* (?);
u vrijeme Flavijevaca: *Tarsatica* (?), *Fulfinum*, *Curicta* (?);
za vrijeme Hadrijana: *Tarsatica* (?)

Razlog ovako nejasnoj i nepotvrđenoj situaciji je problematika izvora, prvenstveno Plinijeva teksta, no isti se problem javlja i s drugim izvorima (npr. Strabon, Čače 1994-95: 103). Naime, Plinije je za svoju *Nat. Hist.* koristio izvore koji potječu iz različitih perioda, te nam oni više govore o razvoju ovih zajednica nego o statusu kojeg imaju u vrijeme Plinija, sedamdesetih godina 1. st. Osim toga, Plinije većinu ovih *oppida* spominje na različitim mjestima, kao u sastavu Italije te kao u sastavu Liburnije (Alföldy 1961: 53). Prema R. Matijašiću, sve su ove zajednice od *oppida* (naziv koji se spominje kod svih), što Margetić interpretira kao prvi korak k municipalizaciji (Margetić 1978-79: 327, Matijašić 2006: 86), mogle preći u zajednice s *immunitas* te potom dobiti *ius italicum*/*ius Latii* (Matijašić 2006: 86). Stoga je vrlo teško, isključivo prema Plinijevim podacima, smjestiti trenutak stjecanja municipaliteta, no u tome nam može pomoći pripadnost *tribusu* koju možemo iščitati iz epigrafskih spomenika, koji zasigurno donose točnije i vremenski fiksirane podatke. Naime, za sjevernu se Liburniju spominju *tribus Sergia* (*Flanona, Arba, Lopsica*) i *tribus Claudia* (*Alvona, Flanona, Absorus*) što bi upućivalo na intenzivnu „romanizaciju“ ovih područja u Augustovo i Tiberijevo/Klaudijevo doba, iako ovu metodu datacije treba primijeniti s oprezom (Starac, A. 2006: 108). Jedino za *Fulfinum* možemo pretpostaviti stjecanje municipaliteta za vrijeme Flavijevaca jer nam natpis o vodovodu (Rendić-Miočević1974) spominje potpuno ime ovoga grada kao *Municipium Flavium*, što je neke autore nagnalo da i za *Curictu* pretpostave isto (Starac, A. 2006: 107, Mrozewicz 2014: 212).

Da je područje sjeverne Liburnije, unatoč nejasnoćama iz izvora, ipak uživalo rane povlastice (Čače 1987/1988: 85) iščitava se na primjeru Krka, ali i Raba, kao potvrđenoga municipija za Augusta (Glavičić, M. 2009: 58). To se uglavnom povezuje uz vojne pohode na Japode i Delmate (Čače 1987/1988: 85), ali i penetraciju italskoga

stanovništva, no podaci s natpisa o gradnji Krčkih bedema[41](Slika 13) govore u prilog dodjeljivanja određenih povlastica (prefektura ili *praetura*[42]) domorodačkome stanovništvu (Medini 1969: 50 i bilj. 15, Lipovac 1991: 38, Starac, A. 2006: 107), dok nadgrobni spomenik Lucija Baebija Opla Malavika iz *Arbe* (CIL III, 10121) jasno govori o ranom uključivanju domorodačkih obitelji u municipalnu upravu te samo rano stjecanje municipaliteta (Glavičić, M. 2009: 58). Upravo je na taj način, uključivanjem (ili bolje zadržavanjem) gornjeg sloja domorodačkoga stanovništva u upravu naselja, rimska država provodila „romanizaciju", a prema podatku iz Krka ta je praksa na ovome području započeta već sredinom 1. st. pr. K. (Medini 1969: 72). Sličan je fenomen registriran i drugdje, odnosno svuda gdje je Rim zatekao sebi kompatibilna društva, koja su više ili manje urbanizirana i s društvenim raslojavanjem koje podrazumijeva postojanje grupa koje su zainteresirane za održavanje granica, gradnju infrastrukture i trgovinu (Roth 2007: 24 s ranijom lit.).

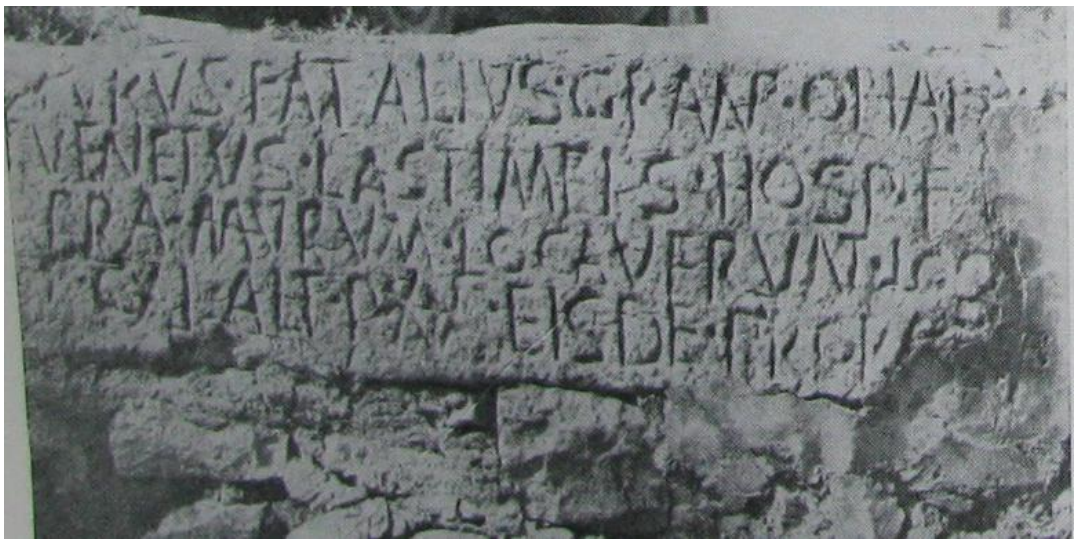

Slika 13. Natpis o gradnji krčkih bedema (Žic Rokov 1971: 182)

Međutim, u Krku je pronađen još jedan natpis ključan za razumijevanje društvene organizacije peregrinskih zajednica, a to je onaj koji govori o popravcima Venerinoga hrama.

[41]*Tvrvs Patalius Granp. Opia f.* / *Venetvs Lastimeis Hosp f.* / *Pra Mvrvm Locaverunt log* / *CXI Alt P XX Eisde Prob* (Žic Rokov 1971: 182)
Tur Patalije Granpa, sin Opijava, Venet Lastimej, sin Hospola, prefekti, zid su podigli dugačak 111 stopa, visok 20 stopa, istoga su zaprimili (Matijašić 2002: 144)
[42] Serventi 2010: 29.

Drugi krčki natpis (Slika 14) pronađen je 1990. g., uzidan u venecijanske zidine, tijekom nadzora njihove obnove.[43] Taj segment zidina nalazi se unutar građevinskih objekata koji flankiraju krčku rivu, te je natpis bio uzidan unutar strukture plašta venecijanskoga zida. Danas se čuva u Galeriji Fortis unutar zbirke Samblich.[44]

Riječ je o većem priklesanom kamenom bloku sa oskudno obrađenim natpisnim poljem bez okvira. Sam se natpis proteže u 7 redova nejednakoga modula, odnosno slova se postupno snižavaju prema dnu i prekrivaju cijelu površinu natpisnoga polja. Iako zbog neravne površine natpis djeluje „rustično", slova su ispisana kapitalom i vrlo pravilno oblikovana, iako su dosta plitko urezana. Pri smještaju riječi nije vođeno računa o njihovom zadržavanju unutar jednoga reda, pa su česti prijelazi u novi red, te nedostaju interpunkcije ali i ligature.

Natpis nije formalno objavljen (zbornik skupa na kojem ga je prezentirala A. Starac nije tiskan), no na njega se referiraju A. Starac i A. Kurilić (Starac, A. 2006: 107, Kurilić 2006: 137) te je uvršten u Epigraphic Database Heidelberg[45], odakle preuzimamo prijepis:

Turus Livius / Hospotis f(ilius) et Vo / lses Oplinocus / Noventi f(ilius)
pr(aetores) ae/dem Ven(eris) ex pec(unia) / pub(lica) refi(ciendum)[46]
cur(averunt) idemq(ue) / proba(ve)runt.

Prijevod: Turus Livius, sin Hospostisa, i Volses Oplinocus, sin Noventa, pretori, javnim sredstvima dali su popraviti Venerin hram i istog su zaprimili.

[43] Građevinski su se radovi provodili u ožujku 1990 g. pod nadzorom N. Novaka i G. Lipovac Vrkljan. Izvještaj je predan nadležnom Konzervatorskom odjelu u Rijeci.
[44] Koristimo priliku za zahvalu I. Samblichu koji nam je omogućio fotografiranje natpisa.
[45] http://edh-www.adw.uni-heidelberg.de/edh/inschrift/HD053925&lang=en, pregledano 28.07.2015.
[46] *reficur*, prema A. Kurilić.

Slika 14. Natpis o popravku Venerina hrama, grad Krk (zbirka Samblich) (foto: A. Konestra)

Ovdje također nalazimo peregrine u funkciji prefekta, a sam je natpis datiran između 25. g. pr. K. i. 30. g., što osnažuje mogućnosti postojanja *„praefectura Curicum“* (Starac, A. 2006: 107) koja se sada javlja dva put i kroz duže vremensko razdoblje. Nomen *Livius* može biti italskoga porijekla, no zbog ostalih onomastičkih karakteristika osobe na natpisu možemo smatrati peregrinima (Starac, A. 2006: 107). To nam neposredno govori i o postojanju društvene diferencijacije u liburnskome društvu i kroz prethodno razdoblje, vjerojatno u kontekstu protourbanih naselja organiziranih u saveze, a kojima je gravitiralo šire područje, o čemu svjedoči i dvojni imenski obrazac kao potreba za dodatnim razlikovanjem pojedinaca (Kurilić 2008: 12), ali i nalazi terenski pregleda Ravnih kotara (Chapman, Schiel 1988: 9). Epigrafski nam izvori govore i da je taj liburnski viši sloj posjedovao znatna,javna (društvena) te privatna, sredstva još iz predrimskoga razdoblja, koja potom koristi kako za samopromociju (npr. monumentalne stele), tako i za niz munificijencija kojima unapređuje svoje zajednice (Kurilić 2008: 29). Upravo je takvo društvo posve kompatibilno onom rimskom, što je osnovni preduvjet za njegovu neagresivnu integraciju (Roth 2007: 24).

Pitanje doseljenika na području sjeverne Liburnije, čije je prisustvo također zabilježeno vrlo rano, ali je rano i prisustvo rimskih građana autohtonog podrijetla, Medini je pokušao interpretirati iz epigrafskih izvora, zaključujući rano stjecanje civiteta *ad personam*, a ne kumulativno tijekom dodjeljivanja municipalnoga statusa, a to bi potvrđivao i nedostatak ili manji broj pojavljivanja gentilicija *Iulius*, češćeg južnije (Medini 1978: 73, Starac, A. 2006: 110). Razlike koje se javljaju između južne i sjeverne Liburnije J. Medini interpretira dijelom kao posljedicu ranoga „romaniziranja" potonjeg područja te postupnoga prodora Italaca na ovo područje, pogodovano ranijim vezama, a što je omogućilo zadržavanje etničke posebnosti liburnskoga stanovništva (Medini 1978: 74), o čemu najbolje svjedoče Krk i Arba (Glavičić, M. 2009: 58). Veću koncentraciju Italaca u Senju i Osoru, noi *Tarsatici*, valjalo bi pripisati trgovačkim kontaktima, o čemu svjedoče i kasnije pojačano doseljavanje orijentalaca u Senj (Medini 1978: 69). Italski doseljenici uglavnom su iz sjeverne Italije te katkad iz Istre, potom središnje i rjeđe južne Italije, rijetki su imigranti iz drugih područja (Kelti, južni Gali) (Medini 1978). U taj se kontekst smješta i peregrinsko obnašanje javnih službi, praksa koja se zadržava barem do pol. 1. st. od kada se na tim funkcijama počinju javljati i italski doseljenici, ali i peregrinske imenske formule s vremenom postaju latinizirane, što upućuje na sve veću integraciju i napuštanje sustava temeljenoga na predrimskim elitama (Starac, A. 2006: 110-111, Glavičić, M. 2009: 60-61).[47]

Novootkriveni natpis[48] s lokaliteta Sićadrija na Iloviku (Starac, R. 2011, Serventi 2012, Kurilić, Serventi 2015) omogućuje detaljnije sagledavanja problematike doseljenika na područje kvarnerskoga zaljeva donoseći vrlo konkretne podatke o provenijenciji statusu osobe koja se na njemu spominje. Iako datiran u 2. st. (Kurilić, Serventi 2015: 224), dakle nešto kasnije u odnosu na problematike koje smo do sad iznosili, nadgrobni natpis *Caia Cornelia* edila i kvatuovira iz Akvileje, otvara široki spektar mogućnosti povezivanja ovoga tranzitnoga središta s glavnom lukom gornjeg Jadrana (Kurilić, Serventi 2015). Osim toga, A. Kurilić i Z. Serventi dovode ga u vezu i s nizom *Cornelia* koji se javljaju u Liburniji kroz ranija razdoblja, no je li njegovo

[47]Ipak, u pojedinim slučajevima teško je razlučiti radili li se o peregrinima ili doseljenicima, jer su im obiteljska imena srodna općoj gornjojadranskoj onomastici (*Gavilii* u Alboni, *Aquilli* u Flanoni)(Starac, A. 2006: 110).

[48] [————] / *C(aio) Co[r]nelio / h(oc) [m(onumentum)]*
f(ecit) / Aqui[lei]ae / aed(ili) [IIII] vir(o)
Prijevod: [————] / Gaju Korneliju / ovaj je spomenik
postavio, edilu i kvatuorviru Akvileje (Kurilić, Serventi 2015: 224).

prisustvo na Iloviku, ili obližnjem sv. Petru, doista bilo trgovačke ili pak zemljoposjedničke naravi,još je uvijek nemoguće definirati (Kurilić, Serventi 2015: 240-241).

Dok su u Istri rimske obitelji senatorskoga ranga poznate iz najranijih razdoblja mahom u kontekstu zemljoposjedničkih i gospodarskih imanja (*Laecani*, *Calvia Crispinilla* i dr., Starac. A. 1999: karta VIII3) slijedom kolonijalnih dedukcija, na području sjeverne Liburnije, javlja se tek obitelj *Calpurnii* u Caskoj (Medini 1978: 69, Kurilić 1994: 207-210), no u kontekstu posvete, a ne posjeda. Ipak, vrlo je vjerojatno postojanje posjeda *Calpurnia* i ovdje, s obzirom da su poznati njihovi posjedi u Istri i južnoj Liburniji. Datacija spomenika pretpostavljena je u razdoblje prije 24 g. po. K., odnosno u 1. st. po. K. (Kurilić 1994: 209). Zavjetni natpis s Dugoga otoka i natpis iz Flanone mogli bi pak upućivati na postojanje carskih posjeda (Kurilić 2006: 60, Starac, A. 2006: 111).

Na kvarnerskom području, jedini posjed kojeg sa sigurnošću možemo pripisati vlasništvu došljaka iz Italije je onaj Seksta Metilija Maksima u Crikvenici potvrđen pečatima na tegulama iz njegove radionice, zasad sa sigurnošću datirane u 1 st. po. K. *Metilii* ili *Maetilii* gentilno je ime koje se javlja od 5. st. pr. K. među republikanskim magistratima te se povezuje uz etruščanski oblik Meteli. U vrijeme carstva znatan je broj Metilija registriran unutar senatorskoga *orda*, a spominju se i na dužnosti konzula (Silvestrini 1996: 90-91, Birley 1997: 232). Distribucija gentilicija obuhvaća gotovo cijelu Italiju uz koncentraciju na sjeveru, ali i provincije, dok je posebno zanimljiva pojava žiga *Metilivs*, odnosno *Q. Metilivs*, te M.C.C. Meti (OCK 1175-1178) na aretinskoj i srednjoitalskoj sigilati (Silvestrini 1996: 91). M. Silvestrini u popis pojavnosti gentilicija uključuje i Dalmaciju, odnosno crikveničkoga Metilija (na temelju pečata CIL III, 13340 10), te Bihaćku Metiliju Domiciju poznatu s *ex vota AE* 1939 175 (Imamović 1977: 350, n. 71, Silvestrini 1996: 91). Osim u Arezzu, Metiliji bi mogli biti povezani uz keramičarsku proizvodnju i na području doline rijeke Bradano (antička Lukanija) gdje se javlja pečat na teguli čija bi rekonstrukcija mogla glasiti C. MTL. ISC., te bi se tada odnosio na oslobođenika Metilija, koji su naime poznati s drugih obližnjih lokaliteta(Di Giuseppe 2007: 172, Di Giuseppe 2008: 389-390, Di Giuseppe 2010: 178, bilj. 25).

Činjenica da se crikvenički posjed S. Metilija Maksima definira kao *saltus*, dakle posjed prvenstveno šuma i pašnjaka, možda govori o ponešto drukčijoj prirodi ekonomskih aktivnosti na ovome području u odnosu na Istru, no valja uzeti u obzir da su se na njegovome posjedu, kao i na onima u Istri, proizvodile i amfore. Prema G. Soricelliu koji sustavno iščitava tekstove (uglavnom dosta rane) gdje se taj termin pojavljuje, *fundus* i *saltus* u različitim razmjerima podrazumijevaju istovjetne djelatnosti – oba se odnose na posjed zemlje – no *saltus* je onaj posjed gdje su šumoviti predjeli izraženiji naspram ratarskih, a moglo bi ga se povezati i s transhumantnim stočarstvom i većim dimenzijama, dok se na *fundusu* provodilo stočarstvo s kraćom ispašom, a i poljoprivreda je izraženija (Soricelli 2004: 98-99, 100-101). U bližoj se okolici pojavljuje *saltus* Laecania Bassa u istarskome zaleđu, te u Dalmaciji *saltus Tariona*, također smješten na brdovitome predjelu Hilejskoga poluotoka, no u ovom slučaju vlasništvo domorodačke skupine (Miletić, A. 2008: 9, Catani 2008). Da smo u slučaju Metilijeva *saltusa* na dobrome putu što se interpretacije značenja tiče mogli bi svjedočiti utezi za tkalački stan koji su se proizvodili upravo u njegovoj radionici (Ožanić Roguljić 2012: 120-121).

Takva situacija ujedno potvrđuje pretpostavke o gospodarstvu Liburna za koje A. Kurilić (Kurilić 2008: 21-25) navodi četiri osnovna resursa koji su pridonosili liburnskome gospodarstvu, a neposredno su povezani uz zemljopisne značajke njihovoga prostora: more, plodna zemljišta, pašnjaci i šume (Kurilić 2008: 21 s ranijom literaturom). A. Starac pobliže izdvaja pomorsku trgovinu i sol (Starac, A. 2006: 110). Osim morskih resursa, u predantičko vrijeme snažnu je ulogu, posebno u sjevernoj Liburniji, moralo imati stočarstvo transhumatnoga tipa (Dubolnić 2006: 29): teritoriji pojedinih zajednica (Velebit, Učka) prostiru se duboku u zaleđe, a posredna potvrda tomu su i povijesni izvori koji spominju vunu iz Liburnije (Čače 2007: 55-62, Kurilić 2008: 21), no treba uzeti u obzir i kožarstvo. Transhumantno stočarstvo objašnjava i kontakte zajednica kvarnerskoga zaleđa s onima Notranjske i predalpskoga prostora (Kastav, Grobnik) (Blečić 2002: 121). Rezultati istraživanja u Ravnim kotarima, posebice u Nadinu, potvrđuju predominantnost kaprina u odnosu na druge domaće

životinje, kako u predrimsko tako i u rimsko doba (Chapman, Shiel 1988: 14-15). U taj se kontekst uklapaju i spomenuti navodi o *saltusu* Seksta Metilija Maksima[49].

Šumoviti obronci, prema nekim podacima puno šumovitiji od kako ih vidimo danas (poglavlje *Klima i prirodni resursi*), pružali su mogućnost razvoja drvne industrije i brodogradnje, grane koja se u Liburniji očigledno rano razvila i specijalizirala, o čemu svjedoče pomorski kontakti, ali i liburnska reputacija vrsnih moreplovaca (što apelativ pirata samo potvrđuje) i brodograditelja serilije i liburne, broda koji kasnije ulazi u sastav rimske mornarice (Čače 2005: 169, Radić Rossi 2006: 96). Jedino predrimsko brodogradilište ustanovljeno je u Zadru na predjelu Relja, dok se rimsko brodogradilište može pretpostaviti u današnjim Pakoštanima, no i drugdje je morala postojati mogućnost, ako ne gradnje, onda popravaka brodova (Kurilić 2008: 24). Na kvarnerskom području o popravcima brodova mogli bi svjedočiti čavli za fiksiranje njihove oplate iz Crikvenice i s Unija (vidi poglavlje *Luke, pristaništa i sidrišta*:...).

Udica iz Crikvenice, olovni utezi iz Lokvišća (*Rogi ribaru* 2011: 10-12), uteg za mrežu iz *Fulfinuma* (Konestra 2015: 184, t. 19/5-6), utezi iz uvale Blatna (http://www.udrugaaipak.hr/lokaliteti-mohorov.shtml) i slični sitni nalazi rijetki su svjedoci zasigurno vrlo raširenih ribarskih aktivnosti, dok za razliku od istarske obale, na Kvarneru nisu ustanovljena ribogojilišta, iako se prema tipologiji amfora iz Crikvenice pretpostavlja proizvodnja *garuma* ili neke druge tekuće riblje prerađevine (Slika 15). Naime, Plinije u raspravi o ribljim prerađevinama i njihovom porijeklu donosi *Laudantur et Clazomenae garo Pompeique et Leptis, sicut muria Antipolis et Thurii, iam vero et Dalmatia* (*Nat. hist.*,XXXI, 94, Buonopane 2009: 31, Borzić 2011a: 81-82). Prema tom navodu u Dalmaciji možemo pretpostaviti proizvodnju *murie*, riblje prerađevine izrađivane uglavnom od tune, ali moguće i skuše (Grainger 2014: 42-44), a ne samo uvoz ribljih umaka iz Hispanjije (Borzić 2011a). *Muria* se javlja kao sadržaj amfore tipa „Grado 1“ iz *Urbs Salvie* (regija Marche, Italija) vrlo slične tipologije kao pojedine crikveničke amfore(Slika 15) (Carre et al. 2009: 230-231, 234). Osim toga, duga tradicija ribolova koju pratimo kroz kasnija povijesna vrela (Bratovština ribara u gradu Rabu – početak 14. st., Grižanski urbar iz 1544., indirektno i Vinodolski zakonik

[49] Paleontološka istraživanja na materijalu iz radionice još su uvijek u tijeku, no preliminarno je moguće potvrditi prisustvo kaprina (prema podacima dr. sc. K. Miculinića s izložbe 845C-*Ad turres*).

iz 1288., *Rogi ribaru* 2011: 9, 13) te postojanje brojnih tunera na obali i otocima Kvarnera, mogli bi upućivati na ovu gospodarsku djelatnost i u antici.

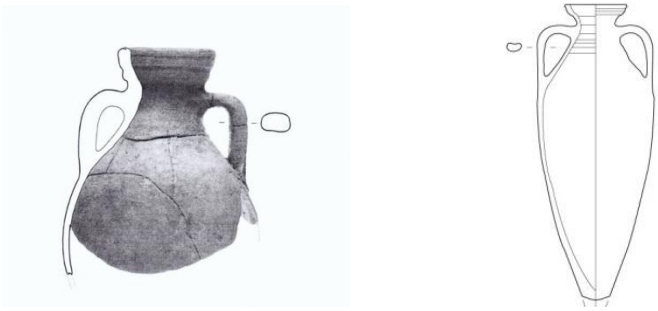

Slika 15. Tipologija crikveničkih amfora – tipovi koji bi mogli biti namijenjeni transportu ribljih prerađevina (crteži nisu u mjerilu)

Gospodarske aktivnosti povezane uz more koje trebamo uzeti u obzir, osim ribarenja i same plovidbe, te eventualnog uzgoja riba, obuhvaćaju i proizvodnju soli. A. Kurilić pretpostavlja postojanje solana na području gdje se one i danas smještaju na Pagu, u Ninu te na Pašmanu (Kurilić 2008: 24-25). Prema istom principu možemo pretpostaviti postojanje solana i u Supetarskoj dragi, uvali Krapki i Kamporu na otoku Rabu, gdje su one postojale i u srednjem vijeku (Zaninović 1991 (1996): 398, Piplović 2003: 316). M. Zaninović solane pretpostavlja u uvali Budava te u Raškom zaljevu, ali valjalo bi ih smjestiti i unutar brojnih uvala koje su sačuvale toponime soline, slanac, i sl. (Zaninović 1991 (1996): 398), dok D. Balen-Letunić dodaje, uz pojedina dalmatinska naselja, i Pulu (Balen-Letunić 2006: 133; usporedi i Buršić Matijašić 2012: 207-208). Na kvarnerskom području međutim posjedujemo i nalaze koji se mogu povezati uz željeznodobnu proizvodnju soli (za dataciju Forenbaher 2013: 189 s ranijom literaturom), a oni mahom potječu iz naselja podno Velebita te možda s Lošinja (Forenbaher 2013: 180). Radi se o keramičkim „nogarima“ s trodijelnim gornjim završetkom koji su interpretirani kao briketaž korišten u proizvodnji soli prisilnim isparavanjem vode i poznati su s niza europskih lokaliteta, kao i iz sjeverne Istre (Zaninović 1991 (1996): 394, Forenbaher 2013: 182, 188). Na briketaž složili bi se poluloptasti kalupi sa slanom kašom te bi se isparavanjem na vatri dobili „lingoti“ soli standardnih dimenzija. Dok u zapadnoj Europi „tijekom željeznog doba, proizvodnja soli prerasta u najraniju pravu protoindustrijsku djelatnost u Europi koja predstavlja

jedan od temelja moći tadašnjih društvenih elita“ (Forenbaher 2013: 184), možda skromni nalazi briketaža iz sv. Jurja, Prizne i Silne Gomile (te Lošinja?) i nedostatak povoljnih prostora za masovnu obradu slane kaše (Forenbaher 2013: 191), mogu indicirati tek još jedan od potencijalnih izvora bogatstva domorodačkih elita unutar uskoga kvarnerskoga prostora u predrimsko doba no i jedan od proizvoda kojim se trgovalo. Ipak, brojnost i razmještaj gradina zapadne Istre interpretirana je i u kontekstu branja soli, koja se ističe u kontekstu stočarskih zajednica i kao jedno od dobara ranih trgovačkih razmjena (Balen-Letunić 2006: 128, Buršić Matijašić 2012: 207-208). Što se rimskoga razdoblja tiče, s monopolizacijom proizvodnje soli ova vrsta proizvodnje zamire (Forenbaher 2013: 185).

Još jedan resurs koji na kvarnerskom području ne nedostaje je kamen; iako se ovdje ne nalaze ležišta kvalitetnije građe, ipak su vađenje, obrada kamena i proizvodnja vapna morali „igrati“ znatnu ulogu u lokalnom gospodarstvu posebice tijekom obilnih gradnji u 1. st. po. K., te kod proizvodnje kamenih spomenika, koja je u Liburniji potvrđena. Jedini poznati kamenolom u blizini kvarnerskoga područja nalazi se u Prozoru na području Japodije u Velebitskom zaleđu (Šarić 1980), dok na obalnome području zasad nemamo potvrde ove aktivnosti. U kojoj se mjeri nalazi kamenih stupova kod rta Margarina, u neposrednoj blizini tegula pretpostavljene lokalne proizvodnje, može ishodišno povezati s kvarnerskim područjem nije moguće reći, naime nije potvrđeno niti radi li se o istovjetnom teretu (Radić Rossi 2011: 22-23).

Poljoprivredne aktivnosti (pred)antičkoga razdoblja na Kvarneru gotovo nikad nisu sustavno obrađivane, za razliku od onih susjednih područja Dalmacije i Istre (Matijašić 1998, Škegro 1999: 141-195, Glicksman 2005, Zaninović 2007: 261-265). U kontekstu Liburnije spominje se poljoprivredna aktivnost u Ravnim Kotarima, kasnije ageru antičkoga *Iadera* (Kurilić 2008: 10, 25), a ovdje su provedeni terenski pregledi koji omogućavaju rekonstrukciju korištenja poljoprivrednoga zemljišta kroz prapovijest i antiku. Na prijelazu brončanoga doba (kada se razvijaju prvi poljoprivredni sustavi) u željezno, korištenje nizinskoga prostora usko je povezano s hijerarhijom naselja, koja se i sama tada razvila. Iako se osnova te strukture ne mijenja niti kasnije (raniji centri postaju municipiji), ipak je osjetno povećanje broja ruralnih naselja („farme“), a razvidne su i aktivnosti melioracije zemljišta, iako poljoprivredni potencijali nikada nisu u potpunosti iskorišteni, uz napomenu korištenja zemljišta pretežito za ispašu, sadnju

loze i maslina (Chapman, Schiel 1988: 90-10, 12, 15). Potonje se aktivnosti mogu rekonstruirati i prema izvorima (Buonopane 2009), iako se maslinu ne smatra autohtonom sortom (Filipčić 2001: 8).

Takve kulture treba uzeti u obzir i za kvarnersko područje. Uz povoljne klimatske uvjete (usp. Poglajen, Žerjal 2007), šturi i sporadični arheološki podaci ipak mogu bit indikativni. Riječ je o nalazu tijeska unutar ruralno-gospodarskoga objekta otkrivenoga na Kozali, u neposrednom riječkom zaleđu (Blečić 2001, Torcoletti 1950: 117-124), koji je u vrijeme otkrića interpretiran u funkciji proizvodnje ulja. Precizna datacija uspostave ovog proizvodnog kompleksa nije nam međutim poznata. Sljedeći lokalitet na kojem možemo pretpostaviti aktivnosti obrade poljoprivrednih proizvoda je onaj na Podmirišću u Selcima, gdje je ustanovljena arhitektura te podnice realizirane u tehnici *opus spicatum*. R. Matejčić u svojem izvještaju opisuje jednu prostoriju, koju interpretira kao moguću cisternu, no iz fotodokumentacije i navodima autorice razvidno je da se radi o većem kompleksu, a instalacije kao što su kanal ali sam pod u *opus spicatum* tehnici, upućuju na gospodarske aktivnosti (Matejčić 1962, Lipovac Vrkljan, Starac 2014: 99, sl. 3). Osim samih nalaza, postojane proizvodnje amfora u Crikvenici (Jadranske amfore ravnoga dna i Dr. 2-4) ponovno može poslužiti kao posredni indikator proizvodnje maslinovoga ulja ili vina, dok bi o poljoprivrednim aktivnostima na širem području Vinodola mogao svjedočiti lokaliteta sv. Martin u malom Polju nedaleko Pavlomira (Starac, R. 2000: 56).

Na nekoliko lokaliteta otoka Krka, koji međutim nisu sustavnije istraživani[50], moguće je pretpostaviti postrojenja za obradu poljoprivrednih proizvoda. Riječ je o antičkom objektu smještenom nedaleko crkve sv. Foske u istoimenoj uvali podno Pinezića, gdje je ustanovljena *in situ* podnica u tehnici *opus spicatum* te ulomak grede preše. Slično je ustanovljeno i u uvali sv. Martin nedaleko Porta, gdje je, osim brojnih ulomaka keramike pronađena pravokutna baza za prešu.

Na otoku Rabu, nedavnim terenskim pregledima, ustanovljeno je postojanje ruralnoga kompleksa na lokalitetu Za Markovićem – Sv. Anastazije/a, o kojem možemo zasad iznijeti tek preliminarne podatke. Ovdje je uočena struktura koja je interpretirana kao cisterna (brojni nalazi grumenja „hidrauličke“ žbuke), a nešto dalje, u recentnijem

[50] Podaci koje donosimo mahom su rezultat terenskih pregleda kolege kustosa R. Starca (PPMHP) kojem zahvaljujemo na informacijama, kao i dr. sc. G. Lipovac Vrkljan koja je pojedine informacije nadopunila svojim saznanjima.

suhozidu uočen je veći kamen koji bi mogao biti dio mlina za masline (Lipovac Vrkljan, Konestra 2015).

Postojanje brojnih maritimno-ruralnih objekata duž obale, a posebice na otocima (vidi poglavlje *Luke i pristaništa*) indikatori su gospodarskih aktivnosti, no dosad nije potvrđen njihov karakter. Osim toga, preliminarnim terenskim pregledima, barem na dijelu lokaliteta uočeno je prisustvo materijala koji datira od 2. st. po. K (mahom je takva situacija na Rabu, Lipovac Vrkljan, Konestra 2015). Tek bi podrobnijim istraživanjima valjalo provjeriti postojanje ranijih struktura i točan karakter ovih lokaliteta.

U nedostatku arheoloških nalaza za moguću rekonstrukciju uzgoja pojedinih poljoprivrednih kultura na kvarnerskom prostoru tijekom povijesnih razdoblja, važan su nam izvor stariji putopisi, povijesna kartografija (npr. Franciskanski katastar, ortofoto iz 1968 g. i dr.), litografije te podaci tradicijske baštine sačuvani u kolektivnom sjećanju. Tako je prema podacima kazivača (F. Škiljan, J. Pravdica[51]) moguće rekonstruirati nasade maslina i vinove loze od Selaca pa sve do Dramlja i Jadranova, dok je na Kotoru, srednjovjekovnom naselju iznad Crikvenice, maslinarstvo zadržalo sve do početka razvoja turizma.

[51] Tijekom istraživanja na lokalitetu Igralište u Crikvenici prikupljeni su vrijedni podaci kazivača, kojima se i ovom prilikom zahvaljujemo.

3 LOKALITETI, POVIJEST ISTRAŽIVANJA I KONTEKST NALAZA

Način izbora materijala koji smo odlučili uključiti u ovo istraživanje ograničen je dvjema činjenicama: s jedne strane, dosad je vrlo malo materijala s kvarnerskoga područja objavljeno na sustavan način, dok s druge strane, nedostatak jednoga većega i duže godina stratigrafski istraživanoga lokaliteta otežava postavljanje temeljne krono-tipologije. Te dvije činjenice su dakako i međusobno povezane, pa stoga nije bilo moguće izdvojiti jedan lokalitet na kojem temeljiti tipologiju i kronologiju, koju bi potom bilo moguće nadopuniti nekim manjim korpusima (odnosno na njih primijeniti), te tako dobiti širu regionalnu sliku. Naime, istraživanja kvarnerskih antičkih gradova dijelom su izvršena do polovice 20. stoljeća[52] (Bakar, Senj, Rijeka, Osor), dijelom su bila isključivo zaštitne prirode (Krk, Senj, Rijeka) a dijelom su započeta u novije vrijeme te još nisu donijela dovoljnu količinu materijala (Osor, Fulfinum). Nekoliko lokaliteta je pak doživjelo dosta opsežnu devastaciju (Kurilovo, Senj). Takva situacija dovela je do potrebe obrađivanja većeg broja nalaza s više lokaliteta, kako zbog tipologije tako i zbog kronologije, s obzirom da je kod svih navedenih lokaliteta keramički materijal, uz rijetke slučajeve zajedničkih nalaza metalnih ili staklenih predmeta, jedini izvor datacije. Međutim, izbor lokaliteta, odnosno keramičkih konteksta ipak je ograničen postojanjem sigurne provenijencije, osnovnih podataka o lokalitetu koji bi omogućili njegovo smještanje u prostor i definiranje tipologije lokaliteta, ali i mogućnosti uvida u materijal. Tako se odustalo od obrade pojedinih slučajnih nalaza ili nalaza za koje nije moguće tvrditi s dovoljnom sigurnošću da potječu upravo s kvarnerskoga područja.

Prema navedenim kriterijima izabrani su slijedeći lokaliteti (Slika 16):

LOKALITET	VRSTA	PROVENIJENCIJA/ ČUVANJE	KOLIČINA/KVALITETA KONTEKSTA	IZVOR
Grad Krk – Porta Pisana	Otpadni depozit (urbani)?	Zaštitno istraživanje – PPMHP	Veća količina kronološki dobro definirane keramike	Usmeno priopćenje/uvid u građu i dok.
Grad Krk –	Nekropola	Materijal iz raznih,	Veća količina	Usmeno

[52] Literaturu o pojedinim istraživanjima donismo u poglavljima gdje se iznosi povijest istraživanja svakog lokaliteta.

Vrt Šinigoj		mahom starijih istraživanja – PPMHP (zbirka Košljun), Galerija Fortis	keramičkih nalaza bez dokumentacije o nalazu	priopćenje/uvid u dokumentaciju i građu
***Fulfinum* - forum**	Gradska jezgra	Sustavno istraživanje – Udruga aIpak	Manja količina stratigrafski definirane keramike	Čaušević 2006, Čaušević, Valent 2015/uvid u građu i dok.
***Fulfinum* – „villa“**	Gradska jezgra	Probno istraživanje – IARH	Manja količina keramike iz dokumentiranog iskopa	Pavišić 1983/uvid u građu
Kurilovo-1 (*Fulfinum*)	Nekropola	Amaterski iskop – objava materijala – PPMHP, zbirka Bolf	Veća količina dekontekstualiziranoga ali tipološki i kronološki bliskoga materijala	Dautova Ruševljan 1973/uvid u građu
Kurilovo-2 (*Fulfinum*)	Nekropola	Zaštitno istraživanje manjeg broja grobova– JANAF	Kontekstualno definirane cjeline, malo materijala	Usmeno priopćenje/uvid u građu i dok./Konestra 2014
Kurilovo-3 (*Fulfinum*)	Nekropola	Zaštitno istraživanje većega broja grobova	Kontekstualno definirane cjeline, početak stvaranja većeg korpusa	Usmeno priopćenje/uvid u građu i dok.
Baška sv. Marko	Nekropola	Zaštitno istraživanje većega broja grobova	Kontekstualno definirane cjeline	Preuzeto iz objave Bekić, Višnjić 2008
Crikvenica - Igralište	Radionica	Sustavna istraživanja – MGC	Specifična situacija lokalne proizvodnje	Lipovac Vrkljan 2011, Ožanić Roguljić 2011, 2012/uvid u građu i dok.
Jadranovo - Lokvišća	Naseobinski objekti?	Sustavna istraživanja – MGC	Kontekstualno definirane cjeline, malo materijala	Starac, R. 2002/djelomičan uvid u materijal (MGC)
Senj	Nekropola, naseobinski	Zaštitna istraživanja – GMS	Manja količina materijala izvan konteksta	Glavičić, A. 1966, 1970, Ljubović 2008/Usmeno priopćenje/uvid u građu i dok.
Okolica Senja (sv. Juraj, Starigrad senjski)	Razno	Terenski pregledi – GMS	Manja količina materijala izvan konteksta	Glavičić, A. 1966, 1970/uvid u građu i dok.
Stinica	Podvodni nalazi	Zaštitna istraživanja – HRZ	Materijal iz podmorja, nedefinirani kontekst	Preuzeto iz objave Miholjek, Stojević 2012/terenski

				pregled
Osor	Nekropola Kavanela	Amaterski iskop – objava materijala – Lošinjski muzej (AZO)	Veća količina dekontekstualiziranoga ali stilski i kronološki istovjetnog materijala	Makjanić 1985/Uvid u građu i dok.
Bakar	Nekropola 1 i 2?	Stara istraživanja, objava materijala – AMZ	Veća količina dekontekstualiziranoga materijala s nekoliko kronoloških faza - granica	Ljubić 1882a-c/uvid u građu
Grobnik	Nekropola	Više vremenski udaljenih istraživanja – PPMHP	Materijal iz grobova kasno željeznodobne (japodske) faze i rimskodobne faze	Cetinić 1996/uvid u građu
Rijeka	Nekropola	Zaštitna istraživanja – PPMHP	Materijal iz nekoliko grobova	Mirabella Roberti 1949/uvid u građu

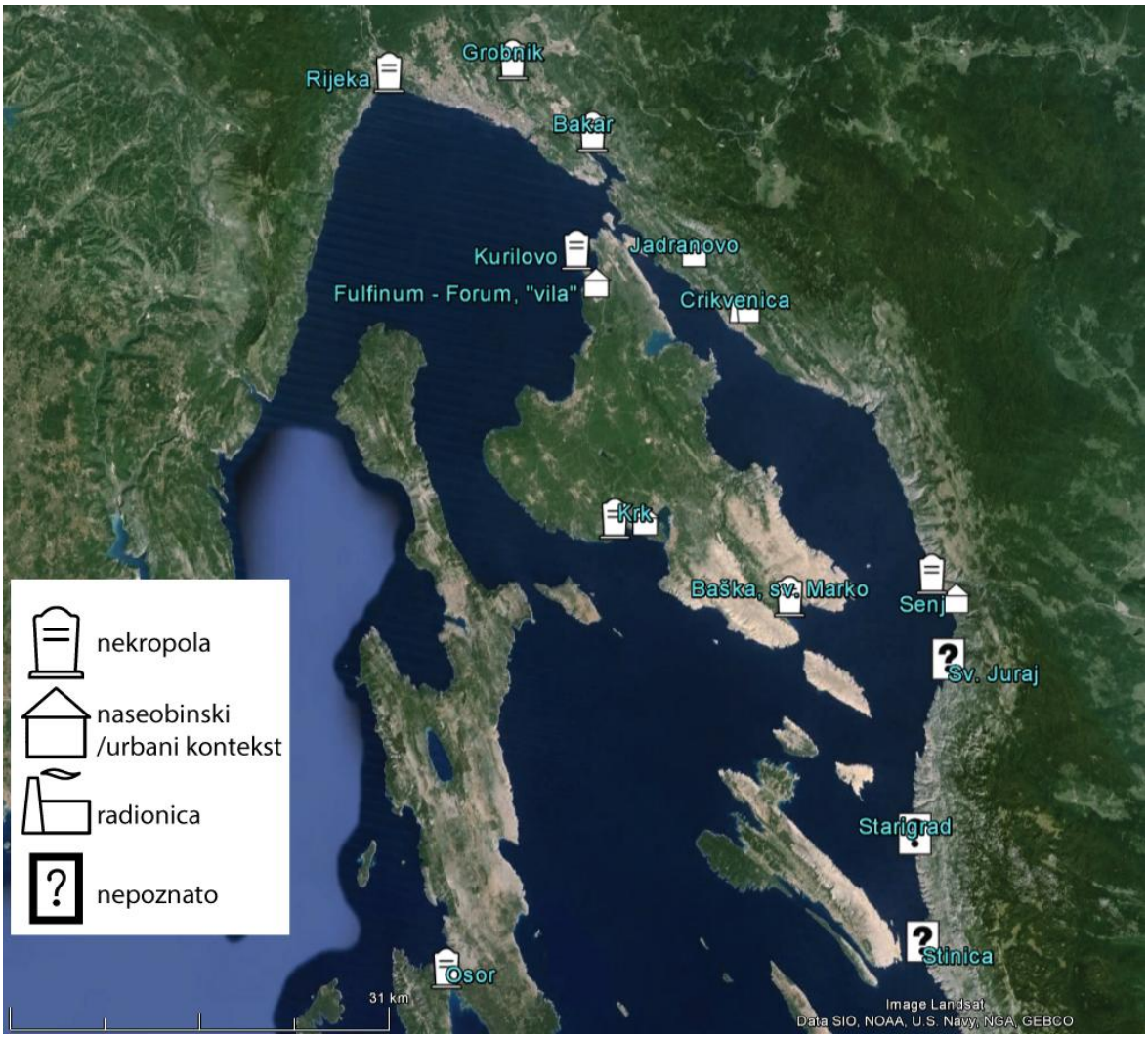

Slika 16. Lokaliteti s kojih potječe obrađena građa i njihova tipologija (podloga: GoogleEarth)

Zbog svoje specifičnosti svaki od ovih lokaliteta tvori jedan zaseban „kontekst“, no njihovo povezivanje, uz dužan oprez, pruža širu sliku regionalne distribucije TS i KTS.

Na primjer, lokalitet fulfinske nekropole Kurilovo (kopan u više navrata stručnim i amaterskim pristupom), tek pri drugom, a posebice trećem istraživanju dobiva čvršće temelje koji bi ga s većom sigurnošću smjestili kronološki, ali i potvrdili određene tendencije u distribuciji KTS i TS u drugoj polovici 1. st. Uspoređivanjem ovih podataka s onima koji su dobiveni analizom nalaza s fulfinskoga Foruma (manje brojni – stratigrafski definirani), osim dobivanja šireg kronološkog raspona distribucije KTS i TS na području antičkoga *Fulfinuma*, dobivamo i određene informacije o samoj kronologija i međusobnoj povezanosti ova dva lokaliteta *de facto*. Kada nalazima s Foruma pridodamo nalaze s nekropole u Bakru ili recimo, nekropole kod sv. Marka u Baškoj, možemo ustvrditi određeni trend koji se ponavlja na širem području, a zasad na Kurilovu nije registriran. Također, uspoređivanjem materijala s Kurilova, s fulfinskih Foruma i “*ville*“ s određenim materijalom za kojeg se sumnja da je s Kurilova, odlučili smo potonji zanemariti – no spomenuti njegovo postojanje – jer kronološki suviše odskače od materijala s tri usko povezana lokaliteta koji tvore kronološku i zemljopisnu cjelinu – forum, nekropolu, gradsku „insulu“ oko sredine i u drugoj polovini 1. stoljeća.

Kako je ova situacija međutim otežala kvantificiranje samih nalaza,odlučili smo primijeniti model klasificiranja (kako tipološkog tako i statističkog) svakog ulomka kojeg nije bilo moguće dovesti u usku povezanost s drugim, kao zasebnog primjerka. S obzirom na navedene probleme, rijetko je bilo moguće definirati cjelovite posude (isključivo u slučaju nekropola). Zbog toga, rijetko posjedujemo sigurnu stratigrafiju i cjeloviti materijal, pa je i u ovom slučaju „količina“ prevagnula naspram „kvalitete“.

Osamdesetih godina 20. st. R. Makjanić pokušava, nakon podrobne obrade i objave TS iz Bakra i Osora, pretpostaviti regionalnu distribuciju ove keramike te njenu kronološku omeđenost.

Na tragu ovih istraživanja, koja svakako čine temelj svakog istraživanja ove dvije vrste na kvarnerskom području, upotrijebiti će se novi materijal te nove spoznaje koje su obogatile keramologiju u posljednja tri desetljeća, kako bi se upotpunila i preciznije definirana slika importirane (ili dijelom i lokalne) fine keramike s područja sjeverne Liburnije.

U nastavku slijedi kratka povijest istraživanja lokaliteta s kojih potječe keramički materijal obrađen u ovom radu.

3.1 RIJEKA (*Tarsatica*)

Pozicija pretpovijesne jezgre *Tarsatice* još uvijek nije sa sigurnošću definirana na području Staroga grada, odnosno na brdu Trsat, iako možemo pretpostaviti postojanje predantičke naseobine na oba lokaliteta (Višnjić 2009: 27 s ranijom literaturom), kao i na ustanovljenim okolnim gradinskim lokalitetima, npr. Veli Vrh (Vitelli Casella 2011: 59). U svakom slučaju, antički se grad razvio podno trsatskoga brijega zapadno od toka rijeke Rječine, na položaju današnjega Starog grada (Slika 17), te je kroz prvo stoljeće postao municipij (i oko datacije ovog događaja autori nisu složni, vidi Višnjić 2009: 27 s ranijom literaturom).

U Rijeci su provedena više ili manje sustavna istraživanja na svega nekoliko lokaliteta, a samo je jedan opširnije objavljen, uključujući i pokretne nalaze (Slika 17). Riječ je o lokalitetu Tarsatičke principije (u ulici Stara vrata – Trg Julija Klovića) i tzv. Rimskog luka, vidljivog u toj ulici. Upravo je luk prvi privukao znatiželju istraživača koji ga u početku interpretiraju kao slavoluk, a potom kao luk gradskih vrata. Nakon drugog svjetskog rata, kada su porušene neke zgrade na trgu J. Klovića, pojavili su se i prvi nalazi antičke arhitekture (Višnjić 2009a: 43-45). Nakon niza zaštitnih iskopavanja, lokalitet je sustavno istražen 2007. godine i svi nalazi upućuju isključivo na razdoblje nakon 3. st. po. K. (*Tarsatički principij* 2009).

Krećući od Principije prema istoku, u ulici Andrije Medulića, provedena su istraživanja na trgu koji se ovdje nalazio prije gradnje sadašnjih zgrada. Tu su ustanovljeni ostaci gradske rezidencijalne arhitekture (*domus*), koji su se protezali uz *decumanus*, identificiranim s današnjom Užarskom ulicom. Na Mljekarskom trgu također su ustanovljeni nalazi urbane arhitekture. Na kraju Užarske ulice, kod Kosog tornja i katedrale Blažene Djevice Marije, sustavno su istraženi višefazni termalni kompleks i ranokršćanska bazilika. (Novak 1993: karta 1, 1995, Višnjić 2010).

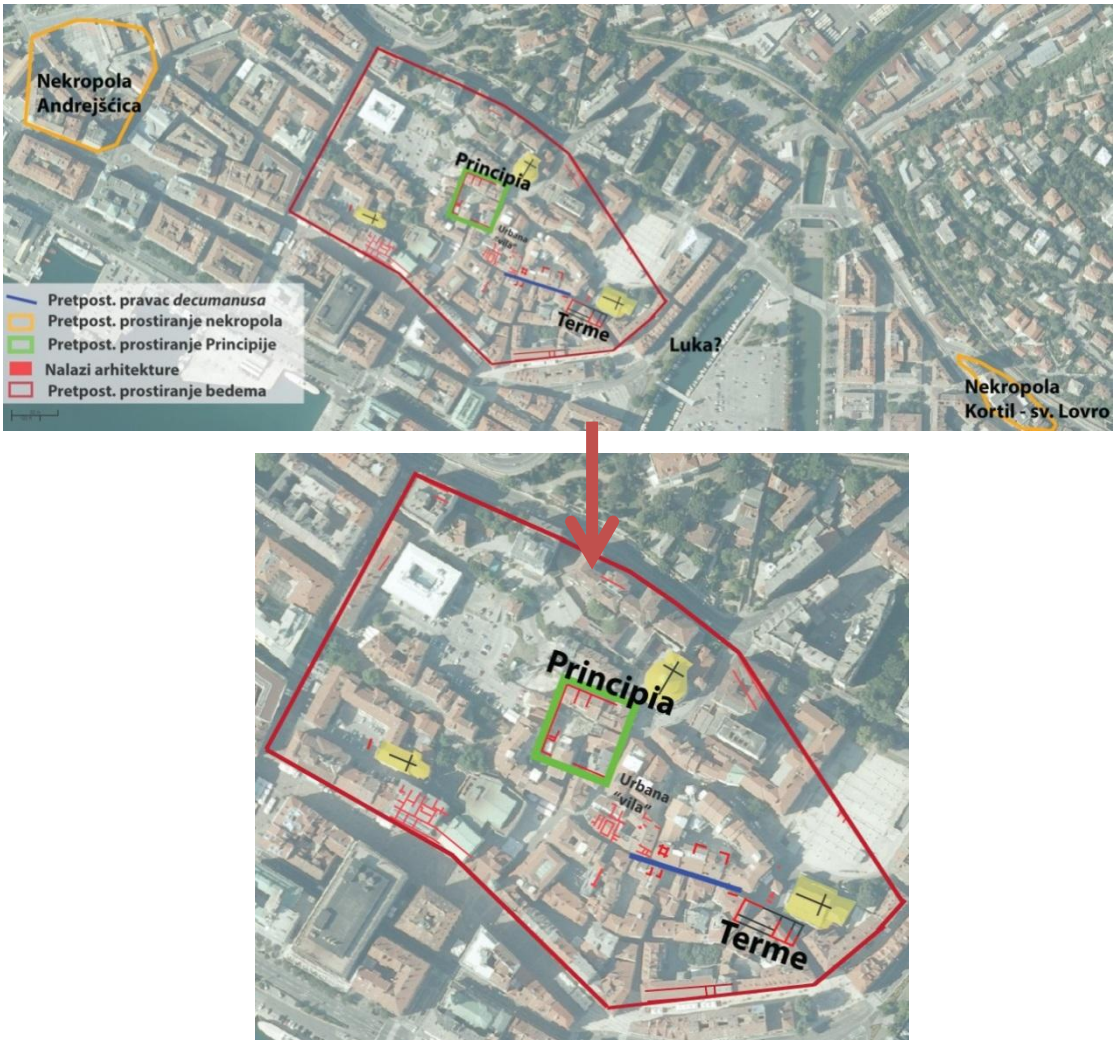

Slika 17. Antička topografija *Tarsatice* na ortofotografiji današnjeg grada (prema Novak 1995, Novak 2007-2008, podloga: geoportal.hr)

Na području današnjega Jadranskog trga/Ciottine i Barčićeve ulice, M. Mirabella Roberti ustanovio je antičku nekropolu s paljevinskim grobovima i ranokršćansku grobljansku baziliku sv. Andrije s mozaikom i skeletnim ukopima (Mirabella Roberti 1949). Š. Ljubić navodi lokalitet *Braida* (vrt Haire) na kojem je 1850. godine nađeno nekoliko urni, tegula, staklenih i metalnih predmeta te rimskoga novca, međutim navodi da je većina nalaza odnijeta u Budimpeštu, a samo je dio sačuvan za Gradski muzej (Ljubić 1882a: 4).[53] A. Faber i R. Matejčić navode nalaze četvrtastih i cilindričnih kamenih urni uz veći broj grobnih priloga, ali i postojanje grobova čija se datacija smješta sve do u kasnu antiku (Faber, Matejčić 1966-69: 318). Istočna nekropola lokalizirana je na području današnje Strossmayerove ulice, preciznije na mjestu

[53] S obzirom da Ljubić ovaj nalaz smješta u Rijeku (ne Sušak), vjerojatno je riječ o zapadnoj nekropoli.

Hrvatskog kulturnog doma i galerije Kortil, gdje se nalazila i crkva sv. Lovre. Ovdje su zabilježeni žarni ukopi i ukopi u amforama, te mozaik crkve kojega je moguće datirati u ranokršćansko razdoblje (Matejčić 1968a: 31,Novak 1993: karta 1,Starac, R.2006: 73-74). O ostalim lokalitetima koji su, uglavnom zaštitno, iskopavani u Starom gradu više u Faber, Matejčić 1966-69, Novak 1995, Blečić 2001 i Vitelli Casella 2011 s opširnim kritičkim pregledom prijašnjih radova. Jedini ranocarski keramički nalazi koji se čuvaju u PPMHP-u potječu s lokaliteta zapadne nekropole, tzv. nekropole na "Piazza regina Elena", i vjerojatno su to predmeti koje je Ljubić naveo (Ljubić 1882a: 4).

U suburbiju antičke Tarsatike ustanovljeno je i nekoliko ruralno-gospodarskih kompleksa: Kozala, Kostrena – sv. Lucija i Kostrena-Sršćica (Blečić 2001, Jurišić 1989: 108).

3.2 BAKAR (*Volcera*)

Grad Bakar, kojeg možemo prostorno i tradicijski poistovjetiti s antičkom *Volcerom* poznatom iz izvora[54], smješten je na samom dnu dubokoga Bakarskog zaljeva, koji se, nešto južnije od Rijeke, odvaja od Kvarnerskog zaljeva kroz uski prolaz. Kopnenim putem Bakar je povezan s riječkim područjem putem Sv. Kuzma i Sušačke Drage, ali i razvedene obale Kostrene. Upravo je ova prva poveznica i trasa pretpostavljene rimske ceste koja je spajala *Tarsaticu* i *Seniu* (*Tab. Peut.*, IV, 311, *Itin. Ant.* 273-274 prema Suić 2003: 427-428, 430-433, vidi i poglavlje *Antičke cestovne i pomorske komunikacije*).

Sredinom 19. stoljeća na ovom je području građena cesta Karolina[55], tijekom čije je gradnje uočen lokalitet "Poljana" – identificiran kao dio antičke nekropole (Ljubić 1882a-c). No Bakar i dosad opisano područje naseljeni su od prapovijesti kada se na okolnim brežuljcima podižu gradinska naselja, mnoga od kojih su i danas prostorno prepoznatljiva. U neposrednu vezu s prostorom današnjega grada stavljaju se gradine na brdima Sopalj i Turčina, smještenima sa sjeverne odnosno južne strane bakarske zaravni, iako je cijeli zaljev karakteriziran prisutnošću gradina i gomila

[54] Za toponim K. Ptolomej, *Geogr.*, prema Suić 2003: 422-423, Ljubić 1882a-c, Gregl, Lazar 2008: 13. U recentnoj doktorskoj disertaciji branjenoj na Sveučilištu u Bologni, na temelju izračuna zemljopisnih širina prema Ptolomeju, M. Vitelli Casella smješta *Volceru* na područje između *Ad Turresa* i *Senie*, odnosno kod Novog Vinodolskog. U *Anon. Rav* IV, 30-31 spominje se *Raparia* (prema Suić 2003: 444-445).

[55] Trasa ove komunikacije preko Bakra povezuje Karlovac s Rijekom (Černicki, Forenbaher 2012).

(Stražičić 1996: 65, 67). O naseljenosti samoga bakarskoga brežuljka kroz brončano doba postoje naznake s lokacije u neposrednoj blizini Kaštela, no nalazi iz grobova na lokalitetu Sarazinovo upućuju na postojanje željeznodobne nekropole (mlađe i starije faze) na ovom području (Starac, R. 2005: 166, Blečić 2009: 233). Na lokalitetu između ulica Voz i Raskrižje ustanovljeni su nalazi koje je moguće smjestiti u isto razdoblje, a prema kojima bi se na toj lokaciji trebalo tražiti i naselje. Osim lokalne, "liburnske" keramike, u tim je sondažnim istraživanjima uočena i uvozna srednjoitalska i apulska keramika (Starac, R. 2005: 167).

S lokaliteta Sarazinovo potječu i rimskodobni nalazi, također iz grobova, o kojima 1905. godine piše J. Brunšmid (rukopisno izvješće objavljeno u Gregl, Lazar 2008: 18-19). Pokapanje se na lokalitetu Sarazinovo nastavlja i u ranom srednjem vijeku, pa s ovog lokaliteta, prema Z. Vinskom, potječe jedna urna, interpretirana kao tip Praške keramike (Sekelj Ivančan, Tkalčec 2006: 175, n. 28, Curta 2010: 25). Brunšmid je na ovom mjestu prepoznao i kasnosrednjovjekovnu crkvicu Sv. Nikole i pripadne grobove (Gregl, Lazar 2008: 19), a u to vrijeme Bakar je jedan od frankopanskih kaštela, čiji je pravni status uređen 1288. Vinodolskim zakonikom. Na više lokaliteta širega gradskoga područja otkrivani su kasnoantički grobovi (Starac 2006: 76).

Antički su predmeti u Bakru pronađeni i na lokalitetu Šterna - vinograd P. Andreanića, gdje se očigledno također protezala nekropola. Naime, jedan od nalaza koje je Brunšmid sakupio 1905. godine (uz cjelovitu keramičku posudu), kameni češer s postoljem za umetanje, svjedoči o postojanju monumentalnih grobnih struktura.[56] U posljednje vrijeme registriran je pronalazak rimske građevinske keramike s južne strane gradske jezgre (na području zvanom. Primorje, u ulici Koguli) (Milić 2003: 10, n.1).

Lokalitet Poljana s kojeg potječe najveći broj nalaza, a koji je u dva navrata (1880. i 1881.) iskopavao Ljubić, nešto je bolje dokumentiran. Naime, Ljubićevi grafički prilozi daju naslutiti postojanje grobnih parcela i različitih načina ukopa, tj. u urni, u kamenom sanduku, pod tegulama (u četvrtastoj strukturi ili s krovom na 2 vode), u amfori, no vjerojatno i u običnoj zemljanoj raci. Također, zabilježen je paljevinski, ali

[56] Češer je simbol koji se često javlja u nadgrobnoj skulpturi, a s obzirom na oblik, ovaj nalaz mogli bismo povezati s liburnskim cipusima ili pak raširenije akvilejsko-istarske grupe nadgrobnih ara (Starac, A. 1995: 72-73).

i skeletni ritus pokapanja. Navod o postojanju 21 kamene urne, daje nam naslutiti minimalnu količinu paljevinskih grobova.

Topografija antičkoga Bakra, arheološki poznata isključivo iz izvještaja Ljubića, Brunšmida i Starca, dosad nije pobliže definirana. Za lokalitet Poljana neki pretpostavljaju da se nalazi u okolici Kaštela (Gregl, Lazar 2008: 13), iako ga Pilepić, bakarski notar koji je Ljubića obavijestio o nalazu grobova, smješta na istočnoj strani Bakra, na mjestu gdje je danas trg, neposredno uz cestu Lujzijanu (vjerojatno Karolinu), te ponešto ispod vinograda (Pilepić 1881: 15). R. Starac navodi postojanje nekropole na Dolcu, te grobove i pokretne nalaze uz Primorje, oko Manganskog trga te uz ulice Lokaj, Staru cestu i Voj (nalazi amfora) (Starac, R. 2005). Marochino navodi smještaj grobova na Manganu, kod Narodnog doma, u Dolu i Sarazinovu pa sve do Lokaja (Marochino 1982: 26).

Sarazinovo ili vinograd Antuna Benca locirano je na mjestu stare crkve sv. Nikole, no ni ona nije topografski identificirana, iako nam Brunšmid daje zanimljivu informaciju o njenom rušenju prilikom gradnje Karolinske ceste (Gregl, Lazar 2008: 19). Milić donosi rekonstrukciju gradskog plana prema katastru iz XIX. stoljeća gdje je jasno ubiciran lokalitet Sarazinovo i crkvica sv. Nikole "na starom groblju" (Milić 2003: 10). Oni se nalaze iznad ceste Voj (prema tom planu Zvoj). Ostaje nejasna točna ubikacija lokaliteta Šterna - vinograd P. Andreanića, iako Brunšmid navodi da se nalazi u blizini Sarazinova (Gregl, Lazar 2008: 19). Iz Bakarskoga zaljeva potječe i nekoliko podvodnih nalaza amfora (uvale Črno i Sansovo) (Starac 2006: 76).

Prema dosad prenesenim navodima (koji se mahom odnose na lokalne toponime ili pučko nazivlje), moguće je shematizirati lokalizaciju nekropole u Bakru na slijedeći način (Slika 19):

1. **Poljana** (Ljubić 1882a-c): možemo poistovjetiti s "Poljana pored Narodnog doma" (Marochino 1982: 26)

   Mangan (R. Starac): lokalitet na Lokaju (Milić 2003: 10), vjerojatno u neposrednoj blizini Poljane – Manganski trg (Starac, R. 2005: 165), pored kuće zvane Mangan (Marochino1982).

   Pomoć oko identifikacije lokaliteta daje sadržaj fundusa DAR-a "Gradsko poglavarstvo Bakra (1468-1941)" (Br. fonda: HR DARI 21), no problem kod

identifikacije lokaliteta može predstavljati postojanje društva "Mangan" i kuće "Mangani" (iz isprave Br. 222 iz 1888.), i sadržaj isprave iz 1881. g. koja navodi: "Proračun troškova za uređenje trga „Mangan“ u gradu Bakru" (br. 1430). Moguće se rješenje nalazi u spisu iz 1891. g., gdje se navodi: "Načelnik Stanko Battagliarini podnaša zapisnik očevida glede izgradnje zgrade „Narodnog doma“ na trgu Mangan" (br. 911).

Prema navedenom bilo bi moguće zaključiti da su Poljana i Mangan nazivi za isti trg, koji se nalazi na dnu današnje ulice Lokaj.

2. **Sarazinovo** (Brunšmid, Starac): iznad ulice Voj
3. **Dolac** (Starac)/**Dol** (Marochino): predio iznad Sarazinova (katastar 1860-1902, signatura HR-HDA-1421-1-4-1). I danas se, prema katastarskim podacima, taj predio zove Dolac (Slika 18).
4. **Ispod Kaštela** (Milić)/**dolina kod Kaštela** (Marochino): predio od Kaštela prema ulici Lokaj
5. **Šterna - vinograd P. Andreanića**: nije pobliže lokaliziran, no s obzirom na Brunšmidov navod, moguće da se radi o lokalitetu u blizini Sarazinova.

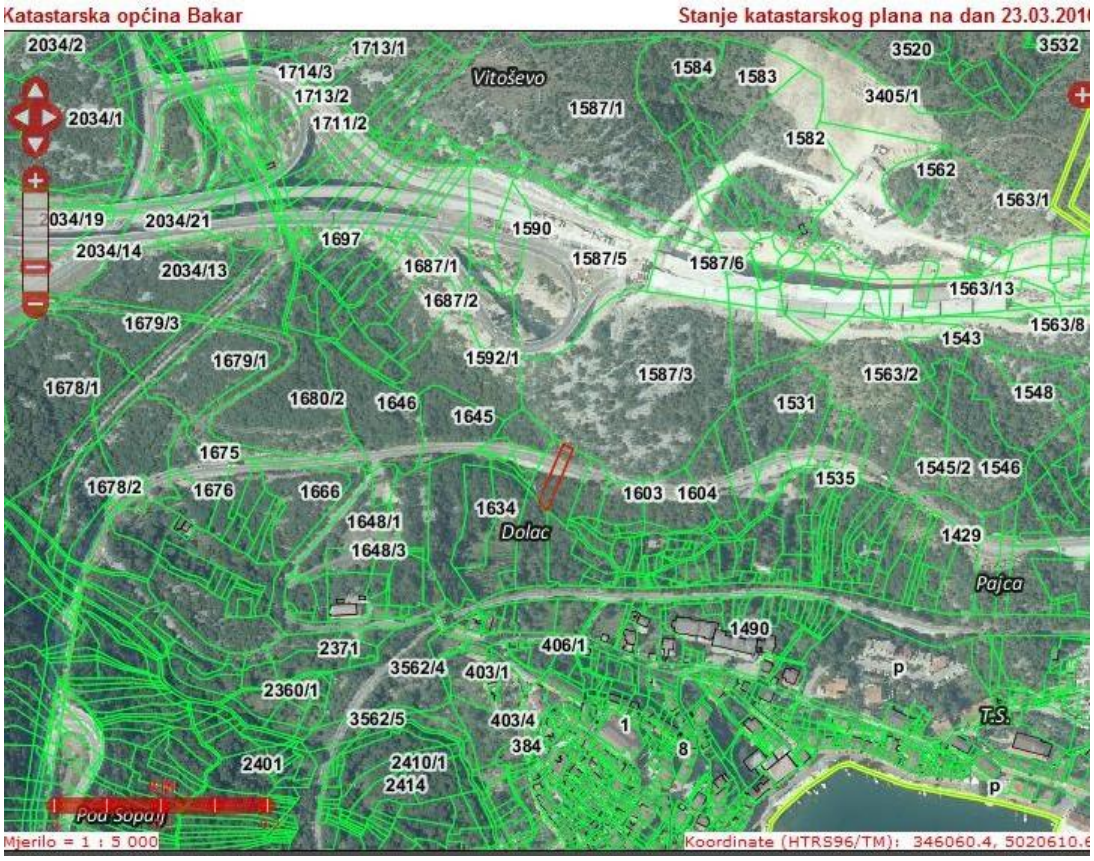

Slika 18. Digitalni katastarski plan Bakra s označenim predjelom Dolac (www.katastar.hr)

Slika 19. Bakar - rekonstrukcija lokacija i toponima koji su spominju u kontekstu ubiciranja antičke nekropole (podloga: geoportal.hr, DGU)

Prema tome, nekropola na Sarazinovu i ona na Poljani, vjerojatno su dio iste nekropole, koja se protezala od Poljane/Manganova, preko Lokaja do Sarazinova i Voja, odnosno Dolca. Iako su ostali dijelovi antičke *Volcere* također nepoznati, nalazi s njegovih nekropola svjedoče o intenzivnom životu grada kroz prva stoljeća nove ere. No sama ubikacija nekropole, uz današnje ulice Lokaj i Voj, koje se još sredinom XIX. st. nalaze izvan gradskih zidina na predjelu gdje je bilo groblje i koje tek tada počinje zahvaćati gradnja (vjerojatno nakon izgradnje Karoline, koja tuda prolazi), daje naslutiti da je ovaj dio i u antici bio "prigrad" i da se i tada ovuda protezala prometnica. Pozicija središta naselja i dalje nam je nepoznata, a možda bismo ju, s obzirom na nalaze u predjelu Kogoli i Primorje (Milić 2003: 10), trebali smjestiti bliže obali u odnosu na prapovijesnu i srednjovjekovnu jezgru (Starac, R.2006: 76), iako kontinuitet korištenja/naseljavanja uzvišenog platoa crkve sv. Andrije i Kaštela, možda ne bi trebalo *a priori* isključiti.

Nalazi koji su ovom prilikom obrađeni potječu iz istraživanja Š. Ljubića i J. Brunšmida (Gregl, Lazar 2008 s ranijom literaturom), a danas se čuvaju u sklopu Antičke zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu[57].

3.3 GROBNIK

O antičkom Grobniku nije nam poznato gotovo ništa, osim nalaza iz nekoliko grobova na lokalitetu Grobišće, koji datiraju u zadnju željeznodobnu fazu, ranu antiku i rani srednji vijek (Cetinić 1989; 1996; Blečić 2004). Lokalitet je smješten južno od Grada Grobnika (Kaštela), u blizini tzv. Podgrada (naselja koje se razvilo oko Frankopanskoga kaštela), na trasi puta koji je vodio prema naselju (Blečić 2004: 52)(Slika 20). Prvi ga put spominje 1829. godine E. Lazowski, nakon kojeg o lokalitetu pišu I. Kukuljević Sakcinski, V. Jagić i Š. Ljubić, koji dio nalaza odnosi u Zagreb, dok su nalazi koji su prethodno sakupljeni danas izgubljeni (Cetinić 1996: 188; Blečić 2004: 53-54).

Uslijedilo je više radova o materijalu s Grobišća (D. Hirc, C. Marchesetti, G. Depoli, ali i Š. Batović, vidi u Blečić 2004, Stražičić 2006), a nakon gotovo jednog

[57] Ovom se prilikom na mogućnosti uvida u građu Antičke zbirke zahvaljujemo muzejskom savjetniku Z. Greglu te na pomoći višem kustostu I. Radmanu-Livaji.

stoljeća lokalitet ponovno istražuje Ž. Cetinić 1987. i 1990. godine (PPMHP). Ova su se sondažna istraživanja koncentrirala na središnji dio lokaliteta, koji je tada smatran najugroženijim (Cetinić 1996: 195).

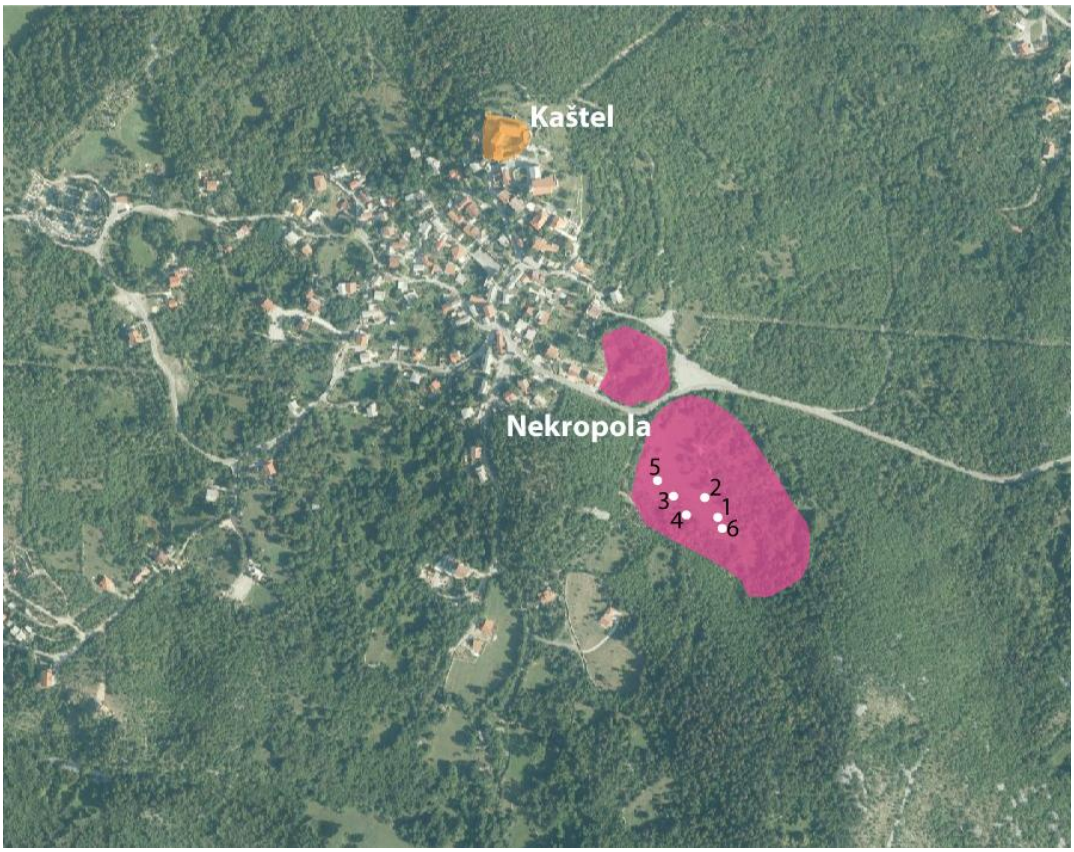

Slika 20. Grad Grobnik s Kaštelom i pretpostavljenim arealom nekropole. Označene su sonde (1-6) iz istraživanja 1987. i 1990. g. (prema Blečić 2004: sl. 5, 6, podloga: geoportal.hr)

Iz rimskoga je razdoblja uočeno šest grobova s ritusom inhumacije. Oni su, osim keramičkih nalaza[58] sadržavali i fibule (*Aucissa*, pločasta i s dva diska na luku), srebrne naušnice, perlice i ulomak prstena. Keramički su predmeti bili postavljeni oko glave ili uz noge pokojnika, a osteološka analiza pokazala je kako su u svih šest grobova bile pokopane osobe ženskog spola (Cetinić 1996: 196; Blečić 2004: 59). M. Blečić se, u objavi materijala iz grobova kopanih krajem 20. stoljeća, osvrće na prostorni razmještaj (noviji ukopi ne negiraju starije) i na ritus ukapanja, te zaključuje kako se on razlikuje od uobičajenog liburnskog, ali i antičkog ritusa zabilježenog u drugim rimskim

[58] Riječ je o dvije *Sarius* šalice (inv. 561 i 562), dvijema KTS zdjelicama (inv. 564 i 565) i manjem loncu s dvije ručke koji pripada kućanskoj keramici (Crikvenička proizvodnja?)

nekropolama s kvarnerskoga područja (Bakar, Rijeka, *Fulfinum*, Osor, Senj i Krk) (što primjećuje i Š. Ljubić,Ljubić 1982a: 4), prema čemu autorica vidi kontinuitet naseljavanja istoga stanovništva i nakon romanizacije, koja se jasno očituje iz grobnih priloga (Blečić 2004: 56). Međutim, stariji istraživači navode postojanje paljevinskih grobova, no Ljubić isključuje njihovu pripadnost antičkom razdoblju (Ljubić 1982a:; vidi i u Cetinić 1996: 189), dok M. Blečić smatra da biritualni ukopi nisu isključeni za željeznodobnu fazu (Blečić 2004: 82). Ljubić spominje nalaze lampica i brončanih posuda (*mjedenki*), a Radimsky, uz ostalo, navodi i nalaze staklenih predmeta: boca, pehara, zdjelica, šalica i suznih bočica (Radimsky 1893: 618).

Prema navedenom, lokalitet Grobnik-Grobišće jedina je Kvarnerska nekropola na kojoj je dobro dokumentiran kontinuitet iz željeznodobne u rimsku fazu[59], a prema nalazu jedne keramičke posude, kontinuitet možemo pratiti sve do ranog srednjeg vijeka (Cetinić 1996: 194). Sličan bismo kontinuitet mogli pretpostaviti i za lokalitet Sarazinovo (Bakar), međutim dokumentacija koju posjedujemo iznimno je oskudna relevantnim podacima. Uzevši u obzir navode starijih istraživača, na Grobišću je morao postojati puno veći broj grobova nego što je istraživanjima dokumentiran, posebice jer je dio predmeta pronađen izvan grobnih cjelina.

Analizirani predmeti potječu s istraživanja Z. Cetinić i danas se čuvaju u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci, a dijelom su izloženi u stalnom postavu Antičke zbirke[60].

3.4 JADRANOVO – uvala Lokvišća

Antički lokalitetu u neposrednoj blizini Jadranova ustanovljen je na poluotoku Havišće, preciznije u uvali Lokvišća (Slika 21), dok se pretpovijesni lokalitet nalazi na uzvisini Čelo, sjeverno od navedenoga poluotoka (Starac, R.2002: 190, Starac, R. 2010). Preko puta lokaliteta, na rtu pored svjetionika, navodi se nalaz rimskih grobova koje je djelom utvrdio i Š. Ljubić koji spominje nalaze kamenih žara, zemljanih posuda, lampica, staklenih posuda, jantara, metalnih predmeta i rimskoga novca, od kojih jedan datira u 2. pol. I. st. Dio materijala navodno je dopremljen u Zemaljski muzej (AMZ)

[59] Iako je, što se željeznodobne faze tiče, najbliža analogija ona s nekropolom Mišinac kod Kastva, ovdje nisu dokumentirani rimskodobni nalazi (Matejčić 1974).

[60] Ovom prilikom zahvaljujemo zaposlenicima PPMHP koji su nam za potrebe ovoga rada omogućili dulji boravak u prostorima Muzeja, a posebno kustosu R. Starcu na uvidu u građu i brojnim, uvijek novim i korisnim informacijama.

(Ljubić 1982a: 4-5). Postoji i podatak o nalazu rimskoga vojnoga šljema iz voda uvale Lokvišće (Starac, R. 2002: 195). Na Lokvišću je od 1992. godine sustavno istražena višefazna arhitektura, koja prema nalazima datira u kasnoantičko i srednjovjekovno razdoblje. Radove je vodio R. Starac (PPMHP) sa suradnicima. Sporadično su tijekom radova na arhitektonskom kompleksu i okolnom platou, uočeni i željeznodobni nalazi (Starac, R. 2002: 193).

Slika 21. Uvala Lokvišća – nalazi arhitekture i zone sondiranja (podloga: geoportal.hr)

Na vrijeme republike upućuju pak nalazi numidijskoga novca, više ulomaka CPK (*ceramica a vernice nera*) i amfora, te dvije uljanice koje datiraju u II-I st. pr. K. i vrlo vjerojatno potječu iz sjeverne Italije (Starac, R. 2002: 194; Konestra 2013a, Ožanić Roguljić, Konestra 2012*u tisku*). Ta prva faza naseljavanja povezuje se uz drvenu arhitekturu, zbog nalaza većeg broja čavala. Lokacija Lokvišća i datacija navedenih nalaza omogućavaju njihovo povezivanje s bitkom koja se 49 pr. K. odvila u blizini

otoka Krka, vjerojatno na području uvala Voz i Črišnjevo, nedaleko Jadranova (Starac, R.2002: 194; Bilić Dujmušić 2014: 113-116).

Arhitektonski ostaci koji su vidljivi u uvali Lokvišće, a interpretirani kao vila, numizmatičkim su nalazima datirani u kraj 3. st. - početak 4. st. po. Kr., a vjerojatno bivaju napušteni tijekom 5. st. Istočno od spomenutih ranocarskih grobova, sondiranjem su ustanovljeni kasnoantički skeletni grobovi, a unutar arhitekture dijelovi sarkofaga (Starac, R.2002: 198). Uz sporadične nalaze ranosrednjovjekovne keramike, na kasnoantičku arhitekturu nasjeda kasnosrednjovjekovna nastamba, a u nekom kasnijem, neprecizno definiranom razdoblju, lokalitet je poslužio za neuobičajeni ukop više pokojnika (vjerojatno bolesnika).

Točna interpretacija pojedinih faza nije uvjerljivo objasnila funkciju objekata kroz navedena razdoblja, zbog čega lokalitet Lokvišće još uvijek ne možemo pobliže tipološki definirati. Radovi na tom lokalitetu još su u tijeku, a provodi ih PPMHP u suradnji s MGC. Upravo tijekom novijih istraživanja ustanovljen je sloj s ranocarskom keramikom na području Erta (istočnije od svjetionika), no čija je interpretacija još uvijek nejasna, iako brojni keramički i stakleni nalazi upućuju na naseobinski karakter ovoga ili obližnjih prostora.[61] Materijal koji se obrađuje u ovome radu potječe iz ranijih istraživanja[62].

3.5 CRIKVENICA (*Ad Turres*)

Poznat od 1983. g., kada je tijekom radova na drenaži pomoćnog nogometnog igrališta uočena veća količina keramičkih predmeta, lokalitet se sustavno istražuje od 2006. godine. Već prva probna sonda iskopana na istočnom djelu lokaliteta 2004. godine (IARH, PPMHP) dala je naslutiti da je riječ o keramičarskoj radionici. Daljnjim istraživanjima identificiran je Sekst Metilije Maksim kao njen vlasnik, a razdoblje aktivnosti smješta se između 1. st. pr. K. i 2. st. po. K. Osim više tona lokalno proizvedene kućanske keramike, amfora i raznolikoga repertoara građevinske keramike, na lokalitetu je ustanovljena i importirana keramika. Uz keramičarski otpad, koji prekriva hodnu površinu dosad istraženih 1800m2, na lokalitetu su istražene i četiri

[61] Imajući priliku sudjelovati u istraživanju 2013. g. (na čemu zahvaljujem R. Starcu i T. Rosić) mogli smo se uvjeriti u stratigrafiju, koja je izrazito plitka i vjerojatno erodirana, što je moguće i razlog za slabu očuvanost eventualnih struktura. Što se interpretacije tiče, ostaje otvorena i mogućnost da je materijal (keramika, ali i sloj vapnene žbuke) prebačen s nekog od okolnih uzvišenja.

[62] Hvala kustosici MGCa T. Rosić na uvidu u materijal i velikoj pomoći pruženoj pri izradi rada.

keramičarske peći raznih dimenzija, no sve tipa Cuomo di Caprio IIb. Posebno su zanimljivi i objekti koji su ustanovljeni tijekom istraživanja i interpretirani kao pomoćne prostorije. Upravo je u kontekstu jednog od tih objekata nađena veće količina fine keramike

Terenski izvještaji, ali i nalazi s lokaliteta, objavljeni su u više navrata, a tipologija lokalno proizvedene keramike također je uspostavljena (Ožanić Roguljić 2012, 2012a). Radovi na lokalitetu i dalje su u tijeku, kao i obrada nalaza.

.

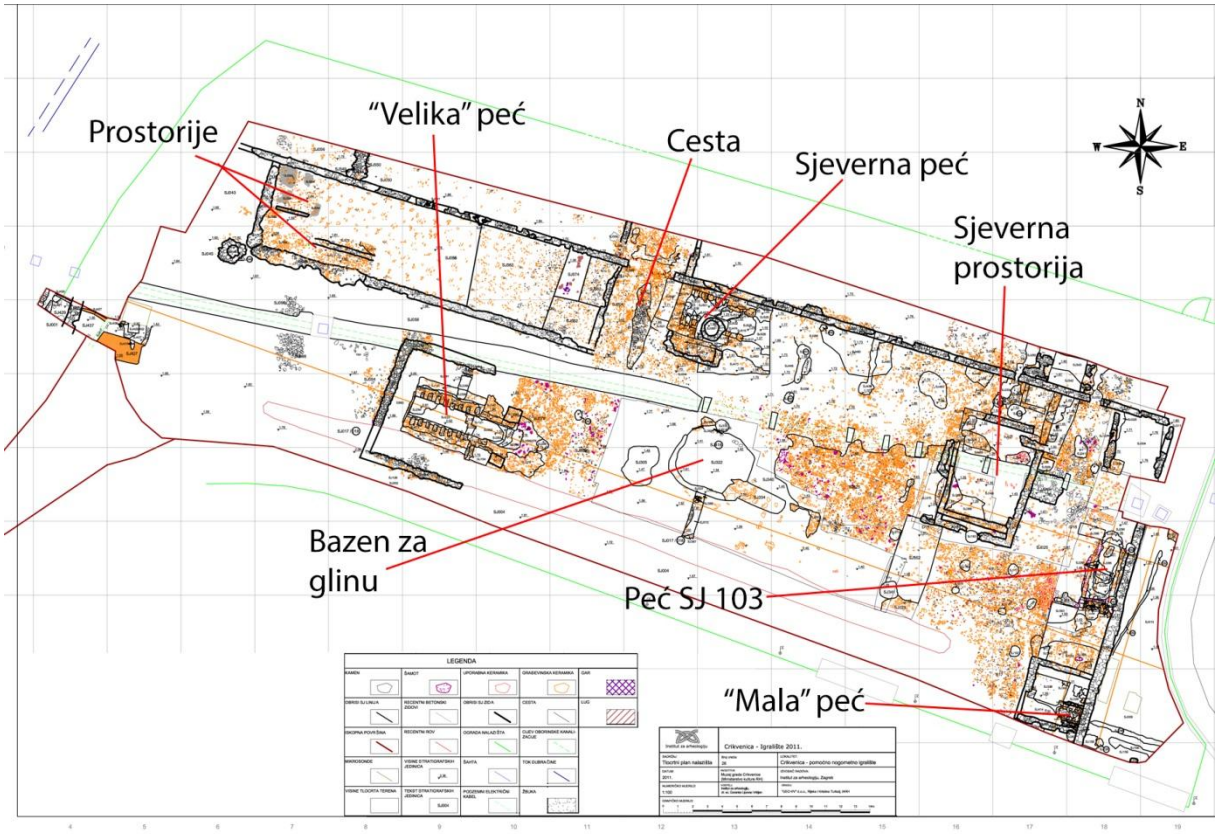

Slika 22. Tlocrt crikveničke keramičarske radionice

Za potrebe ovog rada izdvojena je uvozna keramika, ali pojavile su se poteškoće kod definicije lokalno proizvedene fine keramike, koja prati uobičajene oblike ranocarske KTS i TS, no izrađuje se *in loco*. Zbog sličnosti s importiranim predmetima, a bez arheometrijskih analiza, ovu keramiku nije lako raspoznati, zbog čega smo se ograničili na objavljeni materijal (Ožanić Roguljić 2011)i rijetke primjerke s istraživanja 1983. g. koje je bilo moguće precizno atribuirati.

3.6 SENJ (*Senia*)

Antička *Senia* smještena je na području starog grada Senja, dok je pretpovijesno naselje identificirano na lokalitetu Kuk, na brežuljku smještenom sjeveroistočno od današnjega grada (Glavičić, A. 1966: 399, Glavičić, M. 1993: 81, 1994). Premještanje naselja bliže obali, prema pojedinim autorima započeto je već u 4. st. pr. K. s formiranjem podgrađa koje se postupno širilo prema zapadu (Glavičić, A. 1966: 392-393) gdje je potom, u blizini luke, vjerojatno organizirano trgovišće (Glavičić, M. 1993: 84).

Senia, kako u antičko tako i u predantičko doba, imala je funkciju luke (neki navode i emporija)(Glavičić, M. 1993: 83), a zbog povoljnoga položaja podno prijevoja Vratnik, ovim su se putem održavali trgovački kontakti s unutrašnjosti današnje Like i ondašnje Panonije (Glavičić, A. 1966: 399, Glavičić, M. 1993: 81, Olujić 2007: 54, Glavaš, V. 2010). Senj se smjestio i na glavnoj prometnici koje je od Akvileje i *Tergeste*, preko *Tarsatice* i *Ad Turresa* vodila prema *Saloni*, ali i *Sisciji* (*Itin. Ant.* 272-274, 337-339), pa su Senj i Vratnik bili sjecište kako pomorskih tako i kopnenih putova (Glavičić, M. 1993: 84). Trgovačko-gospodarska i prometna važnost ovog područja ima povijesnu potvrdu u natpisima s Vratnika, kojima je upravo na ovom području locirana postaja portorija (de Laet 1949: 101, Glavičić, A. 1966: 399, Glavičić, M. 1994, Selem 1997: 47-48, Glavaš, V. 2010: 14-15).

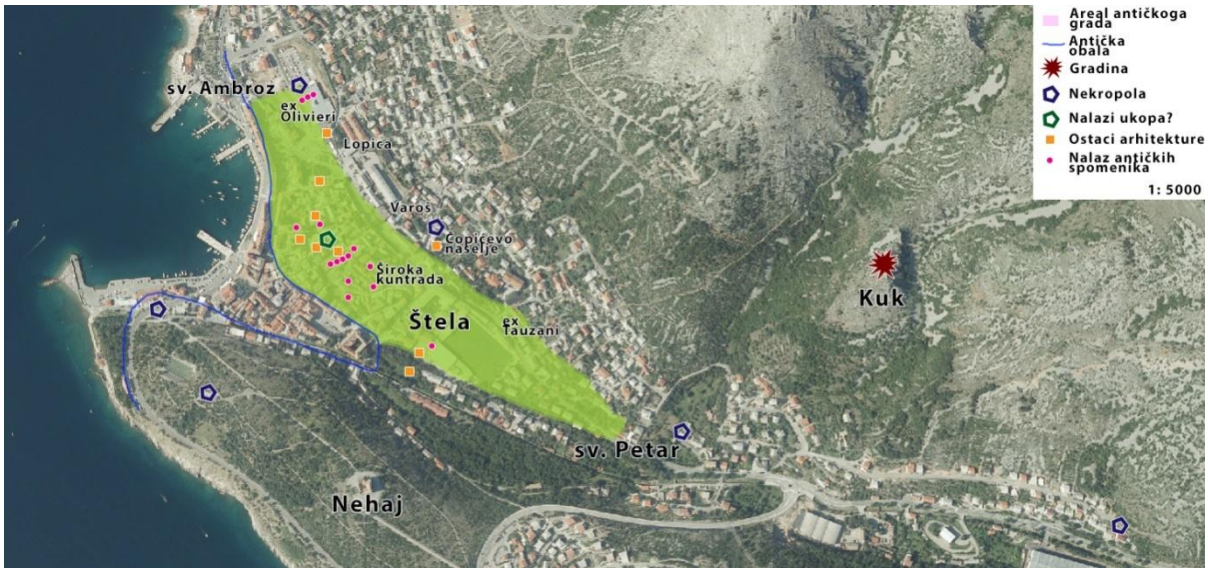

Slika 23. Arheološka topografija antičke *Senie* prema dosadašnjim nalazima (izrađeno na temelju Priloga I-III u Glavičić, M. 1993)

Istraživanja u Senju imaju dugu tradiciju i uglavnom prate građevinske radove ili je pak riječ o slučajnim nalazima (Slika 23). Tim je istraživanjima identificirano religijsko i upravno središte antičkoga grada, i to na području iza pročelja katedrala i okolnih ulica (ulice P. R. Vitezovića, Široka kuntrada, I. Hreljanovića) (Glavičić, M. 1993: 87-88, 1995b: 2 s ranijom literaturom), a istraživalo se i na trgu Cimiter, ispred katedrale (Starac, R. 1999). Na području navedenih ulica tako je ustanovljena urbana rezidencijalna arhitektura datirana u antoninsko vrijeme (Glavičić, M. 1995b: 2). Uz samo svetište katedrale, 1967. godine pronađeni su kipovi Magne Mater koji datiraju s prijelaza iz 2. u 3. st. po. K. Nalazi kipova, ali i natpisa, isto kao i natpisa o kultu Dijane, omogućili su ubiciranje ovih svetišta na područje današnje katedrale, pobliže njenoga svetišta i okolnoga područja (Glavičić, M. 1995b: 3). Nalazi iz 1971. smještaju na područje ul. I. Hreljanovića antičku kuriju, što je istraživače ponukalo da forum s kurijom i bazilikom pretpostave na području Široke kuntrade (Glavičić, M. 1995b: 4). Radovima iz 1995. godine, osim ostataka arhitekture i sitnih nalaza, nađena je i skulptura božice (možda Fortune), što dodatno potvrđuje monumentalnost ovoga dijela Senja, a u gradu je moralo postojati i svetište Serapisa (Glavičić, M. 1993: 88, 90 s ranijom literaturom). U svim istraživanjima ovog područja uočen je sloj paljevine, koji je mahom interpretiran kao dokaz nasilnoga rušenja javnih monumentalnih zdanja i okolne rezidencijalne arhitekture.

Radovima ispred katedrale, odnosno na trgu Cimiter, ustanovljena je urbana građevina datirana u razdoblje 3.-5. st. po. K., kada je datirana i većina nalaza koji su ovdje zatečeni (afrička keramika, gruba kasnoantička keramika, kasnoantičke amfore). U drugim sondama uočeni su tragovi neke ranije faze crkvenog kompleksa, na čijem je mjestu u romaničkom razdoblju izgrađena današnja katedrala sv. Marije. Na ovom su području također uočeni paljevinski slojevi.

Druga arheološki relevantna zona Senja je ona na lokalitetu Štela (danas se ovdje nalazi gradska sportska dvorana), koji međutim nikad nije sustavno istražen (Glavičić, M. 1995a: 29). Ranijim je sondiranjem, ali i nalazom natpisa koji govori o

njegovom popravku[63], ovdje ustanovljen antički termalni kompleks (Glavičić, A. 1966: 408-410).

Prvi dokumentirani nalazi na Šteli potječu iz 1964. godine (Glavičić, A. 1966: 408-410), a slijedeći iz 1972. godine, kada je ustanovljeno, uz ostalo, i pet vodosprema, a u jednoj od njih i skulpturna kompozicija s likom boga Libera (Glavičić, A. 1973: 462-463). Građevinski radovi koji su uslijedili 1995. godine uništili su 2/3 lokaliteta, a na ostalom dijelu bilo je moguće donekle izvršiti zaštitna istraživanja. Nešto pokretnih arheoloških nalaza spašeno je od devastacije. Jedino je bolje istražena jedna vodosprema (Glavičić, M. 1995a: 34-35), a ustanovljene su i neke druge arhitektonske strukture, kao ambijent s pitosom (Glavičić, M. 1995a: 39).

Senjske su nekropole pak do sad ubicirane u zapadnom dijelu grada, na lokalitetima DIP – Vrt Olivieri, odnosno na lokaciji današnje trgovačke zone te uz kulu Šabac, u Stolačkom naselju, kod Vatrogasnoga doma, na Šteli. Na predjelu Varoš – Ćopićevo naselje, također su u više navrata utvrđeni i djelom istraženi nalazi grobova, kao i uz južnu stranu katedrale (Glavičić A. 1966: 400-401, 406;1967-1969, 5-45; 1980, 181-186, Fadić, 1981/1982, 53-62, 1988, 57-64, 1999, Glavičić, M. 1993, 45-54, 93-95, Ljubović 2000). Izvan gradske jezgre ukopi su registrirani na obroncima Kuka, na brdu Nehaj i ispred stare barutane uz cestu poviše groblja, gdje su ustanovljeni paljevisnki ukopi (Glavičić, A. 1966: 400, 404, Glavičić, M. 1993: 94, Ljubović 2000).

Tek sporadični nalazi, uglavnom sa Štele, DIP-a i Varoši ukazuju na raniji horizont antičke *Senie* dok je brojniji materijal moguće smjestiti u razdoblje 2.-3. st.[64] odnosno u period kada Senj doživljava brojne arhitektonske preinake kako na termama tako i na forumskom prostoru.

U ovom se radu obrađuju sporadični nalazi s različitih lokaliteta unutar gradske jezgre i suburbija antičke *Senie*.

3.7 SV. JURAJ (*Lopsica*)

Najranija istraživanja na području Svetoga Jurja, identificiranog s antičkom podvelebitskom *Lopsicom* odnose se na terenske preglede A. Glavičića 60ih godina 20.

[63] CIL III, 10054 – navodi financiranje popravka termi kojeg omogućuje namjesnik provincije Dalmacije Lucije Domicije Galikana Papinijana (239-241).
[64] Riječ je mahom o afričkoj keramici; na uvidu u nalaze zahvaljujem kolegici dr. sc. V. Glavaš i ravnateljici GMSa B. Ljubović, prof.

st. koji su obuhvatili područje Gradine i otočića Lisca (Glavičić, A. 1966: 393-395). Nalazi koji su u ovom radu obrađeni potječu upravo iz površinskih pregleda Gradine iznad Jurjeva, no nije precizirano s koje lokacije. Prethodno je bio poznat antički nadgrobni spomenika (CIL III 3015) (Brunšmid 1898: 171-172), dok je 1975. g. otkriven još jedan spomenik iste kategorije (Zaninović 1975 (1996): 330, 335).

Antička arhitektura, koju je A. Glavičić pretpostavio (Glavičić 1966: 392),potvrđena je međutim tek istraživanjima 2002. g. na području crkve sv. Filipa i Jakova na groblju (Blečić 2006: 21). Tom su prilikom istraženi ostaci ziđa i podova barem triju prostorija, a koji su pripisani dvjema gradbenim fazama (1. na 2., odnosno 3. na 4. st.), te su interpretirani u kontekstu gospodarskoga ili trgovačkoga objekta. Međutim, ovaj se antički objekt ističe podnicom izrađenom u tehnici *opus spicatum* na koju su položeni potporni stupići hipokausta, a ponegdje su sačuvani i tragovi gornje podnice. Osim toga, u južnom je dijelu otkrivena apsida čija je mozaična podnica, ovdje gotovo u potpunosti sačuvana, realizirana monokromnim teserama koje u središnjem dijelu tvore prikaz kukca, a iste bijele tesere prekrivale su i prostoriju na koju se apsida nadovezuje. Pretpostavlja se da je i prostorija s hipokaustom imala mozaični pod, a njezini su zidovi bili oslikani bijelom i crvenom bojom (Blečić 2006: 14-21).

Daljnjim je istraživanjima obuhvaćen dio izvan sjevernoga zida crkve, gdje je potvrđeno širenje objekta ustanovljenoga tijekom ranijih istraživanja, čime je tlocrt građevine ponešto dopunjen (Glavaš, V. 2009) (Slika 24). Posebno se ističe masivni zid smješten u najraniju fazu lokaliteta, a koji prema autorici pripada nekoj drugoj (prethodnoj) građevini, dok se na njega naknadno naslonio zid koji pripada fazi građevine s hipokaustom (Glavaš 2009: 69-71). Osim toga, istraživanjem 2008. g. ustanovljen je i natpis koji je kao *spolia* uzidan u sjeverni zid crkve te glasi: […] NER AV[G]. Autorica predlaže restituciju [Ve]NER[i] AV[G(usti) SAC(rum)] dok spoliju interpretira kao ulomak arhitrava (Glavaš, V. 2009: 79).

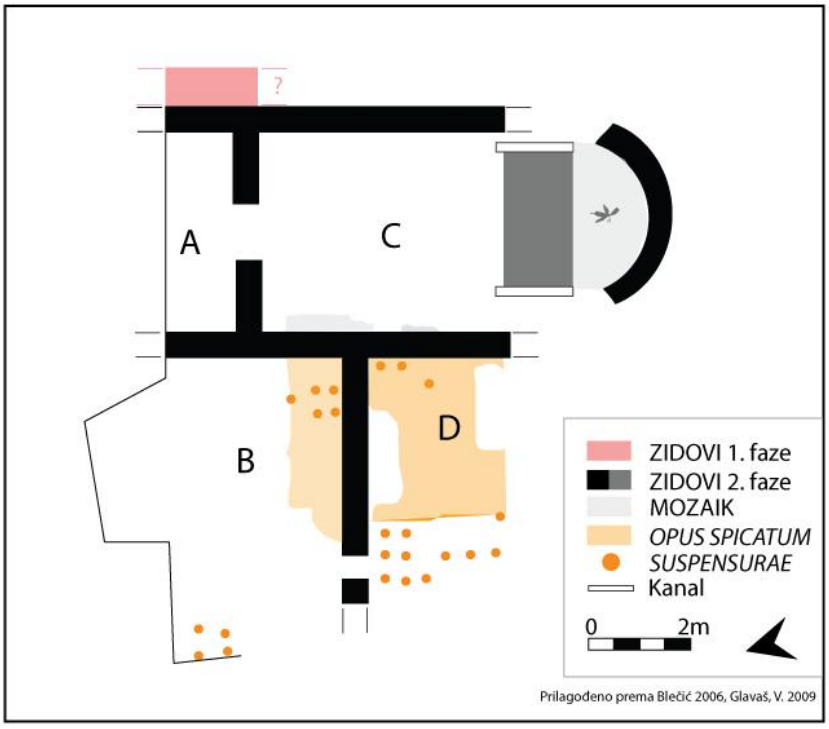

Slika 24. Antička arhitektura otkrivena ispod crkve sv. Filipa i Jakova u Svetom Jurju

Tijekom oba istraživanja pokretni je materijal bio izrazito oskudan, no njegov je vremenski raspon indikativan: obuhvaća La. 2 amfore, Pansiana tegule cara Nerona, uljanice tipa *Firmalampen, terru sigillatu* nedefiniranoga porijekla, „*terru nigru*“ te amfore sjeveroafričke provenijencije, što potvrđuje kontinuitet korištenja ovoga prostora kroz šire vremensko razdoblje (Blečić 2006: 15, Glavaš, V. 2009: 80-81). Osim toga ističe se i nalaz tubula (Glavaš, V. 2009: T. I, 3), koji podsjeća na one proizvedene u crikveničkoj radionici. Opisani sustav grijanja, mogao bi upućivati na kupališni karakter barem jedne od gradbenih faza ovoga zdanja, a same dimenzije zgrade, postojanje ranije arhitekture te nalaz arhitrava, mogli bi upućivati da se nalazimo u samom središtu naselja. Naime, i A. Glavičić prostiranje antičke *Lopsice* pretpostavlja na sjevernim i zapadnim padinama Gradine, tj. na ovom i obližnjim prostorima, što je tim prije vjerojatnije s obzirom na nižu razinu mora u antici (Glavičić, A. 1966: 394).

3.8 STARIGRAD SENJSKI

Sjeverozapadno od današnjeg mjesta na brijegu Gradina (HOK 5, TK25) vjerojatno se smještalo prapovijesno naselje na čijim je strmim liticama uočena prapovijesna i rimska keramika, dok su na zapadnoj padini uočeni ostaci arhitekture (prapovijest?), a navodno su ovdje nalaženi i rimski grobovi (Glavičić, A. 1966: 395). Materijal iz Starigrada koji je obrađen u sklopu ovoga grada potječe iz terenskih pregleda A. Glavičića, nakon kojeg ovdje nisu provođena istraživanja.

3.9 STINICA (*Ortopla*)

Stinica je identificirana s antičkom *Ortoplom* (*Ortoplina, Ospela*) koju navode izvori (Čače 1993: 13, Matijević Sokol 1994), što je potvrđeno i nalazima natpisa na Begovači i onom o međi s Parentinima (Rendić-Miočević 1969, Nedved 1995: 223). Antičko se naselje pretpostavlja na poluotoku Pulver i u njegovom neposredno zaleđu, dok je pretpovijesna gradina vjerojatno locirana nešto istočnije, na uzvisini Panos.

Materijal iz Stinice koji je uključen u ovaj rad potječe iz zaštitnoga podvodnoga sondiranja prilikom gradnje novoga trajektnog pristaništa u Stinici (Miholjek, Stojević 2012: 146) te dijelom iz terenskih pregleda A. Glavičića u drugoj pol. 20. st. Krajem 19. st. Š. Ljubić (Ljubić 1889: 104) navodi nalaze većeg broja urni na ulazu u stiničku luku, gdje je i sam pokušao kopati, no bez uspjeha. M. Zaninović navodi nalaz 30 grobova s novcima Augusta, Galbe i Vespazijana (Zaninović 1980: 193). Sličan je i navod kojeg donose A. Glavičić i Z. Dukat (Glavičić, A., Dukat1975), a odnosi se na nalaze urni prilikom sadnje borova 1955. g. istočno od naselja iznad luke, a tom je prilikom pronađen novac Augusta (Glavičić, A., Dukat 1975: 173), dok je prilikom gradnje pilane istočno od luke pronađeno nekoliko grobova ali i ostataka arhitekture (Glavičić 1969-1969: 13-18). Podvodna istraživanja, koja se nastavljaju na pregledno rekognosciranje iz 2005. g. (Miholjek, Stojević 2012: 146), sondažno su zahvatila područje istočno od poluotoka Pulver (Slika 25)(Miholjek, Stojević 2012: sl. 1) na kojem se inače smješta antičko naselje, iako za sada nisu pronađeni ostaci arhitekture sigurne antičke datacije no prisutna je pokretna građa (Dizdar, Tonc 2014: 198). Ipak, valja spomenuti jednu zidanu strukturu, koja za razliku od većine zatečenih, pokazuje

tragove veziva (vapnene žbuke) što bi mogla upućivati na njezino antičko porijeklo i naknadne dogradnje.[65]

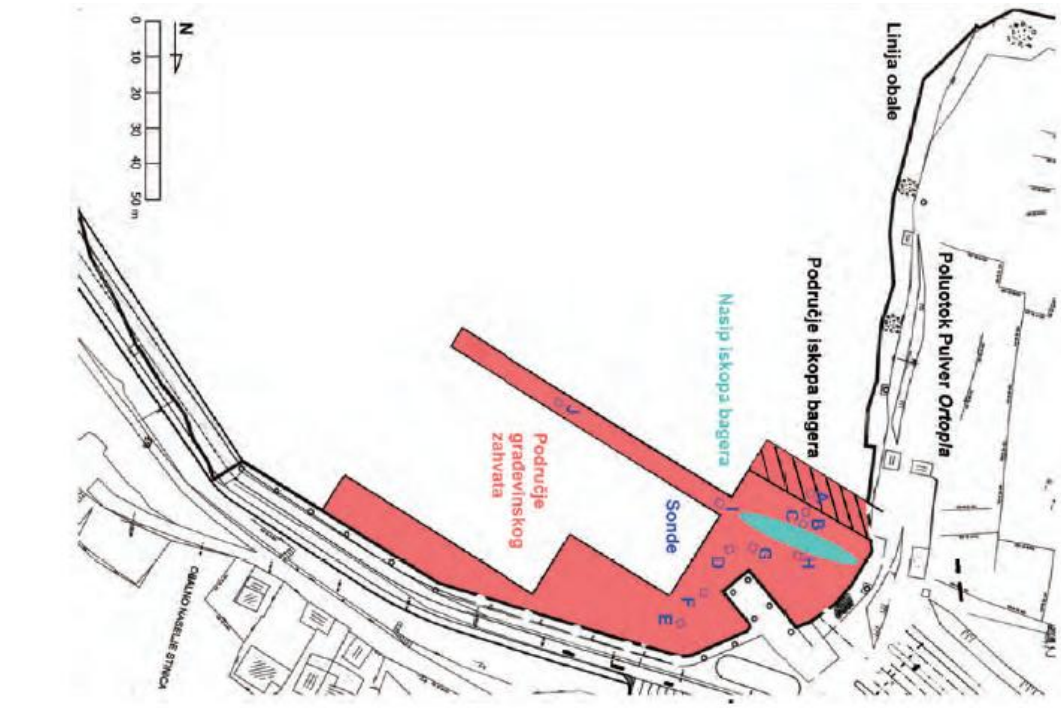

Slika 25. Područje podmorski istraživanja u Stinici 2009. g. (Miholjek, Stojević 2012, sl. 1). Dolje: jedna od arhitektonskih struktura s ostacima žbuke i pokretna građa antičke datacije na poluotoku Pulver (Stinica) (foto: A. Konestra).

[65] Ovaj je nalaz ustanovljen tijekom terenskoga pregleda kojeg smo proveli 2012. g. zajedno s dr. sc.G. Lipovac Vrkljan i dr. sc. B. Šiljegom (IARH).

S obzirom na devastacije koje je lokalitet pretrpio tijekom 19. i 20. st., te zbog nedostatka sustavnih istraživanja, nije moguće pobliže definirati topografiju naselja. Zbog istoga razloga nemoguće je utvrditi potječu li nalazi iz podvodnih sondi iz naseobinskih slojeva, s nekropole čije se prostiranje može pretpostaviti istočno od poluotoka Pulver ili iz slojeva luke, a ni nalaz ostataka zida u jednoj od sondi ne daje dovoljno informacija po tom pitanju (Miholjek, Stojević 2012: 148). Također, moguće je pretpostaviti i da je riječ o materijalu u sekundarnom ležištu, odnosno materijalu koji je prebačen ili ispran s obale.

Kod obrade nalaza korištena je objava Miholjek, Stojević 2012 te oni nisu osobno pregledani. Ipak, prema crtežima i fotografije koje autori donose nismo se posve složili s identifikacijom svih ulomaka, posebno u slučaju *terrae sigillatae* te smo ih u katalogu uvrstili s točnijim tipom kojem pripadaju.

3.10 OMIŠALJ/*Fulfinum*/Kurilovo

Pretpovijesno naselje Fertrinata koje je poznato iz izvora (*Plin. NH* III, 139-144 prema Suić 2003: 420-421), prema probnim sondama ubicirano je na mjestu današnjeg Omišlja, gdje je i zbog konfiguracije terena pretpostavljeno gradinsko naselje. Međutim, tijekom istih sondažnih istraživanja utvrđen je i antički/kasnoantički sloj (Pavišić 1985: 57). Sudbinu gradinskoga naselja kroz antičko razdoblje nije moguće rekonstruirati, no možemo pretpostaviti, kao što je slučaj i s nizom drugih obalnih lokaliteta, da se stanovništvo spustilo na povoljniji položaj, kojeg bismo u ovom slučaju identificirali s lokalitetom Okladi u uvali Sepen gdje je ustanovljen antički grad *Fulfinum* (Slika 26). Brojni su navodi nalaza rimske arhitekture na ovome području, od G. B. Cubicha nadalje (Cubich1874-1875), a posebno su se osvrtali na ostatke bazilike na Mirinama. Definitivna potvrda imena grada nalaz je natpisa uzidanoga u kulu bazilike, u čijem se tekstu čita *Municipium Flavium Fulfinum* (Rendić-Miočević 1974).

Sustavna su istraživanja započeta sredinom 20. st. (Faber 1981, 1982a, Pavišić 1983), te su još uvijek u tijeku (Novak, Brožić 1995, Čaušević-Bully, Bully 2015). Materijal koji je uvršten u katalog uglavnom potječe s Foruma antičkoga grada (Čaušević Bully, Valent 2015), ali i s istraživanja jednog stambenog kompleksa (Pavišić 1983).[66]

[66] Zahvaljujemo M. Čaušević Bully i njezinom timu na ustupljenom materijalu i podacima o lokalitetu.

Zapadnije, uz obale poluotoka Pesja, a danas unutar područja JANAF-a, sredinom 20. st. M. Bolf amaterski je otkopao veći broj rimskih grobova te nalaze pohranio u privatnoj zbirci. Nažalost, tako su izgubljeni grobni konteksti, no potvrđeno je prostiranje fulfinske nekropole. V. Dautova Ruševljan (Dautova-Ruševljan 1973) prva objavljuje nalaze iz zbirke Bolf, koje je danas preuzeo PPMHP u Rijeci. Nekropola je istraživana u nekoliko navrata te je dio materijala objavljen (Konestra 2014), a onaj s najnovijih istraživanja 2012. g. također je uvršten u katalog[67].

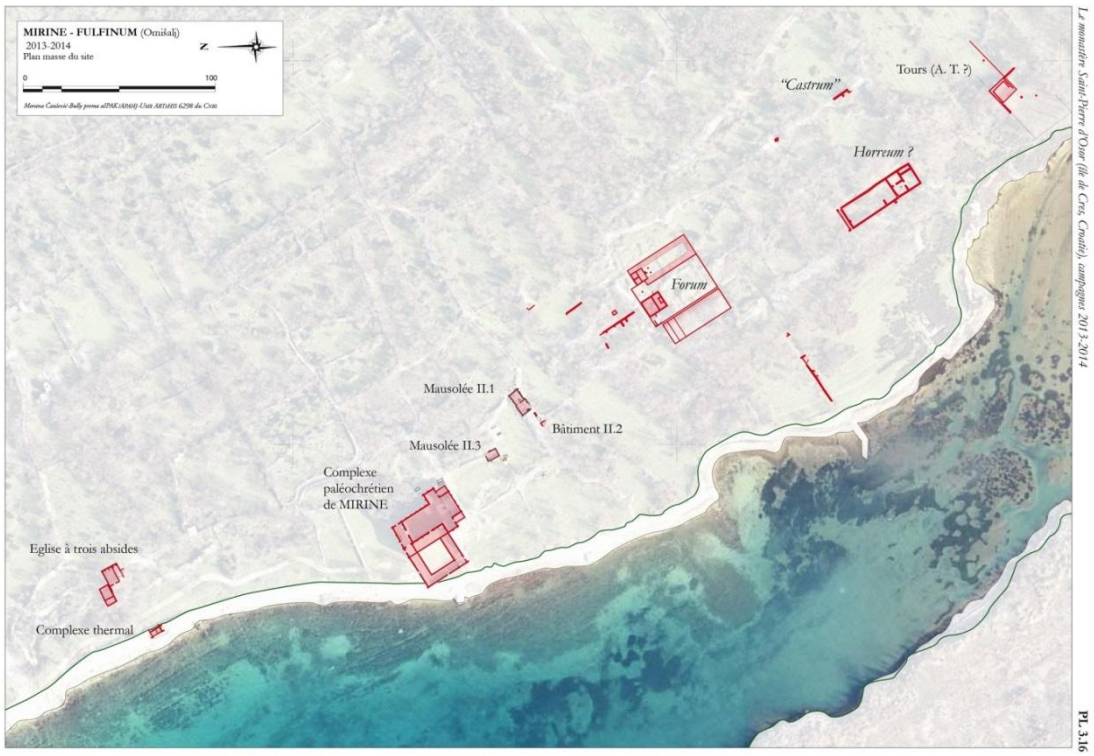

Slika 26. Prostorni razmještaj dosad utvrđenih antičkih i kasnoantički objekata na području Fulfinuma (Čaušević-Bully, Bully 2015: Fig. 10)

Istraživanja antičkoga *Fulfinuma* omogućila su razumijevanje dijela gradskoga areala, pa je tako identificiran već spomenuti forum s hramom i bazilikom, nekoliko vjerojatno stambenih jedinica (Pavišić 1983), *horreum*, lučka postrojenja, nekropola, pravac prostiranja cestovnih komunikacija (Čaušević Bully, Valent 2015).

[67] Ovom se prilikom zahvaljujemo M. Makarunu na ustupljenoj građi i podacima.

3.11 KRK (*Curicta*)

Curicta poznata iz antičkih izvora nedvojbeno se smješta na područje stare gradske jezgre današnjega grada Krka (Faber 1963-65). Brojni nalazi upućuju na kontinuitet života ovoga naselja kroz prapovijest i antiku, ali i na njegov karakter. Monumentalne fortifikacije, o čijoj obnovi u rimsko doba svjedoče i dva natpisa (Cubich 1874-1875: 25, n.1, CIL III 13295, Faber 1963-65, Lipovac Vrkljan 1991) i pokretni nalazi (uvid u nalaze s Porta Pisane, zbirka Samblich, Makjanić 1988) govore nam o razvijenom protopovijesnom naselju koje bez cezura nastavlja svoj život i u antičkome razdoblju. Analizom pravilnoga gradskoga rastera ustanovljen je *decumanus* (ulica koja spaja istočna i zapadna gradska vrata) (Zelić 1993: 12 s ranijom literaturom), tijekom istraživanja katedralnoga sklopa ustanovljene su terme (Mohorovičić 1971), dok je u temeljenju kuće *Impastari* pronađen mozaik (Cubich 1874-1875: 24)[68]. U novije su vrijeme provedena zaštitna istraživanja na području sjeverno od Porte Pisane (neobjavljeno, R. Starac, PPMHP).

U neposrednoj blizini zapadnih gradskih zidina u više je navrata kopana nekropola na lokaciji „Vrt Šinigoj“ (Sticotti 1893, Sticotti, Nowotny 1896, Žic Rokov 1962, Matejčić 1963 i dr.) (Slika 27).

Prema CIL III nekoliko pečata na *terri sigillati* potječe s lokaliteta Šinigoj, a najprije ih donosi Sticotti i Nowotny (Sticotti 1893, Sticotti, Nowotny 1896), koji opisuje i dio keramičkih nalaza: dno *terre sigillate* s pečatom ANEMO[69], sivu zdjelicu s ravnim dnom i ukrasom palmeta (PGW?), dvije posude od crvenkaste gline (zdjelice?), siva zdjelica s crnim premazom (KTS?), vrč odnosno, kako ga autori definiraju alabastron. Ostale nalaze čine brončani i stakleni predmeti, te nekoliko primjeraka novca Kaligule, Marka Aurelija i Galiena (Sticotti, Nowotny 1896: 161), prema čemu možemo tvrditi da je nekropola korištena najmanje do sredine 3. st. Sticotti i Nowotny navode i nalaze cisterne i mozaika nedaleko morske obale u biskupovu vrtu (Sticotti, Nowotny 1896: 161). Cubich također donosi nalaze s područja Vrta Šinigoj: urne s pepelom, staklene, metalne, koštane i keramičke nalaze, među kojima možemo prepoznati jednu „megarsku“ zdjelicu, uljanice (Cubich 1874-75: 24-25, n. 2).

[68] Riječ je o mozaiku s prikazom dupina kojeg je moguće pogledati i danas u konobi kuće unutar staroga grada.

[69] Ovaj se pečat ne javlja u CIL-u a prema fotografijama staroga fundusa košljunskoga samostana nismo uspjeli identificirati posudu koja bi ga nosila. Stoga je on unesen u Katalog kao zaseban nalaz. Nije jasna referenca na CIL V, s obzirom da se ondje nalazi pečat na teguli koji ne glasi Anemo.

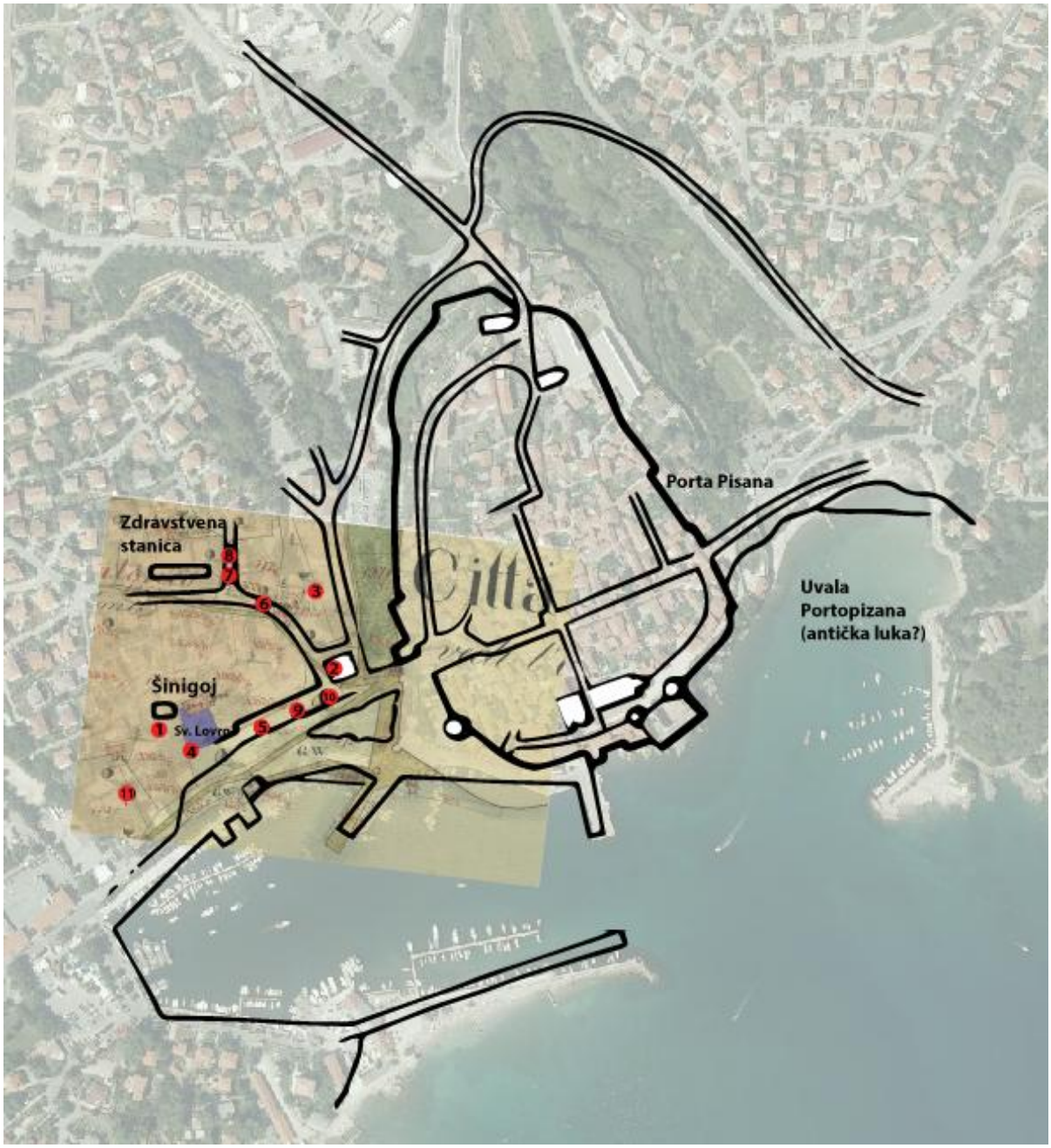

Slika 27. Grad Krk – ubikacija nalaza na nekropoli „Šinigoj“ do 1962. g.: ortofoto (geoportal.hr) s preklopljenim Franciskanskim katastrom iz 1821. g. (Bradanović, Ciković 2013, sl. 5) i tlocrtom nalaza (crvene točke) prema I. Žic-Rokovu (Žic-Rokov 1962)

Prve detaljnije informacije o grobnim strukturama te prikaze nalaza donosi M. Polonijo koji opisuje brončanodobni grob i metalne nalaze koji su unutar njega otkriveni, no u istom je iskopu očigledno zahvaćen i dio rimske nekropole pa tako isti autor donosi i nekoliko rimskodobnih nalaza, među kojima i dvije zdjelice koje F. Bulić

definira kao *terra sigillata falsa* (Polonio 1931, t. 2/4, 5). Moguće je da su ove zdjelice neke od posuda koje su katalogizirane unutar zbirke Biskupije (kat. 494-497). Uz ove nalaze, o kontinuitetu nekropole u Vrtu Šinigoj svjedoče i nalazi koje objavljuje Žic Rokov (Žic Rokov 1962, vidi Slika 27), dok se prema izvještaju R. Matejčić (Matejčić 1963) može naslutiti, uz rimskodobni materijal, i materijal kojeg bismo mogli datirati u helenističko razdoblje. U košljunskoj se zbirci čuva i nekoliko posuda koje bi mogle pripadati crnopremazanoj keramici (*vernice nera*), a jedna takva posuda mogla bi se nalaziti na Žic Rokovoj fotografiji (Žic Rokov 1962: 33). Upravo je nekropola u Vrtu Šinigoj, s ukopima koji datiraju od kasnog brončanog doba do antike, dala najviše podataka o kontinuitetu života ovoga naselja, iako su se i unutar gradske jezgre javljali nalazi koji upućuju na isto (za lit. Blečić Kavur 2014: 37). Tako je moguće, iako su keramički nalazi iz Krka tek sporadično objavljivani (Makjanić 1987, 1988), a podaci koje donose pojedini autori oskudni, njihovim kombiniranjem te uz rezultate novijih istraživanja kod Porte Pisane, rekonstruirati stratigrafiju ne samo nekropole već i naseobinskih slojeva. Također, Žic Rokov navodi postojanje crkve sv. Lovre na ovoj poziciji, što je kasnije potvrđeno kako terenskim, tako i drugim istraživanjima (Bradanović, Ciković 2013) (Slika 28).

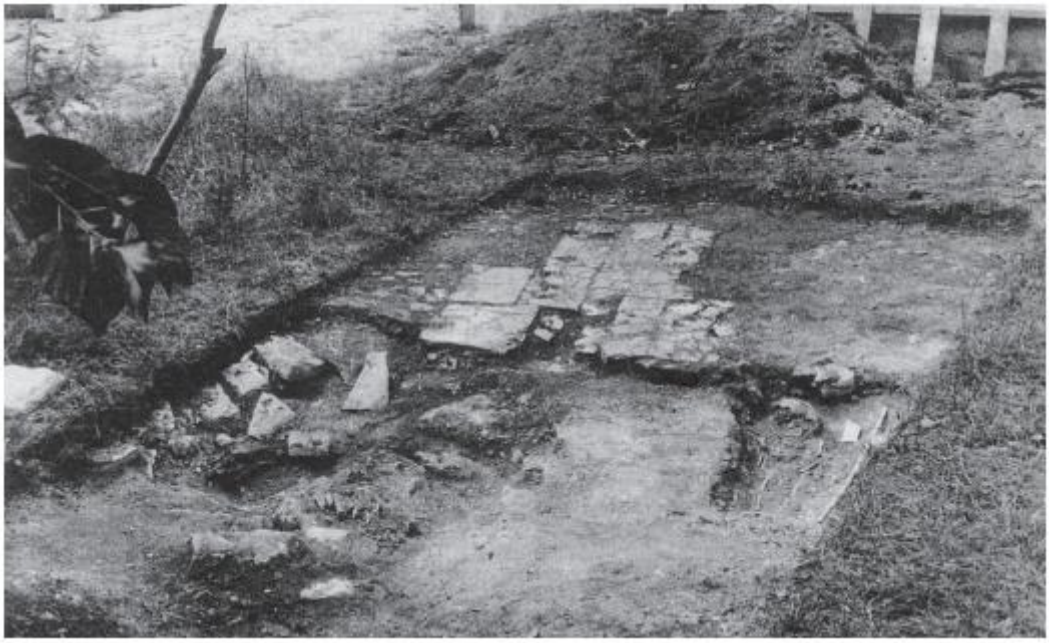

Slika 28. Istraživanja u Vrtu Šinigoj 1986. g. (foto: A. Faber, objavljeno u Bradanović, Ciković 2013: sl. 4)

Unutar samoga gradskog središta mogu se razlučiti slojevi s „ilirskom“ keramikom (Mohorovičić 1973), koje slijede oni s helenističkom keramikom te kasniji antički slojevi. Istovjetna je situacija registrirana na Porti Pisani, gdje su međutim nalazi helenističkoga razdoblja obilniji. Jedan dio materijala iz najranijih istraživanja na nekropoli Šinigoj čuva se u Samostanu franjevaca na Košljunu, a dio pečata objavio je Sticotti (Sticotti 1893) te ih potom 1902 g. preuzima CIL III, dok je drugi dio pohranjen u zbirci Samblich Galerije Fortis u Krku[70].

3.12 BAŠKA (nekropola sv. Marko)

Prve informacije o antičkoj Baški donosi Š. Ljubić (Ljubić 1884) koji je započeo istraživanja unutar gradska jezgre, na području oko srednjovjekovne crkve sv. Marka, gdje su se uglavnom koncentrirala i naredna istraživanja. Nešto je veća istraženost okolnih naselja unutar Drage bašćanske i na području *Korinthije*-Bosara (Starac, R. 1996a, Šiljeg 2007).

Š. Ljubić navodi nalaze arhitekture, kamene plastike te urna i keramike. Kasnijim je zaštitnim istraživanjima ovdje ustanovljena ranija ranokršćanska bazilika s krstionicom (Jakšić, Novak 2009: 404-405), dok 2007. g. istražen dio nekropole smješten uz južni zid ranokršćanske crkve (Slika 29) (Bekić, Višnjić 2008: 210).

[70] Italu Samblichu iskazujem zahvalu za pruženoj mogućnost pregleda i dokumentiranja materijala.

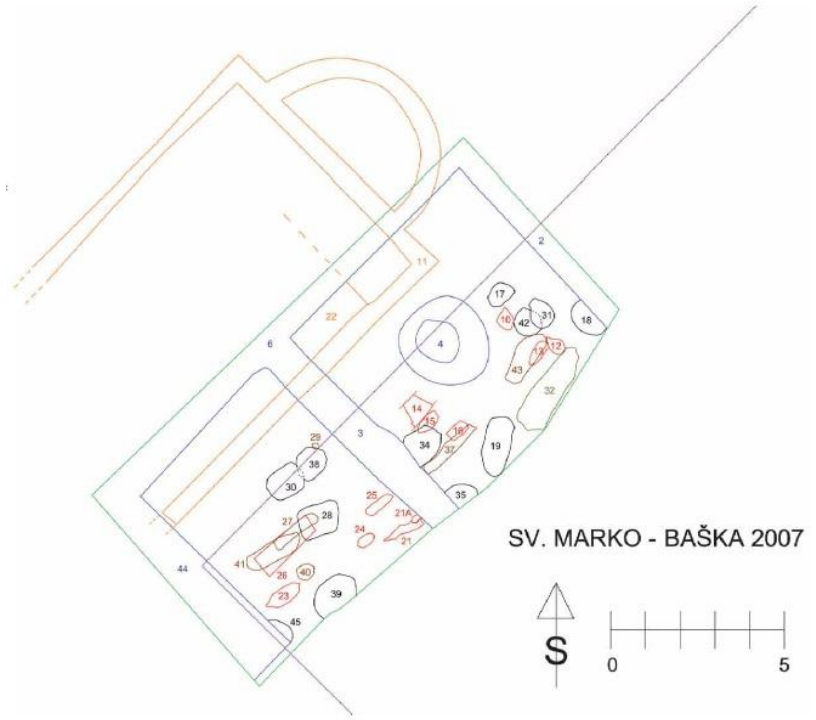

Slika 29. Tlocrt istraženog dijela nekropole u odnosu na ranokršćansku baziliku (Bekić, Višnjić 2008: 235, izradio R. Čimin)

Ustanovljeni su paljevinski i skeletni ukopi (u zemljanoj raci, u amfori, pod tegulama) čija se datacija smješta od 2. do 4.-5. st., dok su kao grobni prilozi uglavnom polagane keramičke i staklene posude, ali i metalni te koštani predmeti, dok su česte staklene perle (Bekić, Višnjić 2008: 235-236). Što se keramičkih nalaza tiče uglavnom je riječ o afričkoj sigilati i amforama, *pannonische glaztonware* (PGW), kućanskoj i kuhinjskoj keramici, te posudi koju možemo smjestiti unutar KTS i koja je jedina obrađena unutar ovog rada. Česte su i keramičke uljanice, uglavnom kasnog tipa *Firmalampen*.

Nedavno je u Baškoj pronađen nadgrobni spomenik obitelji Kvinta Arije i Fortunate koji je bio ugrađen kao *spolia*. Prema onomastici i obliku slova natpis je datiran u prvu pol. 2. st. po. K., što bi kronološki svakako odgovaralo pretpostavljenom porijeklu s nekropole sv. Marko (Marohnić 2014).

3.13 OSOR (*Apsorus*)

Osor, antički *Apsorus*, zajedno s Krkom i Rabom, nedvojbeno je jedan od važnijih pluristratificiranih lokaliteta Kvarnerskoga zaljeva. Ovaj lokalitet, čije se

središte *de facto* smješta na otok Cres, iako širi gradski areal zauzima i položaje na Lošinju, započinje svoj život već u brončanom dobu, dok se kroz željezno doba razvija u protourbano središte, čemu doprinosi njegova pozicija na trasi plovnoga puta[71] duž istočnoga Jadrana. Najranija istraživanja u Osoru provodi župnik Bolmarić između 1878-1881 g. na području Kavanele (kanala koji dijeli otoke Cres i Lošinj), s čije je lošinjske strane, oko kapele sv. Stjepana (danas porušena), ustanovljena prapovijesno-rimska nekropola (Marchesetti 1924: 141, Glogović 1982: 33, Blečić Kavur 2015: 27-28). Na Bolmarićeva istraživanja i neke od predmeta referiraju se brojni autori (npr. Sticotti, Nowotny 1896: 170-172), uglavnom tek usputno, dok podrobnije podatke objavljuje 1924. g. C. Marchesetti prema Bolmarićevim bilješkama, no ne uspijevajući rekonstruirati terensku situaciju (Marchesetti 1924: 140, bilj. 1, Blečić Kavur 2015: 30). Tek neznatnu informaciju o razmještaju grobova na Kavaneli dobivamo iz Burtonova osvrta, gdje se navodi kako su prapovijesni grobovi smješteni na višoj poziciji, dok su oni rimski smješteni niže (Burton 1877: 130). A. R. Klodis 1885. g. objavljuje 20-tak nalaza, uglavnom metalnih (Klodis 1885). Po Bolmarićevom odlasku na Krk, on dio nalaza iz Osora odnosi sa sobom i tako im se gubi trag, dok 1894. iskopavanja nastavlja G. Petris iz Cresa (prema napucima bečkoga Zentral Commisiona) čiji se izvještaji sumarno objavljuju 1895. i 1897. godine, a prema kojima se može zaključiti točnija lokacija istraživanja te da su ona objelodanila kako željeznodobne, tako i rimske grobove s keramičkim i staklenim posudama, novcima, strigilima i drugim predmetima (Petris 1895, 1897). Slučajnim nalazom 1899. g. otkriveno je tzv. „osorsko blago“, skupni nalaz republikanskoga novca koji datira od sredine 3. do sredine 1. st. pr. K. (Dukat, Mirnik 1982). Daljnja istraživanja prapovijesne baštine u Osoru provodi 50-ih godina 20. st. Arheološki muzej Istre.

[71] O plovnim putovima vidi poglavlje *Antičke cestovne i pomorske komunikacije*.

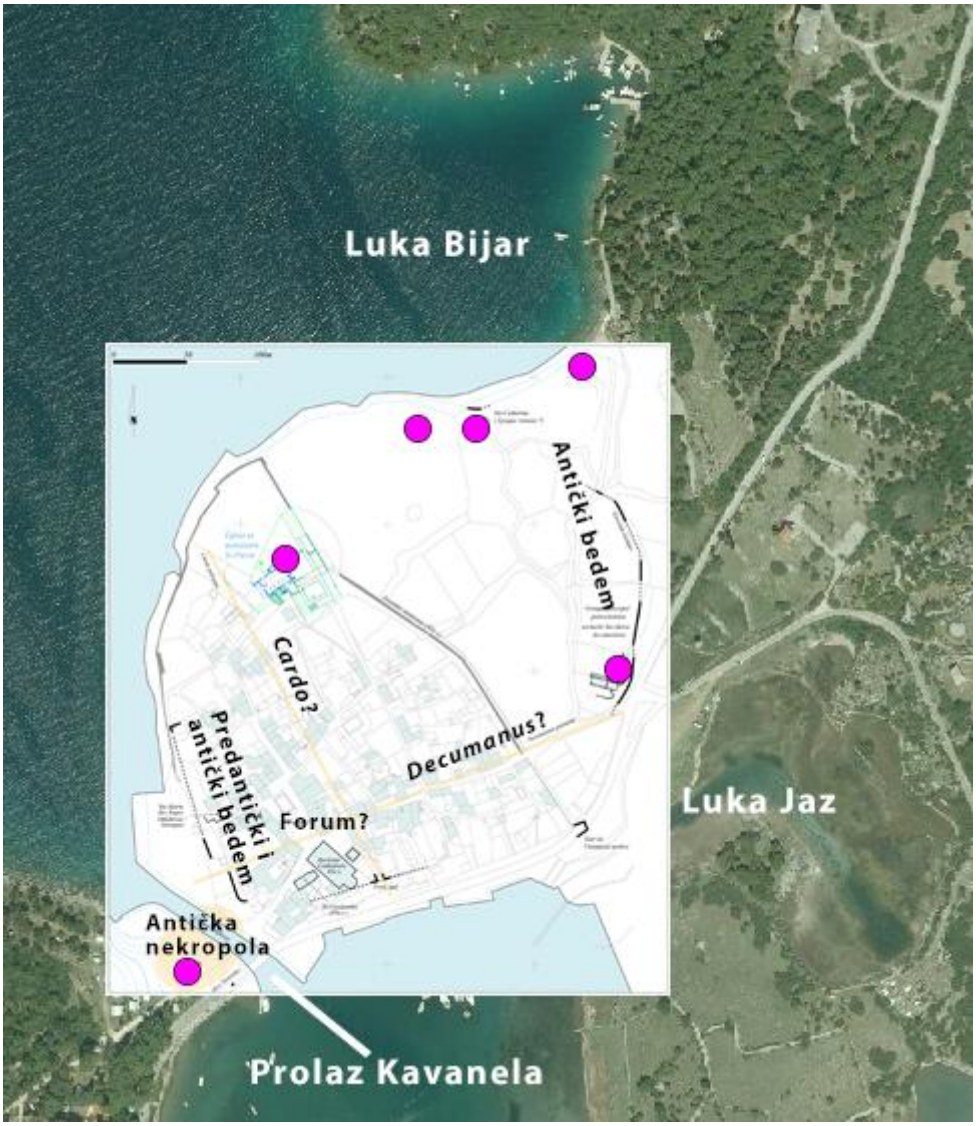

Slika 30. Rekonstrukcije topografije antičkoga Osora (prema Čaušević-Bully et al. 2014, fig. 4) s nalazima ranijih ukopa (prema Blečić Kavur 2015)(podloga: geoportal.hr)

Iz navedenih radova ipak možemo zaključiti kako je lokacija s lošinjske strane Kavanele služila za pokapanje kroz duži vremenski period, a ukopi (prapovijesni) poznati su i sa sjeverne strane grada (Bijar). Unutar gradske jezgre istraživanja 50ih godina 20. st. provodi A. Mohorovičić, a 70 ih g. A. Faber posebno se osvrnula na istraživanja luke i bedema (Blečić Kavur 2015: 34-35). Novija su se istraživanja uglavnom koncentrirala na području samostana sv. Petra, materijal s kojih je trenutno u postupku obrade (Čaušević Bully et al. 2014).

4 POVIJEST ISTRAŽIVANJA ANTIČKE KERAMIKE NA KVARNERSKOME PODRUČJU S NAGLASKOM NA FINO STOLNO POSUĐE

Keramološka istraživanja na Sjevernom hrvatskom primorju, u suvremenom smislu, javljaju se 80-ih godina 20. st. s radovima R. Makjanić, iako nije nedostajalo terenskih istraživanja tijekom kojih je ovaj materijal pronađen, rijetke su publikacije koje donose cjelovitu obradu nalaza.

Najranije objave materijala s kvarnerskoga područja one su Š. Ljubića koje se odnose na bakarsku nekropolu (Ljubić 1982a-c, Gregl, Lazar 2008: 11-47), te donose popis predmeta i grafički prikaz pojedinih nalaza. Istodobno i J. Brunšmid provodi istraživanja na ovom području te objavljuje pojedine predmete, poput onih iz nekropole u Crikvenici (Brunšmid 1900, 1901). U tim se radovima veća pozornost posvećuje natpisnoj građi, metalnim predmetima te keramičkim predmetima s natpisom (*instrumentum inscriptum*).

Jednaka je metodologija primijenjena i u radu koji su P. Sticotti i J. Nowotny objavili 1896 g. u *Archaologische-epigraphische Mittheilungen* (Sticotti, Nowotny 1896). U sklopu objave natpisne građe rimskoga svijeta, pojedini keramički predmeti uvršteni su u *Corpus inscriptionum latinarum*, uglavnom kao dodatak III dijelu ovoga izdanja (CIL III, 1902). Oni su preuzeti upravo iz rada ovih autora, koji iako ne daju posebnu pažnju samim posudama i njihovim tehnološkim i morfološkim karakteristikama, kod pojedinih pečata navode oblik pečatnoga polja.

Prva pol. 20. st. obilježena je zatišjem u objavama građe s kvarnerskoga područja. Keramika se usputno spominje u radovima koji se odnose na istraživanja i rekonstrukciju arhitektonskih sklopova, a slična je situacija i kroz sljedeća dva desetljeća, iako je to period kada se u europskoj arheologiji događaju znatni metodološki pomaci prvenstveno radovima N. Lamboglie koji definira i prve tipologije različitih keramičkih vrsta temeljene na suvremenom pristupu građi i stratigrafskoj metodi iskopavanja (Lamboglia 1950). Tako R. Matejčić u svojim radovima usputno spominje keramičke nalaze uz grafičke prikaze koji su uglavnom tek skice (npr.

Matejčić 1962, 1963), A. Mohorovičić navodi keramičke nalaze iz antičkih termi u Krku, no oni nisu nikad zasebno objavljeni (Mohorovičić 1971). Sustavna rekognosciranja podvelebitskoga primorja koje je 60-ih i 70-ih godina provodio A. Glavičić, te iskopavanja u Senju, također su iznjedrila keramički materijal. On je opisan u kontekstu nalaza, no nisu izvršene tipološke determinacije (Glavičić, A. 1966, 1967-1969, 1970, 1973, i dr.).

Prvi radovi u cijelosti posvećeni keramici su oni V. Dautove Ruševljan, koja je kao kustos Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja u Rijeci obradila zbirku uljanica (Dautova-Ruševljan 1970a), materijal iz privatne zbirke Bolf podrijetlom s nekropole Kurilovo (Dautova-Ruševljan 1973), te materijal iz pojedinih podmorskih istraživanja koje je kroz duže razdoblje provodila u suradnji s R. Matejčić, a u svrhu rekognosciranja podmorja Kvarnerskoga zaljeva. Tako je 1970. i 1975. objavila tipologiju kvarnerskih amfora i amfore pronađene kod rta Glavina na Rabu (Dautova-Ruševljan 1970, 1975).

Iako je metodološka promjena u radovima Dautove Ruševljan u odnosu na prethodno razdoblje razvidna, ipak se još uvijek nazire metodološka neujednačenost. Iznose se nepotpuni podaci po pitanju količina i nedostaju, osim u radu iz 1975 g., analogije s tada već formiranim tipologijama, a i grafički prikazi izrađeni su izvan standarda. Slične metodološke postavke karakteriziraju i kasnije radove koji donose rezultate podmorskih istraživanja na primjer brodoloma kod Ilovika te na širem području cresko-lošinjskoga arhipelaga (Orlić 1982, Matejčić, Orlić 1982) publicirane u zborniku radova sa skupa HAD-a održanoga u Malom Lošinju 1979. g.. Tako su amfore koje se u literaturi uglavnom nazivaju tip Forlimpopoli prema mjestu njihove proizvodnje (Aldini 1978, 1981), ovdje nazvane tip Ilovik, što je i kasnije preuzimano komplicirajući korištenje podataka za buduća istraživanja. Nešto je sustavnija objava nalaza iz prapovijesne nekropole Kastva, no ovdje je riječ o helenističkoj keramici (Matejčić 1974).

Kao što je navedeno, 80-ih g. pojavljuju se i prve sustavne objave finoga stolnoga posuđa i stakla. Fino stolno posuđe s jedne kampanje istraživanja koje je A. Faber sa suradnicima provodila na području *Fulfinuma* (uvala Sepen, otok Krk) objavljuje I. Pavišić 1983. g. (Pavišić 1983). Ovaj put materijal je prezentiran s grafički prihvatljivim prilozima, opis terenske situacije je detaljan iako nije posve razvidno je li

objavljen sav materijal kojeg je bilo moguće tipološki odrediti, mahom KTS. Međutim, iako postoje navodi europske literature koja se opsežnije referira na KTS, ipak su oni tek minimalni i ne uključuju radove koji bi za kvarnersko područje bili kronološki relevantniji (u to je vrijeme već objavljena tipologija s Magdalensberga, Schindler Kaudelka 1975, te ona ljubljanskih nekropola, Plesničar-Gec 1972, dok je 1975. g. objavljen materijal iz Salone, von Gonzenbach 1975, a 1979. g. materijal iz Burnuma, *Burnum I*, 1979. Isto tako, 1977. g. Z. Brusić započinje s objavom reljefnoga materijala, Brusić 1977, - svi se oni opsežno referiraju na stranu literaturu).

Godinu ranije, 1982., R. Makjanić započinje sustavne objave *terre sigillate* iz muzejskih zbirki Osora i Arheološkog muzeja u Zagrebu (Bakar). Prvi je rad posvećen *Sarius* šalicama iz Osora (Makjanić 1982), koje su obrađene kako tipološki tako i stilistički, uz relevantne analogije u onodobnoj literaturi. Na sličan su način 1983. i 1985. g. objavljeni i drugi nalazi sigilatnoga posuđa iz Osora i Bakra, najprije Istočna sigilata (ES A i B) (Makjanić 1983), a potom i ITS te afrička sigilata (ARS) (Makjanić 1985). Primjetan je iskorak u izradi grafičkih priloga koji su sada posve u skladu s europskom literaturom pa uvelike olakšavaju identifikaciju tipova već samo iz pregleda tabli. Donose se, naravno, i pečati koji su povezani uz *C. Var.* (Oxe, Comfort 1968).

Slijedom radova koji obuhvaćaju pregled materijala, R. Makjanić je u kasnijim radovima objavila studije distribucije, pokušavajući interpretirati trend izvoza sigilate na kvarnersko područje uz usporedbe s materijalom iz Siska (Makjanić 1987), a potom i u odnosu na šire područje Panonije, sjeverne Italije i Norika (Makjanić 1988). Osnovni doprinos ovih radova je, osim što su objavljeni u inozemnim publikacijama (što je u ovom slučaju možda uvjetovalo ponešto slabiju recepciju kod domaće znanstvene javnosti), novi metodološki pristup materijalu. Sigilata je sada interpretirana s aspekta distribucije i smještena je u gospodarski kontekst rimske trgovine, što je novina u odnosu na dotadašnji pristup u Hrvatskoj (slično i Matijašić 1989: 62). Slični su radovi zadobili zamaha u Italiji, koju godinu ranije, s objavom radova objedinjenih u ediciju *Società romana e produzione schiavistica* u izdanju Laterze, gdje se posebno u drugom svesku, *Merci, mercati e scambi nel Mediterraneo* 1981. g., keramika stavlja u funkciju šire povijesne interpretacije gospodarstva, trgovine, prometa i sl. (npr. Pucci 1981 i dr.). Ovaj se način interpretacije, dodatno olakšan izdanjem revidiranoga *Corpusa* pečata s digitalnom bazom podataka (OCK 2000), i danas koristi pri razradi regionalnih

distribucijskih trendova i tumačenja antičke trgovine, uz sve veći oslonac na statističke izračune, GIS sustave i sl. (npr. Bes, Poblome 2006). Pečate na tegulama iz sjeverne Liburnije prvi je put, nakon objave u CILu, sustavnije pregledao i obradio R. Matijašić radom posvećenim izvozu radionice Pansiana na jadranskom području (Matijašić 1983).

Unatoč zamahu objave keramičkih nalaza kroz ovo desetljeće, one i dalje osjetno zaostaju za terenskim istraživanja, no mora se napomenuti da su i u tom pogledu objave oskudne, svedene na izvještaje unutar *Obavijesti HADA* ili u *Arheološkom pregledu,* ili o njima postoji tek izvještaj u nadležnom Konzervatorskom uredu. Ponekad su iz tih istraživanja izvučene određene teme (npr. radovi A. Faber o lukama Osora i *Fulfinuma*, zidinama Krka i sl., Faber 1980, 1981, 1982, 1986/87), mahom arhitektonsko-prostornoga značaja.

Krajem desetljeća objavljeni su radovi drugog skupa HADA (Krk 1985. g.) održanoga na Kvarneru, koji je ovoga puta bio posvećen unutarnjim otocima Krku, Rabu i Pagu. Tom se prilikom R. Matijašić sustavno osvrnuo na tipologije pečata na tegulama s područja sjeverne Liburnije (Matijašić 1989). Radovi ovoga autora za prostor sjeverne Liburnije, do danas su jedini u kojima je ovom materijalu posvećeno više pažnje. U istom se zborniku donosi i pregled antičke keramike s otoka Paga (Gluščević 1989), pregled nalaza s terenskih pregleda V. Mirosavljevića u okolici Baške (Glogović 1989), no ovdje je riječ o nešto starijem materijalu, te pregled podmorskih nalaza koji se referira i na amfore (Jurišić 1989).

U 90im godinama 20. st. objave nalaza s pojedinih lokaliteta uglavnom nastavljaju prema definiranoj metodologiji, iako njihova učestalost ne prati terenska istraživanja. Niz sustavnih istraživanja na antičkim lokalitetima objavljeno je bez osvrta na keramički materijal (Novak, Brožić 1995, Starac, R. 1996 i dr.). Iskorak u tom pogledu su radovi I. Fadića i R. Starca, oba objavljena 1999. g., koji obuhvaćaju materijal iz Senja. Iako je i ovdje riječ o izvještajima, keramička građa je brojna, uz opsežne reference u tekstu. Također, nalaze antičke keramike donosi i Ž. Cetinić unutar objave nekropole Grobišće na gradu Grobniku (Cetinić 1996). Ovaj je period obilježen još jednom preglednom studijom u kojoj je Kvarner obrađen u liburnijskome kontekstu (Brusić 1999).

Na prijelazu milenija održan je skup HADA u Rijeci, no zbornik radova nije tiskan. Situacija s terenskim istraživanja i objavama keramičke građe ostaje relativno

nepromijenjena. Nešto bolja situacija javlja se s kasnoantičkim materijalom kojem 2004. g. R. Starac posvećuje kronološko-tipološki pregled (Starac, R. 2004), a 2009. g. cjelovito su objavljena sustavna istraživanja Tarsatičkoga principija s pregledom cjelokupnoga materijala (*Tarsatički principij* 2009).

U ovim su godinama započeta i sustavna istraživanja lokaliteta Crikvenica-Igralište koja su antičku keramiku Liburnije aktualizirala na dotad posve nov način. Nalaz lokalne keramičarske radionice u kojoj se proizvodilo više od 90 tipova kućanskoga posuđa, 11 tipova amfora i široki asortiman građevinske keramike, s jedne je strane potvrdio uključenost ovoga područja u rimsko gospodarstvo i trgovinu (vidi mišljene R. Matijašića u Matijašić 1989: 62), a s druge je dodatno ukazao na manjkavost keramoloških istraživanja koja nisu sustavno pratila ona terenska.

U sklopu istraživanja u Crikvenici provedeno je niz pregleda u muzejskim čuvaonicama u svrhu definicije rasprostranjenosti lokalne proizvodnje (rezultati u Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013), materijal iz radionice obrađen je i prezentiran na više znanstvenih skupova (Lipovac Vrkljan 2007a, Lipovac Vrkljan 2009, Ožanić Roguljić 2012a, Lipovac Vrkljan et al. 2013 i dr.) te kroz doktorsku disertaciju I. Ožanić Roguljić (2012). Crikvenička istraživanja potaknula su i organizaciju Međunarodnog arheološkog kolokvija u Crikvenici koji je održan 2008., 2011. i 2014. g. sa sudjelovanjem brojnih stručnjaka keramologa.

Sama identifikacija keramičarske proizvodnje na području sjeverne Liburnije otvara nove komparativne i interpretativne mogućnosti, prvenstveno kroz analizu amfora (kako je već primijećeno u Carre, Pesavento Mattioli 2009: 353), a potom i kroz analizu tipologije i distribucije drugih proizvoda, te stvara temelj za daljnja terenska istraživanja na lokacijama gdje je keramičarska proizvodnja za sad pretpostavljena indirektnim pokazateljima ili nalazom proizvodnoga otpada.

5 METODOLOŠKE ODREDNICE

5.1 Uvod

Keramički nalazi, kao izrazito postojan te zato najbrojniji i najčešći arheološki materijal nalaze se gotovo na svakom lokalitetu. Zbog toga je njihovo proučavanje započelo usporedno s počecima arheologije, iako su keramički predmeti i ranije izdvajani uglavnom zbog svoje umjetničke vrijednosti (npr. grčka figuralna keramika i sl.). U modernoj znanosti vrijednost keramičkih predmeta, poglavito posuda, nadilazi njihov estetski dojam i keramika postaje jedan od osnovnih kronoloških repera kod datiranja arheoloških slojeva svih povijesnih razdoblja. No, da bi keramika doista imala tu funkciju, potrebno je ustaviti keramičke tipologije i prema njima relativne kronologije lokaliteta, koje kroz komparativnu analizu postaju apsolutne.

Keramika rimskoga vremena odlikuje se velikom raznolikošću vrsta i oblika, no ipak i određenom standardizacijom posebno kod pojedinih vrsta koja proizlazi iz povijesti njihovog nastanka. Riječ je finom stolnom posuđu *terra sigillata* (TS) i, u nešto manjoj mjeri, amforama. Pojedine vrste stolnog i kuhinjskog posuđa također su standardizirane, no njihova je distribucija manjeg opsega.[72]

Vrhunska databilna vrijednost TS ovisi o standardizaciji oblika i načinu izrade; kao nastavak na proizvodnju fine stolne keramike iz helenističkoga, odnosno republikanskoga vremena, tzv. crnopremazane keramike (*ceramica a vernice nera, ceramica campana* i sl.), glatka TS doslovno preuzima neke od tipova, a posredno preuzima određene oblike – zdjelice i tanjure, ali i vrčeve. Oblici helenističkoga kulturnoga kruga – skyphosi, krateri i sl. (mahom posuđe za ispijanje vina – odnosno posuđe s određenom ograničenošću korištenja) proizvode se uglavnom u reljefnoj TS (više u poglavlju: *Proizvodnje TS i KTS na području Italije*).

Standardizacija oblika prepoznata je već u crnopremazanoj keramici italske proizvodnje, međutim velika rasprostranjenost nalaza TS na lokalitetima s kratkim vijekom trajanja (koji nam je k tome često poznat iz povijesnih izvora), kao što su vojni logori na germanskome limesu, omogućila je definiranje kronotipologije čije podjele ponekad obuhvaćaju razdoblja od svega nekoliko desetljeća. Tipologije pojedinih

[72] Više o tim vrstama npr. u Olcese 1993; 2003.

lokaliteta germansko-retskoga limesa[73] dugo su korištene za dataciju nalaza s lokaliteta diljem carstva, a s objavom *Conspectus*a (*Conspectus* 1990) te su tipologije objedinjene i dobiven je jedinstveni alat za analizu nalaza TS.

Nešto je drukčija situacija s nalazima keramike tankih stijenki (KTS), čija proizvodnja počinje vrlo rano, kroz 2. st. pr. K., kada je i najstandardiziranija, te ju vežemo uz radionice središnje Italije. Zbog lakoće njene proizvodnje (nema zahtjevnih procesa pečenja), KTS se postupno proizvodi u sve većem broju radionica diljem carstva, i u svakoj regiji biva obogaćena lokalnim morfološkim ili dekorativnim utjecajima. Međutim, istraživanja tipologije KTS, posebice s lokaliteta sjeverne Italije, Galije i Norika omogućila su definiciju lokalnih utjecaja i došljačkih elemenata i na taj su način formirane raznovrsne, ali koherentne i međusobno relativno lako usporedive tipologije KTS. Međutim, pokušaji stvaranja jedinstvenoga sustava (kao što je *Conspectus*) do sada se nisu pokazali sasvim uspješnima (npr. Ricci 1985), jer su regionalne varijante suviše brojne(više u poglavlju: *Proizvodnje TS i KTS na području Italije*).

5.2 Regionalna tipologija – primjeri

Uzevši u obzir stanje istraženosti keramičkih nalaza iz sjeverne Liburnije (vidi poglavlje: *Povijest istraživanja*) i navedene karakteristike svake pojedine antičke keramičke vrste koje se na ovom području javljaju, odlučili smo se za analizu KTS i ITS. Naime, relativno laka prepoznatljivost, a katkad i dopadljivost ovih nalaza osigurala je njihovo čuvanje, bilo da su ih iskopali istraživači bilo lokalni sakupljači, zbog čega su nalazi brojni i raznovrsni. Postojanje brojnih kronotipologija s drugih lokaliteta omogućava brzo i precizno postavljanje nalaza u vremenski raspon i zemljopisni prostor provenijencije.

Slične regionalne tipologije razvijaju se od sredine 20. st., a često su potaknute nalazom većeg broja primjeraka pojedine vrste na određenom lokalitetu. Lj. Plesničar Gec od 70-ih godina 20. stoljeća razvija tipologije rimske keramike *Emone* na temelju nalaza s emonskih nekropola i lokalne radionice (Istenič, Plesničar Gec 2001), a potom i šireg slovenskog prostora (Plesničar Gec 1977; 1987).

[73] Haltern (Haltern 1909; 1943), Xanten (Xanten 1906), Oberaden (Oberaden 1938/1942), Carnuntum (Carnuntum 1986), Vindonissa (Vindonissa 1945, 1955, 1962, 1989) i sl.

Istih godina, preciznije 1975, F. Mayet objavljuje tipologiju KTS iberijskoga poluotoka, istinsku regionalnu tipologiju jedne keramičke vrste, koja se i danas često koristi kao referenca i na područjima udaljenim od Španjolske (Mayet 1975). Nezaobilazno poglavlje „Što je keramika tankih stijenki?“ iznosi detalje o ovom materijalu koji su i danas uglavnom stručno prihvatljivi, pobliže definirajući vrstu čiji su „rubni“ primjerci vrlo bliski s kućanskom keramikom. Sistematizacija nalaza koju je postavila Mayet primjer je vrlo funkcionalne tipologije, kroz koju su definirani uvozni tipovi i oni lokalne proizvodnje. Autorica, uz same nalaze, analizira i njihovu zemljopisnu rasprostranjenost.

Španjolska keramologija 1989. godine biva obogaćena još jednom regionalnom tipologijom KTS, a to je ona Katalunje, koju objavljuje A. Lopez Mullor (Lopez Mullor 1989), te 2008. onom Luzitanije (Martin Hernandez, Rodriguez Martin 2008).

Među prvim lokalitetima s kojih su objavljeni nalazi KTS, ali i definiran naziv te vrste, su nekropole Canton Ticina (Lamboglia 1943 prema Simonett 1941), na granici Italije i Švicarske. Na temelju ovih tipologija, 1997. godine De Micheli definira posebne aspekte ove vrste za Canton Ticino (De Micheli 1997; 2001). Usko vezana za ove lokalitete, ali i nekropolu Angere, je tipologija keramičkih vrsta regije Lombardije, *Ceramiche in Lombardia* 1998, koja obuhvaća i KTS i TS, a nastala je s ciljem sistematizacije objavljenih nalaza i sa svrhom olakšanja definicije lokalne i importirane keramike.

Recentnijeg je datuma tipologija KTS iz Sicilije (Denaro 2008), također usmjerena ka definiciji lokalne proizvodnje i njene diversifikacije u odnosu na import. U novije vrijeme regionalne tipologije finoga stolnoga posuđa izrađene za istočni Mediteran (Poblome 2004, Bes 2015) obuhvaćaju i italsko fino stolno posuđe dajući znatan doprinos u proučavanju distribucije prema istoku.

Nalazi KTS i TS s pojedinih lokaliteta (sustavno istraživanih lokaliteta s velikom količinom ovih nalaza) imaju „vrijednost“ regionalnih tipologija te ih se pri proučavanju ovih dviju vrsta redovito koristi kao referentne. Jedan od tih lokaliteta je Cosa, čije je fino stolno posuđe u dva navrata obradila M. T. Marabini Moevs, a posebno se ističe objava KTS iz 1973. godine (Marabini Moevs 1973; 2006).

Vrlo precizne tipologije formirane su na temelju nalaza s austrijskog lokaliteta Magdalensberg, kako za crnoglaziranu (Schindler 1967), tako i za TS (Schindler,

Scheffenegger 1977) i KTS (Schindler Kaudelka 1975). Ove tipologije imaju širu primjenu od one na samom lokalitetu na temelju kojeg su nastale, i to zbog njegove važnosti za Norik, kao i za akvilejsko područje, te njegove kronološke definiranosti.[74]

K. Greene 1979. g. objavljuje fino posuđe s predflavijevskom datacijom iz Uska, te tako započinje tipološko određivanje importirane keramike britanskoga otočja (Greene 1979).

Zasebno mjesto zauzimaju objave reljefne TS, poglavito zbog svoje ikonografske i umjetničke vrijednosti, koja nadilazi funkciju pukoga kronomorfološkog definiranja. Također valja zasebno sagledati objave epigrafskih elemenata TS – radioničkih pečata i grafita, među kojima je svakako najsveobuhvatnija *Corpvs Vasorvm Arretinorvm*, poglavito njegovo dopunjeno izdanje iz pera Ph. Kenricka (OCK 2000).

Posebno se izdvajaju i tipologije koje čine *Atlante delle forme ceramiche I, II* kao dodatci *Enciclopedia dell'arte antica* u izdanju rimske kuće Treccani. One na jednom mjestu prikazuju osnovne tipove i karakteristike većine keramičkih vrsta stolnoga posuđa od helenizma do kasne antike. Dok su neke od njih još uvijek nezaobilazne i korištene (npr. Mazzeo Saracino 1985), druge su, zbog novijih objava, uglavnom kronološki revidirane (npr. Hayes 1985).

S tipologijom KTS, kako smo već naveli, postojalo je oduvijek određenih problema, npr. zbog razdvajanja oblika od ukrasa i faktura. Posljednjih godina, otkrićem brojnih proizvodnih centara, posebice u Francuskoj, povećava se i broj referentnih tipologija (*La Graufesenque* 1979, *Lyon* I 1996, Rivet 2004) koje se sve više temelje na nalazima iz radionica, i na taj način pomažu u definiciji regionalne rasprostranjenosti domaćih i uvoznih tipova (više o tom aspektu u *Ceramiche in Lombardia* 1998: 7).

[74] Jedina „mana“ je nešto teža uspostava relativne kronologije na temelju stratigrafije unutar samog lokaliteta i to zbog njegove terasaste morfologije, koja uvjetuje česta niveliranja ali i urušavanja tako nastalih terasa.

5.2.1 Zašto regionalna tipologija? Potencijal analize širega zemljopisnoga prostora

Potreba izrade regionalnih tipologija (po mogućnosti zemljopisno određenih prema antičkim, a ne modernim granicama) proizlazi iz potrebe za lakšim sagledavanjem većeg korpusa materijala kojeg na taj način možemo ustaviti i utvrditi mu međusobne odnose. Naime, u slučaju starijih tipologija, postoji problem uniformiranja podataka, jer se tipovi, a često niti vrste, ne vežu uz neke sada već standardne kronotipološke preglede (npr. *Conspectus* 1990) (Bes, Poblome 2006: 141, 142). Izradom regionalne tipologije taj se problem anulira u onoj mjeri u kojoj to objavljeni podaci dopuštaju. Kod izrade tipologije koju obuhvaća ovaj rad, zbog izrazito male objavljenosti materijala, on je gotovo u cijelosti pregledan te prilagođen novom nazivlju. Materijal objavljen u posljednjih nekoliko godina uglavnom je obrađen na temelju grafičkih prikaza i opisa iz istih.

Zahvaljujući novim tehnologijama, tipologije mogu biti prenesene na geografske podloge (GIS) i biti statistički obrađene. Pomoću tih alata keramiku je puno lakše sagledati regionalno no i ekonomski, trgovački, kulturalno, i sl., te ustanoviti odnose koji postoje između pojedinih vrsta i tipova, kako i kronološke odnose (Bes, Poblome 2006: 141). Ph. Bes i J. Poblome tako spominju „tableware landscapes“, „integrated data sets“. Naime, sama zemljopisna pozicija određenog lokaliteta objašnjava određene keramičke trendove koje su za njega registrirani (Bes, Poblome 2006: 152).

Korištenjem baze podataka olakšano je praćenje distribucije pojedinih oblika na pojedinim lokalitetima, a potreba za standardizacijom podataka omogućava lakšu obradu kronoloških podataka. Tako dobiveni standardizirani podaci olakšavaju usporedbe i pomažu u socio-ekonomskoj interpretaciji (Bes, Poblome 2006: 147). Kronološka i kvantitativna distribucija pojedinih oblika omogućava definiciju „popularnih oblika“, koja nam, s obzirom na njihovu upotrebu, govori o potrebama i navikama korisnika (Bes, Poblome 2006: 158-159).

5.3 Temelji tipologije TS i KTS sjeverne Liburnije – metodologija

Imajući na umu navedeno te povijest istraživanja antičke keramike na području sjeverne Liburnije, KTS i TS nametnule su kao najpovoljniji, pa i najlogičniji izbor. Postojanje velikog broja nalaza s raznovrsnih lokaliteta u lokalnim muzejima,

postojanje određene dokumentacije i literature o lokalitetima s kojih oni potječu, kao i postojanje novijih istraživanja (s preciznijim stratigrafskim podacima), čine ove dvije vrste kvantitativno i kvalitativno prihvatljivim uzorkom. Obrađeni lokaliteti podrobnije su opisani u poglavlju *Lokaliteti*.

Nadalje, sama tipološka raznovrsnost lokaliteta sjeverne Liburnije na kojima se javljaju KTS i TS, prikladna je za međuregionalnu komparativnu analizu.

Postojanjem brojnih, kronološki solidno definiranih tipologija s izvanregionalnih lokaliteta, koje mogu poslužiti kao komparativni materijal, pokušalo se nadomjestiti česti manjak stratigrafskih podataka. Navedene tipologije korištene su i kao modeli za definiciju specifičnih tipova.

Metodologija kojom se služe navedene regionalne tipologije podrazumijeva obradu nalaza s više lokaliteta. U nekim slučajevima početni *input* dolazi s jednog ili više lokaliteta s većom količinom određenih nalaza (npr. nekropole Emone, Angere, Ampuriasa, Ticina i sl.) koji se potom nadopunjuju nalazima s manjih lokaliteta te regije (iz objava ili muzejskih zbirka). U drugim slučajevima tipologije se temelje isključivo na nalazima iz muzejskih zbirka, za koje međutim nije uvijek moguće definirati točno podrijetlo.

Na početku ovog istraživanja, prilikom definiranja njegova opsega, razmišljalo se o odabiru jednog (ili najviše dva) lokaliteta na kojem temeljiti tipologije[75], međutim, uzevši u obzir prisutne lokalitete niti jedan nije zadovoljio određene ključne kriterije:

1. **veća količina nalaza** (dosad najbrojniji nalazi potječu s lokaliteta Porta Pisana, međutim riječ je o zaštitnom istraživanju/probnim sondama; slijede nekropole Osor, Vrt Šinigoj, Kurilovo i Bakar – koje su stratigrafski istraživane tek u manjoj mjeri, a uglavnom su iskopavane krajem 19. st.

2. **sustavno (stratigrafski) istraživani lokalitet** (potencijalno, u ovu grupu mogli bismo uvrstiti *Fulfinum* i Crikvenicu – prvi lokalitet je dao izrazito malu količinu ovih dvaju vrsta, dok je drugi po svojoj prirodi specifičan, no također ne obiluje importiranim primjercima)

[75] Na ovom prijedlogu, koji je svakako smislen, moram zahvaliti E. Schindler Kaudelka.

3. **postojanje tipologije drugih keramičkih vrsta ili drugih nalaza** (ovaj je kriteriji prisutan samo kod Crikvenice i Bakra – manjkavost prvog je već navedena, dok je objavljeni keramički materijal iz Bakra revidiran prema novijim tipologijama i kao takav čini sastavni dio ovog istraživanja)

Zbog nemogućnosti zadovoljavanja ovih kriterija koja je prisutna kod svih lokaliteta, a bez kojih ne bi bilo moguće doći do zadovoljavajućih rezultata, odlučili smo proširiti analizu na veći broj lokaliteta i šire područje. Upravo šire područje istraživanja uvjetovalo je potrebu za korištenjem **relacijske baze podataka**, što je olakšalo registriranje i grupiranje nalaza prema zadanim kriterijima, ali i njihovo naknadno pregledavanje (detaljnim opisom, registrom faktura i premaza, crtežom i fotografijama – makro i mikro – pokušali smo nadoknaditi nemogućnost pristupa materijalu u više navrata) (vidi poglavlje *Baza podataka*). Ranije objavljeni nalazi također su uključeni u bazu podataka, kako bismo ih prilagodili, u najvećoj mogućoj mjeri, zadanim kriterijima dokumentiranja te kako bismo ih obuhvatili u statističkim analizama. Unatoč tome, zbog brojnosti nalaza, neki će lokaliteti nedvojbeno biti značajnije zastupljeni.

Međutim, navedene manjkavosti materijala uvjetovale su i analizu dviju keramičkih vrsta (KTS i TS) – što nalaze čini brojnijima, dopuštajući međusobnu integraciju podataka, neku vrstu kontrole, posebice datacija. Naime, manjak relativne i apsolutne kronologije[76] samih lokaliteta, odredio je postavljanje kronologije isključivo na temelju analogija s drugim lokalitetima. Komparacijom tako dobivenih kronologija za TS i KTS moguće je preciznije definirati datacije pojedinih konteksta i izbjeći potencijalne greške uzrokovane rezidualnošću.

5.3.1 Prikupljanje i organizacija podataka

Nakon početnoga koraka analize objava i upoznavanja s muzejskim zbirkama pristupilo se razradi baze podataka prilagođene odabranim keramičkim vrstama (više u poglavlju disertacije *Baza podataka*).

Materijal koji je preuzet iz objava, mahom recentnijega datuma, analiziran je prema tako dostupnim podacima, što se pokazalo nedostatnim, jer često nije bilo

[76] Napominjemo da za ni jedan nalaz, odnosno sloj, ne posjedujemo drugi oblik preciznije datacije – novac, C14 analizu i sl.

moguće zadovoljiti sve kriterije analize koje su uspostavljene unutar baze podataka (npr. pojedine mjere, opis struktura i sl.). Grafički prilozi također su preuzeti, no prerađeni su kako bi se mogli koristiti unutar grafičkih priloga ovoga rada. Materijal koji je pregledan u muzejskim čuvaonicama u većoj je mjeri nacrtan i fotografiran. To nije učinjeno s materijalom koji je izložen unutar pojedinih stalnih postava ili je prisutan samo unutar kataloških knjiga. U potonjem slučaju korišteni su dostupni podaci iz muzejskih kataloga. Jedan manji dio materijala osorske zbirke nalazio se na restauraciji, te je s toga analiziran samo prema objavi R. Makjanić (Makjanić 1985).

Osim morfoloških, dekorativnih i epigrafskih značajki nalaza, a koliko je stanje očuvanosti dopuštalo, provedene su i analize premaza i strukture. Isti je postupak korišten i pri obradi materijala s novijih istraživanja.

Prikupljeni podaci organizirani su u tri osnovna segmenta (više u poglavlju disertacije *Baza podataka*):

1. osnovni podaci i značajke lokaliteta

- ID nalaza
- Inventarni broj unutar muzeja/zbirke/lokaliteta
- Lokalizacija:
  - Muzej i zbirka ili mjesto čuvanja
- Lokalitet nalaza
- Tipologija lokaliteta:
  - Nekropola
  - Forum
  - Otpad
  - Objekt
  - Keramičarska radionica
  - (nepoznato)
- SJ
- GPS koordinate lokaliteta

2. osnovne karakteristike nalaza:

- Vrsta:

TS

KTS

Sarius

Aco

- Oblik:

Čaša

Zdjelica

Šalica

Tanjur

Vrč

- Sačuvani dio:

Cjelovita posuda

Rub

Dno

Ručka

Stijenka

Ukrašena stijenka

Rub-ručka

Stijenka-ručka

Rub-ukrašena stijenka

Dno-ukrašena stijenka

- Dimenzije:

Debljina stijenke

Visina

Promjeri ruba, dna i mjesta najšireg promjera

- Grafički prilozi:

Crteži

Fotografije

Unutar ovog segmenta predviđeno je registriranje analogija, literature i dodjeljivanje tipa, što se provodili u fazi analize, kao i utvrđivanje datacije.

3. karakteristike fakture, ukrasa i pečata

- Premaz
- Dekoracija
- Pečat
- Faktura

5.3.2 Terminologija

Problematika terminologije obilježava svaki rad na arheološkom materijalu, posebno u slučaju keramoloških istraživanja unutar Hrvatske arheologije, jer ne postoji definirano strukovno nazivlje. Ova se problematika odnosi kako na imenovanje samih keramičkih vrsta i oblika, tako i na njihove morfološke, dekorativne, epigrafske i fakturalne karakteristike. Samo imenovanje upravo navedenih kategorija terminološki je problematično. Ne ulazeći u širu problematiku hrvatskoga strukovnoga nazivlja arheološke građe kojoj se zasad pristupalo isključivo unutar domene prapovijesti, preciznije donjeg i srednjeg paleolitika (Karavanić 1992 i http://struna.ihjj.hr/browse/?pid=33 (pregledano 7.7.2015.))[77], donosimo terminologiju koja je korištena prilikom osmišljavanja baze podataka te u ovome radu.

Za definiciju terminologije koristili smo se, osim leksikografskim izdanjima, nizom inozemnih publikacija gdje su pojedina imenovanja posebno uspješno provedena, npr. Mayet 1973 za ukrase, Ricci 1985, *La ceramica e i materiali* 2005 i dr. U nastavku donosimo osnove termine koji su korišteni unutar baze podataka i disertacije:

Fino stolno posuđe definirano je kao **klasa** keramičkoga materijala unutar koje se javljaju vrste posuđa čija je osnovna namjena konzumacija hrane i pića (tal. *ceramica fine da mensa*, engl. *fine ware*, fr. *ceramique fine*). Tehnološki se ovo posuđe ističe po posebnim metodama oblikovanja (u kalupu, tanke stijenke i sl.), a često i ukrašavanja, dok se pojedine vrste odlikuju i posebnim tehnološkim metodama pripreme gline i pečenja. Mahom su izrađene od posebno obrađenih ili biranih sirovina.

[77] Odsjek za arheologiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu 2012. godine organizirao je okrugli stol „Keramika – lokalno je univerzalno“ s nizom izlaganja koja su se dotakla problema terminologije, no ona dosad nisu objavljena.

Keramička vrsta: termin je koji obuhvaća keramički materijal smješten unutar pojedine klase te grupiran prema kriterijima morfologije i tehnologije, tvoreći koherentnu grupu koja je dodatno ograničena prema vanjskim faktorima kronologije i provenijencije. U ovom su radu obrađene slijedeće keramičke vrste:

Keramika tankih stijenki: fino stolno posuđe izrađeno na kolu, morfološki ograničeno na posuđe za piće, čija je osnovna karakteristika debljina stijenki (više u poglavlju o KTS). U ovom je radu korištena kratica **KTS**.

Glatka *terra sigillata*/tera sigilata: posuđe kojeg karakteriziraju oblici za posluživanje i konzumiranje kako hrane, tako i pića, dok mu je osnovna tehnološka značajka vrlo pročišćena keramika i crveni premaz koji bi u pravilu trebao biti sinteriziran, te oblici izrađeni prema standardiziranim modelima. Tera sigilata biva dodatno raščlanjena prema provenijenciji (italska, galska, afrička, itd.). Glatka tera sigilata može imati aplicirane ili *a la barbottine* ukrase. Termin italske tere sigilate, odnosno srednjoitalske i sjeveroitalske, odnosno padske, objašnjeni su i poglavlju *Definicija vrsta*. Korištena kratica je **TS**.

Reljefno ukrašena *terra sigillata*/tera sigilata:obuhvaća posuđe istih tehnoloških karakteristika no izrađeno u kalupu, što omogućava reljefno ukrašavanje stijenki. Reljefna tera sigilata također biva dodatno raščlanjena prema provenijenciji. Obuhvaća *Aco* i *Sarius* proizvode, o čijoj problematici vidi poglavlje *Definicija vrsta*.

Morfologija posuda

Oblici opisuju morfološko oblikovanje posuđa koristeći moderne termine, odnosno u ovom se radu ne donose latinski ili grčki nazivi. Oblici koji se koriste definirani su prema modelu na Slika 31, odnosno:

- **Zdjelica**: visina je manja od promjera u odnosu koji iznosi otprilike 1:2
- **Čaša**: visina je veća od promjera u odnosu koji iznosi otprilike 1:2
- **Šalica**: posuda s jednom ili dvijema ručkama čiji odnos visine i promjera ne prelazi 1:2
- **Vrč**: posuda s jednom ili dvije ručke; visina je veća od promjera u odnosu od 1:3 i više
- **Tanjur**: visina je manja od promjera u odnosu koji iznosi 1:3 ili više

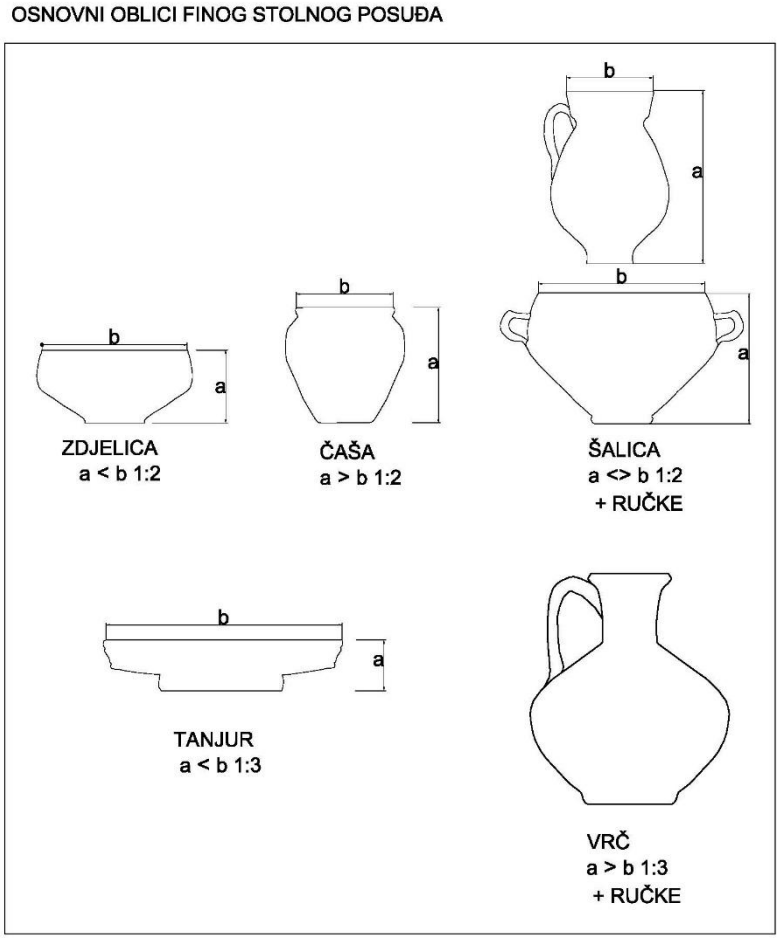

Slika 31. Definicija oblika finoga stolnoga posuđa izrađena za potrebe ovoga rada

Dijelovi posude definirani su, od dna prema vrhu posude kao, trbuh (zatvoreni oblici) ili stijenke (otvoreni oblici), rame, vrat, rub te, ukoliko je prisutna, ručka. Precizna

identifikacija pojedinih dijelova posuda, kao i osnovne karakteristike njihova oblikovanja donose se na Slika 32.

Dno: dio posude s kojim se ona oslanja na vodoravnu površinu. Može biti ravno ili oblikovano na različite načine. Ponekad njegov donji dio može tvoriti nogu.

Trbuh/stijenke: trbuh, kod zatvorenih posuda središnji je dio tijela posude, dok se taj dio kod otvorenih posuda naziva stijenkama. Kod zatvorenih posuda označava mjesto najvećeg promjera.

Rame: karakteristično za posude zatvorenoga tipa, odnosi se na prijelaz s trbuha prema vratu ili ramenu.

Vrat: ponekad se nalazi, kod zatvorenih posuda, između trbuha ili ramena i ruba. Može biti visok ili nizak, te uzak ili širok.

Rub: označava završni, gornji, dio posude, te se može odnositi na više ili niže područje ovisno o oblikovanju.

Ručka: prisutna kod šalice i vrčeva, obično se veže na rub/vrat i rame/trbuh.

Faktura

U ovom radu fakturom smatramo kombinaciju karakteristika koje su odraz tehnologije proizvodnje pojedine posude. U njemačkoj se literaturi za fakturu koristi termini *Fabrikat*(npr. Schindler, Scheffenegger 1977: 194-200), što je posebno učestalo upravo kod keramičkih vrsta TS i KTS, zbog čega smo se odlučili na korištenje hrvatskoga naziva koji bi bilo adekvatan prijevod. Osnovne značajke fakture jesu:

Keramička struktura: rezultat je glinene smjese, dodanih ili prirodno prisutnih primjesa te mineraloških promjena nastalih tijekom pečenja. Osnovne značajke strukture su:

Boja (definirana prema Munsell tablicama)

Primjese (definirane prema boji, količini i dimenzijama, rijetko prema sastavu)

Rupice (termin označava praznine nastale tijekom mineraloških procesa koji zahvaćaju glinu tijekom pečenja)

Taktilne karakteristike: registrirane su jer mogu olakšati interpretaciju ulomaka (opisuju keramiku na dodir, prema čvrstoći i karakteristici loma).

Premaz: odnosi se na više ili manje tanki sloj razrijeđene i vrlo pročišćene gline koji prekriva oblikovanu posudu, a nanosi se kistom ili uranjanjem. Izdvojene značajke premaza jesu:

Boja (definirana prema Munsell tablicama)

Kvaliteta (**dobre se kvalitete** smatra postojani premaz jednolične boje i nanosa, **loše** onaj koji nije nanesen ravnomjerno i nije iste boje; **apsorbirani** jer premaz koji se upio u glinu posude, **tanki** je premaz koji omogućava razlučivanje boje gline posude, dok je **ljuskasti** premaz koji se ljušti)

Sjaj (dodatno opisuje premaz kao **sjajni** ili **mat**)

Ukras

Ukras ovih dvaju keramičkih vrsta može biti realiziran na više načina. Način realizacije ukrasa nazivamo **Vrstom**. Unutar svake vrste javljaju se različiti **motivi**, koji samostalno ili u kombinaciji tvore ukras na površini posuda.

Vrste ukrašavanja koje su ustanovljene podijeljene su na:

1. *a la barbottine*: ukrasi koji se izrađuju mješavinom pročišćene tekuće gline koju se nanosi na površinu posude pomoću alatke u obliku kapaljke oblikujući uglavnom stilizirane ili geometrijske motive
2. pjeskasti: ukras koji rezultira grubom vanjskom i/ili unutarnjom površinom posude, nanosi se kistom/četkom ili umakanjem u mješavinu tekuće gline (koja nakon pečenja tvori premaz) pomiješane sa sitnim zrnima pijeska
3. utisnut kotačićem: ukras koji je oblikovan pomoću kružnog kalupa na kojem se nalaze izbočenja željenog oblika koja se, okrećući kotačić po površini posude, utiskuju u glinu i tvore repetitivne stilizirane motive
4. urezani ukras: različitim oštrim predmetima (igla, češalj) moguće je po površini posude urezati različite motive
5. utisnut prstima: odnosi se na vrstu ukrašavanja KTS pomoću koje se modificira površina posude tako da se oblikuju udubljenja elipsastoga oblika

6. aplicirani ukras: aplika je ukrasni element koji je, prije postavljanja na posudu, oblikovan pomoću pločaste matrice (tal. *matrice a placca*) ili slobodno, te je zatim apliciran – zalijepljen – na posudu uz pomoć tekuće gline
7. reljefno ukrašavanje: odnosi se na ukrase koji su izrađeni pomoću kalupa, no za razliku od aplika, oni se s kalupa direktno prenose na stijenke posude, odnosno, posuda se oblikuje pomoću kalupa. Na ovaj je način moguće ukrasiti veće površine kompleksnim motivima

Ovisno o vrsti ukrašavanja, ili njihovoj kombinaciji, definirani su motivi koji se pojavljuju na obrađenom posuđu. U Katalogu ukrasa (Prilog 4) donosi se popis te shematski prikaz ukrasnih motiva.

Epigrafija

Na obrađenim vrstama keramike nerijetko se nalaze natpisi, koji tvore epigrafski aparat pojedinoga nalaza, te dopuštaju dodatne metode interpretacije. Prema načinu izrade i trenutku stvaranja, epigrafski se elementi dijele na:

Pečate

Pečatom se smatra žig koji je na posudu postavljen u trenutku oblikovanja, odnosno prije pečenja. Pečat tvore **natpis** i **pečatno polje** (okvir ili reljefno polje unutar kojeg se nalazi natpis), koje ne mora nužno biti prisutno.

Prema pečatnom polju pečati koji su uočeni dijele se na:

Četvrtaste (pečatno polje je četverokutno)

In planta pedis (pečatno polje oblikovano je kao stopalo)

Tabula ansata (pečatno polje oblikovano je kao četvrtasta površina s krajnjim krilcima)

Ukoliko pečatno polje nedostaje, pečat može biti postavljen **unutar ukrasa** preko cijele površine posude ili ograničen na manji dio.

Grafite

Grafitom se smatraju natpisi, numeričke ili anepigrafske oznake koje se na posudu urezuju nakon pečenja. S obzirom da svaki grafit tvori zaseban i individualan natpis, oni mogu biti grupirani tek prema vrsti poruke koju prenose.

Slika 32. Dijelovi posuda i njihovo oblikovanje (prema razradi koja je učinjena za potrebe ovoga rada)

5.4 Analiza podataka

Završna faza rada na materijalu, analiza, provedena je nakon obrade svih nalaza. Prije svega nalazi su komparirani na razini sjeverne Liburnije, što je omogućilo definiranje osnovnih tipova. Potom se pristupilo bibliografskoj studiji koja je omogućila uspostavu analogija za svaki pojedini tip.

5.4.1 Definiranje tipova

Tipovi ITS definirani su prema *Conspectus* 1990, dok su oni KTS definirani prema nalazima s relevantnih lokaliteta (više u poglavljima o pojedinim keramičkim vrstama). No prije definiranja analogija nalazi su grupirani prema istovjetnim karakteristikama i povezani pomoću ID broja prvog primjerka pojedinoga tipa. Na taj je način stvoren kostur tipologije koji je znatno olakšao slijedeću fazu definiranja analogija.

5.4.2 Analogije

Ova je faza obuhvatila komparativni rad na definiranju analogija prema materijalu s objavljenih lokaliteta, a čija zemljopisno-kronološka slika odgovara onoj liburnskoga prostora. Pri tom su registrirane analogije morfologije i ukrasa, no u pojedinim su slučajevima registrirane i analogije samih ukrasa. Također, registrirane su i analogije pečata: prvenstveno je pečat definiran prema OCK („broj“ keramičara i ukoliko je bilo moguće, varijanta pečata) te su kasnije navedene analogije sa šireg područja istočnoga Jadrana. Nakon toga postupka pristupilo se datiranju tipova, te u slučaju ITS s pečatom datiranju pojedinih nalaza.

5.4.3 Datiranje

U našem slučaju veliki problem predstavlja neobjavljenost ne samo materijala, već i samih terenskih istraživanja, tako da u većini slučajeva nedostaje ikakav stratigrafski podatak relevantan za dataciju i ona se uglavnom temelji na analogijama (slično u Martin 2004). Stoga materijal koji je obrađen možemo metodološki, što se datiranja tiče, tretirati kao materijal s terenskoga pregleda, iako nam je u ovom slučaju uglavnom poznat kontekst nalaza, tj. tipologija lokaliteta.

Zbog tog razloga datiranje je provedeno isključivo na temelju komparativnih podataka s drugih lokaliteta, a za *terru sigillatu* prema *Conspectus-u*, u slučaju pečata prema OCK-u, dok je KTS u većini slučajeva datirana prema Schindler Kaudelka 1975 i

nadopunama iz 1998. i 2012. g. (Schindler Kaudelka, Schneider 1998a, Schindler Kaudelka 2012), Plesničar Gec 1977, te nizom drugih publikacija ukoliko bi se za to pokazala potreba.

S obzirom da navedena djela nisu uvijek temeljena na stratigrafiji pojedinih lokaliteta, a često ona niti nije dostatna za precizniju dataciju, potrebno je uzeti u obzir načine datiranja koje su primijenili pojedini autori.

U slučaju pečata na ITS, Ph. Kenrick navodi kako je problematika dvostruka(OCK 2000: 8). Naime, pojedini su lokaliteti datirani upravo pomoću ITS, pa se tada nalazimo u zatvorenom krugu. Zbog tog je razloga autor svoje datacije temeljio na obliku prema *Conspectusu* (OCK 2000: 8). U nekim slučajevima, moguće je bilo definirati samo TPQ datume (X+), dok je u drugima, kada je riječ o dugotrajnim oblicima, moguće reći samo „nekad unutar tog perioda“ (OCK 2000: 9).

Međutim, pojedini lokaliteti (npr. Magdalensberg ili logori na limesu) imaju određeno trajanje, koje se ne mora uvijek podudarati s globalnim trajanjem određenog keramičkog oblika, stoga je bilo potrebno utvrditi početak i kraj pojavljivanja određenog tipa na temelju analogija s različitih lokaliteta. To je posebno važno s obzirom da svi kvarnerski lokaliteti s kojih nalazi potječu nemaju, na temelju drugog materijala, kronološka ograničenja, pa je svaki tip mogao biti prisutan od početka njegove proizvodnje, pa sve do njenoga kraja. Naime, pretpostavka je kako je pojedini oblika, odnosno Tip, stigao na ovo područje tijekom perioda kada se proizvodio ili neposredno nakon njegova kraja, dok se sama depozicija u sloju mogla dogoditi i niz godina kasnije, no to u našem slučaju nije presudno. Na primjer, tip *Consp*. 9 čija se datacija (početak i kraj proizvodnje) smješta između 15. g. pr. K. i 15. g. po. K. na Kvarner je mogao biti dopremljen unutar toga tridesetogodišnjeg intervala, ili neposredno nakon.

Na taj se način pristupilo dataciji svakog pojedinog nalaza navodeći početnu i završnu godinu. Unutar arheološkog diskursa, svaki autor bira koje će termine koristiti s obzirom na čvrstoću svojih datacija. Svakako valja uzeti u obzirom fleksibilnost koju nude opisni termini (Schindler Kaudelka 2012: 324-326), i u ovom ćemo ih radu također koristiti, no takav tip iznošenja datuma vrlo je teško statistički obraditi. Problem pretvaranja različitih datacija (npr. ranocarski, Augustovo doba i sl.) u podatke koje je moguće statistički obraditi, javlja se kod svakog pokušaja uniformiranja podataka iz

različitih izvora. U ovom smo radu primijenili minimalni vremenski interval od 5 godina. To znači da smo svaku dataciju pokušali svesti na intervale od 5 godina, što odgovara datacijama u OCK te je dovoljno lako za manipuliranje, a opet dosta precizno. Na primjer, prema toj metodi Augustovo doba odgovara godinama od 30.[78] pr. K. do 15 po. K., s podjelama na rano, srednje i kasno, odnosno: 30.-15., 15.-0., 0.-15.

U slučaju datacija oko sredine ili krajem stoljeća primijenjena je metoda podjele stoljeća na 4 perioda, gdje je prvi početak, drugi i treći su sredina, a posljednji je kraj (prema Bes, Poblome 2006: 143).

Tako dobivene datacije dodijeljene su svakom pojedinom tipu, a kada nije bilo moguće definirati točan početak ili kraj, što je posebno prisutno kod KTS, datacija je dana na slijedeći način: (20) 30 – 60 (70), te je zbog toga za grafički prikaz datacija tipova korišten grafikon *candlestick* tipa.

No, tako dobivene datacije valjalo je dodatno preraditi kako bismo mogli uspostaviti regionalni trend importa, u čijoj su izradi korištene krajnje datacije – najranija i najkasnija. Naime pretpostavljeno je kako je u pojedini predmet mogao biti izvezen u bilo kojoj godini trajanja njegove proizvodnje, prema čemu je metoda izrade grafikona evolucije/trenda importa slijedeća. Na primjeru projekta ICRATES odabrani su intervali od 15 godina, unutar kojih se svaki predmet smjestio, s obzirom na dužinu svoje proizvodnje,smjestio kroz cijelo razdoblje (15) ili pak njegov dio (10, 5) (Fentress, Perkins 1987, Bes, Poblome 2006: 143, Bes 2015: 5-7). Ako opisanu metodu primijenimo na *Consp.* 18 tanjure (navodi se: posljednje desetljeće pr. K. – kroz tiberijansko doba) dobivamo raspon 15-0, 0-15, 15-30, 30-45, ali ukupno trajanje od 50 godina (10 pr. K.-40. po. K.). Prema tome jedan primjerak ovog tipa biva raspoređen u navedene intervale ili njihove dijelove, što potom biva podijeljeno s ukupnim godinama trajanja. Kako bismo dobili trend izvoza na Kvarner, dobivene brojčane podatke za svaki vremenski interval pomnožili smo s brojem primjeraka koji su ovdje ustanovljeni. Shematski prikaz metode donosi se u slijedećoj tabeli (Tabela 1):

[78] S obzirom da nije jasno kada bi trebalo smjestiti početak Augustova doba, je li to od 31. ili 27. g., odlučili smo se koristiti 30. a ne 25. g. jer bi potonja dosta smanjila raspon trajanja pojedinih tipova.

Raspon trajanja (50 g.)	15-0	0-15	15-30	30-45
Raspon koji se odnosi na Consp. 18	10-0	0-15	15-30	30-40
Br. posuda koje su izvažane kroz pojedino razdoblje	0, 2	0, 3	0, 3	0, 2
Količina na Kvarneru (npr. 5)	1	1, 5	1, 5	1

Tabela 1. Shematski prikaz izračuna trenda izvoza Consp. 18

Pri obradi podataka na regionalnoj razini podaci dobiveni postupkom datacije tako su priključeni onima dobivenima putem kvantifikacije, o čemu će biti više riječi u završnim poglavljima.

5.4.4 Kvantificiranje

Tijekom postupka prikupljanja podataka obrađeni su svi nalazi, uključujući i stijenke (posebno s lokaliteta koji su nedavno iskopavani), no kod izračuna količina one su uzete u obzir tek selektivno. Naime, čak i u slučaju kada se ulomci stijenki ne spajaju ne možemo sa sigurnošću tvrditi kako ne potječu od iste posude, prema tome ulomci vrlo malih dimenzija u kvantificiranju su zanemareni.

S druge strane, ulomci rubova, dna, ručki i ukrašenih stijenki tretirani su, osim kada su se mogli spojiti ili smo na temelju fakture bili u mogućnosti zaključiti kako je riječ o istoj posudi[79], kao zasebne posude.

Kombinacija datiranja i kvantificiranja temelji se na metodi koju su uspostavili E. Fentress iP. Perkins (Fentress, Perkins 1987) za afričku *terru sigillatu*. S obzirom na masovnu proizvodnju ITS, ali i KTS, bilo je moguće primijeniti istu metodu uz minimalnu prilagodbu s obzirom da nas je zanimala distribucija, a ne proizvodnja. Metoda primijenjena kod E. Fentress iP. Perkins (Fentress, Perkins 1987), temeljila se isključivo na površinskim nalazima i na situacijama s više od 1000 definiranih ulomaka kako bi se minimizirao problem depozicije ili sakupljanja (Fentress, Perkins 1987: 206). Što se tiče izračuna frekvencije proizvodnje, E. Fentress i P. Perkins primjenjuju

[79] Ovo je vrlo rijetki slučaj i odnosi se na slučaj *Consp.* 38 posuda s Porta pisane u Krku.

metodu podjele ukupnog broja ulomaka određenoga tipa kroz ukupne godine njegove proizvodnje (Fentress, Perkins 1987: 208). Ovaj tip analize određuje obujam proizvodnje na temelju eksportiranih proizvoda, no u našem je slučaju zanimljiv isključivo obim importa te njegova kronološka distribucija.[80] Ipak, polazne pretpostavke ove metode mogu se primijeniti na naš primjer, iako je problem primjene takvih distributivnih modela ovdje relativno malen broj ulomaka/primjeraka. Iako će se u rezultatima i taj tip analize predstaviti kao jedna od mogućnosti interpretacije podataka, te rezultate valja uzeti s oprezom jer bi nova istraživanja mogla drastično promijeniti njegove ishode.

Treba uzeti u obzir i osnovne razlike u modelima i načinima distribucije ARS kojom se bave E. Fentress i P. Perkins i onih ITS i KTS. Dok je ARS putovao zajedno s poljoprivrednim proizvodima koji su iz Afrike stizali u Evropu (Fentress, Perkins 1987: 209), ITS i njena distribucija jednim se većim dijelom vežu uz vojsku. Druge pretpostavljene distributivne metode ITS, te pretpostavljene metode distribucije KTS, za sada se vežu uz direktnu trgovinu, a što se Kvarnerskog područja tiče, valja istražiti ako se ove vrste mogu povezati uz neke druge, poglavito amfore.

Drugi aspekt čiju je interpretaciju omogućila metoda koju koriste E. Fentress i P. Perkins je interpretacija proizvodnje ARS u povijesnom smislu, poglavito kroz komparaciju s javnim gradnjama i u kontekstu važnijih povijesnih događaja u Africi (Fentress, Perkins 1987: 209). Isto je moguće i prema podacima distribucije, te će biti izloženo u zaključku.

[80] Za razradu obima proizvodnje ITS i KTS, slabo istraženo područje kao što je Kvarner, dalo bi krive rezultate, a s druge strane takve analize već postoje i ne spadaju u ciljeve ovog istraživanja.

5.5 Baza podataka ISKAN

S obzirom na količinu nalaza (ukupno je obrađeno 622) ulomaka ili cjelovitih posuda te nužnost prikupljanja različitih podataka, za potrebe ovoga rada osmišljena je relacijska (odnosna) baza podataka. Ona je izrađena pomoću MySQL *open source* programskoga jezika te je postavljena na web server koji se temelji na LAMP platformi (Linux, Apache, MySql, Php). Pristup bazi podataka odvija se kroz grafičko sučelje pomoću PHP i Javascript (AJAX) programskih jezika. Time je uspostavljen sustav koji omogućava unos i pregled podataka te njihovo ažuriranje.

Unutar baze podataka moguće je pohraniti tekstualne, grafičke i prostorne podatke (koordinate). Prostorni podaci (koordinate) prikazuju se na podlozi Google mape unutar samoga sustava čime je ustvari implementiran GIS sustav s minimalnim mogućnostima prostorne analize. To međutim ne znači da se kroz buduća istraživanja prikupljeni podaci neće moći integrirati u širi GIS sustav, odnosno samu mogućnost prostorne analize moguće je povećati. Naime, bazu podataka moguće je eksportirati u raznolike formate (.xml, .csv, .sql i mnoge druge), te importirati u druge sustave ukoliko se pokaže potreba.

Baza podataka postavljena je na web server što ju čini dostupnom na različitim lokacijama, ali joj daje i *portability*, što znači da, za razliku od softwarea koji se pokreće lokalno (odnosno koji je instaliran na osobnom računalu), a koji je ovisan o operativnom sustavu, moguće ju je koristiti na različitim platformama i uređajima, koristeći web preglednik. Samim time sustav ne mora biti instaliran na lokalnom računalu te koristi resurse servera. Jedini preduvjet za korištenja sustava su internet veza i neki od internet preglednika (npr. Google Chrome, Internet Explorer i dr.). Naziv ISKAN (Informacijski Sustav za Katalogiziranje Arheoloških Nalaza) dodijeljen s obzirom na mogućnosti odabira domene na koju je sustav postavljen.

Izbor ovih tehnologija bio je uvjetovan prvenstveno njihovom *open source* licencom što osim smanjenja troškova licenciranja, a koji kod vlasničkoga softwarea može doseći znatni iznos, smanjilo je i troškove izrade programskoga rješenja. Postavljanje na web server bitno je i po pitanju sigurnosti. Naime, osim što se *backup* svih podataka odvija na dnevnoj bazi server je zaštićen vatrozidom (*firewall*).

Baze podataka kao rješenje za vođenje kataloga nalaza ali i kompleksnijih terenskih podataka, u arheologiji se koriste od posljednjih desetljeća prošloga stoljeća, te su varijante izrade i korištenja doista šarolike. Brojne teorijske problematike i nove tehnološke mogućnosti pomaknuli su informatičke alate iz sfere metodologije u širu znanstvenu raspravu. Tako su pokrenuti brojni časopisi te se redovito organiziraju kongresi koji su posvećeni isključivo implementaciji informatičkih metoda u arheologiji (npr. u Italiji časopis CNRa *Archeologia e calcolatori* ili kongres CAA - Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA)). Na ovom ćemo se mjestu osvrnuti na pojedine primjere koji su konzultirani prilikom projektiranja ISKAN baze podataka.

Jedan od ranijih primjera korištenja računalne baze podataka onaj je OCK 2000. Ph. Kenrick, radeći na doradi postojećeg kataloga pečata na ITS (*Corpus vasorum arretinorum*), koristio se relacijskom bazom podataka te je ona sastavni dio novog izdanja (OCK 2000: 3). Sličan je sustav osmišljen za obradu pečata na sigilati iz *Iulie Concordie* (Annibaletto 2007). U Hrvatskoj arheologiji rani primjer korištenja baza podataka za obradu nalaza onaj je Vrdoljak 1995 za keramiku s lokaliteta Kalnik-Igrišće.

Sa širenjem brzopojasnog internetskog pristupa baze podataka pretvorile su se u web aplikacije postavljene na mrežnim stranicama, pa su tako brojni projekti i ustanove koje svoje podatke pohranjuju na serverima, ponekad dopuštajući vanjski pristup, dok su pojedine baze podataka osmišljene upravo zbog diseminacije podataka široj publici, a ponekad i njihova prikupljanja. U prvu se kategoriju ubraja *Roman Amphorae: a digital resource*[81] (University of Southampton), dok je primjer drugog tipa sam servis Archaeology Data Service[82] unutar kojeg je Southamptonov katalog amfora i uključen. Osim ustanova, i pojedini znanstveni projekti svoje rezultate diseminiraju postavljanjem na internet baza podataka koje su osmislili i koristili tijekom istraživanja, kao što je to slučaj sa sustavom projekta FACEM[83] Sveučilišta u Beču.

[81]http://archaeologydataservice.ac.uk/archives/view/amphora_ahrb_2005/cat_amph.cfm
[82]http://archaeologydataservice.ac.uk/easy/
[83]http://facem.at/

5.5.1 Struktura i projektiranje baze podataka i funkcionalnosti web aplikacije za upravljanje bazom

Sustav ISKAN osmišljen je na temelju ranije iznesene organizacije prikupljanja, katalogiziranja i analize nalaza (poglavlje disertacije *Prikupljanje i organizacija podataka*). Sami su podaci strukturirani u više tablica koje su međusobno povezane Primary i Foreign Key stupcima, prema modelu prikazanome na shemi u Prilog 2. Kod projektiranja vodilo se računa i o normalizaciji kako bi se spriječila zalihost podataka.

Unos podataka odvija se putem „formulara“ u obliku slobodnog teksta ili izbornika s predefiniranim podacima (*drop down menu*), a koji su podijeljeni u dva segmenta – koraka. Prvi se odnosi na osnovne podatke o nalazu (mjesto čuvanja, vrsta, dimenzije, osnovna literatura, slikovni prilozi), dok se drugi odnosi na karakteristike premaza i fakture, ukras i epigrafske podatke.

Osim toga, valja napomenuti kako je samo korištenje baze podataka osmišljeno unutar dva veća, no međusobno povezana, segmenta: onog koji se odnosi na nalaze i onog koji se odnosi na literaturu. Literaturu, organiziranu u kratice uz koje su povezani cjeloviti navodi, moguće je povezati uz različite značajke nalaza, a to su: opća literatura, ukras i pečat.

Zahvaljujući relacijama između podataka mogući su različiti upiti, pa su tako za potrebe ove disertacije osmišljene pretrage nalaza prema upitima:

- ID nalaza
- Ustanova
- Lokalitet
- Tip Lokaliteta
- Vrsta
- Oblik
- Tip
- Analogija
- Premaz
- Faktura

Dok je literaturu moguće pretražiti prema:

- Kratica

- Autor
- Naslov
- Publikacija

Sve je upite moguće kombinirati što omogućava kompleksnije analize. Podatke dobivene pretragom moguće je konzultirati u obliku popisa s osnovnim podacima o grupi nalaza, detaljnoga pregleda svakog nalaza te na kartografskoj podlozi, a svi su modeli iskorišteni, uz prilagodbu za ispis, unutar kataloškog dijela disertacije i poglavljima 10., 11., 12.

S obzirom da je sustav projektiran i izrađen između 2010. i 2011. g. pojedine značajke valjalo bi preraditi s obzirom na nove tehnološke mogućnosti, pa bi mogući budući razvoj sustava uključivao: implementacija različitih grafikona za prikaz statističkih podataka kod rezultata pretrage, redizajn korisničkoga sučelja zbog prikaza na mobilnim uređajima (*responsive* sučelje), razrada nadogradnje baze podataka za druge tipologije keramičkih kao i drugih nalaza.

6 DEFINICIJA KERAMIČKIH VRSTA ITALSKE *TERRE SIGILLATE* I KERAMIKE TANKIH STIJENKI: KARAKTERISTIKE, TERMINOLOGIJA, RAZVOJ PROIZVODNJE

Većinu arheoloških nalaza možemo definirati prema različitim kriterijima, odnosno pristupima: krono-tipološki, tehnološki, antropološki, kognitivni, društveni i ekonomski (preuzeto uz prilagodbe iz Giannichedda 2014: 83). Za keramičke predmete, posebno posude, najviše informacija možemo dobiti ukoliko im pristupimo krono-tipološkim, tehnološkim i ekonomskim aspektom, a tek kasnije moguće je primijeniti neki od drugih pristupa. U ovom ćemo se poglavlju osvrnuti upravo na ključne karakteristike dvaju keramičkih vrsta prema navedenim kriterijima, kako bismo uspostavili temelje za krono-tipološku studiju i društveno-ekonomsku interpretaciju nalaza koji su obrađeni u ovom radu. Osim toga osvrnut ćemo se na neke terminološke dvojbe te prikazati kratki pregled kronologije proizvodnih središta i njihove osnovne karakteristike. Posebno ćemo se osvrnuti na proizvodnju sjeverne Italije, jer većina materijala koji se u radu obrađuju dolazi s ovoga područja, a to se posebno odnosi na keramiku tankih stijenki.

S obzirom na vrlo dobru istraženost obaju keramičkih vrsta, moguće je jasno odrediti njihovu primarnu funkciju (antropološki aspekt), a to je funkcija stolnoga posuđa koje se koristilo za posluživanje hrane i pića. Osnovni oblici sigilatnoga posuđa su tanjur, zdjele različitih dimenzija, šalice, a javljaju se i posude u obliku tintarnice, čaše, kaleži, *modiolusi*, *kantharosi*, te boce i vrčevi (Brando 2008: 127-128). Oblici keramike tankih stijenki uglavnom su namijenjeni konzumaciji tekućina, pa se tako javljaju manje zdjele (*coppe*), šalice i čaše (Rizzo 2003: 25). Sekundarnu funkciju ove su posude imale kao grobni prilozi, no i u ovome slučaju uglavnom su polagane kao posude za držanje namirnica i tekućina, a ne kao osobni pribor pokojnika. Vjerojatno su unutar kućanstva, ali i šire, sigilatne i posude keramike tankih stijenki mogle služiti u nebrojenim aktivnostima (kao što i danas koristimo neko kućansko posuđe za druge namjene), no osnovna namjena zbog koje su izrađene, a potom i komercijalizirane, svakako je posluživanje hrane i pića.

Dok je *terra sigillata*, uključujući onu italske proizvodnje relativno jasno definirana keramička vrsta, keramika tankih stijenki, s obzirom na raznovrsnost tipova i regionalnih inačica, još uvijek ostaje podložna preinakama kako u definiciji tipova tako i u kronološkim aspektima. Posebice su problematične manje lokalne proizvodnje (one čija je distribucija prostorno ograničena) jer se u njima javljaju oblici koje tek rubno možemo smjestiti u ovu vrstu, što zbog morfološkoga odudaranja od standardnih tipova što zbog tehničke „manjkavosti" koja rezultira debljim stijenkama. Također, oblici koji se javljaju u KTS vrlo se često javljaju i kao kućanske keramike[84], pa je podjela između ove dvije vrste ponekad gotovo nemoguća (Mayet 1975: XII).

Definiciji *Sarius* šalica i *Aco* čaša detaljnije se obrađuje u poglavlju disertacije *Počeci i razvoj proizvodnje na području sjeverne Italije – Sarius i Aco.*

6.1 *Terra sigilata* italske proizvodnje: definicija vrste

Još 1981. g. G. Pucci razjašnjava terminologiju crvenopremazane ranoantičke keramike italske proizvodnje, identificirajući i glavne proizvodne regije: sjevernu, središnju i južnu Italiju, te ispravlja jednu od najčešćih terminoloških pogrešaka – korištenje termina *aretina* za srednjoitalsku sigilatu.

Sam naziv *aretina* (aretinska) legitiman je kada možemo sa sigurnošću tvrditi da je pojedini ulomak doista porijeklom iz Arezza, a to je moguće jedino ukoliko ima sačuvani pečat (Pucci 1981: 99, slično i Ettinger u *Conspectus* 1990: 5). Stoga, i u ovom će se radu koristiti nazivlje „srednjoitalska terra sigillata" (SITS) za onu keramika koja prema fakturi i premazu najvjerojatnije potječe iz središnje Italije, dok će se koristiti termin „padska *terra sigillata*" (PTS) korisititi za sjeveroitalsku sigilatnu proizvodnju. Termin aretinska koristiti ćemo isključivo kada smo u posjedu pečata proizvođača iz Arezza, a „italska terra sigillata" za svo sigilatno posuđe proizvedeno na italskom poluotoku od 1 st. pr. K. do 2. st. po. K. Na razini keramičkih struktura ova podjela odgovara Fabrikatu A u prvom slučaju, a u drugom Fabrikatima B i C (Schindler, Scheffenegger 1977: 16-21, Zabehlicky Scheffenegger 1998: 284).

[84]U ovom radu koristit ćemo termine *kućanska keramika* za posude pročišćene strukture čija je funkcija u kućanstvu stolna, kuhinjska (hladna priprema hrane) ili skladišna (u smočnici), dok će se termin *kuhinjska keramika* koristiti za posuđe grube strukture, odnosno ono čija je namjena priprema hrane na vatri. Ovi se termini mogu povezati s *Coarse ware* u engl., *ceramica comune* i *ceramica da cucina* u tal.

Sigilatna proizvodnja koja se javlja nakon neronovsko-klaudijevskoga razdoblja naziva se kasnoitalskom (*Tardo italica*), odnosno kasnopadskom (*Tardo padana*). Sigilata južnoitalske proizvodnje, sukladno njenoj dokazanoj distribuciji, dosad nije uočena na području interesa ovoga rada, stoga će joj biti posvećen tek manji osvrt u uvodnim poglavljima.

Što se samoga termina *terra sigillata* tiče, on se odnosi na reljefno ukrašavanje (*sigilla*) i uveden je u 18. st. u antikvarskom kontekstu, a kasnije je preuzet i u znanstvenom diskursu (Brando 2008: 127, n. 4). Iako se u izvorima ova keramika, jedna od rijetki keramičkih vrsta koju oni uopće spominju, naziva *Samia vasa*, termin *samian pottery* korišten je isključivo u anglosaksonskoj literaturi (Brando 2008: 127, n. 4).

Temeljem Puccijeve definicije, ali i drugih kasnijih radova (npr. Mazzeo Saracino 1985, Brando 2008 s opsežnom literaturom), te podacima objedinjenima u *Conspectus formarum* 1990 dolazi se do jasne tehnološke definicije keramičke vrste *terre sigillate* proizvedene u Italiji kao crvenopremazane keramike, čiji je premaz ostakljen/sinteriziran/*grésé* (za razliku od onoga jednostavno bojene keramike) što posude čini vodonepropusnima (Brando 2008: 127), dok je glina vrlo pročišćena i makroskopski se uočavaju tek rijetke vrlo male primjese. Takva tehnologija proizvodnje najvjerojatnije je zahtijevala peći s indirektnim pečenjem, odnosno peći koje su imale neku vrstu strukture za kanaliziranje plinova (npr. *fornaci a muffola* ili s tubulima) (Mazzeo Saracino 2000: 38, Cuomo di Caprio 2007: 337-348), koje su, prema arheometrijskim istraživanjima, mogle doseći temperature pečenja između 800 i 1000/1100 stupnjeva C (Pasquinucci, Menchelli 2006: 220, Cuomo di Caprio 2007: 329). Dok u Galiji postoje brojni nalazi peći s unutarnjim dimnjacima, u Italiji takve strukture još uvijek nisu arheološki prepoznate (Cuomo di Caprio 2007: 337). Sigilata može biti glatka (što ne isključuje aplicirane ili utisnute ukrase) ili, ona nešto kasnije proizvodnje, reljefno ukrašena (izrađena pomoću kalupa, vidi poglavlja *Terminologija* i niže). Svoje najranije oblike TS vuče iz tipologije crnopremazane italske keramike (tzv. Campane, *vernice nera*, *black-slipped ware*) (CPK), odnosno nastavlja na njenoj tradiciji, uz utjecaje istočnih radionica *Eastern sigillata* A (Pucci 1981: 99). Prijelazni oblici, koje definira E. Ettlinger u *Conspectus formarum* 1990: 3-4, javljaju se u tzv. crnoj sigilati. Također, termin koje je potrebno razjasniti, odnosno izbaciti iz upotrebe je

„pre-sigillata“, s kojim su se htjeli definirati rani, tranzicijski primjerci italske TS, no zbog nejasne definicije, često je korišten neprimjereno (Wells u *Conspectus formarum* 1990: 4), pa se ovim terminom ponekad definirala i crvenopremazana keramika republikanskoga razdoblja, no ona je također zasebna vrsta (Aprosio 2003: 155).

Terra sigillata tardo italica označava proizvodnju srednjoitalske *sigillate* nakon 40. g. po. K. Kao i prethodna proizvodnja razdvaja se na glatku i nešto kasniju reljefno ukrašenu. Jedini od zasigurno potvrđenih centara proizvodnje ustanovljen je u Pisi. Iako se smanjuje broj proizvođača, distribucija ovih proizvoda vrlo je široka (*Conspectus* 1990: 13-16).

Terra sigillata tardo padana termin je koji označava kasnu sigilatnu proizvodnju na području sjeverne Italije, no koja u kontinuitetu nastavlja proizvodnju ranijih radionica, ističući se ipak nekim novim karakteristikama (Zabehlicky-Scheffenegger 1992: 415): aplicirani ukrasni motivi, tipični za raniju srednjoitalsku proizvodnju na TSTP se javljaju od kasnoga Klaudijevoga doba – u drugoj pol. 1. st. uvodi se ukras *a la barbottine* na izvijene rubove posuda; novi oblici – uvođenje nove vrste pečata – *tria nomina* skraćeni na inicijale.

6.2 Keramika tankih stijenki italske proizvodnje: definicija vrste

Slično kao i sigilata, keramika tankih stijenki (KTS) potječe iz Etrurije, preciznije područja između sjevernoga Lacija i južne Toskane gdje je određeno područje distribucije najranijih oblika ove vrste koji se počinju javljati u drugoj polovici 2. st. pr. K. (Rizzo 2003: 25). Termin „keramika tankih stijenki“ (u hrvatskom preuzet iz talijanskoga *ceramica a pareti sottili*) prvi je definirao 1943. g. N. Lamboglia prilikom objave recenzije C. Simonettove monografije *Tessiner Gräberfelder: Ausgrabungen in Solduno, Locarno-Muralto, Minusio und Stabio*, a kako bi ju odvojio od termina *terra nigra*, svojstven vrsti belgijske keramike koji je do tada pogrešno korišten i za KTS (Lamboglia 1943: 182). Mnogi se autori danas ne slažu u potpunosti s nazivom „keramika tankih stijenki“ (Marabini Moevs 1973: 35, Mayet 1975: XI, Santrot, Santrot 1995: 119 i dr.), no on je ušao u stručnu i znanstvenu literaturu (enlg. *thin-walled ware* njem. *dünnwandige keramik*, fr. *céramique à parois fines*) kao naziv keramičke vrste te je prema tome poželjno njegove korištenje unatoč možebitnoj jezičnoj nezgrapnosti. Gotovo svaki autor koji se bavio KTS donosi ponešto drukčiju

definiciju ove vrste, što vjerojatno govori i o regionalnim razlikama u njenoj proizvodnji, pa joj tako neki pridodaju i balzamarije (Rizzo 2003), tanjure, posude za filtriranje, poklopce (Denaro 2008: 11). Ponekad je sličnost s kućanskom keramikom tolika da se tijekom obrade nalaza upitni ulomci sele iz jedne kategorije u drugu, kao što je bio slučaj s nekoliko oblika prepoznatih unutar materijala *South Etruria Survey* (Bosquet et al. 2008). Dok neki autori definiciju traže u morfologiji, a drugi u tehnologiji izrade, za razliku od *terre sigillate,* KTS nije lako definirati niti prema potonjoj, naime, oblici koje svrstavamo u ovu keramičku vrstu mogu biti izrađeni korištenjem različitih tehnologija pečenja, dok je oblikovanje uglavnom rađeno na kolu (Ricci 1985: 242). KTS se tako javlja kako u oksidacijskom tako i u redukcijskom pečenju, s ili bez premaza, s ili bez ukras, a debljina stijenki ne prelazi nekoliko milimetara (obično se navodi 5) (Mayet 1975: XII, 4). A. Carandini pak smatra kako debljina stijenki nije dovoljni pokazatelj za odvajanje ove vrste od ostale kućanske keramike, posebno kada se isti oblici javljaju u različitim dimenzijama (Carandini 1977: 25). Sami su ukrasi također izrađivani u različitim tehnikama: urezivanjem, utiskivanjem, *a la barbottine*, prevlačenjem pijeskom, i dr. Prema ustanovljenim radionicama koje su proizvodile KTS, ali i druge keramičke vrste, moguće je zaključiti da se ona pekla u istim pećima kao i ostala kućanska keramika (Faga 2011: 148).

No, upravo navedene značajke, ako već i tvore probleme u definiciji ove vrste, ipak pomažu u definiciji kronologije i provenijencije pojedinih tipova i produkcija. Zahvaljujući brojnim tipologijama koje su objavljene od 70-ih godina prošloga stoljeće, danas smo ipak u mogućnosti razlikovati tipične oblike KTS, dok se regionalno javljaju tipovi koje ne možemo sa sigurnošću svrstati u ovu vrstu.

6.3 Reljefno ukrašena sjeveroitalska *terra sigillata* i keramika tipa *Aco*

U ovu se kategoriju smješta sigilatno posuđe, mahom namijenjeno piću, koje je ukrašeno više ili manje kompleksnim scenama ili stiliziranim repertoarima te je, barem u dijelu koji je ukrašen, izrađeno u kalupu. Reljefno ukrašeno sigilatno posuđe proizvodilo se kako u srednjoitalskim, tako i, nešto kasnije, u sjeveroitalskim radionicama (Mazzeo Saracino 1985: 187-188, Pucci 1985: 365). Na ovaj su se način izrađivali krateri, modiolusi, pehari, zdjele i sl. posude čiji se oblici jasno oslanjaju na one metalnih predložaka.

Postojanje kompleksnih ukrasnih motiva, koji nerijetko, posebno u srednjoitalskoj proizvodnji, poprimaju visoku umjetničku kvalitetu, uvjetovalo je dvojaku metodologiju znanstvene obrade ovih posuda. S jedne se strane naglasak daje na morfološko oblikovanje posuda, dok se u većoj mjeri istraživači osvrću na same dekorativne motive, posebice pojedine pečatnike, koji u kombinaciji s radioničkim pečatima, uglavnom omogućuju identifikaciju majstora (za ograničenja ove metode na sjeveroitalskoj keramici vidi Schindler Kaudelka 2000a: 57). Radovi A. Stenica, Porten Palange i drugih tako često nadilaze arheološke interpretacijske metode i približavaju povijesno umjetničkoj interpretaciji (npr. Stenico 1976, Porten Palange 1992; 1995 i dr.).

Na području interesa ovoga rada dosad nisu ustanovljeni primjerci srednjoitalske reljefno ukrašene keramike, a i ona sjeveroitalska javlja se s tek dva oblika[85]: *Sarius* šalice i *Aco* čaše. Oba oblika originalni su izričaj sjeveroitalskih radionica gdje njihova proizvodnja, najprije s *Aco* čašama, započinje u drugoj pol. 1. st. pr. K., a najveći zamah bilježi se kroz augustejsko i tiberijevsko doba, kada zasigurno prestaje ona *Aco* (Lavizzari Pedrazzini 1987: 24).

Dok je *Sarius* šalice jednostavno uvrstiti unutar sigilatnoga posuđa jer su im tehnološke karakteristike istovjetne, pojedini majstori proizvodili su i druge oblike reljefne, ali i glatke sigilate, *Aco* čaše nalaze se negdje „između“ *sigillate* i KTS, jer su tek ponekad premazane, a i sam oblik potječe iz repertoara te vrste. Pojedini majstori, npr. *Clemens*, proizvodili su oba tipa posuda. Pitanje klasifikacije ovog materijala i dalje je otvoreno, pa tako pojedini autori ove dvije vrste tretiraju zajedno, dok ih drugi razdvajaju u zasebne proizvodnje bez većih dodirnih točaka (Schindler Kaudelka 2000a: 62).

Sarius šalice karakterizira „dvodijelno“ tijelo izrađeno od dva gotovo istovjetna poluloptasta segmenta koji se u središnjem dijelu spajaju. Oni tako ustvari tvore trbuh posude i visoki konkavni rub. Najčešće posjeduju trakaste kanelirane ručke, na čijem se gornjem dijelu ponekad nalaze aplike. Dno je prstenasto, s ravnom ili profiliranom donjom površinom. Reljefni se ukras nalazi na trbuhu – donjem dijelu posude – dok je rub uvijek gladak, s ponekad naglašenim i stanjenim završetkom (Mazzeo Saracino

[85] Inv. 508 iz Stinice mogao bi pripadati drugom obliku.

1985: 220). Dekorativni su motivi izrazito šaroliki, a mogu se podijeliti u nekoliko kategorija:

- biljni
- biljni i životinjski
- figuralni
- arhitektonski
- kompozicije različitih elemenata
- stilizirani

Aco keramika, pretežito čaše koje morfološki podsjećaju na rane oblike KTS (Schindler Kaudelka 1, 2), uglavnom imaju tek neznatno naglašen rub, no jedna varijante ima visok konkavni rub, a unutar ove vrste smještaju se i zdjelice. Kod čaša je dno ravno, ponekad stepenicom odvojeno od jajolikog, više ili manje visokog tijela. Ukras se uglavnom smješta na donje 2/3 posude, ostavljajući gornji dio ispod ruba bez ukrasa, u čemu podsjećaju na *Sarius* šalice. Ukras koji je jedinstven za ovaj tip posude je tzv. *Kommaregen* (doslovno: kiša zareza), odnosno ukras gusto, ali pravilno, postavljenih reljefnih trokutića koji mogu tvoriti jednostavnu dekorativnu traku ili njezin donji rub može imati krajeve u obliku rombova. Unutar tako dobivenih praznina – trokuta – smještaju se razni ukrasni motivi (girlande, cvjetići i sl.). Prema nekim autorima ovaj je ukras izričaj keltske tradicije sjeveroitalske keramičarske proizvodnje (Lavizzari Pedrazzini 1987: 35). Gornji dio ukrasa često je od glatkog dijela odvojen kanelurama ili pak biljnim frizom oblikovanim od listića, cvjetića i sl.[86] elemenata, a unutar ili ispod kojeg se obično nalazi i pečat. Međutim, *Aco* čaše često su ukrašene i kompleksnijim motivima koji prate tematike izdvojene za *Sarius* šalice, a figuralni elementi mogu biti kombinirani i s *Kommaregen* ukrasom. U jednoj varijanti ukrasnu traku umjesto trokutića tvori motiv koji imitira savijeno pruće košare,a prisutne su i ukošene crte realizirane sitnim točkama (Lavizzari Pedrazzini 1987: 35, 38)[87].

Aco keramika javlja se s ili bez premaza, koji može biti istovjetan onom sigilate ili smećkasti, tanak i apsorbiran, ali može biti i glazirana[88], posebno zdjelice (Lavizzari

[86] Prema Lavizzari Pedrazzini ovaj je element helenistička komponenta ukrasa (Lavizzari Pedrazzini 1987: 35).
[87] Autorica i posljednja dva motiva povezuje uz keltsku dekorativnu tradiciju.
[88] Olovna glazura varira između zelenih, sivih i smeđih tonova.

Pedrazzini 1987: 26). U slučaju čaša, sve vrste površinske prevlake ograničene su na vanjsku i rubni dio unutarnje površine posuda.

7 IDENTIFIKACIJA PROIZVODNIH SREDIŠTA ITS I KTS

Za proizvodnju *terre sigillate* identifikacija proizvodnih središta od samih početaka istraživanja provodila se prema radioničkim pečatima, prema kojima je definiran veliki broj sudionika u proizvodnji (*C. Varr.*), iako njihova uloga nije uvijek posve jasna (detaljnije u poglavlju *Organizacija proizvodnje*). Sama atribucija pojedinih pečata (proizvođača) pojedinoj radionici danas je odbačena zbog definiranja podružnica koje su djelovale i u posve drugim regijama carstva (Pucci 1985: 366). Definicija provenijencije, odnosno proizvodnih regija, također je moguća prema tehnološkoj tipizaciji (tj. karakteristikama keramičke strukture i premaza), pa je tako moguće odrediti potječe li posuda iz sjeverne, središnje ili južne Italije, te eventualno iz nekih drugih proizvodnih regija (Galija, Afrika, istočni Mediteran itd.). Kod keramike tankih stijenki moguća je slična metoda identifikacije makro proizvodne regije, no u ovom slučaju varijacije su puno veće i ova je metoda učinkovitija kod dobro definiranih proizvodnih regija (npr. jadranska sjeverna Italija, Lyon i sl.). Ukrasi i oblici mogu također, u većoj ili manjoj mjeri, pomoći u definiciji proizvodne zone određenih tipova, međutim tek u pojedinim slučajevima, jer su ukrasi na ovim keramičkim vrstama uglavnom standardizirani (*Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum* 2001), a tek poneki oblik regionalno je specifičan. Nekoliko primjera ove metode odnosi se na razlikovanje pojedinih oblika italske i afričke TS (*Consp*. 43/Hayes 2), ili definiranje panonske proizvodnje keramike tankih stijenki prema specifičnom ukrasu.

Osim pomoći koju nam pružaju navede karakteristike, i sama struktura i vrsta premaza također su od velike pomoći pri primarnoj definiciji proizvodnih zona: imajući na umu definirane Fabricate A, B i C (Schindler, Scheffenegger 1977: 194-200) moguće je, naravno uz nešto prakse, s velikom vjerojatnošću pretpostaviti proizvodnu regiju: središnju ili sjevernu Italiju; južnoitalska sigilata također je dobro odrediva prema makroskopskim karakteristikama. Točnost prosudbe keramologa potvrđena je i arheometrijskim istraživanjima (Schneider, Daszkiewicz 2006: 537).

Ključan i definitivan odgovor mogu dati arheometrijske analize, koje su pomogle u razlikovanju aretinske, pizanske i lionske proizvodnje (Pucci 1985: 369, *Conspectus* 1990: 27-35), no u slučaju sjeveroitalske TS one do sad nisu dale zadovoljavajuće rezultate s obzirom da je geologija padskoga područja uglavnom vrlo

ujednačena. Do sad su analizirani materijali iz nekoliko srednjoitalskih utvrđenih (i istraženih) radionica - Arezzo, Cincelli, Pisa, Lyon, Torrita di Siena, Vasanello, Scoppieto – te onih iz Campanie (Calles, Pozzuoli, Napoli) te iz Ordone (Schneider, Daszkiewicz 2006: 537). U sjevernoj Italiji, tek su rijetki proizvodni centri definirani sa sigurnošću, pa iako su arheometrijski definirane skupine te baze podataka njihovih arheometrijskih karakteristika postoje, one nisu povezane s geološkim karakteristikama sirovine s nekog određenog područja – izostaju njihove lokacije (Picon 1994, Schneider, Daszkiewicz 2006: 537, Zabehlicky-Scheffenegger 2006 i dr.).

Povijesni izvori također su korišteni za definiranje proizvodnih područja, pa se tako u literaturi često citiraju:

- pismo Augusta Meceni (*Saturn.*, 2, 42, 12): „*lasar Arretinum...Cilniorum smaragde...iaspis figulorum*“;
- Plinije (*Nat. Hist.*, XXXV, 160-161): „*Maior pars hominum terrenis utitur vasis. Samia etiam nunc in esculentis laudantur. Retinent hanc nobilitatem et Arretium in Italiaet calicum tantum Surrentum, Hasta, Pollentia, in Hispania Saguntum, in Asia Pergamum. Habent et Trallis ibi opera sua et in Italia Mutina, quoniam et sic gentes nobilitantur et haec quoque per maria, terras ultro citro portantur, insignibus rotae officinis*“;
- Marzial (I, 53,6): „*sic Arretinae violant vrystallina tetae*“ i (14,98): „*Aeewrina nimis ne sperne vasa monemus*“;
- Skolii Persiju (*Sat*. I, 130): „*ex Arretio municipio, ibu funt arretina vasa*“ i „*rubrum fictile: quod est arretinum*“;
- Pseudo-virigil (*AL 259 Riese, PLM IV, 158 Bahrens*): „*Arretine calix, mensis decor ante paternis, ante manus medici quam bene sanus eras*“;
- Gloss., V, 615, 41: „*Arietina sunt vasa rubra*“;
- Izidor iz Sevilje (*Etymologia*, XX, 4, 3): „*Fictilia vasa in Samo insula prima inventa traduntur, facta ex creta et indurata igni; unde et samia vasa. Postea inventum et rubricam addere et ex rubra creta fingere“* i (*Etymologia*, XX, 4, 5): *„Aretina vasa ex Aretino municipio Italiae dicuntur, ubi funt: sunt enim rubra. De quibus Sedulius: rubra quod appositum testa ministrat olus.“*

  (svi izvori prema Brando 2008: 127 s ranijom literaturom)

Ipak, u izvorima nedostaju neka od važnijih središta;iznimka je Arezzo koji prema istim izvorima predstavlja važno proizvodno središte i pokretač je proizvodnje, dok su druga spomenuta središta arheološki još uvijek nedokazana(za diskusiju o izvorima vidi Križek 1961, Pucci 1985: 365-366, Brando 2008: 127, Kiiskinen 2013: 33).

Arheološki, sama identifikacija radionica moguća je prema dva tipa indikatora:

- direktni (nepokretni): nalaz peći, nalaz zagorenih slojeva, nalazi velike količine otpada (*in situ*), nalazi radioničkih pogona (bazen za dekantaciju, proizvodni prostori, itd.)
- indirektni (pokretni): kalupi, otpad nastao uslijed proizvodnje, deformirani ulomci/posude, ulomci/posude s promijenjenom bojom/teksturom

Sigurno definiranim proizvodnim centrom smatra se onaj kod kojeg su pronađeni direktni indikatori proizvodnje, iako je, u slučaju preklapanja više indirektnih pokazatelja vjerojatnost da se nalazimo u blizini radionice veća.

Valja dodati kako se ponekad, kao indirektni indikator proizvodnje koristi i distribucija, koja može, uvjetno rečeno i ovisno o materijalu o kojem je riječ, ukazati na šire područje provenijencije ovisno o koncentraciji distribucije. U tom su slučaju indikativni podaci o kapilarnoj distribuciji pojedine vrste unutar jednog zemljopisnog područja, negoli oni o većim koncentracijama unutar jednoga lokaliteta. Navedenu je metodu upotrijebila M. P. Lavizzari Pedrazzini kod definicije proizvodnih središta *Aco* čaša na području Ticina-Verbana, dok se s druge strane, u slučaju Cremone, gdje su ustanovljeni kalupi, takva metoda pokazala pogrešnom (Lavizzari Pedrazzini 1987: 21). Ova je metoda na neki način posuđena iz drugih povijesnih znanosti (npr. povijesti umjetnosti) i obilno se oslanja na stilska obilježja proizvoda, što nije uvijek najpoželjnije u slučaju proizvoda koji se izrađuju u kalupu, pa se prema tome i jednostavno „kopiraju“. U teoriji, zamisao je naravno točna, tim više što antička keramika i jest donekle regionalizirani proizvod, no kod same primjene susrećemo se s osnovnim problemima takvog razmišljanja, a to je stanje istraženosti[89] te nemogućnost rekonstrukcije „apsolutnog“ broja primjeraka koji su se u antici proizveli, što bi bio preduvjet za bilo koji oblik kvantificiranja distribucije (Willet, Poblome 2011: 102).

[89] Na što se osvrće i sama Lavizzari Pedrazzini (Lavizzari Pedrazzini 1987: 21).

Sami se rezultati potom mogu vrlo lako „prilagoditi“ uvriježenim mišljenjima i općeprihvaćenim tezama[90], te bi stoga tako dobivene rezultate uvijek valjalo usporediti s onima dobivenim drugim metodama.

7.1 PROIZVODNJA NA PODRUČJU SREDIŠNJE I JUŽNE ITALIJE

7.1.1 Terra sigillata

Razvoj crnopremazane keramike kroz 1. st. pr. K., uz vjerojatne vanjske utjecaje, dovodi do stvaranja nove, crvenopremazane keramike, a taj se proces može pripisati majstorima keramičarima koji su djelovali u unutrašnjosti Etrurije, možda i u samom Arezzu, i datirati sredinom stoljeća (Pucci 1981: 99, Brecciaroli Taborelli 2005: 71, Kiiskinen 2013: 52-53). Takav razvoj razvidan je iz morfologije pojedinih oblika, npr. Consp. 1, 4, 8 i dr., a istovjetna proizvodna područja, ako i iste radionice, dokazani su i arheometrijskom analizom ulomaka CPK Campane B iz Cose i Arezza, sigilate iz Arezza, Pise i Cincelli te kasnoitalske TS te je dokazana regionalna etrurijska provenijencija (Marabini Moevs 2006: 7). Analiza problematike početka proizvodnje SITS dovodi do identifikacije različitih godina s obzirom na različite kriterije prema kojima se ona pokušala definirati[91], pa se tako, prema nekim autorima početak proizvodnje datira prije 47 g. pr. K., dok ju drugi smještaju između 47. i 30 g. pr. K., a neki u 59. g. pr. K. (Pucci 1981: 99-100, Sangrisio 1998: 919, OCK, za detaljnu raspravu Kiiskinen 2013: 24, te u poglavlju disertacije *Organizacija proizvodnje*). Čijem se god mišljenju priklonili, možemo generalizirati da je njezina proizvodnja zasigurno započeta sredinom, a najkasnije u drugoj polovini 1. st. pr. K. Početna faza proizvodnje prema Pucciju traje do 30ih godina 1. st. pr. K., a prema Sangrisiu do 46. g., a karakterizira ju ograničena distribucija (zapadna obala Italije i sporadično zapadni Mediteran) (Pucci 1981: 102), te javljanje crne sigilate. Drugi autori, poglavito Kenrick, donose nešto drukčiju kronologiju pa početnu fazu smještaju između 40-21/15 g. (OCK 2000). Između 30. i 15. g. pr. K. započinje proizvodnja reljefno ukrašenih posuda, a

[90] Navodimo primjer crikveničke proizvodnje, čija distribucija obuhvaća čitavu Liburniju i Japodiju. U slučaju da je ona identificirana isključivo prema distribuciji, da li bi taj podatak Crikvenicu smjestio unutar potencijalnih kandidata za lokaciju radionice, ili bi se ipak prije pomislilo na Zadar, Senj ili možda neki antički centar lociran južnije?

[91] Tako će se Sangrisio osloniti na povijesne izvore i političke događaje koje onomastički povezuje uz proizvođače sigilate, a Kenrick na pečate.

raste i kvaliteta glatke proizvodnje, što neki autori povezuju uz dolazak keramičara s istoka koji se zapošljavaju u aretinskim radionicama (Pucci 1981: 102). Prema Kenricku druga se faza smješta između 20. i 15. g. pr. K., a prema Sangrisiu između 30. i 20. g. (Sangrisio 1998: 921) Nakon 15. g. pr. K. (s čime s uglavnom slažu svi autori) započinje klasična faza aretinske sigilate – tipologija je standardizirana, kvaliteta je vrhunska, a distribucija najširа – kada u Arezzu djeluje oko 90 većih i manjih radionica (Pucci 1981: 102). Ova faza traje do 50. g. po. K. kada počinje proizvodnja takozvane *tardo italiche* (OCK 2000).

Donosimo kratku tablicu (Tabela 2) kako bismo olakšali praćenje pretpostavljenih faza proizvodnje SITS:

FAZA	**Godineau**	**Pucci**	**Menchelli**	**Sangrisio**	**Paturzo**	**OCK**
Početak	50.-45./30. g.	prije 47. g. (na temelju brodoloma Planier 3)	prije 47. g. (na temelju brodoloma Planier 3)	59. g. pr. K.		Nakon 40 g. pr. K.
1. faza	30.-10.g.(početak reljefno ukrašene proizvodnje)		40.-.20./ 15. g.		30.-25. g. (početak reljefno ukrašene proizvodnje)	između 40. i 21. g. pr. K.
2. faza	10. g. pr. K. - 5. g. po. K.					20. pr. K. - 15 g.
3. faza	5. g. – 30. g.					15.-50. g.
Tardo-italica	40.-45./60.-70. g.					od 50. g. na dalje

Tabela 2. Faze proizvodnje SITS prema različitim autorima (Godineau 1968, Pucci 1981, Menchelli 2005, Sangrisio 1998, Paturzo 1996)

Nakon početaka u Arezzu i okolici, proizvodnja sigilate, prvenstveno ona *Cn. Ateia* seli u druge centre Etrurije, jedan od kojih je Pisa, te ubrzo i na područje Galije, gdje je jedan od najvažnijih centara onaj u Lyonu (La Muette), a drugi u La

Graufesenqueu. Proizvodnja se u drugoj fazi također javlja u Campaniji (Pozzuoli, Cales) te u sjevernoj Italiju. Modaliteti preuzimanja trenda crvenopremazane keramike, odnosno otvaranja podružnica aretinskih majstora na potonjim područjima nije posve razjašnjena. Pisansku proizvodnju pratimo barem do sredine 2. st. po. Kr. (Pucci 1981: 99, OCK 2000, Kiiskinen2013: 27).

Slika 33. Pretpostavljeni i potvrđeni proizvodni centri SITS i južnoitalske TS

7.1.2 Dosad ustanovljeni proizvodni centri ITS u srednjoj i južnoj Italiji (Slika 33)

7.1.2.1.1 Arezzo

Velike količine *terre sigillate* tijekom stoljeća nađene su u Arezzu, o čemu svjedoče i pisani izvori, najstariji od kojih potječe iz 13. st. (Pucci 1985: 371). Razmještaj svih nalaza donosi se na Slika 34. Pretpostavljena proizvodnja *Cn. Ateiusa* potvrđena je 1954 g. kada je otkriven radionički otpad na lokalitetu via Nardi, odbačen

unutar triju velikih otpadnih jama. Osim otpada koji sadrži prepečene, nepravilno pečene, deformirane i međusobno slijepljene posude, tijekom istraživanja pronađeni su i brojni kalupi. Uz nekoliko pečata za izradu ukrasa na kalupima, pronađen je i pečatnik ATEI (Maetzke 1959: 25). Prema Kenricku datacija ove radionice kreće se između 5 i 15 g. pr. K. (OCK 2000: 28).

Krajem 19. st. pokraj crkve s. Marija in Gradi istražene su radioničke strukture (neki autori navode bazene za pripremu gline i druge „tragove radionice", dok drugi navode i peći) s ostacima proizvodnje različitih keramičara: *P.(+C?), Clodius Proculus, C. Clodius Sabinus, M. Perennius (+ Tigranus, Bargathes, Saturninus, Crescens), Rasinius, Vibienus?, A. Vibi Scrofula*) (Pucci 1985, OCK 2000: 27). Na ovom je lokalitetu navodno postojala ranija radionica crnopremazane keramike, a prema nekim autorima upravo na temelju pečata, ovdje bi valjalo tražiti i najraniju proizvodnju reljefno ukrašene sigilate, dok Kenrick navodi nalaz podnice, prema čemu je vjerojatno da se dio materijala odnosi na rezidencijalni kompleks (Paturzo 1996: 64, 69-70, OCK 2000: 27). Peć koju se povezuje uz *L.* i *C. Petroniusa Coriae* bila je smještena na području via degli Albergotti (OCK2000: 27).

Publiusova se proizvodnja povezuje uz lokalitet Piaggia di Murello, gdje je vjerojatno prisutan radionički otpad čija se pretpostavljena datacija proteže od 15. do 5. g. pr. K. (OCK2000: 27). Na području Badia-S. Francesco-Teatro Petrarca pronađeni su pečati *C.* i *L. Annius, L. Avilius Sura, C. Volusenus, L. Pomponius Pisanus. C. Memmius*, te nekoliko grafita koji se odnose na izračune pojedinih pečenja (CIL XI 6702.1, 6702.3, Camodeca 2006: 210-211, fig. 4, 5). Prema Paturzu i u ovim se radionicama kroz ranija razdoblja proizvodila crnopremazana keramika, a prema izvještajima s najranijih istraživanja koje je proveo Gamurrini, ovdje su se našli ostaci radioničkih objekata (Paturzo 1996: 64, 90). Potonji, ali i drugi pečati pronađeni su izvan grada kod Fonte Pozzolo, no smatra se da je riječ o prebačenoj zemlji. Također se smatra kako je u ulici Cenci bila smještena radionica *L. Titiusa*, a na trgu s. Agostino ona *C. Amuriusa*.

Nedaleko ovih pozicija također su pronađeni ostaci peći na lokalitetima Orciolaia i Calcerelle (Pucci 1985: 368, 371, Fülle 1997: 137). Na Orcaioli prisutni su i nalazi otpada crnopremazane keramike, dok su na sigilati identificarni pečati *Atiochus, An(), Anto(), Chalinvs, Charito, Dassius, Hec(), Hylas, Lus(), Nicephorvs, C. Se(),*

Stephanvs, Trypho (Paturzo 1996: 61-62, OCK 2000: 26). Na Calcerelle prvi nalazi pronađeni su 1492 g., no postoje i noviji podaci; bilježi se proizvodnja *Calidivs Striga* i *P. Domitivsa* , s datacijom od 15 g. pr. K do 5 g. pr. K. (OCK 2000: 26).

Sjeverno od grada, na obalama Arna, registrirane su proizvodnje na lokalitetima Cincelli i Ponte a Buriano. Na Cincelli, istraživanom u 18. st., pronađene su, uz velike količine otpada, i same peći. Prisutni su pečati *C. Annivs, C. Caenivs, C. Cispivs, P. Cornelivs, C. Gavivs, M. Perennivs Tigranvs/Bargathes/Cresecens*. Pretpostavljena je proizvodnja od 15 g. pr. K. do 40/50 po. K. (OCK2000: 26). Ovdje su pronađeni i kalupi (Pucci 1985: 368, 371, Fülle 1997: 137) te reljefno ukrašena posuda s utisnutim novcem, navodno Augusta (post 27. pr. K.) (Paturzo 1996: 91). Na obližnjem lokalitetu, Ponte a Buriano, bila je, navodno, također prisutna peć. Kenrick smatra kako su ova dva lokaliteta na neki način povezana pa im je i kronologija slična, dok za potonji donosi pečate *P. Corneliuas i C. Telliusa* (OCK2000: 26).

Slika 34. Prostorni razmještaj nalaza koji upućuju na keramičarske radionice na području Arezza (preuzeto iz Fülle 1997: 130, fig. 2)

Aretinska se proizvodnja smješta u razdoblje od treće četvrtine 1. st. pr. K. pa barem do treće četvrtine 1. st. po. K. (Kenrick 2004: 254).

7.1.2.1.2 Pisa

Radionički otpad u „Via san Zeno“ iskopan je 1965 g., no opsežnija je analiza objavljena tek 1995 g. (Paoletti 1995). Riječ je o radionici u kojoj je proizvodio *Cn. Ateius*, a prije njega vjerojatno *Valerii,* bila je aktivna od 15 g. pr. K. do 20-30 g. po. K. Ovdje je zaštitnim istraživanja otkopana veća količina sigilatnih ulomaka, ali i drugih keramičkih vrsta (amfore, lonci), no pronađene su i deformirane i slijepljen posude, matrice, razdjelnici i vjerojatno dijelovi strukture peći, koji su tvorili deblji sloj, odnosno nisu bili odbačeni u jame (Pucci 1985: 368-369, Paoletti 1995: 325, 327, OCK 2000: 30, Paquinucci, Menchelli 2006: 219-220). Osim Ateiusovih pečata otkriveni su i oni *Ma(h)esa, Hilariusa i Zoilusa*, a nedaleko ove pozicije i oni *Crestusa, Evhodusa, Xanthusa i Salvusa* (Paoletti 1995: 328, Pasquinucci, Menchelli 2006: 217).

Radionica „Pisa via Santo Stefano“ nalazi se između antičkoga gradskoga središta i luke (Isola di Migliarino), odnosno u sjevernom suburbiju antičkoga grada. Ovdje je tijekom istraživanja 1991. g. također otkriven proizvodni otpad i razdjelnici, a odnose se na kasnoateiansku, odnosno kasnoitalsku sigilatu, što je potvrđeno pečatima *L. Rasinius Pisanusa, Sex. Murriusa Festusa, C. P.() Pisanusa* (Kenrick 1996: 40-41, 2000: 30, Menchelli et al. 2001: 91, Pasquinucci, Menchelli 2006: 218-219).

Isola di Migliarino treći je proizvodni kompleks koji se povezuje uz pizansku sigilatnu proizvodnju *Cn. Ateia*. Ovaj je lokalitet posebno zanimljiv zbog svoga smještaja u neposrednoj blizini luke na ušću rijeke *Auserculus* (Serchio). Prema pronađenom otpadu ovaj se centar povezuje, osim uz *Ateia* i njegove radnike (*Mahes, Zoilus, Xanthus,Crestus, Euhodus, Marius*) i uz neke od kasno-italskih proizvođača: *L. Rasinius Pisanus, Murrii, C. P. Pi(sanus), L. Nonius Flor(entinus)*, što dataciju radioničkih aktivnosti smješta od kraja 1. st. pr. K. do sredine 2.st.po. K. Osim toga pronađeno je 60-ak razdjelnika i dijelovi strukture peći, a posebno je zanimljiv nalaz ulomka s grafitom koji bilježi pečenje 2630 posuda šestorice keramičara robova u „manjoj peći“ a nosi pečat *Sex. Murriusa Festusa* (Camodeca 2006: 207, Paquinucci, Menchelli 2006: 219-220, za pečate vidi i OCK 2000: 31). Iz Pise potječe još jedan grafit s izračunom pečenja (CIL XI 6702, 15).

7.1.2.1.3 Torrita di Siena

Na području Torrite di Siena, nedaleko antičke *statio Manliana*, na lokalitetu Poggetti otkrivene su dvije peći, od koji je peć A mogla služiti za proizvodnju TS, a peć

B za ostale proizvode koji se navode kao repertoar radionice: kućanska (s ili bez premaza) i kuhinjska keramika (uključujući *a vernice rossa interna*), građevinska keramika, amfore, kadionice i KTS. Na to upućuju rijetki nalazi tubula za kanaliziranje zraka između vatrišne komore i komore za pečenje. A da se na ovom lokalitetu proizvodila *sigillata* potvrđuju brojni nalazi pečata *Cordus*, poznatoga iz Chiusi i Rima (*Umbricio Cordo* 1992: 82-89), koji su uglavnom nađeni među otpadom nedaleko peći (*Umbricio Cordo* 1992: 94). Unutar otpadnoga materijala najčešći je oblik Consp. 3.2, slijede Consp. 34, 20.4 i 37.1, dok su rijetki oblici Consp. 36.3 i 4.6 (*Umbricio Cordo* 1992: 100), a česti su aplicirani ukrasi. Osim ulomaka posuda, pronađena je i ploča za izradu apliciranih ukrasa (arheometrijski aretinske provenijencije), od kojih se neki javljaju na proizvodima ove radionice, a česti su i ukrasi utisnuti kotačićem (*Umbricio Cordo* 1992: 101). Ulomak matrice (arheometrijski aretinske provenijencije) i nekoliko ulomaka reljefne sigilate mogli bi upućivati na izradu takvih proizvoda i na ovom lokalitetu (*Umbricio Cordo* 1992: 101). Na lokalitetu su česti i nalazi razdjelnika (*Umbricio Cordo* 1992: 116-117).

Na lokalitetu Poggetti pronađeni su i pečatirani ulomci, a najčešći pečat je *Cordus* (rijeđe *C. Cordus*) u *tabuli ansati* ili *planta pedis*, kojeg autori povezuju s *C. Umbricius Cordus* koji se javlja na nekoliko ulomaka tegula otkrivenih unutar peći (*Umbricio Cordo* 1992: 113). Osim na već navedenim lokalitetima pečat je prepoznat na širem području u okolici Siene (*Umbricio Cordo* 1992: 114). Drugi pečat koji se javlja na lokalitetu je CAMV – *Camurius*, čija je proizvodnja pretpostavljena u Arezzu, no ovdje se javlja na otpadnom ulomku bez premaza i arheometrijskim je analizama potvrđeno njegovo lokalno porijeklo. Slično se može reći i za pečate, odnosno keramičare, *Manneiusa* i *L. Umbricius Hospesa* (LVM.H)(*Umbricio Cordo* 1992: 114, vidi i OCK 2000: 33).

7.1.2.1.4 Scoppieto

Proizvodno središte, smješteno nedaleko Terni u Umbriji, locirano je nakon terenskih pregleda i geofizičkih istraživanja te podrobno istraženo kroz nekoliko godina iskopavanja, a već su preliminarni rezultati omogućili identifikaciju proizvodnje TS i njenih „vlasnika“: *L(ucius) Plo() Zos(imus)* i *L(ucius) Plot() Por()* koji su često potpisivali zajedno (Bergamini NS: 5, 20). Osim ovih, javljaju se i pečati P. AV GL,

AMAN, CRESCENS, C.SEN, HER, L M C, COV, M.P.FES. te anepigrafski pečati s biljnim ukrasima (Bergamini 2002-2003: 19).

Početna datacija radionice smješta se u augustovo doba (prisutna je manja količina pečata u četvrtastom polju), s trajanjem sve do 2. st. po. K. (Bergamini 2002-2003: 14). Otkopani su kako peć tako i pomoćni objekti, bazen za dekantaciju gline, kanali i sl. strukture koje definitivno potvrđuju proizvodnju keramike. Više ulomaka kalupa i pečata za kalupe, kao i proizvodnoga otpada potvrđuje proizvodnju reljefne TS (Bergamini 2003, Bergamini 2005). Dio navedenih kalupa nosi pečat *M. Perreniusa Crescensa* i aretinske je provenijencije (arheometrija), na temelju čega je u Scoppietu pretpostavljena proizvodnja dijela asortimana ovoga proizvođača (Bergamini 2002-2003: 6-11, Bergamini 2003, 2010). Osim TS i KTS (vidi niže), ovdje su se proizvodile i građevinska keramike te uljanice i kućanska keramika, a distribucija pečata, uz koncentraciju u Rimu i Ostiji, doseže sjevernu Afriku (Bergamini 2002-2003: 13-14). Najčešći oblik je *Consp*. 3.2, većinu proizvodnje čini glatka sigilata s čestim apliciranim i utisnutim ukrasima (Bergamini 2005), dok reljefno ukrašeni ulomci imaju analogije u aretinskoj i kasno-italskoj proizvodnji (Bergamini 2002-2003: 22).

7.1.2.1.5 Gubbio

Na položaju Vittorina, tijekom 70ih i 80ih godina 20. st. istraženi su ostaci keramičarske radionice datirane u ranocarsko doba, gdje je ustanovljena i proizvodnja SITS. U Gubbiu je ustanovljena i ranija keramičarska proizvodnja etruščanske tradicije, također potvrđena nalazom peći (Germini 2011: 107-108).

7.1.2.1.6 Vasanello

Krajem 1. st. pr. K., na lokalitetu Cesurli-Poggio delle Mentuccia smjestila se radionica *Q. Anchariusa* i velikog broja njegovih robova. 1985 g. iskopani su peć i velika količina otpada, ali i ulomaka strukture peći i više od stotinu kalupa. Struktura unutar koje su pronađeni ostaci peći, koja je, prema autorima, posve razrušena i prebačena u navedenu strukturu, interpretirana je kao bazen za čuvanje gline (Sforzini 1990: 257, OCK 2000: 33-35, Menchelli 2005: 159, Pastura 2012: 48-49). Proizvodila se uglavnom glatka sigilata, no valja istaknuti proizvodnju reljefno ukrašene sigilate koja se oslanja na aretinske modele (Porten Palange 1992), a posebice nalaz nekoliko

kalupa za *Aco* pehare s pečatom *BVCCIO* (Sforzini 1990: t. V, a,b) koje se inače smatra sjeveroitalskim proizvodom. Uz sigilatu koja se proizvodila između 20. – 1. g. pr. K. (OCK 2000: 35), proizvodila se i kuhinjska keramika, a prema rezultatima arheometrijskih istraživanja moguće je pretpostaviti uspješnu keramičarsku proizvodnju na širem području oko Orte (Olcese 2004: 208-282, 288).

7.1.2.1.7 Rim – Prima porta

U sjevernom suburbiju Rima, 60ih godina 20. st. u neposrednoj blizini Prime porte utvrđen je radionički otpad sastavljen od različitih keramičkih vrsta: kuhinjska keramika, fino stolno posuđe i *terra sigillata* s anepigrafskim pečatima. Radionica datira u 1. st. po. K. (Peña 1993: 109, Picon 1994).

7.1.2.1.8 Ostia

Nalaz nekoliko slijepljenih posuda s pečatom *Sex. Annius Afer*, inače Aretinski keramičar (Pucci 1985: 366).

7.1.2.1.9 Cales (sjeverna Campania)

Uz nalaze proizvodnoga otpada i poznatu calensku keramičarsku tradiciju (crnopremazana keramika, nalazi otpada amfora Dr. 2-4, izori o proizvodnji crvenopremazanih tava), proizvodnja terre sigillate u ovome je centru dokazana i arheometrijskim istraživanjima (Picon 1994). Početak proizvodnje smješta se dosta rano, sredinom 1. st. pr. K., no tek krajem stoljeća premaz postaje ostakljen (*grésé*), a oblici se priklanjaju italskoj sigilati i onoj „della baia di Napoli A“. Najvažniji proizvođač, prema distribuciji, bio je *M. Lollius* s radnica *Lucriom* i *Philom()*, no prisutni su i pečati *Antiochus, Calad(), Pamphilus* i *Secundus*. Calenska se proizvodnja može pratiti do Tiberijevoga razdoblja (Soricelli 2004a: 299-300, vidi i OCK 2000: 28). Na području Kampanije identificirana je još tkz. *Vesuvian sigillata*/Campanian Orange Ware (Lasfargues, Picon 1982, McKenzie-Clark2012, 2012a).

7.1.2.1.10 Napuljski zaljev

Pozzuoli: keramičarski otpad u ovom središtu smješten u Napuljskom zaljevu otkopan je krajem 19. st. sjeverno od amfiteatra i potom biva odnesen u razne europske muzeje (Pucci 1985: 366). Iako neki autori smatraju kako se lokalizacija reljefne proizvodnje *N. Naevius Hilarius* ne može smjestiti u antički *Puteoli* samo na temelju tih nalaza zbog nedostatka direktnih indikatora (peći i sl.), Soricelli navodi kako je na lokalitetu pronađeno preko 300 ulomaka kalupa od kojih je 60 s pečatom, što smatra dovoljnim indikatorom sigurne lokalizacije *figline* (Soricelli 1982: 191). Početak proizvodnje mogao bi se smjestiti krajem 1. st. pr. K.-početka 1. st. po. K. (prema nalazima iz Oberadena), a kraj u tiberijevo doba ili najkasnije do 30/40 g., a pretpostavljeno je oko 50 keramičara (Kenrick 2004: 254, Soricelli 2004a: 302). Morfologija je analogna italskoj sigilati, iako se primjećuju pojedine posebnosti u oblikovanju dna, noge i rubova određenih oblika glatke sigilate, dok se dekorativni motivi reljefne sigilate povezuju uz Arezzo, posebno *Rasiniusov* repertoar (Soricelli 2004a: 302). Sredinom 1. st. javlja se tkz. „kasna puteolanska terra sigillta“, odnosno tip kalež s reljefnim ukrasom i bez pečata koji se nadovezuju na *Naeviusovu* proizvodnju i ograničene su distribucije (Soricelli 2004a: 303).

Cuma: slučajni nalazi triju kalupa (i druga dva koji su se kasnije pojavili na tržištu umjetnina) s isti pečati na kalupima kao u Pozzuoli (*N. Naevius Hilarius*) pojedine je autore navelo da ovdje smjeste njegovu radionicu. Prema interpretaciji G. Soricellia moguće je pretpostaviti, prema analizi pečata i ukrasa, početak proizvodnje u Cumi, te kasnije preseljenje radionice u lučko središte Pozzuoli. Ova je interpretacija na tragu potvrđenoga proširenja koje doživljava Aretinska proizvodnja *Cn. Ateiusa* u Pisi no nije definitivno potvrđena (Soricelli 1982: 193-194, OCK 2000: 32-33, Soricelli 2004a: 302, Gassner, Trapichler 2012: 3). Kenrick pretpostavlja dataciju proizvodnje između 1.-50. g. po. K. (OCK 2000: 32-33).

Napoli: terra sigillata nazvana Produzione A della Baia di Napoli/Campanian orange ware prvi je put identificirana u sjevernoj Africi kada je nazvana Tripolitanian Sigillata” (Kenrick 1985, 1987). Međutim, arheomtrijske analize i nalaz loše pečenih ulomaka u Napulju (lok. Girolamini i Chiesa di S. Maria Maggiore Napoli) (Soricelli 1987: 82-83, Soricelli et al. 1994: 67) potvrdili su njenu proizvodnju u Kampaniji, dok je jedna od radionica mogla djelovati u samom gradu (Gassner 2012: 6), na što dodatno

upućuju arheometrijske sličnosti s „Campanom A“ (Soricelli et al. 1994: 75). Najvažnijom se radionicom smatra ona *L. Pulliusa Carpusa* za koga su radili *Demetrius* i *Tertius,* a proizvodnja ove sigilate smješta se od 40 g. pr. K. do kraja augustovoga doba (Soricelli 2004a: 300).

7.1.3 Centri pretpostavljeni prema indirektnim indikatorima proizvodnje (Slika 33)

7.1.3.1.1 Doline rijeka Fine i Cecina

Terenskim su reambulacijama na ovom su području Toscane identificirani brojni radionički lokaliteti, za neke od kojih se pretpostavlja i proizvodnja TS, pa je tako za Poggio Fiori pretpostavljena proizvodnja s pečatima C. *Ateius* i *L. Rasinius Pisanus* smještena u 1. st. po. K. (Cherubini, Del Rio 1994, OCK 2000: 31).

7.1.3.1.2 Neidentificirane ili nedovoljno dokumentirane kampanske radionice

U Postu (sjeverna Campania) pretpostavljena je proizvodnja *Satr(ius)a* (Sorcielli 2004a: 300), dok je u obližnjem San Roccu pretpostavljena proizvodnja nepoznatoga keramičara (Soricelli 1985: 83). Prema nalazima iz Ischie i Monte Iata pretpostavljena još jedna proizvodnja reljefnoga posuđa u Napuljskome zaljevu koju valja pridodati puetolanskoj proizvodnji (Soricelli 2004a: 304). Nije preciznije lokalizirana niti nešto kasnija proizvodnja glatke sigilate koju bi također valjalo smjestiti unutar Napuljskoga zaljeva (Pozzuoli?) a prisutna je u visokom postotku u Pompejima i Herculaneumu netom prije erupcije. Oblici su kasnoitalski uz poneki lokalni *specificum* (Soricelli 2004a: 304). Osim navedenih proizvođača, prema G. Soricelliu, uz Campaniu bi valjalo povezati i radionice *Octaviusa* i njegovih radnika (*Diogen(es), Helod(), Herm(), Primus(), Secu(n)d(us), Tert(ius), Zetus*). Pretpostavljene lokacije radionice ovog keramičaru su *Nuceria* i Tiddis, kako zbog koncentracije nalaza tako i zbog određenih povijesnih indikacija. Unutar Napuljskoga zaljeva valjalo bi smjestiti i augustejsko-tiberijanske proizvodnje *Posid(onius)a* i *Pyla(des)a* (Soricelli 2004a: 304-305). Recentna istraživanja na materijalu iz Pompeja praćena arheometrijskim analizama, dovela su do identifikacije zasebne vrste kampanske sigilate, koja je i ranije pretpostavljena (Soricelli 1985: 83), a nazvana je „Vesuvian sigillata“, dok je

proizvodnja pretpostavljena u okolici Somme Vesuviane (McKenzie-Clark 2012, McKenzie-Clark 2012a).

Umbria

Osim proizvodnih centara definiranih direktnim nalazom peći i sličnih indikatora, na području Umbrije javlja se i nekoliko pretpostavljenih radionica, kao što je ona u San Cassiano pored Todi, gdje su unutar *ville rustiche* pronađeni ulomci otpada kako KTS tako i TS i jedan kalup, no sami proizvodni pogoni nisu sa sigurnošću locirani (Bergamini, Manca 2008).

Venosa/Ordona/Canosa

Pretpostavljena proizvodnja TS u tiberijevom razdoblju definirana prema koncentraciji distribucije pečata *Crepereius* i jednoga radnika (*Nothvs*) na području Ordone/Venose (OCK 2000: 35). Ordona se tim više smješta u moguće proizvodne centre s obzirom na nalaz kalupa za reljefno ukrašenu sigilatu unutar „obrtničke četvrti", a čija je lokalno porijeklo arheometrijski potvrđeno (Rizzitelli 2001: 269). S radionicama u Ordoni ili na širem apulskom području povezuju se pečati *Labio* i *Satr/*palma (*idem*).

7.1.4 Keramika tankih stijenki

Za ovu se keramičku vrstu obično navodi bliska zavisnost o oblicima metalnih posuda, kojom se objašnjava debljina stijenki, glatkoća površine, sjajni premaz ali i oštri prijelazi između različitih dijelova posude koji su više svojstvo metala nego keramike (Marabini Moevs 1973: 35-36). Najraniji srednjoitalski oblici KTS (Marabini I) tako se povezuju uz Kasno željeznodobne situle, no inspiraciju za morfologiju ovih proizvoda valja tražiti i u etrušćanskoj te helenističkoj keramičarskoj proizvodnji i toreutici (Marabini Moevs 1973: 35-36).

Kao što je već rečeno, počeci proizvodnje KTS mogu se pratiti od 2. st. pr. K., a ove proizvode karakterizira tvrda i kompaktna struktura, a pri pečenju nije posebnu pažnju nije pridana atmosferi unutar peći, pa boja posuda varira od narančaste do sivkaste. Osim toga, republikansku KTS karakterizira nedostatak premaza. Prema Marabini Moevs najraniji se oblici oslanjaju na keramičarsku tradiciju italskoga

željeznoga doba (kultura Golasecca, Este), onu latenske kulture uz upliv trendova helenističke toreutike i keramike (posebno se ističu veze s Pergamom) (Marabini Moevs 1973). U ranoj fazi tako se isprepleću morfološke inačice preuzete iz Europske željeznodobne tradicije, uz koje se javljaju dekorativni motivi inspirirani helenističkom tradicijom, iako se jednostavnost ukrašavanja također pripisuje latenskom substratu. Takvi su utjecaji stizali kako iz padske doline, gdje su ih upili već Etrušćani posredstvom svojih „kolonija“, a kasnije su rimskom okupacijom dodatno naglašeni, tako i iz Ligurije i Galije, nakon rimskoga susretanja s tamošnjim autohtonim plemenima. A. Ricci pak navodi kako je KTS tipičan italski proizvod, odvojen od helenističke tradicije, tim više što se istovremeno, na istom području (Etrurija) i dalje proizvodi crnopremazana keramika helenističkoga tipa. Autorica je tako, ne odbacujući mogući latenski utjecaj, ipak pokušala odrediti sličnosti između ovih dvaju proizvodnji i na temelju tih tipova odrediti proizvodna središta najranijih oblika KTS (Ricci 1985: 345).

Slika 35. Pretpostavljeni i potvrđeni centri proizvodnje KTS u središnjoj i južnoj Italiji

7.1.5 Centri pretpostavljeni prema indirektnim indikatorima proizvodnje (Slika 35)

7.1.5.1.1 Volterra, Pisa, srednja i sjeverna Etruria

Prema morfološko-tehnološkim karakteristikama u Volterri je prepoznat jedan od važniji centara proizvodnje crnopremazane keramike koji je bio aktivan između 4./3. i 1 st. pr. K. Pretpostavlja se da je riječ o urbanom proizvodnom središtu koji je pojedine proizvode vrlo uspješno plasirao na vanjska tržišta kroz obližnja lučka središta (Di Giuseppe 2005: 36). Eksport *Volterrane* D se tako registrira duž tirenske obale, u Galiji, Hispaniji ali i padskoj dolini (Di Giuseppe 2005: 39). Upravo uz volteransku keramičarsku tradiciju A. Ricci povezuje i KTS, a možda bi distribucija ovih proizvoda mogla toj tvrdnji dati dodatno uporište (Ricci 1985: 345-346). Osim Volterre, A. Ricci navodi i mogućnost lokalizacije proizvodnje KTS u okolici Siene (Poggio Lucco Malignano) te u okolici Tuscanie (Ricci 1985: 345), dok je crnopremazana keramika proizvedene, prema arheometrijskim podacima i u Lucci (*Luca*), na području Livorna, u Pisi i dolini Arna, na području Chiusi, Arezza i Populonie (Menchelli 1994: 207, Di Giuseppe 2005: 37). U posljednjim su godinama neka od ovih središta doista i potvrdila svoju proizvodnju direktnim indikatorima (*vidi niže*).

7.1.5.1.2 Umbria

U San Cassiano pored Todi, unutar *ville rustiche* pronađeni su ulomci otpada kako KTS tako i TS i jedan kalup, no sami proizvodni pogoni nisu sa sigurnošću locirani (Bergamini, Manca 2008, više u poglavlju disertacije o *Dosad ustanovljeni proizvodni centri ITS u srednjoj i južnoj Italiji*).

7.1.5.1.3 Jadranska središnja Italija

U regiji Marche, osim ustanovljenih radionica (Jesi) javlja se i nekoliko lokaliteta na kojima je pretpostavljena keramičarska proizvodnja, npr. San Lorenzo in Campo (*Suasa*), gdje su pronađeni otpadni primjerci posuda KTS datirani u razdoblje 1.-2. st. po. K. koje nije moguće povezati uz određeni proizvodni lokalitet, a zbog morfološko-dekorativnih značajki proizvodnja ovoga posuđa pretpostavljena je i Urbinu i Portorecanati (Montironi 1991: 173, Brecciaroli Taborelli 1996-97: 263).

7.1.5.1.4 Kampanska proizvodnja

Slično kao i za proizvodnju u Etruriji, ova je proizvodnja identificirana na temelju indirektnih pokazatelja, odnosno na temelju morfološko tehnoloških karakteristika posuda (Ricci 1985: 348). Međutim, u posljednje su vrijeme na području Kampanije doista identificirani proizvodni centri (*vidi poglavlje SITS*).

7.1.5.1.5 Sicilijanska proizvodnja

U Siciliji je identificirano više proizvodnih središta (Morgantina?, Siracusa – vidi niže), međutim identificirani su i neki tipovi koje bi trebalo povezati s centrima koji još uvijek nisu identificirani direktnim pokazateljima (Ricci 1985: 347-348, Denaro 2008: 13, 87). Jedan od tih centara je Segesta, čija je proizvodnja potvrđena arheometrijskim podacima, a čiji su počeci pretpostavljeni krajem 2. -početkom 1. st. pr. K. kao imitacija proizvoda iz Etrurije, iako se većina tipova smješta između kraja 1. st. pr. K. i sredine 1. st. po. K., dok se proizvodnja, uz osjetno slabljenje, može pratiti do kraja 1. st. (Denaro 2008: 86).[92] Na temelju makroskopskih zapažanja moguća je proizvodnja i na Liparima (Denaro 2008: 88).

7.1.6 Dosad ustanovljeni proizvodni centri KTS u srednjoj i južnoj Italiji (Slika 35)

7.1.6.1.1 Vingone (Scandicci)

Ostaci peći i velike količine otpadnoga materijala definitivno su locirali keramičarsku proizvodnju na ovome lokalitetu smještenome u dolini potoka Vingone (De Marinis et al. 1994: 287). U ovoj su se polivalentnoj figlini proizvodili razni oblici KTS koji čine oko 15% proizvodnoga asortimana, a uključuju čaše, šalice, čaše s ručkom i zdjelice, čija se datacija smješta kroz 1. st. pr. K., uz moguće produljenje sve do 2. st. (Fabbri 2006: 65, 67). Brojni tipovi mogu se pratiti kako u KTS tako i u kućanskoj keramici, čineći tako odličan primjer dihotomije keramičarske proizvodnje stolnoga i kućanskoga posuđa. Brojni tipovi karakteristični su za ovu proizvodnju, a moguće je pratiti i tipove koji se morfološki oslanjaju na sjeveroitalsku (padsku)

[92] Iako je metodologija provođenja arheometrijskih analiza u ovom slučaju vrlo precizna, jer je autor imao na raspolaganju vrlo opsežnu bazu podataka kako glina tako i keramike, nastalu tijekom istraživanja ranijih proizvodnji, ipak nedostaju direktni indikatori proizvodnje.

proizvodnju, iako je veći broj tipova ipak blizak etrurijskim modelima (Fabbri 2006: 66).

7.1.6.1.2 Empoli

U samom gradskom središtu (Piazza della Propositura) ustanovljena je keramičarska radionica čija se prva faza proizvodnje smješta u 3. i 2. st. pr. K., kada se proizvodila crnopremazana, siva keramika i KTS, dok se u drugoj fazi, datiranoj u sredinu 1. st. pr. K.-sredinu 2. st. po. K. nastavlja proizvodnja KTS i uvodi proizvodnja kućanske keramike sive strukture (Pittari 2006: 20, 24). Iako sama peć nije pronađena, količina keramičarskoga otpada dovoljna je kako bi se sa sigurnošću moglo tvrditi postojanje radionice (Pittari 2006: 21). KTS iz Empolija pečena je kako u oksidacijskoj tako i u redukcijskoj atmosferi, oblici se uglavnom odnose na čaše, no prisutne su i zdjelice te šalice i ampule(?) (Pittari 2006: 24, 25).

7.1.6.1.3 Ansedonia

Nedaleko Albinie, proizvodnoga centra unutar agera Cose, na području luke, ustanovljen je keramičarski otpad unutar kojeg se nalaze i ulomci keramike tankih stijenki (Vitali et al. 2005: 262).

7.1.6.1.4 Buonconvento (Santa Cristina)

Uz *mansio* koja se smjestila na križanju cesta za Sienu, Roselle te obalu, pronađen je proizvodno središte u kojem su se proizvodili građevinska keramika, amfore, kućanska keramika i KTS. Čini se da su u blizini postojali i drugi obrtnička središta (tekstilni, metalni), a pretpostavljeni su i prostori za skladištenje i prodaju proizvoda (Goggioli, Valenti 2010: 34-35). KTS se javlja sa šalicama (2 ručke), s barbotinne ili urezanim ukrasom ili pak neukrašene. Tipološki se ovi proizvodi datiraju od pol. 1. st. pr. K. do kraja 1. st. po. K. (Goggioli, Valenti 2010: 34).

7.1.6.1.5 Torrita di Siena

Unutar keramičarske radionice koja je, između ostaloga proizvodila i sigilatno posuđe (vidi u poglavlju *Dosad ustanovljeni proizvodni centri ITS u srednjoj...*), utvrđena je proizvodnja deset oblika KTS i njihovih varijanti koji uključuju čaše, zdjelice, šalice te dosad neutvrđen oblik zdjele s ručkom (zaimača) (Ruga 1992: 119). Prema pečatu na sigilati, ali i građevinskoj keramici, ova se radionica pripisuju *C.*

Umbriciu Cordu i smješta se u sredinu 1. st. po. K. (Pucci 1992: 143-144, 145). Kao i ostale radionice tiberske doline, tako je i ona u Torriti di Siena svoje proizvode plasirala južnije, na Rimsko tržište, a čini se da je njena distribucija na to tržište i ograničena (Pucci 1992: 145).

7.1.6.1.6 Chiusi – Marcianella

Na lokalitetu Marcianella nedaleko Chiusi registrirana je keramičarska proizvodnja koja započinje krajem III st. pr. K. a traje do početka I. st. pr. K. (Aprosio, Pizzo 2003: 75). Ovdje su se u prvoj fazi proizvodile crno i crveno premazana keramika, kućanska i kuhinjska keramika, KTS i *opus doliare,* dok se u drugoj fazi proizvode i amfore te tubuli i kasice za novac, a proizvodile su se i uljanice(Aprosio, Pizzo 2003: 76, 81, 153). Ranija KTS iz Marcianelle karakterizirana jer grubom strukturom (koja je zabilježena i u Cosi) i homogenim oblicima (Aprosio, Pizzo 2003: 161), dok se u drugoj fazi javljaju oblici tipični za najraniju proizvodnju KTS (npr. čaše Ricci I/7) i uglavnom se odnose na čaše i šalice, uvijek bez ukrasa, a nedostaju zdjelice (Aprosio, Pizzo 2003: 164-165).

7.1.6.1.7 Scoppieto (Terni)

Proizvodni centar na lokalitetu Scoppieto utvrđen je najprije kao proizvodni centar sigilatnoga posuđa (vidi u poglavlju *Dosad ustanovljeni proizvodni centri ITS u srednjoj...*), no već tijekom iskopavanja pretpostavljena je proizvodnja građevinske i kućanske keramike te uljanica (Bergamini 2002-2003: 13-14). Kasnijim istraživanjima ova su saznanja dopunjena, te je utvrđena proizvodnja KTS koja započinje u kasno-republikanskom razdoblju, a traje sve do početka 3. st. po. K., koristeći se modelima tipičnima za srednjoitalsku proizvodnju, posebno onu doline Tibera (Faga 2011: 150-151). Upravo je ova rijeka i najvjerojatniji put kojim su se scoppietanski proizvodi prevozili južnije, gdje je i identificirano glavno distribucijsko područje (Bergamini 2002-2003: 14), no oni se javljaju i na širem zapadnomediteranskom tržištu ali i u Germaniji i Panoniji (Faga 2011: 151, n. 70). Iako se proizvodnja u Scoppietu smješta u srednjoitalsku tradiciju, ipak su identificirani pojedini oblici koje možemo smatrati karakterističnima, a posebno se ističe istovremena proizvodnja posuda crvene i sive strukture, što je dosad ustanovljeno samo u Cremoni (Faga 2011: 151).

7.1.6.1.8 Sutri

Identificirana nalazom peći, ova se proizvodnja smješta u razdoblje između 60. i 70 g. po K., a morfološki ju karakteriziraju kako čaše tako i zdjelice (Duncan 1964, Ricci 1985: 346). U neposrednoj blizini, prema Duncanu, postojale su radionice koje su proizvodile građevinsku i kućansku keramiku, no istražena peć također je služila za proizvodnju šireg spektra kućanskoga posuđa (Duncan 1964: 51, zaključak). Proizvodi iz Sutrija, prema preliminarnim istraživanjima nisu bili namijenjeni širem tržištu, a njihove tehnička izvedba ne smatra se najboljom (Duncan 1964, Olcese 2003: 17)

7.1.6.1.9 Rim

Najbolje istraženi proizvodni centri na širem području *Urbsa* su onaj na Gianicolu i onaj „della Celsa“ na *vii Flaminii*. Na Gianicolu nisu pronađeni tragovi peći, međutim u više navrata istraživan je ovdje deponirani proizvodni otpad, a samo područje bogato je glinom te se tradicija keramičarskoga obrta, uz pokoji navod u povijesnim izvorima, zadržala gotovo do danas. Arheometrijskom analizom obuhvaćeni su i ulomci keramike tankih stijenki kako bi ih se usporedilo s uljanicama s potpisom *Restitutus*, čija je radionica također pretpostavljena na ovom području (Olcese 1994a: 239-240).

U radionici „la Cesla“, uz druge vrste kućanskoga posuđa, utvrđena je i proizvodnja KTS, čija se kronologija okvirno smješta u 1. i 2. st. po. K. (Olcese 2003: 12-13). Proizvodnja u „la Celsi“ odvijala se unutar dva kompleksa, a KTS se povezuje uz obje, iako je ona iz Radionice 2 opsežnije objavljena (Olcese 2011-2012: 191-193). Distribucija proizvoda ove radionice uglavnom je regionalna (Olcese 1994a). Uz okolicu Rima vežu se još slijedeće radionice koje su proizvodile KTS: Allumiere, Mazzano Romano, Tivoli (S. Anna).

7.1.6.1.10 Colleferro/Paliano - Grotta di Principotti (Frosinone)

Sjeverno od Frosinonea, na području Colleferra, ustanovljeno je više proizvodnih centara, jedan od koji, smješten nedaleko Paliana, proizvodio je i KTS. Poznate su čaše čije se datacija smješta u 1. st. po. K. (Lutazzi 1998).

7.1.6.1.11 *Aesis* (Jesi)

Aesis, smješten u tkz. *ager Gallicus* uz *viu Flaminiu* bio je i sjedište jedne keramičarske proizvodnje, koja je od 120/110 do 50/40 g. pr. K. proizvodila i KTS. Riječ je o jajolikim čašama (Marabini IV-VI) i poluloptastim zdjelicama (Marabini

XXXVI) proizvedenima s crvenkastim premazom i strukturom (Brecciaroli Taborelli 1996-97: 200). U ovoj su se radionici proizvodile i lucerne (Brecciaroli Taborelli 1996-97: 220). No u Jesi je ustanovljena i proizvodnja CPK (Brecciaroli Taborelli 1998). Najraniji materijal esinatske radionice vuče jasne tipološke paralele iz etrušćansko-lacijalskoga kulturnoga kruga, dok se u kasnijem materijalu primjećuje određena hibridnost između tipično srednjoitalskoga crvenkastoga tijela/premaza i tipično sjeveroitalskih oblika i ukrasa (Brecciaroli Taborelli 1996-97: 241, 264).

Nedaleko Jesi u 70-im godinama prošloga stoljeća pronađeno je nekoliko primjeraka deformiranih i prepečenih zdjelica KTS. Riječ je uglavnom o zdjelicama, čašama ili šalicama, čije je profile bilo dosta teško rekonstruirati jer su pronađene međusobno slijepljene ili pak deformirane, no ipak je ustanovljeno pet različitih tipova. Prema morfološkim analogijama, s obzirom da nedostaju podaci o kontekstu nalaza, ove su posude datirane u flavijevsko doba (Brecciaroli Taborelli 1996-97: 257, 259, 263)

7.1.6.1.12 Ordona i *Canusium*

U *Herdoniji* se proizvodnja keramike javlja krajem 3. st. pr. K., no tada se uglavnom proizvodi građevinski materijal, što je potvrđeno iskopavanjem jedne keramičarske peći. Proizvodnja KTS smješta se nešto kasnije, u 1. st. pr. K., a odvijala se zajedno s proizvodnjom građevinske keramike, kućanske keramike, uljanica, a pretpostavlja se i proizvodnja sigilatnoga posuđa, i to unutar proizvodnoga središta u kojem je otkriveno osam peći (Volpe 1990: 77). Uz *Herdoniu*, s keramičarskom proizvodnjom republikanskoga doba povezuje se i *Canusium* i to zbog nalaza nekoliko ulomaka keramičarskoga otpada koji se odnose na crnopremazano keramiku i uljanice. Kasnije je datiran nalaz peći. (Volpe 1990: 77). Keramičarska proizvodnja u ovom razdoblju vjerojatno je postojala i u *Luceriji* (Volpe 1990: 76-77).

7.1.6.1.13 Benevento

Radioničko središte smješteno sjeverozapadno od Beneventa, lok. Cellaruolo, razvilo se početkom 4. st. pr. K. kada se ovdje proizvodila crnopremazana keramika, a trajalo je sve do 2. st. po. K. (Cipriano, De Fabrizio 1996: 201). Uz kuhinjsku i kućansku keramiku te uljanice, proizvodila se i KTS, poglavito čaše i šalice, koja vuče modele iz srednjoitalske proizvodnje (Cipriano, De Fabrizio 1996: 216-218).

7.1.7 *Aco* pehari (Slika 35)

7.1.7.1.1 Cosa

Iako se keramičarska proizvodnja takozvanih „Aco“ pehara (više ili manje izduženih čaša, ali i šalica) obično smješta u sjevernu Italiju, kao što je ranije navedeno postoji pretpostavka njihove proizvodnje i u središnjoj Italiji, poglavito u Vasanellu, gdje su pronađeni kalupi (vidi ranije). Prema nalazima vrlo ograničene distribucije (Cosa, Rim i Montefiascone) M.T. Marabini Moevs pretpostavila je postojanje proizvodnje posuđa prema modelima Aco perhara i u Cosi, gdje je kroz augustejsko doba mogla biti aktivna *Cusoniusova* radionica. Osim distribucije, autorica s Cosom povezuje i ime koje se javlja na pečatu, M. Cusonius, a pretpostavlja i raniju proizvodnju KTS, međutim nedostaju direktni pokazatelji proizvodnje (Marabini Moevs 1980: 257-258).

7.2 Radionice izvan Italije

S obzirom na dosad identificirane pravce distribucije, odnosno provenijencije, ITS i KTS na područje sjeverne Liburnije, ali i šire dalmatinsko područje, unutar kojih je galska proizvodnja doista sporadična pojava, u nastavku dajemo tek kratki pregled radionica koja se su razvile izvan Italije, a čiji su proizvodi, barem u početnoj fazi, tipološki povezani uz italsku proizvodnju.

Najvažnija radionica smještena izvan italskoga poluotoka ona je u Lyonu. Ovdje se proizvodnja odvijala na više lokaliteta (Lyon-Vienne, La Muette) između 20. g. pr. K. i 20. g. po. K., a glavni distributivni pravac bili su vojni logori na Rajni (Kenrick 2004: 255). Potom se uspostavlja proizvodnja La Graufesenque, Leuoux, Montans i druge kojepostepeno razvijaju svoj osebujni stil (detaljnije u *Conspectus* 1990: 117-120 i niže).

7.3 POČECI I RAZVOJ PROIZVODNJE NA PODRUČJU SJEVERNE ITALIJE (CISALPINA)

Prije romanizacije područje sjeverne Italije (Transpadana, Padska nizina i sjeverni Jadran) nalazi se pod utjecajem La Tènske, manjih lokalnih i susjedne etrušćanske kulture, koja je međutim proširila svoje utjecaje još u vrlo ranoj Villanovijanskoj kulturi.

Jedno od najprepoznatljivijih obilježja navedenih kultura svakako je njihova keramika, koja se na ovom području proizvodi[93] ali i na njega importira, kako s područja apeninskog poluotoka, tako i s ostatka Mediterana (Grčka), a Spina i Adria djeluju kao velike luke i emporiji (Santoro 2006: 167).

Slika 36. Utjecaji na rimsku keramičarsku proizvodnju sjeverne Italije

[93] Npr. siva predrimska keramika u Venetu i Cisalpini, koja datira s kraja 5. st. pr.K. pa sve do 1. st. po.K., a prisutna je i nešto južnije (Biondani 2005: 167, Cipriano et al. 2006: 249). Jedno od središta njene proizvodnje je Altino (Cipriano, Sandrini 2000: 187).

Na tu autohtonu keramičarsku tradiciju u prvom redu utječu importirani grčki i etruščanski proizvodi, koji daju maha, poglavito na području delte Pada, odnosno Spine i Adrije, proizvodnji finije stolne keramike, kao što je „gornjojadranska keramika" – *ceramica alto adriatica*, odakle se ova vrsta proširuje i u unutrašnjost (*Classico anti Classico*1996, Mantovani 2011: 56) (Slika 36).

Negdje unutar 4. stoljeća pr. K., a čini se na istim obalnim područjima (Brecciaroli Taborelli 2000a: 11)[94], pokreće se nova proizvodnja crnoglazirane rimske keramike, koju sa sobom donosi Rim – bilo u obliku zadovoljavanja potreba novoga stanovništva ili zadovoljavanja novog ukusa starosjedilačkoga stanovništva, a koja se temelji na etruščansko-volteranskim modelima u Spini, dok se u Adriji javlja keltsko-venetski utjecaj (Brecciaroli Taborelli 2000a: 14). U svakom slučaju, prva padanska crnoglazirana keramika vrlo je rana, te je smatrana „fosilom" romanizacije sjeverne Italije (Olcese 1999: 97), a vrlo brzo razvija i svoje specifične karakteristike.[95] Uz Spinu i Adriju, i Rimini započinje proizvodnju vrlo rano u 3. stoljeću (Frontini1985: 20, Brecciaroli Taborelli 2000a: 15-16), čini se i prije osnutka kolonija (Mazzeo Saracino 2005: 95-96, n. 6), što je utvrđeno i za obližnji *Aesis*[96], čija je proizvodnja i tipološki vrlo slična onoj iz *Ariminiuma*. U 2. st. pr. K. pretpostavljeno je postojanje proizvodnje crnoglazirane keramike u Cesenaticu (Ravenna), ali i u unutrašnjosti, u Modeni i Reggio Emiliji te možda Milanu (Caporusso 1991: 311, Maioli 1998: 22, Fasano 2008: 80).

Prema P. Frontini (Frontini 1985: 20-22), u Lombardiji, lokalna proizvodnja crnoglazirane keramike započinje tijekom kasne La Tène faze (LT D) (Milano, Cremona, područje Lomelline te vjerojatno okolica Bergama), a odmah po romanizaciji Cisalpine ova proizvodnja pretpostavljena je i u drugim centrima padske nizine, kao što

[94] U Spini su brojni nalazi otpada i prepečene keramike; ovi nalazi prisutni su, uz posuđe sličnih tipologija, i unutar nekropola, te se datiraju ranije. U Adriji proizvodnja počinje nešto kasnije, u 3. st., a nalazi otpada iz via Retratto datiraju u najkasniju fazu ove proizvodnje (Brecciaroli Taborelli 2000a: 12).

[95] Brecciaroli Taborelli govori o *facies* padanske crnoglazirane keramike s područja delte (Brecciaroli Taborelli 2000a: 11).

[96] Iako se *Aesis* (Jesi) danas nalazi u srednjoitalskoj regiji Marche, proizvodnja ovog centra i Riminija, ali i srednjoitalske Suase često su uspoređivane, kako zbog morfološke tako i zbog kronološke sličnosti, ali i međusobnog trgovanja. Oba proizvodna centra vrlo su rana, a morfologija ih veže za crnoglaziranu keramiku Lacija, odnosno uz proizvodnju *Atelier des petites estampilles* (Minak 2005: 107-112, Mazzeo Saracino et al. 2000: 135). Zbog ovog i sličnih primjera, nemoguće je ograničiti sagledavanje keramičkih vrsta isključivo prema modernim geografsko-administrativnim granicama.

su Piacenza, Reggio Emilia i okolica Modene.[97] Crnoglazirana keramika unutarnjeg djela padanije također se veže uz etruščansku tradiciju (Brecciaroli Taborelli2000a: 12).

Kemijskim analizama keramike s različitih lokaliteta bilo je moguće izolirati jednu homogenu grupu (tkz. *poröse fabrikat* unutar materijala s Magdalensberga), što bi moglo upućivati na postojanje većeg broja radionica na jednom užem području.[98] Nije isključena proizvodnja niti na nekim drugim područjima, za koje međutim nije uvijek moguće definirati kemijski homogenu grupu (Olcese1999: 99).[99]

Iako rana, cjelokupna sjeveroitalska proizvodnja crnoglazirane keramike tipološki je ujednačena i dosta ograničena. S vremenom opada njena kvaliteta (u smislu oblikovanja, pečenja i premazivanja), a oblici, koji se tijekom trajanja proizvodnje mogu svesti na tanjure i zdjelici (*patere* i *ciotole*) s nekim morfološkim varijacijama (ukupno 4 oblika), još se više reduciraju. Upravo u tim kasnim oblicima uočavaju se karakteristike *terre sigillate* npr. Drag. 31 – Frontini 7/16 i Gaud. 6 – Frontini 6 (Frontini 1985: 21-22).[100] Kraj proizvodnje crnoglazirane keramike u sjevernoj Italiji smješta se dugo nakon početka proizvodnje sigilate, u Augustovo-Tiberijevo vrijeme, tako da nisu rijetki pečati *in planta pedis* i očigledno su ove dvije keramičke vrste neko vrijeme zajednički egzistirale na tržištu.[101] Dodatna podrška toj tezi su i nedavno objavljeni pečati iz Adrije, na kojima se pojavljuju isti tipovi pečata i ista imena kao i na sigilatnom posuđu s drugih lokaliteta sjeverne Italije (npr. *Amphio Sari. L. S.*, na sigilati iz Concordie, kao rob *L. Sariusa* poznatog po proizvodnji reljefne sigilate ili *Fvsci*također poznat po proizvodnji sigilate)[102], a omogućavaju vrlo precizno datiranje završetka ove proizvodnje (Mantovani 2011: 73, 75, 79). Iako se može generalizirati kako se sigilatni oblici nastavljaju na one crnopremazane keramike, Morel ipak smatra

[97] Generalizirajući možemo govoriti o početku proizvodnje od sredine 2. st. pr. K. (za dataciju kasnog La Tèna vidi Agostinetti, Knoblock 2010). Za Piacenzu, Reggio Emilia i Modenu ukratko u Brecciaroli Taborelli2000a: 23-24).

[98] Grupa ima karakteristično visok postotak Cr i Ni koji je tipičan za glinu nastalu u blizini ofiolitskih stijena (Olcese 1999: 98), a prema nekim naznakama možda bi se izvorišta trebala tražiti u okolici Parme i Piacenze (ovdje su nađene i dvije radionice: Magreta i Savignao sul Panaro). Također, analizecrnoglazirane keramike iz Piacenze potvrdile su postojanje proizvodnje na ovom području i sličnost upravo s tom srednje-padanskom grupom (Bonini, Mello 2000: 132). Ova kemijska grupa javlja se i u crno glaziranoj keramici te sigillati iz Akvileje, Modene i Brescie (Schneider 2000: 103).

[99] Tako su definirane grupe iz Magrete, grupa iz Riminija te niz grupa od kojih bi se jedna mogla odnositi i na Akvileju (Schneider 2000: 104).

[100] Drugi pak navode sličnost oblika Morel 2861-5/ Goud. 2 – *Consp.* 7 i Morel 2284, 2286/ Goud. 1 – *Consp.* 1 (Mazzeo Saracino 2000: 38)

[101] Usporedno, aretinska proizvodnja datira od 3/4 1. st. pr.Kr. do najmanje 3/4 1 st. po. Kr., a pisanska počinje krajem 1. st. pr.K. a traje sve do 2. st. po. K.

[102] Slični je i slučaj s pečatima *C. Sertorius Ocella, A. Titius* (Mazzeo Saracino 2000: 33).

kako modaliteti prelaska s jedne proizvodnje na drugu, poglavito zbog trajanja CPK dugo nakon afirmacije PTS, nije posve razjašnjen (Morel 1998: 251 prema Mazzeo Saracino 2000: 38).

7.3.1 Terra sigillata

Iako je trajanje proizvodnje crnoglazirane keramike duže nego na drugim područjima i očito se isprepleće s onim *terre sigillate*, u određenom se trenutku ipak i sjeveroitalske tvornice odlučuju na napuštanje te ranije keramičke vrste. Krajem 1. st. pr. K., prema Lavizzari Pedrazzini, aretinski keramičari *Murrius* i *Gellius* donose ovu vrstu posuđa u sjevernu Italiju te malo za tim prestaje import aretinske keramike na ovo područje (Lavizzari Pedrazzini 2004: 263). Arheometrijskim analizama utvrđeno je međutim da i drugi aretinski keramičari otvaraju svoje filijale u sj. Italiji, a to su: *C. Sertorius Ocella, A. Titius, P. Attius, A. Sestius, C. Sentius*, dok je za *Gelliusa* utvrđeno isključivo aretinsko podrijetlo i vrlo široko izvozno tržište (Zabehlicky Scheffenegger 1998: 284, Mazzeo Saracino 2000: 33). Nakon početnog imputa aretinske keramike i filijala aretinskih keramičara (potvrđenih pečatima aretinskih *nomen gentile* no s drukčijim *praenomina*) (Zabehlicky Scheffenegger 1998: 284), vrlo brzo nastaju nova proizvodna središta[103], vjerojatno na tragu tradicije crnoglazirane keramike, dio kojih preuzima tehnološki specifičnu proizvodnju tkz. *grésé* premaza[104]dok dio proizvodi jednostavnijim tehnologijama, keramiku manje kvalitetnog premaza, koju neki nazivaju „imitacija“ (Mazzeo Saracino 2000: 38.).

Kronologiju PTS možemo sumirati na slijedeći način (Tabela 3):

[103] U Augustovo vrijeme smještamo padansku sigilatu fabrikata B i C (Zabehlicky Scheffenegger 2006: 234).
[104] *Grésé* premaz podrazumijeva hlađenje u oksidacijskoj atmosferi i pečenje u pećima s unutarnjim dimnjacima (Mazzeo Saracino 2000: 38).

Period	Oblici/značajke	Reljefno ukrašena PTS
Rano augustejski	Početak proizvodnje? Consp. 1	Početak *Aco* proizvodnje?
Srednje augustejski	Haltern servis I, Consp. 11, 14	
augustejski	Proizvodnja B i C fabrikata	Najveći zamah proizvodnje *Sarius* i *Aco*
tiberijansko-klaudijevski	Prestaje proizvodnja C fabrikata. Konveksni oblici	
kasno klaudijevsko-neronovski	Aplicirani ukrasi (u aretinskoj u prijašnjoj fazi), počeci kasne PTS	
70e g. 1. st.-sredina 2. st.	Kasna PTS	

Tabela 3. Shematski prikaz faza proizvodnje PTS

Ipak, padanska keramika proizvodi se u manjem morfološkom rasponu od aretinske, koji se s vremenom postupno dodatno smanjuje (Lavizzari Pedrazzini 2004: 263). Međutim, na tragu helenističkih importa (npr. megarske zdjelice/šalice), sjeveroitalska reljefno ukrašena *terra sigillata*, poglavito proizvodi koje objedinjavaju kategorije *Sarius* i *Aco*, razvija se zasebno i originalno, miješajući npr. u potonjoj, istočni dekorativni ukus s keltskim morfološkim naslijeđem ali i proizvodima tipa keramike tankih stijenki (Lavizzari Pedrazzini 2004: 265, Mazzeo Saracino 2000: 40).[105] Zanimljivo je da glina *Acobechera* ima drukčiju kemijsku kompoziciju u odnosu na sigilatu, to jest ne sadrži vapnenac, dok *Sariusschalen* spadaju u drukčiju referentnu grupu u odnosu na druge tipologije sjeveroitalske sigilate (Schneider 2000: 104).Po tom je pitanju nalaz kalupa za *Aco* pehare u Vasanellu tim zanimljiviji (više u poglavlju disertacije *Dosad ustanovljeni proizvodni centri ITS u srednjoj i južnoj Italiji*).

Posljednju fazu proizvodnje padanske terre sigilate, „kasnopadansku“, vežemo uz novi sadržaj žigova, koji sada donose inicijale *tria nomina,* te uz određene morfološke vrste, kao *Consp.* 34, oblike sa širokim izvijenim rubovima i *barbottine* ukrasom *Consp.* 43 i 39, 49, 47-48, koji se jasno oslanjaju na Galske modele, a kojima bi možda valjalo dodati, kao posljednji primjer sjeveroitalske proizvodnje i primjerke oblika Drag. 37/32. Ova proizvodnja, čiji su nalazi posebno brojni na području Ticina, mogla bi se upravo tamo i lokalizirati, pogotovo stoga jer se kemijski razlikuje od „srednjopadanske grupe“, što opravdava pretpostavku o različitoj lokalizaciji radionica

[105] Zanimljivo je, međutim, kako jedini nalaz kalupa *Acobechera* u kontekst s keramičarskom peći potječe iz središnje Italije (Vasanello) (Olcese 2004: 281-282, 297, n. 32).

(*Conspectus* 1990: 16, Mazzeo Saracino 2000: 39, Schneider2000: 104, Zabehlicky Scheffenegger 2006a: 235).

Što se tiče organizacije proizvodnje, slično kao i za crnoglaziranu keramiku, prema nekim autorima ona je koncentrirana u nekoliko većih proizvodnih centara (radionica, više grupiranih radionica), dok je prema drugima riječ o mnoštvu manjih, „lokalnih" radionica (Lavizzari Pedrazzini 2004: 263)[106](više u poglavlju disertacije *Organizacija radionica i distribucija proizvoda...*).

Kemijskim je analizama (Schindler Kaudelka et al. 1997), prema podacima koje iznosi G. Olcese, a na nalazima s prekoalpskih područja, dosad ustanovljeno osam različitih padanskih proizvodnja *terre sigillate*. Druga su istraživanja, temeljena na sigilati ukrašenoj otiscima gema, približila tu grupu takozvanoj padanskoj grupi crnoglazirane keramike, upućujući na određeni kontinuitet proizvodnje na jednom širem području unutar padske doline (Olcese 1999: 100, Olcese, Schneider 1999: 223, Schneider 2000: 104).

7.3.2 *Sarius* šalice i *Aco* čaše

Originalni su izričaj sjeveroitalske proizvodnje finoga stolnoga posuđa proizvodi tipa *Aco* i *Sarius*. U prvom je slučaju riječ o čašama s ili bez premaza, te s reljefnim ukrasom unutar kojeg je ukomponiran i pečat proizvođača. *Sarius* su šalice, s druge strane, uvijek premazane, dok im je donja polovica ukrašena raznovrsnim reljefnim ukrasima i pečatirana. Dok se *Sarius* šalice bez puno polemike mogu smjestiti unutar sigilatne proizvodnje, čaše tipa *Aco* svrstavane su kako među KTS, tako i unutar PTS, ali na Magdalensbergu postoje i glazirani primjerci (Zabehlicky Scheffenegger 1998: 285). U prilog svrstavanja ovih dvaju vrsta uz sigilatno posuđe, kako smatra L. Mazzeo Saracino, govore pečati, koji se javljaju na ovima, ali i na drugom posuđu, te činjenica da niti *Aco*, nisi *Sarius*, ne proizvode isključivo *Sarius*-šalice i *Aco*-čaše, već i neke druge oblike (Mazzeo Saracino 1985: 188). M. P. Lavizzari Pedrazzini za *Aco*-čaše navodi derivaciju iz KTS, i to iz tipova visokih čaša kakve su obilježile srednjoitalsku proizvodnju 1. st. pr. K. (npr. Tip IV prema Marabini Moevs), koje su sjeveroitalski lončari preuzeli unutar svoga tipičnog repertoara temeljenoga na keltskom supstratu s helenističkim utjecajima. Dokaz takvoj tezi bilo bi nekoliko primjeraka čaša s *a la*

[106] Za središnju Italiju brojni su pokušaji interpretacije organizacije proizvodnje, npr. Pucci 1973, Fülle 1997.

barbottine ukrasom u obliku prutića (vidi KTS Tip 253) na kojima se međutim javlja pečat *Aco* (Lavizzari Pedrazzini 1987: 15, t. 22/7). Prema autorici, najraniji oblici *Aco*-čaša oni su s *Kommaregen* ukrasom i podrijetlom su s područja Veneta, dok su u sjeverozapadnu Italiju dolazili putem riječnog transporta na trasi Po-Ticino-Verbano, gdje su i najčešći (Lavizzari Pedrazzini 1987: 15-16). Potvrđena je i radionica u Lyonu-La Muette, koja je, prema Lavizzari Pedrazzini, *Acova* galska filijala nastala po modelu *Ateiusovih* filijala sigilate za snabdijevanje logora naRajni (Lavizzari Pedrazzini 1987: 19).

Datacija ovih dvaju vrsta, prema materijalu s Magdalensberga, moguće je smjestiti od 20 g. pr. K., kada su češće čaše tipa *Aco*, čija se količina postupno smanjuje do 15. – 0. g. pr. K. kada postaju brojnije šalice tipa *Sarius.* Istovjetnu kasno-republikansku/rano-augustejsku dataciju moguće je iščitati i prema nalazima iz nekropola sjeverne Italije (Lavizzari Pedrazzini 1987: 24). Prema nalazima iz Bolsene i Altina, moguće je pomaknuti proizvodnju *Sarius* šalica u treće desetljeće pr. K., odnosno početak drugoga (Godineau 1968: 535, Lavizzari Pedrazzini 2003: 217). Obje vrste na Magdalensbergu nestaju oko 25 g. po. K., no prema L. Mazzeo Saracino pojedine je oblike moguće pratiti sve do Flavijevaca (Schindler Kaudelka 1980: 60-62, Mazzeo Saracino 1985: 188, 221).

7.3.2.1.1 Aco

Pečati koji se javljaju na ovom posuđu, kako je već rečeno, mogu upućivati na iste majstore/radionice kao i oni na glatkoj sigilati, pa tako iz njih možemo iščitati iste socijalne komponente koje karakteriziraju organizaciju radionica glatkog posuđa.[107] Osim pojedinih keramičara koji su djelovali unutar većih centara, te onih za koje nemamo dovoljno informacija jer potpisuju s *nomen simplex*, pretpostavlja se da je *C. Aco* bio vlasnik veće „tvrtke" unutar koje su mogle djelovati različite radionice ili filijale, na što upućuju pečati s njegovim brojnim namještenicima: *Eros*, *Antiochus*, *Aescinus* i *Diophanes*.[108] Manja, no kvantitativno značajna je i *Norbanusova* radionica, uz koju se zasad vežu namještenici *Buccio* i *Stepanus*, čija je distribucija posebno

[107] Više o organizaciji radionica *Aco* čaša u Lavizzari Pedrazzini 1987: 22-23.
[108] Zbog imena često su interpretirani kao orijentalci, no to ne mora nužno biti tako s obzirom da su robovi (Kurilić 2010)

izražena na Magdalensbergu, u Panoniji i Dalmaciji, a lokalizacija se pretpostavlja u Cremoni (Lavizzari Pedrazzini 1987: 23) (više u poglavlju *Cremona (via Platina)*).

7.3.2.1.2 Sarius

M. P. Lavizzari Pedrazzini početak proizvodnje ove keramičke vrste veže uz gornji Jadran, posebice Altino, gdje su zabilježeni primjerci najranijeg oblika (Tip Mazzeo Saracino 13D/a). Prema morfološkoj, no prvenstveno stilističkoj analizi ukrasa autorica ove primjerke smješta na prijelaz iz helenističke proizvodnje u onu kanonskih *Sarius* šalica (Lavizzari Pedrazzini 2003). Utjecaj ranije proizvodnje, pa tako i preuzimanje tehničkih metoda korištenih pri realizaciji ukrasa u kalupu, svakako je prihvatljiv, no nema razloga da se u ovim proizvodima ne bi vidjeli rani *Sariusi.* Kao i svaki novi trend, tako je i onaj *Sarius* šalica u početku ovisan o prethodnim modelima, pa se oni helenistički, osim u pojedinim ukrasima, očituju i iz pečata realiziranoga grčkim alfabetom na jednom primjerku iz Altina te u metodi oblikovanja kalupa koji je u ranoj fazi bliži megarskim zdjelama s obzirom da se ukras proteže i po dnu posude. No s druge strane, morfologija visokoga ruba preuzeta je iz italske, a prema nekima i keltske tradicije. S obzirom da je proizvodnja megarskih zdjelica pretpostavljena na istom gornjojadranskom području, tranzicija se mogla odviti upravo u tim proizvodnim središtima pod utjecajem sve prisutnije srednjoitalske sigilate, čiji su dekorativni elementi također preuzimani. Opaska A. Stenica, kako stilska obilježja ne treba smatrati direktnim indikatorima preuzimanja svakako je valjana, naime pojedini su motivi cirkulirali unutar različitih obrtničkih proizvodnji (Stenico 1965 prema Mazzeo Saracino 1985: 191).

Pečati koji se javljaju nakon tih prvih eksperimenata upućuju na povezanost s proizvodnjom *Aco* čaša (vidi gore), ali i organizaciju proizvodnje koja se podudara s onom glatke sigilate, s majstorima koji su vjerojatno proizvodili obje sigilatne vrste. Pomoću pečata tako možemo pratiti profesionalni ciklus keramičara *L. Sarivsa Svrvsa*, odnosno njegovo osamostaljenje od majstora *Sarivsa*, uz čiju radionicu možemo povezati i roba *Silenvsa* (Mazzeo Saracino 1985: 190-191). Upravo se uz ovog keramičara mogu povezati najraniji primjerci, kao onaj iz Bolsene, dok bi primjerci iz Altina pripadali nešto ranijem periodu (Lavizzari Pedrazzini 2003: 216-217). No brojni

su i oni pečati koji nam govore o samostalnim majstorima (?), neki od kojih su sudjelovali u razvijanju posebnih dekorativnih stilova.

7.3.3 Keramika tankih stijenki

Nakon prvih srednjoitalskih radionica 2. st. pr. K., ova keramička vrsta počinje se u 1. st. pr. K. proizvoditi i u sjevernoj Italiji. KTS se najprije javlja u cispadanskim centrima, kao što su Bologna i Ravenna, te se potom širi i prema trasnpadanskom području. Središnja i sjeveroitalska proizvodnja, u grubim se crtama razlikuju po boji keramičke smjese i po morfološkim promjenama u određenim oblicima. Padanska KTS tako je svjetlije boje, bež-ružičasta. Tipični proizvod padanskih radionica, prema G. Sena Chiesi posebno od Klaudijevog doba nadalje (*Angera romana* 1985: 391)[109], je i siva KTS, posebice zdjelice, koje su distribuirane poglavito po Cisalpini i Noriku sve do Dunava.[110]

Kao i u drugim keramičkim klasama, posebno kućanskoj keramici, i u sjeveroitalskoj KTS ostaju naznake autohtone tradicije, tako se u nekim oblicima iz nekropole u Angeri zadržala predrimska La Téne tradicija (oblici su cilindrična čaša i lončić sa zadebljanim rubom, a također se povezuje s predrimskim nasljeđem dekoracija s više redova točkica na površini lončića srednje italske morfologije) (*Angera romana* 1985: 389, 412, 420, 422).[111]

V. Manotvani, na temelju materijala iz Adrije, navodi slijedeće karakteristike KTS. Od Augustovog perioda padanska KTS dobiva lagani i vrlo razvodnjeni engob/premaz a ukrasi su u ovom razdoblju jednostavni. U Tiberijevo vrijeme engobi postaju teži i bolje prekrivaju površinu, a počinje se javljati i pjeskarenje površine, dok su ukrasi kompleksniji, no i dalje uglavnom barbottine. Kako u ružičastoj tako i u sivoj KTS registrirano je dodavanje pijeska u samu glinenu smjesu što bi rezultiralo izrazito grubom površinom. Nisu rijetki niti ukrasi učinjeni češljem (Mantovani 2011: 89).

Paralelno, prema nalazima iz Angere, G. Sena Chiesa (*Angera romana* 1985: 391-395, 419-426) navodi slijedeće karakteristike padanske KTS:

[109] Prema nalazima iz Angere ova vrsta KTS proteže se do Trajanovog doba.
[110] U Angeri siva KTS čini 60% ovog keramičarskog materijala, dok se u Adriji odnosi na 93% zdjelica ali samo 5% čaša (*Angera romana* 1985: 391, Mantovani 2011: 147).
[111] Autorica navodi kako su latenske oblike najprije preuzeli srednjoitalski proizvodni centri kako bi lakše zauzeli sjeveroitalsko tržište, a i samu sivu boju keramike veže uz keltsku keramičarsku tradiciju (Angera romana 1985: 424).

- u ranijoj fazi srednje italski oblici s *barbotinne* ili „češljastim“ ukrasom na čašama, a na zdjelicama i „pjeskasti“
- vrlo brzo nameće se siva faktura s vrlo čestim crnim premazom
- sredinom 1. st. počinje se značajnije pojavljivati bikonična zdjelica s dvojnim ukrasom – zarezi kotačićem na donjem djelu, *barbottine* na gornjem (posebno Ticino i cijela *XI regio*, ali i istočni Veneto), smatra se proizvodom srednjopadskih tvornica kao i onih koje bi bilo logično smjestiti u okolicu Akvileje
- jedino u *Aemili* autorica vidi ravnopravno koegzistiranje padanske i srednje italske KTS

Prema S. Zabehlicky Scheffenegger nemoguće je kronološki klasificirati KTS prema ukrasu, već bi to valjalo učiniti prema *fabrikatima* (keramičkim strukturama) koje je odredila E. Schindler-Kaudelka (Zabehlicky Scheffenegger 1998: 285, Schindler Kaudelka 1975):

A – augustejsko doba

B, C – augustejsko, posebno tiberijevo doba

D – 20-30 g. po. K.

E, F, G – nakon Tiberija

H – nakon 30 g.?

Što se tiče izvoza sive padanske KTS Sena Chiesa navodi „tradicionalnu“ jadransku destinaciju Picen. Sjevernije, navodi *Raetiu* i dunavske provincije, gdje zamjenjuju u Augustovo vrijeme srednje italske proizvode, da bi, nešto kasnije (Klaudije) bili i sami zamijenjeni lokalnim proizvodima (*Angera romana* 1985: 424).

Proizvodnju je prema navedenim činjenicama moguće locirati u tri područja: Romagna-Bologna, Pad-Ticino, Veneto-jadransko.

Kraj proizvodnje smješta se negdje u 2. stoljeće, a već ga krajem 1. st. nagovještava izrazita kontrakcija oblika i postepeni gubitak kvalitete (*Angera romana* 1985: 419-426).

7.4 LOKALIZACIJA RADIONICA NA PODRUČJU SJEVERNE ITALIJE

7.4.1 Terra sigillata

U pisanim izvorima (Plinije, Marcijal i Makedonije iz Tessalonike) navode se fine keramike iz sjeverne Italije, a autori poimence spominju *Hastu* (Asti), *Mutinu* (Modena) i *Pollentiu* (Pollenzo pokraj Cunea) kao središta u kojima se ona proizvodila (Santoro 2006: 165, vidi i za povijesne izvore.).

Količina objavljenih proizvodnih centara na području sjeverne Italije rasla je velikom brzinom od kada ju je, 1969. g. N. Lamboglia definirao kao „*terra incognita*" za istraživanja keramičarske proizvodnje, međutim oni se uglavnom odnose na građevinsku, kućansku keramiku ili amfore, a tek poneki na finu stolnu keramiku (Santoro 2006: 166). Prema P. M. Kenricku, na temelju različitih karakteristika gline i distribucijskih *patterna,* na području Padske nizine moguće je pretpostaviti preko 300 različitih keramičara koji proizvode *terru sigillatu*. Prema ovom autoru, ranija proizvodnja čini se vezana za jadransko područje (Ravenna, Rimini) i morski eksport, dok se u Flavijevo-Trajanovom perijodu, zbog promjene u distribuciji[112], oni možda mogu „tražiti" u okolici Brescie ili Verone (Kenrick 2004: 254-255). S. Zabehlicky-Sheffenegger pak, na temelju morfološko-kemijskih, distribucijskih i epigrafskih indikacija navodi postojanje oko 360 figula koji proizvode padansku sigilatu (Zabehlicky-Scheffenegger 2006: 235). Analizama materijala iz Bologne, Riminija i Magdalensberga, Picon je zaključio kako je na području sjeverne Italije moralo postojati barem 20 do 30 različitih proizvodnih središta (Mazzeo Saracino 2000: 33, Picon 1994).

Pokušaji lokalizacije keramičarske proizvodnje učinjeni su ne samo na temelju konkretnih nalaza velike količine otpada, prepečene gline te peći ili *figline*, nego i na temelju lokalne rasprostranjenosti određenih morfoloških karakteristika[113] ili nalazom „mobilnih (indirektnih) indikatora proizvodnje", kao što su kalupi, nalazi pojedinih deformiranih posuda, i sl. (Slika 37). Prva metoda, međutim, ne uzima u obzir izrazitu rasprostranjenost sjeveroitalskih proizvoda i izvan „matičnog" tržišta – *Noricum*,

[112] Promjenu mjesta proizvodnje potvrđuje i arheometrija smanjenim postocima kroma i nikla (Zabehlicky-Scheffenegger 2006: 235)

[113] Tako je pretpostavljena proizvodnja TS na području Ornovassa, Solduna i Angere, u čijim se nekropolama pronašlo TS vrlo sličnih karakteristika (Santoro 2006: 166.)

Dalmatia, pa i središnja Italija (Santoro 2006: 166 *passim*). Mazzeo Saracino pak navodi kako je količina proizvodnih centara identificiranih na temelju tkz. „mobilnih indikatora proizvodnje“ tolika da je navela neke znanstvenike na promišljanja o postojanju peći sagrađenih od kratkotrajnih materijala, što je s druge strane poprilično teško zamisliti s obzirom na dugotrajnu i kvalitetnu proizvodnju kao što je ona *terre sigillate* (Mazzeo Saracino 2000: 32).

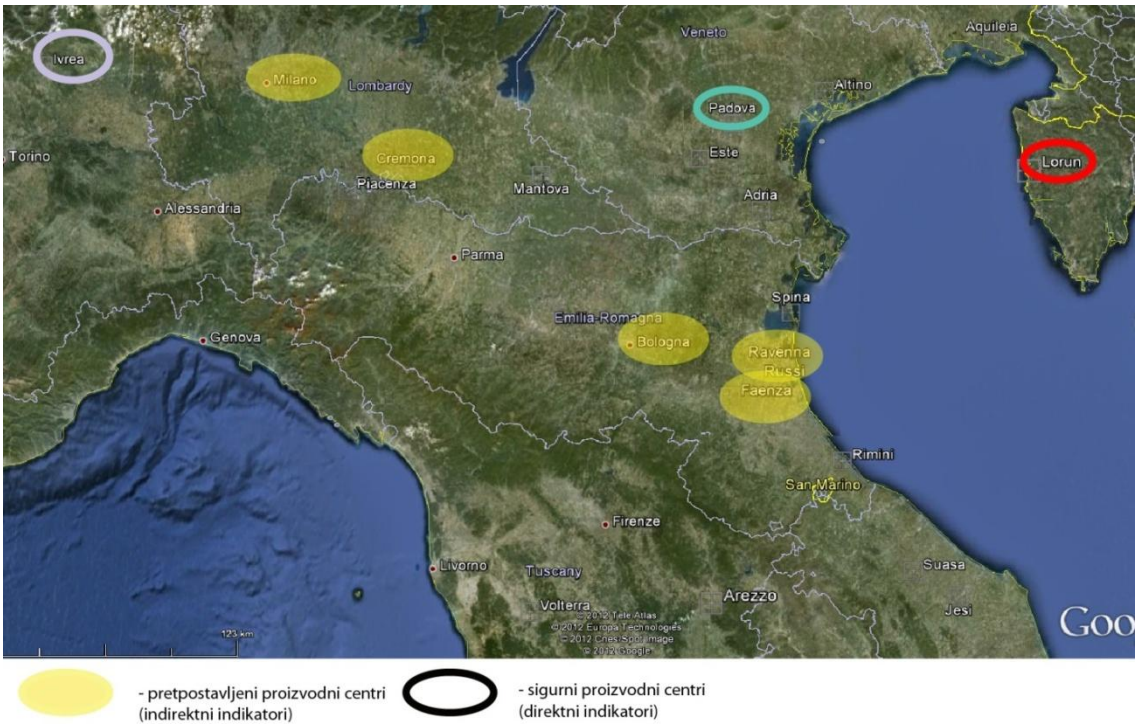

Slika 37. Lokalizacija potvrđenih i pretpostavljenih proizvodnih centara PTS

Osim sigurnih indikatora proizvodnje, u posljednje vrijeme sve su češće korištene za utvrđivanje postojanje lokalne proizvodnje i arheometrijske metode. Kod dobro poznatih i rasprostranjenih keramičkih vrsta danas postoje tkz. *referentnegrupe*, pomoću kojih smještamo svaki novi analizirani ulomak u određenu proizvodnju ili izvanje nje. U drugom slučaju postoje tkz. *kompozicionalne grupe* koje se odnose na keramiku pronađenu na određenom lokalitetu, a za koju je moguće smatrati da je plod jedinstvene proizvodnje. U ovom slučaju, problem je odrediti, u nedostatku drugih pokazatelja, je li se proizvodnja odvijala na lokalitetu pronalaska ili na nekom drugom

mjestu. U slučaju sjeverne Italije, referentne grupe dosta su rijetke, a odnose se poglavito na crnoglaziranu keramiku.[114]

7.4.1.1 Dosad ustanovljene radionice padske terre sigillate (Slika 37)

7.4.1.1.1 Padova

Prema sigurnim indikatorima proizvodnje, odnosno nalazima dvaju peći, otpada i deformiranih posuda (18,8% ukupnih nalaza *terre sigillate*) moguće je pretpostaviti proizvodnju *terre sigillate* u Padovi (Cipriano, Mazzochin 2010: 146). Ovdje je izolirano pet oblika s pročišćenom strukturom tamnonarančaste boje, mat razvodnjenim premazom crveno-ciglaste boje, ponekad s metalnim refleksijama. Ovu je proizvodnju moguće datirati u drugu polovicu 1. st. i prvu polovinu 2. st. Pečati M.P.P., oblici i kontekst, omogućavaju atribuciju ove proizvodnje tkz. kasnopadanskoj *sigillati* (Cipriano et al. 2006: 251-253).

Ova je figlina međutim proizvodila i raniju sivu keramiku, grubu keramiku i pročišćenu kućansku keramiku, kroz dosad ustanovljene četiri faze, koje je moguće grupirati u dvije proizvodne faze: prva traje od prve polovine 1. st. pr. K. do početka 1. st. po. K., a druga počinje polovicom 1. st. po. K. pa sve do druge polovice 2. stoljeća. Na prijelazu ovih dviju faza, napušta se proizvodnja sive keramike i počinje proizvodnja *terre sigillate* (Cipriano, Mazzochin 2011: 195, 200-202).

Karakteristični oblicu su: *Consp*. 36.4, *Consp*. 3, *Consp*. 7 similis, veće i manje zdjelice ukrašene kotačićem, lončići (Cipriano, Mazzochin 2010: 146-148.).

7.4.1.1.2 Lorun

U okvire sjeveroitalske *regio Venetia et Histria* smješta se i lorunska proizvodnja *terre sigillate*, koju P. Maggi generički smješta u sjeveroitalsku proizvodnju, navodeći međutim brojne posebnosti, zbog kojih bi ovu keramiku možda trebalo smjestiti u zasebnu grupu (Maggi, Marion 2011: 180).

[114] Olcese 1999 i dr. S druge strane, izoliranim nalazima kalupa i sl. identificirane su i lokalizirane proizvodnje *terre sigillate* u Ravenni, Faenzi i Bologni, a u Cremoni i Adriji i na temelju postojanja proizvodnje drugih finih keramika; za Akvileju i Rimini, proizvodnja je pretpostavljena na temelju geografskih indikacija (Mazzeo Saracino 2000: 32-33). Prema S. ZabehlickyScheffenegger pak, i postojanje faentinske proizvodnje praktički je nedokazivo (ZabehlickyScheffenegger 2006). Što se tiče reljefno ukrašene sigilate i nalaza kalupa iz Cremone, Faenze i Ravenne, SchindlerKaudelka navodi kako prema tako malobrojnim nalazima nije moguće doći do konkretnih zaključaka, pogotovo kada se na dvjema kalupima nađenim na dva različita mjesta nalazi isti pečat (Schindler Kaudelka 2000a: 54).

Terra sigillata iz Loruna nedvojbeno je lokalne proizvodnje, jer osim nalaza same *figline*, nosi istovjetne pečate kao i lokalne amfore, a brojni su i nalazi loše pečenih i odbačenih posuda. Lorunski se pečati mogu podijeliti u dvije grupe, a u prvu spadaju četvrtasti *Sise/nnae* i *Venvs/Sisenn* te VEN *in planta pedis* pečati, dok drugu karakteriziraju pečati REC i RE *in planta pedis*. Obje grupe imaju i karakteristične oblike posuđa, izdvojenih unutar dvadesetak oblika s varijantama koliko ih je do sada identificirano za ovu *figlinu* (prva: *Consp*. 22/24, 26, 27, 36, 33/34, 37, 4.6, 18 te neidentificirani tip tanjura; druga: *Consp.* 29, 36, 37 te neidentificirani tip tanjura). Iako je većina oblika iz Loruna prisutna u sjeveroitalskoj sigilati, neki su karakteristični isključivo za srednjoitalsku (ili su rijetki na sjeveru – *Consp.* 2.1, 33, 28.2). Osim poznatih oblika, utvrđena su i dva karakteristična za Lorun, te je pretpostavljena i proizvodnja *Sariusschalen*. Karakteristične lorunske dekoracije su ona učinjena kotačićem na rubovima, vodoravno izvijenim rubovima i na mjestu najšireg promjera posuda, te aplicirana dvojna spirala (Maggi, Marion 2011: 182-183).

Prema P. Maggi, kako morfološki tako i dekorativni slijed mogu se interpretirati kao želja za imitacijom srednjoitalskih proizvoda, koji su očigledno bliskiji vlasnicima *figline*, za koje je, prema slaboj rasprostranjenosti na drugim lokalitetima, ova proizvodnja i bila implementirana.

7.4.1.1.3 Eporedia (Ivrea)

Unutar kompleksa *ville suburbane* smještene na mjestu kasnijeg amfiteatra u Ivrei, a u blizini rijeke Dore Baltee, osamdesetih godina prošloga stoljeća pronađena je veća količina proizvodnoga otpada – prepečeni, gotovo ostakljeni ulomci i deformirani ulomci posuda *terre sigillate* (Brecciaroli Taborelli 2000a: 145).

Oni su omogućili definiciju grupe sa slijedećim karakteristikama: crveno-narančasta faktura (5YR 5/8-6/8), ponekad smećkasto-siva zbog lošeg pečenja; vidljive su bijele, tinjaste i silicijske primjese, te vodoravne rupice. Premaz je smeđe-narančast, nije homogen, zacrnjen na rubovima i unutarnjoj strani stijenki, dobro je nanesen iako je tanak, te je na dodir „sapunast".

Oblici su oni najranije sigilate Augustovoga doba, *Consp.* 1, 10 i 13, te tipološki neklasificirane zdjelice. Na eporedijsku proizvodnju upućuju i nalazi dva tipa pečata,

oba u četvrtastom okviru: VAL [---] / EPOREDIA (na primjerku *fabrikata* C) i C. NUMISI / EPORED(ia).

Arheometrijske analize na otpadnom materijalu *terre sigillate* i ulomcima crnoglazirane keramike iz raznih istraživanja u Ivrei dokazali su određene sličnosti i mogućnost smještanje obje proizvodnje u *Eporediu* (Brecciaroli Taborelli 2000a: 148-149).[115]

7.4.1.2 Nalazi koji bi mogli upućivati na proizvodnju (Slika 37)

- **Verona** – na temelju otpadaa pretpostavljena kasna proizvodnja *sigillate* (Morandini 2000)
- **Cremona, via Cistello**– nalazi reupotrebljenih dna s pečatom, kalupi i otpad*Acobechera* koji se mogu povezati s *Norbanus*-om (Masseroli, Volonte' 2000: 159-160, 163).
- **Cremona, via Platina** – 7% nalaza iz okolice keramičarske peći koja je ovdje pronađena[116] odnosi se na TS, i to na tri oblika (Drag. 31, 37/2 i poluloptaste zdjelice) i nekoliko pečata koji se pojavljuju u više primjeraka (posebno CRV i C.T.V *in planta pedis*), dok je prisutnost vrlo sličnih faktura i nalaz nekoliko deformiranih primjeraka dodatni pokazatelji mogućeg postojanja lokalne proizvodnje (Masseroli, Volontè 2000: 159-160, 163).
- **Milano, via Rugabella** – u uskom iskopu pronađeni su nalazi koju upućuju na metaluršku, keramičarsku i mesnu proizvodnju, odnosno daju naslutiti postojanje obrtničke četvrti na ovom lokalitetu (Caporusso 1991: 311). Najveća količina keramike TS istovjetnih homogenih karakteristika veže se uz period 1b i datira od Augusta do polovice 1. st. (Caporusso 1991: 313, Jorio 1991: 67).

  Očita je želja imitiranja aretinske keramike (koja je također nađena u iskopu) kako morfologijom tako i pečatima ARRET... . Riječ je o kvalitetnoj proizvodnji koja se morfološki dijeli na 9 tipova (Gaud. 1, 2, 5, 6, 7, 10, 12, 14, 21) a karakteriziraju je žućkastocrvenkasta, ponekad smećkasta faktura s oker-ružičastim kvalitetnim, sjajnim premazom, često s crnim ili narančastim

[115]Iako nije pronađena sama peć, ovi su indikatori ipak dosta uvjerljivi, a podrška su im i kontinuitet tradicije keramičarske proizvodnje potkrijepljen arheometrijom.
[116] Više u poglavlju disertacije *Dosad ustanovljeni proizvodni centri KTS u sjevernoj Italiji*.

mrljama, koje daju tkz. *aspetto marezzato* (mramorni izgled) (Jorio 1991: 67). Uz ove proizvode stručnjaci pretpostavljaju i proizvodnju keramike tipa S*arius* i one s unutarnjim crvenim premazom (Jorio 1991: 68). Unatoč homogenoj grupi i velikoj količini nalaza, nije pronađen keramičarski otpad niti deformirani oblici koji bi mogli sa sigurnošću lokalizirati upravo ovdje keramičarsku radionicu, te bi se nalazi mogli interpretirati i kao trgovina ili skladište (Jorio 1991: 68).

- **Faenza** – sredinom 20. st. pretpostavljena proizvodnja keramičara *Eubulusa*, no ona je arheometrijski nerazlučiva od ostale padanske *terre sigillate* (Zabehlicky Scheffenegger 2006: 233), pa je čak i nakon otkrića dvaju peći i ponekog otpadnog ulomka teško reći je li doista riječ o radionici koja je proizvodila PTS (Kenrick 2000: 28).
- **Miradolo(prov. Pavia)** – nalaz matrice za reljefnu sigilatu kao jedini indikator keramičarske proizvodnje na ovome području (Mazzeo Saracino 1985: 186).
- **Ravenna** – unutar stratigrafskih sondi u okolici Ravenne pronađeno je više ulomaka kalupa i posuda tipa *Sarius* te dva ulomka kalupa za posude tipa *Aco*, međutim nije evidentirano prvobitno podrijetlo tih predmeta s obzirom da se vjerojatno radi o nekoj vrsti nivelacije ili drenaže (Bermond Montanari 1972: 65-76, Maioli 1998: 22).
- ***Aquileia*** – tijekom novih istraživanja na lokalitetu Fondi ex Cossar, unutar sektora sa strukturama koje su interpretirane kao trgovački prostori, a smješten je uz samu ulicu, pronađen je ulomak s urezanim ukrasima interpretiran kao kalup za *Sarius* šalicu, a prema preliminarnoj analizi ukrasnih pečatnika mogao bi se pripisati *Sariusovoj* radionici (30-20 pr. K. – 50 po. K.) (Dobreva 2012: 106-108.). Ovaj je nalaz prva potvrda moguće proizvodnje reljefno ukrašene sigilate u Akvileji, gdje je međutim, na temelju nalaza loše pečene čaše, M. P. Lavizzari Pedrazzini pretpostavila smještaj radionice *Clemensa* (Lavizzari Pedrazzini 1989).

7.4.2 Keramika tankih stijenki

Ako su za proizvodnju TS sa sinteriziranim premazom (*grésé*) potrebna određena tehnološka znanja i vještine, ali i posebne peći, za proizvodnju KTS nije

potrebno posjedovanje većih znanja od onih koje ima svaki keramičar. Stoga se KTS mogla proizvoditi u svim *figlinama* koje su proizvodile i ostalu kućansku keramiku, a njena distribucija je vrlo često uglavnom lokalna zbog čega je i morfologija izrazito šarolika (Manotovani 2011: 89-90, 93).

Dodatna potvrda ove tvrdnje je i činjenica da su dosadašnje arheometrijske analize KTS dale vrlo heterogene rezultate i nije bilo moguće odrediti kontrolne grupe koje bi ukazivale na neku određenu radionicu/područje, osim kada je analizirani materijal pronađen u radioničkom kontekstu (npr. *Emona*). U grubim crtama A. Ricci odvojila je proizvodnju zapadnog i središnjeg dijela *pianure Padane* od one njezinoga istočnoga dijela. Uz prvu je zonu povezala proizvodnju čaša i zdjelica s ukrasom *a la barbottine* i utisnutim zarezima, te sive, gotovo crne premazane strukture. Uz drugu se zonu vežu zdjelice u Fabrikatu C te one u mekanoj svijetloj fakturi s nešto tamnijim premazom i *a la barbottine* ukrasom (Ricci 1985: 349). Novija su istraživanja jednim dijelom potvrdila njezine pretpostavke što se tiče zapadnog dijela padskoga područja, međutim, kako će biti riječi u nastavku, pokazalo se da se i ovdje proizvodio šarolikiji spektar proizvoda nego što je bilo pretpostavljeno samo na temelju analize materijala.

Slika 38. Ustanovljeni i pretpostavljeni centri proizvodnje KTS u sjevernoj Italiji

7.4.2.1 Dosad ustanovljeni proizvodni centri KTS u sjevernoj Italiji (Slika 38)

7.4.2.1.1 Cremona (via Platina)

Godine 1960. tijekom građevinskih radova na području ulice Platina, M. Mirabella Roberti i G. Pontiroli ustanovili su postojanje vrlo dobro očuvane podne površine od opeke (seskvipedala) koju su interpretirali kao ostatak keramičarske peći i povezali s proizvodnjom fine keramike, s obzirom na bogata odlagališta ove keramike u okolici (87% nalaza). Uz podnu površinu (dno) pronađeni su i zidovi ložišne komore i prefurnija, no u visini od svega 30-ak cm, koji su tvorili četvrtastu peć veličine 170 x 180 cm cca, tipa II/b prema Cuomo di Caprio (Masseroli, Volontè 2000: 160-161). Dodatni prilog postojanju lokalne proizvodnji je i pronalazak razdjelnika, odnosno keramičkih „držača" koji su služili za odvajanje pojedinih posuda unutar komore za pečenje (Masseroli, Volontè 2000: 161).

Analizom otpada pronađenog u via Platina, ustanovljena je proizvodnja uglavnom sive KTS koju je moguće datirati od Augustovog doba kroz cijelo 1. st. po. K. (Manotovani 2011: 89). Riječ je o poluloptastim zdjelicama ili zdjelicama sa zaokruženim prijelazom po sredini tijela (*carena*), među kojima je pronađen i veći broj deformiranih i prepečenih primjeraka (Masseroli, Volontè 2000: 161). Na zdjelicama se pojavljuju dekoracija kotačićem i *a la barbottine* s geometrijskim ili biljnim ukrasima od kojih bi neki mogli biti i tipični za kremonsku proizvodnju, dok među drugim oblicima valja izdvojiti zdjelice ukrašene pjeskarenjem i jajolike lončiće (čaše) s češljastom dekoracijom. Česti su glinasti engobi u istoj boji kao i keramika te se javlja, iako u manjem broju, i svijetla, ružičasta KTS (Masseroli, Volontè 2000: 162).

Prema nalazima kalupa s pečatom *Norbani*u Cremonu bi se mogla locirati i radionica koja je proizvodila keramiku tipa *Aco* (Maselli Scotti 1984: 64, Lavizzari Pedrazzini 1987: 21, Volontè 1998: 303). Zanimljivo je da se u okolici Cremone nisu pronašli veći depoziti ovog materijala, već u se koncentracija registrira na Magdalensbergu, što je M. P. Lavizzari Pedrazzini navelo na definiciju ove radionice kao „izvozne" (Lavizzari Pedrazzini 1987: 21).

7.4.2.1.2 Adria (via Retratto)

Nakon pronalaska velike količine keramike odbačene u hrpama (tkz. *butti*) istovjetnoga materijala u ulici Retratto u Adriji, stručnjaci su pomislili kako bi moglo biti riječ o otpadnom materijalu koji je ovdje dovožen iz nekih obližnjih radionica (De Min et al. 1986). Unutar „*butta"* iz ulice Retratto, V. Mantovani uočila je veliku količinu raznovrsne KTS, koju je podijelila u ružičastu i sivu proizvodnju, te ustanovila morfološku tipologiju. Prema njezinim istraživanjima ustanovljeno je kako su čaše uglavnom proizvedene u svijetlim ružičastim tonovima, dok su zdjelice uglavnom izrađene od gline sive fakture (Manotovani 2011: 87-90).

Osim interne tipologije, koja dodaje nove oblike unutar padanske KTS, autorica je izdvojila i nekoliko tehnološko/tipoloških grupa koje smatra proizvodima jedinstvene provenijencije, a unutar kojih je pronađen i otpadni materijal ili se oni pojavljuju u velikom broju primjeraka, što bi moglo biti indikator lokalne proizvodnje (Manotovani 2011: 148-150):

1. čaša A 3 ukrašena tankim iglicama (60 primjeraka od kojih jedan s deformiranim dnom)
2. zdjelica H 67 (2 primjerka s deformiranim stijenkama i „balonima" unutar gline)
3. čaša E 52 (350 primjeraka, niti jedan primjerak s „greškom")[117]
4. čaša A 4 (tipološki i tehnološki vrlo slična A 3 čašama)
5. čaša A 12 (133 primjerka)
6. čaše u obliku krnjega stošca s dvije ručke
7. čaša A 21

Ostali primjerci iz ulice Retratto slični su oblicima iz Cremone, Ravenne, Akvileje, a neki od oblika slični su proizvodima iz regije Campania, što je uočeno i za crno glaziranu keramiku iz Adrije, pa tako V. Mantovani pretpostavlja određenu povezanost (migracija keramičara, modela, tehnologija) između ove dvije regije (Mantovani 2011: 151-152).[118]

[117] Zanimljivo je da se ovaj oblik koji se odnosi na tkz. čaše u obliku tulipana inače vezuje za područje Ticina, sivu fakturu i La Tènsku kulturalnu tradiciju, a u Adriji se javlja u ružičastoj fakturi, što autorica tumači „romanizacijom" inače domorodačke tipologije.
[118] Slično je pretpostavljeno i za Rimini u odnosu na regiju Lacio.

7.4.2.1.3 Emona

Iako se danas nalazi u Sloveniji, antička Ljubljana pripadala je *XRegio* a uska povezanost s Akvilejom očituje se u prisustvu sjeveroitalskih trgovačkih obitelji u ovom gradu (Istenič et al. 2003: 83). Stoga emonska keramičarska proizvodnja tradicionalno pripada upravo tkz. „sjeveroitalskoj" keramičarskoj proizvodnji.

Emonska keramičarska četvrt (kratki osvrti s kraja 19. st. spominju nekoliko peći i jednu radionicu), iako neistražena i uništena, može se locirati u njenom sjevernom *suburbiju*, dok su novija istraživanja obuhvatila još jednu peć s tog područja i peć lociranu istočno od gradskih bedema.

Upravo unutar zapune novoistražene peći iz keramičarskog središta zamijećene su dvije fakture koje su arheometrijski analizirane i dokazane kao lokalne.

Među analizirani materijal uvrštena je i jajolika čaša s profiliranim i lagano prema unutra izvijenim rubom pronađena u nekropoli, a koja pripada KTS te je ukrašena *barbottine* ukrasom u obliku polumjeseca. Uz ovu, analizirane su i dvije čaše s rubom izvijenim prema van i reljefnom trakom na ramenu, njihove su stijenke također dosta tanke a nalaze paralele u sj. Italiji. Emonsku bi proizvodnju, prema dataciji groba iz kojeg potječe *a la barbottine* čaša, mogli smjestiti između doba Flavijevaca i prve polovice 2. st. (Istenič, Plesničar Gec 2001, Istenič et al. 2003: 88-90).

7.4.2.1.4 Altino

U ruralnoj vili u *suburbiu* Altina pronađena je 70-ih godina prošlog stoljeća keramičarska radionica, u kojoj su se, između Augustovog doba i 2. stoljeća, proizvodile razne keramičarske vrste. Među nalazima uočena je i jajolika čaša bliska tipu Mayet XXXVI s ukrasom utisnutim kotačićem, koja je u ovom kontekstu interpretirana kao imitacija KTS s fakturom kućanske keramike (Cividini, Sandrini 2000: 187).

7.4.2.1.5 Forlì

Prilikom istraživanja rezidencijalnoga kompleksa iz kasnorepublikanskoga razdoblja smještenoga na sjeverozapadnom rubu starogradske jezgre Forlì (via Curte), a koji se održao na životu, uz nešto izmijenjene funkcije barem do središnjih stoljeća Carstva, istražena je i keramičarska peć čije je rušenje datirano u augustejsko doba. Na

dnu peći pronađeni su ostaci, prema autorima, posljednjeg pečenja, koja se sastojalo od keramike tankih stijenki i opeka za izradu lučnoga svoda (Airoldi 2013: 200). Uz ovaj, na područja grada poznati su i drugi nalazi keramičarskih peći, no one su proizvodile druge vrste proizvoda. U peći u via Curte proizvodile su se uglavnom čaše (Marabini V-VI – Ricci 1/89, Ricci 1/204, Ricci 1/186 tkz. *bicchiere a tulipano*) te u manjoj mjeri zdjelice (Ricci 2/388) u svijetloj fakturi (Airoldi 2013: 204-205).

7.4.2.2 Centri pretpostavljeni prema indirektnim indikatorima proizvodnje (Slika 38)

7.4.2.2.1 Ravenna (Classe)

Polovicom 20. st. u okolici Ravenne, odnosno u pravcu njene luke Classe, učinjeno je više stratigrafskih sondi kako bi se utvrdila arheološka topografija toga područja (Roncuzzi 1972-73). Unutar jedne od tih sondi pronađena je i velika količina keramike (KTS te glatke i ukrašene TS), ali i dva kalupa koja se odnose na tip *Aco* čaša i reljefno ukrašenu TS. Međutim, među materijalom iz sonde uočena je i dosta velika količina otpada KTS, kako sive tako i svijetle (ružičaste) fakture. Materijal datira između sredine 1. st. pr. K i sredine 1. st. po. K. (Maioli 1972-1973: 106). Sličnosti u fakturi sivih primjeraka, prisutnost deformiranih primjeraka, a i sam nalaz kalupa, nagnali su istraživače na smještanje proizvodnoga središta u neposrednoj blizini istražene sonde (Maioli 1972-1973: 106-107).

M.G. Maioli pokušala je izolirati fakture i oblike koji bi mogli imati ravenatsko[119] podrijetlo, a posebno česta u sondama je njena faktura B: vrlo tankih stijenki, s površinom metalnoga sjaja, sivo-srebrne boje, vrlo tvrda, pravilna loma i metalnoga zvuka. Morfološki su najčešće bikonične zdjelice, ponekad s reljefno ukrašenim središnjim prijelazom (*carena*) i vrlo dubokim i jasnim *barbottine* ukrasom, zdjelice ukrašena udubljenjima (Maioli 1972-1973: 108). U sondama je također prisutna i faktura A, sivo-crne boje, nepročišćena, s primjesama koje su vidljive i na površini, bez premaza, često mat površine.[120] Lom je nepravilan, zvuk metalan, a stijenke su

[119] Autorica temelji svoje istraživanje kako na materijalu iz sondi tako i na nalazima s nekih drugih lokaliteta (Russi, nekropole iz Classe).
[120] Vjerojatno je riječ o fabrikatu C prema Schindler Kaudelka 1975.

debele između 2 i 3 mm. Morfološki mu pripadaju zdjelice okomitih stijenki, lončići s profiliranim rubom, čaše s češljastom dekoracijom, a moguće joj je dodijeliti i šalice/zdjelice s ukrasnom trakom na gornjem djelu i ručkom. U slučaju *barobittine* ukrasa, on je nejasan i plitak (Maioli 1972-1973: 108).

Ravenatsku proizvodnju treba uzeti s rezervom (nalazi su iz starijih istraživanja, nisu arheometrijski analizirani, itd.) no nedvojbeno je da se na ovom području javljaju karakteristične fakture, čiju proizvodnju, međutim, ne možemo sa sigurnošću smjestiti u okolicu Classe ili Russi.

7.4.2.2.2 Aquileia

Tijekom brojnih istraživanja akvilejskih nekropola sakupljena je velika količina fine keramike koja se čuva unutar *fundusa* Nacionalnog arheološkog muzeja u tom gradu. Unutar KTS koju je 1984. godine analizirala F. Maselli Scotti, autorica je izdvojila primjerke koji bi zbog deformiranosti mogli biti interpretirani kao otpadni, no, kako i sama ističe , ipak komercijalizirani (Maselli Scotti 1984: 53-54). Međutim, zbog očitog nesavršenstva autorica smatra da bi se njihova proizvodnja treba tražiti negdje u blizini Akvileje. Riječ je o sljedećim primjercima (Maselli Scotti 1984: 53-54):

1. jajolikoj čaši crvene fakture, visokog konveksnog ruba i oštrog prijelaza prema ramenu, s ravnim dnom i *barbittine* ukrasom u obliku ljuski češera (tip Marabini XIII). Ovaj oblik datira od druge polovice 1. st. pr. K.
2. Grumenu nastalom od slijepljenih (vjerojatno tijekom pečenja) zdjelica tipa Marabini XXXVI, koje datiraju oko polovice 1. st. po. K.
3. Deformiranim zdjelicama tipa Marabini XXXVI, koje datiraju oko polovice 1. st. po. K.
4. Deformiranim zdjelicama ukrašenim pjeskastom površinom, datira oko polovice 1. st. po. K.
5. Zdjelicama deformiranog ruba, s ljuskastim ukrasom i sivo crnim sjajnim premazom.

Prema autorici proizvodnja u Akvileji započinje još u 1. st. pr. K. a možda traje i kroz flavijevsko doba, kada centri središnje Italije odumiru, no na dunavski *limes* i dalje pristižu italski primjerci KTS (Maselli Scotti 1984: 54-55). Valja napomenuti da iz

Akvileje potječe i ulomak deformirane čaše tipa *Aco* koji bi mogao, prema F. Maselli Scotti, upućivati na lokalnu radionicu i ovog tipa keramike (Maselli Scotti 1984: 64). A. Ricci uz akvilejsku proizvodnju povezuje posebno zdjelice realizirane u Fabricatu C (oblici Ricci 2/232, Schindler Kaudelka 68), čija je distribucija, kao i ona ravenatskoga tipa, uglavnom obuhvaćala područja istočno i u manjoj mjeri sjeverno od gornjojadranskih regija (Ricci 1985: 349).

Uz akvilejsku i ravenatsku proizvodnju povezuju se zdjelice sive fakture s ukrasom nazubljenih luneta (Airoldi 2013: 207).

7.4.2.2.3 Ivrea

Vrlo brojne nalaze ranocarske KTS s raznih lokaliteta u *Eporidei*, L. Brecciaroli Taborelli grupirala je u dvije vrste fakture, koje se prvenstveno razlikuju količinom vapnenca.[121]

Brojniju, vapnenačku grupu (60% nalaza) karakterizira bijelo-oker ili bijelo-siva kompaktna ili lagano zrnasta faktura s oštrim lomom i metalnim zvukom. Zaglađena površina prekrivena je premazom iste boje a ponekad su vidljive tamnije mrlje. Debljina stijenki varira od cca. 1,5 mm do cca. 2,5 mm (Brecciaroli Taborelli 2000a: 145).

Posude pripadaju uobičajenim oblicima čaša (jajolike s konkavnim rubom, cilindrične s profiliranim dnom, u obliku krnjega stošca i sl.) i zdjelica (plitke poluloptaste, cilindrične, u obliku krnjeg stošca), ali i nekim oblicima koji se vežu uz TS, kao zdjelica slična obliku *Conspectus*27. Najčešća vrsta dekoracije je ona utisnuta kotačićem tvoreći guste i sitne „zareze“ ili *barbottine* ukras s kružnim motivima i crveno-narančastom ili crveno-smeđom pigmentacijom. Inspiraciju, kako morfologiji tako i dekoraciji, valja tražiti u metalnim oblicima i La Tène tradiciji(Brecciaroli Taborelli 2000a: 145, 148).

Autorica ovu grupu smatra lokalnom zbog velike količine nalaza unutar antičke *Eporideie* te njene sporadične prisutnosti izvan *agera* ovoga grada(Brecciaroli Taborelli 2000a: 148).

[121]*Gruppo caolinico*-obiluje vapnencem, *paretili sottili granulose* karakterizira mala količina vapnenca i velika količina bijelih primjesa (Brecciaroli Taborelli 2000a: 145).

7.4.2.3 Nalazi koji bi mogli upućivati na proizvodnju (Slika 38)

Naznake o postojanju proizvodnje KTS imamo i za sljedeće lokalitete:

- **Bologna**: gdje je tijekom istraživanja s kraja 19. stoljeća uočen otpadni materijal (lucerne i posude KTS) s pečatom *Hilarius*, koji neki interpretiraju kao dokaz proizvodnje ovih keramičkih vrsta (Gualandi Genito 1973, Ortalli 1998)
- **Budrio** – nalazi raznovrsnog otpada, pa tako i keramike tankih stijenki (Ortalli 1998)
- **Este**– također se spominju indikatori keramičarske proizvodnje međutim o ovom centru nije moguće dati opsežniji pregled (*Este* 1992, Mantovani 2011: 89).

7.4.3 Proizvodna područja pretpostavljena na temelju distribucije i tehnološko-morfoloških analogija

M.P. Lavizzari Pedrazzini pokušala je, prema distribuciji (vidi poglavlje *Identifikacija proizvodnih središta ITS i KTS* za raspravu o ovoj metodi), morfološkoj i posebno tehnološkoj istovjetnosti pojedinih primjeraka, locirati područja proizvodnje *Aco* čaša u sjevernoj Italiji. U kojoj je mjeri takva metodologija ispravna, pokazali su neki kasniji autori (Schindler Kaudelka 2006: 240-241), a definitivan odgovor bi ipak trebalo potražiti u arheometrijskim i geološkim analizama. Zone koje autorica tako definira jesu:

- Transpadana/šire područje Ticina, posebno okolica jezera Verbano: karakteristike fakture, s preko 60% premazanih primjeraka, istovjetna keramička struktura, koja je tek ponekad siva (vjerojatno kao greška pri pečenju) i velika koncentracija figuralnih dekorativnih motiva i onih koji oponašaju košaru, prema M. P. Lavizzari Pedrazzini govore u prilog lokaciji proizvodnih središta na ovom području. Autorica ovdje smješta *Acastusovu* i *Gratus T. Rubriovu* radionicu te jednu od filijala *Diophanesa* (Lavizzari Pedrazzini 1987: 21, 23).
- *Regio VIII* i *X*: osim Ravenne i Faenze, gdje su utvrđeni indirektni indikatori proizvodnje, prema M. P. Lavizzari Pedrazzini negdje u današnjem Ventu svakako bi valjalo smjestiti barem još jednu radionicu *Aco* čaša. Naime, osim distribucije, koja bi mogla biti indikativna za trgovačko-tranzicijski karakter

ovoga područja, u prilog takvoj tezi govori i faktura ovdje pronađenih primjeraka, koju mahom karakterizira nedostatak premaza, oker boja gline i učestalost *Kommaregen* ukrasa. Autorica ovdje smješta drugu *Diophanesovu* radionicu (Lavizzari Pedrazzini 1987: 22, 23).

- Na granici Emilie i Veneta: prema M. P. Lavizzari Pedrazzini ovdje bi se trebala smjestiti radionica *Clemensa*, proizvođača *Aco* pehara ali i *Sarius* šalica (Lavizzari Pedrazzini 1987: 22).

8 ORGANIZACIJA RADIONICA I DISTRIBUCIJA PROIZVODA: PEČATI, PODRUŽNICE?, KOMERCIJALIZACIJA PROIZVODA

Osnovne razlike u proizvodnji ITS i KTS tehnološke su prirode: TS s ostakljenim premazom nije moguće peći u jednostavnim pećima s otvorenim izgaranjem, što znači da je kod njihovoga pečenja ako ne već i kod samoga oblikovanja, bio potreban drukčiji (ne možemo tvrditi iskusniji) *know-how*. Drugi razlikovni kriterij je distribucija, ona ITS daleko je šira, što govori o posebnoj tržišnoj organizaciji. Treći kriterij je identifikacija proizvođača pečatiranjem, što bi moglo upućivati i na određenu pravnu uređenost sigilatne „industrije". Ekonomski, društveno, tržišno i kvalitativno ovi su proizvodi posve drukčiji.

Načini uređenja rimske keramičarske industrije nisu posve razjašnjeni, a pokušaj njihove interpretacije moguć je analizom različitih izvora: povijesni izvori, epigrafijski izvori (pečati), arheološki i arheometrijski. Osim toga, za svaki se keramičarski proizvod mogu postaviti drugačija pitanja i pretpostaviti drugačiji oblici organizacije njegove proizvodnje. Prije svega, ono što mi smatramo keramikom, ustvari su vrlo različiti proizvodi, a samo im je sirovina zajednička, pa su i očekivane određene razlike u organizaciji specijaliziranih radionica (Fülle 1997: 116). Prema brojnim izvorima moguće je rekonstruirati pravno uređenje keramičarske proizvodnje, koja se veže uz *fundus*, odnosno uz poljoprivredne aktivnosti kao temeljne gospodarske aktivnosti rimske aristokracije – odnosno jedine dopuštene. No tek *lex Iulia* dopušta pečatiranje ne samo *opus doliare* već i stolnoga posuđa, koje očigledno tako postaje proizvod *fundusa* (Sangrisio 1998: 919), a već nam i ta činjenica govori o određenim razlikama u pečatiranju različitih keramičkih proizvoda (Pucci 1993: 74).

Sam početak proizvodnje SITS pojedini autori pokušali su povezati uz politička i vojna previranja u Etruriji u prvoj polovici 1. st. pr. K., kojima su uslijedile Sulline, a potom i Cezarove kolonijalne dedukcije. Sangrisio i Pedroni tako smatraju da su došljaci, na konfisciranoj zemlji, uspostavili novu keramičarsku proizvodnju (Pedroni 1988, Sangrisio 1998), dok drugi smatraju upravo suprotno, odnosno da su nesigurna vremena starosjedioce, između ostaloga poznate po proizvodnji crnopremazane keramike, udaljila od poljoprivrede i usmjerila prema proizvodnji keramike (opsežniji

pregled u Kiiskinen 2013: 47-57). Slijedeću razvojnu fazu obilježile bi Augustove dedukcije i, preko njemu bliskih osoba, usmjeravanje aretinskih proizvoda u *annonu*, što je prema nekim autorima ipak teško dokazivo (Pedroni 1988, Sangrisio 1998, Pucci 1993).

Ako smo početak proizvodnje u Arezzu povezali uz povijesna događanja sredine 1. st. pr. K., tada njezin zamah, *floruit* koji je obilježio augustejsko i tiberijansko razdoblje, možemo povezati uz vojne pohode i uspostavu logora na germanskome *limesu* (Pucci 1993: 76). Tada se zbivaju i ključne promjene u proizvodnji, koje se najbolje iščitavaju iz takozvanog *Ateius*-problema (*Conspectus* 1990: 7-8) i pojavu „filijala" aretinskih proizvođača najprije u Pisi, pa u Lyonu, a vjerojatno i u Campaniji (Pucci 1993: 76, Menchelli 1997: 192), dok su drugi proizvođači nešto ranije svoje filijale otvorili u sjevernoj Italiji (Zabehlicky Scheffenegger 1998a: 284). Iako je većina proizvoda na *limes* stizala iz Lyona (što je dokazano arheometrijski), ipak postoji i određena količina italskih proizvoda – jesu li oni na to tržište dolazili samostalno, unutar sustava *annone* ili posredstvom *negotiatoresa* ostaje i dalje upitno.

Tako dolazimo i do pokušaja interpretacije organizacije proizvodnje putem pečata. Pečatiranje na finom stolnom posuđu javlja se od italske crnopremazane keramike, kako na njegovom matičnom području, tako i unutar kolonija npr. Jadranskih, koje su preuzele ovu vrstu gospodarske aktivnosti. Prema Morelu, pečat je indikacija rimske kolonizacije (Pucci 1993: 73), a njegovo navodno nestajanje kroz 2. st. pr. K. bio bi znak apliciranja *plebiscita claudiana*, kojim je aristokraciji zabranjeno bavljenje trgovinom (Pedroni 1988: 139-141). Međutim, problem kojeg su identificirali različiti autori je i taj što iz pečata na *sigillati* nije jasno razvidna uključenost aristokracije u njezinu proizvodnju (Fülle 1997: 117, za problematiku pečata na CPK Cannatà 2012: 91-93).

Pečati na crnopremazanoj keramici rijetko sadrže slova, taj se tip pečatiranja javlja u kasnijoj fazi, pa je i sredinom 1. stoljeća pr. K. kada dolazi do prijelaza prema sigilatnoj proizvodnji, često javljanje figuralnih pečata s integriranim slovima ili neke miješane varijante, koje se javljaju na obje keramičke vrste (Fülle 1997: 118). Oblik pečata na ITS u najranijoj je fazi četvrtast, a osim središnje pozicije, više istih pečata javlja se postavljeno radijalno. Između 15.-10. g. ustaljuje se središnja pozicija pečata, sa slovima često u dva reda. Nakon 10.-15. g. po. K. ustaljuje se *in planta pedis* pečat,

koji zbog svojih manjih dimenzija uvjetuje skraćivanje imena. Smjer riječi, pa često i orijentacija pečata mogu biti različite, a iznimno se, tijekom 1. st. pojavljuju kružni pečati i oni u obliku polumjeseca. Reljefno ukrašeno posuđe u pravilu ima pečat integriran unutar dekorativnog motiva, bilo u okviru (četvrtastom, *tabula ansata* i sl.), bilo sa slovima postavljenima bez okvira ili složenima preko cijelog promjera posude. (*Conspectsu* 1990: 147, Fülle 1997: 18). Oblici u kojima se javljaju imena različiti su, od cjelovitih imena do skraćenica. Često, no ne uvijek, moguće je iščitati društveni status osobe ali i rodbinske, te hijerarhijske veze unutar radionice. S obzirom da ne možemo uvijek razlikovati robove od oslobođenika, priklanjamo se Fülleovoj terminologiji: u slučaju pečata koji spominju dvije osobe, gdje je jedan „vlasnik/keramičar", a druga „radnik".

Funkcija pečata na *sigillati* interpretirana je na više načina: oznaka kvalitete, reklama, interna organizacija radionice, u funkciji distribucije ili poreza (Manacorda 1993). Prvu je opciju odbacio Fülle kao nepotrebnu, predviđajući da se od stolnoga posuđa ne očekuje neka karakteristika koja nije odmah vidljiva, a koja kasnije može dovesti do problema pri upotrebi, što bi mogao biti slučaj s amforama ili tegulama (Fülle 1997: 117). Kako navodi Pucci, na temelju nalaza iz Torrite di Siena, unutar iste peći mogle su se peći posude s različitim pečatima. Pečat tako dobiva značenje u proizvodnome ciklusu, no nije nužno da time gubi i svoje trgovačko-pravne konotacije (Pucci 1993: 75, Fülle 1997: 117). Varijante pečata pak upućuju da niti ovo objašnjenje nije univerzalno (vidi pečate *arretinum verum* i sl. iz Lyona i interpretaciju u Pucci 1993: 75), pa bi se možda u interpretaciju trebalo krenuti regionalno: što pečat znači u Arezzu, što u sjevernoj Italiji, a što u Galiji ili Campaniji. Sama evolucija proizvodnje *terre sigillate* navodi nas na takvo razmišljanje, naime u samom trenutku kada se određeni majstori/vlasnici/keramičari/poduzetnici odlučuju na otvaranje filijala kako bi bili bliže distribucijskim putovima, odnosno prihvatnim regijama, dolazi do gospodarske evolucije u proizvodnji. Možemo li pretpostaviti da se i funkcija pečata tada nadopunjuje, mijenja, prilagođava, kao što je to bio slučaj u trenutku prijelaza s crnopremazane keramike na ITS? Dakle, pečate možda valja sagledavati i kronološki, pa se očite razlike primjećuju u kasnopadskoj proizvodnji, kada se *tria nomina* pečati skraćuju tek na inicijale.

Nešto kasniji izvori (2.-3. st.) s egipatskih papirusa[122] donose ugovore o uređenju najma unutar keramičarske proizvodnje. Oni su interpretirani pomoću pravnog mehanizma *locatio conductio*, a prepoznate su sve njegove varijante, odnosno njihova kombinacija (*operarum, rei, operis faciendi*). Jedan od tih ugovora navodi i reguliranje plaćanja poreza na proizvodnju građevinske keramike (Fülle 1997: 122). Ova vrsta organizacije poklapa se s *nucelated workshops* modelom kojeg je definirao Peacock, koji podrazumijeva *cluster* manjih radionica grupiranih unutar jedne *figline,* akoje proizvode isti proizvod u uskoj suradnji, koristeći jedan veći proizvodni prostor i njegovu infrastrukturu (peći) i/ili sirovine. Ovaj organizacijski model potvrđen je i arheološki u proizvodnji amfora, građevinske keramike, ali i na primjeru sigilatne proizvodnje iz *La Graufesenqua* u Galiji, a javlja se već tijekom 1. st. pr. K. (Fülle 1997: 122-127). Drugi pravni mehanizam koje je korišten za objašnjavanje sadržaja pečata je institucija *peculiuma*, s mogućnošću povezivanja s *concessio liberare administrationisi*. Na taj je način bilo moguće urediti gospodarske aktivnosti robova, posebice unutar iste proizvodne aktivnosti. Slična je i opcija zapošljavanja robova kao *institoresa*, kojima bi tako bilo dopušteno provođenje bilo koje gospodarske aktivnosti u ime svojih vlasnika, ali i u svoje vlastito (Fülle 1997: 128). Oba pravna mehanizma podrazumijevaju mogućnost plaćanja najma ili pak isplate u naturi, odnosno kroz postotak proizvoda – u tom kontekstu pečat postaje ključan za identifikaciju *outputa* svakog pojedinog *officinatora*.

Valja istaknuti kako su se pokušaji interpretacije sigilatne proizvodnje uglavnom razvili iz analiza aretinskih proizvoda, posebice onih *Cn. Ateia* i njegovih suradnika/robova, koji pružaju opsežne interpretativne mogućnosti[123]. Prema tom predlošku i analizi još nekih od aretinskih proizvodnji, Fülle donosi opsežnu analizu mogućnosti organizacije proizvodnje *terre sigillate* (*nucleated workshops*) koju možemo shematizirati kako slijedi (Slika 39):

[122] Za detaljnu analizu korištenja papirusa u svrhu interpretacije keramičarske proizvodnje vidi Gallimore 2010.

[123] Dovoljno je pogledati količinu radova koji su ispisani o organizaciji proizvodnje a temelje se na fenomenu ateianske proizvodnje. Opsežna literature u Fülle 1997.

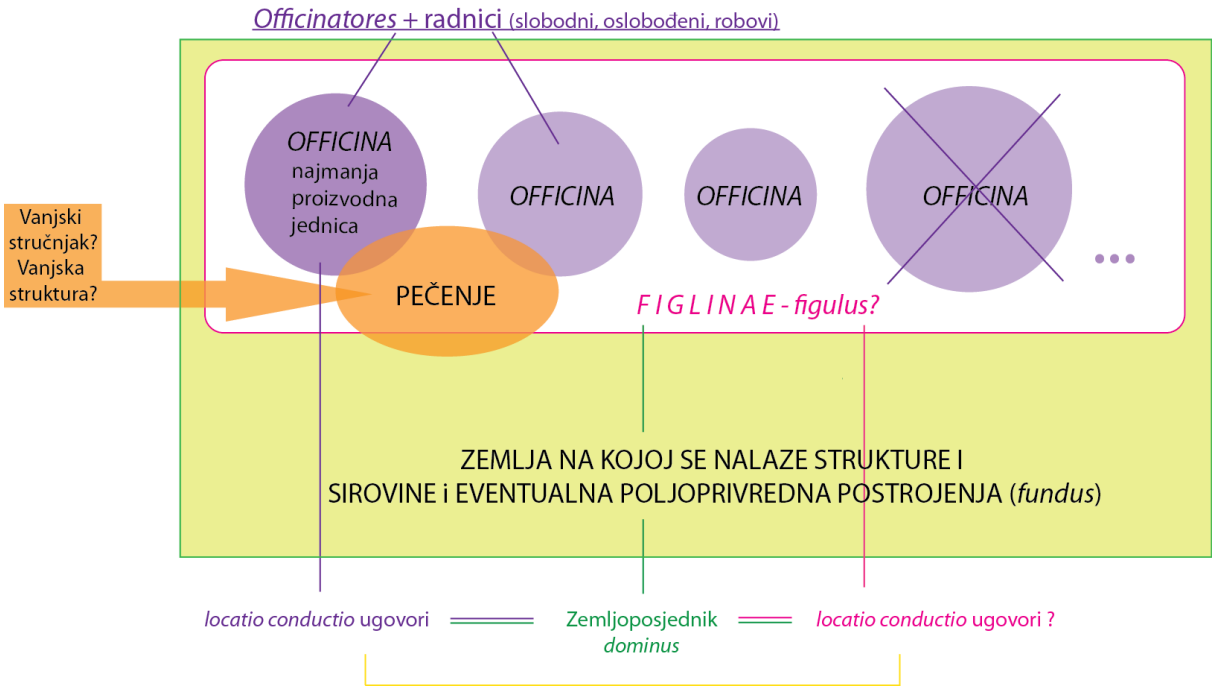

Slika 39. Organizacija proizvodnje ITS prema modelu *nucleated workshops* (Fülle 1997: 145).

Ovakav model podrazumijeva intenzivnu mobilnost *officinatora* iz jednog proizvodnog središta (*figiline*) u drugo (što je na shemi na Slika 39 prikazano prekriženom *officinom*), ali i migraciju drugih sudionika u proizvodnji, dok dovodi u pitanje uspostavljanje radionica *ex novo* na ponekad vrlo udaljenim prostorima, npr. u Galiji (Fülle 1997: 142). Osim toga, dopušta i hijerarhijske promjene između osoba koje sudjeluju u proizvodnji, pa se tako ista osoba može pojavljivati kao djelatnik te kao *officinator*. Zbog navedenog, Fülle odbacuje koncept filijale, već pojedine fenomene objašnjava uzastopnim boravkom određene radne snage u različitim radionicama, s kojima nisu nužno morali imati vlasnički odnos, već je njihovo zapošljavanje bilo uređeno putem *locatio conductio* ugovora. Dodatna potvrda ovog fenomena bile bi tkz. ruralne radionice, koje nastaju unutar poljoprivrednih posjeda (*villa*), gdje se oslanjaju na postojeću proizvodnju amfora i građevinske keramike, a za potrebe samoga posjeda. Naime, malo je vjerojatno da bi pojedini majstor keramičar mogao osnovati posve novu radionicu na tuđem posjedu, na kojem između ostaloga već postoji određena keramičarska infrastruktura (Fülle 1997: 143).

P. Kenrick se protivi ovakvom organizacijskom modelu temeljenom na *locatio conductio* i u pečatima vidi jasan odnos vlasnika i njegovoga roba/oslobođenika, dok

tek za manji broj pečata dozvoljava drukčiju interpretaciju. Ipak, slaže se kako se ime vlasnika može odnositi na osobu čiji je posjed, a ne nužno osobu koja je na neki način uključena u proizvodnju (Kenrick 2004: 259). Također, u pojedinim slučajevima i Kenrick pretpostavlja migraciju keramičara iz jedne radionice u drugu, ali i mogućnost ortačenja tih filijala, pa u prvom slučaju prihvaća mogućnost pravne organizacije poslovanja institutima *peculiuma* i *concessio liberare administrations*, čime bi i objasnio pojedine istoznačne pečate pronađene na udaljenim lokacijama ili čak na drugim keramičkim vrstama (Kenrick 2004: 260-261).

No je li slučaj Ateia primjenjiv na sve radionice? Ako pokušamo povući paralelu s pečatima na tegulama, jasno je da se oni mogu dobro razlikovati u, recimo, radionice kao dio *fundusa*, carske radionice, senatorske radionice, radionice u posjedu rimskih građana, itd. Tek neke od njih doživjele su široku distribuciju (npr. Pansiana), dok su druge uglavnom regionalnoga karaktera. Ne bi li to bio i najlogičniji model organizacije proizvodnje *terre sigillate*? (Fülle 1997: 121). Sama organizacija radionica pojedinih „posjednika" ili „keramičara", odnosno onih osoba s građanskim pravom koje su pečatirale proizvode, nije posve razjašnjena. Postojanje jednoga proizvodnoga središta za svaku od tih „manufaktura" danas se čini nemogućim, ponajprije nakon identifikacije *Ateius*-problema (*Conspectus* 1990: 7-8), te nakon pronalaska niza „podružnica" poznatih aretinskih manufaktura na drugim lokalitetima Etrurije (a ponekad i šire, Pozzuoli?). Dodatnu potvrdu takvoj situaciji, čini se, daju i arheometrijska istraživanja, odnosno njihova interpretacija, prema kojoj valja pretpostaviti mrežu podružnica u Etruriji, ali i u Laciju. Takvu situaciju valja pretpostaviti i za *L. Gelliusa* (Picon 1994). Prema istom autoru moglo je postojati najmanje 20 ili 30 radionica koje su proizvodile italsku sigilatu, što bi onda ovu proizvodnju dovelo unutar granica poznatih za galsku (Picon 1994).

Pitanje organizacije proizvodnje KTS u središnjoj Italiji valja postaviti nešto drugačije, naime prema identificiranim proizvodnim središtima možemo zaključiti kako u slučaju KTS nije riječ o specijaliziranoj proizvodnji koja bi zahtijevala posebne uvjete, već se ona najčešće javlja kao jedan od proizvoda pojedinih *figilina*. Distribucija, iako za pojedine oblike dosta široka, vjerojatno prati distribuciju drugih

keramičkih proizvoda, pa tako i same sigilate (za Korint i istočni Mediteran uopće vidi Warner Slane 2004: 38), no gotovo uvijek je moguće definirati regionalizme.

Pomoću interpretacije o mobilnosti radne snage moguće je objasniti i aretinske „filijale“ u sjevernoj Italiji, koje se javljaju već u prvoj polovici 1. st. pr. K. (Fülle 1997: 142). Dok je za srednjoitalsku proizvodnju pretpostavljena dosad opisana organizacija, neki autori dvoje o postojanju toliko razvijene „industrije“ u sjevernoj Italiji (Mazzeo Saracino 1985: 186, Gabler 1986). Iako, prema distribuciji pečata na tržištima izvan matičnoga proizvodnoga područja, moguće je identificirati veće *figline* koje su proizvodile za izvoz (Mazzeo Saracino 1985: 186). Prema komparativnim nalazima neki autori zaključuju da su sjeveroitalske radionice, na tradiciji prethodne lokalne proizvodnje crnoglazirane keramike, prvenstveno zadovoljavale potrebe lokalnoga tržišta, na kojem je, prema terenskim istraživanjima, cirkulirala dosta mala količina importirane fine keramike (Santoro 2006: 165). No, osim toga, ostaju neriješene, pa čak i kontradiktorne, mnoge činjenice koje prate istraživanje obrtničkih aktivnosti Cisalpine, kao što su, s jedne strane hipoteza o postojanju velikih radioničkih centara, dok se s druge predviđa postojanje velikog broja manjih radionica (te posve drukčiju organizaciju proizvodnje) ili postojanje malih radionica unutar *villa*, ali i sama važnost keramičarskog obrta, koji je jasno predstavljen izrazito brojnim nalazima radionica za proizvodnju amfora ili građevinske keramike (Lavizzari Pedrazzini 2004: 263, Santoro 2006: 167). Neki autori čak tvrde da su sjeveroitalske radionice bile kratkoga vijeka, građene na način da bi se nakon prestanka proizvodnje moglo lako porušiti peći (Lavizzari Pedrazzini 1998: 277). Međutim, znajući da i takve strukture ostavljaju trag u arheološkoj stratigrafiji, te da je i sam otpad (često vidljiviji i od samih peći) indikator proizvodnje, teško možemo prihvatiti takvo objašnjenje za nedostatak materijalnih dokaza proizvodnje ranocarskoga finog stolnog posuđa[124]. Zanimljivo je primijetiti, da u slučaju PTS rijetki sigurno identificirani proizvodni centri ne pripadaju niti jednom od najrasprostranjenijih žigova[125] te je svaki od njih, osim standardnih oblika (*Conspectus* oblika), proizvodio i tipične „lokalne“ oblike s „lokalnom“ rasprostranjenošću. To ide u

[124] Jedini arheološki primjer koji je naveden u ovome kontekstu očigledno pripada kasnoj antici (Lavizzari Pedrazzini 1998: 277)
[125] Ovdje ne mislimo npr. na kalupe *Aco* tipa.

prilog tvrdnji da još nismo identificirali niti jednu od velikih radionica na kojima se temelji i sama tipologija sjeveroitalske proizvodnje.

U situaciji kada na području sjeverne Italije ne možemo sa sigurnošću ucrtati više od nekolicine keramičarskih radionica (KTS i TS), teško je rekonstruirati distribuciju materijala kojeg su one proizvodile. U slučaju TS u pomoć nam dolaze indirektni dokazi proizvodnje kao što su pečati, fakture, kalupi (zbog ukrasa) a u posljednje vrijeme i arheometrija. Prema OCK-u i nalazima pečata s Magdalensberga pretpostavljena je doista velika količina radioničkih centara TS padane. Međutim, oni su često nejasni (*tria nomina* pečati nam uglavnom ne dopuštaju niti razlučivanje imena osobe, a kamoli njen odnos s drugim akterima keramičarske proizvodnje). Ako je za početak proizvodnje moguće povući neke paralele s Arezzom (Zabehlicky Scheffenegger 2006a: 234) i središnjom Italijom uopće, u kasnopadanskoj proizvodnji oskudnost podataka s pečata onemogućava ikakve paralele. Ipak, samo postojanje pečata, njihov oblik, morfologija i faktura posuda na kojima se nalaze donekle nam omogućuju praćenje njegove distribucije, iako nam često izmiče sama početna etapa. Jedno o temeljnih ograničenja u istraživanju distribucije padanske *terre sigillate*, isto kaoi keramike tankih stijenki, jest stanje istraženosti. S. Zabehlicky Scheffenegger navodi primjer rasprostranjenosti pečata prema nalazima s Magdalensberga i pečatima iz OCK, prema kojem je u austrijskom emporiju registrirano 2206 pečata, a u Aquileji i Riminiju (gdje je pretpostavljena proizvodnja) registrirano svega 746 odnosno 40 (Zabehlicky Scheffenegger 2006a: 234, fig. 2).[126]

Kraj sjeveroitalske proizvodnje, odnosno, *tardopadane*, povezuje se osim s nekim od *Consp.* oblika, i s oblicima koji su smatrani imitacijama, no prema nekim autorima oni su posljednji proizvodi pojedinih radionica (Lavizzari Pedrazzini 2004: 263, Mazzeo Saracino 2000: 239).

8.1 Kvantificiranje proizvodnje

Baza podataka koja prati izdanje OCK 2000 omogućila je kvantifikaciju podataka na mnogo lakši način nego do tad, zahvaljujući mogućnostima koje pruža

[126] U Osoru je, prema istom grafikonu, prisutno 30 pečata, a znamo da je ovdje istražena samo nekropola.

informacijski sustav ovoga tipa uz uniformirane podatke koji su u njega uneseni[127]. Tako je moguće provesti različite statističke analize temeljene na pečatima, jedna od kojih je i ona o pretpostavljenom trendu ukupne proizvodnje sigilate kroz cjelovito razdoblje njenoga trajanja. Takvu je računice proveo Kiiskinen, te ovom prilikom donosimo njegove rezultate u obliku grafikona (Kiiskinen 2013: 28, za metodologiju izračuna 26-27) (Grafikon 1).

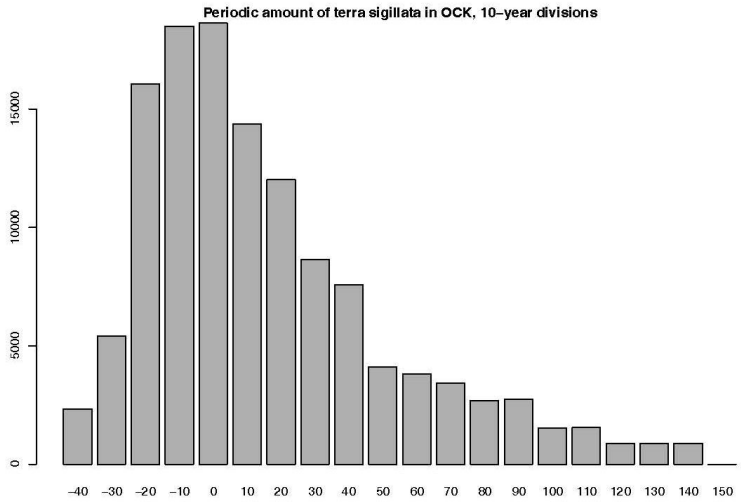

Figure 1.2: Overall view of *Terra sigillata*. Potters without earliest and/or latest possible date are left out. For the rest, it is to be noted that a single item is present in all periods that coincide with the activity period of its producing potter, i.e. a vessel bearing a stamp that was used by a potter from 35 BCE to 5 CE is present in the categories from -40 to 0. Data from OCK[2].

Grafikon 1. Količina proizvedene ITS prema pečatima iz OCK 2000 (Kiiskinen 2013: 28)

[127] Problem s bazom podataka OCK je što je ona izrađena pomoću tehnologije koja je bila dostupna krajem 20. st. prema tome nije upotrebljiva na današnjim operativnim sustavima. Iako smo za ovaj rad pokušali bazu podataka koristiti, u čemu smo djelomično i uspjeli uz pomoć „virtualne mašine“ na kojoj je instaliran Windows XP sustav, nismo uspjeli koristiti sve njezine funkcionalnosti, jedna od kojih je iscrtavanje karata.

8.2 Distribucija

Kvantifikaciju distribucije dobivene pomoću OCK 2000 baze podataka, što bi trebao biti najlakši način za njeno izračunavanje s obzirom da ona sadrži i geolokacijske podatke, valja uzeti s izrazitom pažnjom. Naime, kako i sam autor napominje, ovako dobivena distribucija u stvari pokazuje stanje istraženosti, a ne stvarno stanje stvari (OCK 2000: 32). Zbog toga u nastavku donosimo rekonstrukciju distribucije prema podacima dobivenim iz specifičnih lokalnih studija, a koja bi, prema tome, trebale biti realističnija.

Distribucija SITS, osim same središnje Italije i Rima, obuhvaća gotovo cijeli Mediteran, s koncentracijom, barem u ranijim godinama proizvodnje, na njegovom zapadnom dijelu, te u sjevernim provincijama Galiji i Germaniji. Vrlo je brojna sigilata unutar vojnih logora na germanskome *limesu*, no prisutna je i u civilnim naseljima, pa se tako u Lyonu javlja već oko 40 g. pr. K. s isključivo aretinskim pečatim i strukturama, no već od prvih godina nove ere javljaju se pizanski te lionski proizvodi (OCK 2000: 36-37, 41, Hanut 2004, Desbat 2004: 224). Kroz augustovsko doba distribucija SITS i PTS već je podijeljena, pa se u Panoniji javlja gotovo isključivo potonja (Gabler 1986: 95). Distribucija Kampanskih proizvodnji uglavnom prati onu srednjoitalskih pa se, osim u Akvileji, na gornjem Jadranu u pravilu ne nalazi (Maselli Scotti 1980: 170).

Većina italske *sigillate* na istoku također je srednjoitalske provenijencije, a datirana je u posljednjih 20 g. 1. st. pr. K. Glavnina importa registrira se od kraja augustejkoga i kroz Tiberijevo doba, a s nešto nižim se razinama proteže kroz prvo, na čijem se kraju ponegdje itenzivira, i drugo stoljeće. Import na istoku karakteriziran je dominacijom pizanskih i aretinskih radionica (Warner Slane 2004: 31-32, Malfitana 2004: 110-111). Kasnije, sigilata na istoku mogla je, prema primjeru iz Olimpije, pak potjecati i iz kontinentalnoga dijela središnje Italije i biti komercijalizirana posredstvom jadranskih luka, jer se često javlja u kontekstima s Forlimpopoli i Dressel 6A amforama (Martin 2004: 69). U takve se distribucijske pravce uklapa preseljenje proizvodnje iz Arezza u Pisu, dokumentirano C*n. Ateiusovim* pečatima, te opadanje aretinske proizvodnje u kasnijoj fazi. Što se organizacije distribucije tiče, Poblome vidi primarnu ulogu *patrona* kao investitora, dok su na terenu u njihovo ime poslovali *negotiatori* ili *institori* (Poblome 2004: 29), pa bi time distribucija djelomično preslikavala

organizaciju same proizvodnje. Ipak, unutar ovako grube skice distribucije, valja imati na umu i iznimke, na primjer razlike u distribuciji dvaju među najprisutnijim proizvođačima: *L. Gellius* i *P. Cornelius*; dok prvi (čija je proizvodnja, doduše, pretpostavljena kako u Arezzu tako i izvan njega) uglavnom izvozi u sjevernu Italiju i dunavsko područje, drugi (sigurni aretinac) izvozi na zapad, poglavito u *Hispaniju* (Kenrick 2004: 256-257).

Što se sjeverne Italije tiče, do sada je ustanovljeno da se njena distribucija razlikuje za ranu i kasniju proizvodnju (OCK 2000, Zabehlicky Scheffenegger 2006a: 234). Prema analizi žigova Kenrick je ustanovio kako su *via Aemilia*[128] i vjerojatno Ravenna ili Rimini bili ključni pravci distribucije ranije proizvodnje (npr. *Sarius* i *Serius*), što bi moglo upućivati i na položaj ovih radionica u obalnom djelu Cispadane. Kasnija proizvodnja pak, preferira *viu Postumiju*, a kao distribucijski centar – no ovaj put ne prekomorski , već „alpski"– ima Akvileju (OCK 2000: 47-50). I sam položaj kasnijih radionica treba stoga tražiti negdje na viji Postumiji (npr. Cremona?).

Aretinska se sigilata javlja na području gornjeg Jadrana uglavnom s glatkom proizvodnjom *Gelliusove* radionice, dok su reljefno ukrašeni primjerci vrlo rijetki, što je primijećeno i u Dalmaciji, dok su nešto češći na zapadnoj obali, južnije od Riminija (Maselli Scotti 1980: 169-170). Valja istaknuti kako je distribucija padanske TS brojna i u provinciji Dalmaciji (Makjanić 1987: 227)[129], te bi svakako bilo zanimljivo vidjeti na koji je način promjena u distribuciji koja je uočena na razini Italije, Mediterana i dunavsko-alpskih predjela utjecala na distribuciju na području Liburnije i Dalmacije.[130] Za Kvarnersko područje, prema R. Makjanić, kasnopadanska sigilata je potpuno nezastupljena, a pečati koji su ovdje zamijećeni česti su u okolici Akvilejete na obalnom području u Riminiju, Ravenni i Russiju (Makjanić 1987: 231-233).Ista autorica primjećuje kako je trgovina prema Kvarneru vjerojatno kretala upravo morskim putem iz nekog od južnijih središta (što se poklapa i s Kenrickovom analizom), dok je kasnija potreba za finim stolnim posuđem zadovoljavana istočnom ili afričkom robom (Makjanić 1987: 233). F. Maselli Scotti predlaže distribuciju italskih sigilatnih

[128] Povezanost i važnost *vie Aemilie* u distribuciji keramičkih proizvoda očituje se u velikoj količini proizvodnih centara drugih keramičkih vrsta (građevinske, amfora, itd.) koji su se smjestili na njenoj trasi ili u njenoj blizini, a jedan od poznatijih je svakako Forlimpopoli (Maioli 1998: 21).
[129]Prema Makjanić 1987: 227 na kvarnerskom području odnos aretinske i padanske sigillate je 1: 7.
[130] Za neke preliminarne podatke: *Burnum I* 1979, Makjanić 1987, Makjanić 1988, Brusić 1977, Šimić-Kanaet 2003; 2003a, Miše, Šešelj 2008, Borzić 2011, Ožanić Roguljić 2011.

proizvoda kroz lagunarni sustav Akvileja-Ravenna, koji je putem rijeke Po (tada plovne), spajao Padsku nizinu i Jadran. Također, autorica smatra kako bi distribucija amfora mogla potvrditi modalitete distribucije ITS, koja je mogla putovati zajedno s poljoprivrednim proizvodima (Maselli Scotti 1980: 177-178).

Što se pak tiče KTS problem distribucije je u toliko veći jer nemamo žigove. Naime, iako se polako počinju formirati određeni regionalni modeli u sjevernoj Italiji (Ravenna, Lombardija, i sl.) i nalazi srednjoitalskih radionica sve bolje definiraju svoju proizvodnju, još je uvijek nedovoljan broj istraženih proizvodnih središta. Iako se KTS javlja u različitim fakturama i s različitim dekoracijama, one su izrazito rasprostranjene i, osim makro-regionalnih tipologija, trenutno ne dozvoljavaju podrobnije definicije. Poznata je rasprostranjenost sive padanske KTS u Noriku, Cisalpini te dunavskim provincijama, a prema nekima i duž istočne talijanske obale sve do Abruzza (Mantovani 2011: 88-89). I u ovom slučaju Ravenna „igra" ključnu ulogu u jugoistočnoj distribuciji, dok je *Aquileia* ključna za sjeverni distribucijski pravac (npr. Magdalensberg i Emonu). Iz pregleda novije literature i muzejskoga materijala, očita je velika količina KTS i u provinciji Dalmaciji, iako ova keramička vrsta nije dovoljno obrađena u publikacijama, a pretpostavljena je i njena lokalna proizvodnja.[131]

Razlike u distribuciji premaistoku i zapadu primijećene su i u slučaju *Aco* pehara: u Galiji i Germaniji javljaju se proizvodi *Hilarus-Aco* i *Chrysippus*, dok se u sjevernoj Italiji, na Magdalensbergu, sjevernoj Dalmaciji i Panoniji javljaju *Aco-Acastus, Diophanes, L. Norbanus*. Time se objašnjava smještaj jedne radionice u Lyonu, a druge na području sjeverne Italije (Vegas prema Gabler 1986: 95). M. P. Lavizzari Pedrazzini definirala je distribuciju *Aco*-čaša kao tipično „nordijsku", odnosno locira ju na područja koja su pripadala keltskom kulturnom krugu (Lavizzari Pedrazzini 1987: 18, n. 26).

Prema D. Gableru razlike u distribuciji istočnih provincija (Ilirik) i onih zapadnih, koju možemo pratiti od Augusta, odraz su planske ekonomske politike koja je bila u funkciji povoljnijeg transporta do destinacije, a u jasnoj su vezi s granicom između *publicum portorium Illyrici* i *Guadragesima Galliarum* (Gabler 1986: 96).

Dodatni problem u interpretaciji distribucije, prvog dolaska i kasnijeg trajanja korištenja obje keramičke vrste na određenom području vrlo je često i sam kontekst

[131] *Burnum I* 1979, Šimić-Kanaet 2003, Miše, Šešelj 2008, Ožanić Roguljić 2011, vidi poglavlje disertacije *Lokalna proizvodnja.*

nalaza, koji se mahom odnosi na nekropole (većina lokaliteta sjeveroistočne Padanije – Angera, Ornavasso, i sl. su nekropole, isto kao i *Emona*, Ptuj, lokaliteti južne Liburnije). Jedna od iznimki je Magdalensberg, koji nam upravo zbog toga daje dosta realne kronološke podatke o korištenju ovih kategorija finog stolnog posuđa. Nekropole nam ne mogu dočarati količinu materijala koji je cirkulirao na tržištu nekog područja ili koje su posude doista korištene u kućanskom kontekstu kao ni realnu dataciju iako je posuđe u grobovima obično jako dobro sačuvano. Unutar grobova češće se koriste određeni oblici (npr. posude za tekućine) dok su drugi potpuno odsutni (npr. tave), u nekim su slučajevima posude manje, a primijećeno je i korištenje „škartnih" posuda, očito kupljenih s namjerom odlaganja (Tuffreau-Libre 2000: 54).

9 PROIZVODNJA *TERRE SIGILLATE* I KERAMIKE TANKIH STIJENKI IZVAN ITALIJE

9.1 Galija i Panonija

Slijedom široke distribucije italskih proizvoda u provincije, bilo trgovinskim ili pak vojnim kanalima, ITS i KTS postale su prepoznatljive i ušle u širu upotrebu i izvan matičnoga područja. Poticaj smještanju radionica ITS u provincijama, bilo filijala bilo proizvodnih središta nastalih *ex novo*, bez sumnje bili su vojni pohodi i uspostava logora na germanskome limesu. Tako su nastale filijale aretinskih keramičara, npr. *Ateiusa*, ali se ubrzo razvila i lokalna proizvodnja drugih vrsta posuđa. Lyonska radionica TS tako je proizvodila i *Aco* pehare, ali i kuhinjsko te kućansko posuđe italske tipologije (OCK 2000: 28-29). Kasnije se proizvodnja proširila i na druge zapadne provincije (druga područja Galije, Germaniju, Hispaniju i dr.), čiji su proizvodi, započevši samostalni morfološko-dekorativni razvoj, zadobili posve nove karakteristike koje su ih postupno odvojile od ITS. Tako je i sigilatna proizvodnja u Africi prisutna već od 2. st., a ubrzo razvija i posve samostalni repertoar. Unutar keramološke znanosti, ti se novi proizvodi proučavaju kao zasebne keramičke vrste (Galska TS, Afrička TS i sl.).

Paralelno s uspostavom rimske vlasti u Panoniji, i na ovom se području razvila keramičarska proizvodnja koja je obuhvaćala i fino stolno posuđe, kako KTS, tako i lokalne imitacije ITS (Vikić 1971: 95, *Poetovio - zahodna grobišća I* 1999: 91-102). Potvrđena proizvodna središta ona su u Ptuju, Sirmiju i Gomolavi (Ožanić Roguljić 2007 s ranijom literaturom), koja su uz fino stolno posuđe proizvodila i druge keramičke vrste (Premk 1987, *Poetovio -zahodna grobišća I* 1999: 167-170), uspostavljena su vrlo rano, netom nakon dolaska prvih italika. Sirmijska se proizvodnja tako možda smješta i prije klaudijevskoga vremena (Premk 1987: 448), a prve imitacije ITS u Ptuju datiraju ako ne u kasno augustejsko doba s prvim prisustvom rimske vojske, onda zasigurno u tiberijevsko doba (*Poetovio - zahodna grobišća I* 1999: 170).

9.2 Proizvodnja *terre sigillate* i keramike tankih stijenki na području provincije Dalmacije

Na području provincije Dalmacije dosad je direktnim indikatorima proizvodnje ustanovljena jedna keramičarska radionica, ona *Sexta Metilia Maxima* u Crikvenici (*Ad Turres*). Njezin ju smještaj čini posebno zanimljivom za temu ovoga rada, pa je tako dio materijala otkrivenog tijekom istraživanja (koja su još uvijek u tijeku) ovom prilikom i obrađen. Međutim, kako će biti riječi nešto kasnije u *Raspravi*, materijal koji potječe iz Crikvenice što se ovih dvaju vrsta tiče nije sa sigurnošću ustanovljen niti na jednom od obrađenih lokaliteta. Osim toga, prilikom obrade nalaza sa samoga crikveničkog lokaliteta, a posebno u slučaju KTS, vrlo je teško definirati oblike koji se odnose na lokalnu proizvodnju i one koji su importirani.

Pretpostavka o proizvodnji keramike tankih stijenki na istočnoj obali Jadrana povezuje se uz Tip 1, koji je čest na lokalitetima dalmatinskoga priobalja (prvenstveno Zaton i Nin) i Istre, a sporadično se javlja i na lokalitetima duž zapadne obale Jadrana. Riječ je o čaši specifičnog oblika, strukture i ukrasa (više u katalogu), uz koje Z. Brusić veže i slične oblike ali s ukrasom u obliku polumjeseca te nekoliko čaša s pravilnim nizom *barbottine* točkica (Brusić 1999: 30-31), za koje međutim postoje brojne analogije no sa sivom strukturom. Uz ove se čaše vežu i vrčevi s vrlo sličnim točkastim ili trakastim ukrasom koji nerijetko tvori natpis, kao što je slučaj s *Felix Arba* vrčem (Nedeved 1990: 7) ili *Salona* vrčem iz antičke luke Pakoštana, za koju se također pretpostavlja lokalno porijeklo (Boetto et al. 2012: 108, fig. 8).[132] Već je Brusić pretpostavio istočnojadransku provenijenciju ovih posuda, a kako im je najveća koncentracija na području Nina-Zatona, gdje je registrirano preko 200 primjeraka, možda bi im na ninskome području trebalo tražiti i radionicu, iz koje su mogle biti izvezene prvenstveno u središnju Italiju, gdje su česte u nekropoli Portorecanati, ali i sjevernije u Istru i sjeverno talijansko priobalje. Upravo se na području sjeverozapadno od Zadra, u uvali Plemići (Slika 39), pretpostavlja postojanje keramičarske radionice za koju zasad nije moguće definirati proizvodnju (Ilkić 2013).

[132] Jedan primjerak sličnoga vrča čuva se u Muzeju grada Umaga, što posve odgovara dosad zabilježenoj distribuciji čaša Tip 1 (ovom se prilikom zahvaljujem kolegicama B. Milošević i B. Markežić na uvidu u građu).

Tijekom pregleda materijala u gradu Krku, uočen je vrč vrlo specifičnog kruškolikog oblika, bez vrata i sa zadebljanim rubom (vjerojatno podmorski nalaz). Ova je posuda vrlo svijetle fakture i na trbuhu je ukrašena istovjetnim nizom *a la barbottine* točkica (Slika 41), što ju također smješta u grupu pretpostavljene istočnojadranske proizvodnje. Iako za sada nije moguće potvrditi istovjetnost navedenih predmeta, oni su svakako valjani kandidati za buduće arheometrijske analize.

Slika 40. Ostaci arhitekture na obali i keramički nalazi u podmorju uvale Plemići (fotografije ustupio M. Ilkić)

Slika 41. Vrčić s *a la barbottine* ukrasom iz zbirke Samblich

S obzirom da niti jedna od ovih posuda nije pronađena u jasno datiranom kontekstu, može im se tek pretpostaviti datacija, koja se prema Brusiću smješta između pol. 1. i pol. 2. st. (Brusić 1999: 30-31). Ipak, na temelju naših istraživanja mogli bismo donju granicu pomaknuti u flavijevsko doba. Datacija vrča *Felix Arba* prema tome bila bi prekasna, što je i moguće s obzirom da je analogija s afričkom sigilatom koju iznosi B. Nedved vjerojatno tek morfološka.

Zasad nisu ustanovljeni drugi specifični oblici koji bi mogli upućivati na lokalnu proizvodnju ovoga posuđa unutar područja istraživanja, no to ne znači da se u budućnosti neće pronaći.

10 GLATKA ITALSKA *TERRA SIGILLATA* S PODRUČJA SJEVERNE LIBURNIJE

10.1 Organizacija kataloga

Katalog ITS temelji se na tipologiji iz *Conspecuts* 1990 koja je najrelevantniji i općeprihvaćeni prikaz uobičajenih tipova kako PTS tako i SITS, a osim morfoloških karakteristika donose se datacije, koje uvelike olakšavaju kronološko određivanje nalaza koji ne dolaze iz datiranih slojeva. Upravo zahvaljujući *Conspectusu* italska je sigilata postala vrlo precizni marker za dataciju ranorimskih lokaliteta.

Kod nomenklature tipova donosi se naziv prema *Conspectusu* i broj koji je pojedinom ulomku dodijeljen prilikom katalogiziranja. Naime, s obzirom da se na materijalu radilo u više navrata nije bilo moguće sortirati pojedine primjerke prema rednim brojevima, pa se broj tip odnosi na prvi primjerak koji je inventariziran.

Ukrasi koji se odnose na glatku ITS prikazani su u katalogu ukrasa (Prilog 4), te kod svakog pojedinog nalaza.

U nastavku slijedi sažeti pregled izjednačavanja tipova s kvarnerskog područja i onima prema *Conspectus* 1990.

GLATKA ITS		
Tip ID	***Analogija***	***Tabla***
204	Consp. 1	T. 1
117	Consp. 3	T. 2
298	Consp. 4	T. 2
363	Consp. 5	T. 2
563	Consp. 6	T. 2
230	Consp. 7	T. 2
234	Consp. 8	T. 3
231	Consp. 9	T. 3
273	Consp. 10	T. 3
275	Consp. 11/13	T. 3
235	Consp. 12	T. 4
572	Consp. 14	
14	Consp. 18	T. 4
9	Consp. 20	T. 5-7
5	Consp. 21	T. 7-10
374	Consp. 22	T. 10

494	Consp. 23	
377	Consp. 24	T. 10
128	Consp. 26	T. 10
85	Consp. 27	T. 11
175	Consp. 28	T. 11
108	Consp. 29	T. 11
297	Consp. 32	T. 11
453	Consp. 33	T. 12
246	Consp. 34	T. 12
233	Consp. 36	T. 13
262	Consp. 37	T. 13
248	Consp. 38	T. 13
503	Consp. 39	T. 13
291	Consp. 50	T. 13
DNA		
187	Consp. B 1.2	T. 14
221	Consp. B 1.5	T. 14
194	Consp. B 1.6	T. 14
304	Consp. B 1.7	T. 14
118	Consp. B 1.9	T. 15
41	Consp. B 1.10	T. 15
534	Consp. B 1.11/12	T. 15
203	Consp. B 2.3	T. 15
119	Consp. B 2.4	T. 15
120	Consp. B 2.5	T. 15-16
533	Consp. B 2.6	T. 16
121	Consp. B 2.8	T. 16
499	Consp. B 3	
247	Consp. B 3.9	T. 16
195	Consp. B 3.13	T. 16
277	Consp. B 3.16	T. 16
181	Consp. B 4	T. 16
13	Consp. B 4.13	T. 16
504	Consp. Abb. 6, 4	
VRČEVI		
192	Consp. K	T. 14
364	Consp. Kd	T. 14
193	Consp. K1	T. 14
207	Consp. K7-8	T. 14
290	Consp. K9	T. 14
292	Consp. K12	T. 14
259	Consp. K16	T. 14
320	Consp. K20	T. 14
289	Consp. K23	T. 14
369	Consp. /	T. 14

10.2 Tipologija

10.2.1 Tip 204 – Consp. 1 (T. 1)

Ukupno: 14 (3 upitna, možda Consp. 7)
Oblik odgovara tipovima: Pucci 3, 1-7, Mazzeo Saracino 4, Godineau 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 52, t. 1/1.1.1.
Datacija: -40 – -15 (prema Mazzeo Saracino za PTS: 20 pr. K.-15 po. K.)
Provenijencija ulomaka: PTS B i C

Tanjur tip *Consp*. 1 jedan je od najranijih oblika ITS, a svoju morfologiju s neistaknutim rubom i lagano zakošenim okomitim stijenkama koje se pod oštrim kutom spajaju na dno, izravno preuzima iz crnopremazane keramike (oblik Lamboglia 7 i 5/7, Morel F 2254), pa se sve do Tiberijeva doba proizvodi u obje tehnike o čemu svjedoče *in planta pedis* pečati na crnopremazanoj keramici oblika Lamb. 5 (Mazzeo Saracino 1985: 194). Rana datacija ovoga oblika potvrđena je podmorskim nalazom na brodolomu Planier 3, koji je datiran, zahvaljujući pečatima na amforama, prije 47 g. pr. K., unutar čijeg se tereta nalaze i primjerci crnoglazirane keramike istoga oblika (Tchernia 1969: 304, 306-309, fig. 12, Pucci 1985: 375, *Conspectus* 1990: 52). Proizvodnja je zabilježena kako u središnjoj, tako i u južnoj i sjevernoj Italiji te u južnoj Galiji (*Conspectus* 1990: 52).

Najveća koncentracija ovog oblika SITS registrirana je na Magdalensbergu, dok su nalazi u sjevernoj Italiji sporadični, pa je zanimljivo istaknuti da je i u Akvileji zasad vrlo rijedak (Ceazzi, Del Brusco 2011: 74). S tek nekoliko primjeraka javlja se u padovanskim nekropolama (Rossi 2011: 257, tab. 9.), u Cremoni (Mariotti et al. 2006: 204), u Milanu (Jorio 1991: 59), u Trentu (Oberosler 1995: 284), nedostaje u Angeri gdje je prisutna CPK istog oblika (Lavizzari Pedrazzini 1985: tav. 78-79), pa je tako u cijeloj regiji Lombardiji također rijedak, što C. Della Porta dijelom pripisuje teškoj identifikaciji ulomaka (Della Porta 1998: 84), iako valja napomenuti da se na ovom području kasna CPK ovog oblika često javlja neravnomjerne boje i prisutna je, barem u nekropolama, sve do Tiberijevoga doba (Frontini 1985: 12-13, Mazzeo Saracino 2000: 38).

Proizvodnja ovog oblika u sjevernoj je Italiji potvrđena u Ivrei (*Eporideia*), gdje se izrađuje zajedno s još nekim od ranih oblika (Brecciaroli Taborelli 2000a: 148).

Na kvarnerskom se području ovaj oblik padanske proizvodnje javlja isključivo u gradu Krku, na lokalitetu Porta Pisana, gdje je i inače registriran najraniji materijal.

Eventualne kronološke distinkcije mogu se definirati na temelju oblika dna (ravno ili konveksno) (Mazzeo Saracino 1985: 194), no s obzirom da su se sačuvali samo ulomci ruba nismo u mogućnosti provesti takvu analizu. Ipak, prema morfološkim karakteristikama (npr. debljina stijenki) izdvojene su varijante Consp. 1.1.1, 1.1.2(?), 1.1.3, 1.4.1.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – prepoznat samo iz ulomka prstenaste noge (Šimić-Kanaet 2010: 21, cat. 276, t. 26)
Narona – prepoznat samo iz ulomaka prstenastih noga (Topić 2003: 189, 200-201, tab. 3/15-18)
Pula, sv. Teodor–(Starac, A. 2014: 177)
Uvala Veštar (Rovinj)–(Bekić et al. 2011: 48)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	204	11	Terra sigillata		Consp. 1.1.1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	205	12	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1.1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	210	17	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	211	18	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	263	75	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
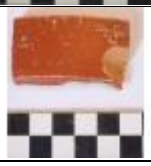	271	83	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1.3	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.

	278	90	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1.1/2	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
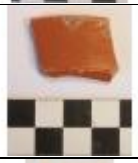	314	125	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1.1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	316	127	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1.1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	331	142	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	332	143	Terra sigillata	00204	Consp. 1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	338	149	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1.3	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	339	150	Terra sigillata	00204	Consp. 1.1.3	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.
	367	181	Terra sigillata	00204	Consp. 1.4.1	Rub	Porta pisana	40-15 pr. K.

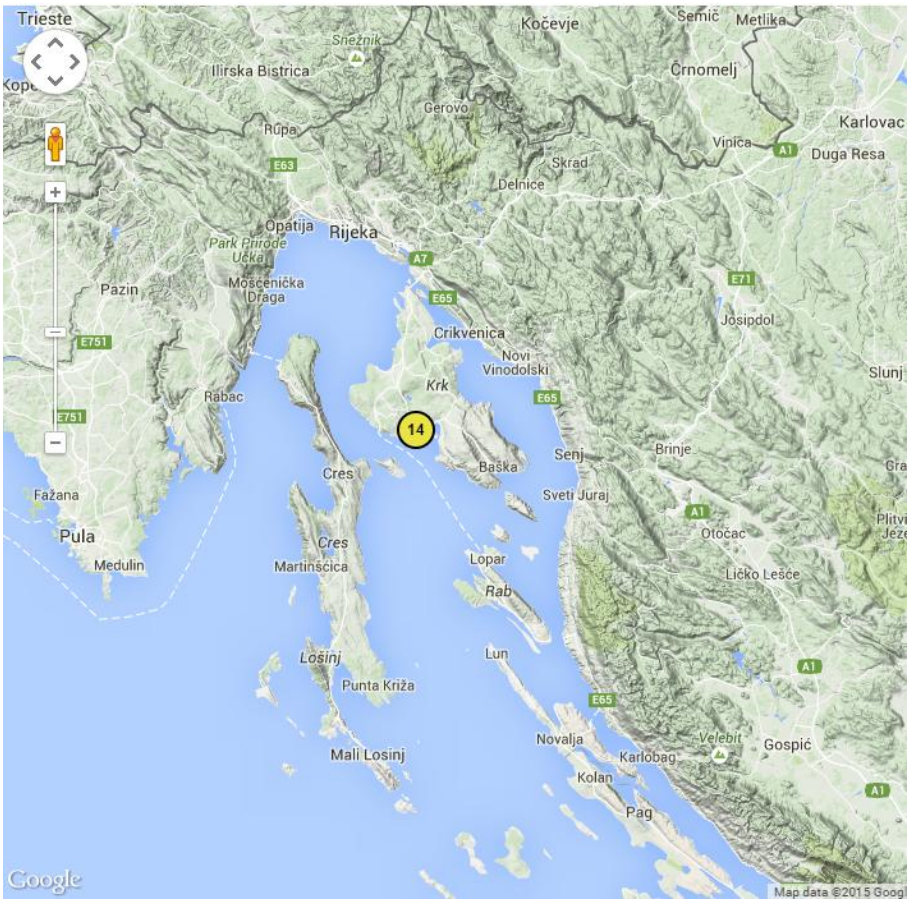
Trieste
Kočevje
Semič
Metlika
Snežnik
Ilirska Bistrica
Črnomelj
Gerovo
Karlovac
Rupa
Viniča
Duga Resa
Skrad
Delnice
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
Pazin
Mošćenička Draga
Crikvenica
Josipdol
Novi Vinodolski
Slunj
Krk
Rabac
14
Brinje
Senj
Cres
Baška
Fažana
Sveti Juraj
Otočac
Pula
Medulin
Cres
Martinscica
Lopar
Lička Lešće
Rab
Lošinj
Lun
Punta Križa
Novalja
Velebit
Gospić
Mali Losinj
Karlobag
Kolan
Pag
Google
Map data ©2015 Google

10.2.2 Tip 117– Consp. 3 (T. 2)

Ukupno: 2
Oblik odgovara tipovima: Pucci 13; 19; Mazzeo Saracino 25, 26A, 27A, Godineau 34, 43
Literatura: *Conspectus* 1990: 58, t. 4.
Datacija: 20 –60 prema pečatima (100-150, trajanje oblika prema *Conspectus*1990)
Pečat: M. Perennivs Crescens, Avillivs?

Provenijencija primjeraka: Arezzo, ?

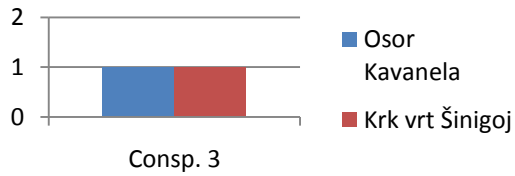

Tanjur s visokom, prema van zakošenom stijenkom, lagano izvijenim i zadebljanim rubom. Ravno dno s prstenastom nogom. Kasniji oblik sigilate, čija se proizvodnja uglavnom veže uz Etruriju i Kampaniju, no prisutna je i u PTS i kasnoj PTS, pa tako postoje i primjerci koji su kao grobni prilog datirani novcem Trajana i Antonina Pija (*Conspectus* 1990: 56, Zabehlicky Scheffenegger 1992: 442, abb. 16). Distribucija obuhvaća Magdalensberg, cijelu Italiju i Mediteran, dok nedostaje na sjeveru, odnosno nije prisutna unutar logora na limesu (*Conspectus* 1990: 56, Pucci 1985: 388).

Na kvarnerskom je području tanjur *Consp*. 3 zastupljen s jednim primjerkom unutar osorske nekropole, varijanta 3.2.2., i jednim unutar krčke nekropole Vrt Šinigoj

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Narona – (Topić 2003: 201-202)
Burnum – (Borzić 2010: 124-126)
Silba-Grebeni – (Gluščević 2009: fig. 14, pečat L◦R◦PI – L. Rasinivs Pisanus)
Pula, Campus Martius–g.139, 5(Matijašić 1991: 72, t. 41/5)
Pula, sv. Teodor–(Starac, A. 2014: 177)
Brioni,Val Catena – (Bloier 2012: 256)
Dragonera–(Starac, A. 2010: 201)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	117	282/716	Terra sigillata		Consp. 3.2.2.	Cjelovita posuda	Kavanela	30. - 60. po. K.
	577	10	Terra sigillata	00117	Consp. 3	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	20. - 60. po. K. (30. - 40.)

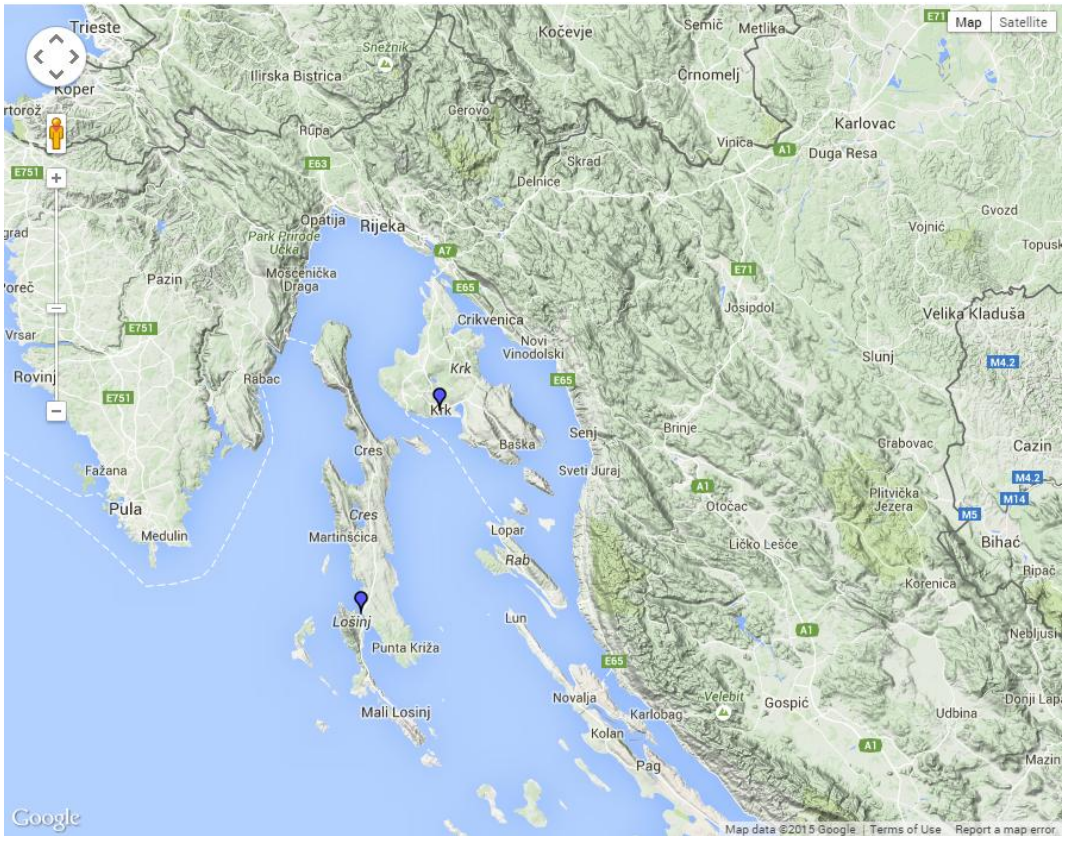
Map
Satellite
Trieste
Koper
Ilirska Bistrica
Snežnik
Kočevje
Semič
Metlika
Črnomelj
Karlovac
Vinica
Duga Resa
Gerovo
Rupa
Skrad
Delnice
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
Pazin
Mošćenička Draga
Crikvenica
Novi Vinodolski
Krk
Rovinj
Rabac
Cres
Baška
Senj
Brinje
Josipdol
Velika Kladuša
Slunj
Grabovac
Cazin
Fažana
Pula
Medulin
Martinšćica
Sveti Juraj
Otočac
Plitvička Jezera
Lopar
Rab
Lun
Lička Lešće
Bihać
Korenica
Ripač
Losinj
Punta Križa
Mali Losinj
Novalja
Karlobag
Velebit
Gospić
Udbina
Kolan
Pag
Google
Map data ©2015 Google | Terms of Use | Report a map error

10.2.3 Tip 298 – Consp. 4 (T. 2)

Ukupno: 11
Oblik odgovara tipovima: Pucci 5, 6, Mazzeo Saracino 16A/B, Godineau 8, 19, 30
Literatura: *Conspectus* 1990: 58, t. 4
Datacija: -20 – +50 (Var. 4.6: 15/20-55)
Pečat: Qvadrati (inv. 101), Valens (inv. 574), Florvs? (inv. 607), Fortvnatvs (inv. 609), Dasivs (inv. 610)

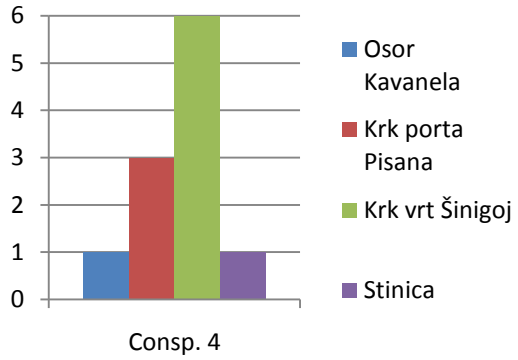

Tanjur s konveksnim stijenkama i prstenastom nogom. Raniji oblici proizvode se u Etruriji i sjevernoj Italiji, kasniji zasigurno i u Lyonu i Kampaniji. Oblik se razvija rano iz CPK oblika Morel 2255, 2257, 2286/Lamb. 5, te su rane varijante prisutne na rajnskom limesu (Oberaden, Haltern), a prisutan je i u kasnijoj *tardo italica* proizvodnji (Pucci 1985: 382). Kasniji oblici dobivaju sve niži rub i konkavnije stijenke s uglatijim prijelazom prema dnu (Mazzeo Saracino B, Mazzeo Saracino 1985: 200), ravnije dno i tanju nogu, a samo dugo trajanje oblika dovelo je do identifikacije većeg broja varijanti. Za Var. 4.6. *Conspectus* navodi česti nalaz na panonsko-dalmatinskom području, dok su raniji oblici češći na sjeveru (*Conspectus* 1990: 58). Distribucija u sjevernoj Italiji također je značajna, pa je ovaj oblik prisutan kako u nekropolama tako i u naseljima, od Lombardije do gornjeg Jadrana, te južno do Russi (Mazzeo Saracino 1985: 200, Maggi 2007: 26), a vrlo je čest i na Magdalensbergu, posebno između 15.-10. g. pr. K. (Schindler, Scheffenegger 1977: 54). Valja napomenuti kako se *Consp*. 4 u Lorunu javlja kao sjeveroitalski import, ali i kao lokalna proizvodnja (Maggi 2001: 137).

Na kvarnerskom se području ovaj oblik, u var. 4.6, javlja unutar osorske nekropole, na Porti Pisani i Vrtu Šinigoj u gradu Krku te u Stinici.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – tri ulomka (Šimić-Kanaet 2010: 20)
Burnum – 28 ulomaka, malobrojni aretinski, česti PTS, var. 4.6. Pečat: *A. Terrentius* (*Burnum I* 1975: t. /3, 12, Borzić 2011: 128)
Narona – (Topić 2003: 202, t. 4)
Lorun – (Maggi 2001: 140)
Pula, sv. Teodor–(Starac, A. 2014: 177)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	101	262/969	Terra sigillata	00298	Consp. 4.6	Cjelovita posuda	Kavanela	15/20 - 55
	206	13	Terra sigillata	00298	Consp. 4	Dno	Porta pisana	15/20 - 55
	298	109	Terra sigillata		Consp. 4	Rub	Porta pisana	15/20 - 55
	365	179	Terra sigillata	00298	Consp. 4.6?	Rub	Porta pisana	15/20 - 55
	505	PN 33, kat. 11	Terra sigillata	00298	Consp. 4 - 6.2?	Rub	Stinica	15/20 - 55
	574	7	Terra sigillata	00298	Consp. 4	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	30-55
	597	30	Terra sigillata	00298	Consp. 4.6.1	Rub	Vrt Šinigoj	15-55
	598	31	Terra sigillata	00298	Consp. 4	Stijenka	Vrt Šinigoj	15-50
	607	40	Terra sigillata	00298	Consp. 4	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15-50
	609	42	Terra sigillata	00298	Consp. 4	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	20-40

	610	43	Terra sigillata	00298	Consp. 4	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15-20

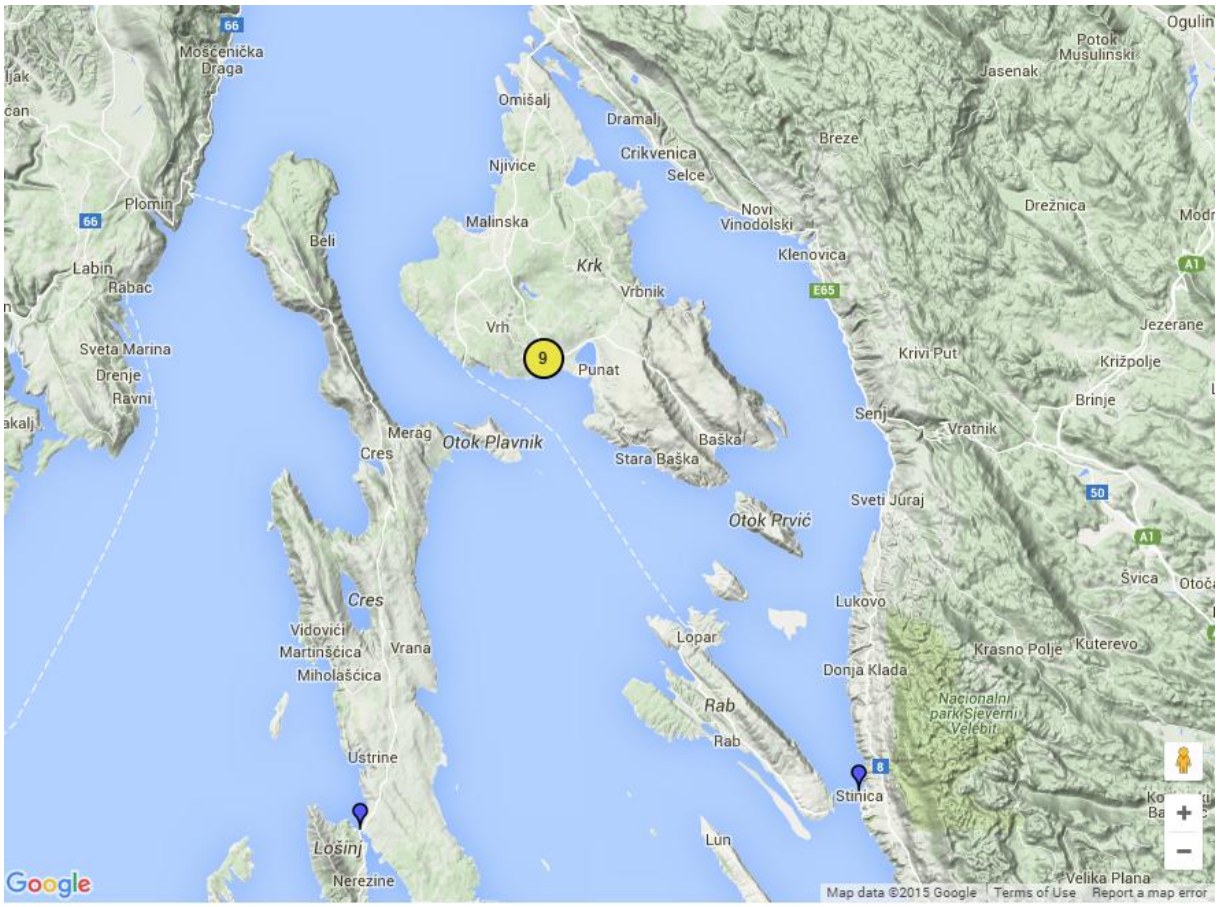

10.2.4 Tip 363 – Consp. 5 (T. 2)

Ukupno: 1
Oblik odgovara tipovima: Pucci 11, 12, 36, Godineau 12
Literatura: *Conspectus* 1990: 60, t. 5
Datacija: -27 – 0
Pečat: /

Jedan bismo ulomak mogli pripisati tipu tanjura s konkavnim stijenkama i izvijenim zaravnatim ili profiliranim rubom. Karakterističan za ovaj tip je stepenasti prijelaz na središnjem dijelu unutarnje strane stijenke. Međutim, kako neke varijante *Consp*. 4 i *Consp*. 11 također posjeduju tu karakteristiku, na temelju malih ulomaka teško je definirati točan tip.

Ulomak inv. 363 gotovo sigurno pripada ovome tipu, i to varijanti 5.1.1 zbog izražene stepenice i konkavne stijenke, dok je kod ulomka inv. 206 bilo doista teško definirati radi li se o ovom ili prethodnom tipu, no ipak veća ili manja zakošenost stijenke mogu poslužiti kao kao distinktivno obilježje. Ovaj se oblik, čije preteče valja tražiti u CPK oblika Morel F 1632-1634, proizvodio u Arezzu, te u obje varijante padske sigilate.

Distribucija oblika uključuje Magdalensberg, gdje se javlja u kontekstima posljednjih 15 godina 1. st. pr. K. no zabilježen je sve do kraja augustova doba. U Lombardiji ovaj je oblik zabilježen u Calvatone (Della Porta 1998: 98).

Jedini ulomak kojeg bismo s većom sigurnošću pripisali ovome tipu potječe s lokaliteta Porta Pisana u Krku.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:/

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	363	176	Terra sigillata		Consp. 5	Stijenka	Porta pisana	-30 - 0

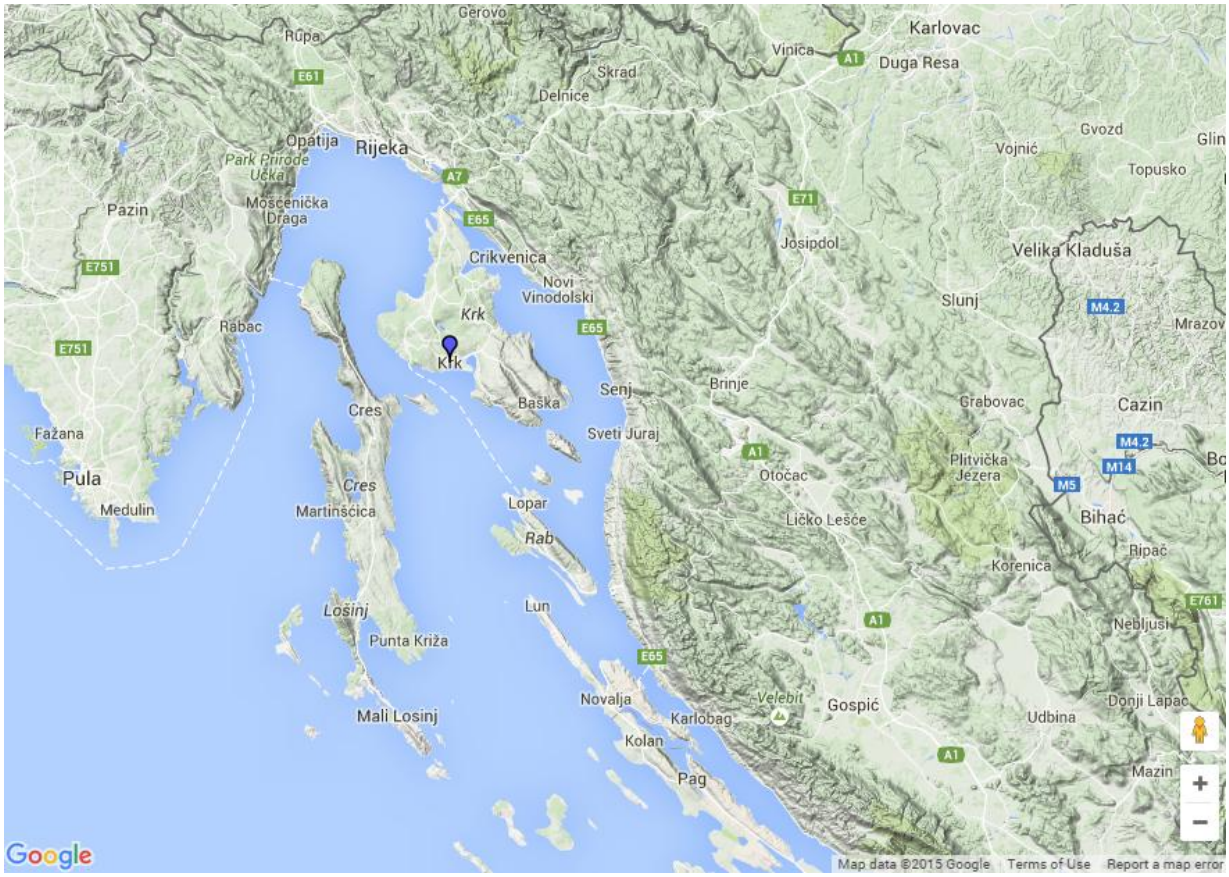
Gerovo
Rupa
Karlovac
Vinica
A1
Duga Resa
Skrad
Delnice
Gvozd
Vojnić
Topusko
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
A7
Pazin
Mošćenička Draga
E65
E71
Josipdol
Velika Kladuša
Crikvenica
Novi Vinodolski
Slunj
M4.2
Mrazovo
E751
Krk
Rabac
Senj
Brinje
Grabovac
Cazin
Fažana
Cres
Baška
Sveti Juraj
Otočac
Plitvička Jezera
M14
M5
Pula
Medulin
Martinšćica
Lopar
Rab
Ličko Lešće
Bihać
Ripač
Korenica
Lun
Losinj
Punta Križa
Nebljusi
E761
Novalja
Velebit
Gospić
Donji Lapac
Udbina
Karlobag
Kolan
Mali Losinj
Pag
Mazin
Google
Map data ©2015 Google
Terms of Use
Report a map error

10.2.5 Tip 563 – Consp. 6 (T. 2)

Ukupno: 2
Oblik odgovara tipovima: Mazzeo 19, Godineau 31
Literatura: *Conspectus* 1990: 62, t. 6
Datacija: 15 – 50
Pečat: ..OS (Eros?)(n. inv. 563)

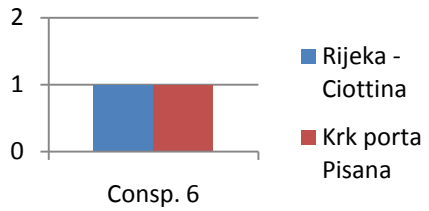

Tanjur s profiliranim prijelazom iz okomite konkavne stijenke u ravno dno s visokom, prema unutra nagnutom nogom. Česti su srednjoitalski primjerci s *Gelliusovim* pečatom ili s ukrasom utisnutim kotačićem te aplikama, no proizvodnja obuhvaća i sjevernu Italiju, gdje prevladavaju u neukrašenoj varijanti. Pretpostavlja se datacija nakon 15. g. s obzirom da su pečati mahom *in planta pedis*, kada se razvio kao evolucija prethodnih oblika Consp. 4, dok bi se kraj proizvodnje trebao smjestiti oko pol. 1. st. Distribucija se čini dosta ograničenom (Mazzeo Saracino 1985: 202, *Conspectus* 1990: 62).

Na kvarnerskom su području tanjuri Consp. 6 zasad rijetki javljajući se na tek dva lokaliteta: Porta Pisana u Krku i Rijeka - zapadna nekropola, s varijantama 6.2.2. i 6.2.3. Ukoliko je na posudi iz Rijeke doista pečat keramičara *Erosa*, tada bi se datacija tog primjerka mogla dodatno ograničiti između 15. i 20. g. po. K. Na žalost sačuvana su tek posljednja dva slova natpisa, no razvidno je kako je pečatno polje oblikovano *ipp*. Pretragom OCK-a prema imenima koja sadrže O i S kao dva posljednja elementa, osim *Eros*, našem bi pečatu mogao odgovarati onaj br. 1755, koji je dvojako interpretiran: kao *M. S() Eros* ili loše izvedeni pečat *M. S() MOS(CHVS)* (br. 1757). Potonji bi također mogao doći u obzir, no slovo koje se nazire ispred O ne daje naslutiti M, već prije S ili R. Varijantu *C. VOS* također bismo odbacili iako loš prikaz ovoga pečata ne dopušta zaključke na temelju morfološke analogije, no distribucija mu obuhvaća samo Rim, dok su drugi, posebno *Eros*, prisutni na gornjem Jadranu, Magdalensbergu i širem području sjeverne Italije, a *M. S() MOS(CHVS)* prisutan je u Osoru (inv. 124). Međutim, za ove keramičare nije zabilježena proizvodnja Consp. 6 tanjura.

Varijanta u kojoj bismo treće slovo ispred O interpretirali kao S, daje za rezultat jedino *L. PLOT(IVS) ZOS(IMVS)* (br. 1488), proizvođača iz Scoppieta u Umbriji, što ne odgovara fakturi riječke posude.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – 1 ulomak (Šimić-Kanaet 2010: 20)
Burnum – 4 ulomka s lok. Amfiteatar (Borzić 2011: 131-132)
Narona – 3 ulomka (Topić 2003: 203-204)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	299	110	Terra sigillata	00563	Consp. 6.2	Stijenka	Porta pisana	25-50
	563	225	Terra sigillata		Consp. 6.2.3	Cjelovita posuda	Neboder-Ciottina	25-50

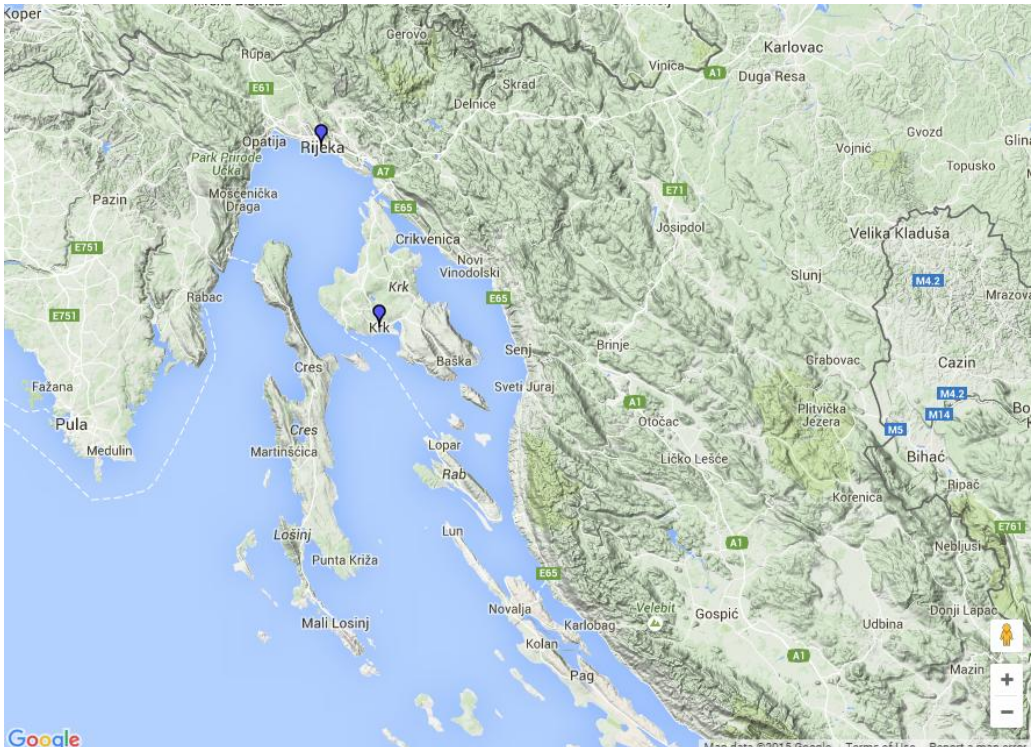

10.2.6 Tip 230 – Consp. 7 (T. 2)

Ukupno: 2 (+ 3 upitna, možda Consp. 1)
Oblik odgovara tipovima: Pucci 15, 2-3, 28, 2-3, Mazzeo Saracino 5, Godineau 2
Literatura: *Conspectus* 1990: 64, t. 7
Datacija: -15–+15
Provenijencija: PTS

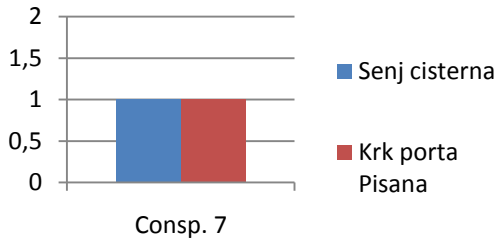

Zdjela s okomitim, tek lagano prema van zakošenim stijenkama *Consp*. 7 preuzima morfologiju oblika crnopremazane keramike Morel 2865/Lamb. 16, a sam početak proizvodnje prema nekim autorima smješta se vrlo rano, prije 40 g. pr. K., no *Conspectus* 1990 predlaže dataciju od srednjeg augustovskog doba. Proizvodi se u Arezzu, Pisi, Lyonu te u sjevernoj Italiji (*Conspectus* 1990: 64). Jedan je od češćih oblika na području Lombradije, gdje „zamjenjuje" popularni oblik crnoglazirane keramike (Della Porta 1998: 83-84), koji se ipak ovdje nešto duže zadržao (Frontini 1985:13), često s neravnomjernim, crno-crvenkastim premazom (Mazzeo Saracino 2000: 38). Tako je ovaj oblik, slično kao i Consp. 1, vrlo čest na Magdalensbergu, a ponekad je realiziran i u nepremazanoj varijanti kućanske keramike (*Et in memoria eorum* 2011, fig. 35, t. XXXIII).

Na kvarnerskome području, ulomke koje bismo sa sigurnošću mogli pripisati ovom tipu potječu s lok. Porta Pisana u Krku i iz Senja (lok. Cisterna).

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:

Tilurij – 6 ulomaka u dvije varijante (Šimić-Kanaet 2010: 18)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	230	37	Terra sigillata		Consp. 7.1.3	Rub	Porta pisana	-15 - +15

	419	181_1	Terra sigillata	00230	Consp. 7	Rub	Senj	-15 - +15

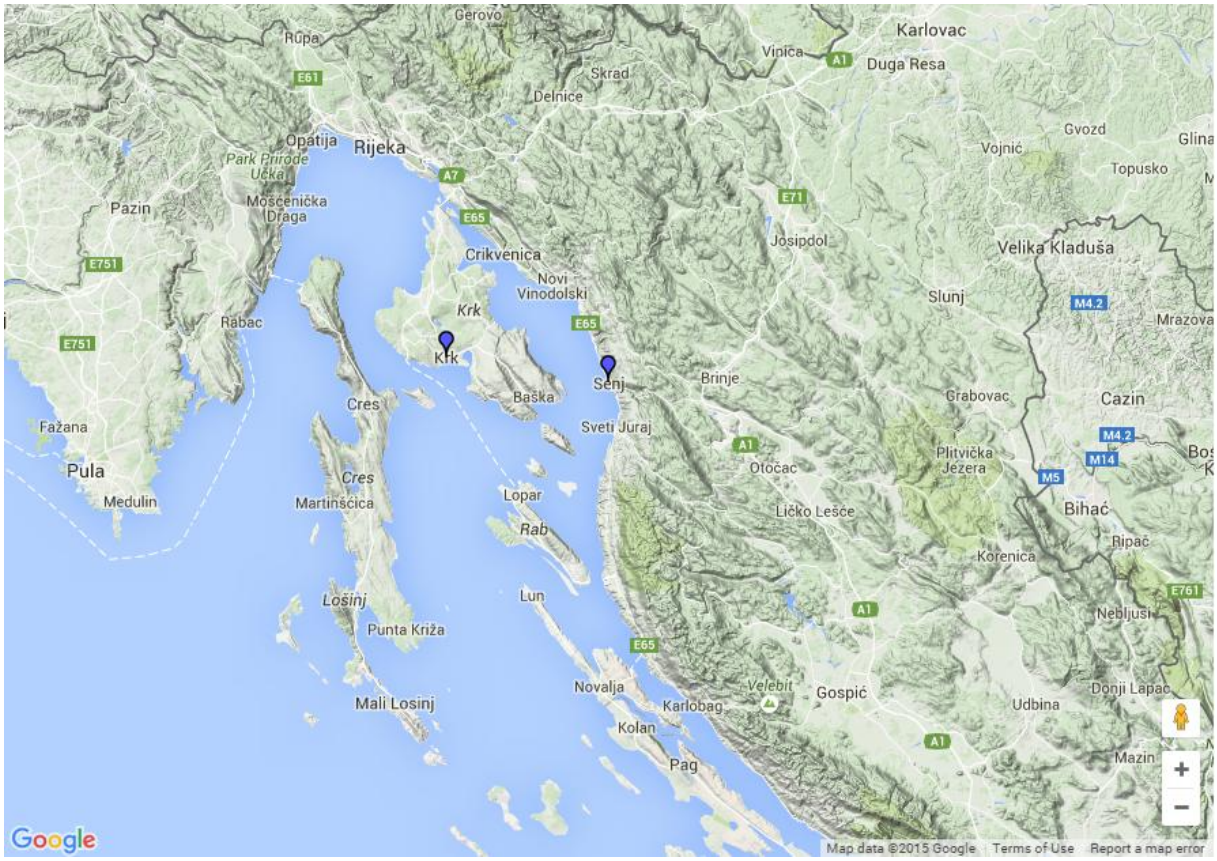

10.2.7 Tip 234 – Consp. 8 (T. 3)

Ukupno: 7
Oblik odgovara tipovima: Pucci 14, 4, 18, Mazzeo Saracino 6, 7, Godineau 5
Literatura: *Conspectus* 1990: 64, t. 7
Datacija: -25–0

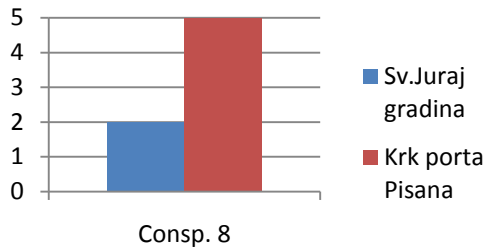

Tanjur sa zakošenim stijenkama, istaknutim, više ili manje zadebljanim vodoravnim rubom čija se morfologija također razvila iz oblika crnopremazane keramike, i to oblika Morel 2653/Lamb. 28, pa se tako i na ovom obliku CPK javljaju pečati *in planta pedis*. Distribucija ponovno favorizira Magdalensberg (Mazzeo Sarcino 1985: 195), iako nije rijetka u Lombardiji, gdje koegzistira, barem kroz augustovsko doba sa svojom CPK varijantom (Della Porta 1998:81, 84, 92). Oblik se javlja i na gornjem Jadranu, u Akvileji (Ceazzi, Del Brusco 2011: 74) i Trstu (Maggi 2007: 26). U gradu Krku – Porta Pisana javlja se s varijantama 8.1.1.-2., 8.1.4., dok je na gradini u Sv. Jurju prisutno dva ulomka čiju je varijantu teško pobliže definirati.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – 9 ulomaka u više varijanti (Šimić-Kanaet 2010: 16, 18, 19)
Pula, **Campus Martius** – g. 45, 2? (Matijašić 1991: 41)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	234	43	Terra sigillata		Consp. 8.1.4	Rub	Porta pisana	-30 - 0
	276	88	Terra sigillata	00234	Consp. 8.1.4	Rub	Porta pisana	-30 - 0
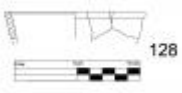	317	128	Terra sigillata	00234	Consp. 8.1.4	Rub	Porta pisana	-30 - 0

	333	144	Terra sigillata	00234	Consp. 8.1.4	Rub	Porta pisana	-30 - 0
	336	147	Terra sigillata	00234	Consp. 8.1.1-2	Rub	Porta pisana	-30 - 0
	424	82_1_7.2	Terra sigillata	00234	Consp. 8?	Rub	Gradina	-30 - 0
	425	82_2_8	Terra sigillata	00234	Consp. 8?	Rub	Gradina	-30 - 0

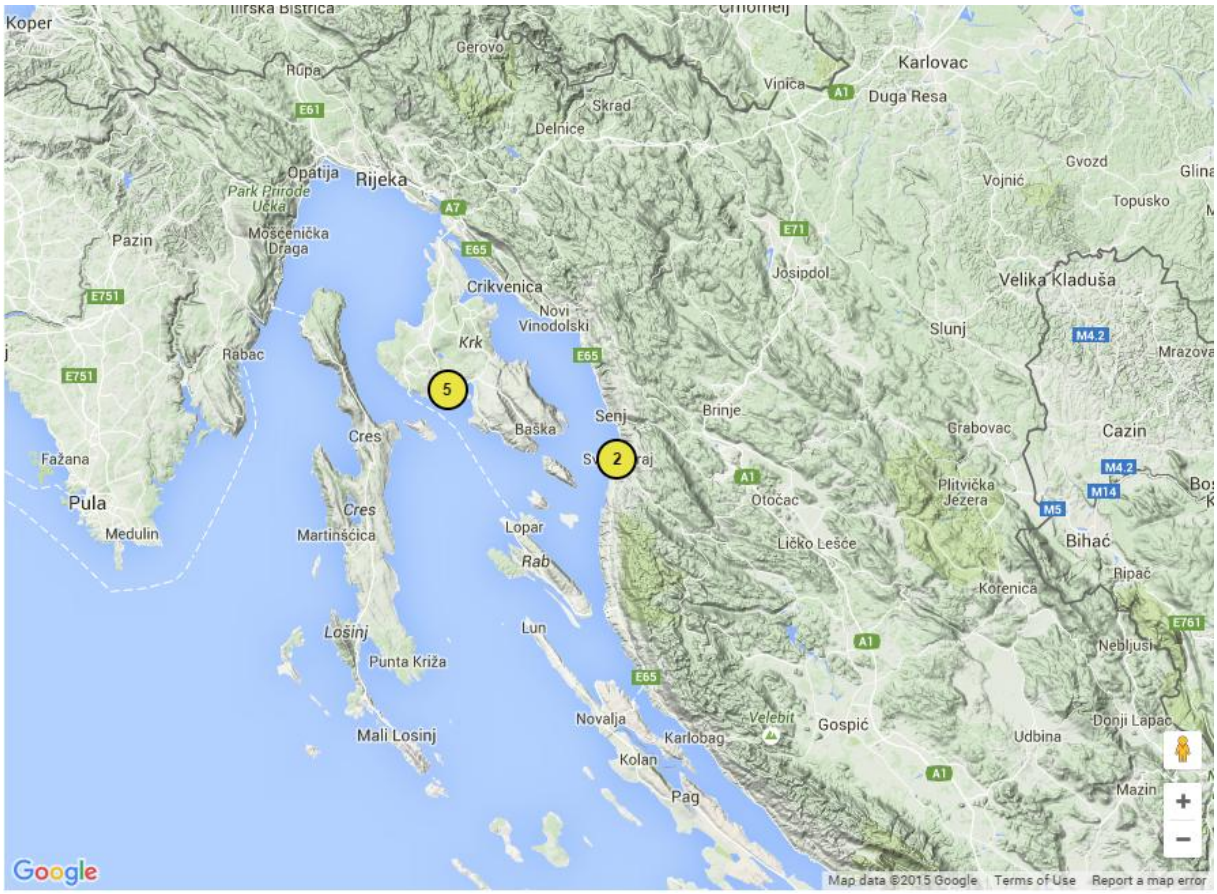

10.2.8 Tip 231 – Consp. 9 (T. 3)

Ukupno: 1
Oblik odgovara tipovima: Pucci 34, Mazzeo Saracino 8, Godineau 10.
Literatura: *Conspectus* 1990: 66, t. 8/Form 9.
Datacija: -20 – +15/20
Provenijencija ulomaka: PTS?

Jedan od rijetkih oblika italske sigilate bez prstenaste noge, zdjela Consp. 9 proizvodi se kako u Etruriji, tako i u Kampaniji i Padskoj nizini od srednjeg augustovog vremena pa sve do početka *in planta pedis* pečatiranja, dok joj morfologija, za razliku od drugih ranih oblika, nije ovisna o onoj CPK (Mazzeo Saracino 2000: 34). Preciznije kronološke odrednice, prema Mazzeo Saracino, valja tražiti u oblikovanju stijenke koja postaje sve ravnija. Ovaj oblik nije čest, posebice izvan Italije (*Conspectus* 1990: 66), pa se tako javlja na Magdalensbergu, te s pokojim primjerkom na sjeveroitalskim lokalitetima, npr. u Padovi (Rossi 2011: 258, tab. 9) i u Altinu (Cipriano, Sandrini 2005: 149-150, n. 82), dok je na kvarnerskome području prisutan samo u gradu Krku – Porta Pisana.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – prepoznat samo iz ulomka dna (Šimić-Kanaet 2010: 18)
Burnum – dvije varijante (*Burnum I* 1979: 24, t. 1/4)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	231	39	Terra sigillata		Consp. 9.1.2	Dno	Porta pisana	-30 - 0

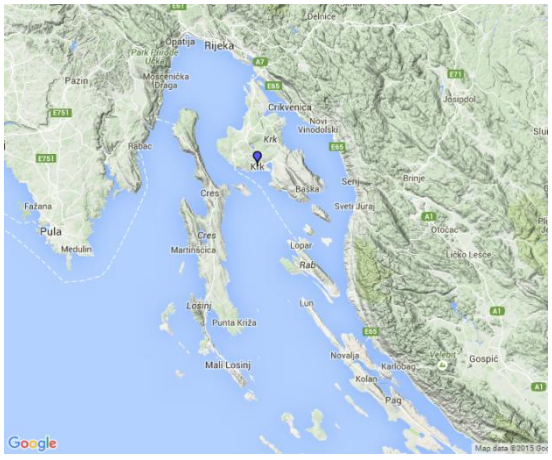

10.2.9 Tip 273 – Consp. 10 (T. 3)

Ukupno: 1
Oblik odgovara tipovima: Pucci 7; 11,5; 12,6, Mazzeo Saracino 3, 11a, Godineau 6
Literatura: *Conspectus* 1990: 68, t. 9
Datacija: -25 – 0
Provenijencija ulomaka: PTS?

Tanjur sa širokim i različito profiliranim rubom Consp. 10 morfološki se nadovezuje na CPK oblika Morel 1420-1469/Lamb. 6 i proizvodio se, kako u Arezzu, tako i u obje varijante PTS i to gotovo istovremeno. Distribucija padske proizvodnje obuhvaća Magdalensberg, gdje se javlja u obje vrste (Zabehlicky Scheffenegger, Schindler Kaudelka 2006), dok se rijetko javlja u Lombardiji (Della Porta 1998: 97, Mariotti et al. 2006: 204), u padovanskim nekropolama (Rossi 2011: 258, tab. 9), u okolici Bologne (Bergamini 1980: 32, n. 134). Jedan proizvodni centar ovog tipa potvrđen je u Ivrei (Brecciaroli Taborelli 2000: 148).

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:

Tilurij – ulomak ruba (Šimić-Kanaet 2010: 21)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	273	85	Terra sigillata		Consp. 10.3.2	Rub	Porta pisana	-15 - 0

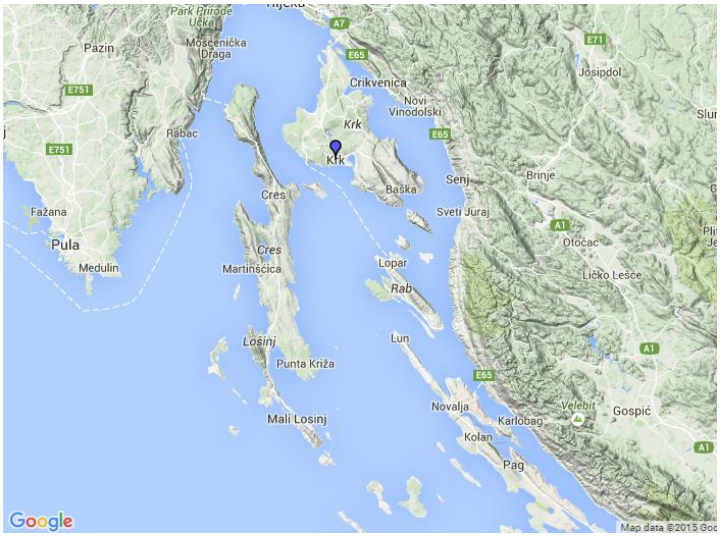

10.2.10 Tip 275 – Consp. 11/13 (T. 3)

Ukupno: 2
Oblik odgovara tipovima: Pucci 7,5-6; 10; 12,9, 16, 2-4; 20, 12;, Mazzeo Saracino 9, Godineau 7/15
Literatura: *Conspectus* 1990: 74, t. 12
Datacija: -15 – 0
Provenijencija ulomaka: PTS (B i C?)

Oblik je prepoznat prema dosta malom ulomku ruba, koji je blizak i obliku Consp. 11, odnosno oba ruba su izvijena i pri kraju zadebljana, s manje ili više trokutastim presjekom, međutim kod zdjelica stijenka se puno okomitije spušta prema dnu, što bi bilo vjerojatnije pretpostaviti za ulomak inv. 275. Na vanjskoj površini stijenke ulomka inv. 345, neposredno ispod ruba, javlja se ukras utisnut kotačićem za kojeg nismo uočili analogiju.

S obzirom da se oba oblika javljaju istovremeno, i često zajedno, valja uzeti u obzir makar dataciju (*Conspectus* 1990: 70).

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – dvije varijante (Burnum I, 1979: 24, t. 1/1,2)
Salona, forum – navodi se nalaz tanjura HA Service I koji bi mogao pripadati tipu *Consp*. 11 (von Gonzenbach 1975a: 91, ch. 1)
Tilurij – javlja se oblik Consp. 11 (Šimić-Kanaet 2010: 21)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	275	87	Terra sigillata		Consp. 13.2?	Rub	Porta pisana	-15-0
	345	161	Terra sigillata	00275	Consp. 13?	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-15-0

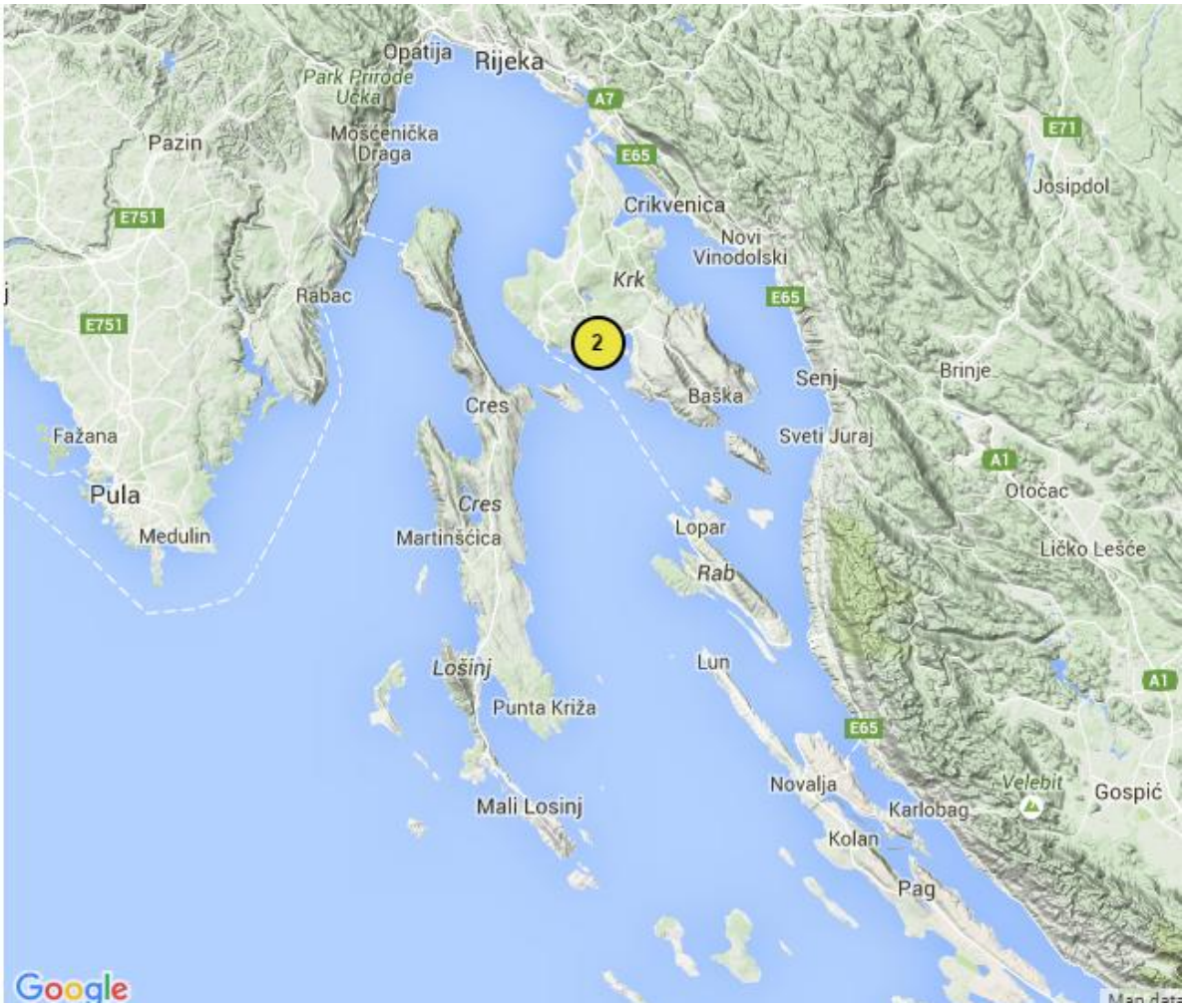
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
A7
E65
E71
Pazin
Mošćenička Draga
Josipdol
E751
Crikvenica
Novi Vinodolski
Krk
Rabac
E65
E751
2
Brinje
Senj
Baška
Cres
Fažana
Sveti Juraj
A1
Pula
Cres
Otočac
Medulin
Martinšćica
Lopar
Ličko Lešće
Rab
Lun
Lošinj
A1
Punta Križa
E65
Novalja
Velebit
Gospić
Karlobag
Mali Losinj
Kolan
Pag
Google

10.2.11 Tip 235 – Consp. 12 (T. 4)

Ukupno: 2
Oblik odgovara tipovima: Pucci 8,1-2, 3-4;, Mazzeo Saracino 11B, C, Godineau 15
Literatura: *Conspectus* 1990: 72, t. 11
Datacija: -15 – 0
Provenijencija ulomaka: PTS?

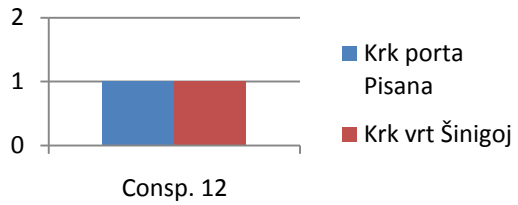

Ulomak tanjura s izvijenim, takozvanim „visećim“ rubom, iako malih dimenzija, pripisujemo s određenom sigurnošću obliku Consp. 12 zbog jasnog prijelaza prema dnu. Time nam je poznata visina stijenki, što bi dodatno omogućilo smještanje u tip 12.1.2.

Ovaj oblik, zajedno s prethodnima, obilježava horizont vojnih logora Dangstetten-Oberaden i Haltern. Osim na limesu javlja se i na Magdalensbergu, rasprostranjen, ali s malim brojem primjeraka SITS i PTS u Lombardiji (Della Porta 1998: 84, 98), a s pokojim se primjerkom javlja i u Trstu (Maggi 2007: 233).

Na Kvarneru se javlja u Krku - Posta Pisana i vrt Šinigoj.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – jedan ulomak sjeveroitalske proizvodnje (Borzić 2010: 133-134)
Narona – više ulomaka iz Augusteuma (Topić 2003: 201, t. 3), jedan s Popove Bare (Šalov 2010: t. 2/14)
Salona – više primjeraka ali nejasne proizvodnje (von Gonzenbach 1975: 200, fig. D, 64-66)
Tilurij – više ulomaka (Šimić-Kanaet 2010: 20-21)
Pula, sv. Teodor–(Starac, A. 2014: 177)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	235	44	Terra sigillata		Consp. 12	Rub	Porta pisana	-15 - 0
	615	48	Terra sigillata	00235	Consp. 12.2	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	-15 - 0

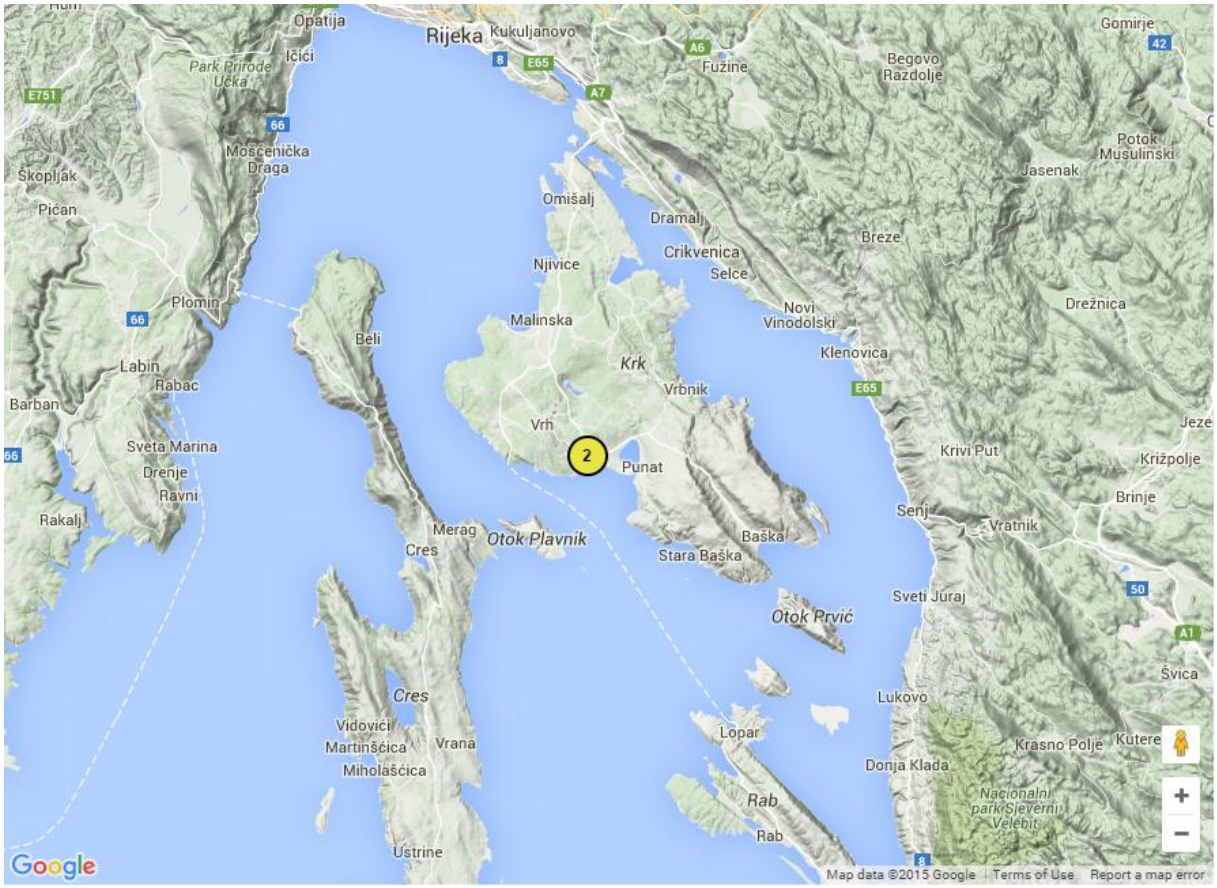
Opatija
Rijeka
Kukuljanovo
Fužine
Begovo Razdolje
Gomirje
Park Prirode Učka
Ičići
Moščenička Draga
Škopljak
Pićan
Omišalj
Dramalj
Crikvenica
Selce
Njivice
Breze
Potok Musulinski
Jasenak
Plomin
Malinska
Novi Vinodolski
Drežnica
Beli
Krk
Klenovica
Labin
Rabac
Barban
Vrbnik
Vrh
Jeze
Sveta Marina
Drenje
Ravni
Punat
Krivi Put
Križpolje
Rakalj
Merag
Cres
Otok Plavnik
Baška
Stara Baška
Senj
Vratnik
Brinje
Sveti Juraj
Otok Prvić
Švica
Cres
Lukovo
Vidovići
Martinšćica
Vrana
Miholašćica
Lopar
Krasno Polje
Kutere
Donja Klada
Rab
Nacionalni park Sjeverni Velebit
Ustrine
Google
Map data ©2015 Google
Terms of Use
Report a map error

10.2.12 Tip 572 – Consp. 14

Ukupno: 1
Oblik odgovara tipovima: Pucci 20-21, Mazzeo Saracino 10, C, Godineau 18, 24
Literatura: *Conspectus* 1990: 76, t. 13
Datacija: -15 – +15
Provenijencija: PTS (C?)

Zdjelica s izvijenim ili prema van istaknutim rubom, zakošenim stijenkama i konkavnim spojem s dnom. Noga je zakošena i uglavnom raščlanjena.

Ovaj se oblik unutar logora na limesu, gdje je dosta čest, pojavljuje zajedno s Consp. 12 te im je datacija istovjetna (dio su tzv. Servisa I). Na Magdalensbergu je rijedak. Uglavnom je proizvod aretinskih i lyonskih radionica, dok je u padskoj proizvodnji rjeđi. Varijante 14.1 i 14.4. česte su na području Lombardije (Della Porta 1998: 84, 93).

Na kvarnerskom se području javlja samo s jednim ulomkom iz Grada Krka – Vrt Šinigoj, za kojeg je teško odrediti kojoj proizvodnji pripada, poglavito zbog oštećene površine i rekonstrukcije, no mogao bi pripadati fabrikatu C.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – 1 primjerak, 2 vrlo upitna ulomka (Šimić-Kanaet 2010: 16, t. 10/122, t. 13/160)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	572	5	Terra sigillata		Consp. 14.4	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	-15 - +15

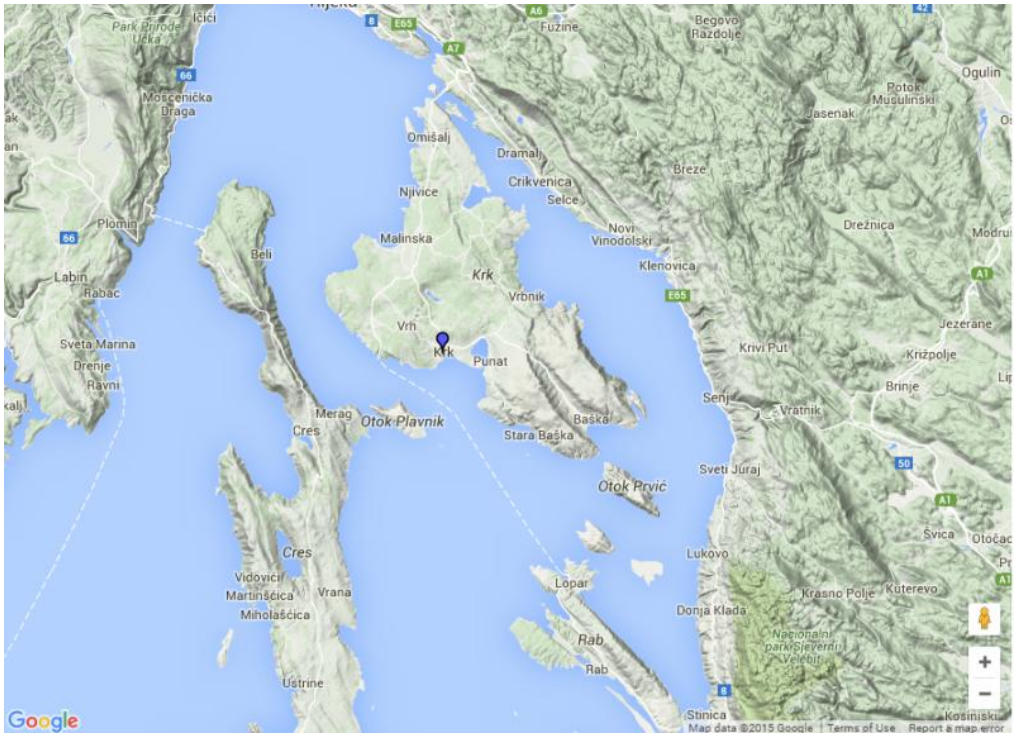
Park Prirode Učka
Ičići
Fuzine
Begovo Razdolje
Ogulin
Potok Musulinski
Jasenak
Moščenička Draga
Omišalj
Dramalj
Crikvenica
Selce
Breze
Njivice
Novi Vinodolski
Drežnica
Plomin
Malinska
Beli
Klenovica
Krk
Labin
Rabac
Vrbnik
Vrh
Jezerane
Sveta Marina
Krk
Krivi Put
Drenje
Punat
Križpolje
Ravni
Brinje
Senj
Vratnik
Merag
Otok Plavnik
Cres
Baška
Stara Baška
Sveti Juraj
Otok Prvić
Svica
Lukovo
Cres
Vidovići
Martinšćica
Vrana
Lopar
Krasno Polje
Kuterevo
Donja Klada
Miholašćica
Rab
Nacionalni park Sjeverni Velebit
Rab
Ustrine
Stinica
Google
Map data ©2015 Google
Terms of Use
Report a map error

10.2.13 Tip 14 – Consp. 18 (T. 4)

Ukupno: 19
Oblik odgovara tipovima: Pucci 10, Mazzeo Saracino 13, C, Godineau 25b, 26
Literatura: *Conspectus* 1990: 82, t. 16.
Datacija: -10 – +20
Provenijencija ulomaka: PTS, Arezzo?
Pečati: Severvs (inv. 78), A..., Romnvs (79), C. Mvr (1198.2)

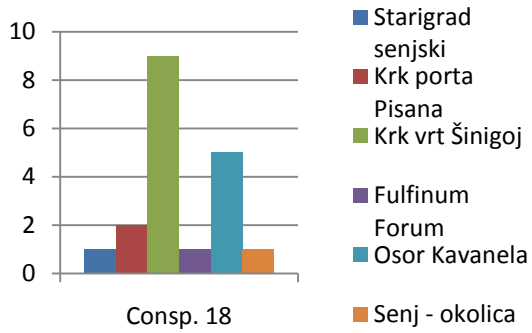

Tanjur s konkavno-konveksnim stijenkama, okomitim i stanjenim rubom, ravnim dnom s prstenastom nogom koja je često raščlanjena. Razvojem oblika stijenke se s unutarnje strane raščlanjuju, dok se s vanjske strane javlja sve izraženije zadebljanje na rubu i spoju s dnom, ponekad ukrašeno utisnutim zarezima. Na taj se način stvara trodijelna vanjska i dvodijelna unutarnja površina, koje su odvojene tankim vodoravnim urezima. Evolucija ovoga tipa je tanjur *Consp*. 20, te oni zajedno koegzistiraju kroz Tiberijevo doba.

Proizvodi se u svim keramičarskim središtima, ponekad je ukrašen aplikama u obliku dvojne spirale, no taj detalj nedostaje na PTS (*Conspectus* 1990: 82). Proizvodi se i u Lorunu, s TPQ 15 g. po. K. s obzirom na pečat Ven *ipp* (Maggi 2001: 135). Javlja se kao proizvod i u *Eporidei* (Brecciaroli Taborelli 2000: 148). U PTS primijećena je posebna keramička struktura koja karakterizira neke od primjeraka *Consp*. 18, a odgovara Fabrikatu D prema identifikaciji s Magdalensberga (Mazzeo Saracino 1985: 201).

Distribucija sjeveroitalske proizvodnje obuhvaća cijelu sjevernu Italiju, pa je tako vrlo čest u Lombardiji posebno s četvrtastim pečatima (Della Porta 1998: 84, 98-99), prisutan je i na Magdalensbergu i u Panoniju, dok su ostale proizvodnje rasprostranjene duž Carstva (Mazzeo Saracino 1985,*Conspectus* 1990: 82).

Na području sjeverne Liburnije *Consp*. 18 javlja se na forumu Fulfinuma, u osorskoj nekropoli, na Porti Pisani u Krku, u sv. Jurju te u Starigradu senjskom.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – 23 ulomka PTS, 1 SITS (*Burnum I* 1975: t. 1/5-8, Borzić 2010: 136)
Narona – 3 primjerka iz Augusteuma (Topić 2003: 202-203, t. 4), jedan s Popove Bare (Šalov 2010: t. 1/4)

Tilurij – 13 primjeraka (Šimić-Kanaet 2010: 20-21)
Dragonera–(Starac, A. 2010: 201)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	14	N-117-2	Terra sigillata		Consp. 18.2.5	Rub	Fulfinum	-10 - +20
	77	891	Terra sigillata	00014	Consp. 18.2.2	Cjelovita posuda	Kavanela	-10 - +20
	78	259/693	Terra sigillata	00014	Consp. 18.1	Cjelovita posuda	Kavanela	-15 - 0
	79	889	Terra sigillata	00014	Consp. 18.1	Cjelovita posuda	Kavanela	-15 - +15
	80	265/699	Terra sigillata	00014	Consp. 18.2.2	Cjelovita posuda	Kavanela	15 - 20
	107	271/705	Terra sigillata	00014	Ha 2; Consp. 18.2	Cjelovita posuda	Kavanela	0 - 15
	223	30	Terra sigillata	00014	Consp. 18	Stijenka	Porta pisana	-10 - +20
	280	92	Terra sigillata	00014	Consp. 18.2	Rub	Porta pisana	-10 - +20
	418	196_2	Terra sigillata	00014	Consp. 18.2	Stijenka	Gradina	-10 - +20
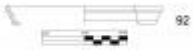
	421	249_1_5	Terra sigillata	00014	Consp. 18.2	Rub	Starigrad senjski	-10 - +20
	575	8	Terra sigillata	00014	Consp. 18	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	-10 - +15
	578	11	Terra sigillata	00014	Consp. 18	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	-10+15
	584	17	Terra sigillata	00014	Consp. 18	Rub	Vrt Šinigoj	-10+20
	590	23	Terra sigillata	00014	Consp. 18	Rub	Vrt Šinigoj	-10 - +20
	592	25	Terra sigillata	00014	Consp. 18.2	Rub	Vrt Šinigoj	-10+20
	593	26	Terra sigillata	00014	Consp. 18.2	Rub	Vrt Šinigoj	-10+20
	594	27	Terra sigillata	00014	Consp. 18.2	Rub	Vrt Šinigoj	-10+20
	596	29	Terra sigillata	00014	Consp. 18	Rub	Vrt Šinigoj	-10+20
	599	32	Terra sigillata	00014	Consp. 18.2	Rub	Vrt Šinigoj	-10+20

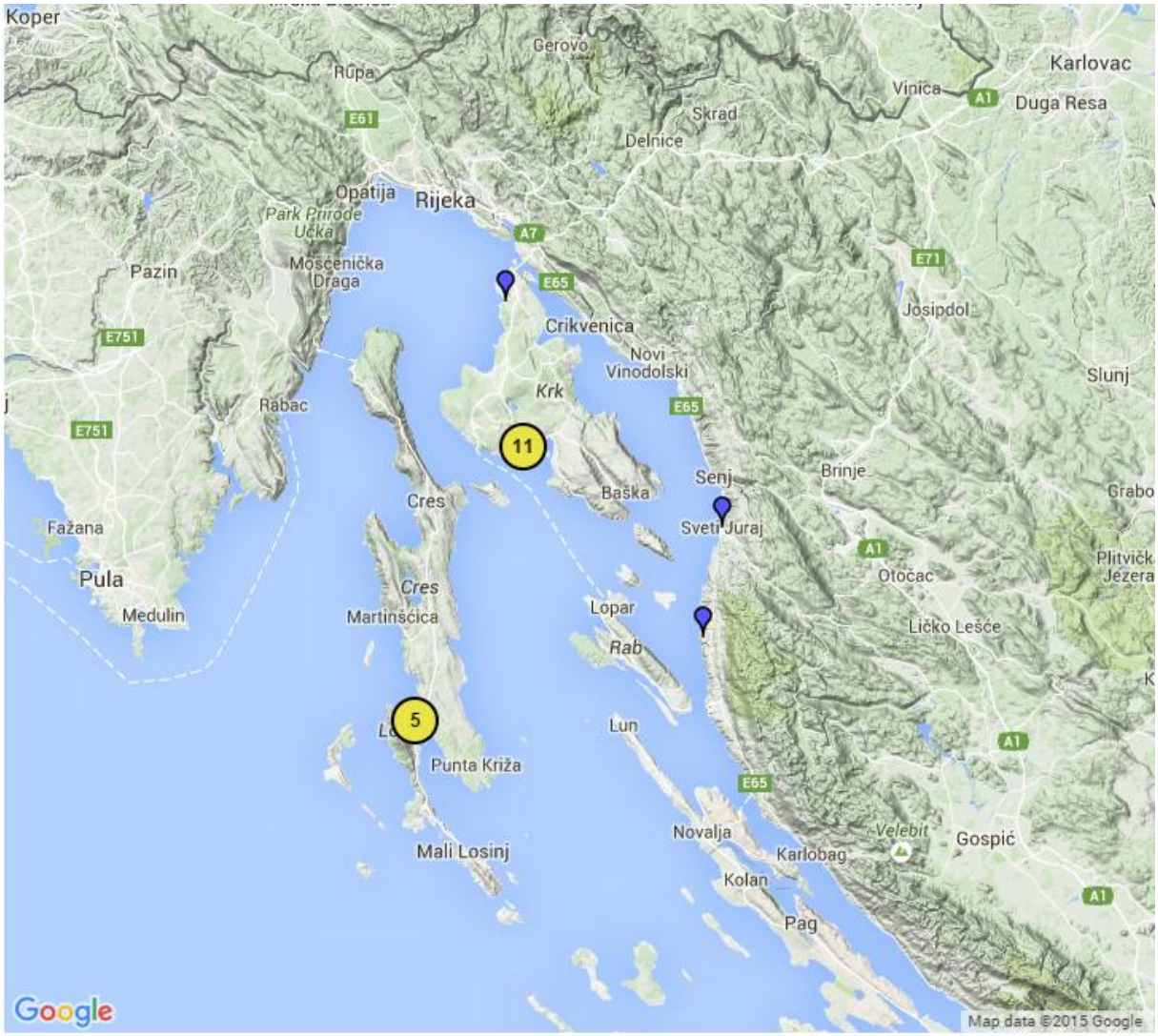
Koper
Rupa
Gerovo
Karlovac
Vinica
Duga Resa
Skrad
Delnice
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
Moscenička Draga
Pazin
Crikvenica
Novi Vinodolski
Josipdol
Slunj
Krk
Rabac
11
Senj
Brinje
Baška
Cres
Sveti Juraj
Fažana
Pula
Medulin
Cres
Martinscica
Lopar
Rab
Otočac
Lička Lešće
5
Lun
Punta Križa
Novalja
Velebit
Gospić
Karlobag
Mali Losinj
Kolan
Pag
Google
Map data ©2015 Google

10.2.14 Tip 9 – Consp. 20 (T. 5, 6, 7)

Ukupno: 35 (36?)
Oblik odgovara tipovima: Pucci 6, 10, Mazzeo Saracino 18, Godineau 20a, 39
Literatura: *Conspectus* 1990: 86, t. 18.
Datacija: 0 – 100
Pečat: L. Gellivs (inv. 103), C.M.R. (inv. 104), Rvfvs (inv. 105)
Provenijencija ulomaka: PTS B, SITS Arezzo

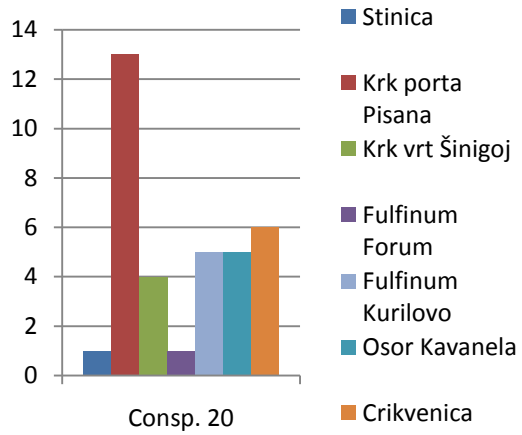

Tanjur okomitih stijenki sa zadebljanjem na spoju s dnom, često naglašenom profilacijom i s vanjske strane. Rub se postupno odvaja i postaje deblji, te je često naglašen urezima. Neke od varijanti imaju stijenke nagnute prema van (20.4.3). Dno je ravno, na prstenastoj nozi, koja s vremenom postaje sve viša i tanja (*Conspectus* 1990: 86). Ovaj je oblik morfološki razvoj *Consp*. 18 tanjura, od kojeg neke varijante zadržavaju trodijelnu raščlanjenost vanjske površine i dvodijelnu one unutarnje, a javljaju se i aplicirani ukrasi te urezivanje (posebno na var. B prema Mazzeo Saracino 1985: 202). Proizvodi se na italskome tlu, uključujući kasnoitalsku fazu, a tipičan je za repertoar *L. Gelliusa*.

Distribucija je vrlo raširena, a ona PTS te L. Gelliusovih proizvoda obuhvaća sjevernu Italiju sve do Russi, Norik, a posebno se ističe brojnost panonskih primjeraka (Mazzeo Saracino 1985: 202).

Na području sjeverne Liburnije zabilježen je u Crikvenici, na forumu i nekropoli Fulfinuma, u Krku – Porta Pisana, u Osoru (nekropola), u Stinici, s dominacijom var. 20.4 te uz pokoji primjerak var. 20.3 i 20.5. Za ukrase vidi Prilog 4.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – 23 ulomka PTS, 1 SITS (Burnum I 1975: t. 1/5-8, Borzić 2010: 136)
Narona – 3 primjerka (Topić 2003: 202-203, t. 4)
Tilurij – 13 primjeraka (Šimić-Kanaet 2010: 20-21)
Zadar – Kaljska ulica, grob 15 (Gluščević 1990: XXIII/15)
Pula, **Campus Martius** – (Matijašić 1990: 60, t. 34, g. 93, 3)
- sv. Teodor – (Starac, A. 2014: 177)
Brijuni,uvala Verige – (Begović Dvoržak, Dvoržak Schrunk 2010: 169)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	9	N-98-3	Terra sigillata		Consp. 20.4.3	Stijenka	Fulfinum	25-100
	102	263/697	Terra sigillata	00009	Ha 2; Consp. 20.4.4	Cjelovita posuda	Kavanela	30-80
	103	257/691	Terra sigillata	00009	Ha 2; Consp. 20.4.2	Cjelovita posuda	Kavanela	15-50
	104	888	Terra sigillata	00009	Consp. 20.3.2	Cjelovita posuda	Kavanela	50+
	105	264/698	Terra sigillata	00009	Ha 2; Consp. 20.4.3	Cjelovita posuda	Kavanela	30+
	106	273/707	Terra sigillata	00009	Ha 2; Consp. 20.4.2/4	Dno	Kavanela	25-100
	152		Terra sigillata	00009	Consp. 20.4	Ukrašena stijenka	Igralište	50-100
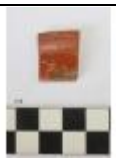	212	19	Terra sigillata	00009	Consp. 20?	Rub	Porta pisana	25-100
	219	26	Terra sigillata	00009	Consp. 20?	Rub	Porta pisana	25-100
	220	27	Terra sigillata	00009	Consp. 20?	Stijenka	Porta pisana	25-100

	222	29	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3.	Rub	Porta pisana	25-100
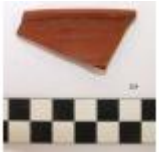	224	31	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3.	Rub	Porta pisana	25-100
	226	33	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4	Rub	Porta pisana	25-100
	264	76	Terra sigillata	00009	Consp. 20.1-3	Rub	Porta pisana	25-100
	279	91	Terra sigillata	00009	Consp. 20	Rub	Porta pisana	25-100
	293	104	Terra sigillata	00009	Consp. 20	Rub	Porta pisana	25-100
	294	107	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3.	Stijenka	Porta pisana	25-100
	295	105	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3.	Stijenka	Porta pisana	25-100
	296	106	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3.	Rub	Porta pisana	25-100
	319	130	Terra sigillata	00009	Consp. 20.5.2	Stijenka	Porta pisana	25-100
	375	19364 (57)	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.2.	Rub-ukrašena stijenka	Kurilovo	40-100
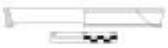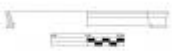
	376	19365 (58)	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.2.	Rub-ukrašena stijenka	Kurilovo	40-100
	379	Bolf 2	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.2.	Rub-ručka	Kurilovo	40-100
	380	3. arh jugocilin	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.4?	Ukrašena stijenka	Kurilovo	40-100
	381	2. 132 fototehnika	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.	Rub-ukrašena stijenka	Kurilovo	40-100
	498	PN 129, kat. 1	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.4.	Rub-ukrašena stijenka	Podvodni nalazi	40-100
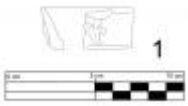	518	PN 566	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3.	Rub	Igralište	25-100
	527	PN 2128	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3.	Rub-ukrašena stijenka	Igralište	25-100
	528	PN 2829	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3.	Rub	Igralište	25-100
	529	PN 2260	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3	Rub	Igralište	25-100
	530	PN 2847	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4.3.	Rub	Igralište	25-100
	581	14	Terra sigillata	00009	Consp. 20	Rub	Vrt Šinigoj	25-100

	587	20	Terra sigillata	00009	Consp. 20?	Dno	Vrt Šinigoj	25-100
	606	39	Terra sigillata	00009	Consp. 20	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	25-100
	612	45	Terra sigillata	00009	Consp. 20.4	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	40-70

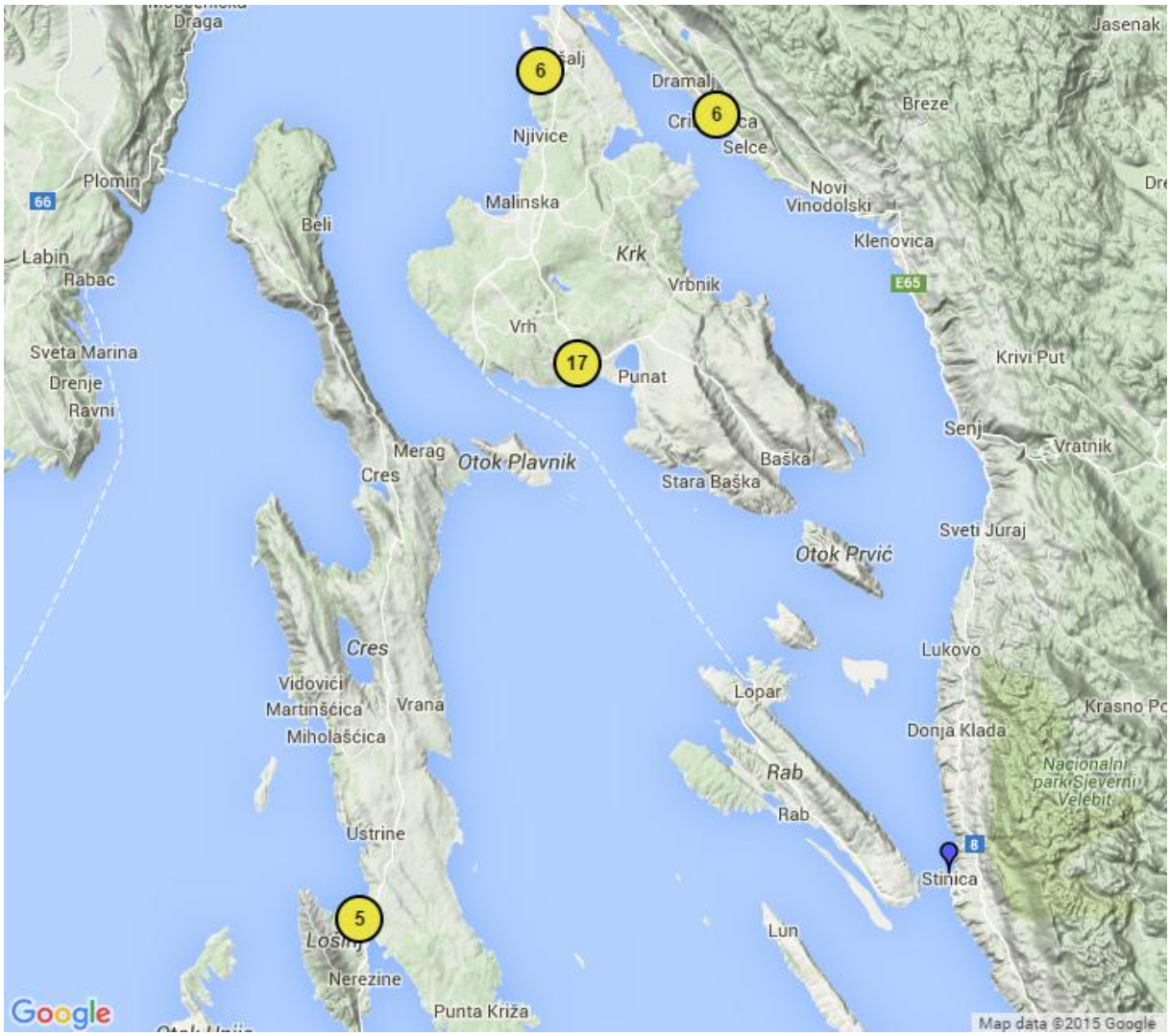

10.2.15 Tip 5 – Consp. 21 (T. 7, 8, 9, 10)

Ukupno: 38 (39?)
Oblik odgovara tipovima: Pucci 9, Mazzeo Saracino 20A/C
Literatura: *Conspectus* 1990: 88, t. 19.
Datacija: +15 – 100
Pečat: L. Gellivs (inv. 88), L.Pilivs (inv. 90), Serivs (inv. 91), Anemo (inv. 93), *ipp* (inv. 94), Mvrranvs (inv. 96), A. Terentivs (inv. 98), Lvcifer (inv. 99), Amandvs (inv. 100), *ipp* (inv. 129), Menophilvs (inv. 373)
Provenijencija ulomaka: PTS B, SITS Arezzo

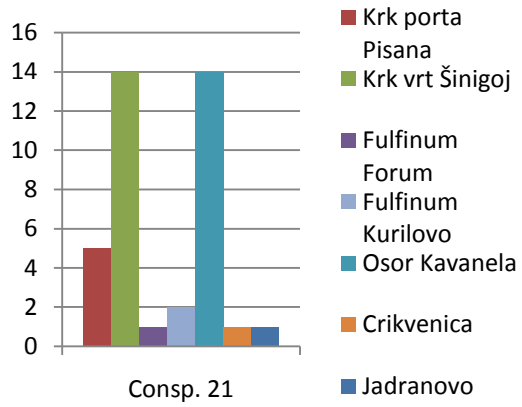

Tanjur sličan Consp. 20, od kojeg se razlikuje ravnom ili konveksnom stepenicom na prijelazu stijenki prema dnu. Datacija i evolucija također su slične, iako se ovaj tip razvija iz Consp. 19 tanjura koji je tipičan za Tiberijevo doba, iako je prisutan i ranije (Haltern), te ovi oblici neko vrijeme unutar prve pol. 1. st. zasigurno koegzistiraju. Jedini ukras na površini stijenki su aplike, i to poglavito dvojne spirala. Proizvodnja obuhvaća italsko područje, uključujući kasno italske radionice, a ovaj je oblik preuzet i od galskih radionica (Pucci 1985: 383, *Conspectus* 1990: 88).

Padska proizvodnja karakterizirana je uglavnom *ipp* pečatima, a njezina distribucija, uz lokalno sjeveroitalsko tržište, obuhvaća u velikoj mjeri panonska područja barem do Flavijevaca, ali i Norik, dok su ostale proizvodnje prisutne duž Mediterana (Mazzeo Saracino 1985: 203, *Conspectus* 1990: 88). Proizvodnja ovog tipa zabilježena je u Lorunu (Maggi 2001: 133, fig. 4).

Valja napomenuti kako italski oblik *Consp*. 19 nije registriran u sjevernoj Liburniji, već je ovdje prisutan isključivo razvijeni oblik Consp. 21, uglavnom u var. 21.3 i sporadično var. 21.7. Lokaliteti na kojima se javlja su: Crikvenica (keramičarska radionica), Fulfinum (nekropola), Osor (nekropola), Bakar (nekropola), Jadranovo-Lokvišće, Krk – Porta Pisana. Primijećena je nešto rjeđa pojavnost ovog tip na lokalitetima južne Liburnije i Dalmacije, no upitno je koliko takva situacija ovisi o realnim čimbenicima a koliko o stanju istraženosti.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Narona – 8 ulomka iz Augusteuma (Topić 2003: 204-205), jedan iz Popove Bare (Šalov 2010: t. 1/9)

Burnum – 8 sigurnih ulomaka (Burnum I 1975: t. 1/19,20, Borzić 2010: 147-148)
Pula, Campus Martius – (Matijašić 1991: 36-37, t. 14, g. 31, 8)
Brioni – uvala Verige (Begović Dvoržak, Dvoržak Schrunk 2010: 170, Bloier 2012: 257)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	5	9	Terra sigillata		Consp. 21.3.2	Rub	Kurilovo	15-100
	42	N-131-4	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Stijenka	Fulfinum	15-100
	88	247/681	Terra sigillata	00005	Consp. 21.7.1	Cjelovita posuda	Kavanela	25-100
	89	1355	Terra sigillata	00005	Consp. 21.7.1	Rub	Kavanela	25-100
	90	248/682	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.2;	Cjelovita posuda	Kavanela	30+
	91	258/692	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.1	Cjelovita posuda	Kavanela	15-30
	92	887	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Cjelovita posuda	Kavanela	15-100
	93	249/683	Terra sigillata	00005	Ha 3; Consp. 21.3.2;	Cjelovita posuda	Kavanela	15+
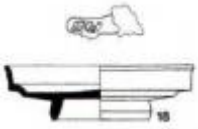	94	940	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.2;	Cjelovita posuda	Kavanela	15-100

	95	890	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.2	Cjelovita posuda	Kavanela	15-100
	96	246/680	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.1	Cjelovita posuda	Kavanela	15-30
	97	1358	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.1	Rub	Kavanela	15-100
	98	261/695	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.2	Cjelovita posuda	Kavanela	10/30-50
	99	274/708	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.1	Cjelovita posuda	Kavanela	30+
	100	934	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.1/2;	Dno	Kavanela	30+
	129	18	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.2	Cjelovita posuda	Poljane	15-100
	178		Terra sigillata	00005	Consp. 21	Rub	Lokvišće	15-100
	228	35	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.1	Stijenka	Porta pisana	15-100
	270	82	Terra sigillata	00005	Consp. 21.4?	Stijenka	Porta pisana	15-100
	346	156	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.1	Rub	Porta pisana	15-100

	361	174	Terra sigillata	00005	Consp. 21.8.1?	Stijenka	Porta pisana	15-100
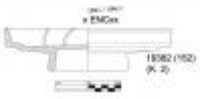	373	19382 (152)	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.2	Cjelovita posuda	Kurilovo	50+
	409	PN 054	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.2	Cjelovita posuda	Kurilovo	15-100
	531	PN 1864	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.2	Rub	Igralište	15-100
	573	6	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	20-40
	576	9	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	30-100
	579	12	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	0-15
	580	13	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Dno	Vrt Šinigoj	15-100
	583	16	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Rub	Vrt Šinigoj	15-100
	585	18	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Stijenka	Vrt Šinigoj	15-100
	586	19	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Rub	Vrt Šinigoj	15-100
	588	21	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Dno	Vrt Šinigoj	15-100

	589	22	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.2	Rub	Vrt Šinigoj	15-100
	591	24	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.1	Rub	Vrt Šinigoj	0-30
	602	35	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Dno	Vrt Šinigoj	15-100
	603	36	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Dno	Vrt Šinigoj	15-100
	611	44	Terra sigillata	00005	Consp. 21.3.1	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15-100
	614	47	Terra sigillata	00005	Consp. 21	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15-20

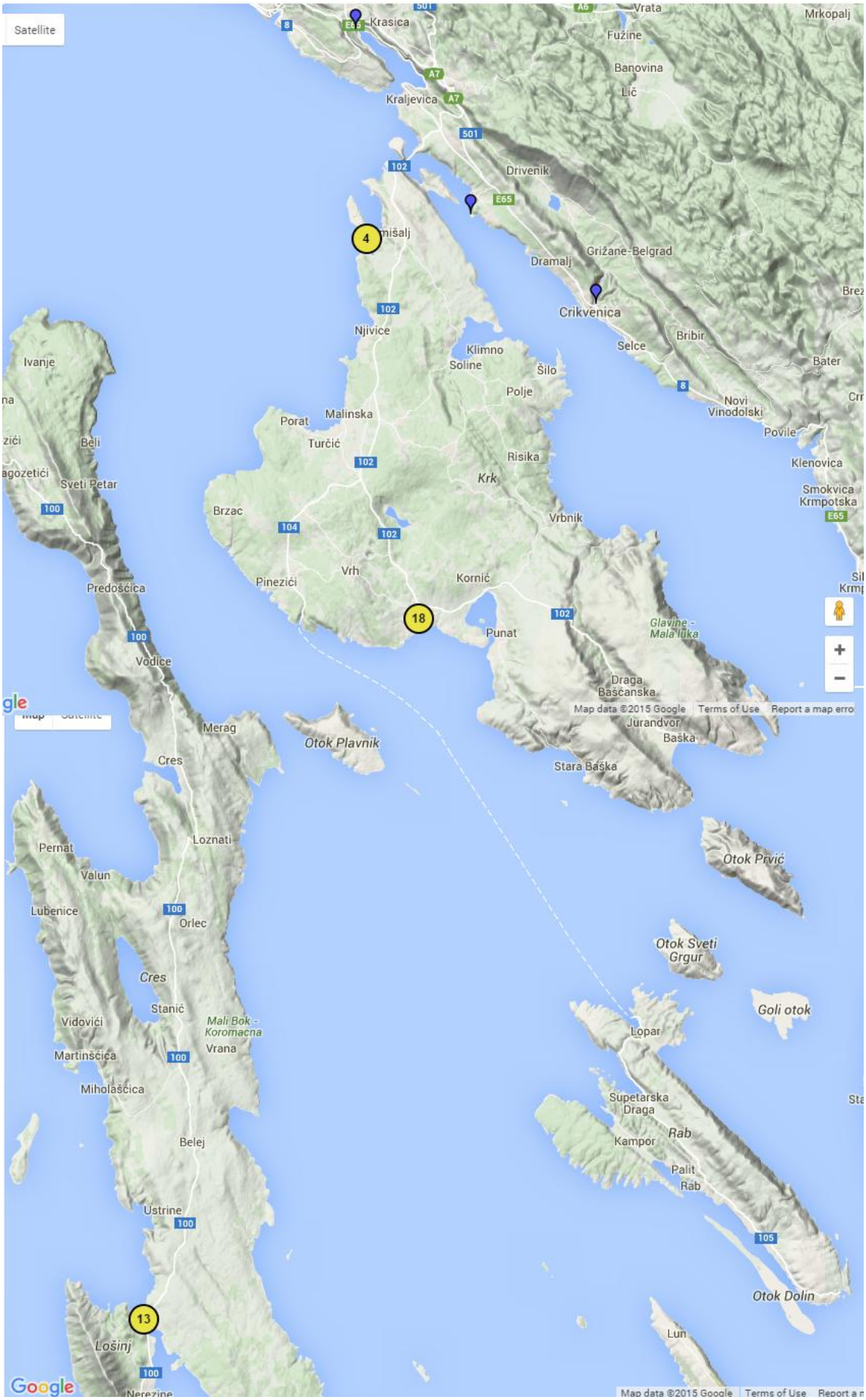
Satellite
Krasica
Vrata
Mrkopalj
Fužine
Banovina
Lič
Kraljevica
A7
501
102
Drivenik
E65
4
Grižane-Belgrad
Dramalj
Crikvenica
Njivice
Klimno
Soline
Šilo
Polje
Bribir
Selce
Bater
Novi Vinodolski
Povile
Klenovica
Smokvica Krmpotska
Ivanje
Beli
Sveti Petar
Malinska
Porat
Turčić
Risika
Krk
Brzac
104
Vrbnik
Vrh
Pinezići
Kornić
Predošćica
18
Punat
Glavine - Mala luka
100
Vodice
Draga Bašćanska
Jurandvor
Baška
Stara Baška
Merag
Otok Plavnik
Cres
Pernat
Loznati
Valun
Lubenice
Orlec
Otok Prvić
Otok Sveti Grgur
Goli otok
Stanić
Vidovići
Mali Bok - Koromačna
Vrana
Martinšćica
Lopar
Supetarska Draga
Miholašćica
Kampor
Rab
Palit
Belej
Ustrine
105
Otok Dolin
13
Lošinj
Lun
Google
Map data ©2015 Google
Terms of Use

10.2.16 Tip 374 – Consp. 22 (T. 10)

Ukupno: 2
Oblik odgovara tipovima: Pucci 25, Mazzeo Saracino 12A-C, Goudineau 27
Literatura: *Conspectus* 1990: 90, t. 20.
Datacija: -20 – 35 po. K.
Pečat: RA(inv. 423) četverokutni
Provenijencija ulomaka: PTS?

Zdjelica ljevkastoga presjeka i konkavnoga ruba, koji je na vrhu i na spoju sa stijenkama često zadebljan, a na nekim je varijantama ukrašen urezanim zarezima, gotovo uvijek je naglašen vodoravnim urezima koji se ponekad javljaju i s unutarnje strane. Prstenasta noga dosta varira od deblje, kružno zadebljanje do niže trokutastog profila. Proizvodila se uglavnom izvan Arezza, a odlika padskih radionica je ponešto grublja izvedba. Ovaj oblik morfološki prati tanjur Consp. 18, s kojim dijeli široku rasprostranjenost (*Conspectus* 1990: 90). Krajem tiberijevskog vremena ovaj oblik postupno prelazi u Consp. 23, te ih je ponekad dosta teško razlikovati.

Na području interesa ovoga rada oblik je prisutan unutar senjske i fulfinske nekropole, gdje je daleko najraniji nalaz.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Narona – jedan ulomak s Popove Bare (Šalov 2010: t. 2/16)
Burnum – tri ulomka s principije, 6 (upitnih) s lokaliteta amfiteatra (*Burnum I* 1975: t. 1/9-11, Borzić 2010: 149-151)
Tilurij – tri ulomka (Šimić Kanaet 2010: 16)
Salona – tri primjerka (von Gonzenbach 1975a: 200, fig. D/69-71)
Pula,sv. Teodor– (Starac, A. 2014: 177)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
19363 (K. 1)	374	19363 (56?)	Terra sigillata		Consp. 22.5.2	Rub-ukrašena stijenka	Kurilovo	-20 - +35
	423	7	Terra sigillata	00374	Consp. 22.6.2	Cjelovita posuda	Varoš	-10 - +15

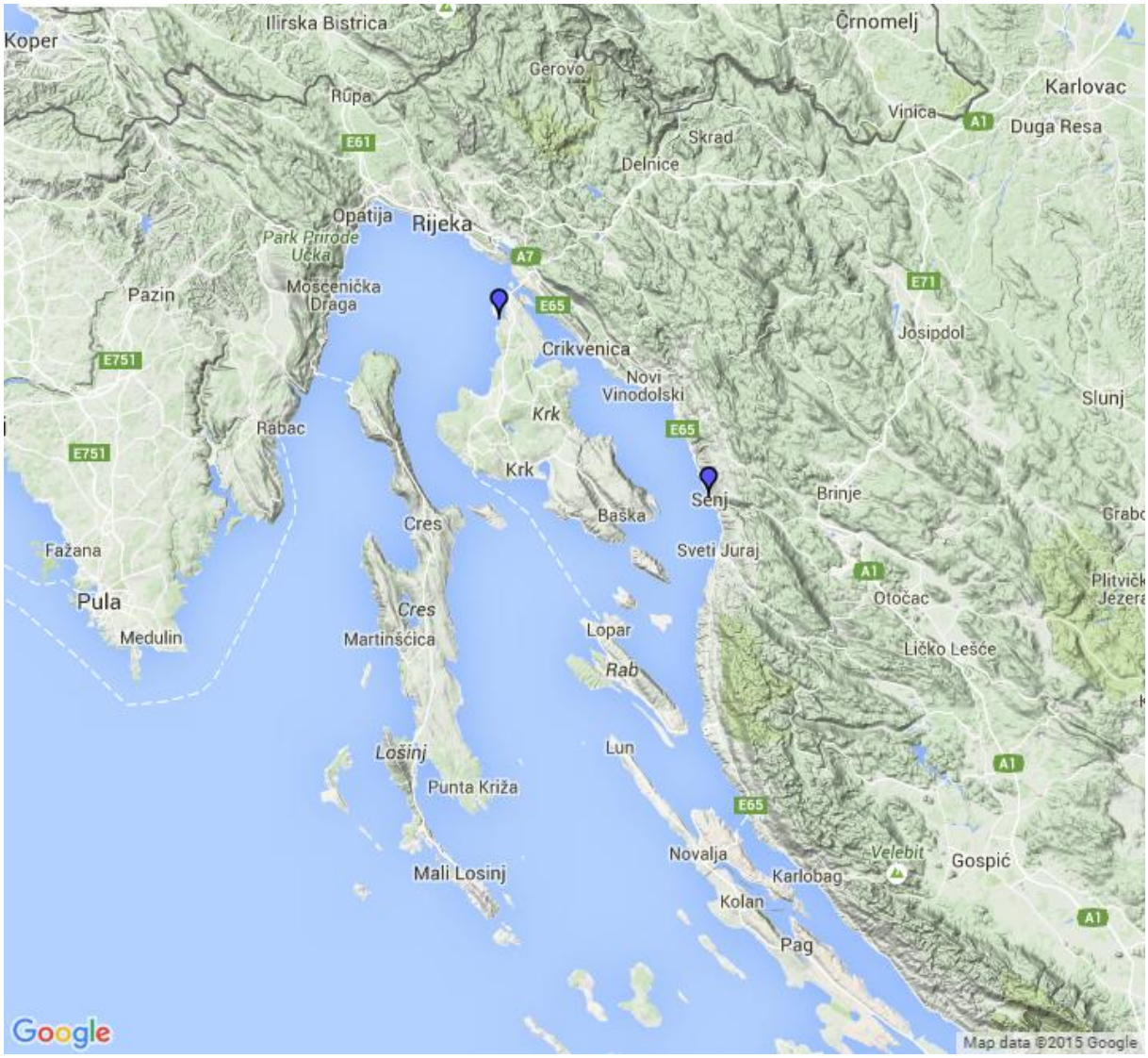
Ilirska Bistrica
Koper
Črnomelj
Gerovo
Rupa
Karlovac
Vinica
Duga Resa
Skrad
Delnice
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
Pazin
Mošćenička Draga
Josipdol
Crikvenica
Novi Vinodolski
Slunj
Krk
Rabac
Senj
Brinje
Baška
Cres
Fažana
Sveti Juraj
Pula
Otočac
Medulin
Martinšćica
Lopar
Ličko Lešće
Rab
Lošinj
Lun
Punta Križa
Novalja
Velebit
Gospić
Mali Losinj
Karlobag
Kolan
Pag
Google
Map data ©2015 Google

10.2.17 Tip 494 –Consp.23

Ukupno: 1
Oblik odgovara tipovima: Goudineau 20c, 25a, 37a, 40, Haltern 9 (neki primjerci)
Literatura: *Conspectus* 1990: 92, t. 23.
Datacija: -25 – +75
Pečat:
Provenijencija ulomaka: /

Zdjelica sa zakošenim stijenkama koje tvore stožasto tijelo posude na koje nastavlja uvijeni rub. Prijelaz između rub i stijenki naglašen je vodoravnim zadebljanjem, koje može biti ukrašeno ukrasom utisnutim kotačićem, a iznad kojeg se ponekad nalaze i aplicirani ukrasi (osim u PTS kod koje nisu prisutni). U PTS proizvodila se varijanta 23.1, koja je dosta rijetka (*Conspectus* 1990: 92).

Upravo bi potonjoj mogao pripadati primjerak zdjelice iz Krka, koja je međutim poznata samo prema katalogu PPMHP (čuvala se u Krčkoj biskupiji) te je atribucija učinjena isključivo prema morfologiji.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – 6 primjeraka (Šimić-Kanaet 2010: 23)
Burnum – 6 upitnih s lok. Amfiteatar (Borzić 2010: 149-151)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	494	Biskupija Krk 77/3	Terra sigillata		Consp. 23	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	25-75

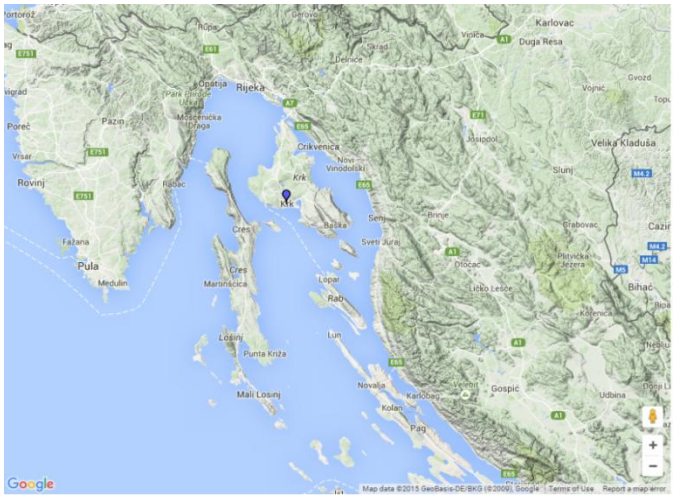

10.2.18 Tip 377 – Consp. 24 (T. 10)

Ukupno: 2
Oblik odgovara tipovima: Mazzeo Saracino 12E, D
Literatura: *Conspectus* 1990: 94, t. 22.
Datacija: -15 – 70 po. K.
Pečat: četvrtasti (inv. 127)
Provenijencija ulomaka: PTS?

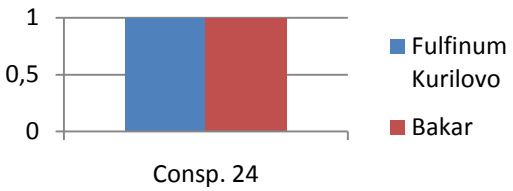

Konična zdjelica s konveksnim rubom, više ili manje odvojenim od tijela naglašenim prijelazom i/ili vodoravnim urezima. Dno je konkavno s višom, ponekad raščlanjenom nogom. Na kvarnerskome području, preciznije na fulfinskoj i bakarskoj nekropoli, zasad je zabilježena varijanta 24.3.1 (Mazzeo 12D) koja se proizvodila u brojnim padskim radionicama. Rani primjerci, kojima pripada inv. 127, nisu ukrašeni, dok se na kasnijim primjercima pojavljuje ukras utisnut kotačićem i aplike, što ih datira oko pol. 1. st. po. Kr. Varijanta 24.3. jedina je doista česta, posebice na području sjeverne Italije, Panonije i Norika (*Conspectus* 1990: 94, Mazzeo Saracino 1985: 197-198). Ovaj se oblik javlja i unutar lorunske proizvodnje, s četvrtastim pečatom *Sisenna* (Maggi 2001: 133).

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – šest ulomka (Šimić Kanaet 2010: 23)
Salona – četiri ulomka dna (von Gonzenbach 1975: 200, fig D: 70, 71, pl. 38: 72-73)
Narona – jedan ulomak (Topić 2003: 205-206, t. 6)
Burnum – ulomak dna s pečatom iz Castruma (*Burnum I* 1975: t. 1/11)?
Lorun – importirani primjerak (Maggi 2001: fig. 11)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	127	12	Terra sigillata	00377	Consp. 24.3.1	Cjelovita posuda	Poljane	-15. - +15.
	377	19366	Terra sigillata		Consp. 24.3	Rub-ukrašena stijenka	Kurilovo	40. - 70.

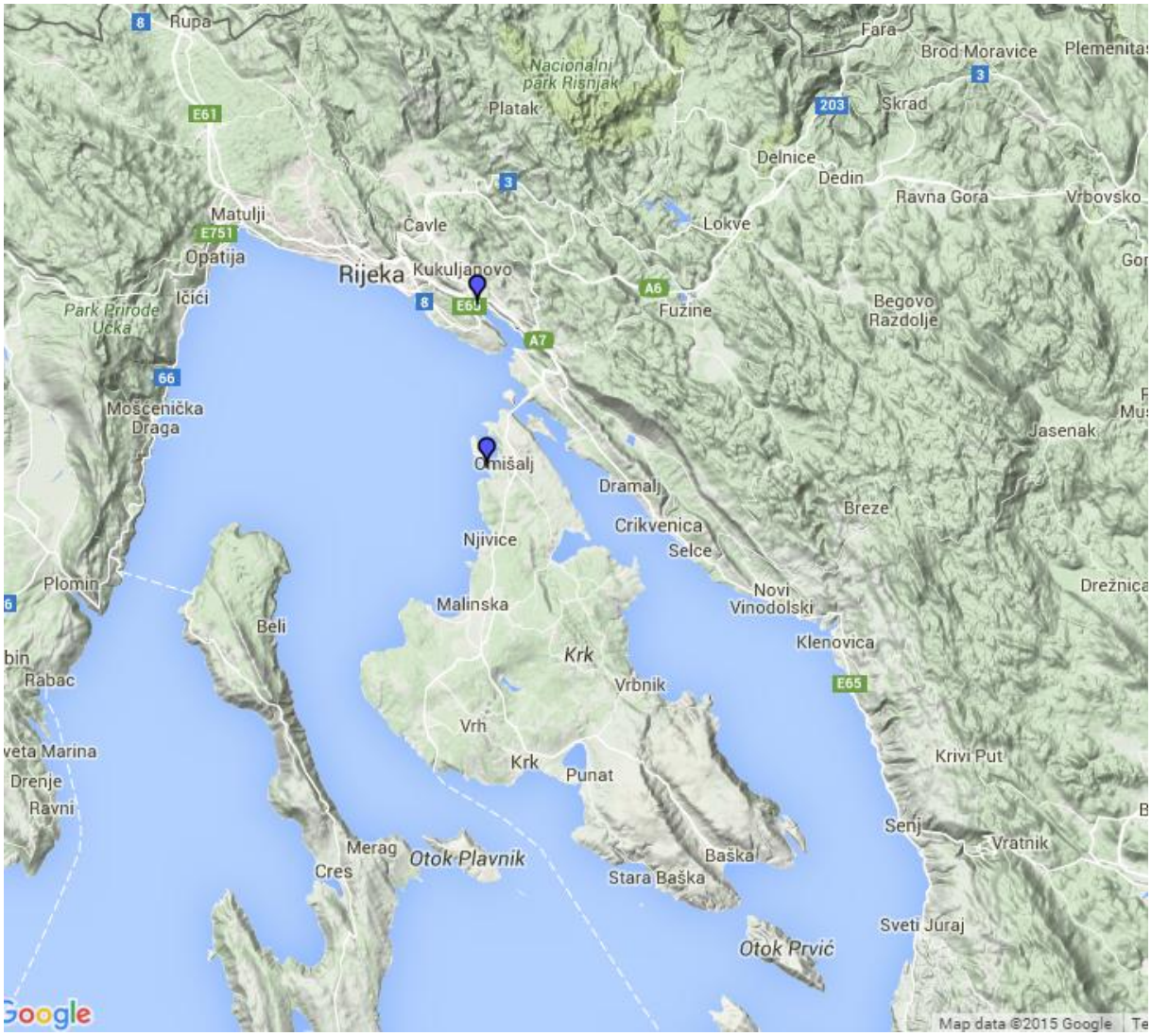
Rupa
Nacionalni park Risnjak
Platak
Fara
Brod Moravice
Plemenita
Skrad
Delnice
Dedin
Ravna Gora
Vrbovsko
Matulji
Čavle
Lokve
Opatija
Rijeka
Kukuljanovo
Ičići
Park Prirode Učka
Fužine
Begovo Razdolje
Jasenak
Mošćenička Draga
Omišalj
Dramalj
Crikvenica
Breze
Njivice
Selce
Plomin
Malinska
Novi Vinodolski
Drežnica
Beli
Klenovica
Krk
Rabac
Vrbnik
Vrh
Krivi Put
Drenje
Ravni
Krk
Punat
Senj
Vratnik
Merag
Cres
Otok Plavnik
Baška
Stara Baška
Sveti Juraj
Otok Prvić
Google
Map data ©2015 Google

10.2.19 Tip 128 – Consp. 26 (T. 10)

Ukupno: 1
Oblik odgovara tipovima: Mazzeo 17A, Pucci 29, Goudineau 33
Literatura: *Conspectus* 1990: 98, t. 24
Datacija: 0 – 50
Provenijencija ulomaka: PTS

Bikonična zdjelica okomitih stijenki sa stanjenim okomitim rubom i niskom nogom. Dno je ponekad konkavno ili zadebljano u središnjem dijelu. Rub je ponekad naglašen vodoravnim urezima, kako s vanjske tako i s unutarnje strane, a urezi su prisutni i na mjestu spoja gornjih okomitih stijenki i donjih zakošenih. Taj je prijelaz također više ili manje istaknut profilacijama. Proizvodnja se veže uz središnju i sjevernu Italiju (*Conspectus* 1990: 98), a distribucija potonje čine se kratkotrajnom i ograničenom (Mazzeo Saracino 1985: 201).

Na Kvarneru ovaj je tip prisutan s jednim primjerkom iz bakarske nekropole.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – 13 primjeraka (Šimić-Kanaet 2010: 23)
Burnum – 2 primjerka s lok. Amfiteatar, jedan s Castruma (Borzić 2010: 153, *Burnum I* 1975: t. 1/21)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	128	14	Terra sigillata		Consp. 26.1.2.	Cjelovita posuda	Poljane	0-50

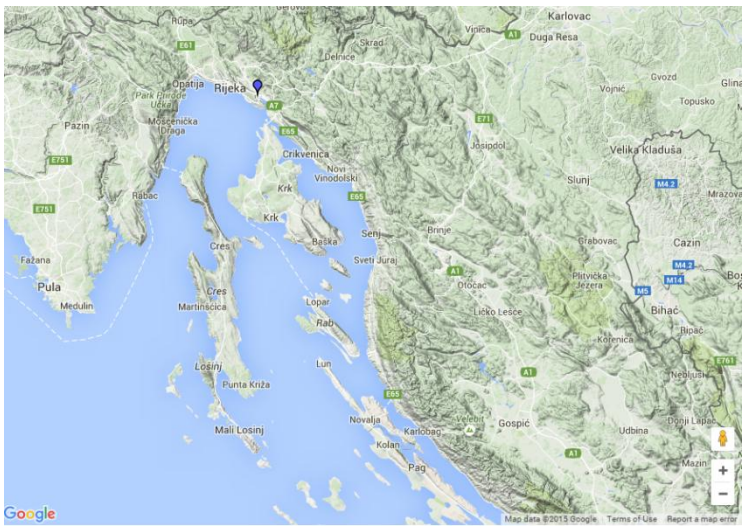

10.2.20 Tip 85 – Consp. 27 (T. 11)

Ukupno: 19
Oblik odgovara tipovima: Pucci 29, Mazzeo Saracino 17B, Godineau 41b
Literatura: *Conspectus* 1990: 100, t. 25
Datacija: +15 – 70/100
Pečat: Blanvs (inv. 81), A. Terentivs (inv. 82), T. Tvrivs (inv. 84), Svccessvs (inv. 85), *ipp* (inv. 86), Cinnamvs (inv. 87), Verecvndvs (inv. 485), Verecvndvs (inv. 490, inv. 570,inv. 617), *ipp* (inv. 491), ..S.. *ipp* (inv. 616),
Provenijencija ulomaka: PTS

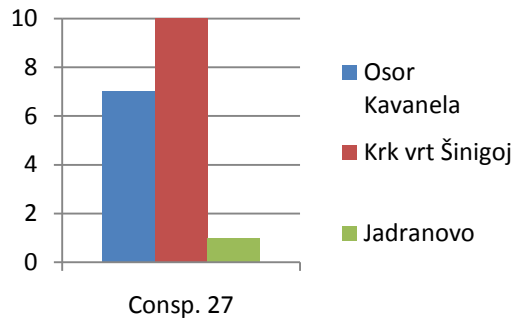

Bikonična zdjelica okomitih stijenki s izraženim plosnatim rubom proširenim prema van. S unutarnje strane često naglašen urezima, što je slučaj i s prijelazom prema dnu, te na nekim varijantama i sa središnjim dijelom stijenke. Prstenasta noga je niska, kružnog profila ili stanjena prema dnu. Proizvodi se u središnjoj i sjevernoj Italiji, uključujući Lorun, dok je distribucija, osim regionalne, uglavnom mediteranska i panonska (Mazzeo Saracino 1985: 201, *Conspectus* 1990: 100, Maggi 2001: 134, fig. 6).

Distribucija na kvarnerskom području obuhvaća osorsku i krčku nekropolu (Vrt Šinigoj) te Jadranovo - lokalitet Lokvišća.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – 3 ulomka iz Principije, 28 s lok. Amfiteatar (*Burnum I* 1975: t. 1/22-24, Borzić 2010: 154)
Tilurij – 7 ulomaka (Šimić Kanaet 2010: 17)
Zadar – nekropola u Kaljskoj ulici (Gluščević 1990: tab. XVII/8, XXVI/3)
Uvala Marić (Istra) – jedan ulomak (Višnjić et al. 2010: 229-260)
Brioni,**uvala Veri**ge – 3 primjerka (Begović Dvoržak, Dvoržak Schrunk 2010: 170)
Pula,**Campus Martius**– (Matijašić 1991: 26, t. 4, g. 8, 8)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	81	199/623	Terra sigillata	00085	Consp. 27.1.1	Cjelovita posuda	Kavanela	15. - 40.

	82	186/620	Terra sigillata	00085	Ritt. 9, Consp. 27.1.2	Cjelovita posuda	Kavanela	10. - 50.
	83	198/623	Terra sigillata	00085	Consp. 27.1.2	Cjelovita posuda	Kavanela	15. - 70.
	84	253/687	Terra sigillata	00085	Consp. 27.1.1	Cjelovita posuda	Kavanela	30. - 50.
	85	195/629	Terra sigillata		Consp. 27.2.1	Cjelovita posuda	Kavanela	15+
	86	893	Terra sigillata	00085	Consp. 27.2	Cjelovita posuda	Kavanela	15. - 70.
	87	1353	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Dno	Kavanela	(-10.) - 15.+
	179		Terra sigillata	00085	Consp. 27.2	Rub	Lokvišće	15. - 70.
	484	Košljun 11	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15. - 70.
	485	Košljun 12	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15. - 50.
	489	Košljun 16	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15. - 70.
	490	Košljun 17	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15.- 70.

	491	Košljun 18	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15. - 70.
	496	Biskupija Krk 80/3	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15. - 70.
	497	Biskupija Krk 80/3	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15. - 70.
	570	2	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	25. – 70.
	571	4	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15. – 70.
	616	49	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15-70
	617	50	Terra sigillata	00085	Consp. 27	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	25. - 70.

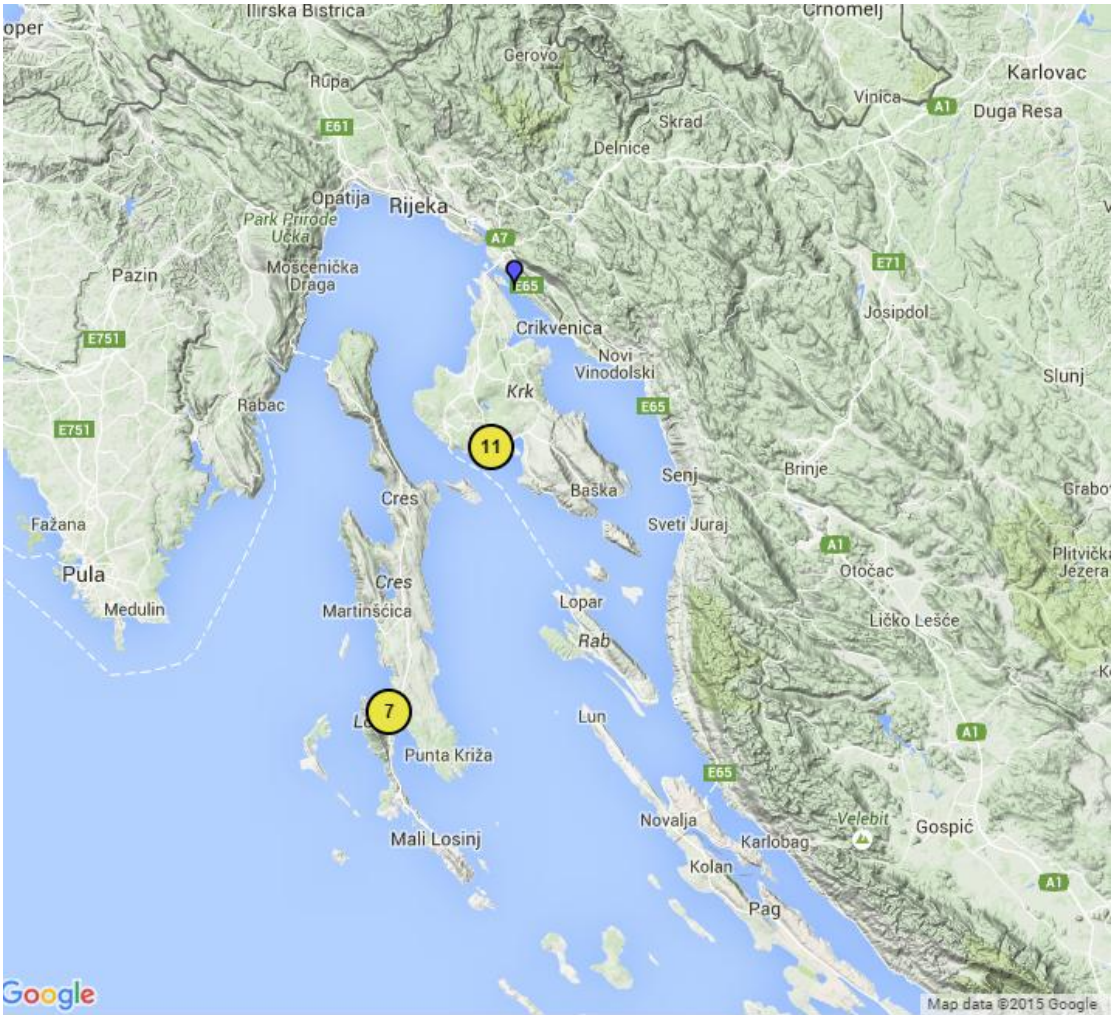
Ilirska Bistrica
Gerovo
Rupa
E61
Skrad
Delnice
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
A7
E65
Pazin
Mošćenička Draga
E751
Crikvenica
Novi Vinodolski
Krk
Rabac
11
Senj
Baška
Cres
Fažana
Sveti Juraj
Pula
Cres
Medulin
Martinšćica
Lopar
Rab
7
Lun
Punta Križa
Mali Losinj
Novalja
Velebit
Gospić
Karlobag
Kolan
Pag
Vinica
Karlovac
Duga Resa
E71
Josipdol
Slunj
Brinje
Otočac
Ličko Lešće
Plitvička Jezera
A1
Google
Map data ©2015 Google

10.2.21 Tip 175 – Consp. 28 (T. 11)

Ukupno: 2
Oblik odgovara tipovima: Pucci 29.6, 39.5, Godineau 33
Literatura: *Conspectus* 1990: 102, t. 26
Datacija: 0 – 50
Pečat: /

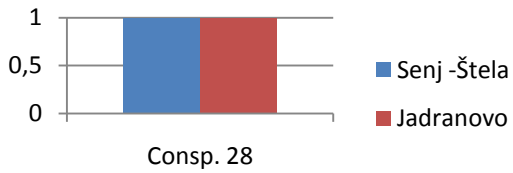

Cilindrična zdjelica s ravnim dnom i nogom na središnjoj poziciji, visokim okomitim stijenkama, okomitim, uvijenim ili izvijenim i zaravnatim rubom koji može biti naglašen vodoravnim urezima s vanjske ili unutarnje strane. Vjerojatno se proizvodila isključivo u Etruriji i Kampaniji, a proizvodi ju i *Gelliusova* radionica koja je masovno izvozila na istočnu obalu Jadrana.

Atribucija ulomaka inv. 175 i inv. 429, koji potječu iz Jadranova-Lokvišća i Senja-Štela, ovom tipu upitna je prvenstveno zbog njihovih dimenzija, dok je u slučaju prvog i struktura bliža Padani B.[133] Međutim, upravo inv. 175 teško može pripadati nekom drugom tipu zbog pozicije noge i oblika stijenke kojeg se ipak može rekonstruirati. Distribucija ovog tipa vrlo je široka, iako primjerci nisu brojni.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:

Burnum? – (Borzić 2010: 158)[134]

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
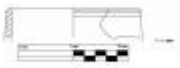	175		Terra sigillata		Consp. 28?	Rub	Lokvišće	0 - 50.
	429	54a1_2_16	Terra sigillata	00175	Consp. 28?	Dno	Štela	0 - 50.

[133] Sličan je problem i s nekoliko ulomaka iz Burnuma, koji bi mogli pripadati ovom tipu ali su zbog strukture ipak atribuirani Consp. 29 (Borzić 2010: 158)
[134] Vidi bilj. 133

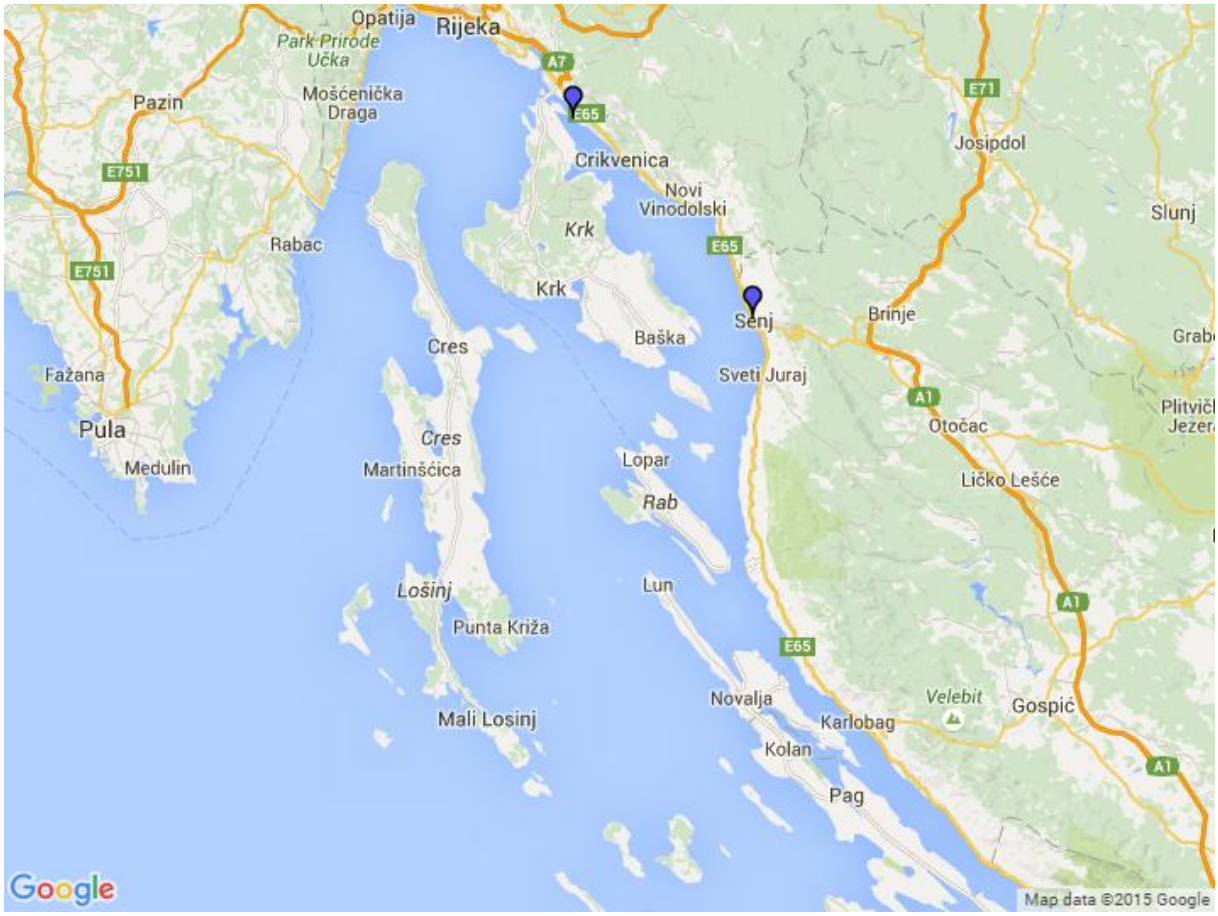
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
Pazin
Mošćenička Draga
A7
E65
E71
Josipdol
E751
Crikvenica
Novi Vinodolski
Slunj
Krk
Rabac
E65
Krk
Senj
Brinje
Cres
Baška
Sveti Juraj
Fažana
A1
Plitvič
Jezer
Pula
Cres
Otočac
Medulin
Martinšćica
Lopar
Lička Lešće
Rab
Lošinj
Lun
A1
Punta Križa
E65
Novalja
Velebit
Gospić
Mali Losinj
Karlobag
Kolan
A1
Pag
Google
Map data ©2015 Google

10.2.22 Tip 108 – Consp. 29 (T. 11)

Ukupno: 4
Oblik odgovara tipovima: Pucci 39, Mazzeo Saracino 21, Godineau 41b
Literatura: *Conspectus* 1990: 104, t. 27
Datacija: +15 – 100.
Pečat: C.Mvrivs? (inv. 108), Gellivs (inv. 487)
Provenijencija ulomaka: PTS, Arezzo

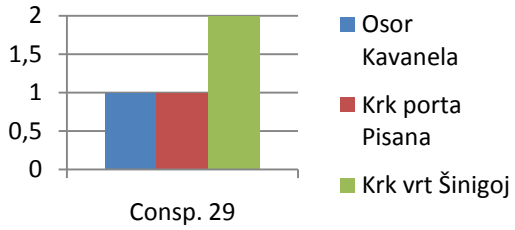

Cilindrična zdjelica okomitih stijenki s manje ili više izvijenim i zaravnatim rubom. Dno je ravno, odvojeno od stijenki kružnom profilacijom koja tvori „nožicu“. Rub, s unutarnje strane i kod Var. 1.1 s vanjske, te središnji dio stijenki, profilirani su vodoravnim urezima. Na unutarnjoj strani dna urezani krug uokviruje pečat. Ranija varijanta je viša, s manjim promjerom i pravilnije izvedenim središnjim urezima, dok se nakon pol. 1. st. smanjuje visina, povećava širina i opada kvaliteta središnje profilacije.

Consp. 29 proizvodio se u središnjoj Italiji te je „izum“ aretinskih radionica gdje se razvija prije 15. g. (prisutni su četvrtasti pečati), no proizvodi sebi u sjevernoj Italiji. Distribucija je posebno naglašena na potonjem području, gdje se zadržava sve do početka 2. st., te u Noriku i Panoniji, gdje međutim nedostaje u flavijevskom vremenu (Mazzeo Saracino 1985: 203, Pucci 1985: 397, *Conspectus* 1990: 104).

Na području sjeverne Liburnije *Consp*. 29 pronađen je unutar osorske i krčke nekropole, te na Porti Pisani u gradu Krku.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – 5 ulomaka na lok. Amfiteatar (Borzić 2010: 158)
Tilurij – 1 primjerak (Šimić-Kanaet 2010: 17)
Narona – 4 primjerka (Topić 2003: 207, t. 6)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	108	256/690	Terra sigillata		Consp. 29.1.2.	Cjelovita posuda	Kavanela	15. - 100.
	337	148	Terra sigillata	00108	Consp. 29?	Dno	Porta pisana	15. - 100.

	487	Košljun 14	Terra sigillata	00108	Consp. 29.1.1	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15. – 100.
	488	Košljun 15	Terra sigillata	00108	Consp. 29.1.2	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	15. - 50.

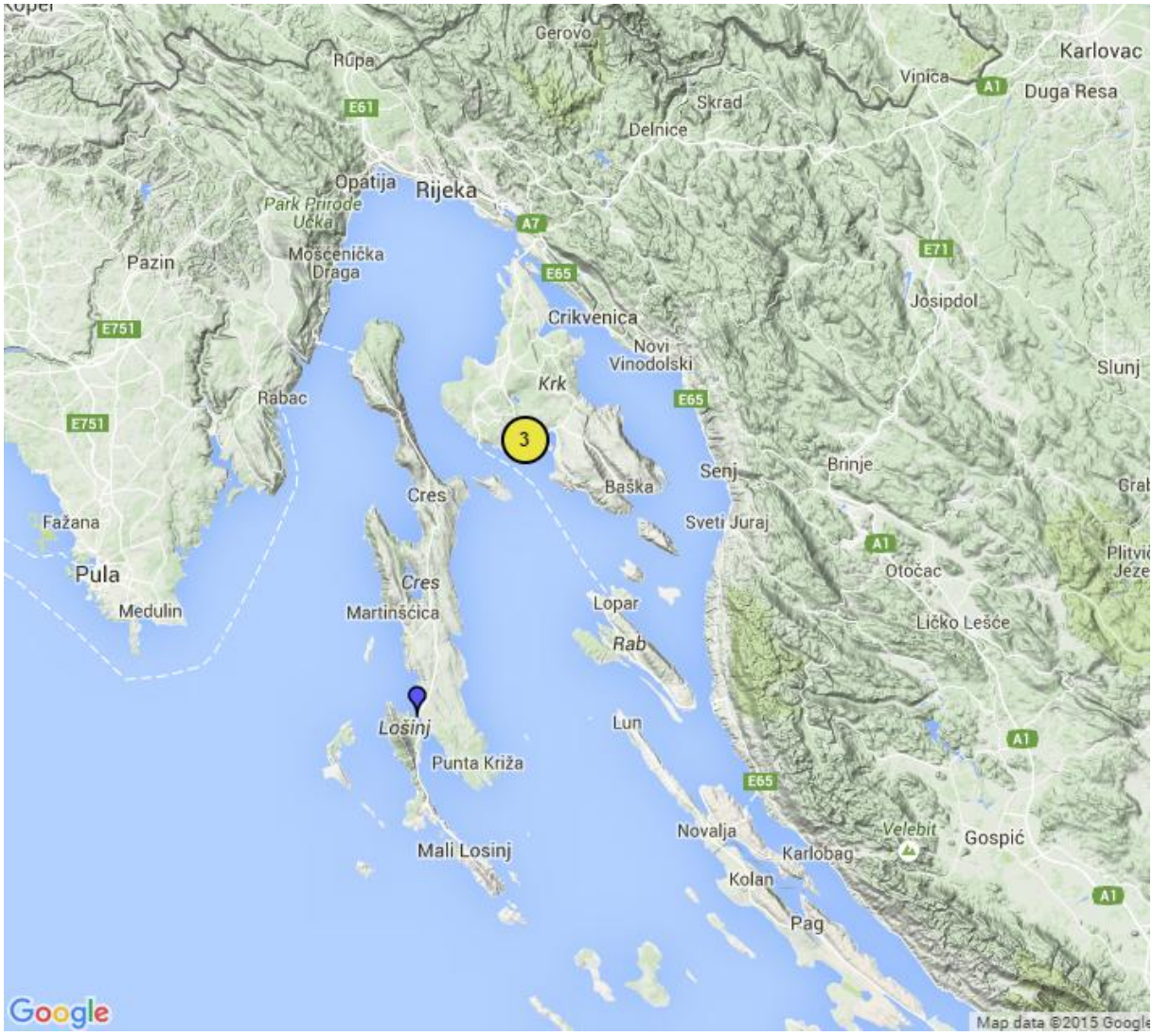

10.2.23 Tip 297 – Consp. 32 (T. 11)

Ukupno: 3
Oblik odgovara tipovima: Pucci 23, Mazzeo Saracino 14, Godineau 42
Literatura: *Conspectus* 1990: 108, t. 29
Datacija: 30 – 100
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: PTS?

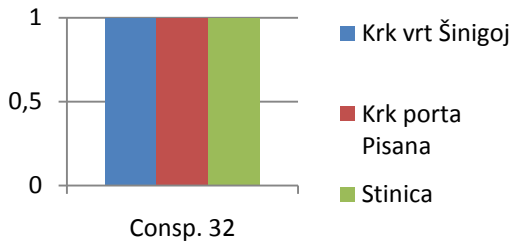

Zdjelica sa suženjem na središnjem dijelu trbuha, izvijenim i zaravnatim rubom čiji je profil u padanskoj varijanti više zaobljen. Mjesto sužavanje karakterizira jednostruka ili višestruka profilacija. Dno je konkavno s prstenastom nožicom čija visina varira između aretinskih i sjeveroitalskih varijanti. Gornja površina ruba, a ponekad i stijenke, mogu biti ukrašeni urezanim zarezima i apliciranim ukrasima (dvojna spirala na rubu). *Consp*. 32 razvija se iz srednjoitalske, odnosno kampanske, zdjelice *Consp*. 31. Osim u Arezzu, proizvodi se i u drugim radionicama Etrurije, Padskoj dolini te je dio repertoara kasno-italskih radionica (Mazzeo Saracino 1985: 198, *Conspectus* 1990: 108). Distribucija ovog oblika, barem što se sjeveroitalskih radionica tiče, sporadična je u zapadnom dijelu sjeverne Italije, dok je nešto brojnija na gornjem i srednjem Jadranu (Trst, Akvileja, Russi, Ravenna), javlja se u Noriku i u Ljubljani, općenito je česta duž Mediterana (Mazzeo Saracino 1985: 198, *Conspectus* 1990: 108, Maggi 2007: 233-234).

Na kvarnerskom području oblik je poznat s dva lokaliteta: Stinice i Porta Pisane u Krku.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – 2 ulomka iz Castruma, 6 ulomaka na lok. Amfiteatar (*Burnum I* 1975: t. 1/13, 14, Borzić 010: 160)
Tilurij – 1 primjerak padske proizvodnje (Šimić-Kanaet 2010: 19)
Narona– 4 primjerka (Topić 2003: 207-208)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
108	297	108	Terra sigillata		Consp. 32.2.2?	Rub	Porta pisana	30. - 50.

	500	PN 218, kat. 6	Terra sigillata	00297	Consp. 32.3.1	Rub	Podvodni nalazi	30. - 50.
	601	34	Terra sigillata	00297	Consp. 32?	Rub	Vrt Šinigoj	30. - 50.

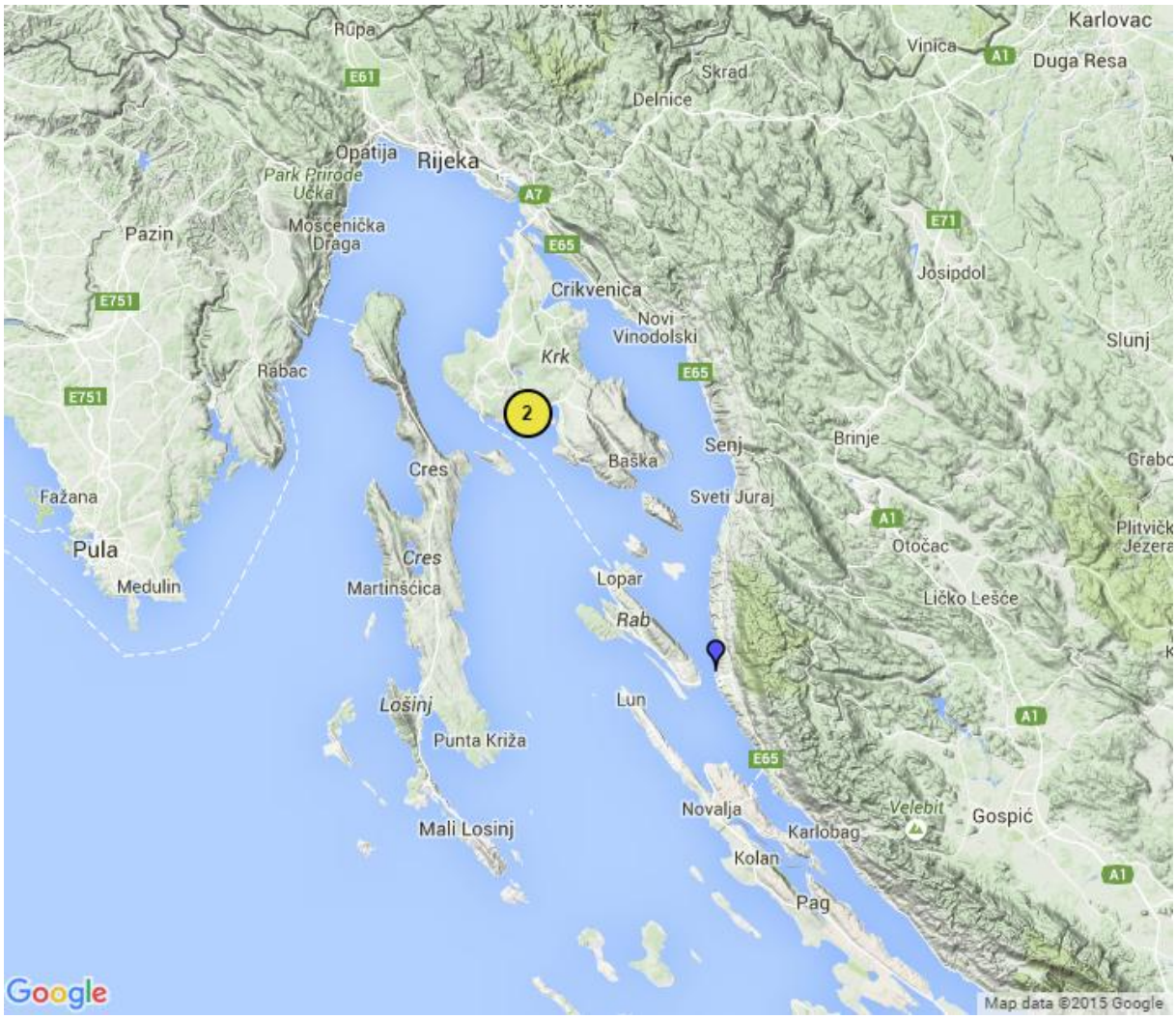

10.2.24 Tip 435 – Consp. 33(T. 12)

Ukupno: 1
Oblik odgovara tipovima: Pucci 28.8; 37.1-2, 7-8?, 12-14, Godineau 38a
Literatura: *Conspectus* 1990: 110, t. 30
Datacija: 50 – 125
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: SITS

Poluloptastoj zdjelici s istaknutim rebrom naglašenim vodoravnim urezima (profilacijama) i utisnutim ukrasom na gornjem dijelu stijenki pripada jedan ulomak iz Senja - Štela.

Ovaj se oblik javlja isključivo u SITS i kampanskoj proizvodnji, što bi i odgovaralo ulomku iz Senja, koji bi prema atribuciji varijanti 33.3.1 bio i dosta kasnije proizvodnje 2. pol. 1. st. po. K., iako je, s obzirom da nema sačuvan rub, teško odrediti točnu varijantu. Oblik je poznat i iz lorunske radionice kao lokalni proizvod Tiberijeva doba (Maggi 2001: 137).

Distribucija ovog tipa koncentrirana je na zapadni i istočni Mediteran, italski poluotak i germanski limes.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij – 2 ulomka? (Šimić Kanaet 2010: 17)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	435	24a_1_32	Terra sigillata		Consp. 33.3.1	Ukrašena stijenka	Štela	75. - 100.

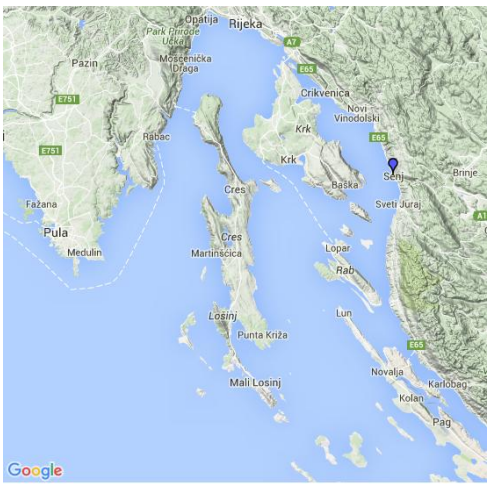

10.2.25 Tip 246 – Consp. 34 (T. 12)

Ukupno: 17
Oblik odgovara tipovima: Pucci 37, Mazzeo Saracino 15A-B, Godineau 38b
Literatura: *Conspectus* 1990: 112, t. 31
Datacija: 30 – 125
Pečat: T. Tvrivs (inv. 110) , A.. *ipp* (inv. 111), Secvndvs (inv. 112), Gellivs (inv. 125, 486)
Provenijencija ulomaka: padana, Arezzo

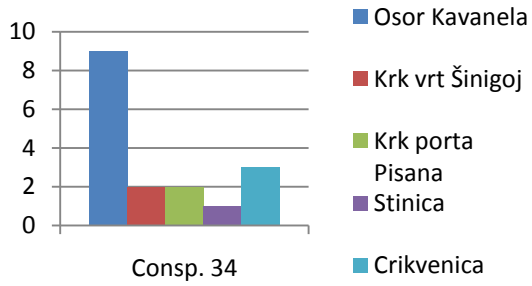

Poluloptasta zdjela s izraženim rebrom na gornjem dijelu/sredini trbuha posude. Rub je okomit, kad-kad lagano uvijen i naglašen vodoravnim urezima, koji ponekad naglašavaju i rebro. Prstenasta noga je više ili manje visoka, zakošena i uglavnom tek neznatno raščlanjena, dok je dno konkavno, ponekad zadebljano u središnjem dijelu. Proizvodila se u Etruriji i sjevernoj Italiji, te u kasnoitalskim i kasnopadskim radionicama.

Unutar polja kojeg tvore urezi ispod ruba i rebro često se nalaze simetrične kombinacije od 4-6 apliciranih ukrasa (dvojne spirale, rozete, životinje i sl.), dok se u aretinskoj i galskoj varijanti mogu nalaziti utisnute crtice (Mazzeo Saracino 1985: 199, *Conspectus* 1990: 112).

Distribucija ovog oblika obuhvaća Mediteran, cijelu Italiju i dunavsko područje, a vrlo je česta u *Emoni*, s maksimalnim zamahom u drugoj polovici 1. st. (Mazzeo Saracino 1985: 199, Pucci 1985: 397).

Na kvarnerskome području oblik je čest i široko rasprostranjen, naime javlja se u osorskoj, krčkoj i bakarskoj nekropoli, u Crikvenici, Stinici i Gradu Krku (Porta Pisana). Ovom tipu pripisujemo i jedno dno *Consp*. B 3.19 (inv. 125).

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – jedan primjerak iz Castruma, 7 s lok. Amfiteatar (*Burnum I* 1975: t. 1/15, Borzić 2010: 162-163)
Tilurij – jedan primjerak (Šimić Kanaet 2010: 17)
Narona – 6 primjeraka (Topić 2003: 208-209)
Pula–Campus Martius, g. 8, 7, g. 76, 9 (Matijašić 1991: 26, 55/56, t. 4/7, 30/9) **–sv. Teodor** (Starac, A. 2014: 177)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	109	1352	Terra sigillata	00246	Consp. 34.2.2	Rub-ukrašena stijenka	Kavanela	30. - 55.
	110	251/685	Terra sigillata	00246	Consp. 34.1.1	Cjelovita posuda	Kavanela	30. - 50.
	111	206/640	Terra sigillata	00246	Consp. 34.1.2.	Cjelovita posuda	Kavanela	30. - 55.
	112	189/623	Terra sigillata	00246	Consp. 34	Cjelovita posuda	Kavanela	30. - 50.
	113	1362	Terra sigillata	00246	Ha 12; Consp. 34.2.2	Rub	Kavanela	30. - 55.
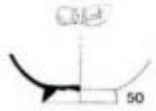	125	1361	Terra sigillata	00246	Consp. 34.1.1	Dno	Kavanela	30. - 55.
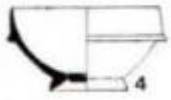	130	P7	Terra sigillata	00246	Consp. 34.1.1	Cjelovita posuda	Poljane	30. - 55.
	131	P6	Terra sigillata	00246	Consp. 34.1.1	Cjelovita posuda	Poljane	30. - 55.
	132	P5	Terra sigillata	00246	Consp. 34.1.1	Cjelovita posuda	Poljane	30. - 55.
	246	58	Terra sigillata		Consp. 34.1.2	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	30. - 55.

	362	175	Terra sigillata	00246	Consp. 34.2.2?	Rub	Porta pisana	30. - 55.
	486	Košljun 13	Terra sigillata	00246	Consp. 34.1.1	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	30. - 50.
	501	PN 130, kat. 7	Terra sigillata	00246	Consp. 34.2.2	Rub	Podvodni nalazi	30. - 55.
	519	PN 937	Terra sigillata	00246	Consp. 34	Stijenka	Igralište	30. – 55.
	520	PN 943	Terra sigillata	00246	Consp. 34.1.2	Rub	Igralište	30. - 55.
	537	PN 177	Terra sigillata	00246	Consp. 34 (33?)	Stijenka	Igralište	30. - 55.
	613	46	Terra sigillata	00246	Consp. 34	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	30. - 50.
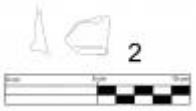
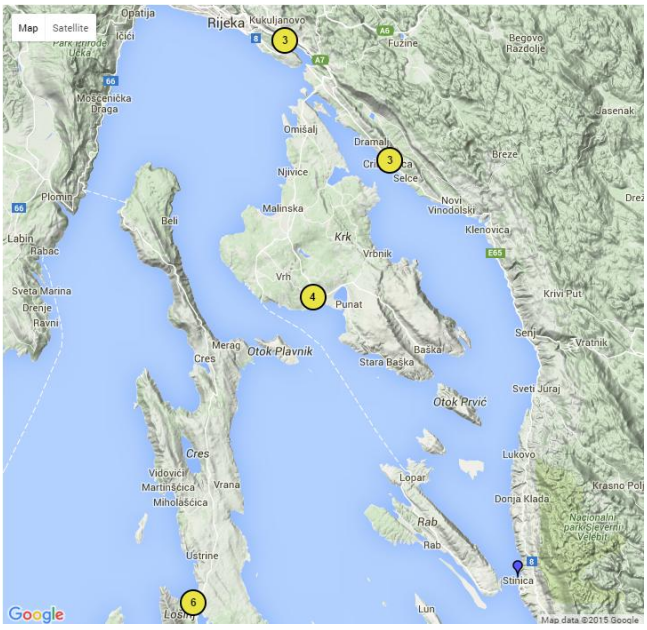

10.2.26 Tip 233 – Consp. 36 (T. 13)

Ukupno: 2
Oblik odgovara tipovima: Pucci 31, Mazzeo Saracino 2, 23, Godineau 21
Literatura: *Conspectus* 1990: 114, t. 32
Datacija: -20 – +100
Pečat:
Provenijencija ulomaka: PTS

Poluloptasta zdjela s prstenastom nogom debljeg četvrtastog ili tanjeg trokutastog profila. Izrada ruba obuhvaća lagano uvijene, zadebljane, stanjene ili urezima naglašene varijante. Profilacije, utisnuti zarezi i aplike ponekad ukrašavaju stijenke ove inače vrlo jednostavne posude. Prema Pucciju ovaj je oblik etrursko-kampanske derivacije i razvija se oko 30-20 g. pr. K. Isto morfološko oslanjanje na CPK oblika Lamboglia 21 navodi i L. Mazzeo Saracino za svoj tip 3. Proizvodila se u Etruriji i sjevernoj Italiji. Rane varijante PTS proizvodnje ograničene su distribucije (Magdalensberg) i datirane u rano augustovsko doba, dok je kasniji razvoj, tip 23, šire sjeveroitalske i noriške distribucije (Mazzeo Saracino 1985: 194,t. LV 4-6, 204-205, t. LXIII, 12-20).

Nalazi ovog tipa, doduše u kontekstu nekropola, protežu se sve do u 3. st., iako im proizvodnja vjerojatno zamire najkasnije sredinom 2. st. (Lavizzari Pedrazzini 1985: 361, Mazzeo Saracino 1985: 204-205). Proizvodnja ovih zdjelica potvrđena je u Lorunu i Padovi (Maggi 2011: 181, fig. 7, Cipriano, Mazzocchin 2011: 201, fig. 11).

Na području sjeverne Liburnije ovom su tipu pripisan dva primjerka s lokaliteta Porta Pisana u Krku, međutim, nekoliko ulomaka s utisnuti ukrasom dvojbeno pripada ovom ili Consp. 38 tipu (vidi niže). Tako bi inv. 233 kojeg zbog oblikovanja ruba smještamo u Consp. 36 varijantu, mogao pripadati i obliku Consp. 38.2.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tijuriji – 24? ulomka (Šimić-Kanaet 2010: 17, 19,23)
Burnum – 3 ulomka s lok. Amfiteatar (Borzić 2010: 165)
Narona–jedan ulomak s Popove Bare (Šalov 2010: t. 1/4)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	233	41, 42	Terra sigillata		Consp. 36? 38.2?	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	15. - 100.
	334	145	Terra sigillata	00233	Consp. 36.4	Rub	Porta pisana	15. - 100.

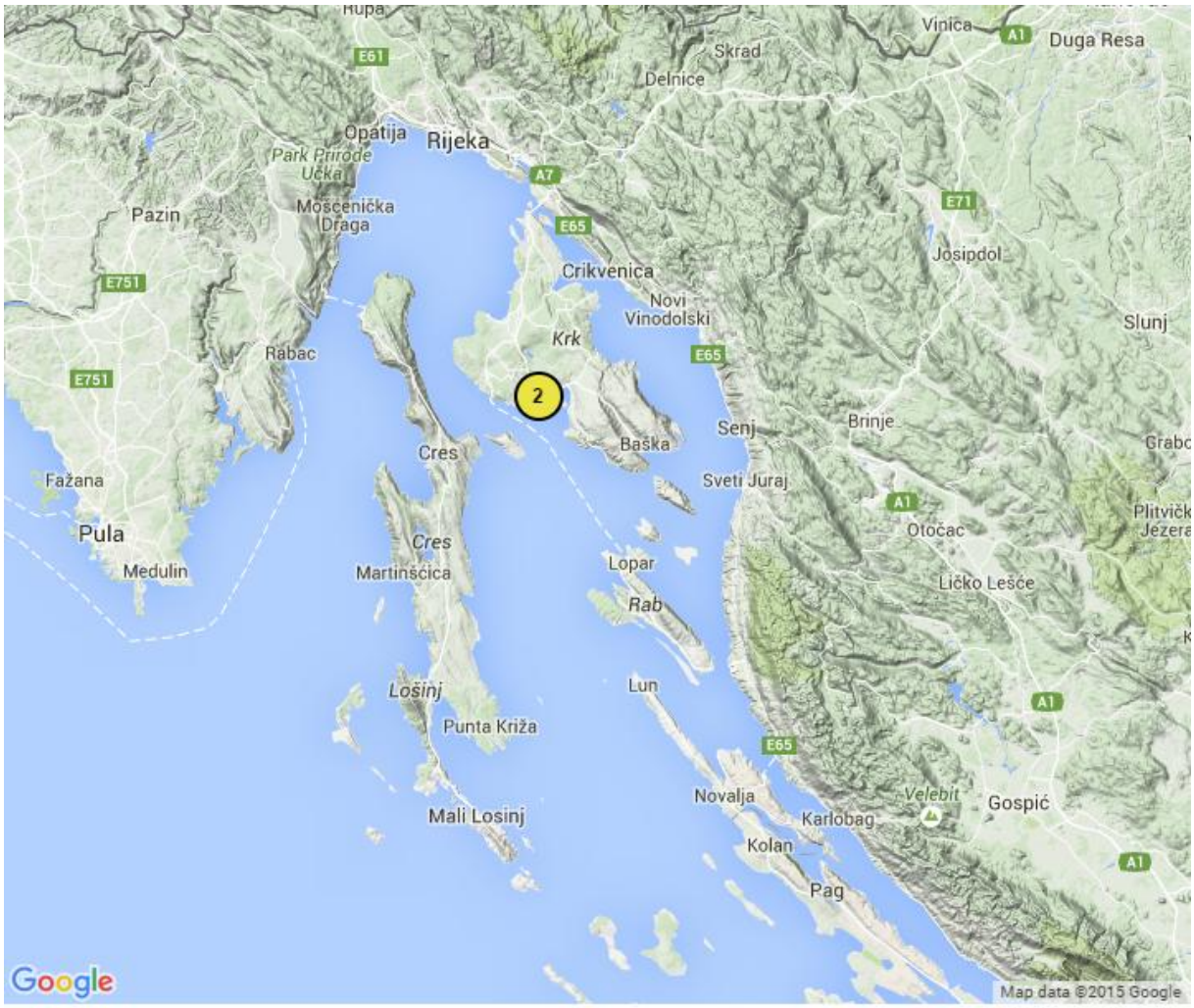

10.2.27 Tip 262 – Consp. 37 (T. 13)

Ukupno: 6
Oblik odgovara tipovima: Pucci 35, Mazzeo Saracino 22A/B, Godineau 42
Literatura: *Conspectus* 1990: 116, t. 33
Datacija: +15 – 100
Pečat: *ipp* (inv. 114), A. Terentivs (inv. 115), Commvnis (inv. 116)
Provenijencija ulomaka: PTS, ?

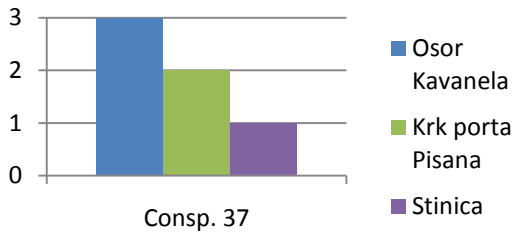

Poluloptasta zdjelica s izvijenim rubom razvija se iz oblika Consp. 36 u Tiberijevom vremenu. Rub, koji kod pojedinih varijanti poprima oblik rebra (37.2), trokutastoga je i zaravnatoga profila ili pak oblijeg prijelaza prema stijenakama. Često je naglašen urezima, a kod aretinskih primjeraka, kada njegova širina to dopušta, ukrašen utisnutim zarezima i aplikama. Vanjska površina trbuha posude također može biti profilirana vodoravnim urezima. Dno je konkavno na više ili manje visokoj prstenastoj nožici.

Proizvodi se u Kampaniji, a potom i Etruriji, sjevernoj Italiji i u kasno-italskim radionicama, a proizvodi se i u Lorunu (Pucci 1985: 395, Mazzeo Saracino 1985: 204, *Conspectus* 1990: 116, Maggi 2011: 181). L. Mazzeo Saracino navodi ograničenu pojavnost ovog oblika u sjevernoj Italiji, te ga smješta u vrlo uski kronološki *gap* od svega 5 godina: 15-20 po. K. (Mazzeo Saracino 1985: 204).

Na kvarnerskome području ovaj se oblik, u dvije varijante, javlja u osorskoj nekropoli, na Porta Pisani u Krku te u Stinici (upitne proizvodnje).

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – 1 primjerak iz Castruma, 7 primjeraka sjeveroitalske proizvodnje s lokaliteta Amfiteatar (*Burnum I* 1975: t. 1/13, Borzić 2010: 167)
Tilurij – 8 ulomaka (Šimić-Kanaet 2010: 18-19, 23)
Narona – 3 primjerka (Topić 2003: 209, t. 7, 8)
Pula, **Campus Martius**– (Consp. 37.1) (Matijašić 1991: 52, t. 26, g. 68/2, 62, t. 34, g. 99/4)
Brioni, Val Catena – (Bloier 2012: 257)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	114	254/688	Terra sigillata	00262	Consp. 37.4.2	Cjelovita posuda	Kavanela	15. - 100.

	115	895	Terra sigillata	00262	Consp. 37.3	Cjelovita posuda	Kavanela	15. - 100.
	116	1354	Terra sigillata	00262	Consp. 37.3.1	Cjelovita posuda	Kavanela	30+
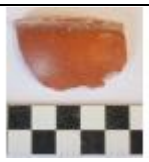	262	74	Terra sigillata		Consp. 37.4.2	Rub	Porta pisana	15. – 100.
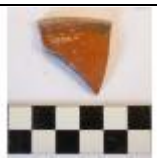	265	77	Terra sigillata	00262	Consp. 37.4.2	Rub	Porta pisana	15. - 100.
	502	PN 213, kat. 8	Terra sigillata	00262	Consp. 37?	Rub	Podvodni nalazi	15. - 100.

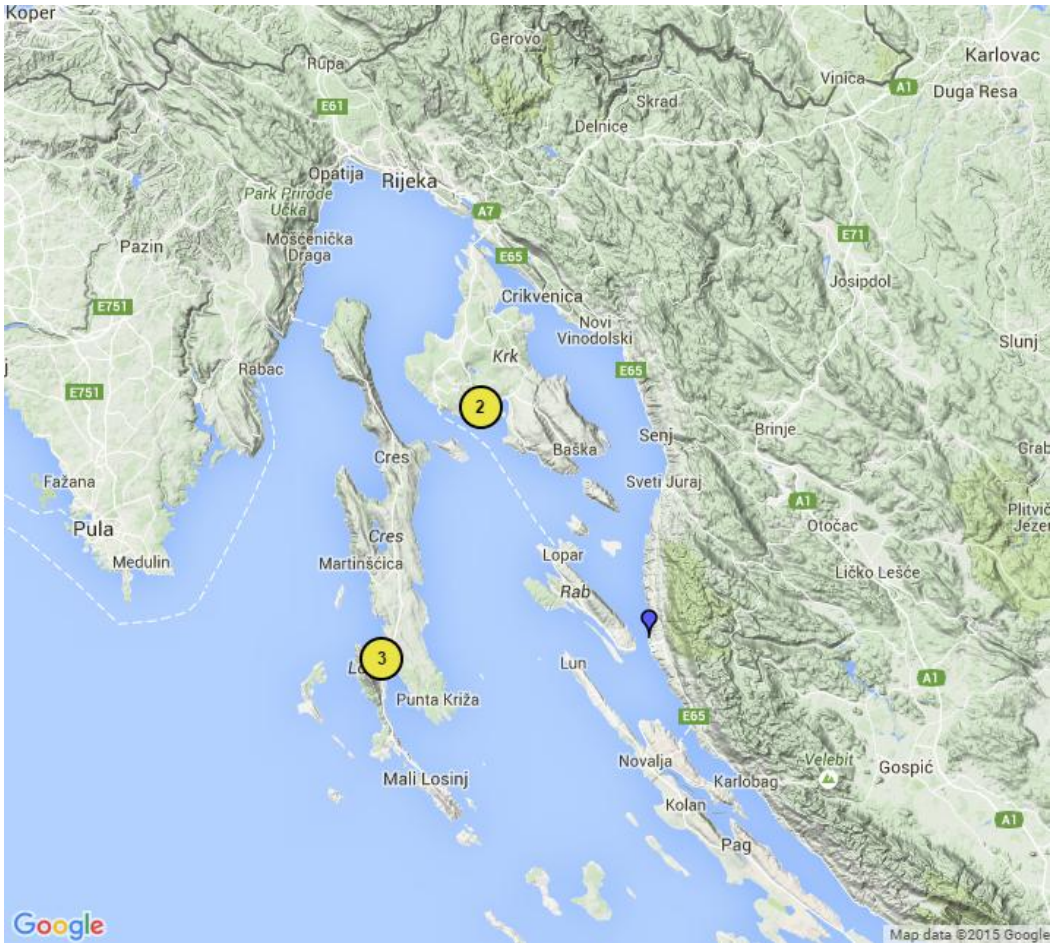

10.2.28 Tip 248 – Consp. 38 (T. 13)

Ukupno: 8 (2 posude?)
Oblik odgovara tipovima: Pucci 32, Mazzeo Saracino 1, Godineau 42.
Literatura: *Conspectus* 1990: 118, t. 34.
Datacija: -35 – + 20
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: PTS?

Poluloptasta šalica s lagano izvijenim, okomitim ili uvijenim rubom, konkavnim dnom i nižom prstenastom nogom. Karakteristika su ovog tipa prstenaste bifidne ručke i ukras s utisnutim zarezima/crticama na većini vanjske površine. Ponekad je rub istaknut vodoravnim urezima. Proizvodnja, koja se nastavlja na CPK oblik Morel 3100 razvila se u Etruriji, proizvodi se u sjevernoj Italiji te ju preuzima i galska radionica La Graufesenque (*Conspectus* 1990: 118, Corti 1997: 58). Na Magdalensbergu pronađen je ulomak CPK s utisnutim zarezima na površini, što dodatno potvrđuje pretpostavku o preuzimanju modela, a takve su posude pronađene i u Adriji (Corti 1997: 56, 57).

Distribucija PTS vrlo je ograničena, a koncentracija nalaza zasad je primijećena u Bologni (Mazzeo Saracino 1985: 193, *Conspectus* 1990: 118, Corti 1997: fig. 2, fig. 3). U Lombardiji se javlja s tek nekoliko primjeraka, kao i ostali oblici čija datacija prethodi 15 g. po. K. (Della Porta 1998: 83).

U nedostatku ručaka, pomoću koji se ovaj tip može sa sigurnošću razlikovati od Consp. 36, teško je tvrditi da se primjerci s Porta Pisane (grad Krk) doista trebaju svrstati unutar ovog oblika. Međutim, velika sličnost svih ulomaka s varijantom 1/7 s Magdalensberga (Schindler, Scheffenegger 1977: t. 1/7, Mazzeo Saracino t. LV/3), te razvodnjeni i nepostojani premaz, kakav je recimo primijećen na primjercima iz okolice Modene (Corti 1997: 62-63), govore u prilog takvoj interpretaciji. Ovdje se posebno misli na oblikovanje ruba, njegovo naglašavanje dvojnim, dosta širokim, vodoravnim urezima te ograničavanje utisnutoga ukrasa debljim urezom pri dnu posude. Osim samih značajki ulomaka, kontekst nalaza Porta Pisane u Krku odgovara dataciji koja karakterizira ove posude.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:

Nisu poznati primjerci s drugih lokaliteta.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	248	60	Terra sigillata		Consp. 38.1	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-30. - +25.
	268	80	Terra sigillata	00248	Consp. 38.1	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-30. - +25.
	281	93	Terra sigillata	00248	Consp. 38?	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-30. - +25.
	323	134	Terra sigillata	00248	Consp. 38.1	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-30. - +25.
	325	136	Terra sigillata	00248	Consp. 38?	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-30. - +25.
	326	137	Terra sigillata	00248	Consp. 38?	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-30. - +25.
	327	138	Terra sigillata	00248	Consp. 38?	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-30. - +25.
	328	139	Terra sigillata	00248	Consp. 38?	Stijenka	Porta pisana	-30. - +25.

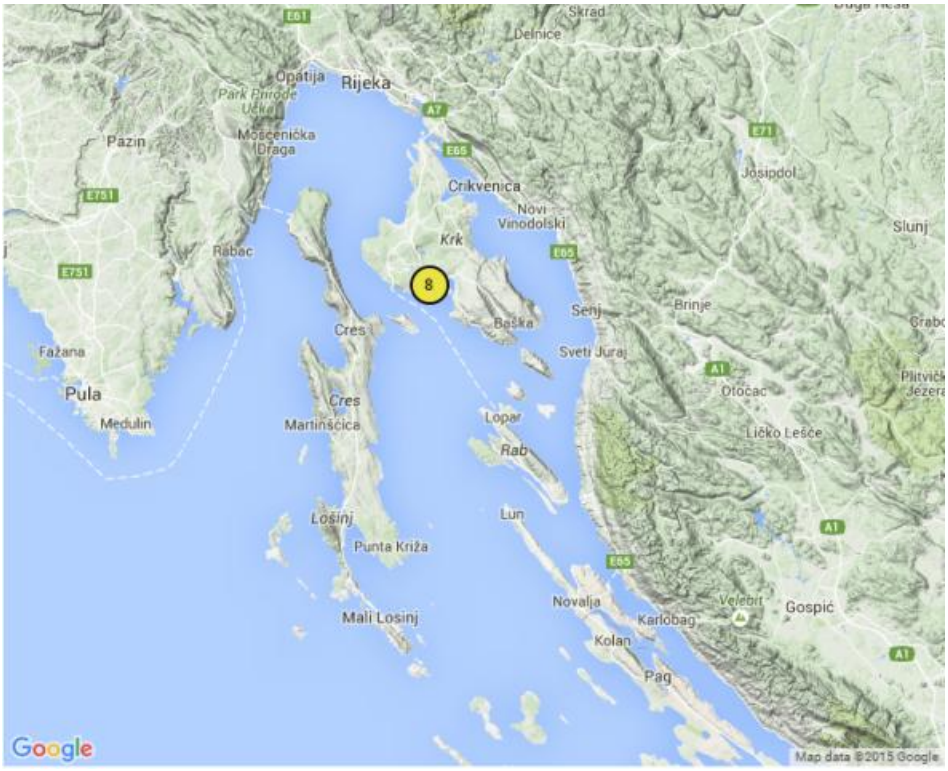
Skrad
Delnice
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
Pazin
Mošćenička Draga
Crikvenica
Novi Vinodolski
Krk
Rabac
8
Senj
Brinje
Baška
Cres
Fažana
Sveti Juraj
Pula
Medulin
Cres
Martinšćica
Lopar
Rab
Lun
Losinj
Punta Križa
Mali Losinj
Novalja
Karlobag
Velebit
Gospić
Kolan
Pag
Josipdol
Slunj
Otočac
Ličko Lešće
Google
Map data ©2015 Google

10.2.29 Tip 503 – Consp. 39 (T. 13)

Ukupno: 1 (2?)
Oblik odgovara tipovima: Pucci 12, Mazzeo Saracino 32A.
Literatura: *Conspectus* 1990: 120, t. 35
Datacija: 50 – 150
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: kasna PTS?

Tanjur sa širokim izvijenim i prema dolje povijenim rubom, konkavnim stijenkama, ravnim dnom na niskoj nožici koje prema stijenkama postaje konkavno. Rub je ukrašen *a la barbottine* s biljnim motivima (ljiljani, grozdovi, srcoliki listići). Karakterističan je za kasnopadansku proizvodnju, dok je u onoj kasnoitalskoj rijedak, što se preslikava i u distribuciji, koja međutim obuhvaća i dunavske provincije. (Mazzeo Saracino 1985: 208, *Conspectus* 1990: 120).

Kasnopadska proizvodnja do sada nije zabilježena na području sjeverne Liburnije (Makjanić 1987: 231), a donedavno i istočne obale Jadrana uopće, pa bi nalaz inv. 503 iz Stinice bio jedinstven. Međutim, kako je on izrazito malih dimenzija nismo u mogućnosti sa sigurnošću utvrditi radi li se doista o PTS/ITS, naime Consp. 39 vrlo je sličan ARS Hayes 3 tanjuru, te onom Drag. 35/36 galske sigilate, iako morfološke karakteristike oblikovanja ruba doista govore u prilog italskoj interpretaciji. Tim više što s istog lokaliteta potječe i dno inv. 504 koje oblikom odgovara Consp. 39-41 tanjurima (*Conspectus* 1990: 158-159, Abb. 6.4, vidi poglavlje *Dna*).

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana[135]

Burnum – 1 primjerak lok. Amfiteatar (Borzić 2010: 223)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	503	PN 217, kat. 9	Terra sigillata		Consp. 39?	Rub	Podvodni nalazi	50. - 150.

[135] Navode se primjeri iz Tilurija, međutim vrlo dvojbene atribucije (Šimić-Kanaet 2010: 19, 23).

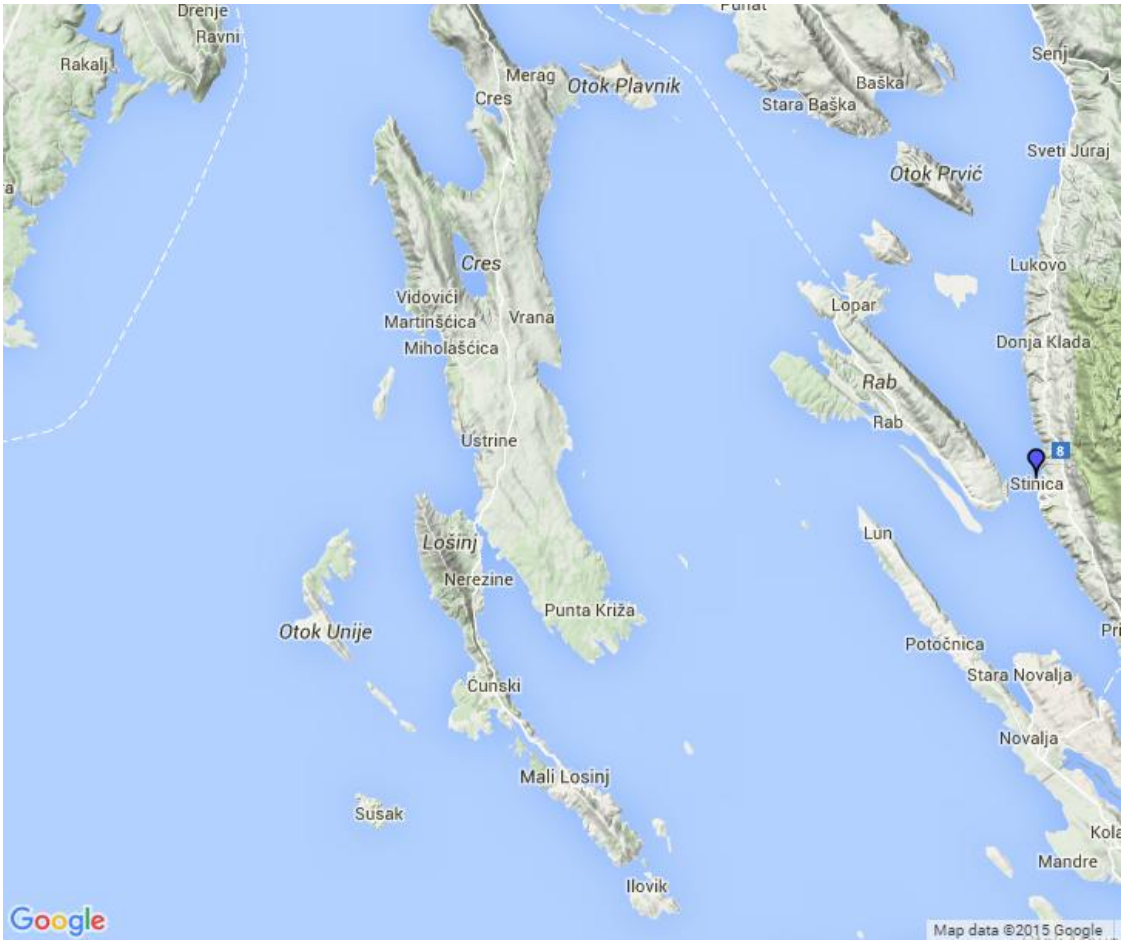
Drenje
Ravni
Rakalj
Merag
Cres
Otok Plavnik
Senj
Baška
Stara Baška
Sveti Juraj
Otok Prvić
Cres
Vidovići
Martinšćica
Miholašćica
Vrana
Lukovo
Lopar
Donja Klada
Rab
Rab
Ustrine
Stinica
Lošinj
Nerezine
Lun
Punta Križa
Otok Unije
Potočnica
Stara Novalja
Ćunski
Novalja
Mali Losinj
Susak
Mandre
Ilovik
Google
Map data ©2015 Google

10.2.30 Tip 291 – Consp. 50 (T. 13)

Ukupno: 1
Oblik odgovara tipovima: Pucci 41, 43, Godineau 22a
Literatura: *Conspectus* 1990: 138, t. 50
Datacija: -20 – +100
Pečat: /
Provenijencija ulomaka:?

Ulomak stanjenoga, lagano izvijenoga ruba, s vanjske strane podcrtanog vodoravnim urezom. Profil stijenke je lagano konkavan. Ovako oblikovane čaše ne odgovaraju precizno nekoj od varijanti tipa Consp. 50, pa bi inv. 291 u jednakoj mjeri mogao odgovarati *Aco* čaši, varijantama Modelkeramik 1a, 1h,iako je i u ovom slučaju rub drukčije oblikovan. S obzirom da se na ulomku nije sačuvao ukras, teško je odrediti kojoj bi vrsti mogao pripadati. Precizna analogija ona je s primjerkom fig. 3/31 s lokaliteta Crosada u trsu (Maggi 2007: 27, fig. 3/31). Faktura ovog ulomka dosta se razliku od ostalih zabilježenih za TS, a prisutna je tek kod nekoliko ulomaka *Sarius* šalica. Osim toga, ulomak je po svoj prilici loše pečen, jer je premaz mjestimice crne boje, no keramička struktura djeluje nezahvaćeno.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:

Nisu poznati primjerci s drugih lokaliteta.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	291	102	Terra sigillata		Trieste antica 3/31 (Consp. 50?)	Rub	Porta pisana	-30. - +40.

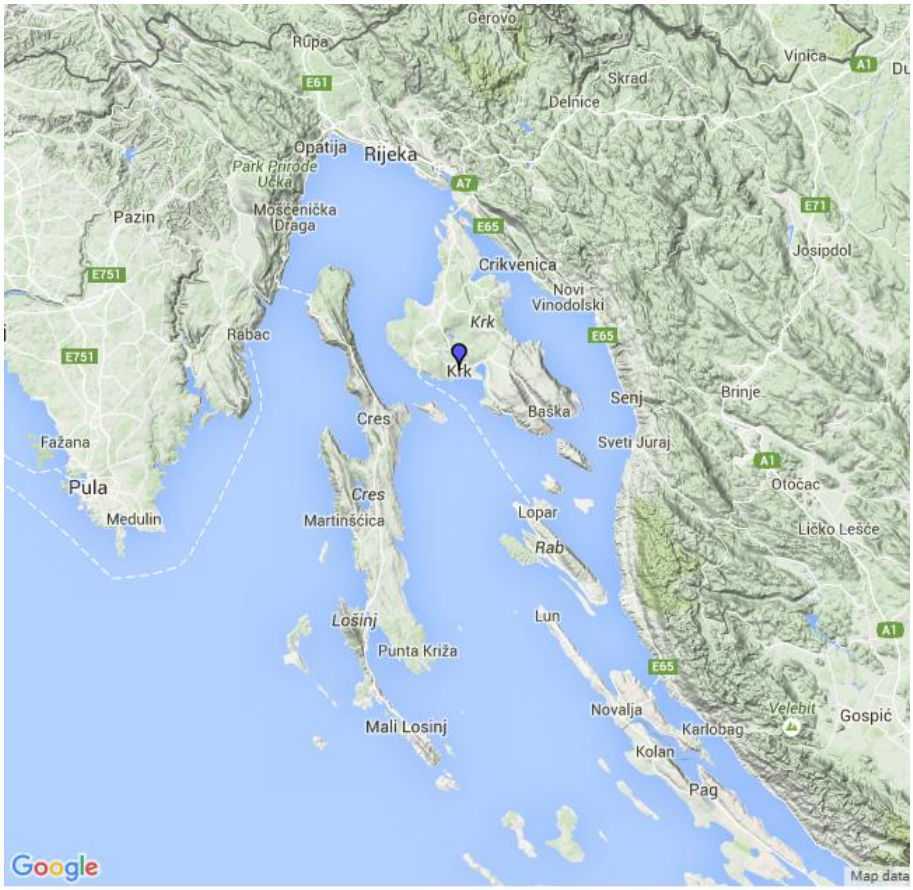
Gerovo
Rupa
Vinica
A1
Skrad
E61
Delnice
Opatija
Rijeka
Park Prirode
Učka
A7
Pazin
Mošćenička
Draga
E65
E71
Josipdol
Crikvenica
E751
Novi
Vinodolski
Krk
Rabac
E65
E751
Krk
Senj
Brinje
Baška
Cres
Fažana
Sveti Juraj
A1
Pula
Cres
Otočac
Medulin
Martinšcica
Lopar
Ličko Lešće
Rab
Lošinj
Lun
A1
Punta Križa
E65
Novalja
Velebit
Gospić
Mali Losinj
Karlobag
Kolan
Pag
Google
Map data

10.3 Dna

Kod analize ulomaka dna primijenjena je tipologija *Conspectus 1990*, no često je pojedini ulomak bilo teško pripisati točnoj kategoriji, uglavnom zbog malih dimenzija ili oštećenja. Zahvaljujući postojećoj tipologiji dna se mogu datirati, iako često u nešto šire vremenske intervale, te se tako i ona mogu koristiti kao pokazatelj u rasprostranjenosti ITS na istraživanom području, a često su, s obzirom na svoju masivnost u odnosu na ulomke stijenki, i jedini sačuvani pokazatelj prisutnosti ove keramičke vrste u određenom razdoblju. Cjeloviti predmeti koji imaju sačuvana i dna i rub nisu klasificirani prema tipologiji dna. Kao i ostali tipovi, tako su i dna datirana prema obliku, osim kada je prisutan pečat koji svojim oblikom ili sadržajem može pomoći u preciznoj kronološkoj definiciji te je u tom slučaju dana potonja. Smatramo da je distribucija ovog oblika na širem području jadranskoga priobalja nedovoljno indikativna, tj. ne daje potpune informacije, pa je prema tome ne donosimo.

10.3.1 Consp. B (T. 14)

Nedefiniranom obliku prstenastoga dna tanjura s višom nogom pripada ulomak noge Inv. 180 iz Jadranova (Lokvišće). Nedefiniranom tipu Consp. B 1 pripada inv. 608 (Grad Krk – Vrt Šinigoj). Ulomcima dna za koje nije moguće definirati tip pripadaju još inv. 427 (Senj), inv. 218, 225, 227, 282, 300, 301, 318, 322, 344, 370, 371, 372 (Porta Pisana), inv. 378 (Fulfinum-Kurilovo), inv. 523 (Crikvenica).

10.3.2 Tip 187 – Consp. B 1.2 (T. 14)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 154, t. 48
Datacija: -30 – 0
Pečat:
Provenijencija ulomaka: PTS?

Prstenasto dno s niskom, pri dnu s vanjske strane proširenom nogom. Pripada oblicima Consp. 1, 10-12. Na kvarnerskom je području identificiran unutar materijala s ranih istraživanja lokaliteta Crikvenica-Igralište.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	187		Terra sigillata		Consp. B 1.2	Dno	Igralište	-30 - 0

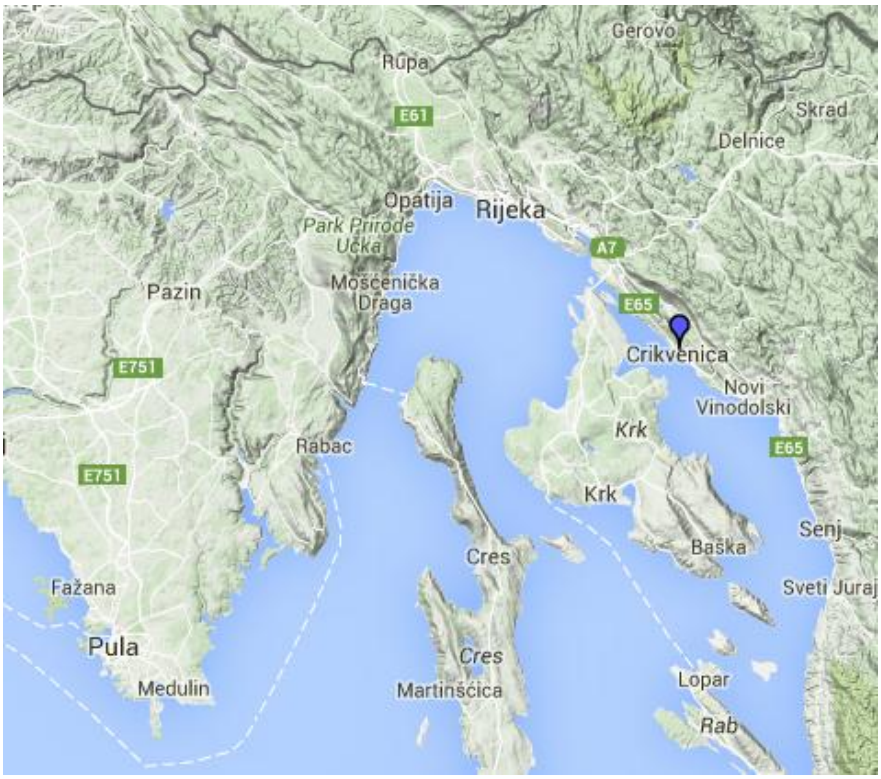

10.3.3 Tip 221 – Consp. B 1.5 (T. 14)

Ukupno: 2
Literatura: *Conspectus* 1990: 154, t. 48
Datacija: -30 – 0
Pečat:
Provenijencija ulomaka: PTS?

Prstenasto dno s niskom ali širokom nogom. Pripada oblicima Consp. 1, 10-12. Na gornjoj se strani javljaju koncentrični urezi, ponekad i utisnuta ukrasna traka. Na kvarnerskome području ustanovljen je u Gradu Krku – Porta Pisana i u Senju – lok. Štela.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	221	28	Terra sigillata		Consp. B 1.5	Dno	Porta pisana	-30. - 0
	436	16_1_33	Terra sigillata	00221	Consp. B 1.5	Dno	Štela	-30. - 0

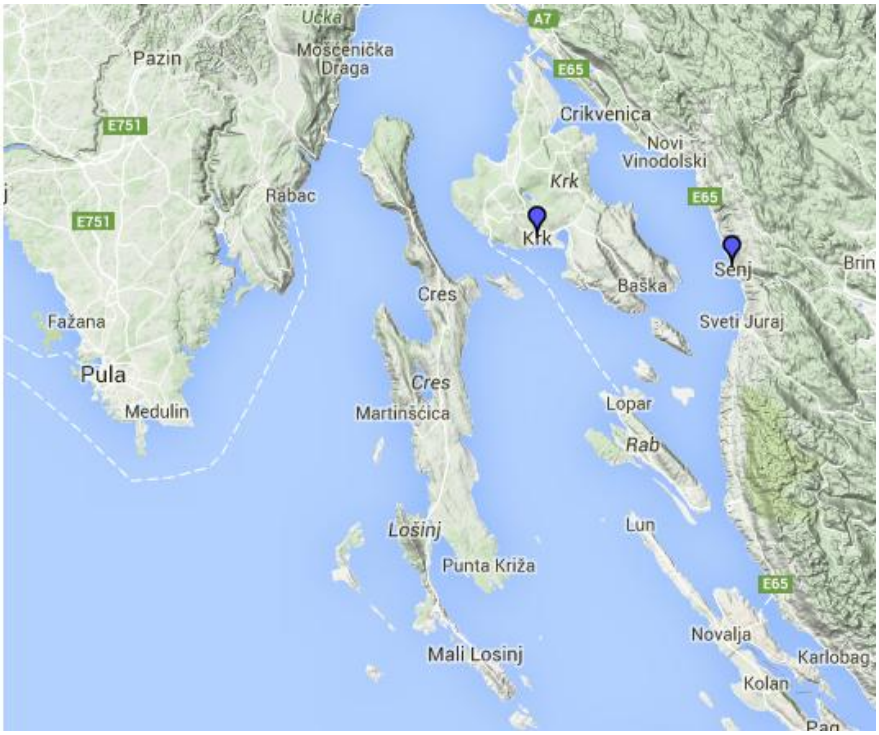

10.3.4 Tip 194 – Consp. B 1.6 (T. 14)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 154, t. 48
Datacija: -30 – +40
Pečat: Optatvs
Provenijencija ulomaka: PTS?

Prstenasto dno s masivnije oblikovanom nožicom, koja se pri dnu sužava. Na gornjoj površini dna utisnuta je koncentrična ukrasna traka. Pripada oblicima Consp. 1; 3.1; 4.1-5; 11-12; 18-19. Ovaj je oblik na istraživanom području prisutan u Gradu Krku na lok. Porta Pisana.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
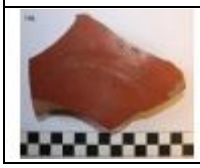	194	1	Terra sigillata		Consp. B 1.6	Dno	Porta pisana	August-Tiberije

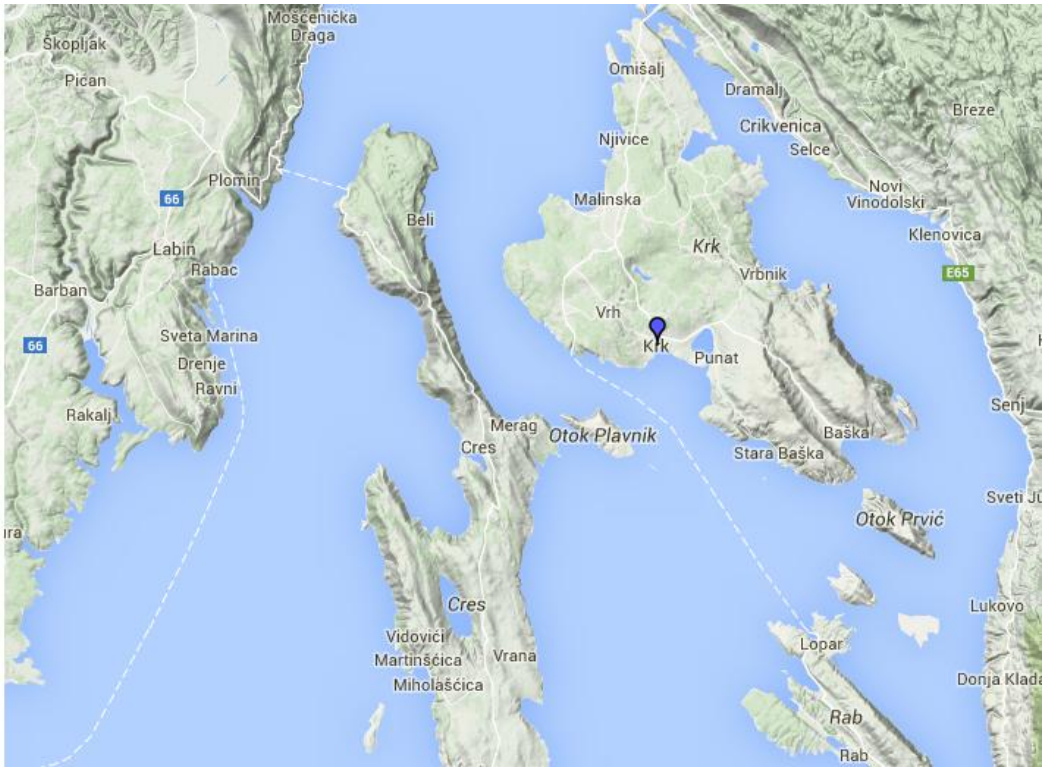

10.3.5 Tip 304 – Consp. B 1.7 (T. 14)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 154, t. 48
Datacija: -30– +40
Pečat:
Provenijencija ulomaka: PTS?

Prstenasto dno s masivnije oblikovanom nožicom, koja se pri dnu širi. Pripada oblicima Consp. 1; 3.1; 4.1-5; 11-12; 18-19; Na gornjoj površini dna prisutni su koncentrični urezi.

Ovaj je oblik ustanovljen u Gradu Krku na lok. Porta Pisana.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	304	115	Terra sigillata		Consp. B 1.7	Dno	Porta pisana	-30. - +40.

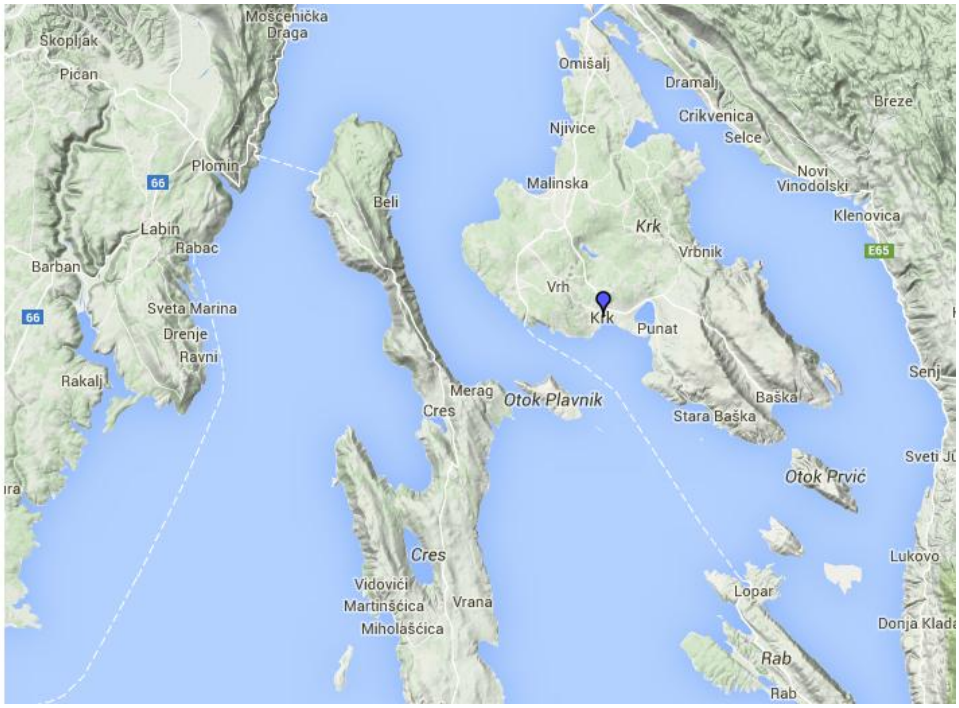

10.3.6 Tip 118 – Consp. B 1.9 (T. 15)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 154, t. 48
Datacija: -30 – 40. po. K.
Pečat: Optatvs
Provenijencija ulomaka: PTS?

Prstenasto dno s masivnije oblikovanom nožicom, koja se pri dnu širi. Pripada oblicima Consp. 1; 3.1; 4.1-5; 11-12; 18-19;

Na području sjeverne Liburnije prisutan je u osorskoj nekropoli.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	118	929	Terra sigillata		Consp. B 1.9	Dno	Kavanela	-30. - 40.

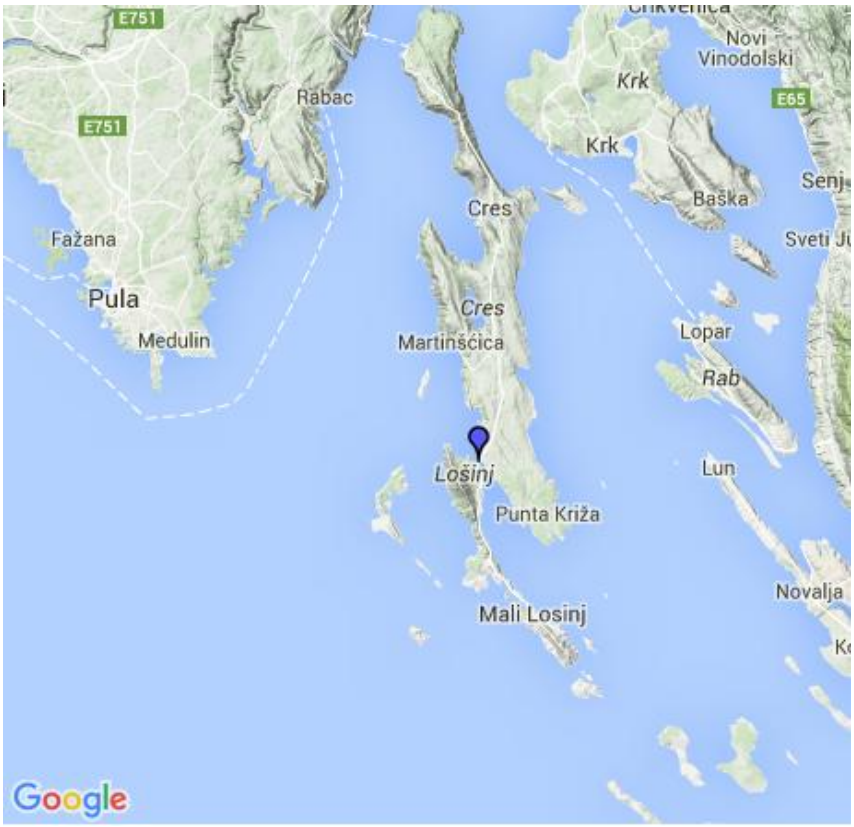

10.3.7 Tip 41 – Consp. B 1.10 (T. 15)

Ukupno: 2
Literatura: *Conspectus* 1990: 154, t. 48.
Datacija: -30 – +40
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: PTS?

Prstenasto dno s masivnije oblikovanom nožicom, koja se pri dnu sužava tvoreći *karenu*. Pripada oblicima Consp. 1; 3.1; 4.1-5; 11-12; 18-19;

Na području sjeverne Liburnije prisutan je u Fulfinumu i Stinici.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	41	N-131-1, 2	Terra sigillata		Consp. B 1.10	Dno	Fulfinum	-30. - +30.
	506	PN 166, kat. 12	Terra sigillata	00041	Consp. B 1.10	Dno	Podvodni nalazi	-30. - +30.

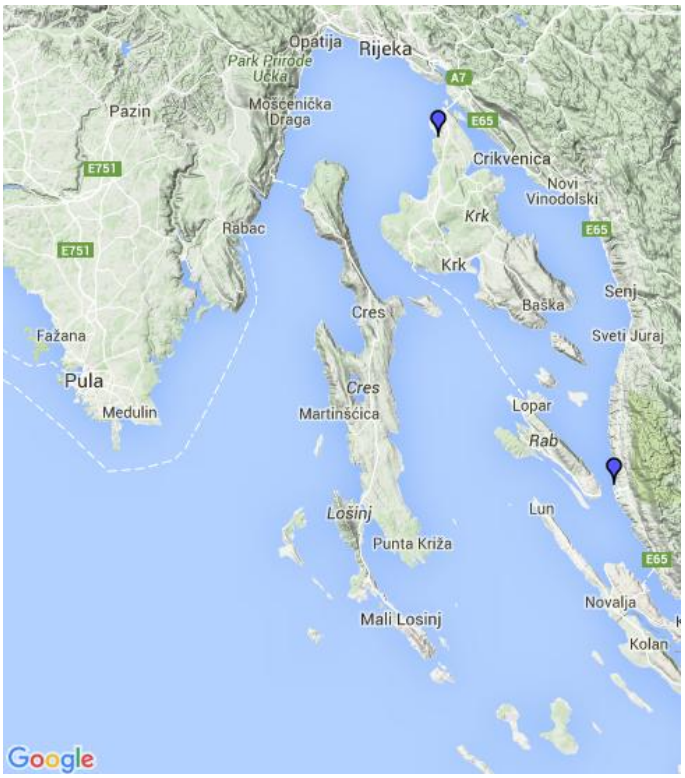

10.3.8 Tip 534 – Consp. B 1.11/12 (T. 15)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 154, t. 48.
Datacija: +15 – 100
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: PTS?

Prstenasto dno s tanjom nogom zaobljenog profila na koju se spaja tanko ravno dno tanjura. Pripada oblicima Consp. 3.2, 4.6, 6, 20-21.

Na kvarnerskome području ovim bi se tipovima mogao pripisati jedan ulomak s lokaliteta Crikvenica-Igralište.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
1	534	PN 2333	Terra sigillata		Consp. B 1.11 (12?)	Dno	Igralište	15. – 100.

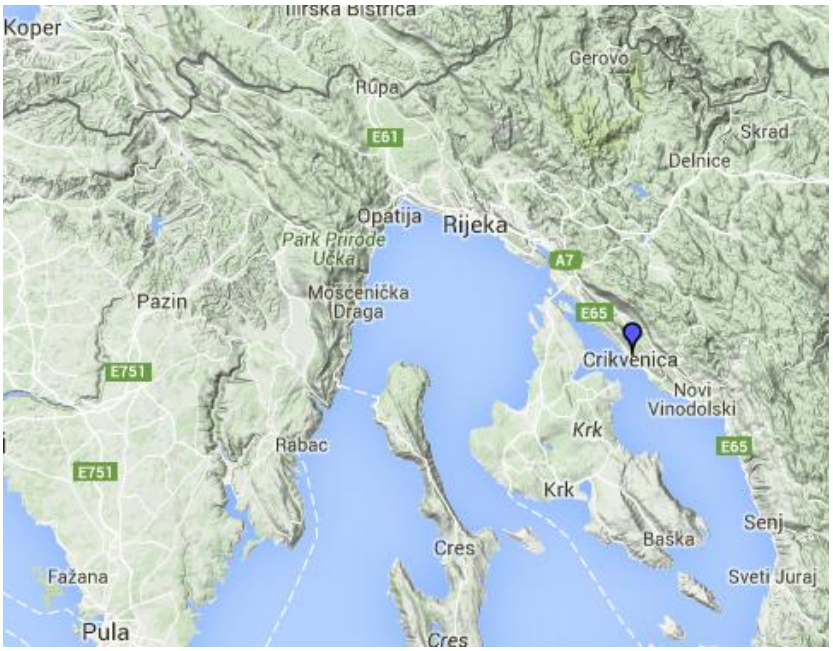

10.3.9 Tip 203 – Consp. B 2.3 (T. 15)

Ukupno: 2
Literatura: *Conspectus* 1990: 156, t. 49.
Datacija: -30 – +15
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: PTS?

Prstenasto dno s niskom nogom koja se s oštrim prijelazom sužava prema dnu. Na ravnoj površini dna utisnuta ukrasna traka. Pripada oblicima Consp. 1, 2, 4.1-4, 5, 11-12, 18. Na kvarnerskome području prisutan je na lokalitetima Grad Krk -Porta Pisana i Sv. Juraj - Gradina.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	203	10	Terra sigillata		Consp. B 2.3	Dno	Porta pisana	-30. - -15.
	417	196_1	Terra sigillata	00203	Consp. B 2.3	Dno	Fulfinum Vila	-30. - -15.

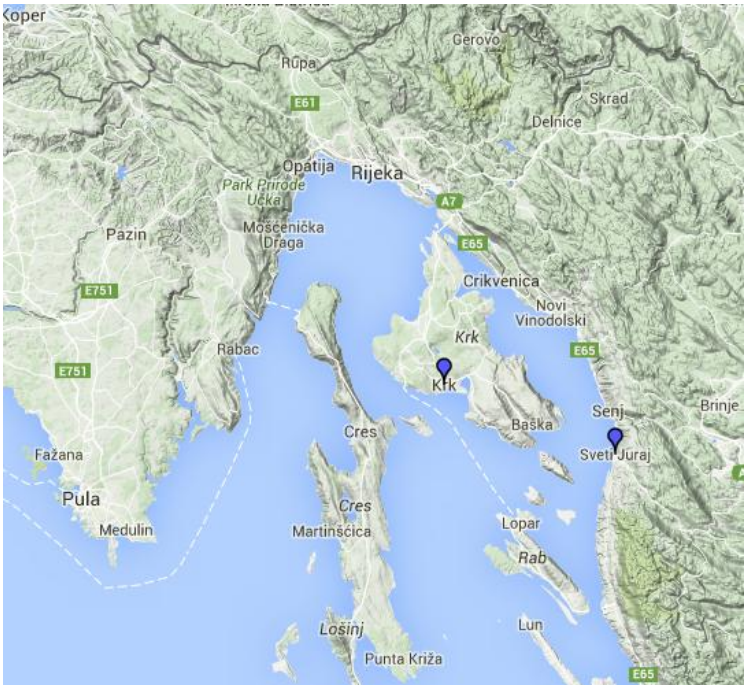

10.3.10 Tip 119 – Consp. B 2.4 (T. 15)

Ukupno: 5
Literatura: *Conspectus* 1990: 156, t. 49.
Datacija: -15– 0
Pečat: Secvndvs
Provenijencija ulomaka: PTS?

Prstenasto dno s lagano zakošenom nogom, koja se pri dnu sužava, te je raščlanjena oštrim prijelazom na 2/3 visine. Ravni dio dna se prema sredini stanjuje, a iznad spoja s nogom prisutni su koncentrični urezi. Pripada oblicima Consp. 2, 4.1-4, 5, 11-12, 18.

Na kvarnerskom je području prepoznat u osorskoj i krčkoj nekropoli te unutar crikveničke keramičarske radionice.

lika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	119	935	Terra sigillata		Consp. B 2.4	Dno	Kavanela	-15. -0
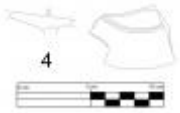	521	PN 1175	Terra sigillata	00119	Consp. B 2.4	Dno	Igralište	-15. -0
	535	PN 2791	Terra sigillata	00119	Consp. B 2.4	Dno	Igralište	-15. -0
	536	PN 2807	Terra sigillata	00119	Consp. B 2.4	Dno	Igralište	-15. -0
	605	38	Terra sigillata		Consp. B 2.4	Dno	Vrt Šinigoj	-15. -0
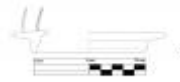
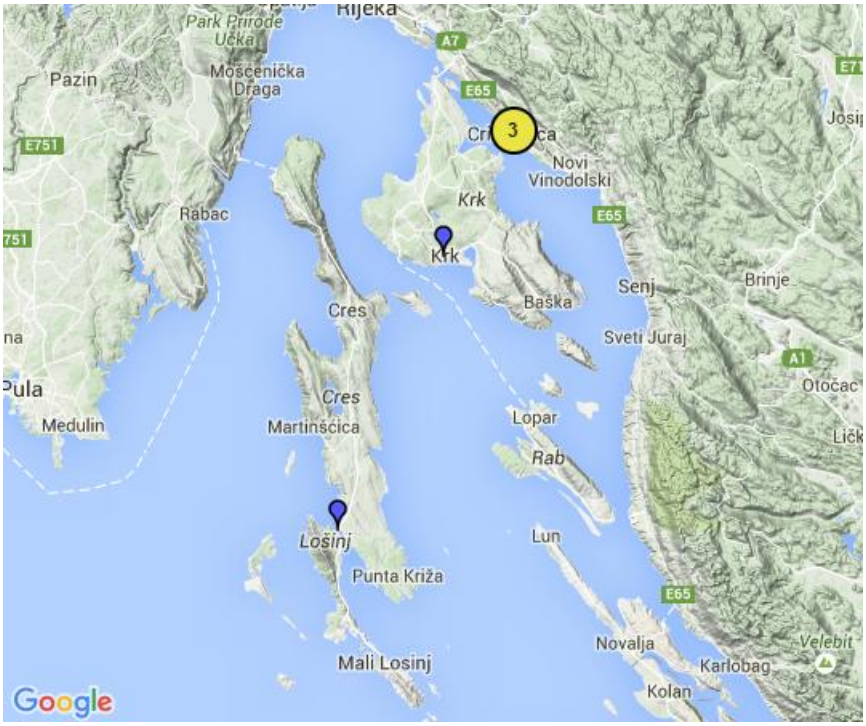
Rijeka
Park Prirode Učka
Pazin
Mošćenička Draga
A7
E65
E751
3
Novi Vinodolski
Krk
Rabac
Krk
Senj
Brinje
Baška
Cres
Sveti Juraj
A1
Otočac
Pula
Cres
Medulin
Martinšćica
Lopar
Rab
Lošinj
Lun
Punta Križa
E65
Novalja
Velebit
Mali Losinj
Karlobag
Kolan
Google

10.3.11 Tip 120 – Consp. B 2.5 (T. 15, 16)

Ukupno: 11
Literatura: *Conspectus* 1990: 156, t. 49.
Datacija: 0 – 40
Pečat: Severvs, Albanvs, Mvrranvs, M.S() Moschvs, Laetvs, Verecvndvs
Provenijencija ulomaka: PTS, SITS

Prstenasto dno slično prethodnom, no noga je nešto viša, a ravni dio dna se prema sredini stanjuje te u sredini ponovno zadebljava. Pripada oblicima Consp. 11, 12, 18, 19, 6 4.6, 3, 20.

Na kvarnerskome području ovaj je tip prisutan u Osoru (nekropola), u Krku (Porta Pisana, Vrt Šinigoj), u Senju (Štela).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
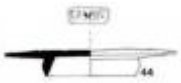	120	283/717	Terra sigillata		Consp. B 2.5	Dno	Kavanela	0-15
	122	938	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5	Dno	Kavanela	15-40
	123	937	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5	Dno	Kavanela	15-40
	124	1357	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5	Dno	Kavanela	15-40 (-50+)
	126	931	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5	Dno	Kavanela	15-40
	232	40	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5, 6.6	Dno	Porta pisana	0-40
	335	146	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5	Dno	Porta pisana	0-40

	428	54a1_1_15	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5	Dno	Štela	15-37
	582	15	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5	Dno	Vrt Šinigoj	0-40
	595	28	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5	Dno	Vrt Šinigoj	0-40
	604	37	Terra sigillata	00120	Consp. B 2.5	Dno	Vrt Šinigoj	15-40

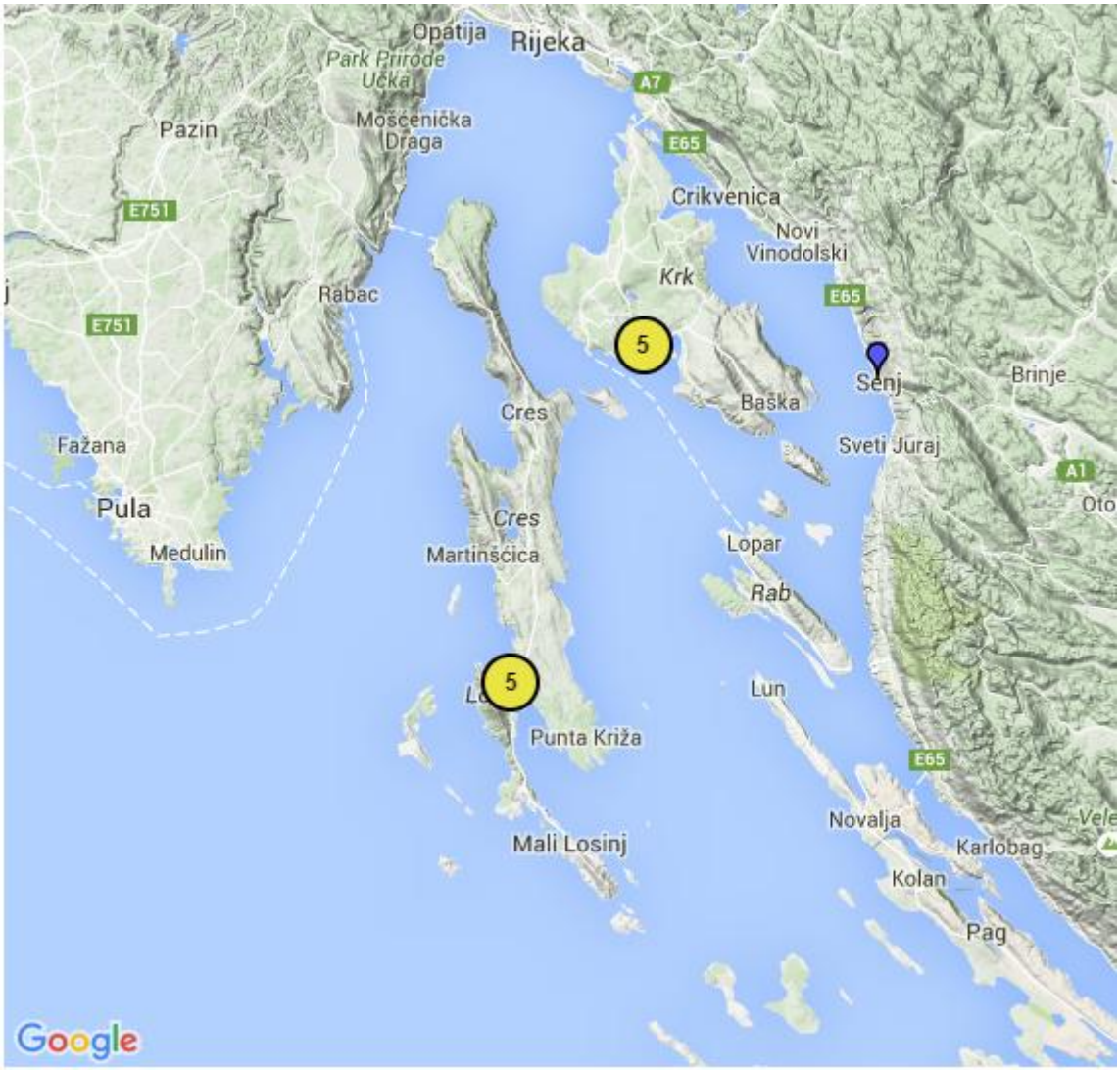

10.3.12 Tip 533 – Consp. B 2.6 (T. 16)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 156, t. 49.
Datacija: 15 – 50
Pečat: *ipp*
Provenijencija ulomaka: PTS

Prstenasto dno s tankom i visokom nogom, čije je dno kružnog presjeka. Ravni dio dna tanak je, tek lagano zadebljan u sredini. Prisutna je utisnuta ukrasna traka prije spoja s nogom. Ovaj tip dna može pripadati oblicima *Consp*. 6, 3, 21. Upravo potonjem vjerojatno pripada jedini primjerak iz Crikvenice.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	533	PN 1542	Terra sigillata		Consp. B 2.6	Rub	Igralište	15. -50.

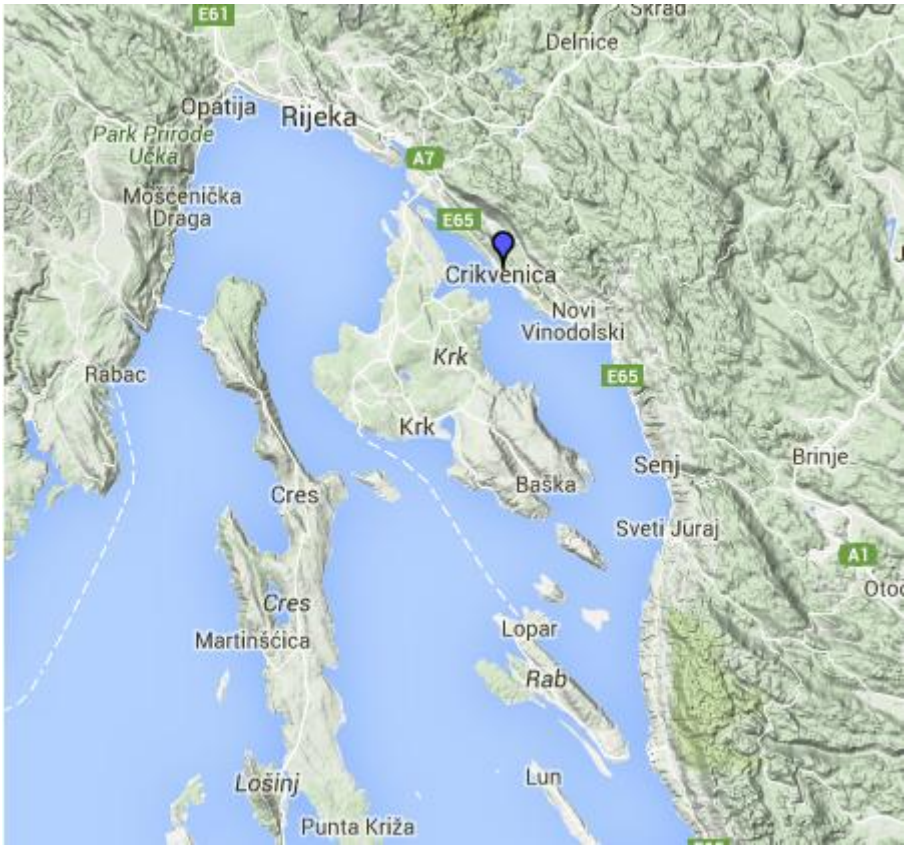

10.3.13 Tip 121 – Consp. B 2.8 (T. 16)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 156, t. 49.
Datacija: 15 – 50
Pečat: L. Gellivs
Provenijencija ulomaka: SITS

Prstenasto dno s vrlo tankom i visokom nogom, koja je pri dnu raščlanjena i dodatno stanjena. Ravni dio dna također je tanak, sa zadebljanjem na spoju s nogom. Prisutni su koncentrični urezi i ukrasna utisnuta traka. Pripada isključivo oblicima tanjura *Consp*. 20, 21.

Na kvarnerskom području prisutan je u Osoru (nekropola).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	121	932	Terra sigillata		Consp. B 2.8	Dno	Kavanela	15. -50.

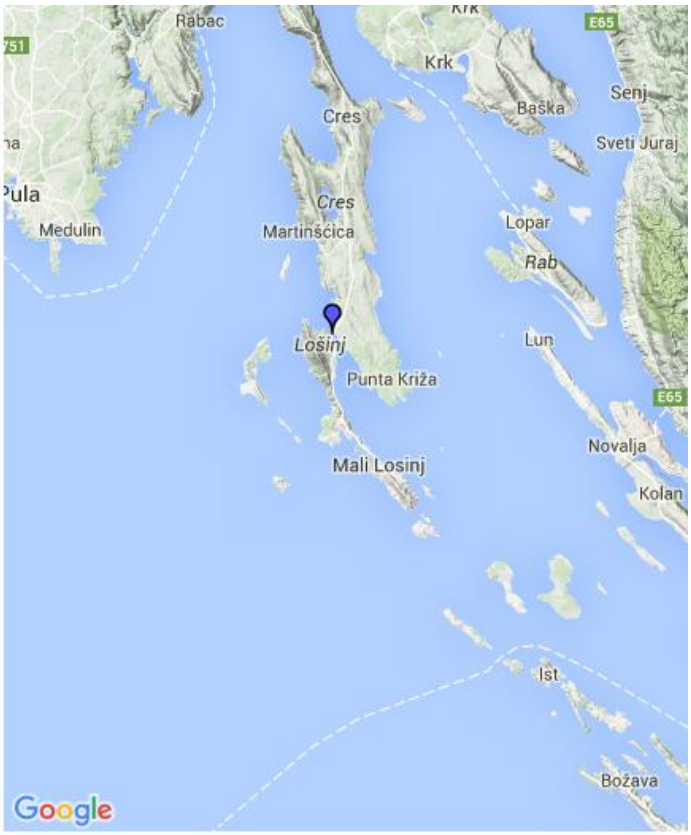

10.3.14 Tip 247 – Consp. B 3.9 (T. 16)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 160, t. 50.
Datacija: -30 – +15
Pečat: četverokutni
Provenijencija ulomaka: PTS

Prstenasto dno s niskom, debljom, pri dnu raščlanjenom i stanjenom nogom. Stijenke su konkavne, na spoju s dnom s unutarnje strane javlja se reljefna traka, a na ravnom dijelu dna koncentrični urezi. Dno se prema sredini zadebljava. Pripada oblicima zdjelica *Consp*. 14-15, 17. Kvarnerski primjerak ovog tipa potječe s lokaliteta Krk – Porta Pisana.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	247	59	Terra sigillata		Consp. B 3.9	Dno	Porta pisana	-30. - +15.

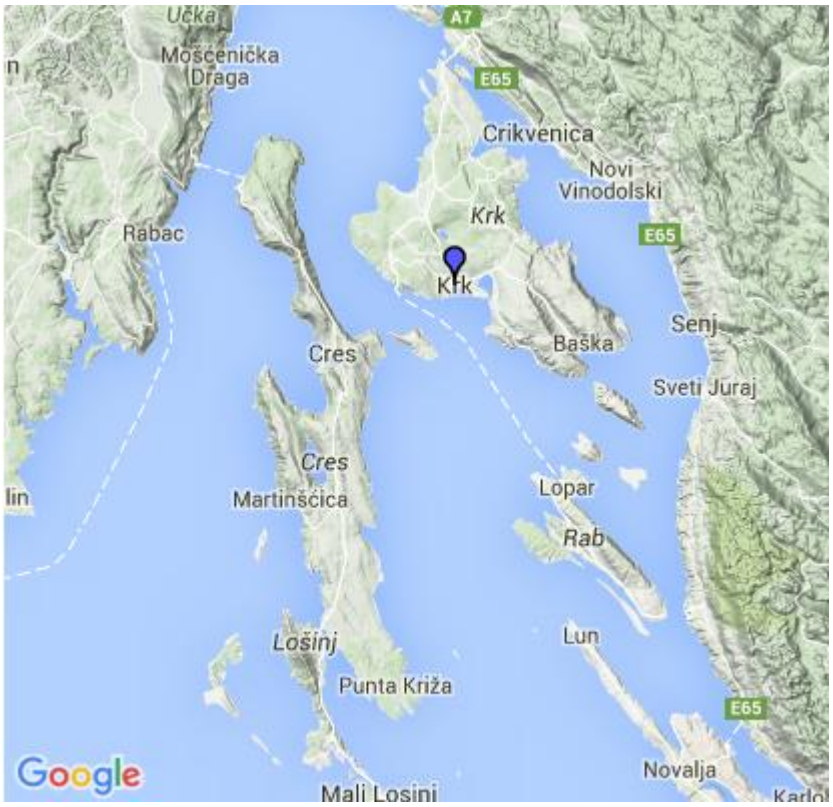

10.3.15 Tip 195 – Consp. B 3.13 (T. 16)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 160, t. 50.
Datacija: -30 – 100 (zbog konteksta moguće ograničiti na -30 – +50)
Pečat:
Provenijencija ulomaka: PTS

Prstenasto dno sa srednje visokom nogom, koja je ukošena i stanjena. Pripada velikom spektru oblika zdjelica Consp. 7.1, 8, 31-33, 36, 43-45, čija je datacija vrlo široka. Na kvarnerskome području ova se varijanta javlja na lokalitetu Porta Pisana u Gradu Krku, pa je datacija sužena na augustejsko-tiberijevsko doba.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	195	2	Terra sigillata		Consp. B 3.13	Dno	Porta pisana	-30. - +50.

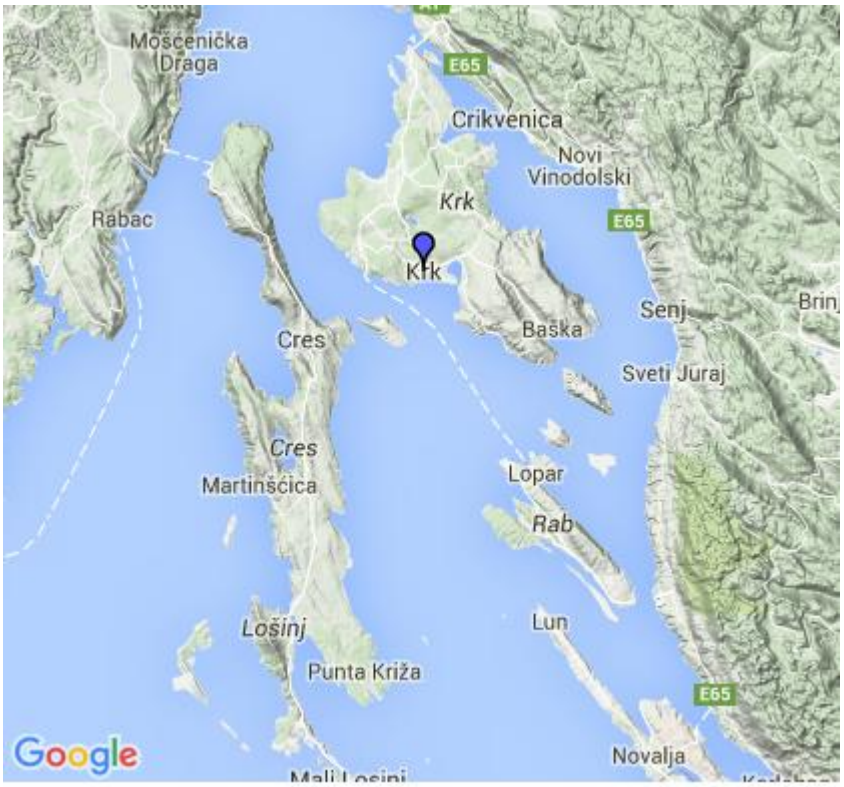

10.3.16 Tip 277 – Consp. B 3.16 (T. 16)

Ukupno: 2
Literatura: *Conspectus* 1990: 160, t. 50.
Datacija: 0 – 150
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: PTS

Konkavno dno s niskom nogom kružnog profila koje pripada oblicima zdjelica Consp. 33; 36-38; 43-45. Javlja se u Gradu Krku – Porta Pisana, te u Stinici, pa joj u prvom slučaju dataciju, kao i prethodnom tipu, ograničava kontekst, dok u drugom možemo pretpostaviti i dosta kasniju dataciju te pripadanje *tardo padana* primjerku.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	277	89	Terra sigillata		Consp. B 3.16	Dno	Porta pisana	0 - 100.
	499	PN 82, kat. 3	Terra sigillata	00277	Consp. B 3.16	Dno	Podvodni nalazi	0 - 100.

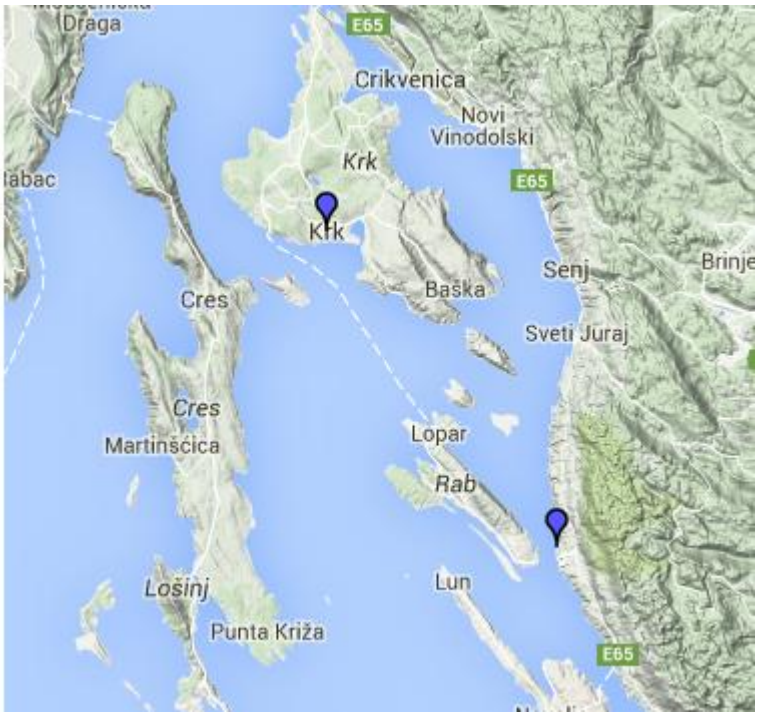

10.3.17 Tip 181 – Consp. B 4 (T. 16)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 162, t. 51.
Datacija: 25 – 75
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: PTS

Prstenasto dno s višom ili manjom, kad-kad profiliranom nogom, čiji je presjek trokutast ili kružni, a pripada zdjelicama koničnog oblika. Općenitom obliku dna varijante B 4, odnosno dnu zdjelica koničnih stijenki, pripada jedan primjerak iz Jadranova-Lokvišća koji je previše fragmentaran da bi mu se mogao pripisati točni tip.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	181		Terra sigillata		Consp. B 4	Dno	Lokvišće	25.- 75.

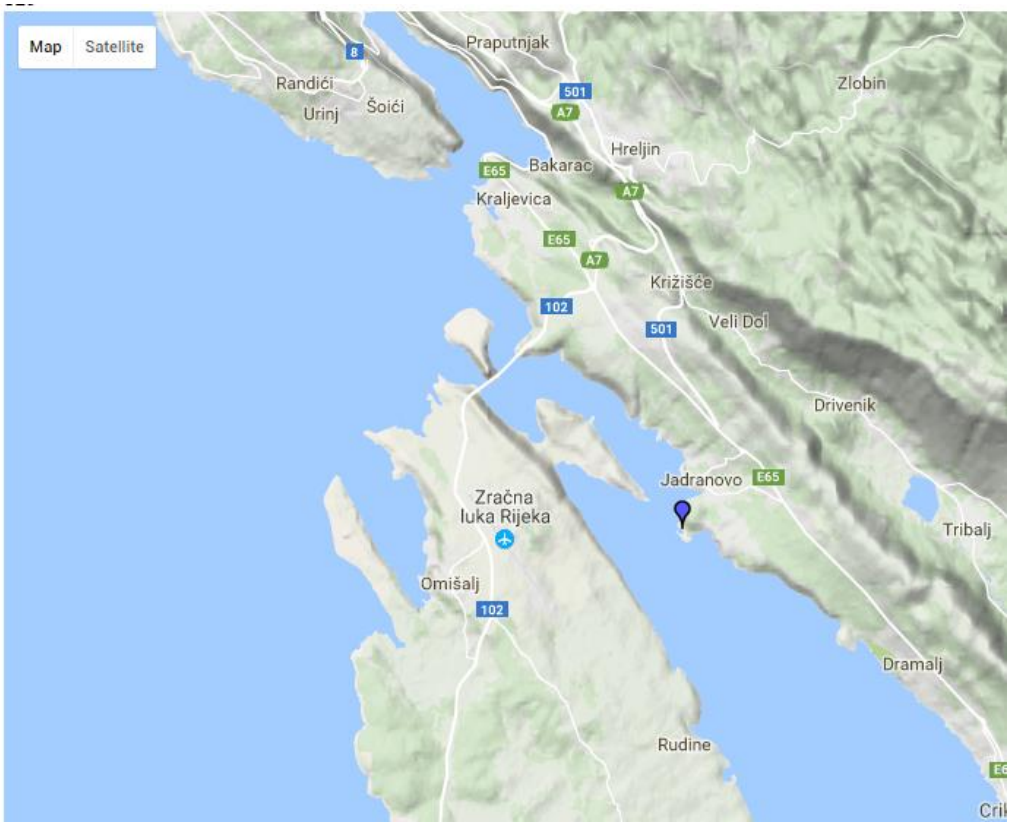

10.3.18 Tip 13 – Consp. B 4.13 (T. 16)

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 162, t. 51.
Datacija: 25 – 75
Pečat: Rvfi
Provenijencija ulomaka: PTS

Dno zdjelice s niskom nožicom četvrtastog presjeka s izraženim prijelazom na sredini. Stijenke se vrlo oštro odvajaju od dna koje je prema sredini zadebljano. Vjerojatno pripada obliku *Consp*. 23, no mogući su i oblici 4.1-11. Kvarnerski primjerak potječe s foruma Fulfinuma.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	13	N-123-1	Terra sigillata		Consp. B 4.13 (form 23)	Dno	Fulfinum	25. - 75.

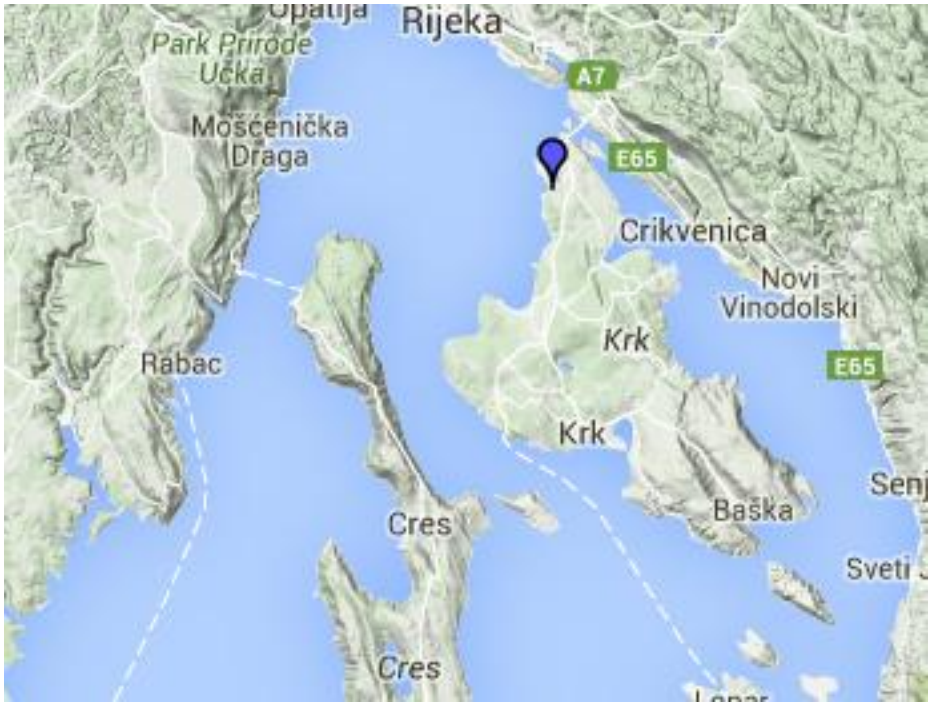

10.3.19 Tip 504 – Consp. abb. 6, 4

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 158, Abb. 6
Datacija: 25 – 75
Pečat: /
Provenijencija ulomaka: PTS

Dno tanjura s konkavnim stijenkama koji pripada kasnoj padskoj proizvodnji. Primjerak iz Stinice, s obzirom na druge nalaze s ovog lokaliteta, dopušta upravo takvu atribuciju.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	504	Pn 28, kat. 10	Terra sigillata		Consp. abb. 6, 4	Dno	Podvodni nalazi	50. - 150.

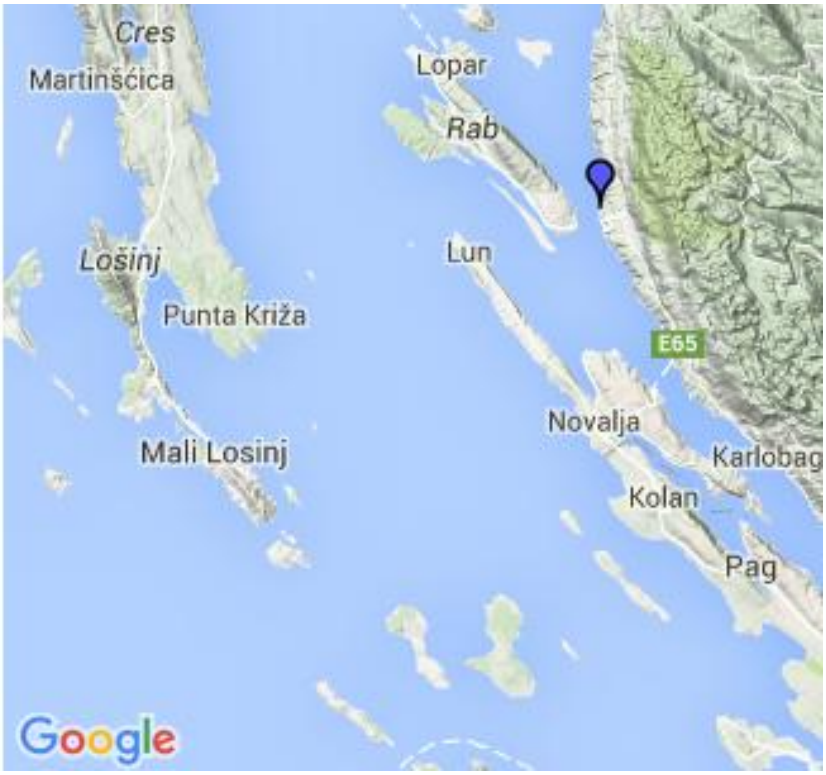

10.4 Vrčevi[136] (T. 14)

Sigilatni vrčevi još uvijek nisu sustavno obrađeni zbog malo objavljenih radova o njima (često nisu prepoznati kao *terra sigillata*) te je njihova tipologija u *Conspectusu* tek pokušaj sistematizacije brojnih varijanti poznatih tipova (*Conspectus* 1990: 196). Često nisu odvajani od kućanske keramike s crvenim premazom. Zbog istih im je razloga teško definirati precizniju dataciju, tako da se vrčevi smještaju unutar horizonta augustejskoga doba te kroz prvu polovicu 1. st. po. K., no moguće je da su se proizvodili i kasnije (*Conspectus* 1990: 197, Maggi 2007: 27). Osnovne karakteristike sigilatnih vrčeva su premaz koji prekriva samo vanjsku površinu posude i tek gornji dio unutarnje (vidljivi dio ruba i vrata), a ponekad je i dno tek površno premazano. Rubovi su uglavnom više ili manje izvijeni ili okomiti (L profila), ponekad naglašeni profilacijama, zadebljanjima ili su trolisni. Isto tako i varijante tijela vrlo su različite, pa obuhvaćaju kružna, kruškolika, bikonična i četvrtasta. Dna su ravna ili prstenasta, uglavnom s niskim nogama, dok ručke mogu biti kanelirane, trakaste, tordirane ili kružnoga presjeka. Na nekim primjercima iz literature javlja se aplicirani ukras na donjem spoju ručke s tijelom (npr. Jorio 1991: t. XXIII, 16), što se ponekad vidi na glaziranim primjercima, dok sam oblik vrčeva ne odskače od onih kućanske keramike.

Većina obrađenih tipova potječe s lokaliteta Porta Pisana u Krku, a tek je po jedan primjerak ustanovljen u Stinici (Tip 290) i na krčkoj nekropoli „vrt Šinigoj“ (Tip 569). Unatoč ograničenoj distribuciji vrčevi se javljaju u velikom broju varijanti, pa se svaki primjerak može smjestiti u zasebni podtip.

Distribucija i katalog vrčeva donosi se na kraju ovog poglavlja.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Tilurij[137] – K19, Kb (Šimić Kanaet 2010: 21, t. 17/197, t. 19: 214)
Pula, Campus Martius –g. 74, 11, g. 139, 18? (Matijašić 1991)
Brioni, Val Catena – (Bloier 2012: 257, t. 3: 0245-0246)
Lorun[138]– više primjeraka različitih tipova (Maggi 2001: 143, fig. 13)

[136] Na pomoći oko identifikacije pojedinih tipova kao vrčeva i razjašnjena oko problematike ovih oblika ITS zahvaljujem dr. sc. S. Zabehlicky Sheffenegger.
[137] Ostali ulomci navode se kao analogije pojedinih tipova
[138] K9 vidi niže.

10.4.1 Tip 192 – Consp. K

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 186, Abb. 7
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS (C?)

Ravno dno koje se sužava prema vrhu, dok je donja strana profilirana dvama koncentričnim urezima te je u sredini stanjeno. Premaz je nanesen samo s vanjske strane, i to ne na cijelu površinu. Ovaj tip ne nalazi analogije u tipologiji *Conspectusa*, te iako je vjerojatno padske proizvodnje, može ga se usporediti s dnom reljefno ukrašenog primjerka aretinske proizvodnje *Conspectus* 1990: 186, Abb. 7.

10.4.2 Tip 364 – Consp. Kd

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 187, t. 63.
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS (C?)

Prstenasto dno s kojeg se stijenke šire prema tijelu posude. Noga je niska, četvrtastoga presjeka. Prema morfologiji mogli bismo pretpostaviti pripadnost ovog dna bikoničnom vrču. Cjeloviti primjerak ovoga tipa potječe iz groba unutar padovanske nekropole *Stazione ferroviaria* kojeg autorica datira u Tiberijevo doba, dok iz padovanski nekropola potječe još jedan sličan primjerak s datacijom August-Tiberije (Rossi 2007: 46).

10.4.3 Tip 193 – Consp. K1

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 186-187, t. 62
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS

Trolisni rub vrča sa suženim vratom, dubljim urezom na spoju s ramenom i trakastom ručkom kojeg možemo pripisati tipu Consp. K1 iako mu nedostaje reljefna traka na spoju s vratom, koja je kod varijante K2 još izraženija. Osim u Adriji, ovaj je tip poznat iz Trsta (Maggi 2007: t. 3, 27), *Nauportusa* (Horvat 2012: t. 6: 10) i Auerberga (Flugel 1999: t. 11/E176) gdje datira u augustejsko doba, no uvijek s reljefnom trakom na vratu.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:

Pula – Amfiteatar (Šalov 2008: 20)

10.4.4 Tip 207 – Consp. K7-8

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 186-187, t. 62
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS

Izvijeni i zadebljani rub ispod kojeg se stijenke sužavaju u vrat.

10.4.5 Tip 290 – Consp. K9

Ukupno: 2
Literatura: *Conspectus* 1990: 186-187, t. 62.
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS

Izvijeni i lagano zadebljani rub kružnog ili elipsastog profila. Stijenke se sužavaju prema vratu. Na primjerku inv. 290 prisutna je ručka kružnog presjeka koja se spaja odmah ispod ruba. Rub je manje zadebljan u odnosu na primjerak iz *Conspectusa* (Burnuma). Nalazi analogiju u Trst (Maggi 2007: tav. 3, 28), Milanu (Jorio 1991: XXIII, 18) i Akvileji (*Scavi di Aquileia I-1* 1991: 111, t. 11/19), a sličan mu je i primjerak iz Ljubljane (Vičič 1993, t. 9/21). Ovaj se tip javlja u Krku (Porta Pisana) i u Stinici.

Rasprostranjenost na istočnoj obali Jadrana:
Burnum – jedan ulomak s Castruma (*Burnum I* 1979: 25, t. 2/9)
Tilurij – jedan ulomak (Šimić-Kanaet 2010: 21, t. 8: 88)
Lorun – jedan ulomak ovog tipa (Maggi 2001: 143, fig. 13/68)
Pula – (Jurkić Girardi 1973: 38, br. 15, t. VI, 1)

10.4.6 Tip 292 – Consp. K12

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 186-187, t. 62
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS

Uski vrat i vrlo izvijeni rub, s tankim i plitkim urezom na gornjem dijelu. Nedostaje krajnji dio ruba, no može se pretpostaviti. S vanjske strane premaz je gotovo crn što pripisujemo lošem pečenju jer nisu prisutni tipični indikatori gorenja (npr. diskoloracije i stvrđivanje keramičke strukture), što je primijećeno i kod čaše Tip 291.

10.4.7 Tip 259 – Consp. K16

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 186-187, t. 62
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS (C?)

Rub L profila koji se spaja na okomite stijenke vrata vrča. Vidljiv je spoj s ručkom koja je imala tri rebra. Ovom, ili tipu K17 mogao bi pripadati „rub amforice od žute keramike sa smeđom prevlakom“ iz pulske nekropole (Matijašić 1991: 44, t. 20, grob 45/3).

10.4.8 Tip 320 – Consp. K20

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 186-187, t. 62
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS

Dva ulomka izvijenoga i jako zadebljanoga ruba koji se spaja na ljevkaste stijenke koje se sužavaju prema vratu. S unutarnje strane ruba, na spoju sa stijenkama, prisutan je urez, no ne toliko izražen kao na primjerku iz *Conspectus*a (Magdalensberg), pa bi bliža analogija bila ona s vrčem iz Trenta (Oberosler 1995: 299, tav. 11, 7). Keramička struktura ovog primjerka atipična je (gorena?).

10.4.9 Tip 289 – Consp. K23

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 186-187, t. 62
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS

Lagano izvijeni, zadebljani no nenaglašeni rub. Sačuvan spoj s ručkom kružnog profila, ispod koje se nalazi vodoravni urez.

10.4.10 Tip 369 – Consp. /

Ukupno: 1
Literatura: *Conspectus* 1990: 186-187, t. 62
Datacija: -30 – +50
Provenijencija ulomaka: PTS

Ulomak trakaste ručke sa spojem s vratom posude dosta malog promjera. Ručka je nepravilne izvedbe, posebice na spoju. Od vrata se odvaja gotovo vodoravno, lagano prema gore. Ne nalazi analogije u *Conspectusu* jer ondje nisu obrađene ručke, međutim vrlo je slična posudi iz *Nauportusa* (Horvat 2010: fig. 25) te ručki vrča iz nekropole u

Manebriu gdje datira u augustejsko-tiberijansko doba (*Fuoco, cenere, terra* 2010: 75, t. III/8). Slična je i ručka vrča iz paljevinskog groba iz Zadra (Raknić 1968: t. III, urna 4).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	192	52	Terra sigillata		Consp. K	Dno	Porta pisana	- 30. – + 50.
	193	187	Terra sigillata		Consp. K1	Rub-ručka	Porta pisana	- 30. – + 50.
	207	14	Terra sigillata		Consp. K7-8	Rub	Porta pisana	- 30. – + 50.
	259	71	Terra sigillata		Consp. K 16	Rub-ručka	Porta pisana	- 30. – + 50.
	289	100	Terra sigillata		Consp. K23	Rub-ručka	Porta pisana	- 30. – + 50.
	290	101	Terra sigillata		Consp. K9	Rub-ručka	Porta pisana	- 30. – + 50.
	292	103	Terra sigillata		Consp. K 12	Rub	Porta pisana	- 30. – + 50.
	320	131 i 178	Terra sigillata		Consp. K 20	Rub	Porta pisana	- 30. – + 50.
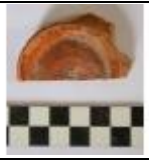	364	177	Terra sigillata		Consp. Kd (?)	Dno	Porta pisana	- 30. – + 50.

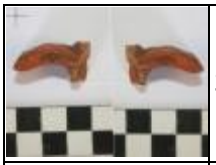	369	183	Terra sigillata		Consp. K	Stijenka-ručka	Porta pisana	- 30. – + 50.
	507	PN 212, kat. 14	Terra sigillata	00290	Consp. K9 (11)?	Rub	Podvodni nalazi	- 30. – + 50.
	569	1	Terra sigillata		Consp. K9, Ka	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	- 30. – + 50.

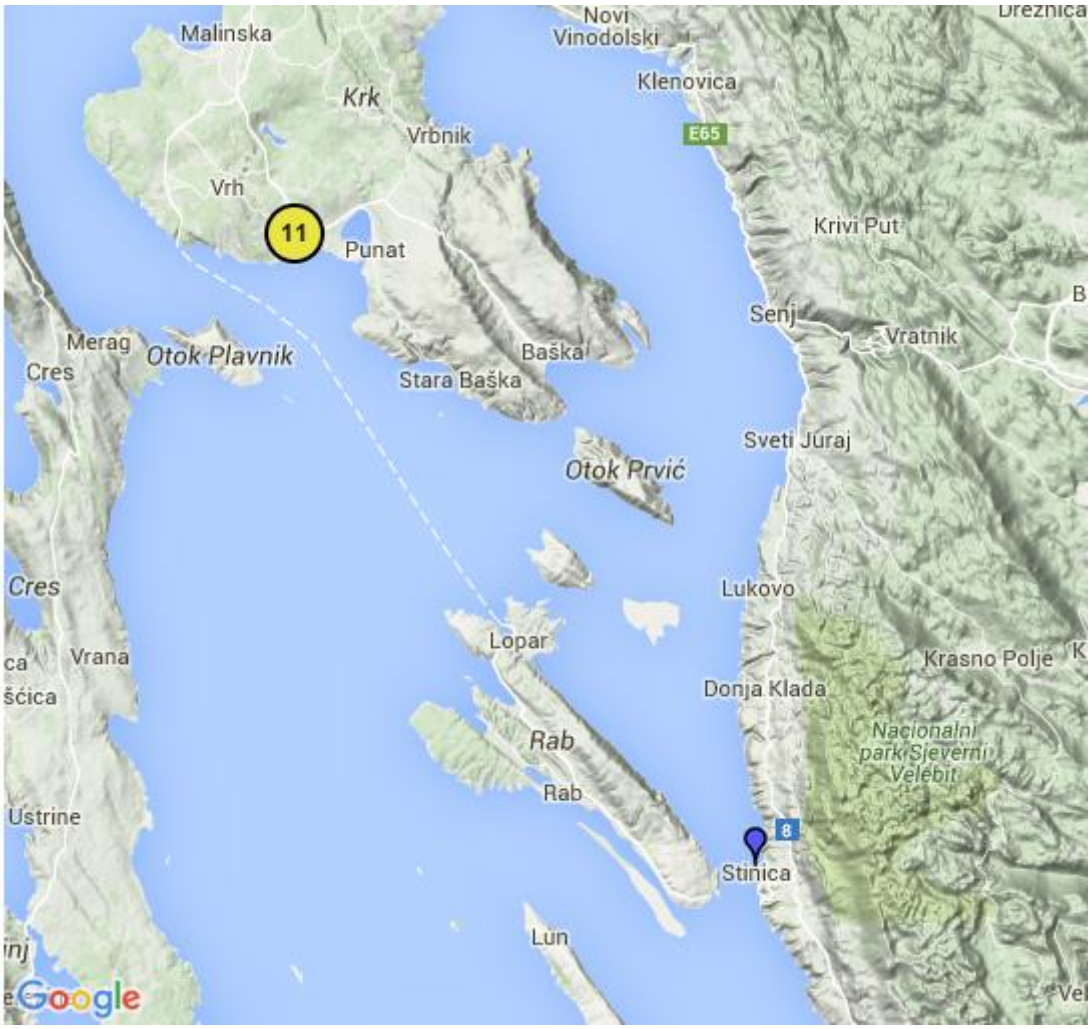

10.5 Ulomci ITS dvojake atribucije (T. 16)

10.5.1 Inv. 209 – Consp. 24? 32?

Ukupno: 1

Ulomak ruba s Porta Pisane za kojeg nije moguće sa sigurnošću utvrditi tip, no mogao bi pripadati *Sarius* šalici ili zdjelici.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	209	16	Terra sigillata			Rub	Porta pisana	

10.5.2 Inv. 272– rub

Ukupno: 1

Ulomak zadebljanog ruba kružnoga profila koji potječe s Porta Pisane Na gornjoj površini prisutan je urez, a stijenke se prema trbuhu šire i lagano tanje.

Vjerojatno analogiju nije moguće utvrditi zbog malih dimenzija ulomka. Potječe s lokaliteta Porta Pisana u gradu Krku.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	272	84	Terra sigillata			Rub	Porta pisana	

10.5.3 Inv. 285 - rub

Ukupno: 1

Ulomak konkavne stijenke i nenaglašenog uvijenog ruba na čijem se vrhu nalazi urez. Upravo je zbog te karakteristike bilo nemoguće pronaći analogije. Keramička struktura ovog ulomka izrazito je ružičasta, a premaz je vrlo kvalitetan i postojan. Moguće je da pripada nekoj drugoj sigilatnoj proizvodnji.

Potječe s lokaliteta Porta Pisana u gradu Krku.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
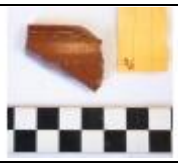	285	96	Terra sigillata			Rub	Porta pisana	

10.5.4 Inv. 305 - rub

Ukupno: 1

Ulomak izvijenoga i zadebljanoga ruba kružnoga presjeka koji nastavlja na konkavne stijenke. Zbog konkavnosti stijenki teško je odrediti o kojem tipu bi se moglo raditi. Potječe s lokaliteta Porta Pisanau gradu Krku.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
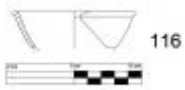	305	116	Terra sigillata			Rub	Porta pisana	

10.6 GRAFITI

Grafiti su česta pojava na transportnom, kuhinjskom, kućanskom i stolnom posuđu rimskoga doba, a javljaju se i na ranijem posuđu grčke i helenističke tradicije, odnosno na CPK (Bats 2004, Kirigin et al. 2009: 141, fig. 3, Vavassori 2012: 82), a dok nam s jedne strane govore o osobnom odnosu pojedinca s posudom čiji je vlasnik, s druge nam strane mogu dati informacije o ritualima i običajima, kako onim religijskim (zavjetni natpisi), funerarnim, tako i onim svečarskim (zdravice i sl. natpisi) (Feugere 2004: 59-65), te o pismenosti osoba koje su ih urezale. Međutim, pojedini se grafiti odnose na proizvodne procese unutar radionica (Bet, Delage 1993, Bemont 2004), na trgovačke oznake koje su postavljene u trenutku komercijalizacije posude ili proizvoda kojeg je sadržavala (Zabehlicky Scheffenegger 1985) te ponekad označavaju težinu ili zapremninu posude.

Grafiti su tako prisutni na amforama, loncima, tavama, tarionicima, vrčevima no najčešći su na stolnom posuđu kao što su tanjuri, zdjelice i čaše, a ponekad su prisutni na uljanicama i građevinskoj keramici (Egri 2007: 40-44, Vavassori 2012: 82). Također, grafiti potječu iz različitih konteksta, među kojima su najčešći kućanski, grobišni ali i kultni, dok je posebno izraženo njihovo korištenje unutar vojnih objekata (Egri 2007: 45).

Na 10 posuda *terrae sigillatae* iz Osora uočeni su grafiti, od kojih su tri prethodno objavljena (Makjanić 1985). Uz sigurne grafite, na dvjema se posudama javljaju urezi koji bi se mogli interpretirati kao grafiti ali i kao urezi nastali korištenjem posude, odnosno kao oštećenja tijekom njezina otkopavanja ili kasnijeg čišćenja.

Zbog prisustva kalcifikata na površini posuda, koji je, iako uklonjen, zapunio ureze, čitanje nekih od grafita nije bilo u cijelosti moguće. Prisustvo kalcifikata je vrlo vjerojatno i razlog zbog kojeg grafiti nisu primijećeni prilikom prvotne obrade nalaza koju je provela R. Makjanić. Također, s obzirom da je površina posuda, odnosno premaz, često zatečen u lošem stanju ili izgreben (kod izvlačenja posude iz zemlje ili kod pranja), grafiti su u pojedinim slučajevima sačuvani vrlo plitko. Kod čitanja u nekim smo se situacijama pomogli fotomanipulacijom (pomoću Photoshop programa)

kako bi uz pomoć izmjene boja i osvijetljenosti fotografije pokušali razlučiti grafit od ostalih oštećenja na površini posuda.

Primijećene su dvije vrste grafita: *post cocturam* i jedan *ante cocturam* (br. 10, Inv. 102), kojeg smatramo urezanim ili utisnutim prije pečenja jer se premaz nalazi iznad znakova.

Sadržajno su grafiti podijeljeni na epigrafske i figuralne, odnosno anepigrafske. Dok je kod prvih bilo moguće razlučiti makar pokoje slovo, ako ne i cjeloviti natpis, kod figuralnih je grafita uglavnom vrlo teško interpretirati sadržaj. Unatoč tome epigrafski grafiti često sadrže krivo napisane riječi, odnosno greške u obliku ispušenih slova, što dodatno otežava interpretaciju (Egri 2007: 41, n. 7)

Kod epigrafskih je grafita, nadalje, moguće podijeliti sadržaj na nekoliko kategorija (Vavassori 2012: 83), a to su :

- osobno ime (1., 2.?, 3.?)
- ime vlasnika i posude (/)
- poruka (tzv. speaking objects), popisi i sl. (4.)

S obzirom na podrijetlo nalaza, svi su grafiti zasigurno pronađeni unutar grobova, no upitno je jesu li oni urezani prilikom depozicije ili su nastali tijekom komercijalizacije odnosno korištenja (*Locarno* 1979: 24, Biddulph 2006, Egri 2007: 47). Tek u slučaju grafita br. 10 (inv. 102) možemo pretpostaviti nastajanje tijekom proizvodnje, dok je za ostale gotovo nemoguće odrediti trenutak nastajanja. Moguće je da su pojedine posude doista i pripadale osobi koja je s njima pokopana, što je praksa koja je utvrđena i kod grobnih priloga drugoga tipa.

Ta je pojava interpretirana na nekoliko načina koji obuhvaćaju važnost koju je predmet imao za pokojnika, uštedu kod sastavljanja repertoara grobnih priloga te vjerovanje da će se prilaganjem predmeta kojeg je posjedovao pokojnik njegova duša umiriti (Egri 2007: 45). Sam ritual posmrtnoga banketa mogao bi podrazumijevati korištenje posuđa koje je pokojnik posjedovao za života te mu je na simbolički način omogućavalo sudjelovanja u skupnom obroku, što je posebno primijećeno u slučaju aktivnih ili razvojačenih vojnika (Egri 2007: 45). Grafiti na posuđu korištenom kao grobni prilog još je moguće interpretirati željom da se pokojnika predstavi kao

pismenoga, odnosno pismo je viđeno kao simbol *romanitasa* (Egri 2007: 46). No posudu koja je priložena uz pokojnika moguće je interpretirati i kao poklon, te tada ime koje je na njoj urezano možemo interpretirati kao ime donatora ili sudionika u posmrtnom ritualu (Biddulph 2006: 358, Vavassori 2012: 82). Unutar grobnih priloga često se javljaju potpunije imenske formule nego što je to slučaj kod grafita pronađenih u naseobinskom kontekstu (Vavassori 2012: 82).

10.6.1 Epigrafski grafiti

1. Inv. 85 Provenijencija: Osor, Kavanela Način urezivanja: *Post cocturam* šiljastim predmetom Tip: ITS 85, *Consp*. 27 Sadržaj: X urezan na dnu posude. Interpretacija: Obično se ovaj tip grafita tumači kao oznaka vlasništva nepismene osobe, no moguće ga je interpretirati i kao rimski numeral 10, što bi moglo upućivati na brojanje u radionici ili pri komercijalizaciji posuda kada može indicirati i cijenu (*denarius*). U našem su slučaju, s obzirom na smještaj grafita, posljednje dvije opcije vjerojatnije (Biddulph 2006: 357, Egri 2007: 42).	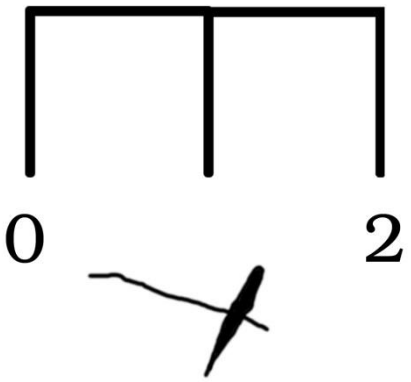
2. Inv. 92 Provenijencija: Osor, Kavanela Način urezivanja: *Post cocturam* šiljastim predmetom Tip: ITS 5, *Consp*. 21 Sadržaj: AGR(N? II?) Interpretacija: vjerojatno je riječ o osobnom imenu. Prema interpretaciji R. Makjanić moglo bi se raditi o cognomenu Agripinus ili Agripus, no dodali bismo i mogućnost *tria nomina*, ukoliko posljednje znakove ne prihvatimo.	

3. i 4. Inv. 101 Provenijencija: Osor, Kavanela Način urezivanja: *Post cocturam* šiljastim predmetom Tip: ITS 298, *Consp*. 4.6 Sadržaj: Dva grafita: GR. 1: na donjem dijelu vodoravne stijenke posude natpis koji donosi slova MEAETNE? Grafit je ispisan kurzivom. GR. 2: unutar dna slova u ligaturi ili anepigrafski simbol (zrake, zvijezda)? Interpretacija: slična se kombinacija grafita nalazi na posudi iz groba 396 Poetovijske nekropole (*Consp*. 20), gdje je pojava dvaju grafita interpretirana kao indikacija dvaju sukcesivnih vlasnika (Egri 2007: 41).	 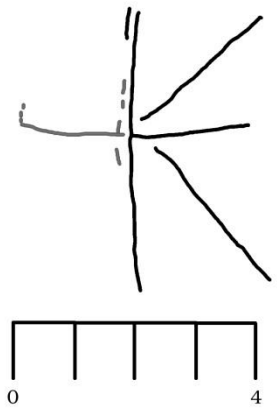
5. Inv. 103 Provenijencija: Osor, Kavanela Način urezivanja: *Post cocturam* šiljastim predmetom Tip: ITS 9, *Consp*. 20.4.2 Sadržaj: u dva reda S S / ST(BR)SCI--- ili S S / SIBI SCI--- Interpretacija: zbog dvojbi oko više slova grafit nije moguće sa sigurnošću interpretirati	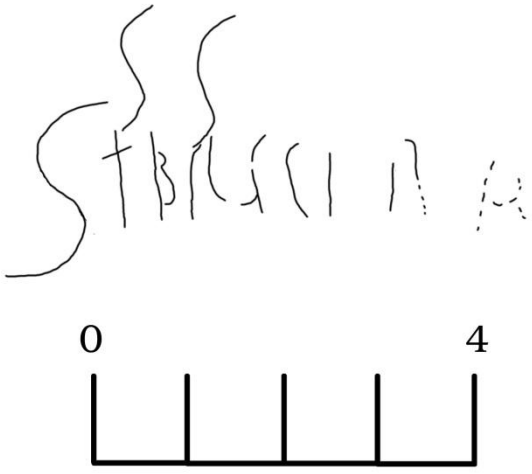

6. Inv. 106 Provenijencija: Osor, Kavanela Način urezivanja: *Post cocturam* šiljastim predmetom Tip: ITS 9, *Consp*. 20.4 Sadržaj: CVPITI A LAGONA („Težnja za vrčem“). Prema interpretaciji R. Makjanić rijedak je slučaj da se ovakva poruka, u suštini zdravica, nalazi na ovom tipu posuđa, jer se inače nalazi na posuđu za piće, češće reljefnom (Makjanić 1985: 44). Ulomak dna na kojem je zabilježen grafit nije bilo moguće pregledati prilikom pregleda nalaza za potrebe ovoga rada.	

10.6.2 Figuralni grafiti

7. Inv. 77 Provenijencija: Osor, Kavanela Tip: ITS Način urezivanja: *Post cocturam* šiljastim predmetom Sadržaj: više pravocrtnih i zakrivljenih ispresijecanih linija	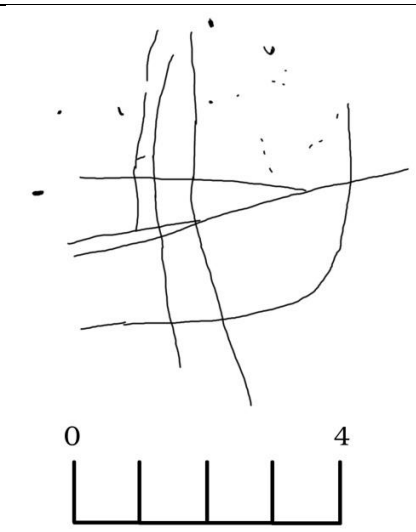
8. Inv. 80 Provenijencija: Osor, Kavanela Tip: ITS 14, Consp. 18.2 Način urezivanja: *Post cocturam* šiljastim predmetom Sadržaj: prikaz broda? Slični prikaz prisutan je u Poetoviui Vechtenu (Egri 2007, vidi i Polak, Kooistra 2013: fig. 22c)[139]	

[139] Za prikaze brodova na zidnim grafitima s raznih lokaliteta (Benefiel, Coleman 2013: fig. 10, 12-13)

9. Inv. 88 Provenijencija: Osor, Kavanela Način urezivanja: *Post cocturam* šiljastim predmetom Tip: ITS 5, Consp. 21.7.1 Sadržaj: nerazlučivo. Prva tri znaka s desna moguće interpretirati kao IXV, dok bi se posljednji znak moglo interpretirati kao O (Rodriguez Martines, Jerez Linde 1995: 275, n. 236)?	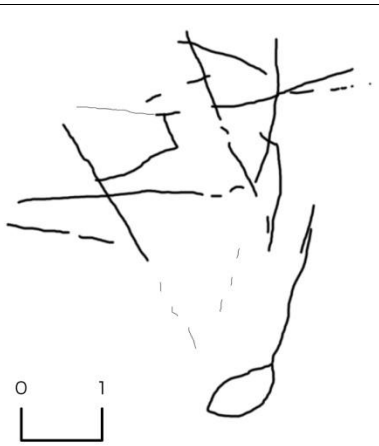
10. Inv. 102 Provenijencija: Osor, Kavanela Način urezivanja: *Ante cocturam* šiljastim predmetom ili otisak Tip: ITS 9, Consp. 20.4.4 Sadržaj: Zrakasti motiv/otisak alata?	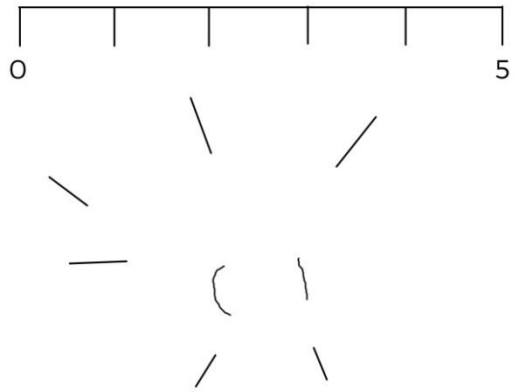

Na posudi inv. 82 (Slika 42), na okomitim stijenkama, također se javljaju urezi kojeg bismo mogli interpretirati kao grafite, no s obzirom na njihovu količinu i mogućnost njihova nastajanja prilikom iskopavanja ili čišćenja posude, nismo u mogućnosti razlučiti radi li se doista o antičkim urezima. Slično, na inv. 91 javljaju se urezi na unutarnjoj strani dna tanjura, no oni su mogli nastati tijekom korištenja posude (Slika 43).

Slika 42. Grafiti? na inv. 82

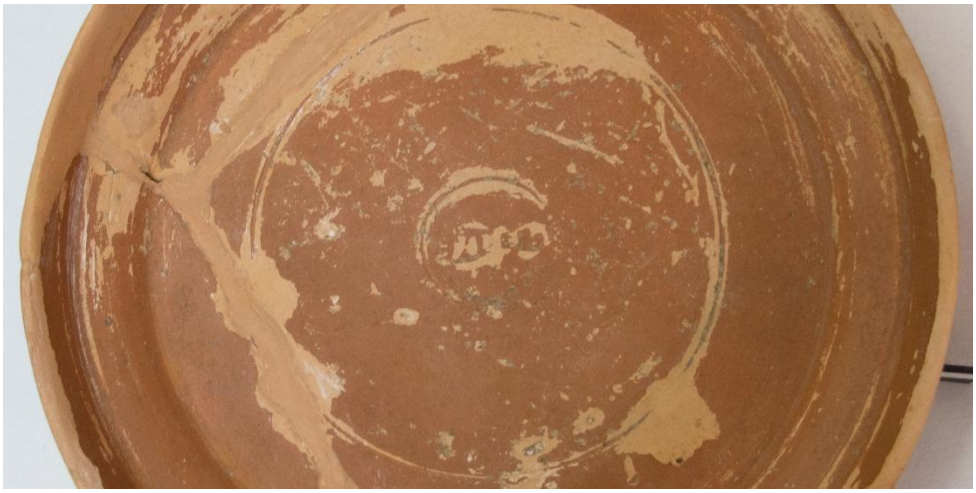

Slika 43. Grafiti? na inv. 91

Iako je, prvenstveno zbog nedostatka konteksta nalaza, odnosno očuvanosti grobnih priloga, o osorskim grafitima teško donijeti konkretne zaključke, ipak možemo ustvrditi kako bismo barem neke od njih mogli smatrati indicijama pismenosti te u slučaju grafita br. 6 indikatoru neke vrste ritualnog ili kolektivnog ispijanja, vjerojatno vina. S obzirom da nedostaju drugi elementi grobnoga priloga te nismo u mogućnosti razlučiti je li grafit urezan tijekom pogrebnoga obreda ili je on ranije bio prisutan na posudi, nemamo temelja za daljnje rasprave. Također, u slučaju drugih epigrafskih grafita nije moguće razlučiti je li se ime odnosi na vlasnika ili darovatelja posuda, dok

je kod anepigrafskih svaki pokušaj interpretacije krajnje spekulativan. Ipak, s obzirom na lokaciju i važnost Osora s pomorskoga gledišta, zanimljiv je grafit na kojem bismo rekonstruirali prikaz broda (br. 8).

Na regionalnoj razini grafiti nisu zabilježeni na materijalu iz drugih nekropola niti urbanih konteksta, a s obzirom na količinu sigilatnoga posuđa i u Osoru su rijetkost (10: 50). Valja imati na umu da je materijal pojedinih nekropola još uvijek u fazi restauracije, te da su cijelovite posude dosta rijetke, što bi u jednu ruku moglo objasniti nedostatak grafita. U kojoj je mjeri taj nedostatak indicija (ne)pismenosti ili specifičnih pogrebnih običaja teško je prejudicirati, posebice jer je zbog sveprisutnih oštećenja uglavnom vrlo teško razlučiti jesu li posude u grob položene nove ili korištene, te bi valjalo sačekati podrobna sustava istraživanja neke od dosad neotkopanih kvarnerskih nekropola. Možemo, međutim, ipak predložiti moguće objašnjenje za nedostatak grafita na posuđu koji je korišten u kućanstvima. S jedne je strane moguće da su posude korištene bez diferencijacije vlasnika, što bi upućivalo na sastav obitelji te, ako su i bili prisutni, mali broj robova (za koje se inače vezuju grafiti posjeda, Vavassori 2012: 82), dok s druge može upućivati na brojnost posuda, koje su očigledno bile dovoljne za sve ukućane, pa nije bilo potrebno „rezervirati“ svoju posudu. S obzirom na brojnost grafita u kontekstu vojnih naselja, nepostojanje takvih lokaliteta unutar istraživanoga područja može također utjecati na malobrojnost grafita. Koliko nam nedostatak grafita može indicirati na ne prakticiranje komunalnih obroka u civilnom kontekstu ipak nije moguće pretpostaviti, iako bi grafit n. 6 govorio u prilog nekoj vrsti zajedničkoga objedovanja odnosno konzumiranja vina.

11 RELJEFNO UKRAŠENA SJEVEROITALSKA *TERRA SIGILLATA*: ČAŠE TIPA *ACO* I ŠALICE TIPA *SARIUS*

11.1 Organizacija kataloga

Reljefno ukrašena sjeveroitalska terra sigillata na kvarnerskom se području javlja sa svega dva oblika: čaše tipa *Aco* i šalice tipa *Sarius* (za definiciju vrsta vidi poglavlje *Definicija keramičkih vrsta...*).

U katalogu čaše tvore dva tipa koji se razlikuju po premazu, dok šalice tvore nekoliko tipova s obzirom na morfologiju. Ukrasi na *Sarius* šalicama posebno su obrađeni, kao i pečati.

Analogije se prvenstveno donose prema opsežnim publikacijama ove vrste materijala s Magdalensberga (Schindler Kaudelka 1980), kojeg ćemo, kako bi se razlikovao od KTS navoditi s „Modelkeramik tip“ te unutar *Atlante delle forme ceramiche* II gdje *Sarius* šalice odgovaraju obliku 13, a *Aco* čaše oblicima 1-7 (Mazzeo Saracino 1985), prema kojima su definirani tipovi. Osim toga u *Atlante delle forme ceramiche* II definirani su i stilovi pojedinih majstora, koje ćemo slijediti i kod definicije ukrasa. Unutar *Conspectus* 1990 *Aco* čaše odgovaraju tipu R12, a *Sarius* šalice R13. Osim ovih, za analogije tipova korišten je i rad Lavizzari Pedrazzini 1987.

Ukrasi koji se odnose na reljefno ukrašenu *terru sigillatu* prikazani su u nastavku (razlučeni na pečatnike pojedinih majstora), u katalogu ukrasa (Prilog 4), te kod svakog pojedinog nalaza.

U nastavku je prikazan sažetak izjednačavanja kvarnerskih tipova s onima iz referentne literature.

RELJEFNO UKRAŠENAPTS		
Tip ID	***Analogija***	***Tabla***
***Aco* čaše**	**Consp. R12**	
202	/	T. 17
420	Lavizzari Pedrazzini tav. 22/5	T. 17
***Sarius* šalice**	**Consp. R13**	
196	Mazzeo Saracino 13D/A, Modelkeramik 2e, 2c, Lavizzari Pedrazzini 8a	T. 17
261	Modelkeramik 2f, Mazzeo Saracino 13D/A?, Lavizzari Pedrazzini 8a?	T. 17
509	Modelkeramik 2b, Mazzeo Saracino 13D/B, Lavizzari Pedrazzini 8b	T. 17
562	Modelkeramik 2d, Mazzeo Saracino 13D/B-C	T. 18

11.2 *ACO* čaše (T. 17)

11.2.1 Tip 202 – /

Ogledni primjerak: Porta Pisana 9
Ukupno: 1
Literatura: Schindler Kaudelka 1980: Tafel 1
Datacija: -50 – +15

Ulomak ukrašene stijenke čaše jajolikog oblika. Sačuvan je prijelaz prema dnu koji je stepenast. Ukras (br. 032) je tipičan reljefni *Kommaregen* koji se vrlo često pojavljuje na posuđu tipa *Aco*, pa je tako i jedini sigurni kriterij koji je omogućio smještanje ovog ulomka u tu vrstu posuđa. Ulomak pripada nepremazanoj kategoriji. Sačuvani dio odnosi se na ukupnu visinu *Kommaregen* ukrasa koji je na donjem dijelu oblikovan u trokute, što stvara praznine unutar kojih se smještaju trodijelne girlande (?), dok je s gornje strane iznad *Kommaregen* ukrasa vidljiv ulomak friza, također biljnog motiva, od kojeg je sačuvan motiv s najmanje dva stanjena trokutasta elementa (cvjetić, listić?). Gornji friz smješten je odmah iznad *Kommaregen* ukrasa, bez ikakvih razdvojenih elemenata. Nismo u mogućnosti rekonstruirati gornji dio posude, koji je zasigurno bio gladak i manje ili više visok, no prema stepenici na spoju s dnom ovaj bismo tip mogli povezati uz Modelkeramik 1d i 1g (Schindler Kaudelka 1980: Tafel 1), dok bi se dekorativni motivi mogli približiti primjercima t. 20: 52, t. 40/151 (za donje girlande), t. 33/79 (za gornji friz). Drugi ukras na Magdalensbergu se javlja s pečatom *C. ACO*, dok se oba smještaju unutar perioda do 10 g. pr. K., no vrlo loše sačuvani dekorativni elementi nisi sigurna potvrda ove datacije, dok ona odgovara kontekstu nalaza Porte Pisane u gradu Krku.

Značaj ovog ulomka nadilazi njegove morfološko-dekorativne karakteristike s obzirom da je riječ o prvom sigurnom ulomku ove keramičke vrste na kvarnerskome području. Brusić međutim donosi primjerak iz Osora, n. 391, za koji navodi moguću pripadnost *Aco* čašama (Brusić 1999: 28, n. 391)[140]. Drugi nalazi Aco kaša s područja Liburnije potječu iz Nina (tri ulomka), Zadra (dva ulomka) i Velike Mrdakovice (jedan ulomak), dok su ostali pretpostavljeni ulomci s Dragišića i Velike Mrdakovice, kao i sam nalaz iz Osora, vrlo upitni (Brusić 1999: 28, Tonc 2011: 316). Novijim

[140] Prilikom pregleda građe u osorskom muzej nismo uočili ovaj ulomak, međutim, nerestaurirana građa nije bila dostupna za pregled.

istraživanjima u Burnumu identificirana su četiri primjerka ovoga tipa, od kojih je jedan premazan (vidi tip 420) (Borzić 2010: 210-211).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	202	9	ACO		Schindler Kaudelka 51	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-50. - +15.

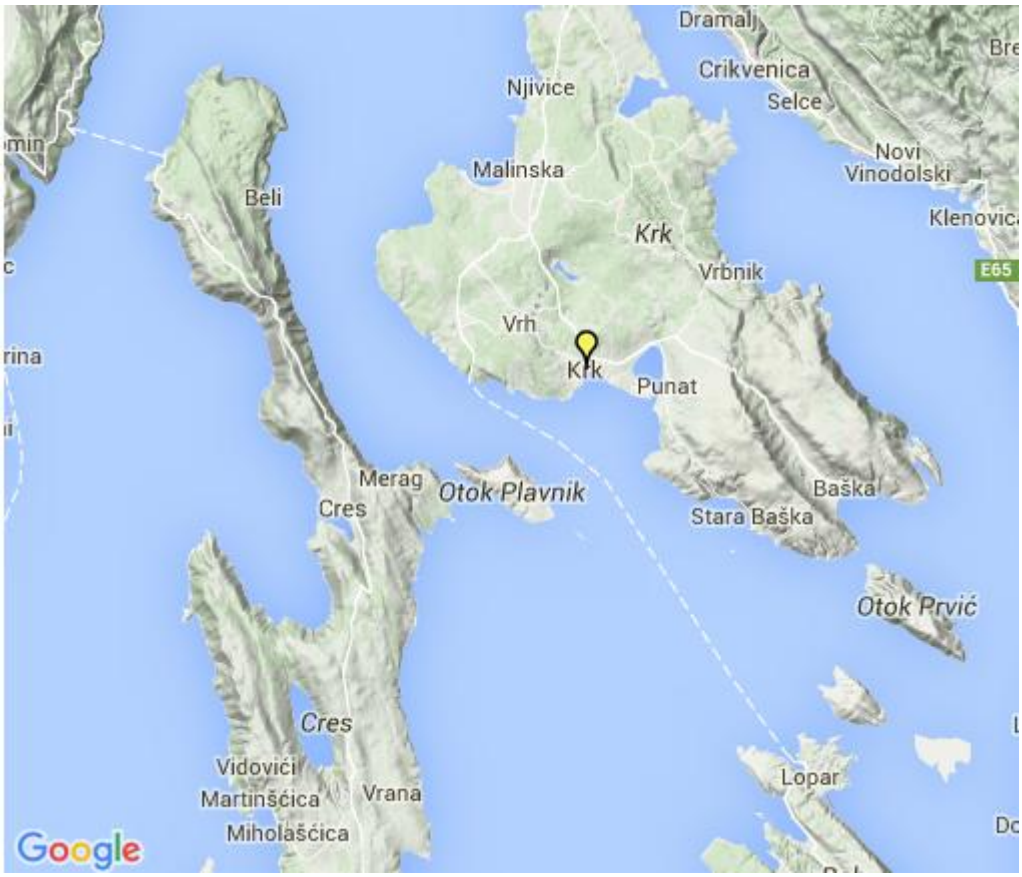

11.2.2 Tip 420 – Lavizzari Pedrazzini tav. 22/5, Berti n. 41, t. XXX/3-5

Ogledni primjerak: 262e_1_4
Ukupno: 1
Literatura: Lavizzari Pedrazzini 1987: 129, t. 22/5, Berti 1995: 53, n. 41, t. XXX/3-5
Datacija: -50 – +15

Ulomak višeg konkavnog ruba, koji je na spoju s tijelom posude lagano stepenast. Dimenzije ulomka ne omogućavaju sigurnu definiciju, no prema rekonstrukciji promjera gotovo je sigurno da je riječ o čaši. Osim toga, premaz koji je istovjetan onom na sigilatnom posuđu sužava varijante moguće atribucije na *terru sigillatu* ili *Aco* čaše. Unutar repertoara *terre sigillate*, i to kasnoitalske javljaju se čaše višeg konkavnog ruba, no on je izvijeniji (Consp. 50.5.1, za čaše vidi *Tipologiju glatke ITS*), a sama faktura inv. 420 ne odgovara srednjoitalskoj, već prije padskoj sigilati. Upravo je ta diskriminanta bila presudna u opredjeljivanju za *Aco* čaše, gdje bi takav rub odgovarao tipu Lavizzari Pedrazzini t. 22/5[141] ili Berti n. 41 (Lavizzari Pedrazzini 1987: 129, t. 22/5, Berti 1995: 53, n. 41, t. XXX/3-5). Ovaj se oblik često dovodi u vezu s oblicima KTS Marabini IV (Lavizzari Pedrazzini 1987: 129, Berti 1995: 53, n. 26), ali je blizak i tipu VI, te Mayet III, 28 (Mantovani 2011: 168) što dokazuje zavisnost čaša *Aco* naspram KTS, a koja se očituju i u tehnologiji izrade (Lavizzari Pedrazzini 1987: 15). *Aco* čaše smještaju se u oblik R12 prema *Conspectus*1990, no ovaj oblik nije prisutan unutar toga tipa.

Proizvodnja premazanih *Aco* čaša smješta se u zapadni dio sjeverne Italije, odnosno transpadanu, gdje je međutim smješten prema kriteriju distribucije (vidi poglavlje *Proizvodna područja pretpostavljena na temelju distribucije i tehnološko-morfoloških analogija*). Čaše ovoga tipa poznate se iz Adrije (Lavizzari Pedrazzini 1987: 129), gdje su ukrašene s pečatnicima koji bi se mogli povezati uz *Surusov* stil (Mantovani 2011: 168, tav. 2).

Ulomak premazane Aco čaše inv. 420 potječe s lokaliteta Starigrad donji (Senjski) - Golubićgrad, gdje je prikupljen kao površinski nalaz (Glavičić, A. 1966: 395).

[141] Autorica ovaj tip ne smješta unutar svoje tipologije, vjerojatno zbog analogija s tipom KTS Marabini Moevs IV.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	420	262e_1_4	ACO		Berti XXX/3-5	Rub	Starigrad senjski	-50 - +15

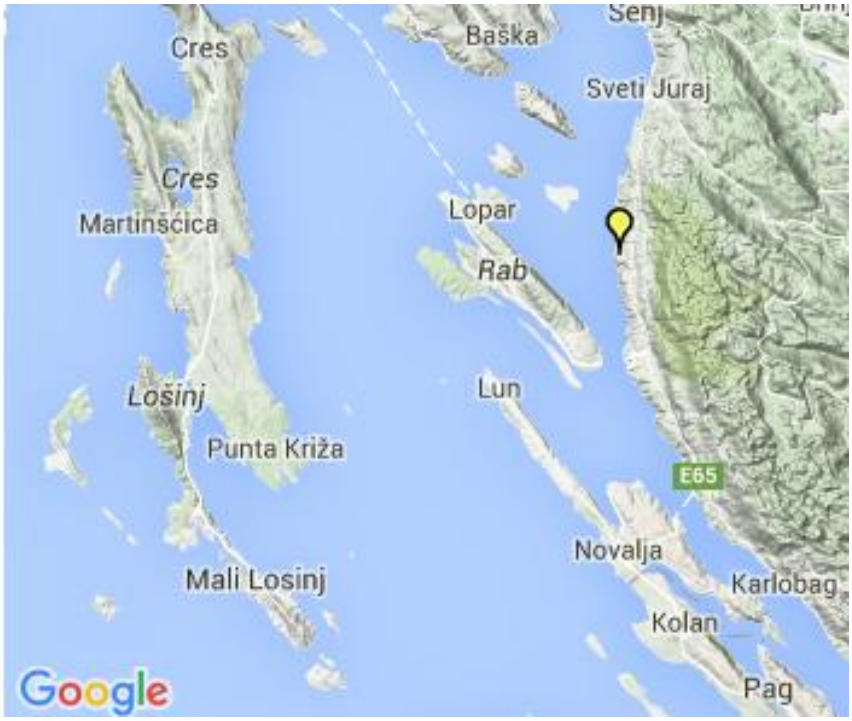

11.3 *Sarius* šalice

11.3.1 Tip 196 – Mazzeo Saracino 13D/A, Modelkeramik 2e, 2c, Lavizzari Pedrazzini 8a (T. 17)

Ogledni primjerak: Porta Pisana 3
Ukupno: 4
Literatura:
Datacija: -30 – +20

Ovaj tip karakterizira niži, vrlo konkavni rub koji tvori oko 1/3 posude, dok ostatak čini poluloptasti trbuh. Prema sačuvanim ulomcima nije posve jednostavno opredijeliti se za točan tip, no niži, „spljošteni“ rub koji karakterizira Mazzeo Saracino Tip 13D/A te Modelkeramik 2e (i vjerojatno 2c) odlikuje šalice ranijeg datuma (Mazzeo Saracino 1985: 221). Osim ruba, karakteristična je značajka ranijih oblika i profilirana, nešto viša noga, ulomku koje bismo mogli pripisati inv. 288. Takva se interpretacija temelji na bliskosti ovog oblika s pretpostavljenim modelima koje je proizvodnja *Sarius* šalica preuzela iz helenističke i republikanske keramičarske proizvodnje: one italo-megarskih *krateriskoia*, šalica s dvije ručke iz Halterna i KTS tipa Marabini Moevs XXV (Mazzeo Saracino 1985: 221, Mantovani 2011a: 175-176). Iako pitanje kronologije ovih posuda još uvijek nije posve razjašnjeno, početak im se zasigurno smješta prije 10 g. pr. K. (horizont Oberaden) kada su već prisutni na Magdalensbergu, odnosno prema M. P. Lavizzari Pedrazzini unutar proto-augustejskoga vremena (Lavizzari Pedrazzini 1987: 24, 33). Lavizzari Pedrazzini u kasnijem radu navodi kako posude ove morfologije ne bismo trebali smještati unutar *Sarius* proizvodnje, već na njih gledati kao na preteču kasnije sjeveroitalske reljefne sigilate, a koja još uvijek obilno ovisi o helenističkim modelima (Lavizzari Pedrazzini 2003: 209). Nije međutim jasno koliko je trajala proizvodnja tih najranijih oblika *Sarius* šalica te koja je precizna interna kronologija ove vrste.

Kvarnerski primjerci Tipa 196 mahom potječu s lokaliteta Porta Pisana u gradu Krku kojeg i inače karakterizira najraniji materijal. U kojoj mjeri ukrašene stijenke također pripadaju ovim tipu nije bilo moguće odrediti, iako su poneki dekorativni elementi, kao što su smještanje ukrasa u više registara, češći na ranijim primjercima (Mantovani 2011 : 176).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
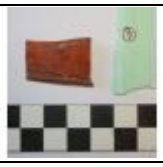	196	3	Sarius		Modelkeramik 2e. Mazzeo Saracino 13D. Tipo A.	Stijenka-ručka	Porta pisana	-30. – +20
	208	15	Sarius	00196	Schindler Kaudelka 2e	Rub	Porta pisana	-30. – +20
	266	78	Sarius	00196	Modelkeramik 2e	Rub	Porta pisana	-30. – +20
	315	126	Sarius	00196	Schindler Kaudelka 2e	Rub	Porta pisana	-30. – +20

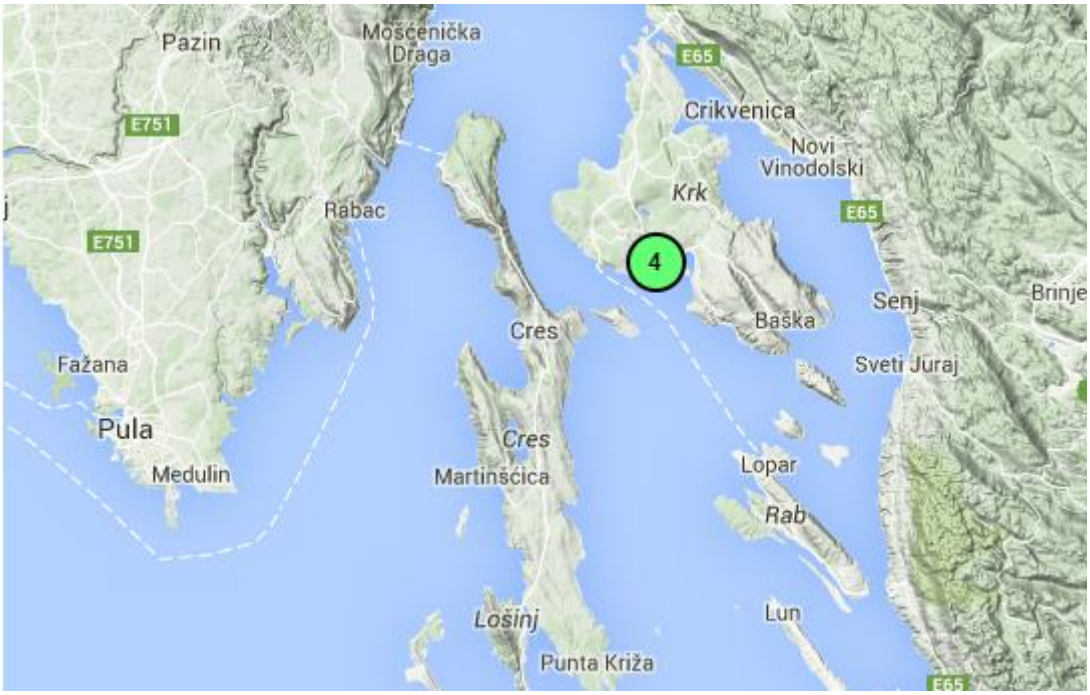

11.3.2 Tip 261 – Modelkeramik 2f, Mazzeo Saracino 13D/A?, Lavizzari Pedrazzini 8a? (T. 17)

Ogledni primjerak: Porta Pisana 73
Ukupno: 1
Literatura:
Datacija: 0 – 15

Tip blizak prethodnom, no rub je manje konkavan dok je rame profilirano, što posudi daje uglatiji oblik. Unutar objavljenih tipologija ove proizvodnje Tipu 261 najbliže odgovara tip 2f definiran prema materijalu s Magdalensberga(Schindler Kaudelka 1980: 15, t. 2/2f).

Prema primjerku Modelkeramik 54/94 moguće je pretpostaviti dataciju u kasno augustejsko doba (Schindler Kaudelka 1980: 194-195).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	261	73	Sarius		Modelkeramik 2f	Rub-ručka	Porta pisana	0 - 15.

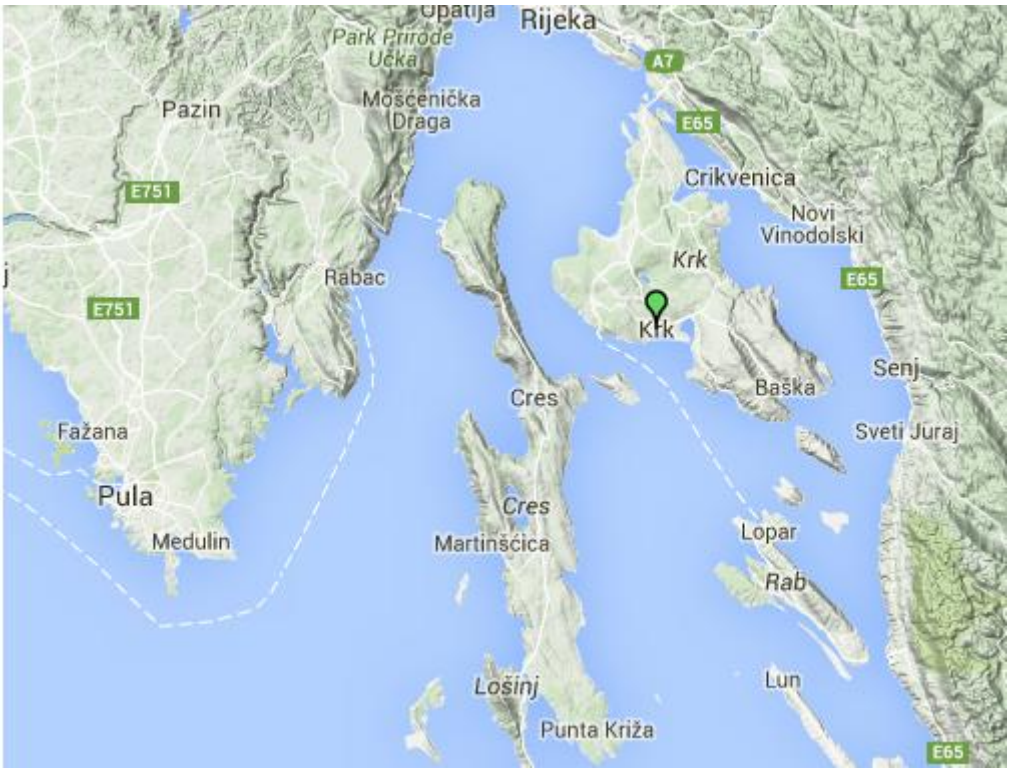

11.3.3 Tip 509 – Modelkeramik 2b, Mazzeo Saracino 13D/B, Lavizzari Pedrazzini 8b (T. 17)

Ogledni primjerak: Stinica PN 158, kat. 16
Ukupno: 6
Literatura:
Datacija: 15. pr. K. - 0

Ovaj tip šalica obuhvaća one primjerke koje karakteriziraju rub i trbuh istovjetne visine, odnosno svaki element zauzima 1/2 posude. Profil trbuha uglavnom je poluloptast, ali ponekad poprima lagano bikonični oblik. Iako je interna kronologija *Sarius* šalica još uvijek slabo definirana, ovaj se tip smatra derivacijom ranijih oblika, odnosno Tipa 196, što ga smješta u središnje razdoblje augustova doba, odnosno od prijelaza milenija na dalje (Mantovani 2011: 177).

Prema L. Mazzeo Saracino riječ je o najčešćem obliku *Sarius* šalica, pa je tako i na kvarnerskome području ovaj tip najbrojniji s primjercima iz Osora, Grobnika – Grobišća i Stinice, a prema oblikovanju ramena ovom bi se tipu mogao pripisati i inv. 287 s Porta Pisane u Krku. Unutar ovog tipa javlja se i najveći broj cjelovitih posuda pa samim time i pečatiranih posuda.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	509	PN 158, kat. 16	Sarius		Schindler Kaudelka 2b	Dno-ukrašena stijenka	Podvodni nalazi	-15. - 0.
	515	260/694	Sarius	00509	Modelkeramik 2b	Cjelovita posuda	Kavanela	-15. - 0.
	558	634	Sarius	00509	Modelkeramik 2b, Atlante 13D	Cjelovita posuda	Kavanela	-15. - 0.
	559	AZO1359	Sarius	00509	Modelkeramik 2b	Cjelovita posuda	Kavanela	-15. - 0.

	560	AZO191/625	Sarius	00509	Modelkeramik 2b	Cjelovita posuda	Kavanela	-15. - 0.
	561	746	Sarius	00509	Modelkeramik 2b	Cjelovita posuda	Grobišće	-15. - 0.

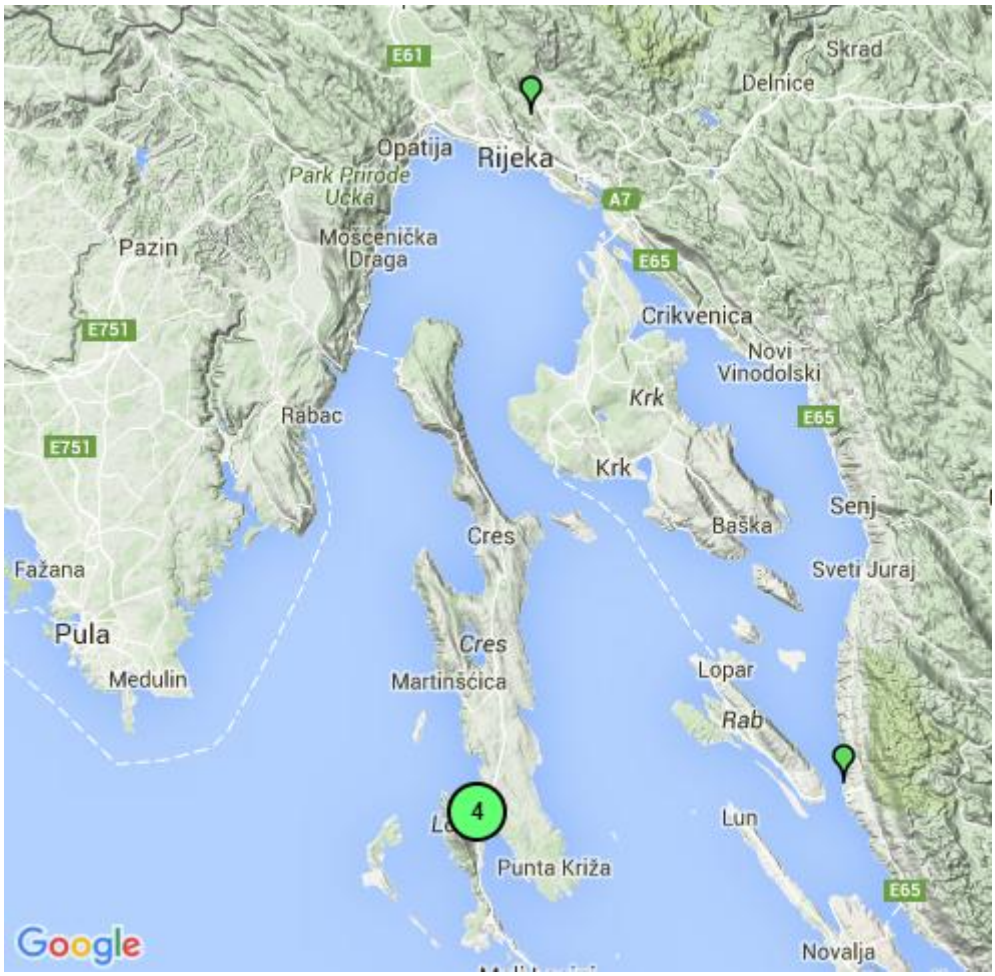

11.3.4 Tip 562 – Modelkeramik 2d, Mazzeo Saracino 13D/B-C (T. 18)

Ogledni primjerak: PPMPH 751 (Grobnik-Grobišće)
Ukupno: 1
Literatura:
Datacija: 0-?

Tip 562 obuhvaća *Sarius* šalice čiji je rub izrazito razvijen u visinu, te tako obuhvaća 2/3 ili čak 3/1 posude, dok je trbuh niži, poluloptasti, a ponekad i „spljošten“. Kod primjerka inv. 562 rame i prijelazno suženje prema rubu tek su neznatno naglašeni, toliko da se dvodijelnost posude gotovo gubi. Ručke su nešto manje u odnosu na prethodne tipove. Razlika između tipa 509 i 562 u pojedinim tipologijama nije posve jasna, pa bi tako primjerak s Grobnika (inv. 562), iako mu visina ruba iznosi više od visine trbuha, bio blizak pojedinim primjercima koje Mazzeo Saracino smješta u svoj tip B (Mazzeo Saracino 1985: tav. LXXVI, 3). Kronologija ovog tipa također je nedefinirana, no početak se zasigurno smješta unutar Augustova doba.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	562	751	Sarius		Modelkeramik 2d	Cjelovita posuda	Grobišće	-30. - +15.

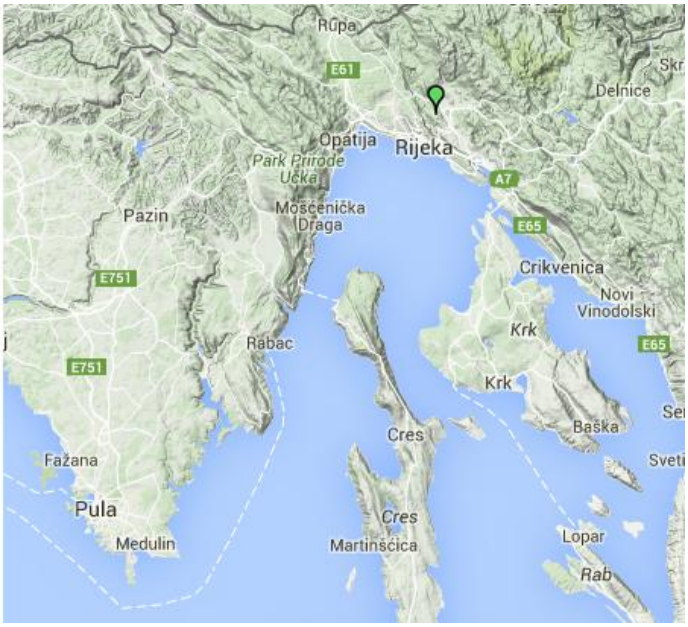

11.4 Šalice *Sarius* - ukrašene stijenke (T. 18)

Osim morfološke, reljefno ukrašena *terra sigilata* omogućava i stilističku analizu temeljenu na dekorativnim motivima koji se javljaju unutar reljefnih ukrasa posuda. Dosadašnji pokušaju izoliranja pojedinih pečatnika (tal. *punzone*, njem. *punzen*) s posuda na kojima je prisutan pečat, nisu se pokazali posve uspješnima u definiranju pojedinih stilova posebice iz razloga što je tek manji dio posuda pečatiran, a problemi se očituju posebno kod obrade fragmentarnoga materijala. Tek kombinacija pojedinih pečatnika može s većom sigurnošću pomoći u identifikaciji proizvođača, a s nalazom novih primjeraka redovito se identificiraju i novi pečatnici te nove kombinacije. No, poneki majstori ipak se mogu raspoznati lakše od drugih, kao što je slučaj s *Clemensom* (Schindler Kaudelka 2000a: 57).

Primjerci *Sarius* šalica s ukrasom grupirani su prema kombinaciji pečatnika i njihove kompozicije te pečata kada je prisutan.

11.4.1 Primjerci s pečatom

11.4.1.1 Hilarus

Nalaz id i mjesto:	**UKRAS**	**Pečat**	LITERATURA
515, Osor	**Šifra:** 082 **Tip:** Reljefna **Motiv:** Kompozicija **Opis:** Par dorski stupova s bukranima na mjestu kapitela, povezani festonima. Između bukrana nalazi se križna kompozicija akantusova lišća, omeđena s dvije patere i dvije rozete. S jedne strane posude unutar kompozicije nalazi se pečat HILARI. Ispod festona dvije rozete uokviruju figuru zeca ili psa (?) u trku prema lijevo. **Iz literature:** Mantovani 2011: t. LXXV, 1a, 1b, 1f; Panciera 1985: fig. 2; Fava 1962, : 66, n. 499;	**Tekst:** HILARI **Čitanje:** Hilarus **Iz literature:**	Sticotti, Nowotny 1896: 171; Makjanić 1982: 52, t.1/1, 2/2; CIL III: 15121; Brusić 1999: 27, n. 292;

Pečatnici:

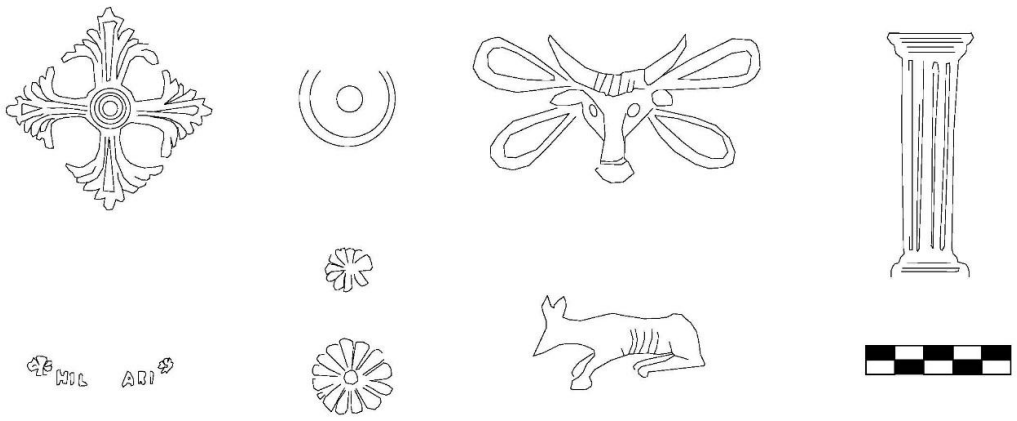

Prema OCK *Hilarusova* se proizvodnja smješta između 20 g. pr. K. i 10 po. K., a pečat se javlja kako na *ACO* čašama tako i na *Sarius* šalicama (*OCK* 2000: n. 29). Pojedini pečatnici *Hilarusove* proizvodnje nalaze analogije u Adriji i Fiumani (Mantovani 2011: tav. LXXV), bukrani s festonima analogni su još i primjercima iz Bologne i Altina (Fava 1962: 66, n. 499, Panciera 1985, fig. 2.) iako im nedostaju bočni kapljičasti elementi, a proizvodi ovog keramičara rasprostranjeni su na području sjeverne, posebice sjeveroistočne Italije te na Magdalensbergu (Mazzeo Saracino 1985: 223, Brusić 1999: 27). Na području provincije *Dalmatie* proizvodnji majstora *Hilarusa* mogli bi odgovarati ulomak iz Burnuma (Borzić 2011: 281, t. 3/5) te, na temelju pečatnika sa stiliziranom kolonom na kojoj je patera (za motiv vidi Mantovani 2011: t. LXXVI, 1g), jedan iz Narone (Topić 2003: 189, t. 2/12).

11.4.1.2 Clemens

Nalaz id:	**UKRAS**	**Pečat**	LITERATURA
561, Grobnik-Grobišće	**Šifra:** 086 **Tip:** Reljefna **Opis:** Gornji registar: Grupa tri nepravilna cvijeta između kojih se nalazi izduženi list. Donji registar: naizmjenično kompozicija lišća iz kojeg izlaze po dva pupoljka (nar?) i prikaz ptica (ponekad vrlo loše izvedbe). Između registara nalaze se	**Tekst:** CLEMENS **Čitanje:** Clemens **Grafit:** (na dnu reljefni znakovi C M I?) **Iz literature:** Borzić 2010: t. 21; Borzić2011: 281, t. 1/1, 3/1, 4.	Cetinić 1996: 196;

	slova pečata.		

Pečatnici:

Prema podacima iz OCKa *Clemens* je bio aktivan između 10 g. pr. K. i 15 po. K. kada je proizvodio u velikom broju i *Aco* čaše, no Z. Brusić navodi mogućnost postojanja druge faze proizvodnje ovoga majstora koja bi se smještala u tiberijevsko-klaudijevsko doba, a unutar koje ovaj autor smješta i posudu s Grobnika (Brusić 1999: 26)[142].

Pečatnik izduženog lista mogao bi odgovarati onima iz Akvileje (Novak, V. 1980), Adrije (Mantovani 2011: t. LXVII/2e) te n. 282 iz V. Mrdakovice (Brusić 1999: 101, fig. 48), međutim na primjerku iz Grobnika vrlo je loše izveden, kao uostalom i svi drugi ukrasni motivi, a posebno oni ptice. Veliki nepravilni cvjetovi, na našem primjerku izrazito loše realizirani, prisutni su u nešto boljoj izvedbi na jednom ulomku iz San Vito al Tagliamento (Lavizzari Pedrazzini 1989: t. 4/2). Pečatnik oblikovan snopom listova iz kojih izlaze dva kratka pupoljka prisutan je na *Clemensovoj* šalici iz Ljubljane (Plesničar Gec 1972: CLXXIII, 900/8), gdje se nalazi u kontekstu s Consp. 3 tanjurom s *in pp* pečatom, *Consp*. 32 zdjelicom i KTS Tip 2 (ili 240) što govori u prilog datiranju ovoga konteksta od Tiberijeva doba na dalje. Vrlo je sličan pečatnik i na posudama iz Burnuma t. 1/1 (čiji je donji pečat također sličan našem primjerku) te t. 2/5 (Borzić 2011)

[142] Nije posve jasno prema kojim kriterijima s obzirom da bi drugu fazu trebali karakterizirati geometrijski ukrasni elementi, koji na posudi s Grobišća nedostaju.

U Burnumu se ovaj majstor javlja na tri sigurno identificirana primjerka, a vjerojatno mu pripada još pet ulomaka (Borzić 2011: 281). Ulomak vrlo sličan burnumskom t. 4/8 potječe iz Tilurija i također je pripisan *Clemensu* (Šimić-Kanaet 2004, Šimić-Kanaet 2010: t. 38/422). Na području Liburnije, prema posljednjoj sveobuhvatnoj objavi (Brusić 1999) *Clemensovo* se ime javlja 10 puta, što njegov pečat čini najčešćim, međutim, vjerojatno bi se stilističkom analizom pečatnika tom broju mogao dodati još pokoji nepotpisani ili fragmentarni primjerak[143].

Na cijelom području gornjega Jadrana te u njegovom zaleđu proizvodi ovog majstora vrlo su česti, a pojavljuje se i u Apuliji i Panoniji (za distribuciju Lavizzari Pedrazzini 1989: 283, n. 3), a s obzirom na posebnu koncentraciju na području današnjeg Veneta, M. P. Lavizzari Pedrazzini pretpostavila je venetsko podrijetlo ovog majstora, na što bi upućivao i njegov *nomen simplex* (Lavizzari Pedrazzini 1987: 95), dok bi prema distribuciji nalaza, posebno primjerka čaše lošije izvedbe, radionica mogla biti locirana na području između Bologne-Padove-Ravenne ili pak u Akvileji (Lavizzari Pedrazzini 1989).

11.4.1.3 Stil blizak Clemensu

Prema analogijama pojedine smo pečatnike pokušali atribuirati određenom majstoru, no u slučaju posude inv. 588 možemo tek reći kako je moguća atribucija stilu *Clemensa*, iako nisu svi pečatnici jasno definirani. Osim toga, element koji bi mogao najbolje identificirati majstora, br. 4, javlja se na Magdalensbergu, no bez pečata.

Nalaz id:	**UKRAS**	**Pečatnici**	Datacija
558, Osor	**Šifra:** 083 **Tip:** Reljefna **Motiv:** Biljni motiv - PROTOGEOMETRIJSKA **Opis:** 2x kompozicija s dva lista, dvije grančice i dva tučka, u obliku križa (vidi Schindler Kaudelka). U sredini cvijet sa šest latica iz kojeg izlazi list hrasta (vidi Ordona). Svaki element flankiran je s cvijetom sa šest latica. Po vrhu teče friz s točkicama. **Iz literature:** Schindler Kaudelka 2000a:	**1.** Motiv lista javlja se na *Clemensovim* posudama (vidi gore), ali i na onim *L. Sarivsa* (Schindler Kaudelka, Schneider 1998: 312, n. 144) **2.** nedovoljno specifičan pečatnik, no prisutan na primjerku iz Torcella (*Clemens*) i Altina	Prema nalazima iz Altina ovaj se motiv smješta u najraniji horizont *Sarius* šalica

[143] Lavizzari Pedrazzini pretpostavlja oko 60 primjeraka (Lavizzari Pedrazzini 1989: 285)

	fig. 28/29, Vanderhoven 1988: fig. 34, n. 82,Schindler-Kaudelka 1980: t. 91, S/6, Lavizzari Pedrazzini 2003	(Lavizzari Pedrazzini 2003: 1d) **3.** Friz se pojavljuje na *Anthiocusovoj* posudi i nekoliko *Clemensovih* s V. Mrdakovice, na posudama iz Isere (Ciotola 2011: 163-164), Altina te na posudi iz Adrije (*L. Sarivs Svrvs*) **4.** Pojavljuje se na primjerku bez pečata s Magdalensberga	
Pečatnici: 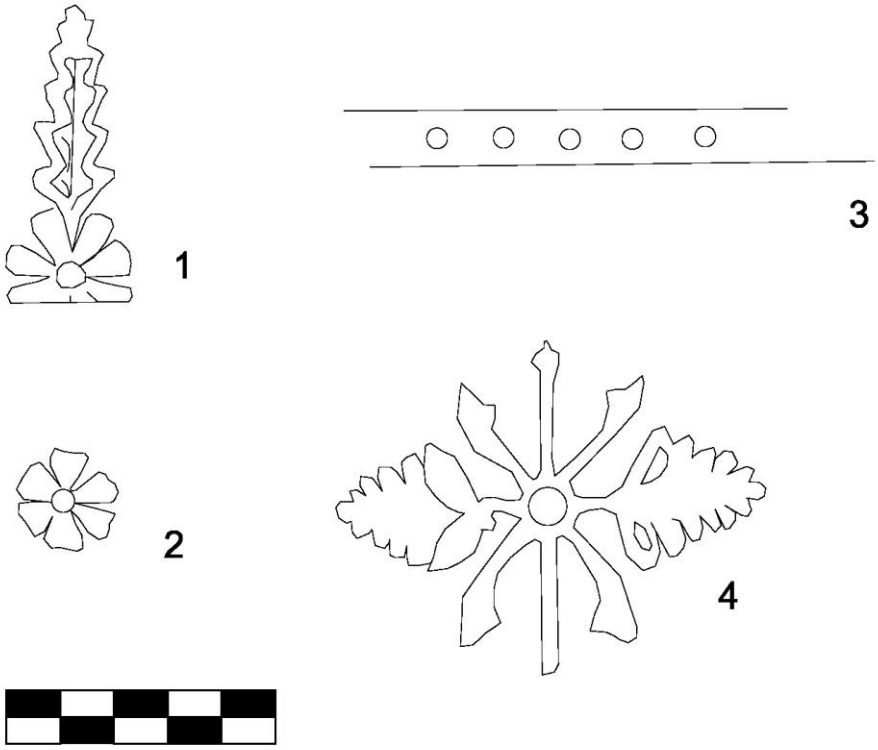 			

11.4.1.4 *Stil ulomka 245 – Clemens?*

Ukras ulomka s Porta Pisane u Krku malih je dimenzija, što otežava rekonstrukciju ukrasa pa niti raščlamba pečatnika nije olakšala potragu za analogijama.

Sveukupni stil ukrasa s vrlo tankim viticama koje se na vrhu frču, te točkicama (bobice?) dosta je karakteristična i nedvojbeno podsjeća na ukras s *Aco* čaše iz Abana, za kojeg autorica smatra da je nastao pod utjecajem aretinske proizvodnje (Lavizzari Pedrazzini 1995: 129, t. 10: 4-7). S obzirom na učestalost *Clemensovih* proizvoda unutar brojnih primjeraka čaša koje čine tzv. depozit iz Montirona (Abano), a čija je proizvodnja, prema Lavizzari Pedrazzini također povezana uz aretinske prototipe, možda bi se i za ovaj ukras trebalo tražiti paralele unutar proizvodnje ovog majstora. Moguće je da bi se uz ovaj ili slični ukras mogao povezati i ul. inv. 229 (T. 18).

Nalaz id:	**UKRAS**	**Pečatnici**	LITERATURA
245, Porta Pisana	**Šifra:** 043 **Tip:** Reljefna **Opis:** Biljno-stilizirani motiv. **Iz literature:** Lavizzari Pedrazzini 1995: 129, t.10: 4-7	**1.** vitice zavinutih završetaka i bobice **2.** nedefinirani stilizirani motiv	
Pečatnici: 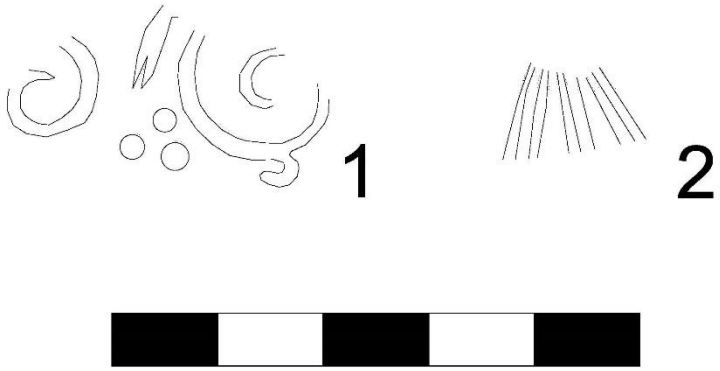			

11.4.1.5 Pečat [..] I ili I [..]

Na ulomku inv. 274 (T. 18) s Porta Pisane jasno je vidljivo četverokutno pečatno polje unutar kojeg se razabire jedno slovo. S obzirom da je ulomak vrlo mali, bilo je teško, odnosno gotovo nemoguće, odrediti na koju bismo ga stranu trebali okrenuti, pa je tako teško razlučiti radi li se o prvom ili zadnjem slovu imena. Zbog toga, uzet ćemo u obzir obje varijante, iako je ona prema kojoj se slovo nalazi na kraju ipak vjerojatnija.

Pečati unutar pečatnoga polja na sjeveroitalskoj reljefnoj keramici nešto su rjeđi od onih s pojedinim slovima smještenima unutar samoga ukrasa. Na području Liburnije

(vidi Brusić 1989: t. XXVII/86; 1999: fig. 56) to su *Clemens*, no u *tabuli ansati*, ATERCO *in pp*, te FVSCI (*Fuscus*) unutar četvrtastoga polja. Upravo bi potonji mogao odgovarati ulomku s Porta Pisane ukoliko prihvatimo da je vidljivo slovo posljednje i da odgovara slovu I, što je u obje varijante vrlo vjerojatno. Na Krčkom ulomku osim pečatnoga polja vidljivi su i nedefinirani dekorativni elementi. S obzirom na njihov nepravilni oblik, posebice onog smještenog ispod pečata, mogli bismo ih pripisati biljnom ukrasu. Upravo se takav ukras, s velikim „mekanim" listovima, javlja na posudi iz V. Mrdakovice n. 268 na kojoj je prisutan *Fvscvsov* pečat (Brusić 1999: fig. 44). Za ovog se keramičara, prema nalazima kalupa, pretpostavlja proizvodnja u Ravenni (Mazzeo Saracino 1985: 191).

Izvan Liburnije pečat unutar četvrtastog pečatnog polja koji odgovara epigrafskim podacima ulomka inv. 274 jest dvoredni M. SER/LAETI (OCK 1904) poznat iz Russi (Mazzeo Saracino 1977: 34, n. 915). Međutim, s obzirom da je na primjerku s Krka sačuvan tek jedan ugao pečatnoga polja, nije moguće ustanoviti koliko je varijanta dvodijelnoga pečata moguća. Osim toga, pečat na primjeru iz Russi ima tek četverokutni okvir, a ne reljefno uzdignuto pečatno polje. Osim potonjeg, epigrafski bi odgovarao i pečat ANNI iz okolice Ravenne, no nije jasno kojeg je on oblika (Mazzeo Saracino 1985: 224). Ostali pečati koji odgovaraju epigrafski ulomku inv. 274 nisu poznati u četvrtastom pečatnom polju (npr. A. TERENTI), no kao što *Fvscvs* pečatira na više načina (vidi Maselli Scotti 1974-75: 494, fig. 8, Mazzeo Saracino 1979) isto je moguće i za druge majstore.

Druga je varijanta u kojoj je vidljivo slovo prvo u natpisu, no što se dosad poznatih pečata na reljefnoj sjeveroitalskoj sigilati tiče, mogao bi odgovarati jedino IVCVNDI, za koji prema *OCKu* nisu poznati pečati u četverokutnome polju, iako se oni javljaju na glatkoj sigilati. No i u ovom slučaju vrijedi mogućnost različitih načina pečatiranja.

Ipak, prema navedenom, a uzimajući u obzir oblik i slova pečata, ali i ono malo ukrasa što se sačuvalo, najvjerojatnijom se pretpostavkom čini rekonstrukcija pečata kao *Fvscvs*, posebice jer je ovaj pečat prisutan u Liburniji. Međutim, i ova varijanta ostaje tek pretpostavka.

11.4.1.6 *Stil blizak* Fvscvsu *ili* Athimetusu

Posuda inv. 559 iz Osora izrazito je loše sačuvana[144] te se za njezin opis i grafičke priloge oslanjamo isključivo na rad R. Makjanić. Prema samoj autorici, ali i prikazima koje donosi, jasno je jedino kako se ukras ove posude sastoji od većeg lista okruženog drugim, po svoj prilici biljnim elementima. Na fotografiji se razabire list nepravilnih završetaka na kojem su prisutne žile, što upućuje na dosta naturalistički prikaz, kakav se nalazi na posudama atribuiranima *Fvscvsu* i *Athimetusu.* Ostale elemente nije moguće razabrati, no vjerojatno nije riječ o grozdovima, već prije o pupoljcima i/ili viticama.

Nalaz id:	**UKRAS**	**Pečatnici**	LITERATURA
559, Osor	**Šifra:** 084 **Tip:** Reljefna **Motiv:** Biljni motiv **Opis:** Kompozicija lišća i vitica. Loše sačuvana, raspoznaje se jedan veći list loze(?) **Iz literature:** Brusić 1999: fig. 49/286-288, 290, 313	**1.** List vinove loze ili bršljana(?), prisutan na posudama stila *FVSCI* i *ATHIMETI*	Makjanić 1982
Pečatnici: 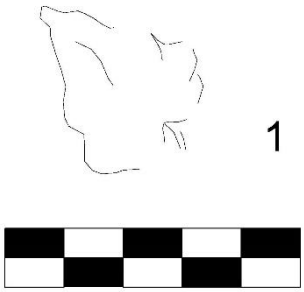 			

11.4.1.7 Stil blizak L. Sarivs Svrvsu

Različite varijante pečata odnose se na *Svrvsa*, majstora (roba) unutar radionice *L. Sarivsa*. Njegovi pečati u prvoj fazi, *Svrvs Sari L. s.*,jasno označavaju servilni status, dok oni druge faze dokazuju njegov oslobođenički status glaseći *L. Sarivs L. l. Svrvs*, a

[144] Posudu nismo bili u mogućnosti pregledati prilikom posjeta Arheološkoj zbirci u Osoru zbog radova na postavu.

na glatkoj su sigilati prisutni i njegovi pečati s *nomen simplex SVRI*. Prema pojedinim autorima *Svrvs* se dosta rano osamostalio te započeo vlastitu proizvodnju koja je imala izrazito široku distribuciju te je, između ostalog, obuhvaćala čak i Etruriju, matično područje aretinske reljefno ukrašene sigilate, Rim i Maltu. Osim *Sarius* šalica ovaj je keramičar proizvodio i druge oblike reljefno ukrašene keramike (Atlante 10D, 12D, 14D), što je rijetkost s obzirom da je poznato još samo za *Aco Acastusa*. Različiti su autori pokušali interpretirati *Svrvsovo* podrijetlo, no većina ih je mišljenja kako se radi o orijentalcu (Lavizzari Pedrazzini 2003: 218 s ranijom literaturom). Mogućnost smještanja *Svrvsove* radionice na područje Altina, kako predlaže Lavizzari Pedrazzini, temelji se na stilističko-morfološkim analogijama s posudama koje su ovdje pronađene, a pripadale bi ranoj fazi razvoja ove vrste, no nedostaju čvrsti dokazi za takvo stajalište (Lavizzari Pedrazzini 2003: 219).

Na kvarnerskom području nisu se sačuvale posude s pečatom ovog keramičara, međutim na temelju analogija s potpisanim materijalom mogli bismo mu pripisati nekoliko pečatnika:

Nalaz id:	**UKRAS**	**Pečatnici**	LITERATURA
560, Osor	**Šifra:** 085 **Tip:** Reljefna **Motiv:** Biljni motiv **Opis:** 5 redova stiliziranih listića (ljuski), iznad koji se nalaze točkice/bobice koje tvore stilizirane grozdove **Iz literature:** Šimić-Kanaet 2010: t. 34/356, Mantovani 2011: tav. XLVII/4.	**1.** Brojni primjerci, neki s pečatom	Makjanić 1982
197, Porta Pisana Krk	**Šifra:** 027 **Tip:** Reljefna **Opis:** Biljni motiv s lišćem i prikazom ptice s raširenim krilima **Iz literature:** Mantovani2011: LXXXI/1f.	**2.** Motiv ptice prisutan na posudi iz Adrije s pečatom (Ukras 27)	
508, Stinica	**Šifra:** 079 **Tip:** Reljefna **Motiv:** Biljni motiv **Opis:** Glavni motiv: Veliki listovi smješteni u grupi od tri, između kojih se	**3.** Friz s motivima vinove loze prisutan je na primjeru iz Ordone s pečatom **4.** prisutan u Adriji s	Miholjek, Stojević 2012.

	smješta cvijet šipka. Friz: iznad g. motiva i vodoravne profilacije vidljiv je gornji registar kojeg tvore listovi loze i grozdovi. Sl. model ukrasa Comacchio, Ordona. **Iz literature:**Stenico 1971, Maselli Scotti 1977 : n.24, *Fortuna maris* 1990: fig. 1, Spagnolo Garzoli et al. 2008: 83, tav. XXV/c,Šimić-Kanaet 2010 : t. 36/391.	pečatom (..SARI LS). Sličan na Magdalensbergu s pečatom (t. 43/1, 44/3) **5.** Prisutan u Trentu s pečatom (..IV SLLS LS..) te unutar dekorativnog elementa sličnog inv. 508 **6.** Ne nalazi precizne analogije	
244, Porta Pisana Krk	**Šifra:** 042 **Tip:** Reljefna **Opis:** Prikaz psa s ogrlicom u trku desno i biljni motiv **Iz literature:** Schindler Kaudelka, Schneider1998: 386, n. 140, D'Abruzzo 1983: 102, n. 7, fig. 10	**7.**Biljni ukras **8.**Biljni ukras – pupoljak? **9.**Biljni ukras **10.** Prikaz psa poznat s ulomka iz Tiazza (Pordenone) (Fasano 1988)	
Pečatnici: 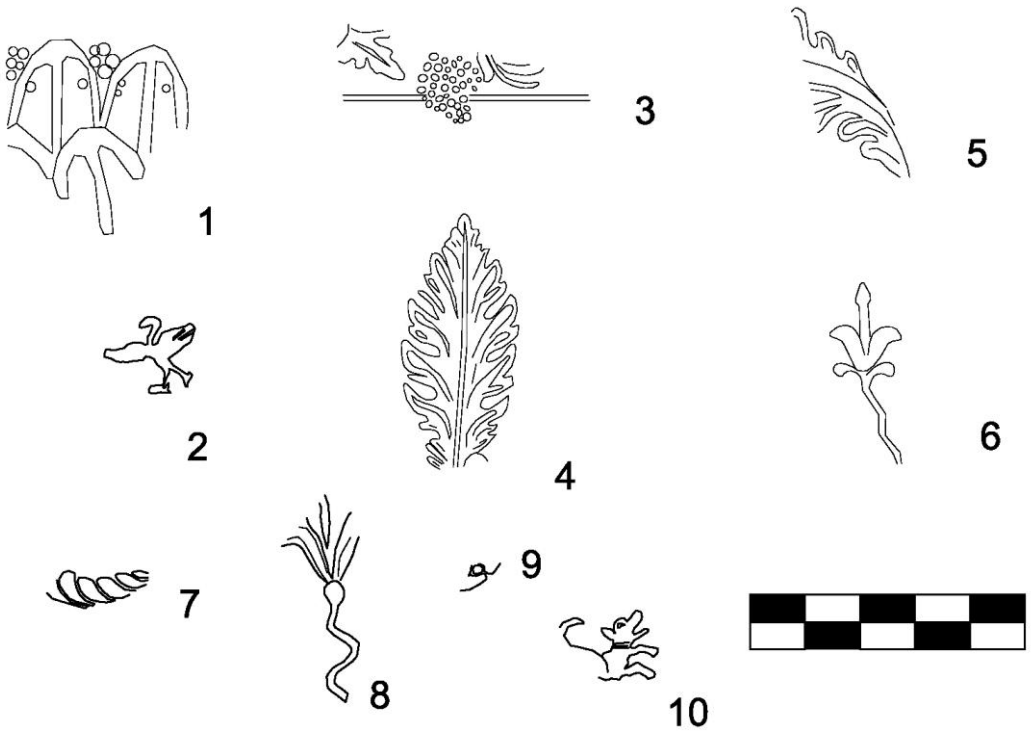 			

Pečatnik **br. 1** nalazi se na brojnim primjercima kao samostalni ukras koji prekriva cijelu posudu ili u kombinaciji s drugim, uglavnom biljnim ukrasima. Atribucija *Svrvsovoj* radionici moguća je prema primjercima iz Tag-Solg i Adrije na kojima su prisutni pečati (Mantovani 2011: 175).

Atribucija pečatnika **br. 2** *Sarivs Svrvsv* potvrđena je na temelju nalaza iz Adrije na kojem je prisutan pečat *L. Sarivs L. l. Svrvs*, a gdje se ovaj motiv javlja zajedno s biljnim motivom lista, kojeg na ulomku iz Krka možemo naslutiti lijevo od ptice. Pečat s posude iz Adrije jasno upućuje na to kako je riječ o drugoj fazi proizvodnje kada je *Svrvs* oslobođenik, no još uvijek djeluje unutar *Sarivsova* proizvodnoga središta (Mantovani 2011: 174). Iako je primjerak iz Adrije znatno kvalitetnije izvedbe, motiv kojeg vjerojatno treba interpretirati kao čaplju (Mantovani 2011:233), javlja se isključivo na ovoj posudi te ga prema tome s velikom sigurnošću pripisujemo stilu *Svrvsa*.

Friz vinove loze (**br.3**) na primjerku iz Stinice (Miholjek, Stojević 2012: 159, t. 5/1) tek je fragmentarno sačuvan, pa je njegova rekonstrukcija teža. Ovaj je motiv, prema A. Stenicu, dosta rijedak na sjeveroitalskoj keramici, dok je karakterističan za srednjoitalsku proizvodnju. Osim toga, autor navodi kako je lišće vjerojatno realizirano pomoću dva pečatnika, dok su grozdovi i vitice realizirani slobodno (bez pečatnika) (Stenico 1971: 147), što atribuciju stiničkoga primjerka čini dodatno otežanom jer je na njemu upravo motiv grozda najbolje sačuvan. Međutim, potvrda takve pretpostavke mogle bi biti dvije posude s brodoloma Valle Ponti kod Comacchia, kojima je ukrasna površina također skandirana u dva registra, a na jednoj je prisutan pečat *L. Sarivs L. l. Svrvs.* I ovdje je friz realiziran listovima, no između njih smještaju se sitni cvjetovi.

Međutim, u kombinaciji s pečatnicima **br. 4, 5, 6** atribucija *Svrvsu* postaje vjerojatnija. Kombinacija većeg lista kojeg flankiraju dva manja povijena lista te pupoljci vrlo je česta unutar sjeveroitalske keramičarske proizvodnje (vidi npr. Spagnolo Garzoli et al. 2008: 83, tav. XXV/c za slični motiv ali *Anthiocusove* proizvodnje), no analizom pojedinih pečatnika pokazalo se kako je list **br. 4** prisutan u Adriji na posudi s pečatom (Mantovani 2011: t. LXXII/2b), onaj **br. 5** identičan je primjerku iz Trenta gdje se nalazi u gotovo istovjetnoj biljnoj kombinaciji te nosi pečat, za kojeg autorica navode da je dvojni: *[L. Sar]ivs L(vci) l(ibertvs) S[vrvs] i L(vcivs) S(arivs) [Svrvs]* (Oberosler 1995: 306, 316, t. 16/8). Slični je pečatnik, ponovo u

kombinaciji s onim br. 4, te možda i onim br. 6, prisutan na primjerku iz Stramare, no bez indikacije proizvođača (Maselli Scotti 1977: T. II/3). Upravo pečatnik **br. 6** ostaje nešto izoliraniji unutar sjeveroitalskoga ukrašenog posuđa, naime, nismo pronašli identičan primjer. Sličnost je međutim moguća s pečatnikom tav. XCI iz Adrije kojeg V. Manotovani smješta unutar *Svrvsova* stila (Manotovani 2011), a u kombinaciji s pečatnicima bliskima br. 4. i 5. nalazimo slične pupoljke i na Magdalensbergu, uvijek s istovjetnim pečatima no na oblicima Atlante 10D (Schindler Kaudelka 1980: t. 43/1, 44/3).

Slična procedura atribucije provedena je i za ulomak inv. 244. Valja odmah napomenuti kako najprepoznatljiviji pečatnik, onaj **br. 10**, ne nalazi zadovoljavajuće analogije. Na nalazu iz Teana (okolica Pordenone) sačuvan je stražnji dio životinje, pa iako bi se prema položaju repa mogao usporediti s primjerkom iz Krka, nije moguće potvrditi istovjetnost pečatnika. Međutim, kao dodatna indikacija moguće istovjetnosti i prikaz je cvijeta (pečatnik **br. 9**, vidi niže) koji se uočava na oba ulomka (Fasano 1988: 99-100, n. 22). Slična je situacija i s pečatnikom n. 21 s Magdalensberga, gdje su također prisutna oba elementa, no prikaz psa je drukčiji (Schindler Kaudelka, Schneider 1998: 325, n. 21).

Pečatnik **br. 7** blizak je onom br. 140 s Magdalensberga, gdje se nalazi unutar biljne kompozicije ispod koje su vidljiva slova RIVS (Schindler Kaudelka, Schneider 1998). No slični se pečatnici javljaju često na *Svrvsovim* proizvodima, ali okrenuti za 180 stupnjeva. Valja napomenuti da se takav pečatnik međutim nalazi i na *Policarpovoj* posudi drukčije morfologije iz V. Mrdakovice (Brusić 1999: fig. 47/275)[145].

Pečatnik **br. 8** također nalazi analogiju na Magdalensbergu, no na *Aco* čaši bez pečata (Schindler Kaudelka 1980: 15/19). Donji dio (peteljka) ovog pečatnika, te pečatnik br. 7, vrlo su bliski onima na *Aco* čaši iz Adrije s pečatom *Savrivs L. l. Svrvs* (Dallemulle 1975: fig. 8/6) te pečatniku čija je atribucija nepoznata (Mantovani 2011 t. CV/45). Za atribuciju fragmentarno sačuvanog pečatnika **br. 9**, koji bi mogao kriti prikaz cvijeta sa srcolikim laticama, nema dovoljno elemenata.

Na području provincije Dalmacije *Svrvsov* stil javlja se u obliku pečatnika br. 1 u Burnumu (Borzić 2011: t. 3/4) te Tiluriju (Šimić Kanaet 2010: t. 34/356).

[145] S obzirom na raznovrsne načine grafičkog prikazivanja ukrasa teško je odrediti koliko su pečatnici doista slični, posebno kada nisu objavljeni zasebno ili na kvalitetnim fotografijama.

11.4.1.8 *Stil posude 509*

Posuda pronađena u Stinici, dosta je istrošene površine i nije pregledana uživo, no prema grafičkim prikazima (Miholjek, Stojević 2012: t. 5/2) moguće je razlučiti pojedine pečatnike. Friz (**br. 4**) realiziran je nizom okomitih srcolikih elemenata koje bismo mogli interpretirati kao listiće. U tom slučaju nalazi analogije na posudi iz s. Basilio di Ariano (D'Abruzzo 1983: fig. 3/a). No motiv bi mogao biti interpretiran i kao ovuli, doduše, lošije izvedbe. Cjelokupna organizacija ukrasnih motiva podsjeća na posudu t. 11/14 oblika 3 s Magdalensberga, gdje su na vrhu ukrasa vidljivi ovuli ispod kojih se nalazi kantaros oko kojeg su postavljene grančice s listićima i pupoljcima. Motiv palmete s trodijelnim središnjim listom nismo uspjeli pronaći u literaturi, iako su varijacije ovog motiva vrlo učestale (vidi Schindler Kaudelka 1980: Punzen O, P). Pečatnik **br. 2** podsjeća i na slične elemente prisutne na posudi iz uvale Veštar (Rovinj), no ovdje su posve drukčije raspoređeni (Bekić et al. 2011: 74/1201).

Nalaz id:	**UKRAS**	**Pečatnici**	LITERATURA
509, Stinica	**Šifra:** 088 **Tip:** Reljefna **Motiv:** Stilizirano / geometrijsko **Opis:** Friz sa srcolikim elementima ispod kojeg je vidljiva kompozicija s palmetom, te kompozicija s kraterom s podignutim poklopcem okruženog sa srcolikim (biljnim?) elementima **Iz literature:** Schindler-Kaudelka 1980: t, 11/14, D'Abruzzo 1983: 97, fig. 3/a	**1.** Element kratera **2.** Element srcolikih listića/pupoljaka? **3.** Palmeta **4.** Friz srcolikih elemenata/ovula	Miholjek, Stojević 2012
Pečatnici: 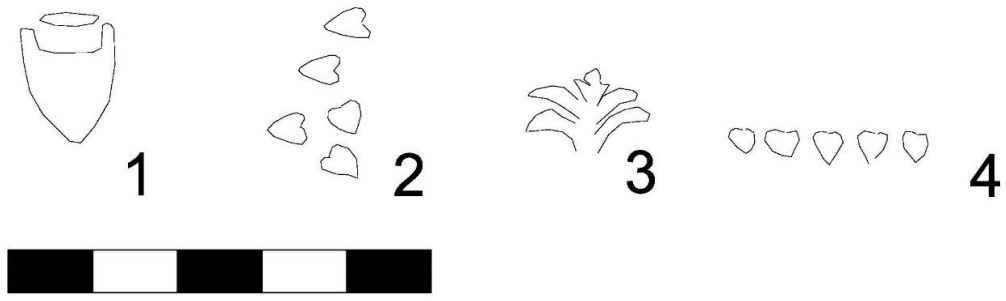			

11.4.1.9 *Stil posude 562*

Identična posuda onoj s Grobnika (Cetinić 1996: sl. 17[146]) objavljena je kod Z. Brusića, pa osim ako se ne radi o grešci (tj. posuda je mogla biti objavljena s navodom pogrešnog lokaliteta[147]), i doista je riječ o istovjetnoj posudi, to bi bilo vrlo rijetko jer su istovjetne šalice *Sarius* dosad uglavnom nezabilježene. Što se ukrasa C motiva (**br. 1**) tiče, valja napomenuti da je prilikom pregleda grobničke posude ustanovljeno kako se ustvari radi o vlatima trave ili uskim pupoljcima tek neznatno proširenima pri vrhu, što je na pojedinim elementima jasno vidljivo, iako ih je većina vrlo loše sačuvana. Donji dio ukrasa čine elementi oblikovani kao jednostavne latice s dvostruko ocrtanim rubovima.

Nismo pronašli analogije ovim pečatnicima, a i sam motiv, biljni no izrazito stilizirani, nije ustanovljen na objavljenim *Sarius* šalicama, dok bi se tek stilski mogao približiti ulomku iz groba 8 s V. Mrdakovice (Brusić 1999: 107, 185, fig. 53, n. 321). Možemo jedino dodati kako Z. Brusić ovu posudu smješta u drugu fazu proizvodnje ove keramičke vrste.

Nalaz id:	**UKRAS**	**Pečatnici**	LITERATURA
562, Grobnik-Grobišće	**Šifra:** 087 **Tip:** Reljefna **Motiv:** Stilizirano / geometrijsko **Opis:** Prvi registar: motivi u obliku slova C retrogradno. Možda stručci trave ili pupoljci? Drugi registar: elementi u obliku latica. **Iz literature:** Brusić 1999: fig. 46, n. 274	**1.** motiv u obliku slova C retrogradno **2.** element u obliku latica	Cetinić 1996

[146] Orijentacija ukrasa na sl. 17 ne odgovara realnoj orijentaciji gornjih ukrasa C oblika, već odgovara onima na primjerku iz V. Mrdakovice. Zbog tog se razloga donose dvojne table.
[147] Prema provjeri koju je proveo T. Brajković (Muzej Grada Šibenika) doista bi se moglo raditi o grešci, te ovom prilikom kolegi zahvaljujem na iznimnom trudu i pomoći.

Pečatnici:

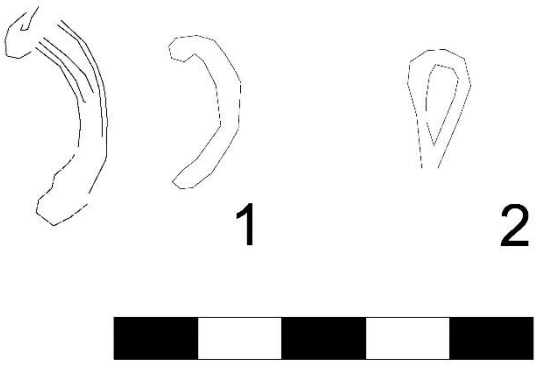

11.4.1.10 *Motivi friza i motivi koje nije moguće rekonstruirati*

Element friza ili bolje rečeno ukrasni vodoravni element koji zatvara ukrasno polje s gornje strane vrlo je čest na *Sarius* šalicama, ali i na *Aco* čašama (inv. 286?). Prema pojedinim autorima ovaj je element preuzet iz helenističke keramike, no javlja se i na „aretini". Osim već prikazanih friznih ukrasa, slijedi pregled onih ulomaka gdje je friz jedini sačuvani element, uz iznimku inv. 284 gdje je vidljiv dio donjeg ukrasnog elementa, koji međutim nije dovoljno sačuvan za podrobnu interpretaciju. Frizevi s vodoravno postavljenim trolisnim elementima česti su posebice na *Aco* čašama, no, kako je razvidno iz analogija, česti su i na *Sarius* šalicama, zbog čega ih je nemoguće povezati uz stil pojedinog keramičara.

Nalaz id:	**UKRAS**	**Pečatnici**	LITERATURA
284, Porta Pisana u Krku	**Šifra:** 049 **Tip:** Reljefna **Opis:** Biljni friz s trolisnim spojenim elementima (vrh na lijevo). Ispod, cvjetni element s okomitim tučkom i barem dvije latice (ljiljan?). Vrlo sličan ukras nalazi se i na *Aco* čašama (npr. Lavizzari Pedrazzini 1995, str.113) **Iz literature:** Schindler-Kaudelka 1980: Punzen W, 23, 25,Panciera 1985: 161-162, fig. 1a-b , Brusić, 1999: 113, 186, n. 371, Šimić-Kanaet 2010: t. 40/442.	**1.** biljni element, palmeta? Ljiljan? (ne nalazi analogije) **2.** biljni friz trolisnih vodoravnih elemenata u nizu	

286, Porta Pisana u Krku	**Šifra:** 050 **Tip:** Reljefna **Opis:** Biljni friz s trolisnim spojenim elementima (vrh na lijevo), ispod i iznad središnjeg listića nalaze se tanki izdanci. Vrlo sličan ukras nalazi se i na *Aco* čašama (npr. Lavizzari Pedrazzini 1995, str.113) **Iz literature:** *Atlante delle forme ceramiche* II: LXXIII, 5, Graue 1974: t. 72/7, Schindler-Kaudelka 1980: t. 65/187, Maselli Scotti, 1977: tav. II/6.	**3.** friz s trolisnim spojenim elementima s po dva izdanka	
321, Porta Pisana u Krku	**Šifra:** 051 **Tip:** Reljefna **Opis:** Biljni friz s trolisnim spojenim elementima (vrh na lijevo), ispod i iznad središnjeg listića nalaze se deblji izdanci s kružnim završetkom. Vrlo sličan ukras nalazi se i na *Aco* čašama (npr. Lavizzari Pedrazzini 1995, str.113) **Iz literature:** Schindler-Kaudelka 1980: t. Punzen W, 5a?	**4.** Biljni friz s trolisnim spojenim elementima s po dva izdanka zaokruženih završetaka	
287, Porta Pisana u Krku	**Šifra:** 089 **Tip:** Reljefna **Opis:** Reljefni ukras sačuvan pri spoju s ručkom. Rekonstrukcija nije moguća.		
Pečatnici: 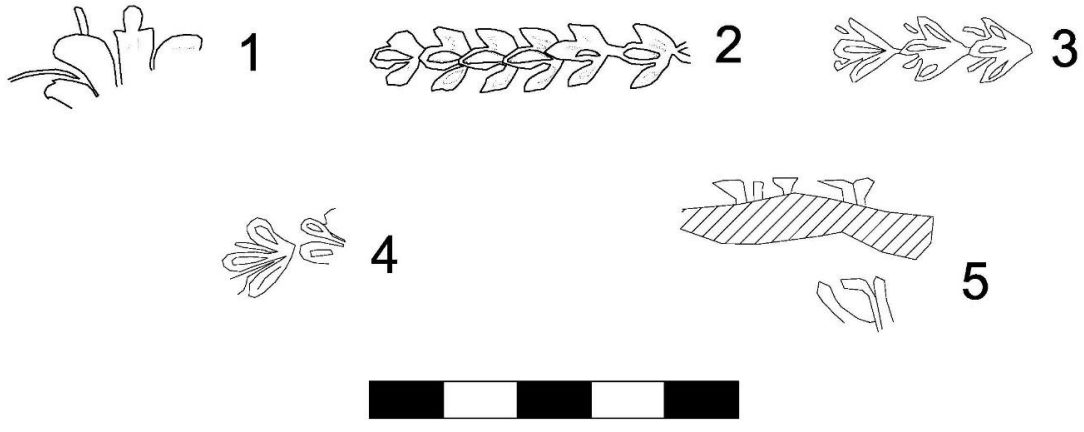 			

11.5 Ulomci reljefno ukrašene ITS dvojake atribucije (T. 18)

11.5.1 Inv. 283 – ručka

Ukupno: 1

Kanelirana trakasta ručka koja oblikom podsjeća na ručke *Sarius* šalica, a mogla bi im odgovarati i s obzirom na fakturu. Potječe s lokaliteta Porta Pisana.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
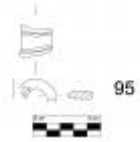	283	95	Terra sigillata			Ručka	Porta pisana	

11.5.2 Inv. 288 – dno

Ukupno: 1

Ulomak profilirane noge koja bi mogla pripadati *Sarius* šalici ali i nekom drugom obliku reljefno ukrašene sigilate. Potječe s lokaliteta Porta Pisana u gradu Krku.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	288	99	Sarius		Modelkeramik 2h	Dno	Porta pisana	

11.5.3 Inv. 430 – dno

Ukupno: 1

Dno koje bi zbog unutarnjeg premaza nanesenog s vidljivim tragovima kista moglo pripadati *Sarius* šalici dvojake je atribucije jer s vanjske strane nedostaje premaz. Ukoliko je riječ o ovom obliku, tada bi pripadao tipu Modelkeramik 2l i bio bi jedini primjerak te vrste iz Senja (lok. Štela).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	430	54c_1_17	Sarius		Modelkeramik 2l	Dno	Štela	

12 TIPOLOGIJA KERAMIKE TANKIH STIJENKI S PODRUČJA SJEVERNE LIBURNIJE

12.1 Organizacija kataloga

Dosadašnji pokušaji uspostavljanja „globalne“ tipologije keramike tankih stijenki, kao onaj A. Ricci (Ricci 1985) koji se temelji na srednjoitalskom prostoru, nisu pružili zadovoljavajuće rezultate kod primjene na materijal s lokaliteta rasprostranjenih diljem Carstva. Naime, keramika tankih stijenki izrazito je regionalizirana, odnosno, nakon njene najranije pojave pa do kraja 1. st. pr. K., do kada je moguće pratiti istovjetne oblike vjerojatno srednjoitalske proizvodnje, proizvodnja započinje u provincijama gdje se miješa s lokalnim keramičkim vrstama i različitim *tradicijama*, kako onom željeznodobnom tako i onom helenističkom, razvijajući specifične regionalne izričaje. Zbog tog je razloga, ovisno o regiji iz koje potječu nalazi, poželjnije koristiti tipologije temeljene na pojedinim lokalitetima, što je posebno važno kod kronološke definicije.[148]

Stog smo se razloga u ovom istraživanju koristili tipologijama keramike tankih stijenki s Magdalensberga (Schindler Kaudelka 1975, 2012), iz emonskih nekropola (Plesničar Gec 1977) te onih s raznih lokaliteta sjeverne i središnje jadranske Italije i Slovenije jer se upravo na tim područjima nalazi najveći broj analogija, a na području Dalmacije, koja bi bila idealno komparativno područje, dosad nisu uspostavljene opsežnije tipologije. S obzirom da se raniji tipovi mogu gotovo bez iznimke smjestiti unutar tipologije s Magdalensberga, preuzimamo i njihovu nomenklaturu „Schindler Kaudelka br.“, a tek se ponekad učinilo nužnim koristiti tipologiju iz Cose, koja je navedene kao „Marabini br.“ (Marabini Moevs 1973) te onu iberijskoga poluotoka, navedenu kao „Mayet br.“ (Mayet 1975). Kasniji tipovi mogu se dobro nadovezati na emonski materijal, te će uglavnom biti obilježeni s nomenklaturom „Plesničar-Gec t., t./br.“. U slučaju kada pojedini tip ne nalazi analogije na ovim lokalitetima, obilježen je skraćenim navodom lokaliteta (npr. „Angera br.“) ili ustaljenim nazivom (npr. *boccalino a collarino*). Kada je bilo moguće ustanoviti analogiju s tipologijom

[148] Više o ovom problemu u poglavlju *Metodološke pretpostavke*. Vidi i Airoldi 2013: 199-200.

reljefnoukrašene helenističke i rimske keramike iz Liburnije, donosi se i taj navod u obliku „Brusić br.“. Ostale analogije donose se u literaturi.

Sistematizacija tipova temelji se na svim karakteristikama posuda, ne samo na morfologiji, odnosno prate se keramička struktura i njena boja, eventualni premaz i način ukrašavanja, te se kombinacijom ovih elemenata formiraju tipovi. Takav je pristup nužan s obzirom na različite načine izvedbe posuda kroz različita razdoblja. Kada je to bilo moguće keramičke strukture uspoređene su s Fabrikatima prema definiciji s Magdalensberga (Schindler Kaudelka 1975). S obzirom da Fabrikati određuju i kronološke odrednice, Tipovi su tako i poredani. Predložene datacije temelje se kako na referentnim tipologijama, tako i na drugim analogijama, kako bismo dobili što širi raspon, a koji je indikator mogućeg početka i kraja korištenja pojedinog tipa na regionalnoj razini.

12.1.1 Organizacija tipologije kvarnerskih nalaza

Dok je kod ITS preuzeta nomenklatura prema tipovima iz *Conspectus* 1990, kao što je navedeno, kod KTS, s obzirom na heterogenost i regionalizaciju njezine proizvodnje, nije bilo moguće primijeniti jednu tipologiju. Osim toga, kod ove je keramičke vrste bilo potrebno uspostaviti sustav otvorenog tipa koji dopušta unos novih tipova. Naime, iako smo u radu pokušali obuhvatiti što više lokaliteta i materijala koji se čuva u muzejima, ipak moramo uzeti u obziri kako su neka istraživanja još uvijek u tijeku i novi će se tipovi neizbježno pojaviti tijekom budućih istraživanja. Kako bi sustav, zamišljen prvenstveno kao alat koji omogućava pregled regionalne pojavnosti ove keramičke vrste mogao funkcionirati i u budućnosti, otvoreni sustav pokazao se neizbježnim. Valja imati na umu kako je većina tipologija osmišljena na temelju jednog lokaliteta, gdje je mogućnost pojave novih tipova ograničena, dok kod regionalne tipologije to nije slučaj. Upravo iz tog razloga na sličan je način oblikovana tipologija A. Ricci unutar *Atlante delle forme ceramiche* II 1985, Ricci 1985.

Sama baza podataka podnosi takav sustav s obzirom da se grupiranje tipova provodi pozivanjem na ID broj oglednog primjerka, no pri razradi tipologije unutar disertacije Tipovi su poredani kronološki, odnosno prema fabrikatima, kako bi ukazalo na evoluciju KTS i njezino prihvaćanje na Kvarneru. Rezultat takvog postupka prilagodbe elektroničkom katalogu rezultirao je popisom čiji brojevi nisu poredani od manjeg prema većem. Uzeta je u obzir mogućnost dodjeljivanja novih brojeva

pojedinim tipovima, no odbačena je zbog nemogućnosti unosa toga broja unutar baze podataka, a i ta bi procedura otvoreni sustav pretvorila u zatvoreni. Zbog toga od iznimne se važnosti pokazalo izjednačavanje s postojećim tipologijama. Na taj je način obrađena KTS iz Lombardije što se pokazalo učinkovitim jer se, poštujući izrazitu raznolikost ove keramičke vrste, nije nametnula nova nomenklatura koja bi dodatno otežala buduća istraživanja i iziskivala opetovano izjednačavanje.

Ukrasi koji se odnose na KTS prikazani su u katalogu ukrasa (Prilog 4), te kod svakog pojedinog nalaza.

U nastavku se donosi pregledni sažetak izjednačavanja unutar kojeg su Tipovi smješteni prema rednom broju, od manjeg prema većem, koji bi trebao pomoći u preglednosti, odnosno praćenju tipologije i teksta *Rasprave*.

ČAŠE		
Tip ID	***Analogija***	***Tabla***
1	Brusić 402-407	T. 21
177	Schindler Kaudelka 26/Mayet IIIBa	T. 19
213	Schindler Kaudelka 13/14	T. 20
214	Schindler Kaudelka 19c	T. 20
215	Schindler Kaudelka 1	T. 19
253	Schindler Kaudelka 2, Brusić 394-395	T. 19
254	Schindler Kaudelka 5/6, Brusić 394-395	T. 20
255	Schindler Kaudelka 124, 128 (4, 6, 16)?	T. 20
258	Schindler Kaudelka 6d	T. 20
308	Schindler Kaudelka 43	T. 20
311	Schindler Kaudelka 12/13	T. 20
313	Schindler Kaudelka 35b	T. 20
347	Schindler Kaudelka 20	T. 19
446	Bonis?	T. 21
459	Angera 9/Ticino C22	T. 21
464	Portorecanati fig. 243	T. 21
471	Ricci 1/135	T. 21
539	Plesničar-Gec t. 2/1,2, Ricci 1/364?	T. 20
549	/	T. 21
550	Topić n. 17	T. 21
ZDJELICE		
Tip ID	***Analogija***	***Tabla***
2	Schindler Kaudelka 103, Ricci 2/231, 2/402, 2/403 s a la barbottine ukrasom	T. 24

3	Ricci 2/231 bez ukrasa	T. 24-25
216	Schindler Kaudelka 115	T. 23
237	Schindler Kaudelka 28	T. 22
238	Schindler Kaudelka 84	T. 23
240	Schindler Kaudelka 68	T. 22-23
397	Schindler Kaudelka 50	T. 23
400	Martin t. 4/2	T. 26
403	Brusić 2000: 27	T. 26
405	Angera 4 *similis*	T. 25
439	Schindler Kaudelka 134, Plesničar-Gec T. 1/21, 24	T. 24
444	Plesničar Gec t. 1/42-53	T. 26
ŠALICE		
Tip ID	***Analogija***	***Tabla***
6	Plesničar Gec t. 1/70	T. 26
388	*Boccalino monoansato*, *boccalino a collarino*, Angera 16, Luni CM 3155, Marabini LXVIII, Hayes Mug type 2	T. 27-28
396	Plesničar Gec t. 1/35	T. 26
413	/	T. 27
416	Hayes Mug type 1	T. 28
453	Plesničar Gec t. 1/77	T. 26

12.2 Čaše

12.2.1 Tip 347 - Schindler Kaudelka 20 (T. 19)

Ogledni primjerak: Porta pisana 157
Ukupno: 6
Datacija: -200/175 – -50/25 pr. K.
Fabrikat: A (Fakture 58, 80, 92, 102)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 54-56

Visoka čaša s ravnim, ponekad konveksnim dnom koja se prema ramenu širi, dok je rub izvijen, lagano konkavan i ponekad s vanjske strane profiliran. *A la barbottine* ukras oblikovan je sitnim točkicama koje tvore razno oblikovane stilizirane girlande – uglavnom u obliku slova U. Odgovara tipu Marabini I/Ricci 1/1/Mayet 1/Vegas 23A koji se javlja s ukrasom ili bez i tipičan je rani oblik KTS koji se još u 2. st. pr. K. razvio na području južne Etrurije – sjevernog Lacija (Ricci 1985: 243-244). M. Marabini Moevs ovaj oblik povezuju uz metalne situle te smatra kako je njima inspiriran i točkasti ukras (Marabini Moevs 1973: 49). Rasprostranjenost ovih čaša nije ograničena na matično područje, već se javljaju i u Noriku (Schindler Kaudelka 1975: t. 20), na gornjem Jadranu, jadranskoj središnjoj i južnoj Italiji i Siciliji (Mercando 1974d, 1979, De Boe, Vanderhoeven 1979: 111, fig. 26/16, Brecciaroli Taborelli 1996-97: 200, Pelagatti 1969-70: 88, Buora et al. 1995: 117, Denaro 2008: tav. XLI/Ak 32-33, 35-36), Lombardiji i Piemontu (Tassinari 1998: 45, Dezza 2014: 61), na zapadnom Mediteranu, gdje je moguća i lokalna proizvodnja (Almagro 1955: 278, Lopez Mullor 1989: 94-99). Ovaj je oblik najranija KTS koja se javlja na istoku, od 2.st. pr. K. prisutan je u Ateni, no najčešća mu je datacija kraj 2. – cijelo 2. st. pr. K. (Korint, Delos, Rheneia). Prisutan je još u Makedoniji: Heraclea Lyncestis i Stobi; Turskoj: Aegae; na Cipru: Nea Paphos; u Izraelu: Tel Anafa. U Korintu je relativno brojan, a datacija bi mogla biti *post* 44. pr. K., gdje se smješta uz još osam tipova italske KTS. U Pergamonu, u kontekstima druge polovice II st. pr. K. ovaj je tip lokalne proizvodnje (Ricci 1985: 243-244, Lopez Mullor 1989: 97, Warner Slane 1990: 93, n. 192, Rotroff 1997: 221, n. 1784, Lund 2002: 7-8).

Lokalna proizvodnja pretpostavljena je na temelju različitosti faktura i u Lombardiji, preciznije u Milanu i Cremoni (Ceresa Mori 1991: 44, Cassi 1996: 83-84, Tassinari 1998: 45) te na području gornjeg Jadrana, u Akvileji i Ravenni (Airoldi 2013:

201)[149]. Za područje Kvarnera zanimljiv je nalaz ovog tipa na prijevoju Okra/Razdrto, za kojeg se pretpostavlja povezanost s Tarsatičkom lukom (Horvat, Bavdek 2009: 70, 402, t. 40/2), ali i na drugim slovenskim lokalitetima kako na obali tako i u unutrašnjosti (Horvat 1997: 127, sl. 50).

Početak proizvodnje ove posude izazvao je dosta nedoumica, no prema dataciji brodoloma Grand Conglue kod Marseja koja se smješta između 200/175 g. pr. K. moguće je pretpostaviti njezin početak u prvim desetljećima 2. st. pr. K. (Benoit 1954: 38, Benoit 1961: 103-104). Marsejski nalaz daje informacije i o modalitetima izvoza ovih posuda, koje su komercijalizirane zajedno s rodskim i grčko-italskim amforama i crnopremazanom keramikom. Druga četvrtina 2. st. pr. K. je datum koji odgovara i pretpostavci prema materijalu iz Cose (Marabini Moevs 1973: 50-51), a s tim se slaže, nakon opsežne analize objavljenih primjeraka, i Lopez Mullor (Lopez Mullor 1989: 95). Izvoz bi ipak, prema pojedinim autorima, trebalo smjestiti nakon sredine 2. st. pr. K. (Ricci 1985: 243-244). Kraj proizvodnje smješta se kroz rano augustejsko doba, a na nekim se lokalitetima javlja sve do kraja 1. st. pr. K. (Lopez Mullor 1989: 96, Tassinari 1998: 45).

Na području sjeverne Liburnije ovaj je tip uočen samo u gradu Krku na lok. Porta pisana, gdje se većina primjeraka javlja unutar istovjetnoga sloja. S obzirom da ostali materijal s lokaliteta nije obrađen, teško se opredijeliti za točniju dataciju. Međutim, indikativno je da su 4 ulomka koji pripadaju ovom tipu jedini nalazi KTS iz SJ 019. Izdvaja se također inv. 347 i to zbog sive vanjske površine, dok je ona unutarnja narančaste boje. Same karakteristike faktura ulomaka upućuju na različite proizvodnje, no zbog fragmentarnosti ulomaka (nije sačuvan niti jedan rub) ne bismo se sa sigurnošću opredijelili za njihovu provenijenciju, iako je moguće da potječu i iz sjeverne Italije, što bi ih smjestilo unutar 1. st. pr. K. (Cassi 1996: 84). Na drugim istočnojadranskim lokalitetima ovaj je oblik za sad zabilježen na rtu Ploča (Šešelj 2010: 198) i u Saloni (von Gonzenbach 1975: 198, fig. C/60, 61).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	250	62	Keramika tankih stijenki	00347	Schindler Kaudelka 20?	Dno	Porta pisana	-175 - -25

[149] Za pretpostavljena proizvodna središta vidi poglavlje *Identifikacija proizvodnih središta ITS i KTS*.

117	306	117	Keramika tankih stijenki	00347	Schindler Kaudelka 20f (simil.)	Dno	Porta pisana	-175 - -25
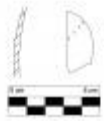 157	347	157	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 20	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-175 - -25
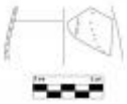 158	348	158	Keramika tankih stijenki	00347	Schindler Kaudelka 20a	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-175 - -25
159	349	159	Keramika tankih stijenki	00347	Schindler Kaudelka 20a	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-175 - -25
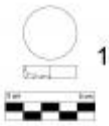 160	350	160	Keramika tankih stijenki	00347	Schindler Kaudelka 20?	Dno	Porta pisana	-175 - -25

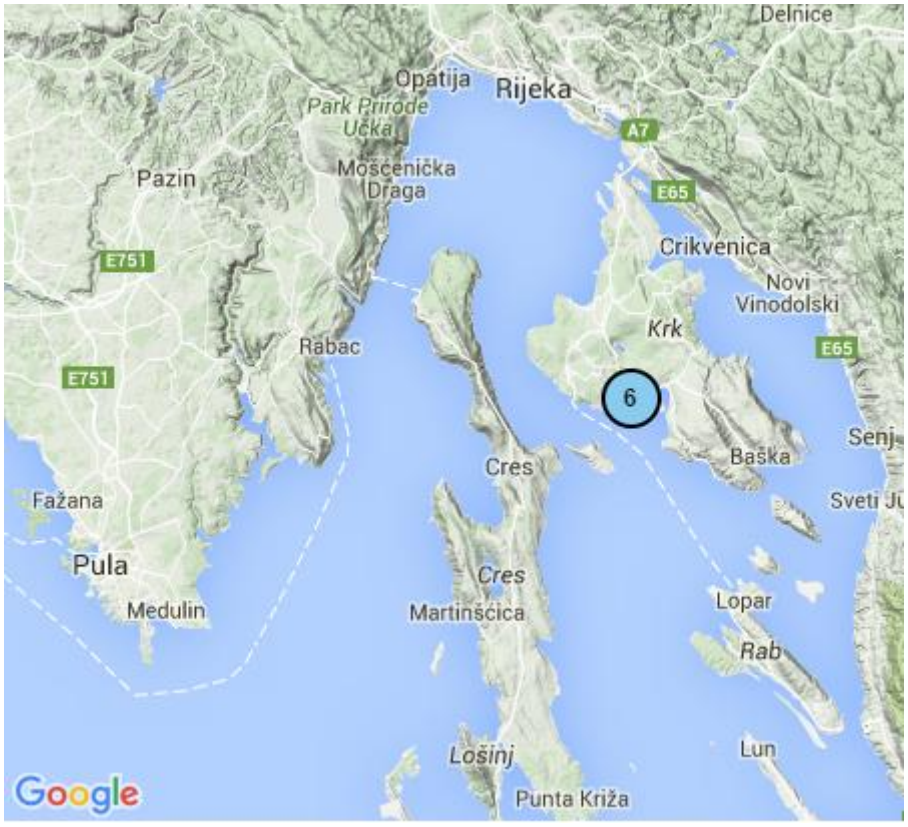

12.2.2 Tip 215 - Schindler Kaudelka 1 (T. 19)

Ogledni primjerak: Porta pisana 22
Ukupno: 3
Datacija: -50 – -20
Fabrikat: A (Faktura 56)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 37-38

Čaša jajolikog oblika s višim konkavnim ili nižim izvijenim i zadebljanim rubom. Na prijelazu prema ramenu stijenke se sužavaju. Dno je istaknuto, ponekad oblikovano kao niska noga. Na ramenu je posuda glatka, dok se na površini trbuha javlja ukras izduženih klinastih prutića realiziranih *a la barbottine* tehnikom smještenih u okomitim ili dijagonalnim redovima. Riječ je o jednom od najranijih oblika KTS zabilježenih na Kvarneru, dok njegova distribucija obuhvaća cijeli Mediteran (Schindler Kaudelka 1975: 37-38). Ovaj bi oblik kod A. Ricci odgovarao tipovima 1/20 i 1/102, iako autorica kao Schindler-Kaudelka tip 1 ustvari navodi tip 20.[150] Prema tipologiji iz Cose, smješta se u Oblik Marabini VII. Oblik je nastao u srednjoitalskim radionicama, no od polovice 1. st. pr. K. pretpostavlja mu se proizvodnja i u onim sjeveroitalskim (Tassinari 1998: 45). Dobro datirani kontekst nekropole Persona (Ornavasso) smješta jednu od njegovih varijanti nakon 40. g. pr. K., a javlja se i na području Ticina (De Micheli 1997: 219, form 19)[151] s datacijom u augustejsko doba. Nalaz ovog tipa unutar odbačenog materijala iz via Retratto u Adriji upućuje na mogućnost postojanja radionice na ovom području koja je proizvodila ovaj i slične oblike koji su potom tu i distribuirani (Mantovani 2012: 224).

Prema nalazima s Porta pisane u Krku, zasad jedinom lokalitetu gdje se na Kvarenu javlja ovaj tip, teško je odrediti kontekst i dataciju sloja u kojem je pronađen (SJ 16) s obzirom da materijal s lokaliteta nije u cijelosti obrađen, međutim, smatramo indikativnim da se u istom sloju javljaju tanjuri *Consp*. 1.

[150] Vrlo se često kod pojedinih autora nalaze analogije pojedinih tipova s tipologijom Atlante II, no primijećeno je da komparacije vrlo često ne odgovaraju (pa se tako za ovaj oblik navode i 1/20 i 1/17 i 1/103, što dovodi do ne male zbrke). Zbog tog ćemo razloga navoditi samo onu analogiju koja u potpunosti odgovara pojedinom tipu, bez pokušaja uniformiranja sa svim najkorištenijim analogijama.
[151] Teško je odrediti odnosi li se tip Form 19 na ovaj ili slijedeći tip s Kvarnera.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	198	5	Keramika tankih stijenki	00215	Schindler Kaudelka 1-2	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - -20
	215	22	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 1f	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - -20
	256	68	Keramika tankih stijenki	00215	Schindler Kaudelka 1g-i, 20d, f	Dno	Porta pisana	-50 - -20

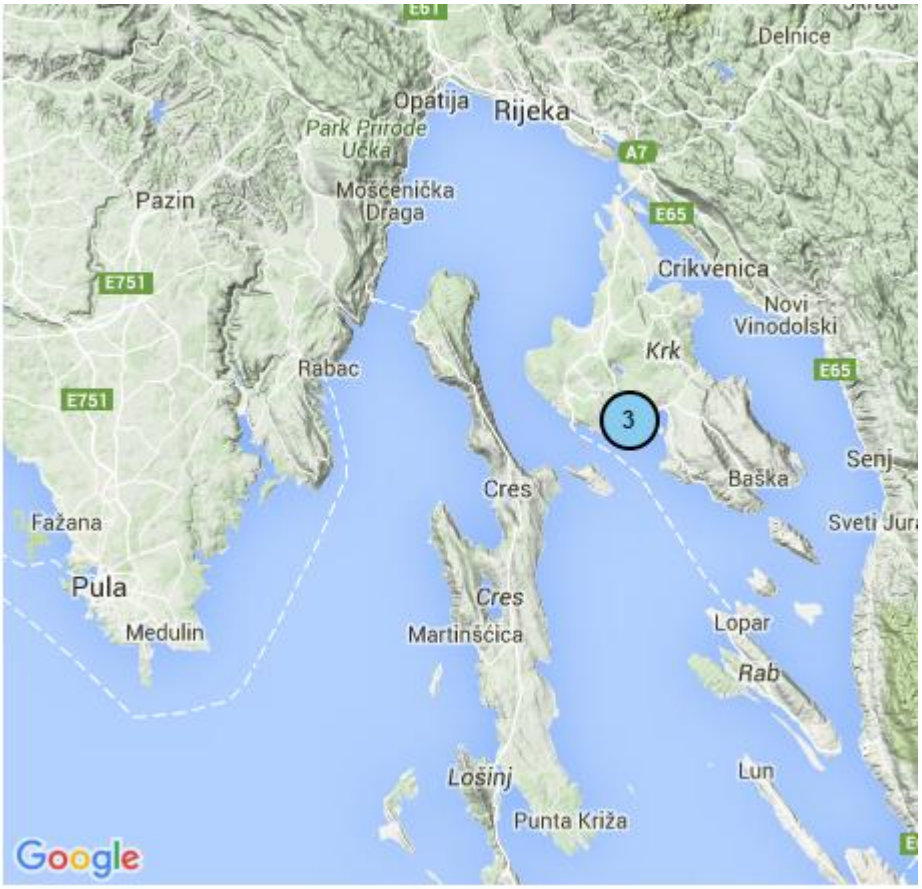

12.2.3 Tip 177 - Schindler Kaudelka 26/Mayet IIIBa (T. 19)

Ogledni primjerak: Jadranovo-Lokvišće
Ukupno: 3
Datacija: -75/-45 – -25
Fabrikat: A (Faktura 49, 58)
Literatura: Mayet 1975: 30, Schindler Kaudelka 1975: 58-59

Ulomak konkavnog, pri vrhu zadebljanog ruba čija visina ponešto varira od ulomka do ulomka. Teško je odrediti točne analogije jer je kod većine primjeraka sačuvan samo rub i tek manji dio prijelaza prema stijenkama, koji ipak upućuje na to da bi stijenke mogle tvoriti jajoliku čašu, što ovaj tip čini vrlo sličnim s tipom Schindler Kaudelka 1, iako je on karakteriziran ukrasom *a la barbottine* prutića. Oblik bi se mogao približiti i tipu Marabini VII. Primjerci koji potječu iz nekropola sjeverne Italije smještaju ovaj tip u drugu polovicu - kraj 1. st. pr. K. što bi odgovaralo i kontekstu nalaza s Lokvišća, gdje je nađen s nekoliko ulomaka crnopremazane keramike oblika Lamb. 5 i 7 (vidi *Conubia gentium* 1999: 60, tomba 3/2, 174, tomba 119/9 i dr.). Ulomak s Porta pisane (grad Krk) bi se također mogao smjestiti u taj raspon, dok za ulomak iz Senja nemamo detaljnije informacije nalaza. Valja napomenuti kako su inv. 351 i inv. 432 izrađeni od istovjetne fakture.

Ukras zareza utisnutih kotačićem javlja se samo na ulomku s Porta pisane, a jedinu analogiju za morfološki sličnu posudu s utisnutim zarezima nalazimo upravo kod oblika Mayet IIIBa, iako je na primjercima koje donosi ova autorica rub nešto niži (Mayet 1975: 30, pl. VII/51-54). Također, na području kantona Ticino (Locarno), u augustejsko-tiberijevsko doba, javlja se sličan oblik s ukrasom utisnutih zareza, međutim u sivoj fakturi (De Micheli 1997: 220).

Prema materijalu iz Cose ovaj se oblik smješta od prve četvrtine 1. st. pr. K. do augustovskoga doba, no u nekropolama Ticina i drugim lokalitetima čest je u augustovskom dobu (Marabini Moevs 1973: 66-68). Na području sjeverne Italije pretpostavljena je proizvodnja ovog tipa u Akvileji (Airoldi 2013: 201), a često ga se povezuje uz čašu s točkastim ukrasom koji podsjeća na Tip 1, iako je oblik ruba nešto drukčiji (npr. Biondani 2005b: 213, fig. 137.3).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	177		Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 26/133, Marabini 4, Mayet 3	Rub	Lokvišće	-75- -25
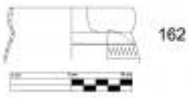	351	162	Keramika tankih stijenki	00177	Schindler Kaudelka 1d, 7a, 26a	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-75- -25
	432	27_1_19	Keramika tankih stijenki	00177	Schindler Kaudelka 26a	Rub	Vitezovićeva ulica	-75- -25

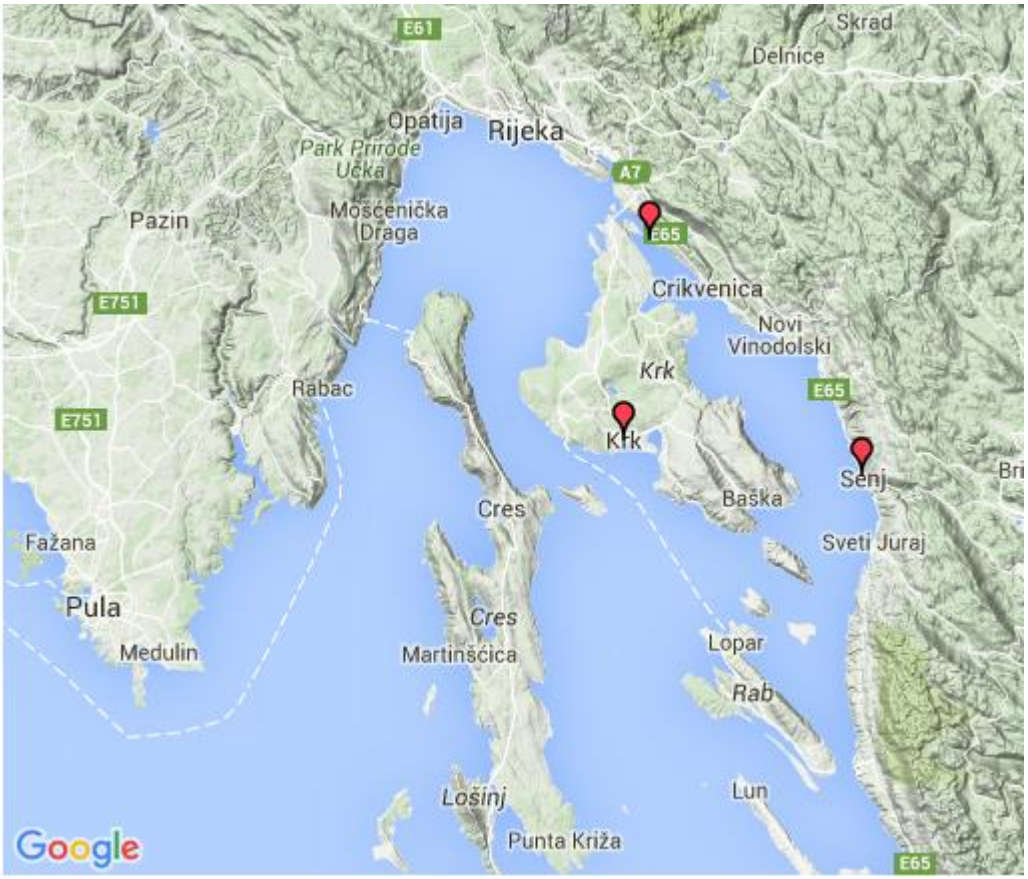

12.2.4 Tip 253 - Schindler Kaudelka 2, Brusić 394-395 (T. 19)

Ogledni primjerak: Porta pisana 65
Ukupno: 14
Datacija: (-50) -20 – -10 (+50 po. K.)
Fabrikat: A (fakture 56-58)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 39-41, Brusić 1999: 189, 392, 394-395

Čaša slična Tipu 215, od koje se međutim razlikuje zbog cilindričnog tijela. Rub je uvijek nizak, iako različito oblikovan, odvojen je od stijenki suženjem koje je često naglašeno vodoravnim urezom. Dno može biti nenaglašeno ili tek neznatno suženo i odvojeno od stijenki urezom. Ukras *a la barbottine* prutića postavljenih u pravilnim okomitim redovima, najčešće na cijeloj površini trbuha ili u *clusterima*, uglavnom je odvojen od ramena tankom urezanom linijom.

Ovaj se oblik proizvodi kroz 1. st. pr. K. u srednjoitalskim radionicama, a od ranoga Augustova doba vjerojatno i u onima sjeverne Italije, npr. u okolici Adrije (Mantovani 2012: 224), kada mu je zabilježena i najšira distribucija (vidi katalog). Posebna se sličnost inv. 312 ističe s primjerkom 562 iz Jesi, datiranoga u protoaugustejsko doba (Brecciaroli Taborelli 1996-97: 206, fig. 109).

Na području istočne obale Jadrana poznat je iz Zadra i rta Ploča (Gluščević 1990: grob 8, t. IX/6, Brusić 1999: 189, 392, 394-395, Šešelj 2010: 199), dok je na kvarnerskom području zasad zabilježen na lokalitetu Porta Pisana u Krku. Unutar zadarskoga groba 8, čaša Tip 253 nalazi se zajedno, uz ostale predmete, sa zdjelicom Tip 2, *Sarius* šalicom i novcem Kaligule kovanim 40. g. po. K. (Gluščević 1990). U kojoj je mjeri ova datacija mjerodavna za kronologiju Tipa 253, s obzirom na grobni kontekst, teško je reći, naime, u grobu se nalazi i zdjela koja bi oblikom i strukturom odgovarala venetskoj sivoj keramici koja se proizvodila sve do u vrijeme Augusta, što bi odgovaralo dataciji čaše. Također, unutar 1. st. pr. K. datira se 20 primjeraka keramičkih balzamarija također pronađenih unutar groba 8. Vjerojatno je datacija poslije 40. g. relevantna za polaganje groba, dok priloge sačinjava i materijal koji je u trenutku polaganja u grob bio star (siva „venetska“ zdjela, balzamariji i čaša Tip 253). Autor (Gluščević 1990: 151) grob 8 smješta najkasnije do vremena Tiberija, no nije jasno na koji se način takva datacija može povezati uz novac kovan nakon Tiberija, stoga bismo se radije odlučili na predloženu širu dataciju prve pol. 1. st.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	199	6	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2m, Iader (Brusić 394-395)	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
	200	7	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2d	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
	201	8	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2k, l	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
	253	65	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 2a	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
	269	81	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2g	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
	307	118	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2, Šešelj KTS10	Dno-ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
	309	120	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2, Brusić 394-395	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
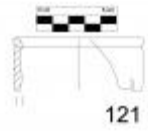	310	121	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2a-d	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
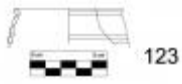	312	123	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2l-m	Rub	Porta pisana	-50 - +50
	340	151	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2, Brusić 395	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50

152	341	152	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2i?, Brusić 392?	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
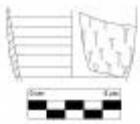 153	342	153	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2k, l	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
169	357	169	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2f?	Dno-ukrašena stijenka	Porta pisana	-50 - +50
170	358	170	Keramika tankih stijenki	00253	Schindler Kaudelka 2k	Rub	Porta pisana	-50 - +50

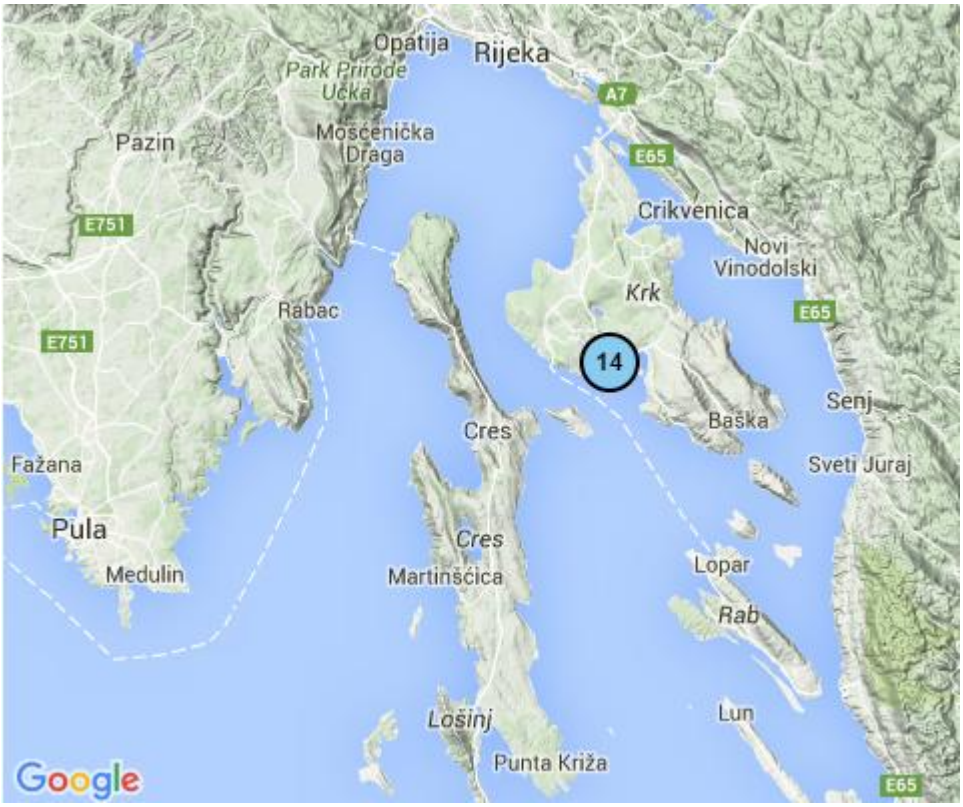

12.2.5 Tip 254 - Schindler Kaudelka 5/6, Brusić 394-395 (T. 20)

Ogledni primjerak: Porta pisana 66
Ukupno: 2
Datacija: -15 – 0
Fabrikat: A (fakture 56, 58)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 42-46, Brusić 1999: 394-395

Konična, prema dnu lagano sužena čaša s istaknutim, izvijenim i pri vrhu stanjenim rubom. Stijenke, a ponekad i rame, ukrašeni su utisnutim zarezima. Ove se čaše mogu povezati s tipom Marabini IV, međutim čini se da ondje nisu bile ukrašena utisnutim zarezima. U Lombardiji slične čaše pripadaju tipu Como 3 (Tassinari 1998: 58) i datirane su u prvu pol. 1. st. po. K., dok im se pretpostavlja proizvodnja na području Adrije (Mantovani 2012: 224).

Na istočnoj obali Jadrana, osim na Kvarneru na lok. Porta pisana (grad Krk), tip je zabilježen na rtu Ploča (Šešelj 2010: 200, 220).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
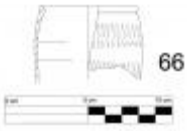 66	254	66	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 5	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-15. - 0
69	257	69	Keramika tankih stijenki	00254		Ukrašena stijenka	Porta pisana	-15. - 0

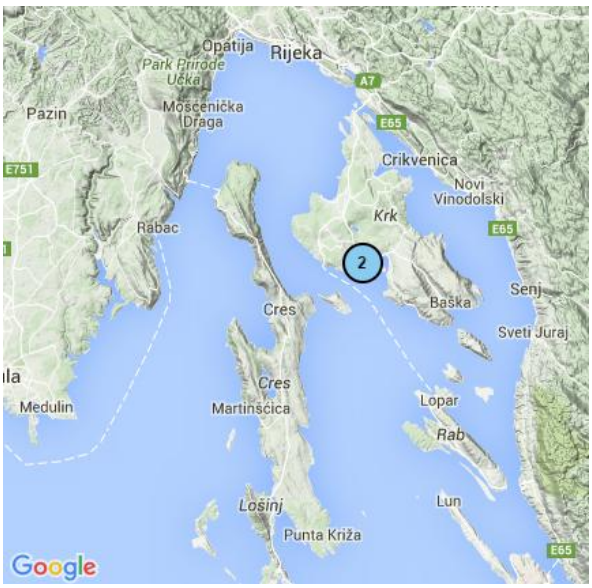

12.2.6 Tip 258 - Schindler Kaudelka 6d (T. 20)

Ogledni primjerak: Porta pisana 70
Ukupno: 2
Datacija: -25 – -10
Fabrikat: A (Fakture 83 (neravnomjerno pečena), 100)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 45

Čaša vrlo slična prethodnoj, koničnoga tijela, izvijenoga i zadebljanog ruba. Međutim, na ovom se tipu utisnuti ukras javlja u obliku tankih gustih crtica. Kao i za prethodni, proizvodnja je pretpostavljena u Adriji (Mantovani 2012: 224).

Na Kvarneru je prisutan na lokalitetu Porta pisana u gradu Krku.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	258	70	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 6d	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-25. – -10.
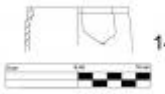	330	141	Keramika tankih stijenki	00258	Schindler Kaudelka 6c, d	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-25. – -10.

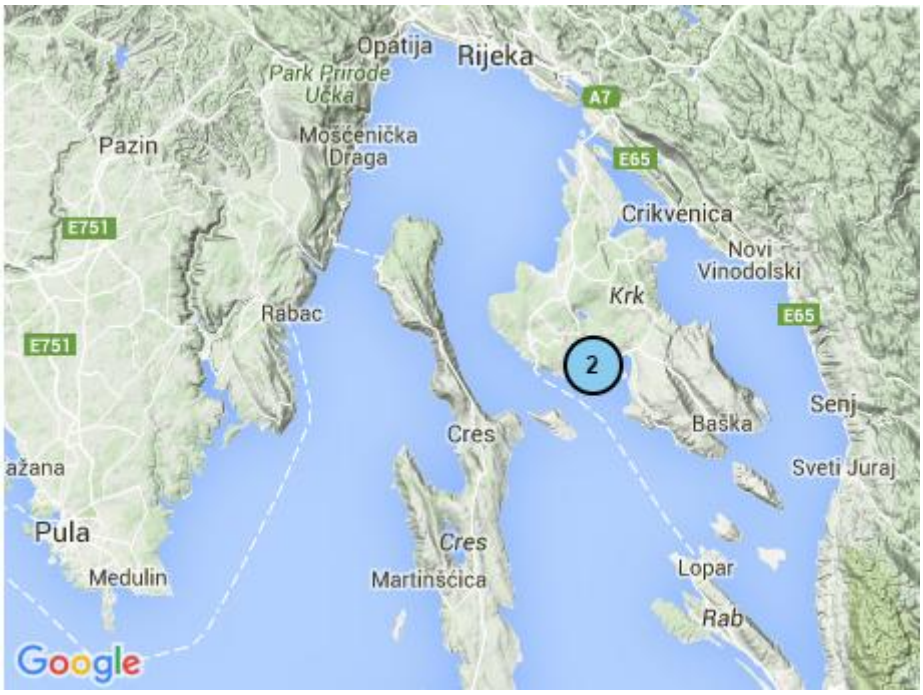

12.2.7 Tip 311 - Schindler Kaudelka 12/13 (T. 20)

Ogledni primjerak: Porta pisana 122
Ukupno: 4
Datacija: -25 – -10
Fabrikat: A (Fakture 68, 69, 94)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 48-50

Čaša s izvijenim, zadebljanim i pri vrhu stanjenim kratkim rubom. Oblik trbuha je jajast, a karakteriziraju ga reljefne profilacije koje raščlanjuju vanjsku površine na oko 1-2 cm od ruba. Na primjercima s Magdalensberga nalaze se *a la barbottine* ukrasi većih ljuski češera ili pak tanki biljni motiv, koje se međutim na primjercima s Porta pisane nisu sačuvali, dok su na primjercima iz Crikvenice sačuvani upravo samo ti ukrasni motiv, no nije moguće definirati točan morfološki tip. Ono što razlikuje Tip 311 od slijedećeg 213 je obliji profil posude, koji je u potonjem slučaju oštrije segmentiran kod profilacija. Datacija triju varijanti čaša istovjetna je.

U Forlìju je pronađen vrlo sličan primjerak čaše, kojeg se poistovjećuje sa sličnom, no ne istovjetnom posudom datiranom u 1. st. po. K. (npr. Biondani 2005b: 209, fig. 130, n. 3), iako mu kontekst nalaza nalaže ranoaugustejsku dataciju (Airoldi 2013: 201, fig. 3.7). Otpadni primjerci sličnih posuda pronađeni su unutar proizvodnog središta u *Aesisu*, gdje su međutim datirane u drugu pol. 1. st. (Brecciaroli Taborelli 1996-97: 262-263, fig. 132).

Kao što je ranije navedeno, na Kvarneru se ovaj tip javlja na lokalitetima Porta pisana u gradu Krku i unutar crikveničke radionice kao importirani materijal. Na području Liburnije ovaj je tip prisutan u Burnumu (*Burnum I* 1978: t. 4/4).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	311	122	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 12/13	Rub	Porta pisana	-25. – -10.
	329	140	Keramika tankih stijenki	00311	Schindler Kaudelka 12-13	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	-25. – -10.
	524	PN 833	Keramika tankih stijenki	00311	Schindler Kaudelka 12/13	Ukrašena stijenka	Igralište	-25. – -10.

	538	PN 2437	Keramika tankih stijenki	00311	Schindler Kaudelka 13	Ukrašena stijenka	Igralište	-25. – -10.

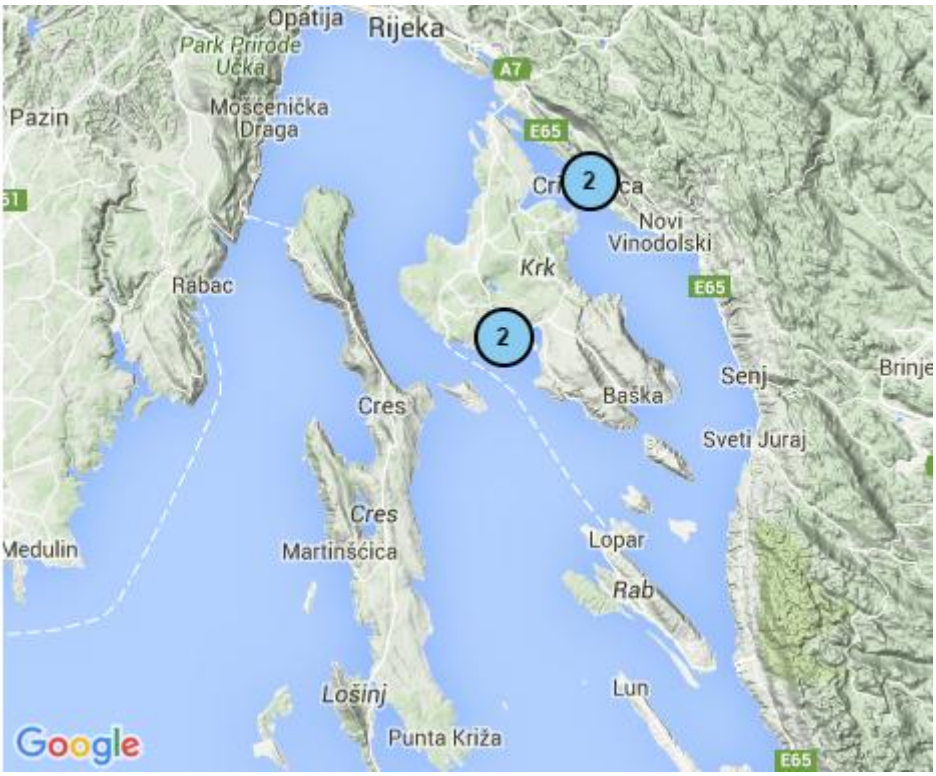

12.2.8 Tip 213 - Schindler Kaudelka 13/14 (T. 20)

Ogledni primjerak: Porta pisana 20
Ukupno: 1
Datacija: -25 – -10
Fabrikat: A (Faktura 68)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 49-50

Čaša s izvijenim, gotovo vodoravnim, i prema vrhu stanjenim rubom. Profil trbuha je cilindričan, s dvostrukom reljefnom profilacijom na oko 2 cm ispod ruba koja raščlanjuje vanjsku površinu. S obzirom na male dimenzije sačuvanog ulomka nije se sačuvao eventualni ukras koji bi pomogao svrstati ovaj tip unutar Schindler Kaudelka oblika 13 ili 14, no s obzirom na oštrije prijelaze potonjeg tipa i primjerka s Porta pisane, ipak smo skloniji toj analogiji. Kronološki, oba se tipa smještaju u posljednju četvrtinu 1. st. pr. K.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	213	20	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 14	Rub	Porta pisana	-25. – -10.

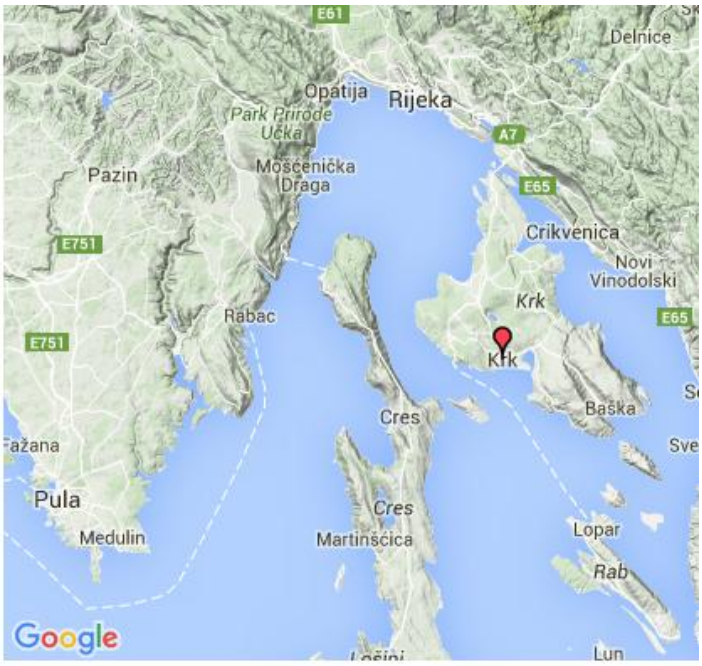

12.2.9 Tip 214 - Schindler Kaudelka 19c (T. 20)

Ogledni primjerak: Porta pisana 21
Ukupno: 2
Datacija: -25 – -10
Fabrikat: A (Fakture 69, 76)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 53-54

Čaša s visokim konkavnim izvijenim rubom koji je na vrhu lagano zadebljan. Od spoja s rubom stijenke se naglo šire prema trbuhu posude, koji u primjercima s Porta pisane nije sačuvan. Kao i kod tipova 177 i 347 teško je opredijeliti se za precizniju analogiju na temelju ulomaka ruba, međutim zbog nižega i zadebljanijega ruba odlučili smo ove ulomke pripisati novom tipu. Analogija s Magdalensberga ovaj tip smješta u posljednju četvrtinu 1. st. pr. K., a ovom bi tipu moglo odgovarati i nekoliko primjeraka iz Kranja (Sagadin 2003: t. 3/17-18).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	214	21	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 19c	Rub	Porta pisana	-25- -10
	242	53	Keramika tankih stijenki	00214	Schindler Kaudelka 19c	Rub	Porta pisana	-25- -10

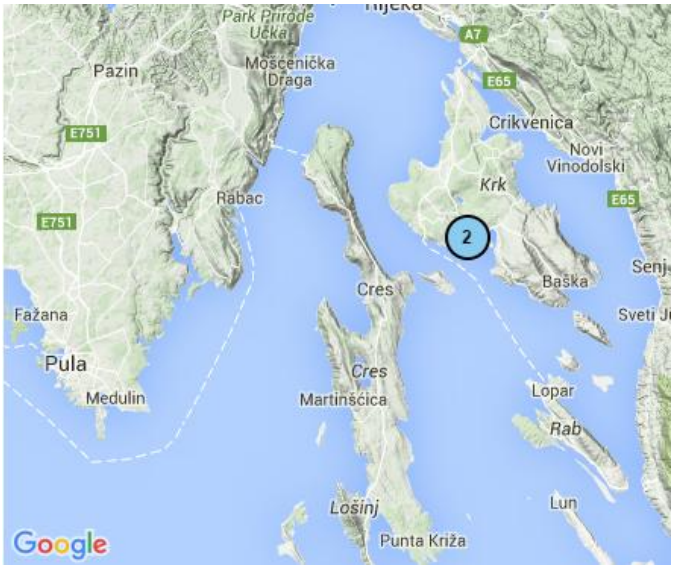

12.2.10 Tip 308 - Schindler Kaudelka 43 (T. 20)

Ogledni primjerak: Porta pisana 119
Ukupno: 2 (možda spojiva?)
Datacija: -25 – -10
Fabrikat: A (Faktura 93)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975

Ovaj se tip sačuvao samo u segmentu prijelaza sa zakošene stijenke koja se veže na dno prema okomitoj stijenci koja tvori trbuh posude. Na tom se prijelazu nalazi široki vrlo naglašeni urez. Na isti se način sačuvao i ogledni primjerak s Magdalensberga. Faktura ovih ulomaka, narančasta pročišćena glina bez premaza, odgovara Fabrikatu A kojem pripadaju ulomci s Magdalensberga. Noviji nalazi s toga lokaliteta omogućili su rekonstrukciju gornjeg dijela posude, kojeg karakterizira okomiti, tek lagano zadebljani rub (Schindler Kaudelka 2012: Fig. 10/19[152]). Takav oblik odgovara form XXXIII iz Cose, obliku Mayet XII/165 s iberskoga poluotoka i obliku 1/162 prema A. Ricci (Ricci 1985: 175).

Prema M. T. Marabini Moevs, u Cosi se, također u varijanti koja odgovara Fab. A, smješta u ranoaugustejsko doba. Autorica navodi Loescheovo mišljenje o sjeveroitalskoj provenijenciji ovog oblika dodatno ga potkrepljujući tezom o preuzimanju keltskih modela unutar koji je cilindrična čaša vrlo učestala no ipak se opredjeljuje za mogućnost preuzimanje modela iz kulture Este, preciznije njezine III i IV faze. Oblik cilindrične čaše, preuzet je i u sigilatnoj proizvodnji (npr. *Consp*. 50.3) te je u toj varijanti prisutan u Halternu i Oberadenu (Marabini Moevs 1973: 103-104). Materijal iz Španjolske također odgovara ranoaugustejskoj dataciji (Mayet 1975: 50-51). Proizvodna središta zasad su potvrđena u Lyonu, La Muette (npr. Grataloup 1986, fig. 1) i Loyasse, aktivna između 30. i 20., odnosno 20. i 5. g. pr. K., a južnije se proizvodnja pretpostavlja u Milanu, gdje su ove čaše vrlo brojne no s *a la barbottine* ukrasom u obliku prutića/iglica (Bolla 1988: 178, CXXVII/3, Tassinari 1998: 41). Prema navedenoj literaturi čini se da primjercima iz Lyona nedostaje urez koji karakterizira primjerke iz Krka i Magdalensberga, ali i Cose.

Na Kvarneru se ovaj tip javlja isključivo na lokalitetu Porta pisana.

[152] U didaskalijama ove table autorica navodi predmet kao Form 19, što je vjerojatno greška, s obzirom da je Form 19 jajolika čaša s kratkim izvijenim rubom.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	308	119	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 43	Stijenka	Porta pisana	-25 - -10
	360	173	Keramika tankih stijenki	00308	Schindler Kaudelka 43	Ukrašena stijenka	Porta pisana	20-25 po. K.

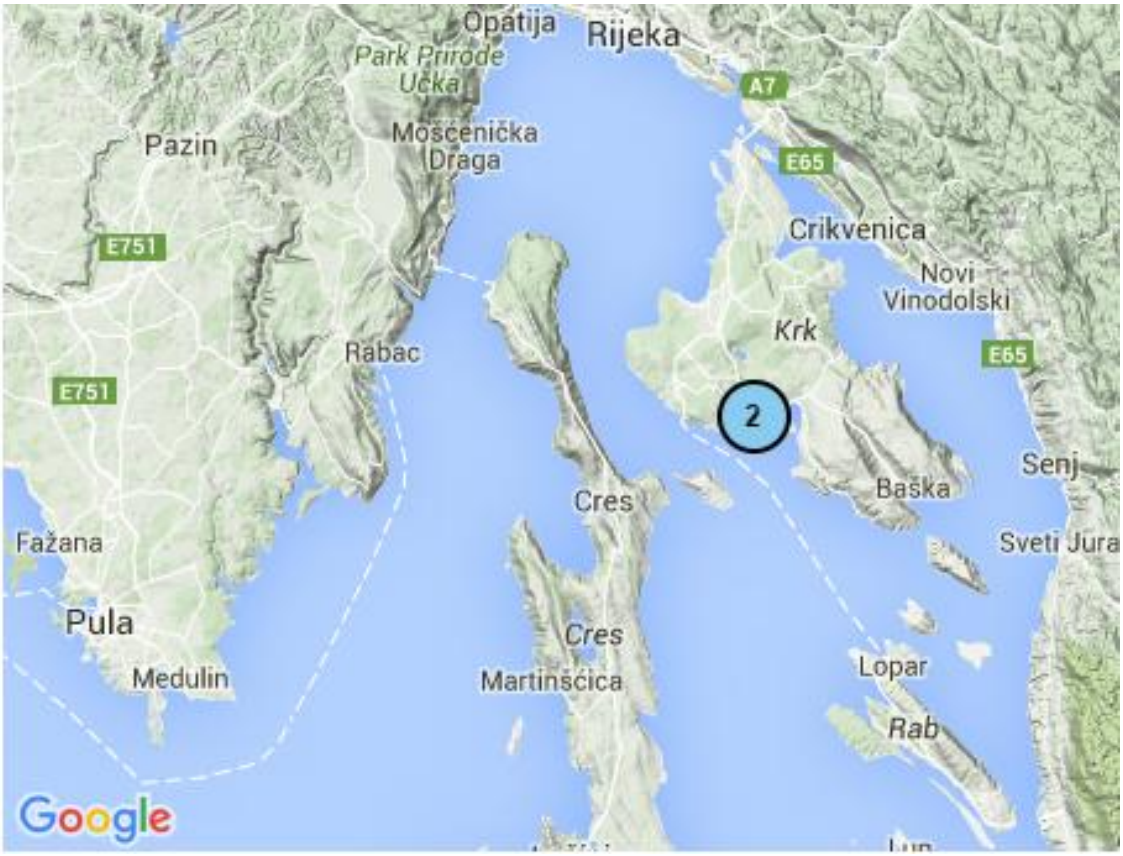

12.2.11 Tip 313 - Schindler Kaudelka 35b (T. 20)

Ogledni primjerak: Porta pisana 124
Ukupno: 1
Datacija: -10 – 0
Fabrikat: A (Faktura 56)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 67-68

Rame čaše kružnog profila, čiji se rub nije sačuvao, no sačuvan je, na najširoj točki smještani vodoravni urez ispod kojeg je vidljiva jedna *a la barbottine* točkica. Iako ne nalazi precizne analogije, uglavnom zbog nedostatka ruba koji bi u tome pomogao, zbog fakture i ukrasa ipak se može smjestiti unutar Form 35 s Magdalensberga. E. Schindler Kaudelka navodi kako ne postoje direktne analogije za Form 35, iako, prema analizi Fabrikata kojem pripada, pretpostavlja italsko podrijetlo (Schindler Kaudelka 1975: 68).

Na istočnom Jadranu čaša slične fakture i ukrasa pronađena je na rtu Ploča (Šešelj 2010: 212), međutim njezin je rub nešto drukčiji u odnosu na Schindler Kaudelka 35. Javlja se i u Tiluriju (Šimić Kanaet 2010: 31).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	313	124	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 35b	Ukrašena stijenka	Porta pisana	-10. - 0

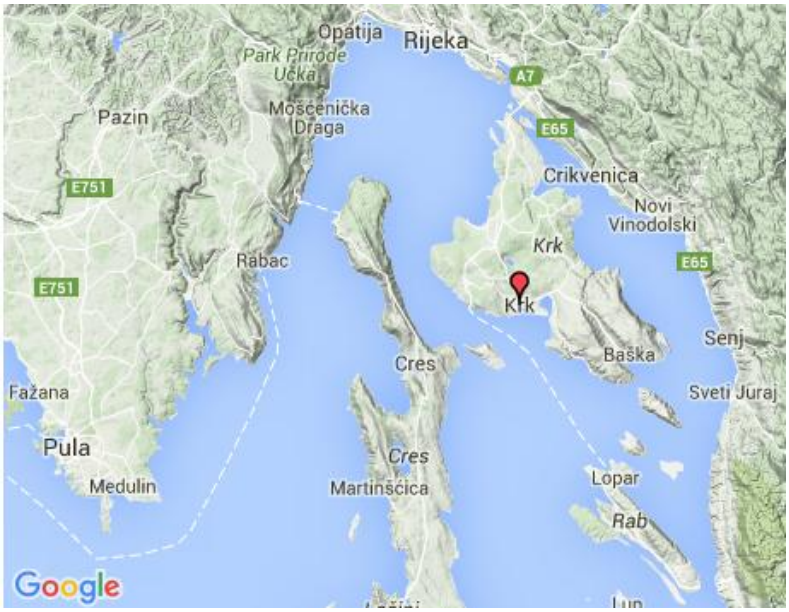

12.2.12 Tip 255 - Schindler Kaudelka 124, 128 (4, 6, 16)? (T. 20)

Ogledni primjerak: Porta pisana 255
Ukupno: 2+1
Datacija: 0 – 50
Fabrikat: A?, F (Faktura 23, 103, premaz 49, 54)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 128-129, 133

U ovaj tip smještamo nekoliko ulomaka koji, iako različiti, dijele slične, iako ne vrlo precizne analogije.

Ulomak inv. 359 pripada stijenkama jajolike čaše čiji je rub od ramena odvojene dubljim urezom, no nije sačuvan, isto kao ni dno. Detalj spoja ramena s rubom ali i profil stijenki podsjećaju na Form 16. Na površini stijenki nalazi se ukras koji tvori mrežu rombova, no nije jasno je li on vrlo plitko reljefno urezan tupim i širokim predmetom ili je izrađen glačanjem površine. Preciznih analogija ovoga ukrasa nema; morfološki podsjeća i na Form 4 i 6 s Magdalensberga s ukrasom okomitih pruga, no s obzirom na premaz i fakturu, prije bi pripadao Fabrikatu F, gdje se mreža rombova, ali jasno urezanih, nalazi na Form 128, a jednostavne urezane pruge na Form 124.

Drugu grupu čine dva ulomka istovjetnoga ravnoga dna koje se veže pod oštrim kutom na zakošene stijenke, vjerojatno tvoreći jajoliku čašu. Na površini su vidljive duboke tanke urezane linije koje također tvore neki oblik mreže, no ovog su puta izrađene tankim i oštrim predmetom.

Sličnost ukrasa i morfologije oblika nalazi se i s primjercima iz Lombardije, tipovi Arsago Seprio 3, Nave 3 i Bergamo datirani od augustejskoga doba do polovice 1. st., odnosno početka 2. st. (Tassinari 1998: 58, 59, 60-61, tav. XVI/11-12, XVII/11, tav. XVIII, n. 6).

Zbog nemogućnost definiranja preciznih analogija teško je odrediti dataciju ovoga tipa, no prema načinu izrade mogli bismo ga smjestiti u prvu pol. 1 st. po. K. Određena se sličnost, posebice kod inv. 255, uočava s ulomkom dna br. 41 s rta Ploča (Šešelj 2010: 219), a navodimo, zbog ukrasa okomitih linija, i br. 397 iz Zadra (Brusić 1999: 30, fig. 57/397) te 656 iz Tilurija (Šimić Kanaet 2010: 143, t. 65/656).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
67	255	67 i 171	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 124, 128, 4, 6, 16	Dno-ukrašena stijenka	Porta pisana	0-50
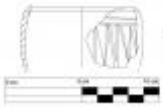 172	359	172	Keramika tankih stijenki	00255	Schindler Kaudelka 124, 128, 4, 6	Ukrašena stijenka	Porta pisana	0-50

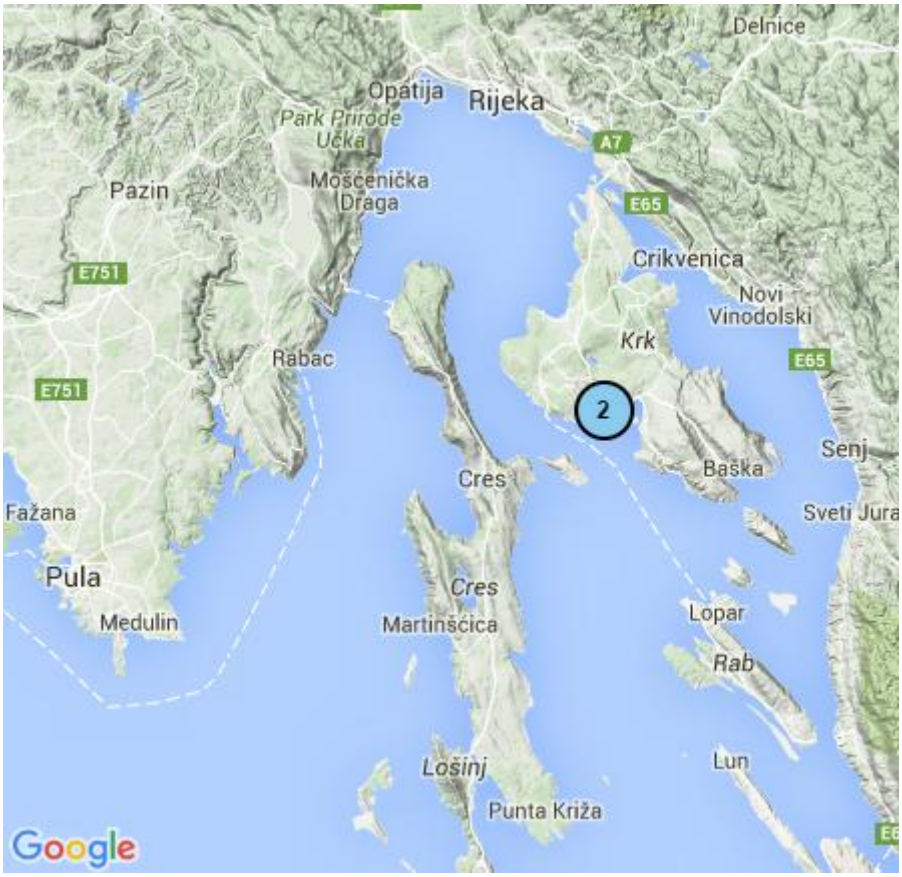

12.2.13 Tip 539 – Plesničar-Gec t. 2/1,2, Ricci 1/364? (T. 20)

Ogledni primjerak: Crikvenica 539
Ukupno: 2
Datacija: 0–75
Fabrikat: / (Faktura 140)
Literatura: Ricci 1985:n. 1/364

Vrlo slično ukrašene kao prethodni Tip 255, ove su čaše izrađene na drugi način, odnosno redukcijski su pečene, što im daje sivi tonalitet. Riječ je o dva ulomka stijenki iz crikveničke keramičarske radionice (uvoz) na kojima su vidljive tanke urezane crte koje tvore mrežu rombova. Prema obliku stijenki moguće je zaključiti kako se radi o čašama, vjerojatno jajolikoga oblika.

Osim u Emoni, gdje su prisutne unutar prve polovice 1. st., slične se posude, definirane kao tip Ricci 1/364, javljaju duž sjeverne Italije, odakle vjerojatno i potječu, od Tiberijeva doba te uz opadanje u količini sve do početka 2. st. po. K. (vidi katalog za literaturu). Sličan je oblik prisutan na Magdalensbergu no ovdje je ukras realiziran češljem (Schindler Kaudelka 1975: t. 15/78 a,b). Unutar nekropole u Manerbiu (nedaleko Brescie) nalaze se u kontekstu sredine 1. st. zajedno sa zdjelicama Tip 2 (*Fuoco, cenere, terra* 2010: 56, tomba 35/2).

Na istočnom Jadranu prisutne su Tiluriju (Šimić-Kanaet 2003: kat., t. 7/1, 2010: t. 97/1213) i Naroni (Topić 2003: 211, t. 9/83-85).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
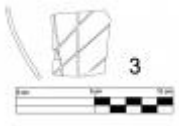	539	PN 1584	Keramika tankih stijenki		Plesničar Gec t. 2/1, 2	Ukrašena stijenka	Igralište	0- 75
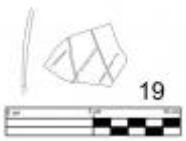	540	PN 1166	Keramika tankih stijenki	00539	Plesničar Gec t. 2/1, 2	Ukrašena stijenka	Igralište	0- 75

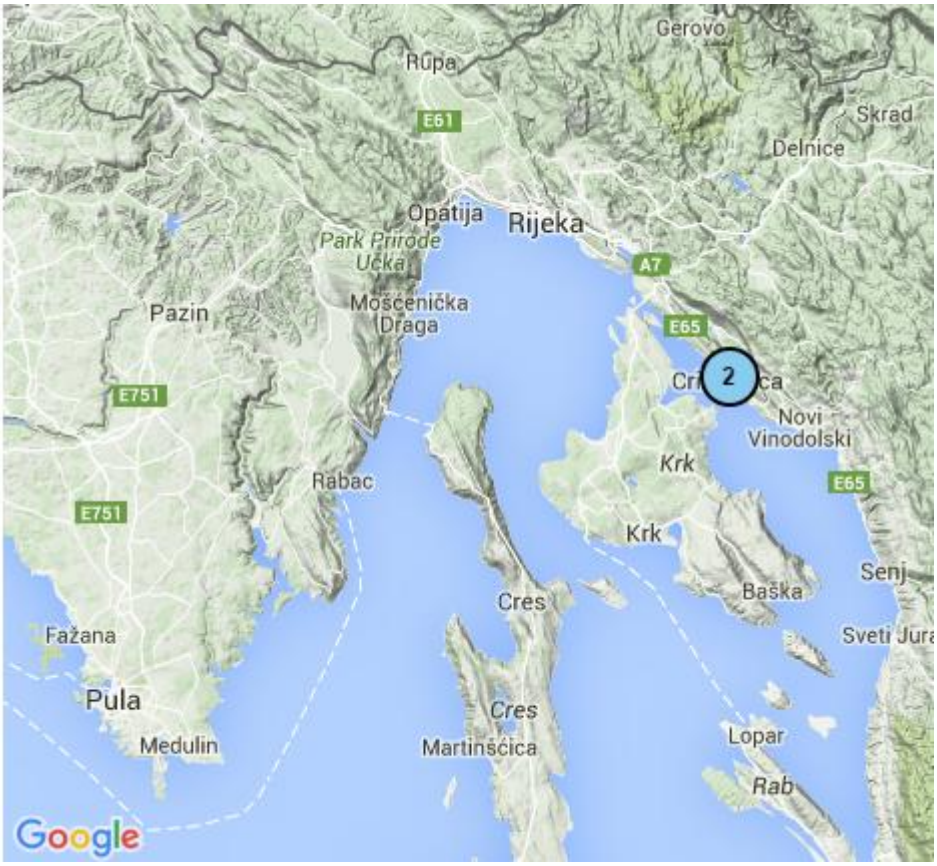
Gerovo
Rupa
E61
Skrad
Delnice
Opatija
Rijeka
Park Prirode
Učka
A7
Pazin
Mošćenička
Draga
E65
2
E751
Novi
Vinodolski
Krk
Rabac
E65
E751
Krk
Senj
Baška
Cres
Fažana
Sveti Jura
Pula
Cres
Medulin
Martinšćica
Lopar
Rab
Google

12.2.14 Tip 464 – Portorecanati fig. 243(T. 21)

Ogledni primjerak: Bakar 1-5
Ukupno: 3
Datacija: +25 – 100
Fabrikat: F? (Faktura 131, 135)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 132-133, t. 23, Plesničar Gec 1977: 21, Ricci 1985: 258

Jajolika čaša s naglašenim ramenom koje se naglo uvija prema niskom, okomitom, profiliranom i ponekad prema vrhu stanjenom rubu, koji međutim na vrhu može biti i posve ravan. Profilacija koja karakterizira rub također može biti manje ili više izražena. Većina analogija koje se navode pripadaju posudama s pjeskastim ukrasom ili s premazom, no na kvarnerskim se primjercima oni ili nisu sačuvali uslijed boravka u zemlji i restauracije, ili su posude bile u početku realizirane bez njih. Inv. 473, posve je lišen ikakvog površinskog sloja, izrađen je masivnije, sa širim dnom i od posve drukčije strukture, što dovodi u pitanje njegovo pripadanje kategoriji KTS. Naime, slično profilirane posude javljaju se među kućanskom keramikom (npr. Maioli 1987: 82, fig. 4/4). Najbliža je analogija ona s posudama, definiranima *ollette*, iz nekropole Portorecanati (Marche, Italija), koje su istovjetno profilirana ruba i izvedene su od narančaste, nepremazane gline (Mercando 1974d: 230, fig. 111, 113, tomba 46/c, 336, fig. 243, tomba 183/4, 340, fig. 260, tomba 192/b, 354, fig. 275, tomba 217/a). Unutar navedenih grobova ovaj se oblik čaše javlja s novcem Nerona i češće Domicijana, te s *Consp*. 34 zdjelicama, što ih smješta od polovine 1. do početak 2. st., iako L. Mercando teži dataciji od kraja 1. st. Istovjetnu dataciju kroz flavijevsko razdoblje, preciznije s TPQ danim Domicjanovim novcem, imaju i primjerci iz nekropole Nave (*Sub Ascia* 1987: 97, tomba 56/D).

Na istočnoj obali Jadrana nalaze se analogije s primjercima n. 89 iz Narone, međutim oni su premazani, i n. 629 iz Tilurija, dok se na posudama n. 87-88 iz Narone nalazi pjeskasti ukras (Topić 2003: 212, t. 9/87-88, t. 10/90, Topić 2004: 210, 223, fig. 16, Šimić-Kanaet 2010: 141, t. 62/629). Naronitanski se primjerci datiraju unutar prve pol. 1. st. Morfološki je slična i posuda t. 2/4 iz Emone, no ona je realizirana u sivoj varijanti (Plesničar-Gec 1977: 100, t. 2/4). Analogija s Form 126 s Magdalensberga morfološka je, jer se ovaj oblik odnosi na čaše s ukrasom u obliku ljudskoga lica i ima premaz (Schindler Kaudelka 1975: t. 27).

Ponešto preciznija analogija iz sjeverne Italije mogla bi biti ona s primjercima iz Faenze (Giordani 1992: fig. 15/2) i iz Lombardije gdje su definirani kao tip Ricci 1/364-1/365, a koji se javljaju u unutar 1. st. Međutim, primjerci iz Lombardije često su ukrašeni okomitim prugama[153], ali se za njih ne navodi pjeskasti ukras (Tassinari 1998: 42-43, tav. XVII/17).[154]

Moguće je da su primjerci s pjeskastim i urezanim ukrasom ranije varijante ovog tipa, koji s vremenom gubi na finoći izrade te postaje sve sličniji kućanskoj keramici.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	464	1-5	Keramika tankih stijenki		Tassinari XVII/17 (Ricci 1/364-365); Schindler Kaudelka 127; Plesničar Gec t.2/4	Cjelovita posuda	Poljane	25. – 100.
	465	1-6	Keramika tankih stijenki	00464	Tassinari XVII/17 (Ricci 1/364-365); Schindler Kaudelka 127; Plesničar Gec t.2/4	Cjelovita posuda	Poljane	25. – 100.
	473	AZO 615/181	Keramika tankih stijenki	00464		Cjelovita posuda	Kavanela	25. – 100.

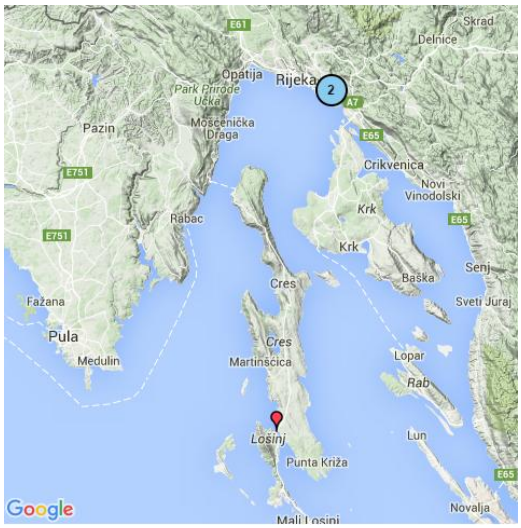

[153] Vidi i Tip 539.

[154] No A. Ricci, za svoj tip 1/365 koji međutim posjeduje premaz, navodi moguću proizvodnju u Akvileji, te prisustvo *a la barbottine* ukrasa s nizovima potkova (n. 334), za kojeg pretpostavlja također jadransko podrijetlo (Ricci 1985: 258). Unutar tipa Ricci 1/365 smješta se bogati spektar čaša iz Liburnije, preciznije Zatona, koje su morfološki vrlo slične ovome tipu i također su ukrašene potkovastim *a la barbottine* elementima (Brusić 1999: 30-31, fig. 58/408-409). Ipak, smatramo da se kvarnerski tip 464 ipak ne može smjestiti u ovu kategoriju i to zbog ne baš istovjetnog oblikovanja ruba i premaza.

12.2.15 Tip 471 – Ricci 1/135 (T. 21)

Ogledni primjerak: AZO bez inv. br.
Ukupno: 1
Datacija: 30 – 60
Fabrikat: Fabrikat C (Faktura 10)
Literatura: Ricci 1985: 258

Jajolika čaša ravnoga dna, izvijenoga ruba kružnog profila koji se stanjuje pri vrhu. Na ramenu (mjestu najvećeg promjera) nalazi se urezana vodoravna linija, koja je vjerojatno nastala uslijed izrade, a ne s dekorativnom namjerom.

Morfološka analogija ovoj posudi je tip 1/135 prema Ricci (Ricci 1985: 258, prototip iz Korinta Hayes 1973: n. 185), međutim na toj se posudi nalazi *a la barbottine* ukras, dok je kvarnerski primjerak realiziran u Fabrikatu C, odnosno sivoj glini grublje fakture koja podsjeća na pjeskasti ukras. Preciznija analogija ona je s dvije čaše iz antičke nekropole Alessandrie, gdje se javlja u sivoj fakturi, a kako navode autori, rasprostranjenost ovog oblika ograničena je i smješta se oko sredine 1. st. (Zanda et al. 1994: 143). Morfološki slični su i primjerci iz regije Marche: iz *Suase* fig. 9/3 i Portorecanati koji su, međutim, oksidacijski pečeni, no G. Montironi navodi da se analogije nalaze kako u sivoj tako i u narančastoj varijanti (Mercando 1974d: 178, fig. 45, Montironi 2014: 317), pa je tako i iz Angere poznat narančasti tip tav. 84/13 (*Angera romana* 1985: 416).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	471	AZO	Keramika tankih stijenki		Ricci 1/135	Cjelovita posuda	Kavanela	30. - 60.

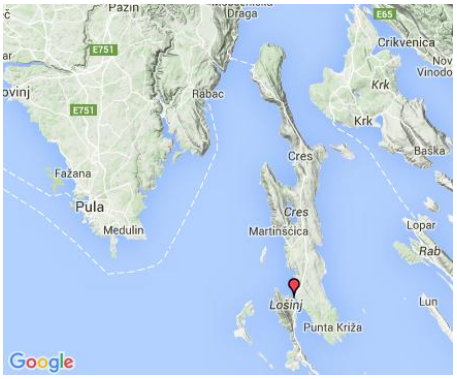

12.2.16 Tip 446 – / (Bonis, t. XX, 14) (T. 21)

Ogledni primjerak: Bakar 6-6
Ukupno: 1
Datacija: 50 – 100
Fabrikat: Fabrikat E (Faktura 125, premaz 61)
Literatura:Bonis 1942: t. XX, 14

Posuda koja rubno potpada kategoriji čaša, ustvari se sastoji od dva konkavna dijela koja podsjećaju na zdjelice, a koja se spajaju na 2/3 posude s naglim suženjem. Takav oblik podsjeća i na *Sarius* šalice ali i na oblik Marabini XXV, koji međutim ima ručke. Unutar KTS posude sličnog oblika javljaju se u *Poetoviu*, Trstu i Bologni, međutim nisu posve istovjetne (vidi katalog). Posudu je 1946 g. objavila E. Bonis no navodeći drukčiju provenijenciju (Bonis 1942: t. XX, 14). Ulomak iz Suse, od kojeg je sačuvan suženi središnji dio mogao bi također odgovarati ovakvoj posudi, no možda s invertiranim dekorativnim registrima (Brecciaroli Taborelli 1990: tav. LV/281).

Prema karakteristikama posude koja je sive fakture s crnim premazom, *a la barbottine* i ukrasom utisnutih trokutića datacija posude mogla bi se smjestiti u drugu pol. 1. st., a L. Brecciaroli Taborelli za ulomak iz Suse navodi, uz tu mogućnost, i onu nešto kasnije datacije (Brecciaroli Taborelli 1990: 146)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	446	6-6	Keramika tankih stijenki			Cjelovita posuda	Poljane	50. - 100.

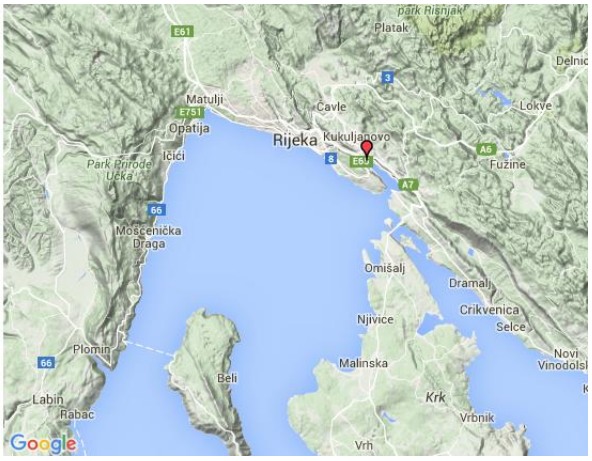

12.2.17 Tip 459 – Angera 9/Ticino C22 (T. 21)

Ogledni primjerak: Bakar 7-1
Ukupno: 1
Datacija: 50 – 100
Fabrikat: /(Faktura 128, premaz 63)
Literatura: Sena Chiesa 1985: 410-411, De Micheli Schulthess 2001: 225, 651-652

Čaša jajastog oblika, s istaknutim i zadebljanim rubom, lagano nagnutim prema unutra. Na oko 1cm od ruba, naglo se širi prema ramenu. Dno je istaknuto - gotovo tvori nožicu. Trbuh je ukrašen utisnutim kružnim udubljenjima (utisnuti prstom), koje s gornje strane sijeku tanki vodoravni urezi. Na udubljenjima su vidljivi otisci prstiju.

Oblik je vrlo sličan Formi 9 iz Angere te se javlja na još nekoliko lokaliteta Lombardije, kako u tamnoj tako i u svijetloj fakturi, no čini se bez premaza. Za potonju, koja bi odgovarala bakarskom primjerku, pretpostavljena je transalpska proizvodnja (*Angera romana* 1985: 410-411). Također, velika se sličnost uočava s tipom C22 iz kantona Ticino, gdje jedan importirani primjerak vrlo svijetle oker-ružičaste fakture posjeduje preciznu dataciju između 80 i 100 g. pr. K. (De Micheli Schulthess 2001: 225, 651-652, pl. 12, C22/ MO 137).

Unutar keramičarskog proizvodnog središta u *Poetoviju* proizvodile su se čaše s utisnućima, međutim one su nešto drugačijega oblika i vjerojatno im je datacija nešto kasnija (3.-4. st.) u odnosu na primjerak iz Bakra (Plesničar Gec et al. 1990). U Cosi se kroz kasnorepublikansko razdoblje pojavljuju zdjelice s udubljenjima (Marabini XXVII), a čaše s ovim oblikom ukrasa, no bez premaza, smještaju se oko sredine 1. st. (Marabini LXIX, Marabini Moevs 1973: 238-239, t. 46). Općenito, čaše i zdjelice s udubljenjima vrlo su česte, i nakon srednjoitalskih kasnorepublikanskih inačica proizvodnja im se rasprostire u sjeverne i zapadne provincije, te zasigurno Panoniju (npr. Mayet 1975: 37-38, form VI, Brukner 1981: 37, t. 58/8, Lopez Mullor 1989: 209, 233 i forma IV, VII).

Bakarski primjerak, sa svijetlom fakturom i tamnim, smeđim, premazom, podsjeća na srednjo ili južnogalsku proizvodnju „céramique engobée“ unutar koje se javljaju i čaše s udubljenjima (Greene 1979: 43-44, 50-51, Vilvorder 2010: 311-338). Sličan se oblik javlja i u staklarskoj proizvodnji čaša, tri primjerka koji potječu iz bakarske nekropole, a posebna se sličnost uočava s tipom 3 koji odgovara Isings 35, za koji se pretpostavlja proizvodnja u sjevernoj Italiji, preciznije u Lombardiji – Pijemontu

i na području Locarna-Muralta (De Micheli Schulthess 2001: 651-652, Gregl, Lazar 2008: 60, 111, t. 6/3).

Na istočnom Jadranu posuda sa sličnim ukrasom pronađena je izvan groba unutar nekropole u Zrinsko-frankopanskoj ulici (Perović, Fadić 2009: 121, n. 210), međutim s obzirom da je sačuvana do polovice trbuha (vidljiv je vodoravni urez) nije moguće sa sigurnošću tvrditi radi li se o istovjetnom tipu.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	459	7-1	Keramika tankih stijenki		Angera, IV-9/1	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 100.

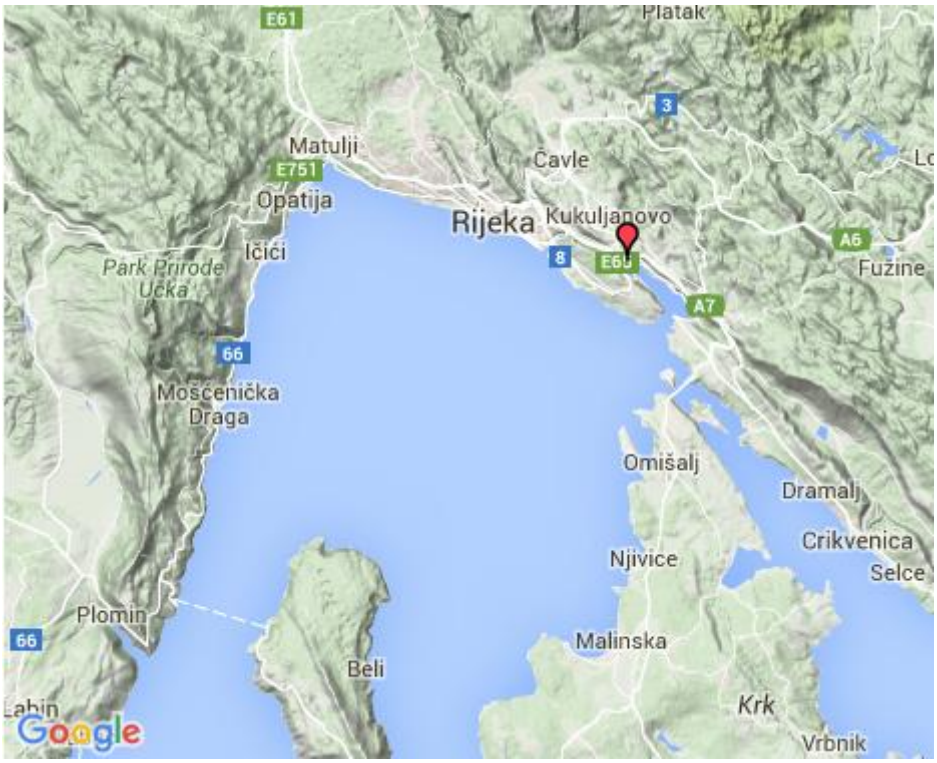

12.2.18 Tip 549 – / (T. 21)

Ogledni primjerak: Crikvenica PN 495
Ukupno: 1
Datacija:
Fabrikat: /(Faktura 152)
Literatura:

Jedini tip čaše (?) s izvijenim rubom s kvarnerskoga područja sačuvan je samo do visine spoja s ramenom te se je vrlo teško opredijeliti za neku od mogućih analogija stoga je nemoguće predložiti ni okvirnu dataciju.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	549	PN 945	Keramika tankih stijenki			Rub	Igralište	

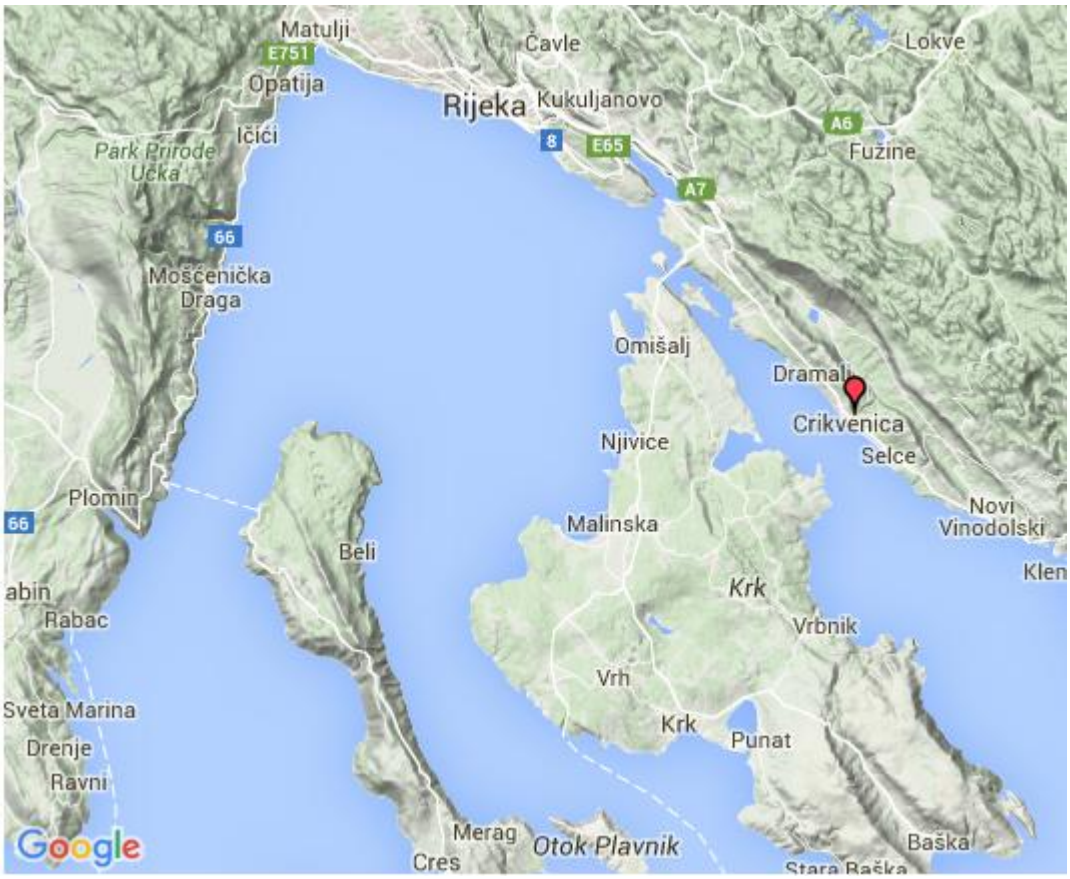

12.2.19 Tip 550 – Topić n. 17 (T. 21)

Ogledni primjerak: Crikvenica PN 134
Ukupno: 1+2?
Datacija: 25 – 75
Fabrikat: E (Faktura 35, premaz 9)
Literatura: Topić 2004: 223

Ulomak stijenke s utisnutim ukrasom zareza i apliciranim slovom S. Prema analogiji ukrasa s cjelovitijim primjerkom iz Narone (Topić 2004: 223, n. 17), možemo pretpostaviti da pripada jajolikoj čaši s kratkim izvijenim rubom, bliskoj obliku Schindler Kaudelka 108 (Schindler Kaudelka 1975: 113-114). Unutar ovoga tipa smještamo i dva ulomka ruba sa stijenkama ukrašenim utisnutim crticama koji morfološki odgovaraju ulomku s apliciranim ukrasom, a potječu s istraživanja urbane rezidencije *Fulfinuma* (Pavišić 1983: 48-49, t. ½, t. 2/3). Prema opisu fakture, analogija ovim čašama mogla bi biti i ona iz Palazzo Tabarelli u Trentu (Martin 1995: fig. 5/10). Kombinacija ukrasa utisnutoga kotačićem i *a la barbottine* aplikacija javlja se na nekoliko primjeraka oblika XLI iz Cose (Marabini Moevs 1973: 281, 206-208)

Slična se posuda, međutim također sačuvana samo fragmentarno, javlja u Voghenzi gdje je datirana oko sredine 1. st. po. K., što bi odgovaralo i tipu 108 s Magdalensberga (Schindler Kaudelka 1975: 113). Morfološki je srodna čaša, iako nema aplicirani ukrasa, pronađena u grobu 21 zadarske nekropole u Zrinsko-frankopanskoj ul. (Perović, Fadić 2009: 95, n. 123).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
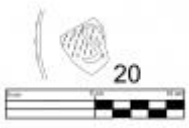	550	PN 134	Keramika tankih stijenki		Topić 2004, n. 17	Ukrašena stijenka	Igralište	25. – 75.
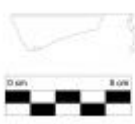	624	T. 1/3	Keramika tankih stijenki	00550	Topić 2004, n. 17	Rub-ukrašena stijenka	Fulfinum Vila	25. – 75.
	627	T. 2/3	Keramika tankih stijenki	00550	Topić 2004, n. 17	Dno-ukrašena stijenka	Fulfinum Vila	25. – 75.

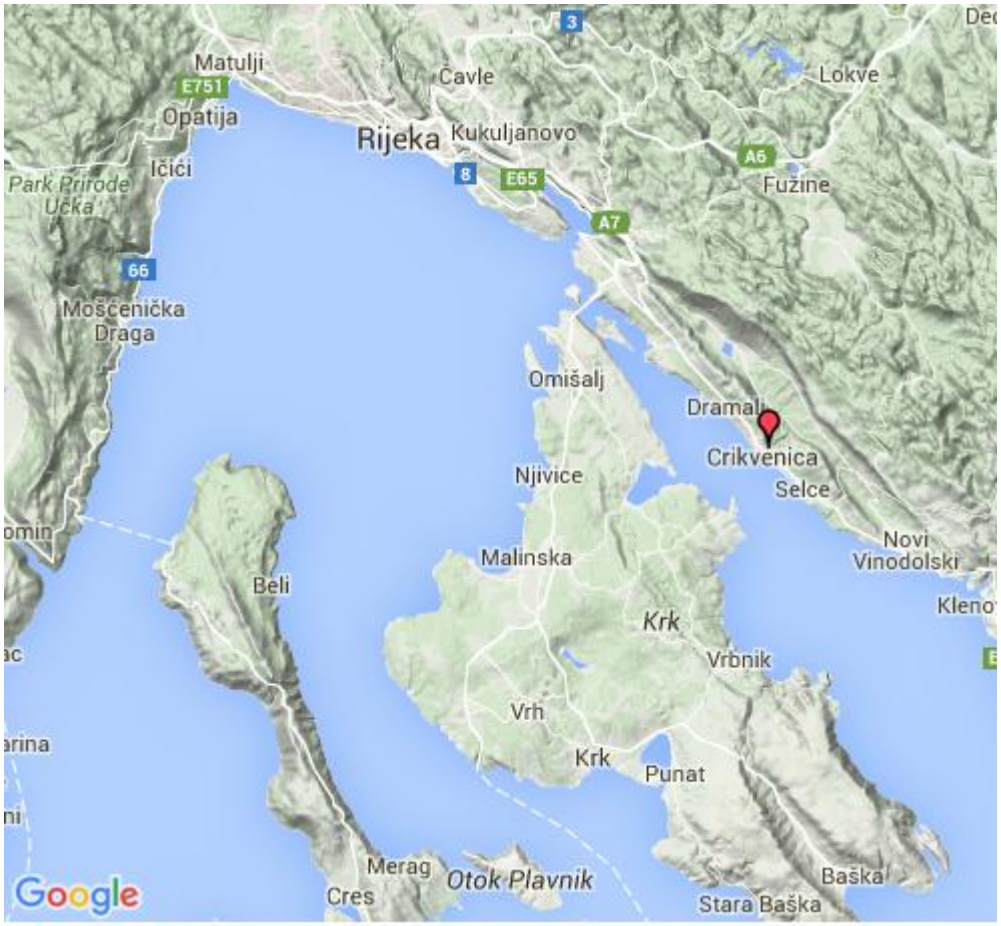
Matulji
E751
Opatija
Čavle
Rijeka
Kukuljanovo
Lokve
A6
Fužine
Ičići
Park Prirode Učka
8
E65
A7
66
Mošćenička Draga
Omišalj
Dramalj
Crikvenica
Njivice
Selce
Malinska
Novi Vinodolski
Beli
Krk
Vrbnik
Vrh
Krk
Punat
Merag
Cres
Otok Plavnik
Baška
Stara Baška
Google

12.2.20 Tip 1 – Brusić 402-407 (T. 21)

Ogledni primjerak: Janaf 8 (Konestra 2014: cat. 17)
Ukupno: 3
Datacija: 50 – 150
Fabrikat: / (Faktura 1 – premaz 1, 110,)
Literatura: Brusić 1999: 31, fig. 52.

Čaša jajolikoga oblika, s istaknutim visokim dnom koje gotovo tvori nogu. Rub je izvijen, zadebljan s unutarnje strane, a stanjen pri vrhu, dok je gornja površina trokutastoga presjeka. Rub je savijen tako da s vanjske strane tvori duboki urez pri spoju na rame, te djeluje „spljošteno". Specifična struktura žućkasto-narančaste boje, mekana i glatka, a na bolje sačuvanim primjercima (npr. iz Zatona, Brusić 118-119, n. 402-407, Gluščević 2004) smeđi premaz, koji može biti i apsorbiran, izdvaja ovaj tip u zasebnu grupu kojoj je proizvodnja pretpostavljena na istočnom Jadranu, možda u okolici Nina (vidi poglavlje *Proizvodnja terre sigillate i keramike tankih stijenki na području provincije Dalmacije*).

Ovaj se tip često dovodi u vezu s oblikom Mayet XLII, međutim osim ukrasa s *a la barbottine* točkicama, oni nemaju morfološke sličnosti, a i taj je oblik proizvod radionica Betike, te mu je distribucija uglavnom zapadnomediteranska (Mayet 1975: 156-157, Sanesi Mastrocinque 1986: 243). Sličan je oblik zabilježen ipak i nešto bliže, u sjevernoj i jadranskoj središnjoj Italiji, posebice u Emiliji Romagni, ali u Dalmaciji, međutim njega karakterizira visoki, konkavni rub presjeka L oblika. Datacija se smješta u prvu polovinu 1. st. Također, ove posuda imaju naglašenije rame te im je ukras često postavljen u četiri ili pet redova, a glina je obično opisana kao crvena, tvrda, s vidljivim primjesama (Dallemulle 1975: fig. 1/10849, Mazzeo Saracino 1977: 119, fig. 57/n. 555, Biondani 2005b: 209, fig. 137/3 i lit., Šimić-Kanaet 2010: t. 94/1182). Još se jedna varijanta s ponešto drukčijim rubom i ukrasom u dva reda javlja u Tiluriju (Šimić-Kanaet 2010: t. 81, n. 902).

Osim sličnosti s dosad navedenim tipovima, valja primijetiti da se ovaj oblik često poistovjećuje i s jajolikim čašama s kratkim izvijenim rubom kružnog profila koje su ukrašene vodoravnim nizovima *a la barbottine* točkicama odvojenih vodoravnim

urezima. Riječ je o tipovima Brusić 411-412, Šimić-Kanaet 1086, *Burnum I* 4/1[155] koji se mahom javljaju u svijetložutoj fakturi bez premaza.

Prema navedenom, isključivši primjerke hispanske proizvodnje, mogla bi se pretpostaviti drukčija lokacije proizvodnje navedenih tipova, locirana negdje na obalama Jadrana i postavljena na istovjetnom morfološko-ornamentalnom modelu, no čiju preciznu lokaciju zasad možemo samo pretpostaviti s obzirom na distribuciju.

Distribucija tipa 1 izvan istočne obale Jadrana obuhvaća Portorecanati, Adriu, Corte Cavanella di Loreo[156], dok je osim u sjevernoj Dalmaciji čest i u Istri (vidi katalog za literaturu). Okvirna datacija ovog tipa smješta se u drugu polovicu 1. st. – prvu pol. 2. st. (Brusić 1999: 31), što bi odgovaralo i kontekstu nalaza s fulfinske nekropole. Na Kvarneru se javlja još u osorskoj nekropoli.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	1	8	Keramika tankih stijenki		Zaton (Brusić 402, 407)	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. – 150.
	410	PN 011	Keramika tankih stijenki	00001	Zaton (Brusić 402, 407)	Dno	Kurilovo	50. – 150.
	472	AZO 630/196	Keramika tankih stijenki	00001	Zaton (Brusić 402, 407)	Cjelovita posuda	Kavanela	50. – 150.

[155] Ove se posude javljaju i u Istri (Brioni, Kringa, Pula) (Matijašić 1991, t. 31, grob 77/1, Girardi Jurkić, Džin 2003: 164, n. 280, Bloier 2012)
[156] Ova bi posuda također mogla pripadati nekoj od varijanti jer, prema crtežu, ima posve okomiti rub.

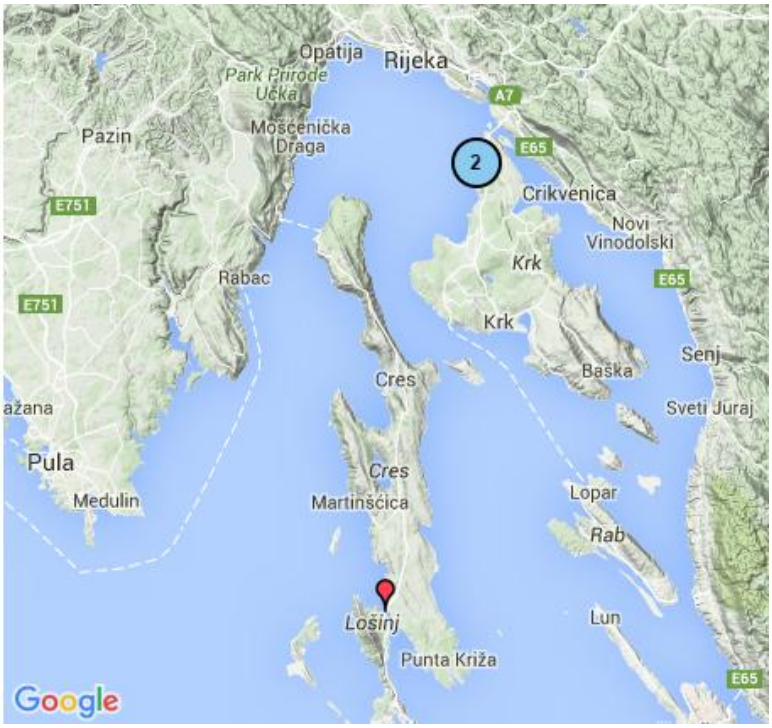
Opatija
Rijeka
Park Prirode Učka
A7
Pazin
Mošćenička Draga
E65
2
Crikvenica
Novi Vinodolski
E751
Krk
Rabac
E65
E751
Krk
Senj
Baška
Cres
Sveti Juraj
Pula
Cres
Medulin
Martinšćica
Lopar
Rab
Lošinj
Lun
Punta Križa
E65
Google

12.3 Zdjelice

12.3.1 Tip 237 – Schindler Kaudelka 28 (T. 22)

Ogledni primjerak: Porta pisana 46
Ukupno: 6
Datacija: -50 – +15
Fabrikat: A (Faktura 76, 77, 81)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 61-64

Poluloptasta zdjelica s ravnim, ponekad tek neznatno naglašenim dnom koje može biti i konkavno. Inv. 353 ima sačuvan rub, te bismo ga mogli pobliže svrstati unutar Form 28c, iako ne posjeduje urezanu vodoravnu liniju po trbuhu. Faktura varira od narančaste do svijetlosmeđe, dok je površina zaglađena. Ponekad su prisutne vodoravne „rupice“ nastale uslijed obrade površine.

Karakteristična je posuda augustejskoga doba no s dugim vijekom trajanja koji seže do pol. 1. st. pr. K., što možda objašnjava nalaz u različitim slojevima krčkoga lokaliteta Porta pisana. M. T. Marabini Moevs navodi analogiju iz Ornavassa, gdje je posuda datirana novcem u drugu pol. 2. st. pr. K. (Marabini Moevs 1973: 107), međutim taj je primjerak vrlo grube fakture. Morfologija ovog oblika preuzeta je i u drugim fakturama, no rasprostranjenost u fabrikatu A obuhvaća kanton Ticino[157], Lombardiju, gdje su najraniji primjerci uočeni u Calvatone (tip Angera 1), Trentino, Hispaniju (Mayet 33) i logore na *limesu* (Schindler Kaudelka 1975: 63-64), a javlja se i u Sloveniji, u Kranju i Novom mestu-Beletov vrt (vidi katalog za analogije). Proizvodnja bi se mogla smjestiti u središnju Italiju (oblik Marabini 36, Ricci 2/344), gdje je ovaj oblik vrlo čest u Ostiji (Ricci 1985: 286). Međutim, prema arheometrijskim analizama, proizvodnja ovih posuda kako u crvenoj tako i u sivoj varijanti, moguća je i na području *Suase* u regiji Marche, gdje je zabilježena u „lokalnoj“ fakturi (Montironi 2014: 335).

Na istočnom Jadranu ovaj je oblik možda prisutan u Tiluriju, no s obzirom da su sačuvana isključivo dna u narančasto-oker fakturi, teško je reći radi li se doista o ovome tipu (npr. Šimić-Kanaet 2010: t. 95/663).

[157] Knez 1992: t. 9/11, Martin 1995: 180-182, De Micheli 1997: t. 1, 3, Tassinari 1998: 49, t. XII/1, Sadagin 2003, t. 4/9.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	237	46	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 28?	Dno	Porta pisana	-50 . - +15.
	243	54	Keramika tankih stijenki	00237	Schindler Kaudelka 28?	Dno	Porta pisana	-50 . - +15.
	251	63	Keramika tankih stijenki	00237	Schindler Kaudelka 28?	Dno	Porta pisana	-50 . - +15.
	252	64	Keramika tankih stijenki	00237	Schindler Kaudelka 28?	Dno	Porta pisana	-50 . - +15.
	302	113	Keramika tankih stijenki	00237		Stijenka	Porta pisana	-50 . - +15.
	353	164	Keramika tankih stijenki	00237	Schindler Kaudelka 28c?	Rub	Porta pisana	-50 . - +15.

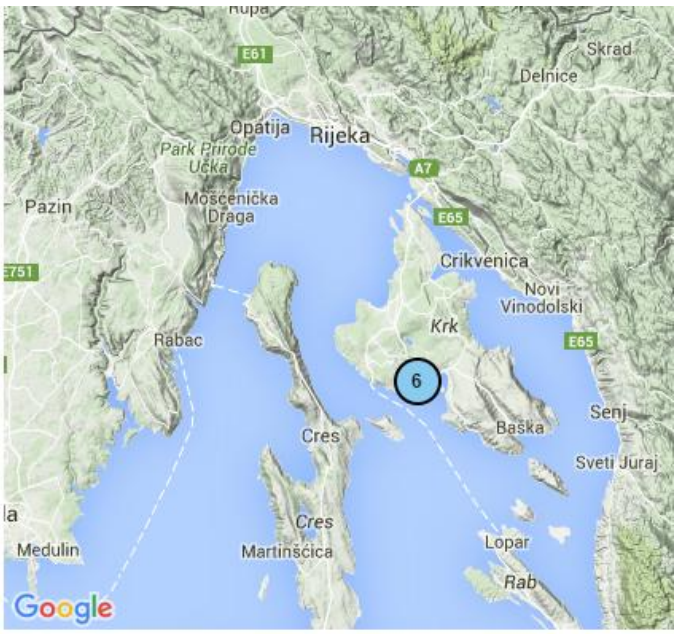

12.3.2 Tip 240 – Schindler Kaudelka 68 (T. 22, 23)

Ogledni primjerak: Porta pisana 49
Ukupno: 31
Datacija: -25 – +50
Fabrikat: C (Faktura 8, 10, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 39, 41, 107)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 61-64

Unutar ovoga tipa svrstavaju se zdjelice s ravnim, konkavnim ili tek lagano naglašenim dnom, poluloptastoga ili cilindričnoga profila s uglavnom okomitim stijenkama i nenaglašenim rubom. Međutim kod nekih varijanti rub može biti lagano uvijen, stanjen ili zadebljan. Također, neke varijante posjeduju vodoravni urez po trbuhu posude.

Ove zdjelice augustejsko-tiberijanskoga razdoblja tipičan su proizvod sjeveroitalskih radionica, prema nekima smještenima na području Akvileje (Ricci 1985: 349, Scavi si Aquileia I-1 1991: 98), iako su posude ove fakture u velikom broju pronađene i u okolici Ravenne (Maioli 1972-1973: 108.), no jedina dosad potvrđena radionica, aktivna od Tiberijeve vladavine, ona je u Cremoni-via Platina (Tassinari 1998: 40). Na ravenatskom području datirane su u augustovsko doba zahvaljujući nalazu u kontekstu s kalupima za *Aco* čaše (Maioli 1972-1973: 109). Unutar nekropola Ticina javljaju se u većem broju između 5. i 20. g. po. K., no bilježe se primjerci koje je moguće datirati sve do 30. g. (Lamboglia 1943: 182 i slika, De Micheli 1997: fig. 1/3, 2001: 205). G. Sena Chiesa posude slične ovima (Forme 1 i 2 u fakturi A) datira u tiberijansko-klaudijevsko razdoblje (*Angera romana* 1985: 393, 395-396), međutim prema nalazima s drugih lokaliteta Lombardije, njihova je datacija i ovdje potvrđena već krajem 1. st. pr. K. te se, uz koncentraciju u julijevsko-klaudijevskim godinama proteže sve do polovice 1. st po. K. (*Sub Ascia* 1987: 35, tomba 50/Q i dr., Tassinari 1998: 40). U Padovi nalazi iz nekropola potvrđuju augustejsko-tiberijansku dataciju (Rossi 2007: 52-53, fig. 10/2, Rossi 2010: fig. 13/1). Unutar emonskih nekropola vjerojatno odgovara tipu t. 1/1 iz prve pol. 1. st., a prisutne su i u materijalu s Foruma (Mikl Curk 2006: t. 3/2, 6, 14, 19, 20), te u Novom mestu – Beletov vrt, Ljubljanska cesta (Knez 1992: t. 22/5, Božič 2008: t. 15/3). Prema nalazu s novcem Tiberija (22/23-30 po. K.) unutar nekropole Verginese nedaleko Ferrare potvrđuje trajanje nakon vladavine toga cara (*Mors Inmatura* 2006: 72)

Uz široku distribuciju u sjevernoj Italiji (za analogije vidi katalog), ove se zdjelice javljaju i u središnjoj jadranskoj (Montironi 2014: 326) i tirenskoj Italiji, gdje ih je Marabini Moevs definirala kao *Alpine manufacture* oblik XXXVI A i B (Marabini Moevs 1973: 213-215, 220-221).

Faktura, koja je uvijek unutar tonova sive boje može biti grublja ili pročišćenija, no nikad posve glatka, pa su na površini često vidljive primjese, što je ponekad interpretirano kao pjeskasti ukras. Česta pojava inkrustacije na ulomcima koji nisu restaurirani ponekad otežava razlikovanje između Fabrikata B i C, što je posebno bio slučaj s ulomcima dna s Foruma *Fulfinuma*, koji su uz to i jako maleni.[158] Štoviše kod nekih necjelovitih posuda bilo je moguće ustanoviti kako su ustvari *sandwich* pečene, odnosno jezgra im je narančasta, dok je vanjska površina siva i gruba (Slika 44).

Slika 44. Inv. 385 - primjer presjeka posude Fabrikata C (faktura 21)

Takva je faktura zabilježena za posudu istovjetnog oblika iz lombardske nekropole Nave, gdje je datirana u tiberijevsko-klaudijevsko razdoblje (*Sub Ascia* 1987: 60, tomba 26/A), kod posude T. 15/6 iz Novog mesta - Ljubljanska cesta (Božič 2008) te kod dvije posude iz nekropole u Kaljskoj ulici u Zadru (Gluščević 1990: 128, 145, t.

[158] Zbog istovjetnosti oblika i kronologije, posude ovog tipa i one Schindler Kaudelka 50, a ponekad i 28 i 115, kod pojedinih autora grupirane su zajedno. Tako se često navodi analogija s tipom Mayet XXXVI, koja je isključivo morfološka, jer su svi objavljeni primjerci oker-ružičaste fakture. U analizi tipa 240 osvrćemo se isključivo, koliko je to moguće s obzirom na problematiku B i C fabrikata, na one analogije koje odgovaraju kako morfologiji tako i fakturi (Fabrikat C).

XVI/10, XXVI/7)[159]. Unutar nekropole u Manebriu posude grublje fakture također datiraju u Tiberijevo doba (*Fuoco, cenere, terra* 2010: 69-70).

Prema tipologiji materijala s Magdalensberga za kvarnerske primjerke bilo je moguće razlučiti pet varijanti (68a, c, d, i, l), dok inv. 354 ne nalazi analogije u ovom tipu, već je bliži Schindler Kaudelka 80, međutim zbog nepostojanje *a la barbottine* ukrasa, odlučili smo se zadržati ga unutar Form 68. Njegova je bliža analogija Fig. 1 (Maioli 1972-1973) iz okolice Ravenne.

Distribucija nalaza na Kvarneru obuhvaća *Fulfinum* kako Forum tako i nekropolu Kurilovo, bakarsku i osorsku nekropolu te lokalitete Porta Pisana i Vrt Šinigoj (nekropola) u gradu Krku. S 25 primjeraka ovaj je oblik jedan od ranijih široko prisutnih i kapilarno distribuiranih tipova KTS na istraživanome području.

Istočnojadranske analogije obuhvaćaju Burnum, Zadar[160], Tilurij, Naronu, Palagružu i Lorun u Istri, a velika im je rasprostranjenost i u Sloveniji (za literaturu vidi katalog).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	8	N-107	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68?	Dno	Fulfinum	-25. – +50.
	11	N-143-1	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68?	Dno	Fulfinum	-25. – +50.
	26	N-131-11	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68	Dno	Fulfinum	-25. – +50.
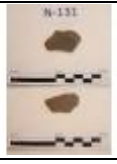	29	N-131-9, 10	Keramika tankih stijenki	00240		Dno	Fulfinum	-25. – +50.

[159] Za problematiku datacije zadarskoga groba 9 vidi niže Tip 3, bilješku 163, dok datacija groba 12 odgovara predloženom razdoblju pol.1. st (Gluščević 1990: 152).

[160] Unutar zadarskih grobova 12 i 19 ova se posuda javlja sa zdjelicom *Consp.* 27 što odgovara pretpostavljanoj dataciji Tipa 240, dok i drugi grobni prilozi, prema autoru, ukazuju na dataciju unutar prve pol. 1. st. (Gluščević 1990: 152, t. XXI/3, XXVI/3).

	34	N-131-8	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68?	Dno	Fulfinum	-25. - +50.
	38	N-117-7	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68?	Dno	Fulfinum	-25. - +50.
	70	N-53-2	Keramika tankih stijenki	00240		Rub	Fulfinum	-25. – +50.
	239	48	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68	Dno	Porta pisana	-25. – +50.
	240	49	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 68c	Rub	Porta pisana	-25. – +50.
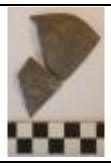	241	50 i 51	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68?	Dno	Porta pisana	-25. – +50.
	260	72	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68	Dno	Porta pisana	-25. – +50.
	303	114	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68	Rub	Porta pisana	-25. – +50.
	354	165	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68i?	Rub	Porta pisana	-25. – +50.
	355	166	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68i?	Rub	Porta pisana	-25. – +50.
	356	167	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68l	Rub	Porta pisana	-25. – +50.

	383	19356 (9)	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68e, i; Plesničar Gec 15	Cjelovita posuda	Kurilovo	-25. – +50.
	385	19488 (63)	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68i	Cjelovita posuda	Kurilovo	-25. – +50.
	390	19380	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68i; Plesničar Gec 15	Cjelovita posuda	Kurilovo	-25. – +50.
	391	1, Kut. 1, plivacill	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68e, i; Plesničar Gec 15	Rub	Kurilovo	-25. – +50.
	395	5. Kut. 1 plivacilli	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68e, i; Plesničar Gec 15	Stijenka	Kurilovo	-25. – +50.
	398	1 PO V	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 115; Plesničar Gec 15	Dno	Kurilovo	-25. – +50.
	402	1. k. fototehnika	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68e, i; Plesničar Gec 15	Dno	Kurilovo	-25. – +50.
	448	3-2	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68d/f	Cjelovita posuda	Poljane	-25. – +50.
	450	3-4	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68	Cjelovita posuda	Poljane	-25. – +50.
	474	921	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68i, Plesničar Gec 15	Cjelovita posuda	Kavanela	-25. – +50.
	477	AZO 614/185	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68c	Cjelovita posuda	Kavanela	-25. – +50.

	479	AZO 702 (720?)	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68i, Plesničar Gec 15	Cjelovita posuda	Kavanela	-25. – +50.
	482	AZO 700	Keramika tankih stijenki	00240		Cjelovita posuda	Kavanela	-25. – +50.
	495	Biskupija Krk 77/3	Keramika tankih stijenki	00240		Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	-25. – +50.
	566	69	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68	Cjelovita posuda	Poljane	-25. - +50.
	620	53	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68d, f	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	-25. - +50
	621	54	Keramika tankih stijenki	00240	Schindler Kaudelka 68e	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	-25. - +50

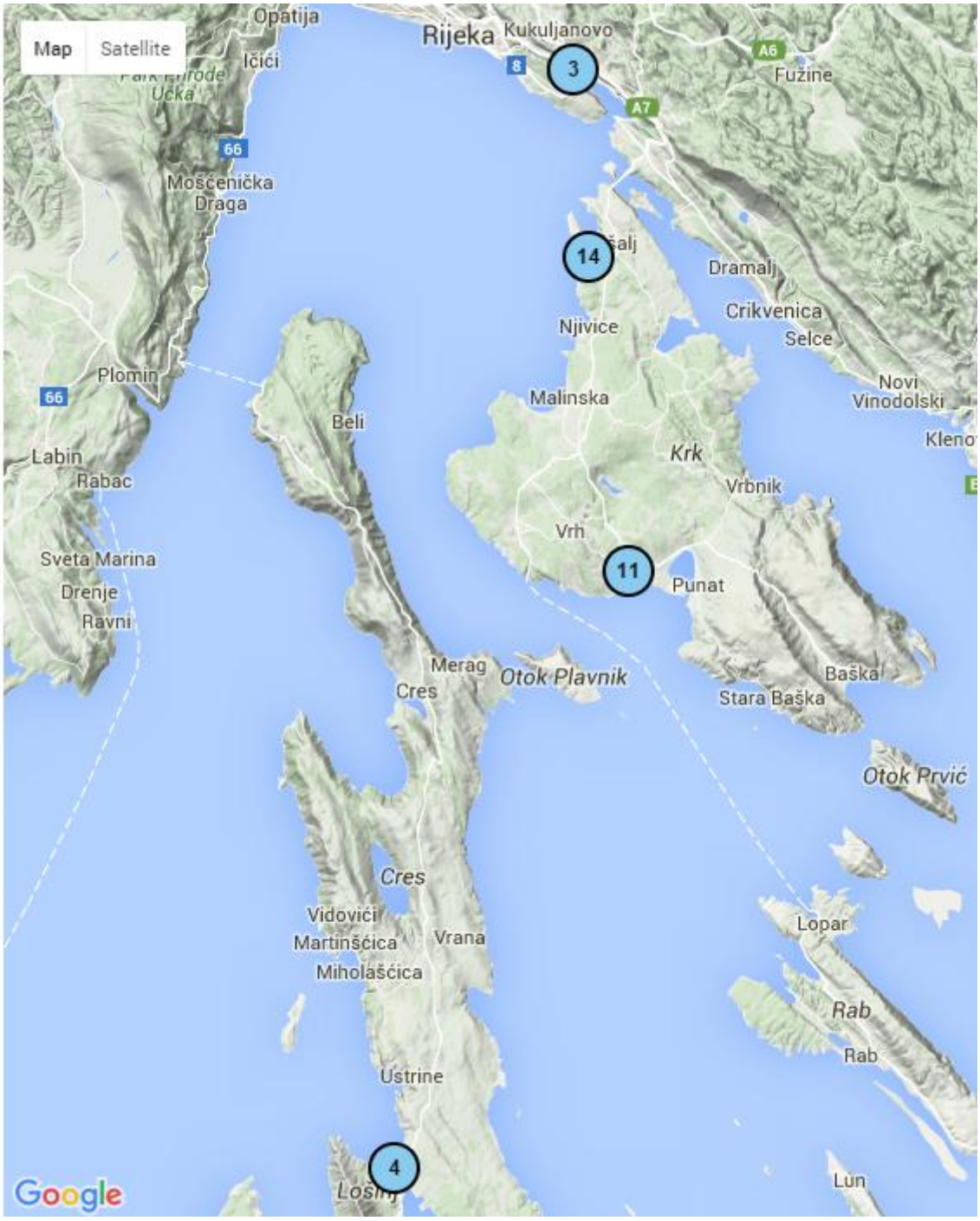
Map
Satellite
Opatija
Rijeka
Kukuljanovo
Ičići
Fužine
Učka
66
Mošćenička Draga
3
A6
A7
8
14
Dramalj
Crikvenica
Njivice
Selce
Plomin
66
Malinska
Novi Vinodolski
Beli
Krk
Labin
Rabac
Vrbnik
Vrh
11
Punat
Sveta Marina
Drenje
Ravni
Merag
Cres
Otok Plavnik
Baška
Stara Baška
Otok Prvić
Cres
Vidovići
Martinšćica
Vrana
Miholašćica
Lopar
Rab
Rab
Ustrine
4
Google

12.3.3 Tip 397 – Schindler Kaudelka 50? (T. 23)

Ogledni primjerak: Kurilovo Bolf PO V
Ukupno: 10
Datacija: -25 – +25
Fabrikat: B (Faktura 16, 76, 77, 81)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 84-87

Unutar ovoga tipa obuhvaćene su zdjelice s ravnim, konkavnim ili tek lagano istaknutim dnom čija je struktura bliža Fabrikatu B, iako je vrlo teško razlučiti razliku kada su ulomci mali ili prekriveni inkrustracijom (vidi Tip 240 za detaljniju raspravu). S obzirom da ne posjedujemo cjelovite posude ovoga tipa s Kvarnera, već isključivo dna, teško se osvrnuti na morfološke varijante koje su prisutne unutar Form 50. Osim toga, svi se primjerci javljaju isključivo na području antičkoga *Fulfinuma*, pa je i sama pripadnost ovom tipu možda uvjetovana izrazito lošom očuvanošću nalaza koji su ili lišeni površinskoga sloja tijekom uklanjanja inkrustacija ili su njima potpuno prekriveni. Tek inv. 397 pruža veću sigurnost pri atribuciji ovome tipu. Ipak, svih je deset ulomaka odvojeno jer ih karakteristike fakture (koja je grublja, s vidljivijim primjesama i širokim spektrom boja koje variraju od sivo-smeđe do crvenkaste) ipak udaljavaju od Fab. C.

Distribucija ovog tipa odgovara onoj morfološki srodnog Tipa 240, no ova se varijanta javlja i u Hispaniji kao Forma Mayet XXXIII. Proizvodnja je pretpostavljena u Akvileji, odakle potječe i nekoliko nalaza (*Scavi di Aquileia I-1*: 98, tav. 9/CPS 20) no ima ih u zapadnim provincijama (Ricci 1985: 286-287).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	25	N-131-12	Keramika tankih stijenki	00397	Schindler Kaudelka 50	Dno	Fulfinum	-25. - +25.
	28	N-131-7	Keramika tankih stijenki	00397	Schindler Kaudelka50	Dno	Fulfinum	-25. - +25.
	33	N-131-6	Keramika tankih stijenki	00397	Schindler Kaudelka 50	Dno	Fulfinum	-25. - +25.

	37	N-117-1	Keramika tankih stijenki	00397	Schindler Kaudelka 50	Dno	Fulfinum	-25. - +25.
	46	N-124	Keramika tankih stijenki	00397	Schindler Kaudelka 50	Dno	Fulfinum	-25. – +25.
	47	N-80-1	Keramika tankih stijenki	00397	Schindler Kaudelka 50	Dno	Fulfinum	-25. - +25.
	52	N-98-1	Keramika tankih stijenki	00397	Schindler Kaudelka 50	Dno	Fulfinum	-25. - +25.
	53	N-98-2	Keramika tankih stijenki	00397	Schindler Kaudelka 50	Dno	Fulfinum	-25. - +25.
	55	N-98-6	Keramika tankih stijenki	00397	Schindler Kaudelka 50	Rub	Fulfinum	-25. - +25.
	397	1 PO V	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 50; Plesničar Gec 15	Dno	Kurilovo	-25. - +25.

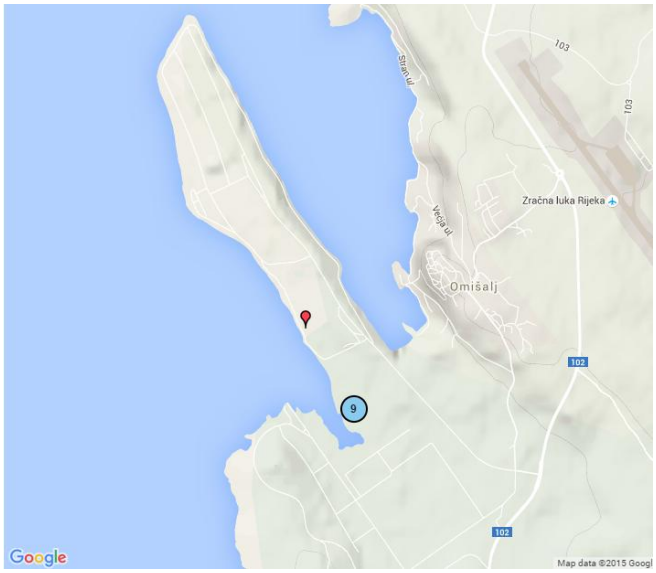

12.3.4 Tip 238 – Schindler Kaudelka 84 (T. 23)

Ogledni primjerak: Porta pisana 47
Ukupno: 6
Datacija: 15 – 25(50)
Fabrikat: D (Fakture 75, 24, 136)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 61-64

Zdjelice su uglavnom poluloptastoga profila, s manje ili više izvijenim rubom koji može biti i zadebljan. Profil trbuha kod nekih je primjeraka kružniji, kod drugih cilindričniji. Dno je ravno ili konkavno, lagano istaknuto. Osnovna karakteristika ovih posuda njihov je ukras utisnut kotačićem koji je vrlo pravilno izveden po trbuhu posude. Ukras je oblikovan u vodoravne nizove crtica, zareza ili trokutića odvojenih profilacijama, što posudi daje raščlanjen izgled. Faktura je tamnosiva i pročišćena, a stijenke su izrazito tanke, pa se ovaj tip posuda naziva i *Gray eggshell ware*.

Prema nalazima s Magdalensberga datacija im se smješta u rano tiberijansko doba, dok Lj. Plesničar Gec smješta pred kraj prve pol. 1. st. Prema A. Ricci ova je zdjelica proizvod padskih radionica,te joj je distribucija posebno naglašena na Magdalensbergu, Emoni i Akvileji (Ricci 1985: 284), javlja se u Ptuju (Mikl Curk 1976: 103, fig. 91), u središnjoj Jadranskoj Italiji (Montironi 2014: 334) te duž sjeverne Italije (vidi katalog i Montironi2014: 334, n. 111). U Milanskim se nekropolama javlja unutar groba datiranoga u julijevsko-klaudijevsko razdoblje zajedno s Tipom 204/Schindler Kaudelka 68 (Bolla 1988: 105-106, tomba 7, t. LXV, 25/18).

Na Kvarneru je prisutno pet ulomaka ovoga tipa, od kojih barem tri pripadaju varijanti 84a (inv. 238, 553, 554). Inv. 368 smješten je unutar ovog tipa jer morfološki odgovara, no njegova je faktura posve drukčija, odnosno vrlo je svijetla. Nalazi uglavnom potječu s otoka Krka (grad Krk i *Fulfinum*) te iz Crikvenice. Osim u Burnumu, na području provincije Dalmacije ovaj je oblik prisutan u Zadru, Tiluriju i Naroni.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	238	47	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 84-97	Rub-ukrašena stijenka	Porta pisana	15. - 50.

	386	19489 (64)	Keramika tankih stijenki	00238	Schindler Kaudelka 84: Plesničar-Gec 65	Cjelovita posuda	Kurilovo	15. - 50.
	542	PN 1406	Keramika tankih stijenki	00238	Schindler Kaudelka 84 (c, h, k)	Ukrašena stijenka	Igralište	15. - 50.
	553	N-67-5	Keramika tankih stijenki	00238	Schindler Kaudelka 84a	Rub	Fulfinum	15. - 50.
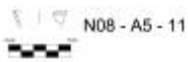	554	N08-A5-11	Keramika tankih stijenki	00238	Schindler Kaudelka 84a	Rub	Fulfinum	15. - 50.

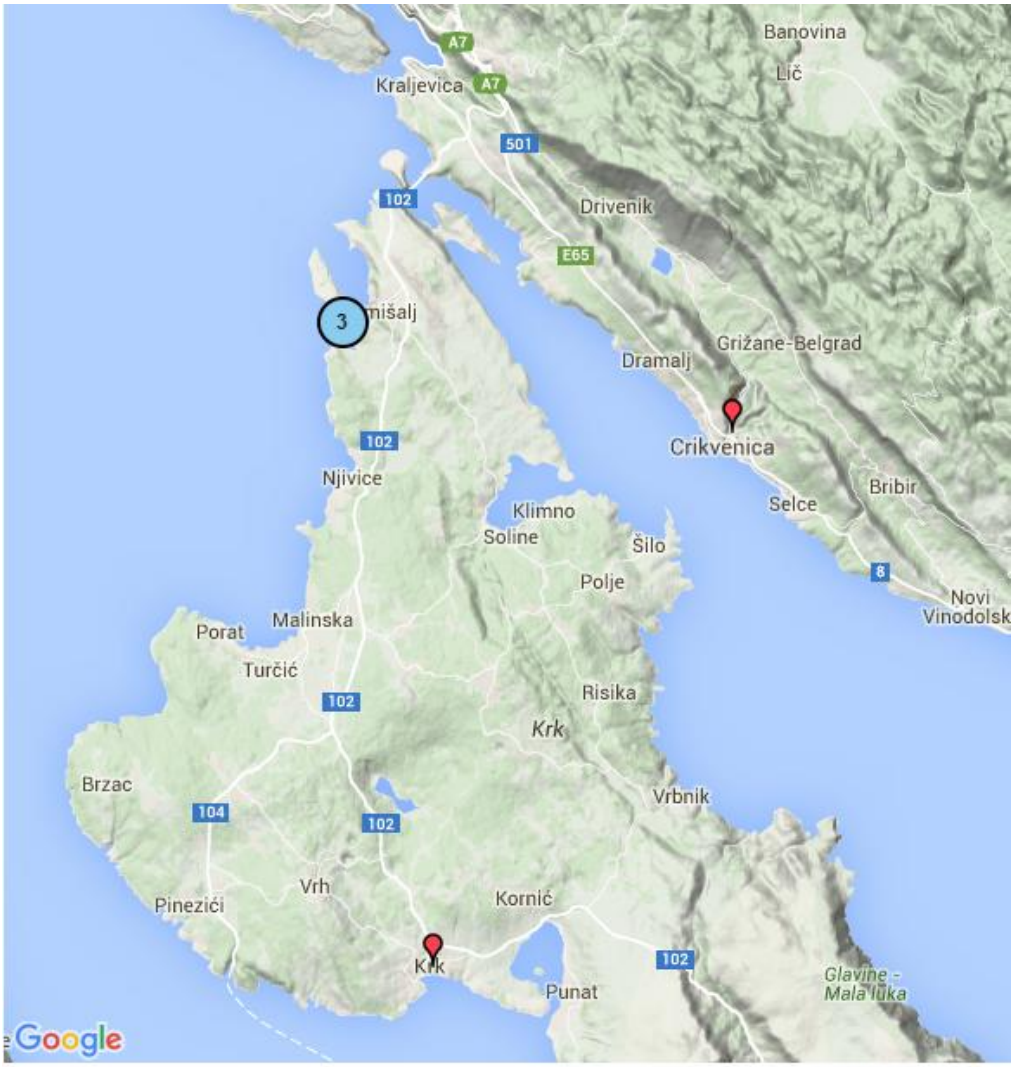

12.3.5 Tip 216 – Schindler Kaudelka 115 (T. 23)

Ogledni primjerak: Porta pisana 23
Ukupno: 4
Datacija: 15 – 25
Fabrikat: F (Faktura 71, 72, 121, premaz 45, 46)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 61-64

Poluloptasta ili bikonična zdjelica, s više ili manje zadebljanim rubom ispod kojeg se kod pojedinih varijanti nalaze vodoravni urezi. Dno može biti ravno ili konkavno, no uvijek odvojeno od stijenki. Osnovne karakteristike ovoga tipa su pjeskasti ukras nanesen metlicom (ponekad i na unutarnjoj stijenki) i crveni premaz koji ponekad poprima metalni sjaj ili je posve mat (ova karakteristika možda ovisi o uvjetima odlaganja). Ukras se ne prostire do ruba, već je od njega odvojen profilacijom.

Ovaj se tip posuda na Magdalensbergu javlja u vrlo ograničenom razdoblju početka Tiberijeve vladavine, dok su u Emoni smještene nešto kasnije unutar prve pol. 1. st., no ovdje je riječ o materijalu iz nekropola (Schindler Kaudelka 2012: 331, fig. 13, Plesničar-Gec 1977: t. 1/16). Na emonskom forumu također su prisutne zdjelice s pjeskastim ukrasom, no nije naznačena boja njihove fakture (Mikl Curk 2006: t. 3/1, 4, 7, 10, 13, 16). Za materijal iz Lombardije pretpostavlja se sjeveroitalska provenijencija (Tassinari 1998: 49, tip Angera 1), dok G. Sena Chiesa navodi i mogućnost postojanja sjeveroitalskih radionica, s mogućnošću njihova lociranja na području Emilije-Romagne i kasnijom proizvodnju u odnosu na onu srednjoitalsku koja ne prelazi pol. 1. st. (*Angera romana* 1985: 407). Prema asocijaciji s novcem Tiberija unutar materijala iz nekropole u Oleggiu, prihvatljiva je datacija u tiberijansko doba odnosno neposredno kasnije (*Conubia gentium* 1999: 234, tomba 208/6). Materijal iz Cose s metalnim, uniformno nanesenim i svjetlijim premazom definiran je kao tipično Tiberijanski , dok se kasnije javlja ponešto drukčiji tip mat premaza s tamnijim zonama (Marabini Moevs 1973: 176-178). Prema nalazima s ptujskih nekropola datacija ovoga tipa mogla bi se protegnuti sve do flavijevskoga doba (u grobu s novcem Vespazijana), a ovdje im se, unutar istog perioda, smješta i proizvodnja (*Poetovio - zahodna grobišća* I 1999: 110, 112). Osim u Italiji, na *limesu* i u Noriku, ove su posude česti nalaz i na zapadnom Mediteranu gdje mu se pretpostavlja i proizvodnja, kao i u Lyonu (Mayet 1975: 71-72, form XXXV).

Na Kvarneru primjerci tipa 216 potječu s lokaliteta Porta pisana u Krku, te s osorske i bakarske nekropole. Prema kronološkoj raščlambi koja se temelji na kozanskom materijalu mogli bismo pretpostaviti nešto raniju dataciju za primjerke s Porta pisane, posebno inv. 216 koji bi zbog vrlo svijetle boje premaza mogao odgovarati i srednjoitalskoj proizvodnji, dok bi inv. 217, zbog pijeska nanijetog i na unutarnjoj površini, mogao pripadati drugoj grupi prema Marabini Moevs i biti nešto kasniji. Datacija preostalih posuda mogla bi se smjestiti oko sredine 1. st. po. K. (klaudijevsko doba). Drugi lokaliteti provincije Dalmacije na kojima su prisutne ove zdjelice obuhvaćaju Burnum, Naronu, Tilurij i Loron, uglavnom s datacijom u prvoj pol. 1. st. (vidi katalog za literaturu).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	216	23	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 115	Dno-ukrašena stijenka	Porta pisana	15. - 25.
	217	24	Keramika tankih stijenki	00216	Schindler Kaudelka 115	Cjelovita posuda	Porta pisana	15. - 25.
	440	5-8	Keramika tankih stijenki	00216	Schindler Kaudelka 115k, l, x	Cjelovita posuda	Poljane	15. - 25.
	478	AZO 643/289	Keramika tankih stijenki	00216	Schindler Kaudelka 115	Cjelovita posuda	Kavanela	15. - 25.

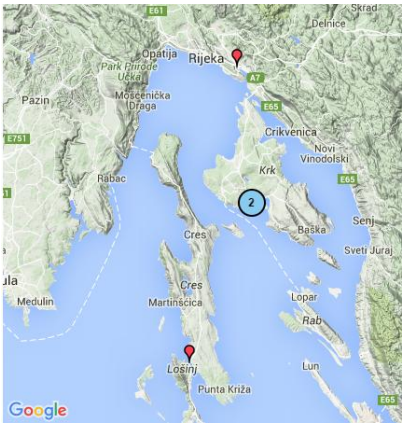

12.3.6 Tip 439 – Schindler Kaudelka 134, Plesničar-Gec 21, 24 (T. 24)

Ogledni primjerak: Bakar 5-1
Ukupno: 3
Datacija: 20 – 30(150)
Fabrikat: G (Faktura 28, 137, 140, premaz 22, 24, 25)
Literatura: Schindler Kaudelka 1975: 134-135, Plesničar-Gec 1977: t. 1/21, 24

Zdjelica bikonično-poluloptastoga oblika s istaknutim dnom. Faktura je siva, s tamnijim premazom, a ukras je izveden pijeskom, u većini slučajeva nanesenim metlicom. Kod inv. 480 rub je istaknut i uvijen te su stijenke na 2/3 visine profilirane, dok je rub inv. 439 stanjen, naglašen urezom, a urez također dijeli ukrašeni dio od onog ne ukrašenog. Potonji oblik gotovo u potpunosti odgovara tipu 216.

Zbog istovjetne fakture i ukrasa, ove su zdjelice svrstane unutar istog tipa, iako im je datacija, prema nalazima iz nekropola *Emone*, dosta razmaknuta: inv. 439 trebalo bi datirati unutar prve pol. 1. st., a inv. 480 unutar prve pol. 2. st.; ovaj tip posuda vjerojatno je prisutan i na Forumu (Plesničar Gec 1977: t. 1/16, 24, Mikl Curk 2006: t. 3/1, 4, 7, 10, 13, 16). Morfološki posude Tip 439 ne nalaze precizne analogije na Magdalensbergu unutar primjeraka Fabrikata G koji datiraju između 20. i 30. g. (Schindler Kaudelka 1975: 135, vidi i za dodatne analogije), što bi moglo potvrditi nešto kasniju dataciju kvarnerskih primjeraka.

Ovaj bi tip odgovarao i jednoj od varijanti zdjelica Angera 1 čija je distribucija u Lombardiji dosta široka, iako obuhvaća i primjerke s *a la barbottine* ili utisnutim ukrasom (Tassinari 1998: 49-50). Osim u *Emoni*, siva varijanta zdjelica s pjeskastim ukrasom utvrđena je u *Suasi* (iako i ovdje prednjače crvene varijante) (Montironi 2014: 335-336, fig. 22,2), a također bi im mogla pripadati i dna taf. 7/139-142 iz *vicusa* Karldorf nedaleko Graza (Lohner-Urban 2009). Moguće je da ovom tipu pripada i primjerak iz Dobove datiran u Flavijevsko doba (Mikl Curk 1971: sl. 2/11). Prema pronađenim analogijama, čini se da je siva varijanta ovih zdjelica manje rasprostranjena od narančasto-crvene varijante (Fabrikat F) (npr. u Ticinu, u okolici Bologne, u Padovi javljaju se isključivo u fabrikatu F, Bergamini 1980: t. XVII/316-327, De Micheli 1997: 217, Rossi 2011: t. 13/3).

Na Kvarneru posude Tip 439 također su prisutne s tek nekoliko primjeraka koji potječu s lokaliteta bakarske i osorske nekropole te iz Stinice (podvodni nalazi), dok je na istočnom Jadranu prisutan u Burnum i Tiluriju (vidi katalog).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
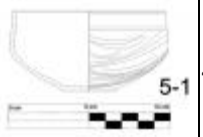	439	5-1	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 97	Cjelovita posuda	Poljane	20. - 150.
	480	AZO 642	Keramika tankih stijenki	00439	Schindler Kaudelka 134-136; Plesničar-Gec 16? 24?	Cjelovita posuda	Kavanela	20. - 150.
	513	PN 162, kat. 26	Keramika tankih stijenki	00439	Schindler Kaudelka 97	Dno	Podvodni nalazi	20. - 150.

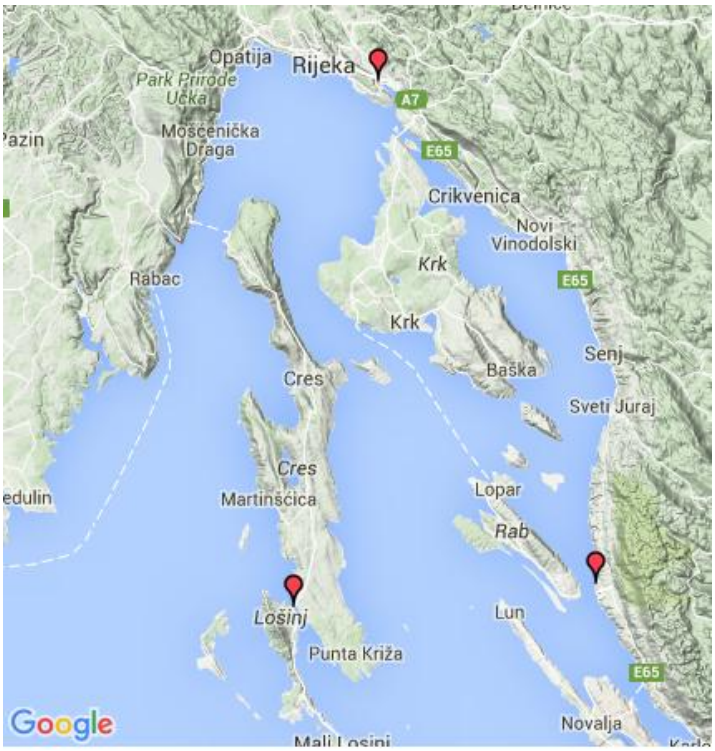

12.3.7 Tip 2 – Schindler Kaudelka 102-103, Ricci 2/231, 2/402, 2/403 s *a la barbottine* ukrasom (T. 24)

Ogledni primjerak: Janaf 2 (Konestra 2014: cat. 13)
Ukupno: 16
Datacija: 35 – 100(150)
Fabrikat: E (Faktura 2, 28, 106, 109, 112, 127,134, 150, premaz 2, 15, 16, 22, 25, 56, 57, 62), TWP 2
Literatura:Schindler Kaudelka 1975: 106-111, Ricci 1985: 283-285.

Unutar Tipa 2 grupirane su zdjelice koje odgovaraju obliku Ricci 2/231, 2/402, 2/403 s *a la barbottine* ukrasom, te ponekad u kombinaciji s trokutićima utisnutima kotačićem. No ovaj tip obuhvaća i Form 103 prema Schindler Kaudelka 1975, nekoliko tipova iz *Emone*, preciznije Plesničar Gec 1977: t. 1/19, 28, 31-33 te u Lombardiji tipove Angera 1 i 2.[161]

Oblik tijela varira od bikoničnoga do poluloptastoga, ponekad je gornji dio stijenki izrazito okomit ili pak konkavan, dok rub može biti i lagano izvijen. Dno je uvijek istaknuto i tvori nisku nogu. Na gornjem dijelu tijela nalazi se *a la barbottine* ukras, dok se na zakošenom dijelu koji trbuh spaja s dnom može nalaziti ukras zareza utisnutih kotačićem.

Zbog istovjetnosti keramičke fakture, koja je siva, mekana i uglavnom premazana tamnijim premazom (ponekad vidljiv tek u tragovima), ali i osnovne istovjetnosti oblika, odlučili smo ih svrstati unutar istog tipa. Faktura pojedinih primjeraka u potpunosti odgovara Fabrikatu E s Magdalensberga, međutim kod drugih je premaz vrlo neujednačen, razrijeđen ili tanak. Neukrašena verzija morfološki gotovo istovjetnih zdjelica odvojena je u Tip 3.

Početak proizvodnje ovih izrazito rasprostranjenih i dugovječnih zdjelica trebalo bi smjestiti pred kraj tiberijevskoga doba (*Angera romana* 1985: 403); na Magdalensbergu odgovaraju form 102 i 103 koje se javljaju od 35. do 45. g. Najranije su one s kombiniranim ukrasom: biljnim[162]*a la barbottine* na gornjoj polovici i trokutićima utisnutima kotačićem na donjoj polovici posude (ukras 91); slijedi onaj gdje

[161] Ovisno o načinu organizacije pojedinih tipologija, Tip 2 pripada širim grupama morfološki sličnih, no dekorativno različitih zdjelica, ili pak pojedinim tipovima koji obuhvaćaju posude s više istovjetnih elemenata (oblik, faktura, ukras).
[162] Riječ je uglavnom o izduženim biljnim elementima koji su raširenu u traku koja teče preko gornjeg dijela posude: pupoljci s uvinutim grančicama, uvinute grančice sa stiliziranim grozdovima, tkz. *foglie d'acqua*, no uvijek su realizirani, za razliku od kasnijih ukrasa, s vrlo tankim *barbottine* nanosom što im daje elegantni izgled.

biljni ukras zamjenjuju nazubljene lunete/školjkice (ukras 78), a kasniji je ukras s raznovrsnim *a la barbottine* motivima, no bez utisnutih trokutića. Kombinirani se ukras javlja na inv. 619-ukras 91koji odgovara, iako ne posve precizno tipu 102m s Magdalensberga, te nalazi analogije u Angeri i Ticinu (vidi katalog).

U Angeri se smješta u najraniji horizont ove proizvodnje (*Angera romana* 1985: 404), te bi se i kvarnerski primjerak iz krčke nekropole mogao smjestiti oko pol. 1. st. Za posude s dvostrukim ukrasom ovog i sličnih tipova De Micheli Schulthess navodi kasniju dataciju od onih s isključivo utisnutim ukrasom ili onima ukrašenim pijeskom – tip 240 (De Micheli Schulthess 2001: 587), preciznije početak im se smješta nešto prije pol. 1. st. (*Angera romana* 1985: 402). U Angeri im se najveća distribucija bilježi u neronovsko-klaudijevskom vremenu, što odgovara i dataciji koju je za Ticino dao Lamboglia, dok ju je De Micheli Schulthess pomaknula sve do 80 g., no na drugim su područjima česte i u flavijevskom vremenu (*Angera romana* 1985: 403, De Micheli Schulthess 2001: 586). Prema pojedinim autorima podrijetlo im valja tražiti upravo na području transpadane, gdje su bile proizvod tek ponekih radionica (*Angera romana* 1985: 402).

Form 103 s Magdalensberga (35.-45. po. K.) precizno odgovara inv. 470-ukras 78, iako kvarnerska posuda djeluje lošije izrade. Istovjetna datacija oko sredine 1. st. dodijeljena je i na drugim lokalitetima Norika, dok se za posude s drugim ukrasima produžuje do kraja stoljeća (Artner 1988/89: 31, Lohner-Urban 2009: 306-313). Ovakve se posude s ukrasom 78 javljaju u Russi u kontekstu nakon sredine 1. st. (Maioli 1973-1973: 110-111), u *Emoni* se ukras javlja sredinom 1. st., no traje kroz prvu pol. 2. (Plesničar Gec 1972: t. 1/19, 27, 28), u Manerbiu se ovako ukrašene posude također smještaju oko sredine 1. st., no zdjelice Tip 2 s drukčijim ukrasima nastavljaju sve do Trajana (*Fuoco, cenere, terra* 2010: 69). Kasnija je datacija pretpostavljena i za zdjelice s ukrasom 78 iz nekropole *pagusa Victumularuma* (nedaleko Vercelli), koja i po ostalim karakteristikama odgovara posudi inv. 470, te onima iz Portorecanati koje se nalaze u grobovima s novcem Nerona i Trajana (Mercando 1974d: 222 i dr.). Prema navedenome mogli bismo i kvarnerski primjerak smjestiti nešto kasnije, u flavijevsko-trajanovsko razdoblje. Posude s ukrasom 78 daleko su najrasprostranjeniji tip kombiniranoga ukrasa i zadržavaju se najduže, sve do kraja 1. st. ako ne i duže. Proizvodnju valja tražiti u Cisalpini, gdje ih je vjerojatno proizvodio znatan broj radionica (*Angera romana*1985:

405-406). Posude s kombiniranim ukrasom nedostaju na tirenskoj obali, dok im distribucija uglavnom obuhvaća Jadran, Norik te recijsko-dunavske provinciji, gdje su krajem 1. st. i imitirane (*Angera romana* 1985: 403-405).

Vrlo česti ukras na kvarnerskim posudama Tip 2 odnosi se na točkice u stiliziranom grozdu ispod spojenih lukova, na čijem se spoju nalaze dvije veće točke (Ukras 2). U *Emoni*, Classe i Nave on se javlja u drugoj pol. 1 st. te početkom 2. st. (Zampori Vanoni 1987: 176), dok, indikativno, na Magdalensbergu izostaje. Realiziran je na posudama različite morfologije, pa tako i na šalicama Tip 6 (npr. *Voghenza* 1985: t. XXXII, tomba 48/1) što potvrđuje dugovječnost ukrasnog motiva. Ostali ukrasni motivi nešto su rjeđi ili pak ne nalaze precizne analogije (vidi katalog).

Analogiju za Ukras 7 možda nalazimo na posudi iz zadarske nekropole u Kaljskoj ulici na čijim su vrlo sitnim ulomcima vidljivi okomiti i vodoravni ravni reljefni elementi koji bi mogli odgovarati okvirnom polju na posudi inv. 69. (Gluščević 1990: t. XXVII/8). Datacija ovoga groba, prema ostalim nalazima, obuhvaća razdoblje Tiberija-Nerona ili kasnije (*Consp.* 27 i KTS Tip 240).

Jedna od radionica koja je proizvodila ovu tipologiju zdjelica, s izrazito širokim rasponom ukrasa, je ona u Cremoni (via Platina), aktivna kroz 1. st. ili vjerojatnije unutar njegove 2. polovice (Breda 1996: 53).

Na istočnom Jadranu posude ovog oblika s *a la barbottine* ukrasom izrazito su česte, no s ukrasima koji se javljaju na Kvarneru zabilježene su analogije u Zadru, Skradinu, Burnumu, Tiluriju. U zadarskoj se nekropoli zdjelica Tip 2 s ukrasom 78 nalazi u grobu s čašom Tip 253, no sam se ukop datira novcem Kaligule iz 40 g. po. K. (vidi gore Tip 253). Prema tom podatku možemo utvrditi da su se zdjelice ovoga tipa na liburnskome području zasigurno pojavile najkasnije nakon 40 g. po. K. U Istri se posude s ukrasima 2 i 48 javljaju na Brijunima i u Puli (Campus Martius), gdje su prisutne i posude istovjetna oblika, ali s drugim ukrasnim motivima (Matijašić 1991: t. 14, grob 31/9, t. 25, grob 65/3, 4, i dr., Bloier 2012: t. 9)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	2	16	Keramika tankih stijenki		Plesničar Gec t. 1/31-34	Cjelovita posuda	Kurilovo	35. - 150.

	51	N-101-1	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/31-34	Rub	Fulfinum	35. - 150.
	69	N-53-1	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/31-34	Rub-ukrašena stijenka	Fulfinum	35. - 150.
	394	4. Kut. 1 plivacilli	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/31-34	Rub-ukrašena stijenka	Kurilovo	35. - 150.
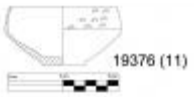	404	19376 (11)	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Kurilovo	35. - 150.
	407	19374	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/34; Angera tav. 84, 3	Cjelovita posuda	Kurilovo	35. - 150.
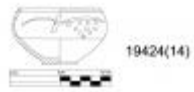	408	19424 (14)	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/33	Cjelovita posuda	Kurilovo	35. - 150.
	412	PN 002	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/31-34	Cjelovita posuda	Kurilovo	35. - 150.
	414	PN 018	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/33	Cjelovita posuda	Kurilovo	35. - 150.
	415	PN 060	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/31-34	Cjelovita posuda	Kurilovo	35. - 150.
	455	4-5	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec 1/28	Cjelovita posuda	Poljane	35. - 150.
	470	5-4?	Keramika tankih stijenki	00002	Schindler Kaudelka 103; Plesničar Gec t. 1/19-27; Maioli 34	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	35. - 150.

	510	PN 137, kat. 23	Keramika tankih stijenki	00002	Schindler Kaudelka 103	Rub-ukrašena stijenka	Podvodni nalazi	35. - 150.
	525	PN 510	Keramika tankih stijenki	00002	Plesničar Gec t. 1/31-34	Rub-ukrašena stijenka	Igralište	35. - 150.
	541	PN 1724	Keramika tankih stijenki	00002	Schindler Kaudelka 123?	Ukrašena stijenka	Igralište	35. - 150.
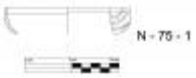	555	N - 75 - 1	Keramika tankih stijenki	00002		Rub-ukrašena stijenka	Fulfinum	35. - 150.
	619	52	Keramika tankih stijenki	00002	De Micheli Schulthess C16.2/Mo 93	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	35. - 150.
	626	T. 2/2	Keramika tankih stijenki	00002	Schindler Kaudelka 103, Ricci 2/231, 2/402, 2/403 s a la barbottine	Rub-ukrašena stijenka	Fulfinum Vila	35. - 150.
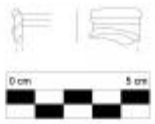	629	N08-A5-30	Keramika tankih stijenki	00002	Schindler Kaudelka 103, Ricci 2/231, 2/402, 2/403 s a la barbottine	Rub-ukrašena stijenka	Fulfinum	35. - 150.

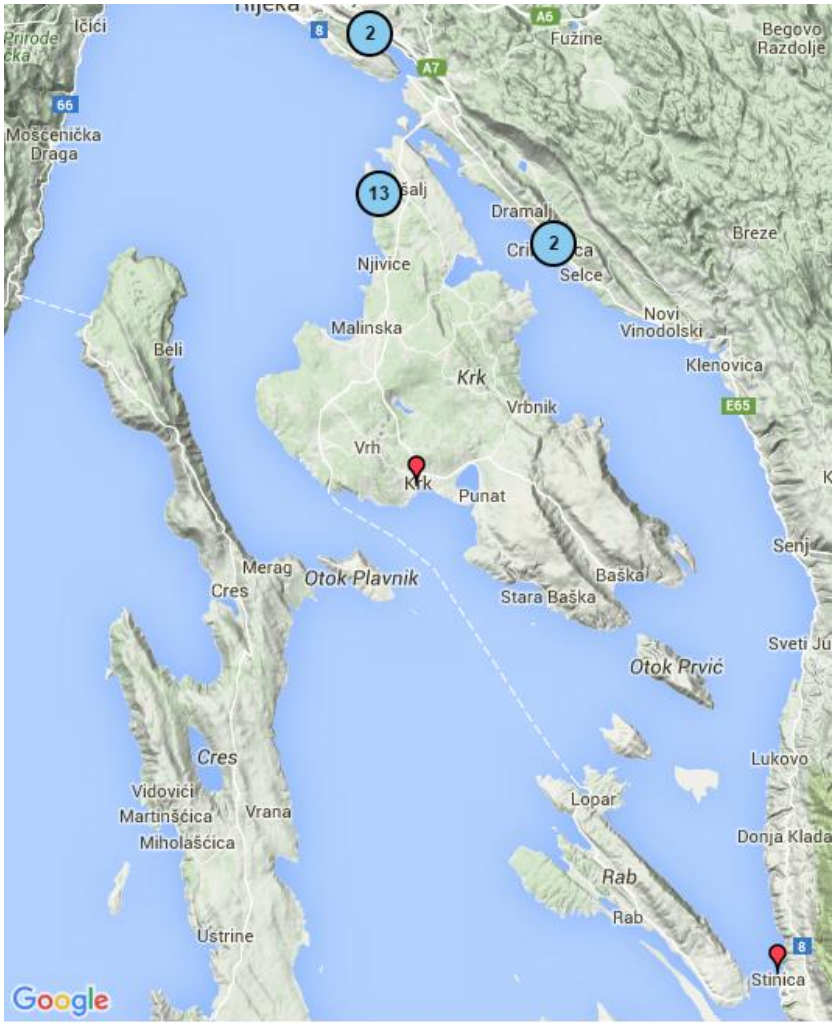
2
13
2
Ičići
Fužine
Begovo Razdolje
Mošćenička Draga
Dramalj
Breze
Njivice
Selce
Novi Vinodolski
Malinska
Beli
Krk
Klenovica
Vrbnik
Vrh
Krk
Punat
Senj
Merag
Cres
Otok Plavnik
Baška
Stara Baška
Otok Prvić
Cres
Lukovo
Vidovići
Martinšćica
Miholašćica
Vrana
Lopar
Donja Klada
Rab
Rab
Ustrine
Stinica
Google

12.3.8 Tip 3 – Ricci 2/231 bez ukrasa (T. 24, 25)

Ogledni primjerak: Janaf 3
Ukupno: 17 +2 Fulfinum vila
Datacija: 50 – 100(150)
Fabrikat: E (3, 105, 48, 127, 125, 136, 137),TWP 2
Literatura: Ricci 1985: 284

Unutar ove grupe smještamo zdjelice bikoničnoga profila, čiji je rub najčešće nenaglašen ili tek lagano zadebljan, a rjeđe je s vanjske strane naglašen vodoravnim urezom. Dno je uvijek istaknuto tako da oblikuje nisku nogu. Ove posude ne tvore homogenu morfološku grupu i varijacije oblikovanja ruba ili dna, kao i samoga profila trbuha, česte su. Morfološki su slične posudama s *a la barbottine* ukrasom Tip 2, no zbog preglednosti (oba tipa vrlo su brojna), ali i mogućih kronoloških razlika, odlučili smo ih odvojiti u dva različita tipa. Inv. 7, 447 i 492 izdvajaju se vrlo visoko postavljenim prijelazom prema rubu i izrazito konkavnim profilom stijenki, no ostale su im karakteristike istovjetne. Preciznija analogija ovoj varijanti nalazi se u Classe, gdje ju karakterizira dvobojnost donjeg i gornjeg dijela tijela[163] ali i kontekst nalaza u kojem se javljaju dvije zdjelice oblika 2/231 no s *a la barbottine* ukrasom. Njihovu dataciju autorica smješta krajem 1. i unutar prve pol. 2. st. (Maioli 1972-1973: 112, 114, fig. 46), te su one možda kasniji razvoj tipa 3.

Tip 3 karakterizira svijetlosiva, mekana faktura na kojoj se mogao nalaziti premaz, no toliko tanak ili apsorbiran da je za većinu posuda teško potvrditi njegovo postojanje. Takvu glinenu strukturu A. Ricci opisuje za svoj tip 2/231 iz Akvileje, te proizvodnju ovih zdjelica smješta upravo na gornji Jadran (Ricci 1985: 284). S obzirom da su Kvarnerski primjerci uglavnom prošli restauraciju, teško im je pobliže definirati karakteristike, no neke su posude mogle biti i polirane površine. Posude tipa 3 ne javljaju se na Magdalensbergu, što bi moglo upućivati na njihovu dataciju nakon napuštanja norijskoga emporija sredinom 1. st. Upravo takva datacija postavljena je za posude iz Emone, dok se u Ptuju posude ovakve fakture (TWP 2) datiraju i kasnije, unutar prve pol. 2. st. (Mikl Curk 1976: 104-105). Unutar nekropole Novog mesta (Beletov vrt i Ljubljanska cesta) javlja se niz posuda sive fakture bez ukrasa, obično s

[163] M. G. Maioli ovu karakteristiku definira kao ukras, no moguće je da je ona nastala uslijed slaganja posuda jednu na drugoj unutar peći. Takve se karakteristike, naime očituju i kod drugih tipova KTS ali i kod drugih keramičkih vrsta (npr. afrička keramika tkz. *a orlo cinerognolo*).

naglašenim rubom, no dok za većinu nismo u mogućnosti utvrditi radi li se o ovom tipu, posuda t. 79/1 mu s više sigurnosti odgovara (Knez 1992: t. 12/4, 30/12, 80/4).

Za posudu 4.5 iz Trenta, koja morfološki i fakturalno odgovara tipu 3, A. Martin navodi mogućnost ravenatske ili akvilejske proizvodnje (Martin 1995: 185-186). Unutar nekropole Nave dvije posude ovog tipa smještaju se u flavijevsko doba (*Sub Ascia* 1987: 95, tomba 55/D), kao i ona iz nekropole del Verginese (Ferrara, *Mors Inmatura* 2006: 96-97, n. 26), dok se posude iz nekropole u Riva del Garda smještaju u period druge pol. 1. - prve pol. 2. st. (*La via delle anime* 2010: 91). U Rimini (ex Vescovado) također je prisutna morfološki istovjetna zdjelica čija bi faktura odgovarala onoj tipa 3, no ona je zajedno sa svojim ukrašenim pandanom datirana kroz cijelo 1. st. (Biondani 2005b: 210, fig. 137/8).

Što se tiče istočnoga Jadrana, oblikom im odgovara jedna cjelovita posuda i nekoliko dna iz nekropole Campus Martius u Puli (Matijašić 1991: 72, t. 40, grob 138/1, t. 14/9, t. 19/9, t. 25/4, t. 28/4, 13 i dr.), no zbog velikog broja ukrašenih stijenki ona bi mogla pripadati i drugom tipu. Javljaju se u Tiluriju, s barem jednim primjerkom (Šimić-Kanaet 2010: t. 71/746) i unutar zadarske nekropole u Kaljskoj ulici (Gluščević 1990: XVII/11)[164].

Na Kvarneru su prisutne u bakarskoj, fulfinskoj, krčkoj i osorskoj nekropoli te unutar urbane „vile“ u *Fulfinumu*.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	3	3	Keramika tankih stijenki		Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.
	7	19	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/9	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.

[164] S obzirom na nalaz iz Zadra koji se smješta unutar groba 9 s izrazito raznolikim kronološkim indikatorima, kojeg autor smješta u prvu po.1. st. (Gluščević 1990: 152), možemo zaključiti da se ovaj tip posuda zasigurno javlja nakon početka Tiberijeve vladavine (prema zdjelici *Consp.* 27 i zdjelici Tip 240), a prema staklenom materijalu iz istog groba šira datacija unutar 1. st. mogla bi biti vjerojatnija. Nalaz novca iz posljednih godina 1. st. pr. K. prema tome, osim što nam daje siguran TPQ, nije relevantan za dataciju, no ukazuje na moguću starost predmeta koji su polagani kao grobni prilog, što je svakako zanimljivo u kontekstu čaša Tip 253 (vidi gore) (za ostale predmete u grobu 9 u Gluščević 1990: 126-131).

	382	19453	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6, 8	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.
	384	19379 (8)	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/9	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.
	387	19423 (5)	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.
	389	19375 (7)	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6, 8	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.
	443	6-3	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/4-8	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.
	447	3-1	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.
	449	3-3	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.
	456	4-6	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.
	457	4-7	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/4-8	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.
	460	1-1	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.
	475	AZO 919	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Kavanela	50. - 150.

	476	Azo 686/252	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Kavanela	50. - 150.
	481	AZO 701	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Kavanela	50. - 150.
	483	AZO 641/207	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Kavanela	50. - 150.
	492	Košljun 19	Keramika tankih stijenki	00003	Plesničar Gec t. 1/6	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	50. - 150.
	622	T. 1/1	Keramika tankih stijenki	00003	Ricci 2/231 bez ukrasa	Cjelovita posuda	Fulfinum Vila	50. - 150.
	623	t. 1/2	Keramika tankih stijenki	00003	Ricci 2/231 bez ukrasa	Rub	Fulfinum Vila	50. - 150.
	630	N08-A5-29	Keramika tankih stijenki	00003	Ricci 2/231 bez ukrasa	Rub	Fulfinum	50. - 150.

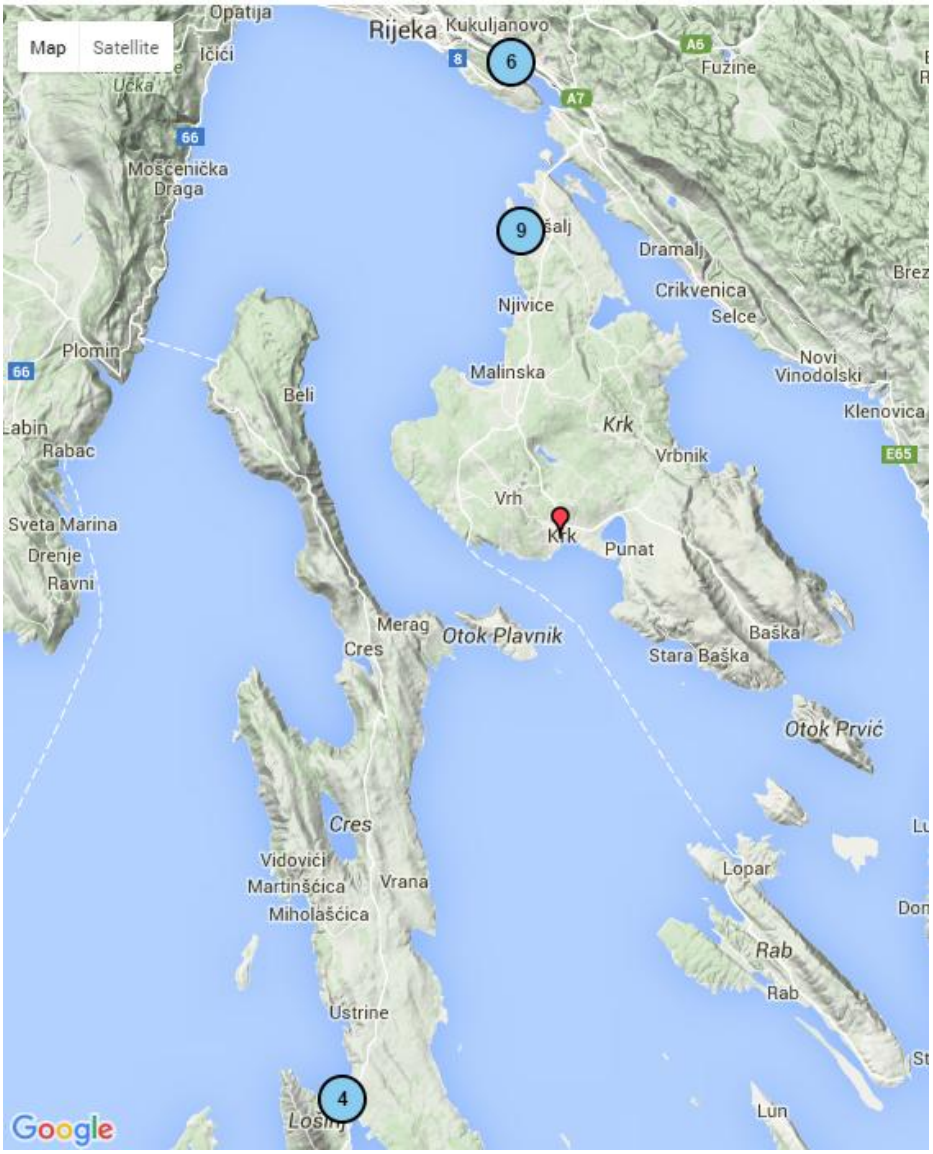
Map
Satellite
Opatija
Rijeka
Kukuljanovo
Fužine
Mošćenička Draga
Dramalj
Crikvenica
Selce
Novi Vinodolski
Klenovica
Njivice
Malinska
Krk
Vrbnik
Vrh
Punat
Plomin
Beli
Rabac
Sveta Marina
Drenje
Ravni
Merag
Cres
Otok Plavnik
Baška
Stara Baška
Otok Prvić
Vidovići
Martinšćica
Miholašćica
Vrana
Lopar
Rab
Ustrine
Lun
Google

12.3.9 Tip 511 – Schindler Kaudelka 104 (T. 25)

Ogledni primjerak: Stinica PN 8, kat. 24
Ukupno: 2
Datacija: 25 – 150
Fabrikat: E (Faktura 11, premaz 9, 67)
Literatura:Schindler Kaudelka 1975: 111

Bikonična zdjelica s vrlo konkavnim središnjim djelom. Dno je naglašeno i tvori nisku nogu. Po sredini trbuha posude utisnuta je ukrasna traka manjih trokutića u više razmaknutih redova. Morfološki i fakturom odgovara oblicima i fabrikatu koji karakteriziraju Tip 2 i 3, no izdvojena je zbog različitosti ukrasa. Primjerak iz Lokvišća vrlo je malih dimenzija i nešto svjetlije fakture, no stil, ukras i morfologija odgovaraju ovom tipu.

Analogije za vrlo konkavni oblik rijetke su, međutim ukras u kombinaciji sa sivom fakturom javlja se u Ptuju kao import s datacijom u drugoj pol. 1. - prvoj pol. 2. st. (*Poetovio - zahodna grobišća I* 1999: 105, sl. 91/49:11), u Emoni se javljaju s istovjetnom datacijom no možda i nakon pol. 2. st. (Plesničar Gec 1972: t. 1/59-60, 63). U Lombardiji ovaj se tip, grupiran unutar zdjelica Angera 3, javlja s datacijom Klaudije – kraj 1. st. no nije naročito čest (Tassinari 1998: 48).

S obzirom da jedini sigurni kvarnerski primjerak potječe iz podmorja Stinice, on ne može poslužiti u preciznijoj dataciji ovog tipa na području sjevernoga hrvatskoga primorja. Vrlo je teško odrediti analogije na drugim lokalitetima posebice kada je riječ o fragmentarnim nalazima ukrašenih stijenki koje bi mogle pripadati i šalicama (Tip 453).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	176		Keramika tankih stijenki	00511	Schindler Kaudelka 104	Ukrašena stijenka	Lokvišće	25. - 150.
	511	PN 8, kat. 24	Keramika tankih stijenki		Schindler Kaudelka 104	Rub-ukrašena stijenka	Podvodni nalazi	25. - 150.

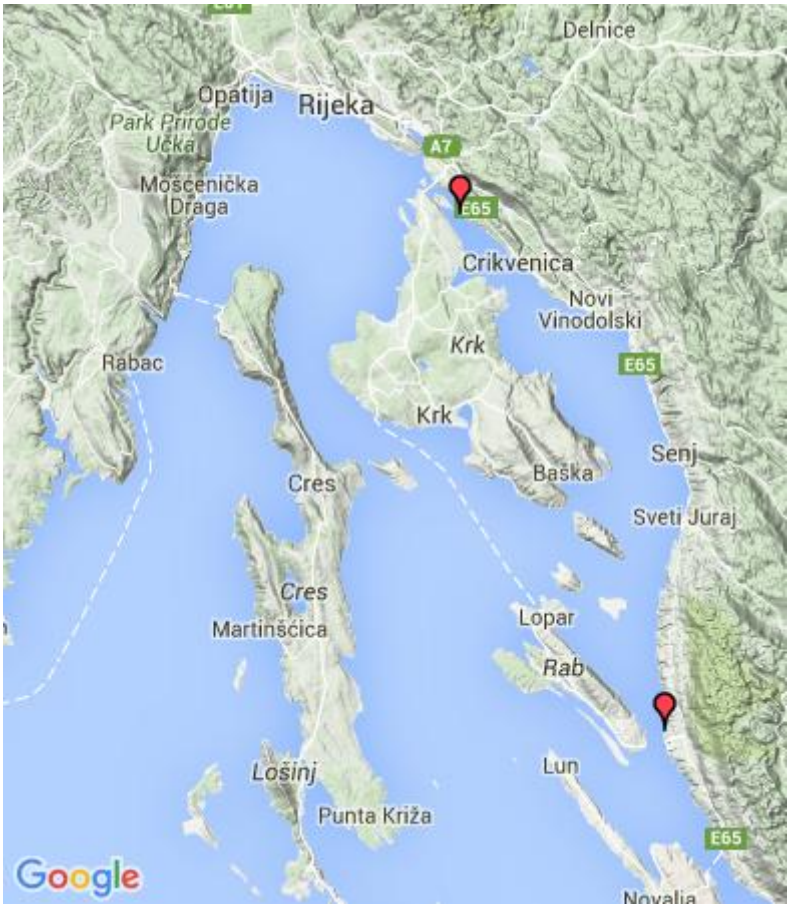
Delnice
Opatija
Rijeka
Park Prirode
Učka
A7
Moščenička
Draga
E65
Crikvenica
Novi
Vinodolski
Krk
Rabac
E65
Krk
Senj
Baška
Cres
Sveti Juraj
Cres
Martinšćica
Lopar
Rab
Lošinj
Lun
Punta Križa
E65
Google

12.3.10 Tip 399 – / (T. 25)

Ogledni primjerak: 1. 66 arh
Ukupno: 2
Datacija: 50 – 100
Fabrikat: / (Faktura 56, premaz 13)
Literatura:

Zdjelica svijetle, narančaste fakture s dvije ukrasne pruge utisnutih trokutića. Ovaj se tip javlja s više ulomaka isključivo unutar nekropole *Fulfinuma*. Veći dio ulomaka tvori jednu posudu, dok dno inv. 399 vjerojatno pripada drugoj sličnoj posudi. Nisu pronađene izravne analogije ovog oblika u svijetloj fakturi, dijelom i zbog nemogućnosti precizne rekonstrukcije svih karakteristika ovih posuda zbog prisustva kalcifikata na površini, no sličan je oblik u sivoj fakturi vrlo čest (vidi Tip 238, *Poetovio - zahodna grobišća I* 1999: sl. 91, 49:11). Slične se zdjelice javljaju unutar asortimana crikveničke keramičarske radionice, no niti ovdje zasad nema preciznih analogija (Ožanić Roguljić 2012: 55, sl. 31, KTS 1, KTS 3). Jedini oslonac za dataciju onaj je iz Emone, gdje se u svijetloj fakturi (crvenoj, smeđoj) zdjelice s utisnutim trokutićima/zarezima javljaju oko pol. 1. st. Analogije iz Cose odnose se na posude puno tanjih stijenki i „finije“ izvedbe, te ih navodimo tek kao mogući prototip (Marabini Moevs 1973: 278-279, n. 181, 182, 187, 188, 189).

Ulomci koji bi mogli pripadati ovom tipu posuda prisutni su u Tiluriju (Šimić Kanaet 210: t. 74/996, t. 76/807, t. 79/865), dok se u Naroni javljaju u kombinaciji crvenkaste strukture i sivog premaza (Topić 2004: t. 13/123).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	399	1. 66 arh jugocilin	Keramika tankih stijenki			Dno-ukrašena stijenka	Kurilovo	25. - 75.
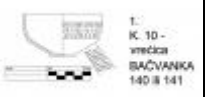	401	1. K.10 vr. bačvanka	Keramika tankih stijenki	00399		Cjelovita posuda	Kurilovo	25. - 75.

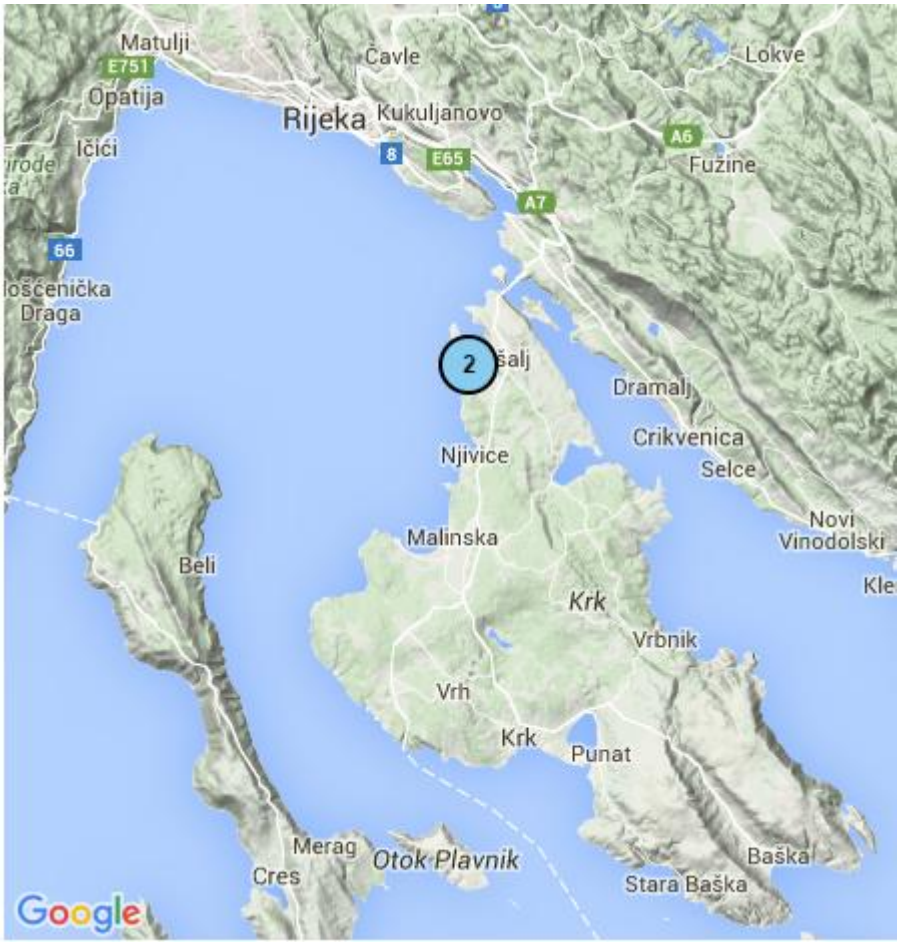
Matulji
E751
Opatija
Čavle
Rijeka
Kukuljanovo
Lokve
A6
Fužine
8
E65
A7
Ičići
66
Draga
2
Šalj
Dramalj
Crikvenica
Selce
Njivice
Malinska
Novi
Vinodolski
Beli
Krk
Vrbnik
Vrh
Krk
Punat
Merag
Cres
Otok Plavnik
Baška
Stara Baška
Google

12.3.11 Tip 405 – Angera 4 *similis* (T. 25)

Ogledni primjerak: Bolf 19378
Ukupno: 3
Datacija: 50 – 150
Fabrikat: E (Faktura 2, premaz 2)
Literatura: Sena Chiesa 1985: 409

Zdjelice valjkastog profila, sa stanjenim rubom i naglašenim dnom. Okomiti dio stijenki ukrašen je zarezima utisnutima kotačićem (Ukras 23, 47). Posude Tip 405 rubno se smještaju unutar oblika „zdjelica“, no ipak im proporcije ne odgovaraju onima definiranima za čaše. Faktura je svijetlo siva, mekana s tamnijim razrijeđenim premazom koji se uglavnom potpuno oljuštio, prema čemu može odgovarati Fabrikatu E s Magdalensberga, no na ovim posudama nije zabilježen toliko kvalitetni premaz. Primjerci Tipa 405 ne tvore jednoličnu grupu predmeta, naime iako im je morfologija uglavnom istovjetna, način ukrašavanja razlikuje se.

Analogije im nisu brojne (vidi katalog), često se odnose na posude s ručkama i tek im okvirno odgovara ona iz Angere, koja posjeduje dodatne profilacije, no uglavnom upućuju na dataciju u flavijevsko doba, odnosno unutar prve pol. 2. st., dok im se distribucija smješta u sjevernu i srednju jadransku Italiju te u Sloveniju.

Na području istočnog Jadrana gotovo istovjetna zdjelica javlja se u *Burnumu*, na lokalitetu Forum, gdje je prema pripadnosti Fabrikatu E datirana između 30 g. po. K. i klaudijevskoga doba (*Burnum I* 1979: 26, t. 4/15), dok je u Dalmaciji ovaj tip prisutan i u Resniku (Sikuli) (Kamenjarin 2011: 72). No, najviše nalaza ovog tipa potječe s nekropole *Campus Martius* u Puli. Morfološki je istovjetna posuda iz groba 8, no njen je ukras postavljen u dva reda utisnuta kotačićem, što je vjerojatno slučaj i s posudom iz groba 102. U grobu 8 javlja se posuda *Consp.* 34, što ga smješta nakon 30 g., vjerojatno u drugu pol. 1. st., dok je grob 102 kosturni, što bi moglo ukazivati na dataciju unutar druge pol. 1. – prve pol. 2. st. U grobu 64, prisutne su još dvije slične posude, no one su možda varijante ovoga tipa. Unutar površinskog materijala također je prisutna posuda Tip 405, no u ovom slučaju javlja se rub naglašen tankim vodoravnim urezom (Matijašić 1991: 18, 26, 50, 79-80, t. 4/9, 50-51, grob 64, t. 64/5, 4, t. 45, Kv. 71/3).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	405	19378	Keramika tankih stijenki		Angera 4 (coppetta)	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.
	406	19361	Keramika tankih stijenki	00405	Angera 4 (coppetta)	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.
	628	T. 2/4	Keramika tankih stijenki	00405	Angera 4	Cjelovita posuda	Fulfinum Vila	50. - 150.

12.3.12 Tip 400 – Martin t. 4/2 (T. 26)

Ogledni primjerak: Bolf K.10
Ukupno: 3
Datacija: 50 – 150
Fabrikat: E (106, 108, premaz 15, 17),TWP 2
Literatura: Martin 1995: 185, t. 4/2

Zdjelica je slična prethodnoj, no s prijelazom prema dnu smještenim na višoj poziciji. Kod jednog je primjerka rub naglašen vodoravnim urezom. Dva su primjerka ukrašena *a la barbottine* s biljnim motivom pupoljaka svinutima u S oblik i postavljenima jedan unutar drugoga u pravilnu traku. Treća je posuda ukrašena pupoljcima grupiranima u parove i naizmjence okrenutima prema gore ili prema dolje, tvoreći ukrasnu traku uokvirenu vodoravnim urezima. Faktura i premaz odgovaraju prethodnome tipu i mogu se rubno svrstati unutar Fabrikata E.

Precizna analogija inv. 400 nalazi se u Trentu, gdje ih A. Martin smješta u grupu Ricci 2/231, iako u slučaju ove posude ta analogije morfološki nije posve prihvatljiva, dok im proizvodnju smješta unutar neke od radionica s ravenatskoga područja (Martin 1995: 185, t. 4/2). Također, vrlo slična posuda potječe iz groba 8 u Kringi (Istra), gdje su ukopi smještani u kraj 1. i početak 2. st. (Mlakar 1974: 35-36, 48, t. I/3, grob 8)[165]. Precizna je i analogija s posudom iz zatvorenoga konteksta iz Osijeka, datiranoga u flavijevsko doba (Filipović, Crnković 2014: 106-107, tab. 3/21). Zdjelica koja je morfološki bliža tipičnom poluloptastom obliku Ricci 2/231, no s istovjetnim ukrasom, pronađena je unutar otpadne jame nedaleko keramičarske peći u suburbiju *Emone*. Iz istovjetnog konteksta, čija se datacija smješta unutar druge pol. 1. st., potječe još jedna zdjelica s istim ukrasom, no oblika bliskog Tipu 403. Iako je kontekst nalaza mogao upućivati na lokalnu proizvodnju ovih posuda, kasnija su istraživanja potvrdila kako je u oba slučaja ipak riječ o materijalu uvezenom iz sjeverne Italije (Plesničar Gec 1987: 459, Istenič et al. 2003: 88). U Ptuju se pak nalazi analogija za posudu s vodoravnim urezom ispod ruba (Mikl Curk 1976: t. XIII/11).

Ukras 59nalazi analogije na posudama drukčijeg oblika, kao što je C10.3/Lo 42 s područja Ticina, koja je prema kontekstu nalaza smještena od 40. do 70. g. po. K. (De Micheli Schulthess 2001: pl. 4).

[165] Prema materijalu izloženom u Pazinskom muzeju a koji potječe s nekropole Kringe, uočene su i posude KTS Tipa 3 i Tipa 388, što govori u prilog predloženoj dataciji, kao i balzamariji spljoštenoga trokutastoga tijela pronađeni unutar groba 8, a čija je najranija datacija u drugoj polovici 1. st. (Gregl, Lazar 2008: 143-144, t. 18/4-6)

Na istočnoj obali Jadrana analogija za ukras 59 nalazi se na posudi Tip 403 iz nekropole u Kaljskoj ulici u Zadru (Gluščević 1990: t. XXIX/19) i u pulskoj nekropoli (Matijašić 1991: t. 30, grob 76/11).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	393	3. Kut. 1 plivacilli	Keramika tankih stijenki	00400	Plesničar Gec t. 1/37?	Rub-ukrašena stijenka	Kurilovo	50. - 150.
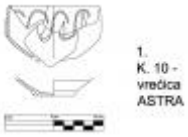	400	1. K.10 vr. astra	Keramika tankih stijenki		Plesničar Gec t. 1/74; 1987, fig. 8; Martin 4.2, Kringa (Istra)	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.
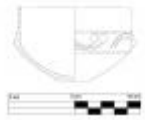	625	T. 2/1	Keramika tankih stijenki	00400	Mazzeo Saracino 1977, 1205	Cjelovita posuda	Fulfinum Vila	50. - 150.

12.3.13 Tip 403 – Brusić 2000: 27 (T. 26)

Ogledni primjerak: Kurilovo 19377 (12)
Ukupno: 1
Datacija: 50 – 150
Fabrikat: E (2, premaz 2)
Literatura: Brusić 2000: 27

Poluloptasta zdjelica s kratkim izvijenim rubom, istaknutim i proširenim dnom. Stijenke su izrazito konkavne, a na gornjem dijelu nalazi se *a la barbottine* biljni ukras s pupoljcima savijenima u U oblik. Jedina je analogija koja preciznije odgovara i ukrasu i morfologiji ona iz Velike Mrdakovice (Brusić 2000: 27), dok se druge odnose na oblik ili na ukras (vidi katalog), a uglavnom predlažu dataciju u drugu pol. 1. i 2. st. Kombinacija ukrasa i morfologije stijenki javlja se i u varijanti s ručkama, kao što je slučaj s posudom iz nekropole Portorecanati koja pripada grobnom prilogu datiranom u prvu pol. 2. st. (Mercando 1974d: 168, fig. 26c). Također, ovaj se oblik javlja i s ukrasom 59, što je slučaj kod posude iz *Emone*, s lokaliteta keramičarske peći (za problematiku vidi Tip 400; Plesničar Gec 1987: 459).

Osim analogije iz *Arauzone* na području istočnoga Jadrana, morfološka analogija Tipu 403 ustanovljena je unutar zadarske nekropole u Kaljskoj ulici (Gluščević 1990: t. XXIX/19).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	403	19377 (12)	Keramika tankih stijenki		Marabini Moevs XLVI; Plesničar Gec 1987, fig. 8	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.

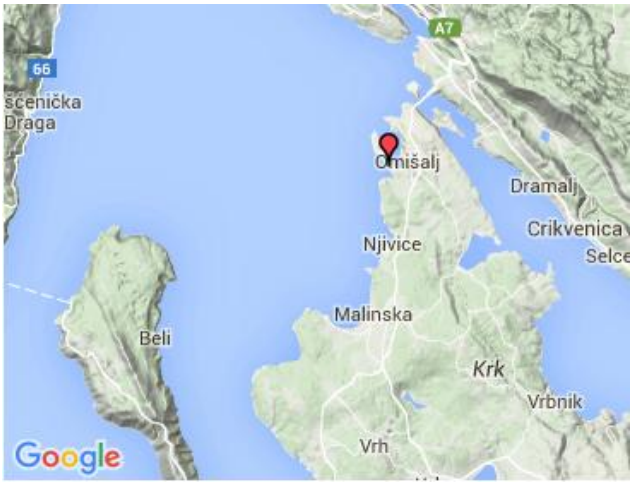

12.3.14 Tip 618 – De Micheli Schulthess C9 (T. 26)

Ogledni primjerak: Zbirka Samblich 51
Ukupno: 1
Datacija: 50 – 150
Fabrikat: E (156)
Literatura: De Micheli Schulthess 2001: 195

Posuda morfološki gotovo identična tipu 403, međutim za razliku od potonjega posjeduje ukras utisnutih zareza, te rame raščlanjeno profilacijom. Osim s navedenim tipom valja napomenuti i sličnost s tipom 405, posebice što se tiče oblikovanja dna i ukrasa. Preciznije analogije nisu zabilježene, a najbliže su ona iz Ticina, iz groba nekropole u Asconi, za koju autorica navodi dataciju od 81-130 po. K., dok joj provenijenciju smješta na područje Locarna i sjeverozapadne Italije (De Micheli Schulthess 2001: 195, 569, 596, 672) te posuda iz „pozzi a sud-ovest" Ravenne (Maioli 1973-1973: 115, fig. 12). U kojoj se mjeri ovu posudu može povezati uz tip Marabini Moevs V (De Micheli Schulthess 2001: 195), teško je reći, s obzirom da se u Cosi javlja dosta ranije.

Na istočnoj obali Jadrana slična se posuda javlja u Tiluriju (Šimić-Kanaet 2010: 189, t. 93/1149, 1150).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	618	51	Keramika tankih stijenki		Ticino t. 1/15	Cjelovita posuda	Vrt Šinigoj	50. - 150.

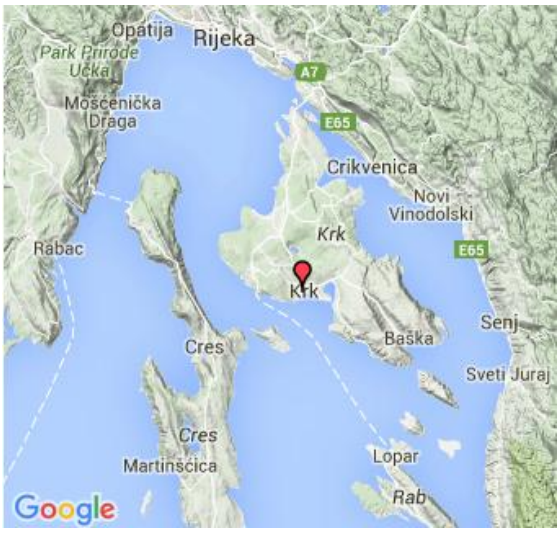

12.3.15 Tip 444 – Plesničar Gec t.1/42-53 (T. 26)

Ogledni primjerak: Bakar 6-4
Ukupno: 1
Datacija: 50 – 150
Fabrikat: TWP 2 (Faktura 124, premaz 60)
Literatura: Plesničar Gec 1997: t. 1/42-53

Bikonična zdjelica s okomitim izvijenim rubom. Dno je istaknuto i oblikuje nisku nogu. Faktura je svijetla, ružičasto-bež s tamnijim tankim smeđe-narančastim premazom koji se ljušti. Upravo fakturalne karakteristike omogućavaju smještanje ove posude unutar panonskoga tipa KTS. Prema materijalu iz *Emone* ovaj se materijal javlja unutar druge pol. 1. st.,posebno kroz flavijevsko doba (Plesničar Gec 1971: 118), iako panonska proizvodnja prema O. Brukner započinje još u tiberijevskom razdoblju, dok se *a la barbottine* ukras javlja od Klaudija (Brukner 1981: 36-37). Upravo klaudijevska datacija predložena je i u Carnuntumu (Gassner 1992: Abb. 9, Abb. 11).

Provenijencija posude koja se čuva u AMZ-u upitna je, naime Š. Ljubić ne donosi prikaz svih predmeta iz bakarske nekropole, a iz kataloga vrlo je teško iščitati detalje o posuđu (vidi Ljubić 1881/2 u Gregl, Lazar 2008: 32-34). Ukoliko je posuda doista pronađena u Bakru ona bi zasad bila jedini primjer panonske KTS, iako je i u samom Bakru[166], no i drugdje na Jadranu, prisutna *Pannonische Glanztonware* (PGW) (Gregl 2009, Konestra 2015a).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	444	6-4	Keramika tankih stijenki		Plesničar Gec t. 1/51	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.

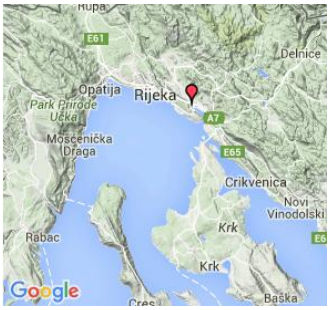

[166] Š. Ljubić donosi posudu koja bi odgovarala PGW, dok se u Muzeju čuva posuda iz Bakra druge morfologije (Ljubić 1882a-c, t. III/17 u Gregl, Lazar 2008: 44-45).

12.4 Šalice

12.4.1 Tip 6 – Plesničar Gec t. 1/70 (T. 26)

Ogledni primjerak: Janaf 23
Ukupno: 2
Datacija: 50. – 150.
Fabrikat: E (Faktura 125, premaz 34)
Literatura:Plesničar Gec 1977: 13-14, t. 1/70

Bikonične šalice sa zadebljanim rubom, naglašenim dnom i dvije ručke morfološki se nadovezuju na zdjelice Tip 2, s kojima dijele ukrasnu traku realiziranu *a la barbottine* motivom, no uglavnom su nešto većih dimenzija. Na kvarnerskim se primjercima javljaju biljni ukrasni motivi povijenih pupoljaka, u dvije varijante (Ukras 3 i 81). Kanelirane ručke, postavljene na razini gornjeg, okomitog dijela stijenki, najčešće su nepravilnog profila, odnosno zaravnate su s gornje strane. Faktura ovih posuda, mekana, svijetlo siva s tamnijim premazom, odgovara Fabrikatu E. Iako im je premaz loše sačuvan, vjerojatno je bio nešto razvodnjeniji u odnosu na primjerke ovog fabrikata s Magdalensberga.

Uz analogiju iz *Emone*, datiranu u prvu pol. 2. st., posudi inv. 6, u potpunosti odgovara i šalica iz groba 7 u Voghenzi, s tim da je ovdje ukras nešto pravilnije izrade. Inv. 469 odgovara šalica iz groba 59 iste nekropole te ona iz groba 44 nekropole Portorecanati, gdje je datirana u drugu pol. 1. st. (*Voghenza* 1985: 87-88, tomba 7, t. XVII: 1, fig. 183; 159, tomba 59, t. XXXVI: 1, fig. 113, Mercando 1974d: 228-229, tomba 44, fig. 109, 110).

Ovaj oblik odgovara tipu Ricci 2/388, za kojeg autorica navodi, na temelju karakteristika fakture, proizvodnju unutar gornjojadranskih radionica, možda one akvilejske (Ricci 1985: 298-299).

Na Kvarneru Tip 6 identificiran je unutar fulfinske i bakarske nekropole, dok je na istočnom Jadranu zasad nepoznat.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	6	23	Keramika tankih stijenki		Plesničar Gec t. 1/70	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.
	469		Keramika tankih stijenki	00006	Plesničar Gec t. 1/70	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.

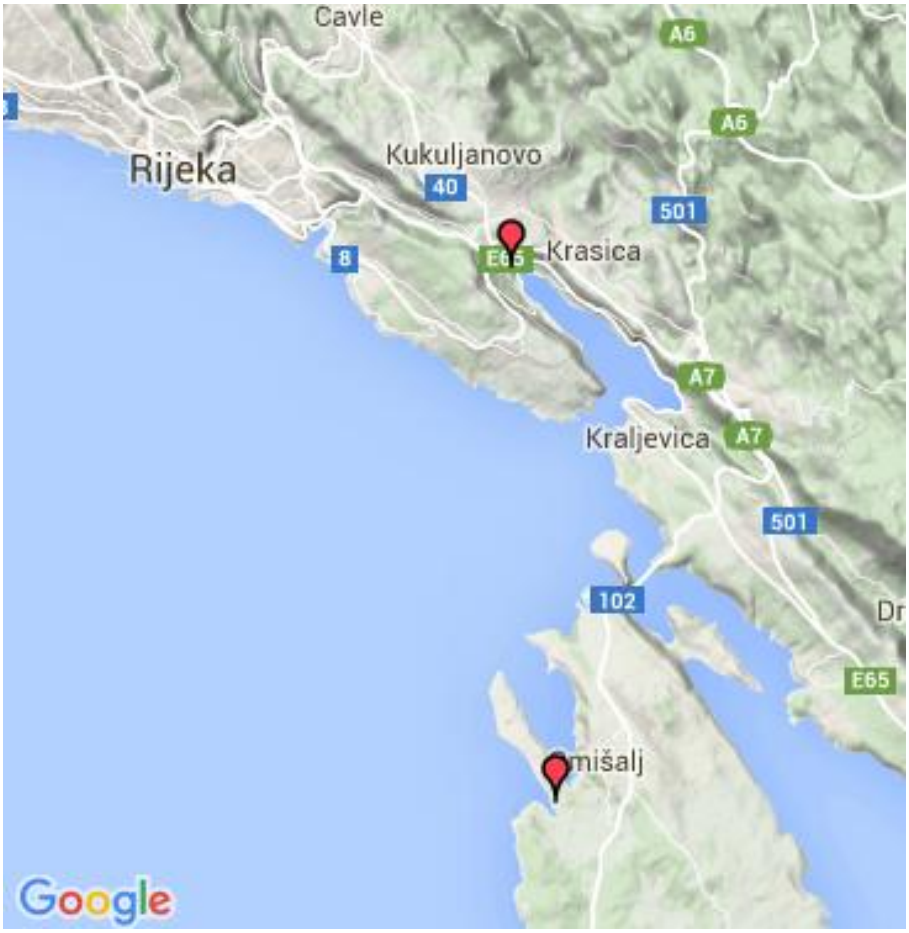

12.4.2 Tip 396 - Plesničar Gec t. 1/35 (T. 26)

Ogledni primjerak: Bolf1,2 vr. PO 1 1966
Ukupno: 1
Datacija: 50 – 150
Fabrikat: E (Faktura 2, premaz 17)
Literatura:Plesničar Gec 1977: 13, t. 1/35

Jajolika šalica s visokim, prema van zakošenim rubom koji je pri vrhu lagano zadebljan. Dno je ravno ali istaknuto, a ručka (vjerojatno je posuda imala dvije, no sačuvana je samo jedna) je kanelirana i postavljena je na rame i rub. Na ramenu posude nalazi se biljni ukrasni motiv realiziran *a la barbottine* s jednostrukim uvijenim pupoljcima postavljenima naizmjenično prema gore ili prema dolje (Ukras 60). Posuda je realizirana u Fabrikatu E, no s nešto razvodnjenijim premazom.

Brojne su precizne analogije ovoga tipa, iako se on uglavnom javlja u malim koncentracijama. U *Emoni* i jest datirana najranije, na kraj 1. st., u Gleisdorfu se proteže do sredine 2., dok je u Voghenzi (Hadrijan, Antonino Pio) i Kalsdorf bei Grazu datirana u 2. st. Ukras 60 se međutim javlja i na posudama drugoga tipa, te se ponekad datira nešto ranije, oko sredine 1. st. (Miglbauer 1990: t. 31, 1).

Na istočnoj obali Jadrana nisu poznate posude ovoga oblika, međutim Ukras 60 se nalazi na posudi istovjetne fakture iz *Arauzone* (Brusić 2000: 27), dok na Kvarneru jedini primjerak ovog tipa potječe iz fulfinske nekropole Kurilovo.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	396	1,2 vr. PO 1 1966	Keramika tankih stijenki		Plesničar Gec t. 2/35	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.

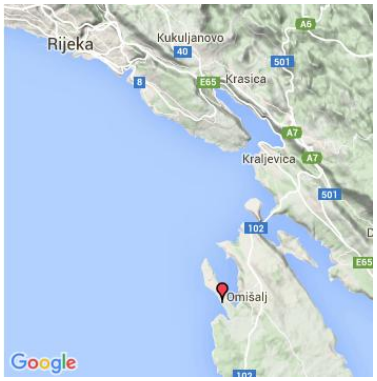

12.4.3 Tip 453 - Plesničar Gec t. 1/77 (T. 27)

Ogledni primjerak: Bakar 4-3
Ukupno: 5
Datacija: 50 – 150
Fabrikat: E (Faktura 24, 105, 139, 153, premaz 24, 61, 73, 139)
Literatura:Plesničar Gec 1977: 13-14, t. 1/77

Bikonične zdjelice, slične Tipu 6, no uglavnom manjih dimenzija. Katkad je stijenka konkavnija ili je rub naglašen, uvijen ili zadebljan. Osnovna razlika je u načinu ukrašavanja, koji je kod ovog tipa realiziran kotačićem, te su tako oblikovane dvije ili više vodoravnih ukrasnih traka s utisnutim trokutićima ili crticama. Faktura i kod ovoga tipa odgovara Fabrikatu E, no kod restauriranih primjerka nismo u mogućnosti donijeti konkretnije karakteristike premaza, koji se međutim čini taman, ali oljušten. Kod pojedinih se posuda javlja dvobojnost površine, odnosno donji dio posude (ponekad se pak javlja mjestimice i na gornjem dijelu) svjetliji je, što je vjerojatno posljedica slaganja posuda jednu u drugu tijekom pečenja. Takav je fenomen čest na ovom, ali i nekim drugim tipovima (Tip 2, Tip 3) realiziranim u E fabrikatu (npr. posuda iz Ornavassa, Bianchetti 1895: tav. XXIII/7, 9). Posuda iz Stinice, prema objavi, umjesto ravnoga dna imala bi visoki stalak i jednu ručku. Međutim, takva rekonstrukcija djeluje vrlo nestabilno te ne nalazi analogije.

Osim analogije iz *Emone*, ove se posude javljaju u nekropoli Portorecanati, one u Voghenzi, Gleisdorfu i del Verginese nedaleko Ferrare (vidi katalog). L. Mercando, uspoređujući ovaj tip posuda s Tipom 400, navodi kako je potonji tip raniji (Mercando, 1974d: 276-277). To bi odgovaralo i dataciji koju navodi Lj. Plesničar-Gec, koja šalice s utisnutim ukrasom datira u prvu pol. 2. st. (Plesničar Gec 1977: 13-14). Prema nalazu slične posude u kontekstu s Titusovim novcem iz nekropole del Verginese potvrđena je datacija nakon 81 g. po. K. (*Mors Inmatura* 2006: 86).

Kvarnerski primjerci potječu iz nekropola u Bakru i gradu Grobniku (Grobišće) te iz podmorja Stinice. Nalaz iz Grobnika indicira na dataciju u rasponu od druge pol. 1. do prve pol. 2. st. na temelju naušnica koje su nađene u istom grobu. Ovaj se tip naušnica javlja i u Bakru, prema čemu je datiran u navedeno razdoblje (Cetinić 1996: 197, Koščević 1991: 14, sl. 39-40). Na istočnom Jadranu ove se posude javljaju u Burnumu (*Burnum I* 1979: t. 4/21), gdje su datirane u klaudijevsko-Neronovo doba, no prema pripadnosti fabrikatu E, u *Aequumu* (Čitluk kod Sinja) gdje datiraju u drugu pol.

1. st. (Babić 2008: 206, fig. 22), te na Brijunima (Begović Dvoržak, Dvoržak Schrunk 2010: 172, fig. 10, Bloier 2012: t. 9/0701).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	453	4-3	Keramika tankih stijenki		Plesničar Gec t. 1/77	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.
	458	4-8	Keramika tankih stijenki	00453	Plesničar Gec t. 1/77	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 150.
	512	PN 131, kat. 25	Keramika tankih stijenki	00453	Plesničar Gec t. 1/70, 77?	Rub-ukrašena stijenka	Podvodni nalazi	50. - 150.
	564	814	Keramika tankih stijenki	00453	Plesničar Gec t. 1/77	Cjelovita posuda	Grobišće	50. - 150.
	565	760	Keramika tankih stijenki	00453	Plesničar Gec t. 1/77	Cjelovita posuda	Grobišće	50. - 150.

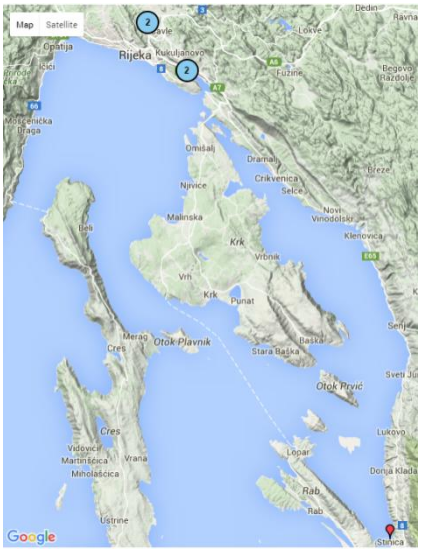

12.4.4 Tip 413 - / (T. 27)

Ogledni primjerak: Kurilovo PN013
Ukupno: 1
Datacija: 50-150
Fabrikat: E (premaz 25)
Literatura:

Poluloptasta šalica, s dvije ručke, uvijenim i stanjenim rubom i visokom nožicom. Stijenke su konkavne, izvana lagano profilirane. Faktura posude odgovora Fabrikatu E, odnosno sivo pečenoj glini s tamnijim premazom.

Za sada nije bilo moguće pronaći precizne analogije za ovaj tip, no Fabrikat ga smješta od u razdoblje od 40. g. do u 2. st. Morfološki je slična posuda iz nekropole del Verginese u okolici Ferrare, koja je datirana početkom 2.st., no ima *a la barbottine* ukras kao Tip 6 (*Mors Inmatura* 2006: 98-100)

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	413	PN 013	Keramika tankih stijenki			Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 150.

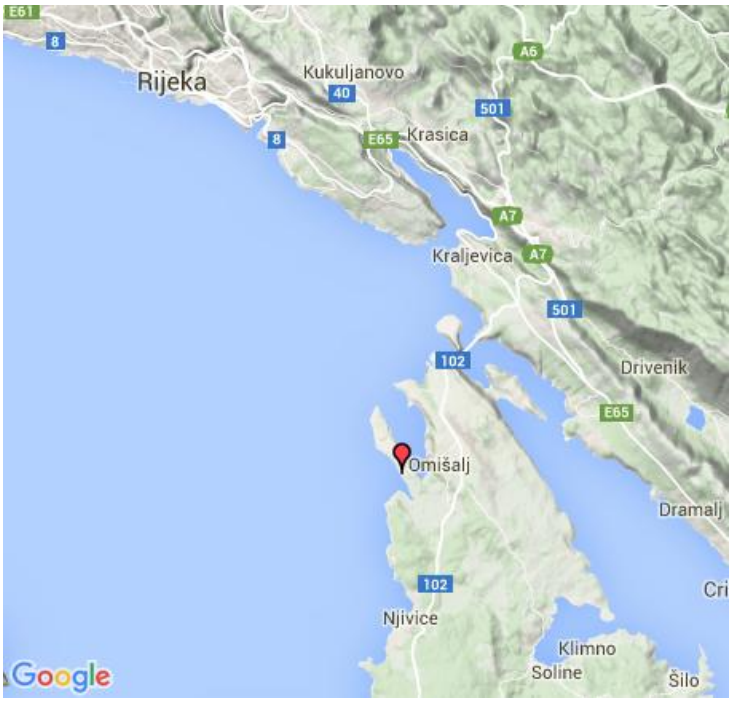

12.4.5 Tip 388 - *Boccalino monoansato, boccalino a collarino*, Angera 16, Luni CM 3155, Marabini LXVIII, Hayes Mug type 2 (T. 27, 28)

Ogledni primjerak: Kurilovo 19498 (PPMHP)
Ukupno: 12
Datacija: 70-200
Fabrikat: / (Faktura 94, 120, 122, 126, 129, 132, premaz 59, 64)
Literatura: Tassinari, 1998: 45, t. XX, 5-7, Biondani 2005b: 209-210, fig. 137/7, *Scavi di Luni II* 1977: 467-468, t. 90/1

Jajolika šalica s više ili manje proširenim trbuhom, naglašenim dnom koje ponekad tvori nogu, suženim kratkim vratom koji je naglašen vodoravnom reljefnom trakom (*collarino*) i ručkom koja se smješta na trbuh i rub. Rub je kratak, izvijen i kružnoga profila. Ponekad su na donjem dijelu trbuha vidljivi žljebovi nastali oblikovanjem na kolu.

Ovaj tip posuda oblikom podsjeća na vrč, međutim, kako je ranije objašnjeno, vrčem se smatra posuda za izlijevanje tekućina, a ne posuda iz koje se pije (vidi poglavlje *Metodološke pretpostavke*). Sa zapremninom od svega cca. 0,27 l – 1 *himera* (izmjere prema Ilakovac 1968: 192), ova posuda više odgovara potonjoj funkciji nego onoj vrča. Osim toga, ovaj oblik tek rubno spada u KTS, pa ga neki autori smještaju unutar kućanskoga, pa čak i kuhinjskoga posuđa[167], međutim, s obzirom na debljinu stijenki, većina ga ipak smješta u kategoriju KTS. Valja međutim napomenuti kako je ovaj oblik, zajedno s Tipom 416 zasigurno najkasniji razvoj KTS, kada se morfološke i strukturne karakteristike ove vrste počinju snažnije miješati s onima kućanskoga posuđa.

Tip se javlja u sjevernoj i srednjoj Italiji, na Jadranu te duž Mediterana (vidi katalog), nešto manje u Sjevernoj Africi i zasad nedostaje u Hispaniji, dok je naglašena distribucija na Istoku (Egej, Mala Azija). Distribucija u sjevernoj Italiji, prema podacima iz Angere, započinje zasigurno unutar flavijevskoga doba, a najveći im se zamah registrira kroz cijelo 2. st. Takva je distribucija zabilježena i u središnjoj Italiji (Cosa, Portorecanati), a ova je posuda najčešći prilog unutar grobova koji se smještaju

[167] Tako J. Istenič i G. Schneider ovaj tip smještaju unutar Aegean Cooking Ware, E. Pellegrino unutar „ceramique commune“, a M. Parica unutar „Istočnomediteranske kuhinjske keramike“, no naglašava kako posude Tip 388 nisu korištene za kuhanje, što je u Pakoštanima dodatno dokazano nedostatkom tragova gorenja (Pellegrino 2009, Istenič, Schneider 2000, Parica 2008: 87).

od Flavijevaca pa barem do Antonina Pia, te im se pretpostavlja italska proizvodnja (*Angera romana* 1985: 419). Sličan je oblik prisutan i u Kampaniji, no s ručkom smještenom na trbuhu, s pretpostavljenom proizvodnjom na području Campi Flegrei - Pozzuoli (Cascella 2013: 228, fig. 9: 1, 2).

Problem proizvodnje Tipa 388 i dalje je otvoreno pitanje: neki autori proizvodnju, barem u početku, smještaju na italsko područje (Marabini Moevs 1973, Ricci 1985: 268, Sena Chiesa 1985: 419, Gervasini 2005: 303), a isto smatraju, za pojedine tipologije faktura i ranije razdoblje, i autori koji su se bavili nalazima s istoka (Warner Slane1990, Hayes 2008). J. W. Hayes proizvodnju ovoga tipa, kojeg datira od 60-80 g. 1. st. do 3. st., smješta u Trakiju, preciznije negdje na područje Dardanela, gdje su nedavno otkriveni indikatori proizvodnje i odakle bi bila eksportirana duž Mediterana (Hayes 1997: 69-70, pl. 25, Hayes 2008: 102). Osim toga navodi mogućnost imitacije/derivacije na području Balkana, npr. Viminacij (Hayes 2008: 103), ali i mogućnost italske te kretske proizvodnje (Hayes 1983: 107, 1991: 197). K. Warner Slane za materijal iz Korinta smješta različite varijante ovih posuda od sredine 1. do 3. st. te bilježi dvije različite keramičke fakture. Autorica također napominje kako je teško razlikovati importirane (italske) primjerke od onih atenske proizvodnje (za koje Hayes navodi tanki premaz, Hayes 2008: 103), no čini se da se, barem u Korintu, uvozni ulomci ističu po dvobojnom tijelu, čiji je gornji dio siv (Warner Slane 1990: 90, n. 195-197), što je primijećeno i na primjercima s Atenske agore (Hayes 2008: 101) te onim iz Italije (Gervasini 2005: 296). L. Gervasini navodi mogućnost proizvodnje na području Rima i Ostije (Gervasini 2005: 303). Unutar materijala s korintskoga svetišta Demetere i Kore javlja se sličan oblik koji je na temelju fakture definiran lokalne proizvodnje i smješten početkom 2. st. (Warner Slane 1990: 91-93, n. 203-204).

Na kasnijim primjercima javljaju se oslikani ukrasi ili natpisi na grčkom, koji obično sadržavaju neki *motto*, a proizvodnja im je definirana kao italska ili, češće, egejska odnosno tračka (Hayes 1983: 107, Ricci 1985: 268, Warner Slane 1990: 90, Hayes 1997: 68-70, Hayes 2008: 102). S obzirom da su natpisi mahom pisani grčkim alfabetom, možda bi proizvodnju barem ove varijante ipak trebalo potražiti na istoku.

Prema nalazima s francuske obale, no uz pregled šire distribucije ovih posuda, na problem provenijencije pokušao je odgovoriti E. Pellegrino (Pellegrino 2009: 266-279), uzimajući u obzir i mogućnost lokalne proizvodnje u regiji Languedoc gdje su uspoređeni s lokalnim fabrikatom BOB G4. Uzimajući u obzir mogućnost eksporta iz južne Francuske na tirensku obalu, gdje su zabilježene galske amfore, autor ipak navodi kako je manje vjerojatna distribucija iz Languedoca na Jadran i istočni Mediteran. Komparativnom analizom oblika te makroskopskom i mikroskopskom analizom faktura, Pellegrino je pokušao dokazati lokalnu proizvodnju barem za posude uže distribucije duž Azurne obale, Ligurije i Languedoca, međutim, te su se metode pokazale nedovoljnima za precizniju definiciju provenijencije ovih posuda (Pellegrino 2009: 278-279).

Tip 388, jednako kao i na ostatku Mediterana, čest je i na istočnom Jadranu. Njegova je distribucija obuhvaćena radovima A. Ricci, E. Pellegrino, a potom unutar „egejskog posuđa“ i kod J. Istenič, G. Schneidera te M. Parice (Ricci 1985: 268, Istenič, Schneider 2000, Parica 2008, Pellegrino 2009). Na podvodnim se lokalitetima ove posude nalaze kod Paklenih otoka - Izmetište (Ilakovac 1968: 183-185, T. I, T. III), kod Vignja (Rapanić 1972: 144, 147), u antičkoj luci kod Pakoštana s 35 primjeraka (Parica 2008: 88), te na kopnenim lokalitetima, uglavnom nekropolama, u Zadru i u Istri (Burle-Medulin, Girardi Jurkić, Džin 2003: 157, 159, 160).

J. Istenič i G. Schneider proveli su, unutar šire studije materijala pretpostavljene egejske provenijencije, arheometrijske studije i na ulomku ovoga tipa iz Ljubljane, čiji su rezultati potvrdili da je riječ o importiranom predmetu, međutim nije bilo moguće reći s kojega područja. Čini se sigurnim, međutim, s obzirom na rezultate dobivene kod ostalih uzoraka, da njegova provenijencija nije fokejska (Istenič, Schneider 2000: 346).

Identificirane strukture koje navodi većina autora izrazito su slične i mogu se grupirati na slijedeći način:

1. crveno-smeđa s bijelim primjesama i tinjcem, površina je tamnija
2. crveno-ružičasta/bež, dobro pročišćena
3. siva

Neki su primjerci vjerojatno izrađivani sa slanom vodom, što je vidljivo na površini kao „slani premaz“ dok je drugima površina gotovo ostakljena (Hayes 2008: 103).

Prvu strukturu obično se smatra italskom, ali se navodi i mogućnost istočne provenijencije (Hayes 1991: 197, Warner Slane 1990: 95); to je struktura u kojoj se javljaju oslikani primjerci, no i primjerci iz Italije uglavnom su te strukture, iako se posebno odvajaju oni s primjesama tinjca (Ricci 1985: 267). Za strukturu 3. kao mjesto proizvodnje navode se Korint i Trakija (Warner Slane 1990: 96), međutim primjerci sive strukture, ali nepročišćene, javljaju se u Aquileji i Luni (Ricci 1985: 268). Struktura 2. podsjeća na onu koja se navodi za proizvodnju na području Rima (Gervasini 2005: 303).

Široka distribucija, morfološke ujednačenosti i dosta ujednačene fakture upućuju na postojanje standardizirane proizvodnje (Hayes 1983: 107), što bi moglo upućivati na jednu veliku radionicu, ili, vjerojatnije, na više radionica smještenih na istom području, a koje su vjerojatno proizvodile i Tip 416.

Kvarnerski primjerci, koji potječu iz bakarske, bašćanske i fulfinske nekropole, te s podvodnog nalazišta kod Nerezina, javljaju se u nekoliko faktura, iako je ponekad bilo nemoguće odrediti primjese s obzirom da su posude cijele[168]. Ističe se inv. 466, kako morfološki (viša noga, konkavni rub bez profilacije) tako i fakturalno, s obzirom da je glina puno svjetlije bež boje, a prisutan je i tanki premaz[169]. Premaz se navodi kod primjeraka s istočnoga Jadrana, iz Pule te s brodoloma kod Vignja i Nerezina, na temelju kojih J. Istenič iznosi mogućnost istočnojadranske proizvodnje (Istenič 1988: 107), međutim, prema opisu B. Ilakovca (Ilakovac 1968: 183-184), vjerojatnije je da se radi o ranije spomenutom izbijanju soli na površinu posude. Takav premaz na jadranskim primjercima spominje i Jurišić (Jurišić 2000: 35).

U nastavku donosimo pregled uočenih faktura uz pokušaj svrstavanja unutar gore navedenih grupa (Tabela 4):

[168] Kod pojedinih posuda, iako takva praksa nije idealna, primjese su očitane s površine, ukoliko su bile vidljive, ili, ako je bila prisutna, iz frakture koja je nastala ranije. Posuda iz Baške nije pregledana, već je preuzeta iz literature.

[169] S obzirom da J. W. Hayes (2008) za atenske primjerke navodi samo „thin slip“, nije jasno da li bi se inv. 466 mogao smjestiti unutar te kategorije.

Inv. br.	Faktura					Premaz			=
	Boja		Primjese	Površina, glina, lom		Boja	Sjaj	Kvaliteta	
388	**94**					/			1 ?
	2.5YR 5/8 - red		Siva: Povremene – Srednje Bijela: Povremene - Srednje Crna: Povremene - Male Crvenkasta: Povremene - Male	Glatka	Tvrda	Grubi			
437 **438**	**120**					/			1
	2.5YR 5/6 - red		Sjajna: Česte – Srednje Siva: Povremene – Velike	Gruba	Tvrda				
441 **445** **451**	**122**					**59**			1
	5YR 6/4 – light reddish brown 5YR 6/3 – light reddish brown		Bijela: Česte - Male Sjajna: Česte - Male			5Y 7/2 - light gray = „sol“	Mat	Apsorbirani	
452	**126**					/			2
	5YR 7/6 – reddish yellow		Bijela: Povremene - Srednje						
461 **462** **468**	**129**					/			1
	2.5YR 5/8 – red 2.5YR 6/8 - light red		Bijela: Povremene - Srednje	Gruba	Mekana	Grubi			
466	**132**					/			?
	7.5YR 6/4 – light brown			Glatka	Mekana	Glatki			

Tabela 4. Karakteristike fakture kod primjeraka tipa 388

Kako je razvidno iz tablice, na Kvarneru zasad nisu identificirani primjerci sive fakture, koja bi prema A. Ricci odgovarala primjercima akvilejske proizvodnje, dok

većina nalaza odgovara Strukturi 1., u kojoj se uglavnom javljaju primjerci nađeni u Italiji, i za koju se i na istočnom Mediteranu pretpostavlja italska provenijencija.

Ova je analiza tek pokušaj grupiranja nalaza prema poznatim podacima, no, kako je zamijećeno i za materijal iz Francuske (Pellegrino 2009), opis faktura nije dovoljan za razlučivanje provenijencije.

Što se kronologije nalaza tiče, prema nekim bi autorima oblik mogao pomoći u razlučivanju ranijih od kasnijih. Tako K. Warner Slane da su posude oblijeg profila ranije (Warner Slane 1990: 96, n. 203) od onih s „vrećastim" profilom trbuha (Warner Slane 1990: 96, n. 204), dok J. W. Hayes navodi kako posude s vremenom postaju sve više i jajolikije. Prema morfološkoj analizi usporedno s navedenim publikacijama, inv. 441 bio bi najraniji primjerak, inv. 388, 437 i inv. 452, 438, 468, 451 smještali bi se u središnji period proizvodnje, a kasniji bi primjerci bili inv. 445 i 461. Inv. 466 zbog gore navedenih karakteristika nije uzet u obzir. Inv. 557 bi se prema oblikovanju tijela mogao smjestiti unutar ranije varijante, međutim rub je kod ovog primjerka posve drukčiji, odnosno konkavan i uvijen. Slični okomitiji rubovi ali i nedostatak profilacije ispod ruba javljaju se u Falerone, unutar groba 8 datiranoga novcem Komoda (192. po. K.), no njihova faktura već daleko više podsjeća na kućansku keramiku nego na KTS (Mercando 1965, 259-260, fig. 7).

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
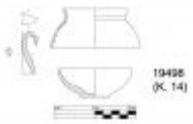	388	19498	Keramika tankih stijenki		Angera 16, Luni CM 3155	Cjelovita posuda	Kurilovo	70. - 200.
	437	5-3	Keramika tankih stijenki	00388	Angera 16	Cjelovita posuda	Poljane	70. - 200.
	438	5-2	Keramika tankih stijenki	00388	Angera 16	Cjelovita posuda	Poljane	70. - 200.
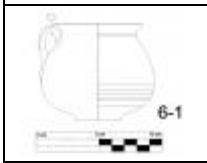	441	6-1	Keramika tankih stijenki	00388	Angera 16	Cjelovita posuda	Poljane	70. - 200.

	445	6-5	Keramika tankih stijenki	00388	Angera 16	Cjelovita posuda	Poljane	70. - 200.
	451	4-1	Keramika tankih stijenki	00388	Angera 16	Cjelovita posuda	Poljane	70. - 200.
	452	4-2	Keramika tankih stijenki	00388	Angera 16	Cjelovita posuda	Poljane	70. - 200.
	461	1-2	Keramika tankih stijenki	00388	Angera 16	Dno	Poljane	70. - 200.
	462	1-3	Keramika tankih stijenki	00388	Angera 16	Rub-ručka	Poljane	70. - 200.
	466	1-7	Keramika tankih stijenki	00388	Cardano al Campo 2	Cjelovita posuda	Poljane	70. - 200.
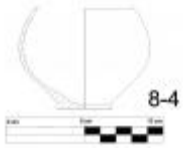	468	8-4	Keramika tankih stijenki	00388		Dno	Poljane	70. - 200.
	557	111	Keramika tankih stijenki	00388	Hayes type 2	Cjelovita posuda	sv. Marko	70. - 200.

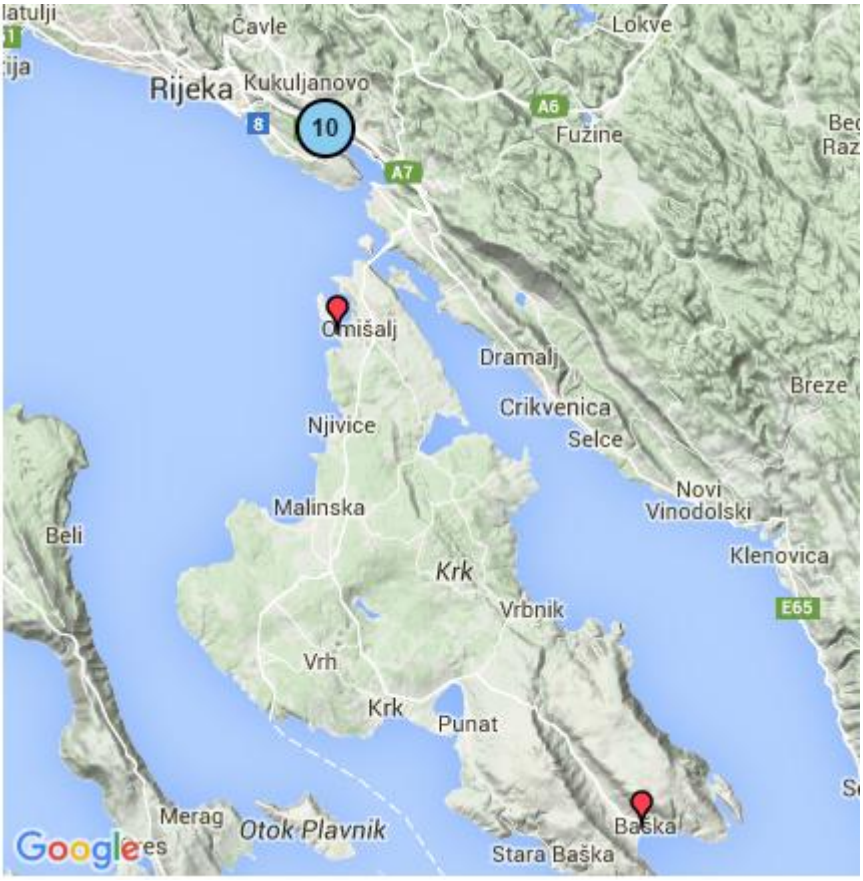
latulji
Čavle
Lokve
Rijeka
Kukuljanovo
10
A6
Fužine
A7
Omišalj
Dramalj
Crikvenica
Selce
Njivice
Malinska
Novi Vinodolski
Beli
Klenovica
Krk
Vrbnik
E65
Vrh
Krk
Punat
Merag
Otok Plavnik
Baška
Stara Baška
Google

12.4.6 Tip 416 - Hayes Mug type 1 (T. 28)

Ogledni primjerak: Kurilovo PN 416
Ukupno: 4
Fabrikat: / (Faktura 113, 123)
Datacija: 50 – 200
Literatura:Hayes 1983: 107

Posuda kruškolika oblika, na valjkastoj visokoj nozi s visokim prema van zakošenim, izvijenim ili stanjenim rubom. Kod pojedinih posuda rub je konkavan. Na spoju ruba i vrata kod nekih se posuda javlja stepenica, a na toj se poziciji spaja gornji dio ručke, dok se donji veže nešto iznad najšire točka trbuha.

Ove se posude usko povezuju uz one Tip 388, pa im je Hayes dodijelio tipove *Mugs* 1 i 2 (Hayes 1983: 107), te za svoj tip 1 navodi egejsku provenijenciju uz dokumentiranu proizvodnji u Fokeji (Hayes 2008: 102). K. Warner Slane navodi kronološku istovjetnost s Tipom 388, no interna kronologija mogla bi se uspostaviti prema karakteristikama recentnijih posuda, odnosno postojanje žljebova na trbuhu (od obrade na kolu), te artikuliraniji rub, kakav je prisutan na inv. 416. Keramička struktura koju autorica opisuje za primjerak sa svetišta Demetre i Kore u Korintu odgovara onoj inv. 556, što upućuje na to da su oba primjerka gorjela, dok je uobičajena faktura crvenkasto-smeđa (Warner Slane 1990: 95). Kao i kod *olette a collarino* i ovaj tip ponekad karakteriziraju dvobojnost vanjske površine te ostakljeni ili „slani“ premaz, što je uočeno i na inv. 454.

Prema analizi koju donosi Hayes (Hayes 2008: 102, n. 60), te prema nedostatku primjeraka s Azurne obale, distribucija ovog tipa ograničena je na istočni Mediteran i Jadran, no količinski u manjem broju u odnosu na Tip 388. Dodajemo, što se istočnog Jadrana tiče nalaz iz Postira (Jelinčić, Perinić Muratović 2010: 190, t. 3/10a, b) te one s podvodnog lokaliteta Izmetište i iz zbirke Jeličić (Jurišić 2000: 35).

Primjerci s Kvarnera mahom su nalazi iz nekropola, i to fulfinske i bakarske. Prema ranije navedenom, inv. 416 trebao bi biti najrecentniji, no kako svi primjerci posjeduju žljebove, teško je razlučiti dodatne kronološke smjernice. Goreni primjerak inv. 554 potječe pak iz groba u kojem je pronađena i zdjelica Tip 3, što bi ga ipak ograničilo najkasnije u prvu pol. 2. st. Prisutnost od po dva primjerka iz jedne nekropole zasad je najveća koncentracija koja je za ove posude zabilježena izvan matičnog područja istočnoga Mediterana.

Slika	Id	Inv. br.	Vrsta	Tip	Analogija	Sačuvani dio	Lokalitet	Datacija
	416	PN 068	Keramika tankih stijenki		Warner Slane 198, Hayes 1597-1599	Cjelovita posuda	Kurilovo	50. - 200.
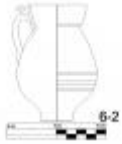	442	6-2	Keramika tankih stijenki	00416	Hayes 1599-1600	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 200.
	454	4-4	Keramika tankih stijenki	00416	Warner Slane 198, Hayes 1597-1599	Cjelovita posuda	Poljane	50. - 200.
	556	2	Keramika tankih stijenki	00416	Hayes type 1	Dno	Kurilovo	50. - 200.

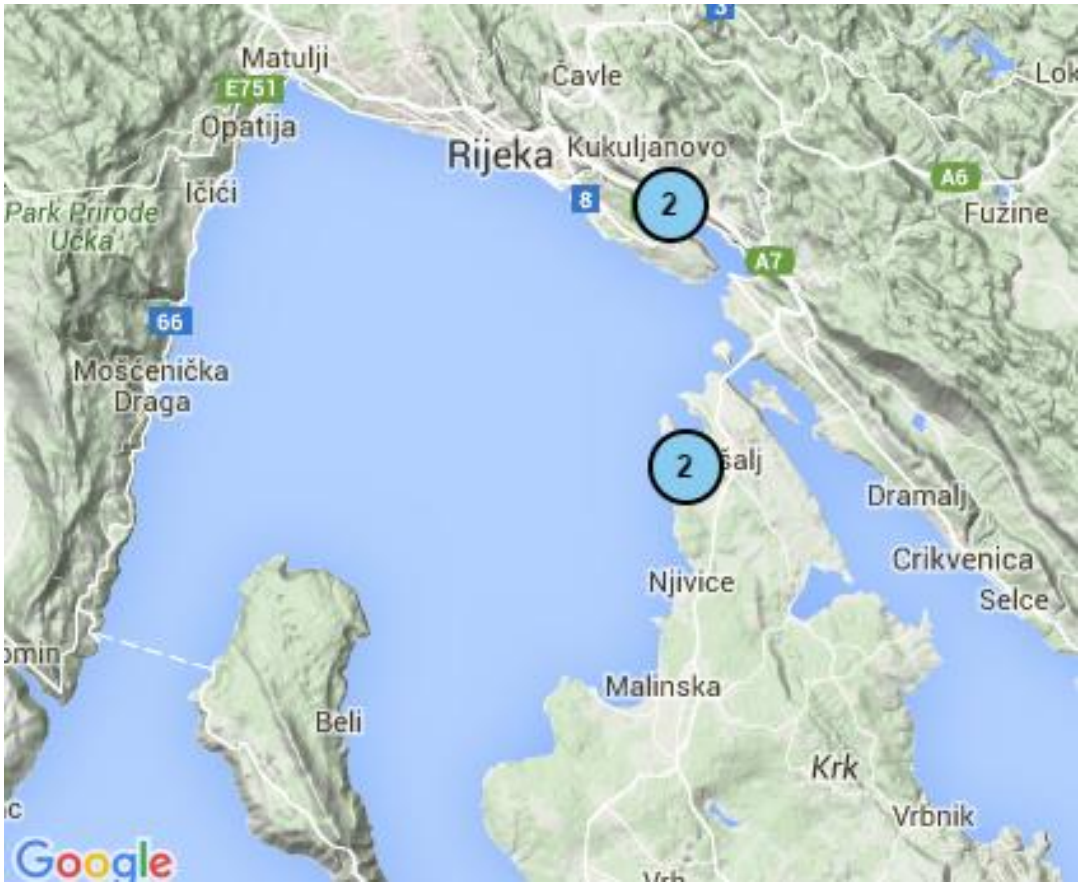

12.4.7 Ulomci kojima nije moguće dodijeliti tip

Inv.	*Lokalitet*	*Moguća analogija*	*Moguća datacija*
546, 547	Crikvenica Igralište	Istenič 2000: 51, 250/2 (*Poetovio - zahodna grobišća I* 1999: 109)	40 – 120
543	Crikvenica Igralište	Tip 511, 238	15 – 150
422	Starigrad senjski	Upitno KTS	
35	Fulfinum – Forum	Upitno KTS	
39, 44, 54, 59, 72, 75	Fulfinum – Forum	Tip 2, 3?	35 – 150
236	Grad Krk, Porta pisana	Tip 253, 258?	
249, 352	Grad Krk, Porta pisana	Tip 215, 347?	-100 – 0
343	Grad Krk, Porta pisana	Upitno KTS	
411	Fulfinum – Kurilovo	Fabrikat E?	25 – 150
426	Sv. Juraj gradina	Upitno KTS	
431	Senj – Štela	Upitno KTS	
433	Senj - Široka kuntrada	?	
526	Crikvenica Igralište	šalica	
548	Crikvenica Igralište	Upitno KTS, prema analogiji kućanska keramika	100 – 150

13 LOKALNA PROIZVODNJA FINOGA STOLNOGA POSUĐA – CRIKVENIČKA RADIONICA

Tijekom razrade tipologije KTS izdvojeni su pojedini oblici koji bi se mogli pripisati istočnojadranskim keramičarskim radionicama: čaše Tip 1, Tip 550 i zdjelica Tip 399. No tijekom obrade materijala analizirana je i skupina KTS iz crikveničke radionice (zaštitna istraživanja 1983 g.), koja zbog niza problematika koje ćemo sada iznijeti nije uzeta u obzir unutar regionalne tipologije KTS (nalazi su prikazani na T. 29-30 i unijeti su u bazu podataka od inv. 133 do inv. 189). Ovom se prilikom nećemo posebno osvrtati na pojedine tipove, jer takva je analiza svojstvena analizi crikveničke proizvodnje i potrebno ju je provesti na puno većem uzorku. Izdvojit ćemo, međutim, one tipove koji bi se mogli odnositi na import, što je u ovom trenutku istraženosti crikveničkoga finoga stolnoga posuđa još uvijek prilično riskantno prejudicirati.

Prije svega osvrnut ćemo se na osnovne značajke crikveničke proizvodnje keramike te, posebno, finoga stolnoga posuđa koja obuhvaća KTS, ali i pojedine oblike koji su definirani kao „izrađeni u tradiciji *terrae sigillatae*“ (Ožanić Roguljić 2012: 52).

Cjelokupni asortiman crikveničke radionice, smještene unutar *saltusa* Sekста Metilija Maksima može se svesti na građevinsku keramiku, amfore, kuhinjsko, kućansko i stolno posuđe, fino stolno posuđe te pojedine oblike s posebnom ili nepoznatom namjenom (kadionice, utezi za tkalački stan, posude s rešetkama i dr.). U kojoj je mjeri pojedina vrsta bila zastupljena još uvijek nismo u mogućnosti reći. Sva crikvenička keramika izrađena je u osam osnovnih keramičkih struktura koje su mahom crvenkasto-narančasto-smeđih tonova, dakle pečene su oksidacijski.

Isto se odnosi i na fino stolno posuđe. Oblici KTS koji su dosad prepoznati obuhvaćaju čaše/lončiće i zdjelice (vrlo bliske Tipu 2 regionalne tipologije), dok oni „u tradiciji“ ITS obuhvaćaju tanjur i nekoliko tipova zdjelica/čaša (Ožanić Roguljić 2012: 52, 55-60). Osim analogija u osnovnoj morfologiji, ove posude ničim ne ukazuju na moguću derivaciju iz oblika importiranih na šire područje sjeverne Liburnije, a ne pokušava se imitirati niti redukcijsko pečenje koje se unutar italskoga materijala ustalilo kroz 1. st. po. K., kada bismo prema pojedinim značajkama mogli smjestiti i crikveničku KTS (oblik zdjelica, *a la barbottine* ukras). Vrlo česti utisnuti ukrasi zareza

ili trokutića u importiranom se materijalu javljaju rijetko, dok su u Crikvenici česti kako na čašama tako i na zdjelicama. Drugi ukras koji karakterizira čaše, a prema materijalu iz 1983. i zdjelice (T. 29-30), je onaj polumjeseca realiziranih *a la barbottine*, ponekad u kombinaciji s utisnutim ukrasom. Iako se ovaj ukras u kombinaciji sa svijetlom fakturom javlja i izvan liburnskoga područja (Schindler Kaudelka 116 i 117), dok na njemu kao import nedostaje, ipak smatramo kako je posebno indikativna analogija s posudama iz Zatona (Brusić 1999: 119, fig. 58: 408-410, Ožanić Roguljić 2012: 59), s kojima se mogu povući i morfološke paralele. Drugi razlog zbog kojeg ovaj materijal nismo uvrstili u lokalnu tipologiju jest njegov nedostatak na lokalitetima koji su analizirani – stoga je njegova regionalna cirkulacija nedokaziva te je njegova tipologija svojstvena isključivo lokalitetu s kojeg potječe. Kao što je rečeno, unutar heterogenog materijala koji obuhvaća kako do sad poznate oblike, tako i neke nove, javljaju se pojedini tipovi koje bismo ipak izdvojili uz mogućnost njihove vanjske provenijencije.

Jedan od njih je zdjelica s izvijenim rubom ukrašena utisnutim udubljenjima realiziranima prstima preko kojih se javlja vodoravni urez, a koja se javlja u više primjeraka obuhvaćenih u Tip 136. U kojoj mjeri keramička struktura odgovara onoj crikveničkoj teško je reći na temelju mikroskopske analize koja pokazuje određene sličnosti, no nije definitivni indikator. Sam oblik nalazi razne analogije no najsličniji je obliku Marabini Moevs XXVII (Marabini Moevs 1973: 132-133, 164, pl. 22) srednjoitalske proizvodnje čiju dataciju smještamo od pol. 1. st. pr. K. do Tiberijeva doba, iako se na širem području javlja i kasnije (Poblome et al. 2001: 159-160, fig. 12). Crikvenici do sad nesvojstveni ukras nazubljenih luneta javlja se na Inv. 135, pa iako se on javlja na importiranom materijalu, crikvenički primjerak ponovno je realiziran u svijetloj fakturi.

Ulomci inv. 147 i 150 odnose se na morfološki vrlo slične posude od kojih je jedna gorena a druga realizirana u svijetlosivoj strukturi sa smeđim premazom. Oba imaju ukras utisnut kotačićem. Je li ovo konačno slučaj importirane posude koja je poslužila kao predložak za lokalnu proizvodnju? Mali uzorak i nedostatak arheometrijskih analiza za sad ne dozvoljavaju provjeru ove mogućnosti.

Za kraj, pojedine posude koje su uvrštene u bazu podataka možda ne bi trebalo smatrati finim stolnim posuđem s obzirom da im debljina stijenki odskače od prosjeka, a fragmentarna očuvanost ne dozvoljava preciznu rekonstrukciju (npr. Inv. 148), no

imaju premaz i ukras. Iako pojedini nalazi morfološki odskaču od dosad poznatih, većina ostalih ulomaka ipak se može usporediti s dosad ustanovljenom tipologijom crikveničkoga finoga stolnoga posuđa (Ožanić Roguljić 2012: 53-60).

Posve je druga problematika ona cirkulacije importiranih proizvoda unutar same crikveničke radionice (ovi su nalazi uvršteni u regionalnu tipologiju ITS i KTS). Komparativni primjeri unutar drugih radionica rijetki su, odnosno objave se uglavnom fokusiraju na lokalno proizvedeni materijal, te je za sad vrlo teško interpretirati import prisutan u radionicama. Jedina rasprava koja bi poslužila u interpretaciji finoga stolnoga posuđa alohtonog porijekla je ona koja se odnosi na staklene predmete, također česte u radioničkim kontekstima, pa i u samoj Crikvenici, te korištene kao stolno posuđe. Prema interpretaciji staklenih predmeta iz Scoppieta (Umbrija) nameću se dvije mogućnosti: utilitarna funkcija ovih posuda unutar radionice ili odbacivanje otpada s nekog drugog lokaliteta (vile vlasnika?) unutar radioničkoga otpada (Lepri 2011: 402). Za keramički materijal možemo još pretpostaviti i korištenje uvoza kao predloška za lokalnu proizvodnju.

Tek će cjelovita obrada materijala iz crikveničke radionice (koji sada iznosi oko 40 tona), a posebno KTS, postaviti temelje na kojima će se moći pokušati razriješiti ove problematike. Posebno bi bilo zanimljivo usporediti tako dobivene količine s poznatim podacima iz drugih radionica ili OCK (Lewit 2011: 315 s ranijom literaturom), koji se doduše odnose na sigilatu, no mogu poslužiti u uspostavi modela za pretpostavku količine koja je bila potrebna za značajnije prisustvo na tržištu.

14 RASPRAVA

14.1 Preduvjeti i izvori za trgovačke veze sjeverne liburnije s italskim prostorom

14.1.1 Uvod

Obično se keramiku ne smatra osnovnim subjektom trgovine, već proizvodom s kojim se usputno trgovalo, uz druge „važnije“ proizvode kao što su oni transportirani u amforama ili žito. Međutim, podrobnijom analizom pojedinih arheoloških konteksta i nalaza pokazalo se da je takva interpretacija reduktivna, što se najbolje očituje iz sadržaja tereta *Cala Culip IV* potopljenoga broda kojemu glavninu tereta čini upravo keramika, galska *terra sigillata* (Kiiskinen 2013: 119-121). Stoga, kako predlaže Kiiskinen, trgovinu i transport potrebno je razdvojiti, pa dok je sigilata mogla biti transportirana zajedno s drugim proizvodima, nije nužno s njima morala biti i komercijalizirana. Modaliteti trgovine i transporta keramikom mogli su biti višestruki, te ne treba *a priori* odbaciti mogućnost samostalnoga transporta i trgovine (Kiiskinen 2013: 119). Zbog toga keramika može govoriti o trgovini u širem smislu, kao indikator komercijalnih aktivnosti između pojedinih regija za koje inače ne bismo imali indicija, ali također o samoj trgovini keramikom.

Na samom smo početku rasprave istakli ovih nekoliko misli o keramici, trgovini i transportu koje su bile polazište za sagledavanje izabrane uže teme disertacije – italske *terre sigillate* i keramike tankih stijenki – u kontekstu kontakata s ishodišnim područjem italskoga poluotoka i zemljopisnoga prostora sjeverne Liburnije koje je izabrano kao područje provedbe istraživanja.

U uvodnim poglavljima opsežno smo se osvrnuli na zemljopisni prostor sjeverne Liburnije – kvarnerskoga područja – te na gospodarske prilike, dijelom i kao potencijal za trgovačke aktivnosti, koje je moguće rekonstruirati na prijelazu iz prapovijesnih razdoblja u ona antička. Iz navedenoga proizlazi slika prostora organiziranoga u zajednice s na čelu *oppidima* koji kasnije čine municipalna središta *peregrinskoga* karaktera (Matijašić 2001: 163), uz tek neznatne topografske pomake, no u suštini bez gubitka kontinuiteta naseljavanja. S jedne nam strane to govori o prirodno pogodnim prostorima, koji strateški koriste resurse ali i prometne mogućnosti koje im ona pružaju.

Izvan tih gradova, sustav „gradina – uvala – rimski ruralno-gospodarski objekt“ karakterizira kako obalu tako i otoke, svjedočeći nam o kontinuitetu, ako ne naseljavanja u užem smislu, onda o kontinuitetu korištenja prostora koji se ne razlikuje od onog primijećenog za južnu Liburniju (Champman, Shiel 1988).

Dolazak Rima prema tome ne djeluje disruptivno na kvarnerski prostor, a to nije slučaj niti u društvenom smislu te se odnosi dvaju područja temelje na gospodarskim aktivnostima više negoli na onima vojno-političke prirode (Starac, A. 2006: 110). Rimska se društvena organizacija uvelike oslanja na onu zatečenu, a već formiranu tijekom željeznoga doba te se na nju nastavlja. Rano prihvaćanje civiteta/municipaliteta kod nekih općina, ali i uloge koje donosi rimska društvena organizacija poznata nam je barem od sredine 1. st. pr. K., kada kvarnerske zajednice sudjeluju u događajima „velike povijesti“ koji se odigravaju na ovim prostorima, time ulaze i u povijesni narativ te bivaju za to nagrađivane raznim povlasticama (*immunitas, ius Italicum*). Došljaci, mahom s područja sjeverne Italije, postupno se integriraju u društvo te se kroz 1. i. 2. st. profilira urbana elita miješanoga podrijetla (Starac, A. 2006: 111, Glavičić, M. 2009).

Kroz slijedeća poglavlja, analizom rezultata obrade importiranih italskih keramičkih vrsta ranocarskoga razdoblja rekonstruirat će se slika koju nam, za razdoblje 1. st. pr. K. - 2. st., pruža ovaj segment materijalne kulture.

14.1.2 Preteče uvozu ITS i KTS

Kako je ranije opsežno navedeno u kontekstu plovnoga puta, prema materijalnoj kulturi razmjenu kvarnerskoga područja i zapadne obale Jadrana moguće je pratiti od kraja brončanoga doba. Ovdje ćemo se osvrnuti na keramičke nalaze kao jedan od indikatora trgovinskih aktivnosti, a potom i drugih društvenih značajki.

Domorodačka keramika proizvedena u Liburniji uglavnom obuhvaća grubu keramiku izrađenu tek ponekad na kolu čiji se oblici mogu sumarno smjestiti unutar kuhinjskoga i posuđa za posluživanje i konzumiranje hrane[170]. Slična je situacija i s onom histarskom (Mihovilić 2014: 304-312). Keramiku koju bismo mogli definirati „finom“ (u uporabnom smislu stolnom) mahom je importirana i vrlo je često riječ, posebno u ranijim razdobljima, o posuđu za piće (Brusić 1999: 1, za primjere Kastva: Blečić 2002: 84 i Radovina: Vuković, Šešelj 2014: 337). Osim toga, liburnska

[170] Zbog morfološko-tehničke razlike sa stolnim posuđem kasnijega razdoblja ovdje smo izbjegli taj termin.

keramika, barem koliko nam je do sada poznato, ne poznaje oblike transportne keramike.

Na kvarnerskom području raniji keramički importi nisu sustavno istraženi[171], već je uglavnom obrađen materijal iz pojedinih muzejskih zbirki koji je objavljen u preglednim radovima širega liburnskoga ili istočnojadranskoga prostora (npr. Mihovilić 2002), što uvelike otežava procjenu ukupne količine i distribucije, no to je slijed opće neobjavljenosti lokaliteta. Najranija keramika importirana iz Italije ona je daunijska, podrijetlom iz Apulije, a obuhvaća razdoblje od 9./8. do 4./3. st., što svjedoči o uključenosti ovoga prostora unutar distribucije prve široko eksportirane jadranske keramičke vrste (D'Ercole 2006: 94-95, Blečić Kavur 2015: 197). Na kvarnerskom je području daunijska keramika prisutna u Osoru (ponajviše s primjercima iz 5. i 4. st., Blečić Kavur 2015: 199), Krku i Rijeci, te prema recentnijim nalazima u Senju, na gradini Kuk (Batović 1976: 44-46, karta 5, Glavičić, M. 1994: 45, Martina Blečić 2015: 197), dok je u Istri, posebno u Nezakciju, češća (Mihovilić 2009 s ranijom literaturom). Kapilarna distribucija ove keramike obuhvaća dakle ne samo „vanjske“ otoke već i unutrašnjost kvarnerskoga područja, pa je tako prisutna i u neposrednom zaleđu u Trnovu (Ilirska bistrica) (Batović 1976: 44-46, karta 5).

Od 6. st. pr. K. na Jadranu je prisutna grčka crnofiguralna keramika, no ona zasad nije ustanovljena na sjeveroliburnoskome području, iako se javlja u Nezakciju (Mihovilić 2002: 502-504, D'Ercole 2006: 99, Blečić Kavur 2015: 201). Sve do početka 4. st. i pojave crvenofiguralne keramike na kvarnerskome području daunijska, prema sadašnjim spoznajama, je jedina importirana keramika. U Nezakciju i Osoru javljaju se atički proizvodi, no sada su češći proizvodi apulskih i južnoitalskih radionica, koji su prisutni u Osoru, dok za nalaze iz Krka te loparske Kašteline nije specificirano podrijetlo (Luni 1999: 22, sl. 2, Mihovilić 2002: 505). Tijekom 4. stoljeća javlja se proizvodnja crvenofiguralne keramike i na gornjem Jadranu, tzv. keramika *Alto Adriatico*, koja je nastala na području emporija koji su se ovdje razvili kroz prethodno razdoblje (Adrija, Spina), a koja je zasad locirana u Osoru (Mihovilić 2002: 506, Blečić Kavur 2015: 208-209).

[171]Veća se pažnja posvećivala metalnim nalazima kasnoga brončanoga i ranog željeznog doba, koji su nedavno i sustavno objavljeni, te pružaju iscrpne paralele o distribuciji predmeta i utjecaja (Blečić Kavur 2014 s ranijom literaturom).

Tek s *Gnathia* keramikom, odnosno u razdoblju 4./3.-2. st., distribucija importiranoga posuđa ponovno je kapilarna, te se ona javlja u Osoru, Krku, sv. Jurju i Kastvu. Kastavski su nalazi posebno zanimljivi jer dolaze iz zatvorene cjeline te s lokaliteta kojeg se kulturološki smješta na razmeđu predalpskih (Notranjska) te kolapijanske i japodske kulture, s manje dodirnih točaka s onom liburnskom, s kojom se pretpostavljaju trgovački kontakti (Matejčić 1974, Blečić 2002: 121). Osim toga, dio ovih nalaza smješta se u proizvodni krug srednje Dalmacije, odnosno vjerojatno unutar viške proizvodnje, dok je dio apulskoga podrijetla (Mihovilić 2002: 50-509, Blečić 2002: 120-121). Ostala helenistička keramika koja se javlja na kvarnerskome području obuhvaća reljefnu keramiku (Brusić 1999: 4-17), zdjelice i kratere, te crnopremazanu i sivopremazanu keramiku (Matejčić 1963: 114, Miše 2010: 160-168). Reljefna se keramika javlja u Osoru i Krku[172], dok crnopremazana keramika (CPK) na ovom prostoru dosad nije sustavno obrađivana, no tijekom izrade ovoga rade uočena je na lokalitetu Lokvišća, zajedno s reljefnom i moguće bikoničnim kantarosima[173] (Šešelj 2005, Konestra 2015a), te u Rijeci i Krku. Dok se na jugu Dalmacije javljaju atičke, te potom i južnoitalske i srednjoitalske varijante CPK, te pretpostavljena lokalna farska proizvodnja (Šešelj 2010: 79-80), na kvarnerskom području možemo pretpostaviti i prisustvo gornjojadranskih/padskih proizvoda, posebno u 1. st. pr. K., a čiju bismo pojavu, s obzirom na rasprostranjenost ovoga materijala na širem području sjeveroistočne Cisalpine, mogli vezati upravo uz ovo područje (Friuli Venezia-Giulia, Donat 2009: 114). Naime, tanjuri tipa Lamboglia 5 i još nekoliko ulomaka različite morfologije uočeno je u materijalu iz Lokvišća (Konestra 2015a), tanjur CPK prisutan je i u zapadnoj nekropoli *Tarsatice* unutar koje se navodi i nalaz „helenističkoga“ groba (PPMHP, neobjavljeno, inv. br. 77). Unutar zbirke Samblich u Krku prisutna je zdjelica „bez dna“, odnosno s konkavnim dnom koja podsjeća na tip Morel 2154, dok bi se na fotografiji materijala s nekropole Vrt Šinigoj koju donosi I. Žic-Rokov također mogla prepoznati jedna crnopremazana posuda (Žic Rokov 1962: 33).

Osim finoga stolnoga posuđa valja se osvrnuti i na amfore koje nam daju pregled importa drugih dobara, prvenstveno maslinovog ulja i vina. U uvodnom poglavlju *Plovni putovi* i *Luke, pristaništa i sidrišta...* dijelom smo se osvrnuli na nalaze amfora, pretežito one podmorske. Najranije amfore koje su dosad zabilježene na kvarnerskome

[172] Zabilježena je i prisutnost na lokalitetu Porta Pisana.
[173] Zahvaljujem dr. sc. L. Šešelj na atribuciji.

području one su grčko-italskoga tipa koje su služile za transport vina i datiraju unutar 4. - 2. st., s podjelom na mlađe i starije (Jurišić 1997: 23, za definiciju vrste Kirigin 1994: 15-16, Gassner 2015). Što se podrijetla i nastanka tiče ono je pretpostavljeno u Grčkoj, Velikoj Grčkoj te na Siciliji, kao što su pretpostavljene lokalne produkcije, npr. u Spini i Dirahiju, te možda na istočnome Jadranu (Kirigin 1994: 15, 17).

Na kvarnerskom se području javljaju oba tipa, i to u Omišaljskom zaljevu, Kamporskoj dragi te Kaliću kod Senja. Nalaz s brodoloma kod rta Pernat odnosi se na prijelazni oblik ove vrste prema Lamboglia 2 (2. st., Jurišić 1997: 23). Upravo su Lamboglia 2 amfore sljedeća vrsta koja je obilno zastupljena na Jadranu, dok joj je zapadni pandan oblik Dressel 1, a oba proizlaze ih morfologije grčko-italskih amfora. Proizvodnja La. 2 tako se smješta na zapadnu obalu Jadrana, dok za pretpostavljenu istočnojadransku proizvodnju (Lindhagen 2009) još uvijek nema sigurnih uporišta (Carre et al. 2014, Pesavento Mattioli 2014). Kvarnerski primjerci potječu iz Vinodolsko-velebitskog kanala, podmorja Krka, okolice Osora, Čikata, Unija (Vrsalović 2011: 168) iz čega je razvidno da se mahom radi o podmorskim nalazima, dok prema objavljenom materijalu zasad nedostaju kopneni (Šešelj 2010: 294), no tu činjenicu moramo pripisati stanju objavljenosti[174]. Dr. 1 amfora prisutna je s dva primjerka iz podmorja otočića sv. Marko (Krk) (Vrsalović 2011: 86).

Kraj proizvodnje La. 2 amfora smješta se u 1. st. pr. K. nakon čega se javljaju tipično rimske vrste kako importirane, tako i lokalno proizvedene upravo na kvarnerskome prostoru, koje su prisutne na i kopnenim lokalitetima (Konestra 2015), dok se, osim Dr. 2-4, Portorecanati i najčešće Forlimpopoli (okolica Ilovika, te pojedinih samica kod Krnice (I obala Istre), otočića Plavnika, Jablanca, Valuna na Cresu, te uvala Boka i Javorna na Lošinju) (Jurišić 1997: 56-58, Romanović, Gluščević 2014: 155-156) u podmorju gotovo i ne pojavljuju.

Posebnu vrstu materijala čine uljanice, koje su u 1. i 2. st. mahom italske provenijencije, a ovdje ćemo se osvrnuti na helenističke/republikanske primjerke iz Lokvišća, kao i primjerak nosa uljanice iz okolice Baške. Riječ je o tipologijama „a decorazione radiale“ i „a serbatoio cilindrico“, čija distribucija obuhvaća, u prvom slučaju zapadni Mediteran, južnu Italiju, Anconu ali i sjevernu Italiju i Magdalensberg.

[174] Tijekom pregleda materijala s Porta Pisane i prema usmenom podatku R. Starca, tijekom istraživanja pronađen je i znatni broj amfora ovoga tipa, a one su poznate iz Senja (zahvaljujem B. Ljubović, prof. i dr. sc. L. Šešelj na podatku).

U drugom slučaju riječ je o tipičnom sjeveroitalskom proizvodu koji je osim na matičnom prostoru prisutan i duž zapadne obale Jadrana te na Magdalensbergu (Ožanić Roguljić, Konestra 2015 *u tisku*).

U dosad izloženi kontekst smješta se početak uvoza KTS, a potom i ITS, *Aco* i *Sarius* keramike čije ćemo posebnosti razlučiti kroz slijedeće poglavlje.

Osvrćući se na šire dalmatinsko područje kontakti sa sjevernom Italijom bolje su istraženi posebice na temelju drugog arheološkog materijala, kao što su fibule (Buora 2006, Ivčević 2006), jantar (Gagetti 2006) i staklo (Buljević 2006). Pojedini umjetnički izričaji i kulturni modeli koji su razvidni iz nadgrobnih spomenika i druge kamene plastike, te pojedini ritualni i kultni običaji također upućuju na intenzivne kontakte jaderskoga, salonitanskoga i naronitanskoga područja s onim akvilejskim (Verzar Bas 2006). Usporedno međutim nisu provedene studije keramičkoga materijala koje bi u komparativnom smislu mogle biti interesantne za ovaj rad, iako je nedavno predstavljen materijal iz Akvileje[175] unutar kojeg su prisutni ulomci helenističke keramike dalmatinske proizvodnje (Vis?).

[175] Keramiku su na III. međunarodnom arheološkom kolokviju 2014. g. u Crikvenici predstavile D. Dobreva i V. Mantovani (Dobreva, Mantovani 2014).

14.2 Osnovne značajke distribucije ITS i KTS: opća kronološka i kvantitativna slika

Razrada tipologija dviju keramičkih vrsta finoga stolnoga posuđa, odnosno KTS i ITS, podijeljenu na glatku i reljefnu, te *Aco* čaše, s područja sjeverne Liburnije omogućila je uvid u njihove osnovne karakteristike.

Prema tim će se karakteristikama u nastavku analizirati ove keramičke vrste s aspekta regionalne distribucije, kronološke i tipološke distribucije unutar odabranih lokaliteta te tipologija lokaliteta. Također će se analizirati i same keramičke vrste s obzirom na provenijenciju. Tako dobiveni rezultati usporedit će se s podacima koji su dostupni za okolna područja kako bi se komparirale kronološke tendencije, ali i trendovi distribucije tipova.

Prije razrade podataka dobivenih analizom tipologija pojedinih keramičkih vrsta donosimo sumarni pregled osnovnih podataka: ukupne količine i osnovnu kronološku distribuciju, koja će, međutim, kasnije biti i dodatno obrađena.

14.2.1.1 Rezultati kvantifikacije na regionalnoj razini

Ukupno su unutar baze podataka katalogizirana 622 nalaza, no kako je rečeno u metodološkom uvodu, pri kvantificiranju nisu uzeti u obzir svi katalogizirani ulomci.

Kako je vidljivo iz grafikona (Grafikon 2) odnos dvaju vrsta ITS i KTS tek je neznatno veći u korist ITS što bismo barem djelomično pripisali okolnostima nalaza koje su u nekim slučajevima bile nestručne i favorizirale su cjelovite posude, a TS se daleko bolje sačuvala od krhke KTS.

Odnosi reljefno ukrašenih vrsta *Aco* čaša i *Sarius* šalica ipak upućuju na nešto slabiju zastupljenost, no mnogo veću nego što je to dosad bilo poznato i pretpostavljeno (posljednja sinteza u Borzić 2011: sl. 2 i Tonc 2011), što ipak govori da je skromnost uvoza koja je dosad karakterizirala ove vrste ipak posljedica povijesti istraživanja te možda i tipologije lokaliteta na koje su ona usmjeravana. Iako nije riječ o „velikim“ brojevima, novi nalazi ipak označavaju snažniju pojavnost u odnosu na 6 ukupnih

primjeraka šalica koliko je bilo poznato ranije, te niti jedna čaše[176]. Nešto je teže izračunati koliko je povećana zastupljenost ITS i KTS jer podaci koji proizlaze iz starijih publikacija nisu uvijek numerički točni, a dio ranije objavljenoga materijala uključen je i u ovaj rad, pa tako i u izračune.

Kvantifikacija prema lokalitetima (Grafikon 3) indicira da najviše nalaza potječe s lokaliteta Porta Pisana u Gradu Krku što je novina. Naime, dosadašnje objave koje su se odnosile na KTS i ITS obuhvatile su lokalitete nekropola (Osor, Bakar, Kurilovo), u novije vrijeme keramičarske radionice (Crikvenica) ili pak materijal s lokaliteta nedefinirane tipologije (Stinica, podmorski nalazi). Materijal s *Fulfinuma* objavljen 1983. g. izrazito je malobrojan i kao takav nije omogućavao podrobnije rasprave.

Međutim, tipologiju lokaliteta Porta Pisana teško je odrediti, jer kako je u uvodnim poglavljima rečeno, radi se o slojevima koji se nalaze neposredno uz srednjovjekovne zidine Krka, s njihove vanjske strane, na padini. Je li riječ o odbačenome materijalu ili planskoj nivelaciji za sada nije moguće reći. Kako bilo, s obzirom na lokaciju i utvrđenu stratigrafiju, zasigurno nije riječ o materijalu s nekropole, već njegovo prvobitno korištenje valja smjestiti u urbani kontekst i to kroz dulje razdoblje kasnoga helenizma i rane antike.

Slijedom navedenoga, obradom materijala za ovaj rad obuhvaćena su s većim uzorkom dva urbana konteksta: Grad Krk i *Fulfinum* (oba na otoku Krku) te Senj, no s relativno malim uzorkom. Osim toga, za oba urbana središta otoka Krka analizirane su i nekropole.

Upravo zbog takve distribucijske situacije, koja je ponovno, više slika stanja istraženosti i mogućnosti obrade materijala nego stvarna povijesna slika, izdvojeno je nekoliko studija slučaja (*case studies*) koji će biti obrađeni kroz sljedeća poglavlja.

Riječ je o analizi odnosa pojedinih nekropola, čiji je materijal dijelom poznat i iz ranijih objava, a ovim je istraživanjem ažuriran prema novim referentnim tipologijama i dopunjen. Naime, u slučaju Osora, Bakra i Kurilova materijal je dijelom bio tek kvantitativno i pregledno objavljen bez podrobnije tipološke obrade, odnosno izdvojena

[176]Moguće je da se u materijalu s Porta Pisane nalazi još nekoliko ulomaka Sarius šalica koje u trenutku obrade nisu prepoznate, odnosno interpretirane su kao „megarske zdjelice“, i to zbog ukrasnih motiva ali i karakteristika premaza.

je tek jedna vrsta finoga stolnoga posuđa (Dautova Ruševljan 1973, Makjanić 1987). Osim toga bit će analizirana i dva lokaliteta unutar cjeline antičke *Curicte*, kao jedini primjeri grada i nekropole gdje količina materijala dopušta usporedbe, te će se one upravo zbog njezine jače zastupljenosti temeljiti na ITS. Nalazi s foruma *Fulfinuma* što se tiče ovih dvaju vrsta izrazito su fragmentarni te brojčano nisu dovoljno značajni da bi omogućili usporedbu s nekropolom na Kurilovu.

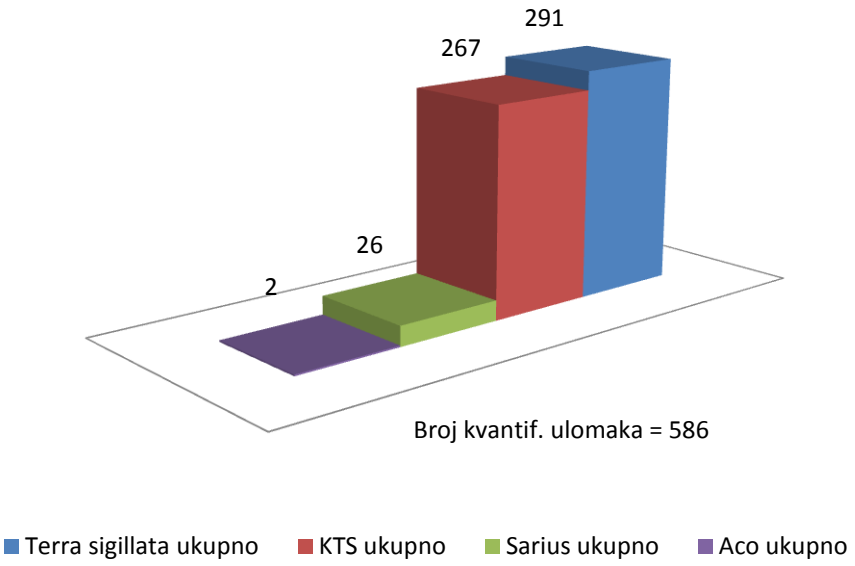

Grafikon 2. Odnos kvantificirane ITS i KTS

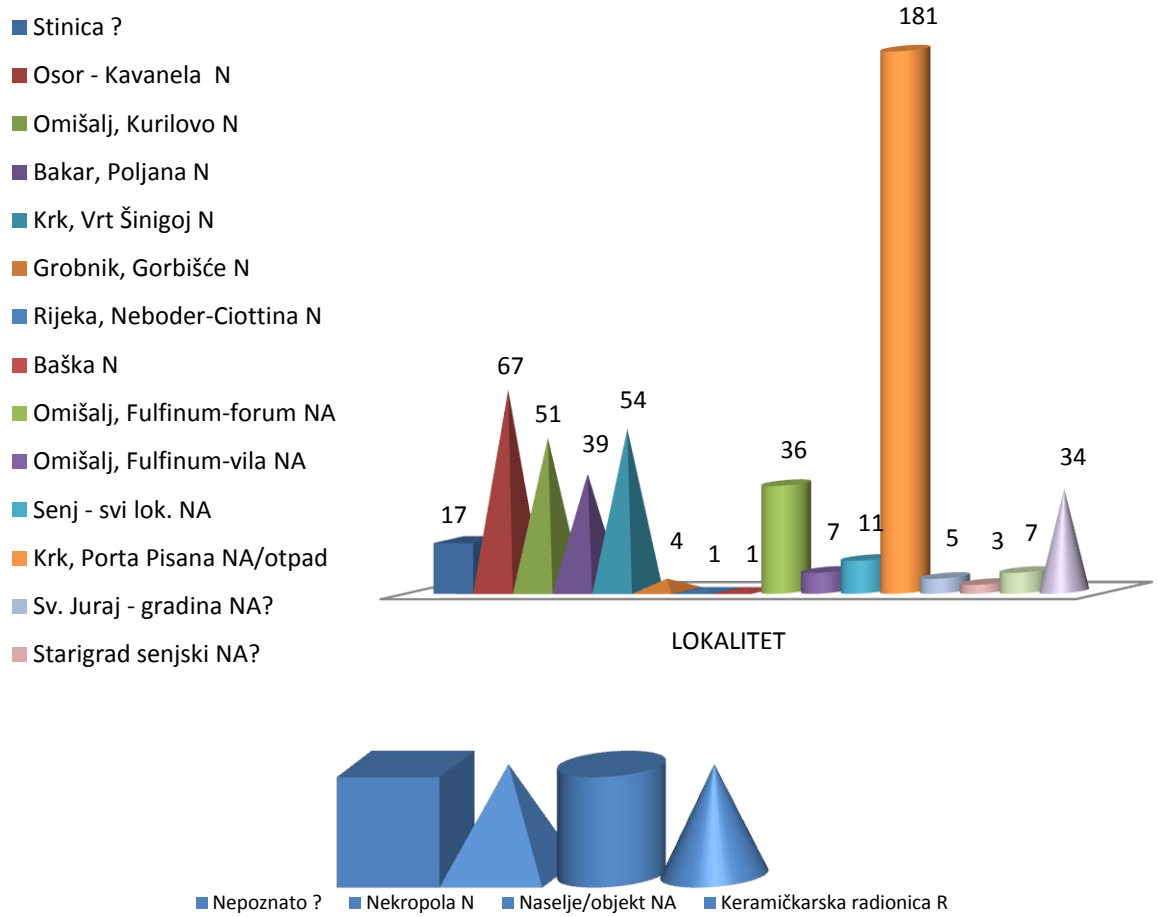

Grafikon 3. Kvantifikacija prema lokalitetima (sve vrste)

14.2.1.2 Regionalna kronološka evolucija: trend izvoza finoga stolnoga posuđa na kvarnersko područje

Kvantificirani materijal datiran je uglavnom prema analogijama s objavljenim korpusima ili tipologijama s pojedinih lokaliteta, a prema metodološkim postavkama koje su iznesene u uvodnim poglavljima. Na taj je način bilo moguće prikazati kronološku evoluciju / trend izvoza finoga stolnoga posuđa na kvarnersko područje (Grafikon 4).

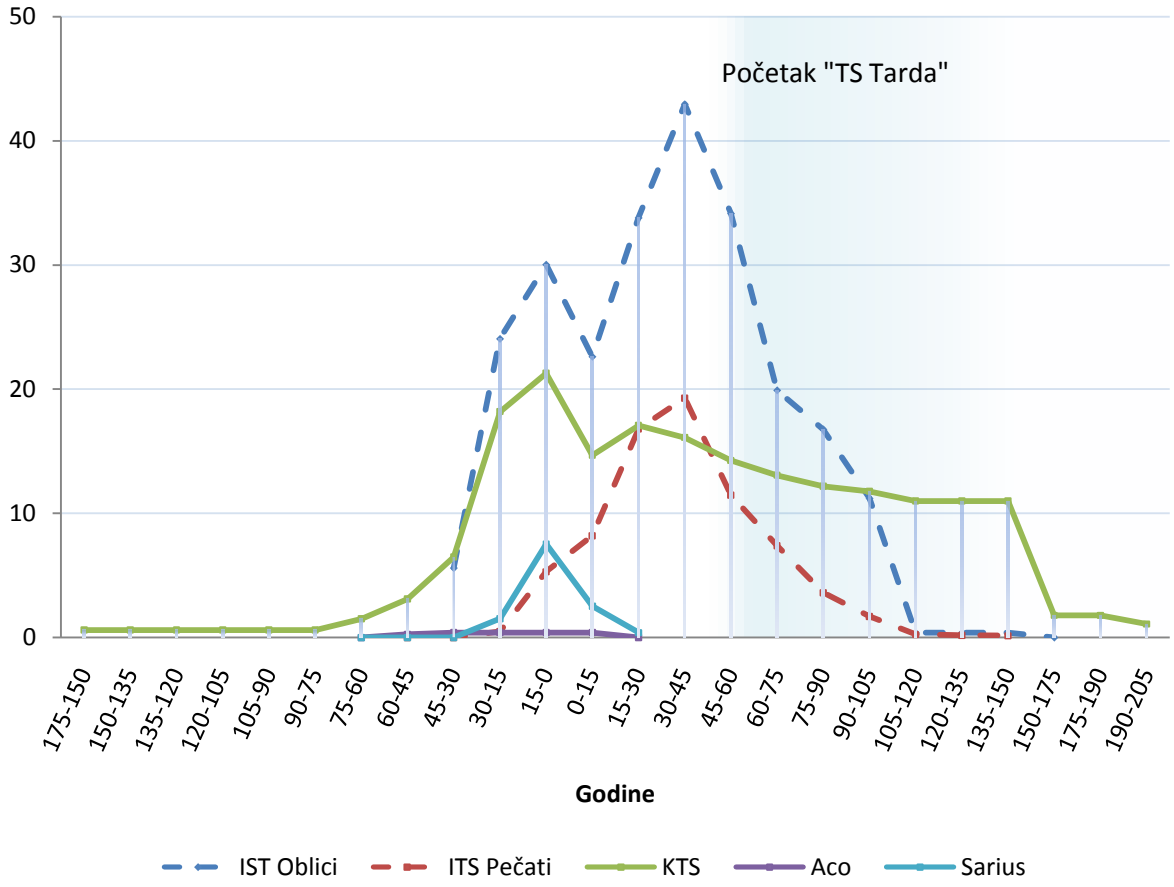

Grafikon 4. Kronološka evolucija svih analiziranih keramičkih vrsta

14.2.1.2.1 Kronologija keramike tankih stijenki (KTS)

Početak izvoza KTS temelji se na najranijem datumu koji je zabilježen za **Tip 347 – Schindler Kaudelka 20** koji je prisutan isključivo na lokalitetu Porta Pisana u Krku. S obzirom na kontinuitet između kasno helenističkoga i rano rimskoga razdoblja koji je na lokalitetu zabilježen, ovakvo datiranje činilo se mogućim. Ipak, početak kapilarnijega izvoza KTS valja očekivati od druge pol. 1. st. pr. K., jer se od kraja toga stoljeća dostiže vrhunac.

Neki od ranijih tipova javljaju se i na području sjeveroistočne Italije (Donat 2009: 120), te u središnjoj Dalmaciji (**Tip 347**) i Liburniji. Prvih 15 godina po. K. obilježene su naglim padom u izvozu KTS na kvarnersko područje, koji prati onaj ITS (vidi niže) te bismo ga možda trebali objasniti na taj način. Druga je mogućnost kraj lokaliteta Porta Pisana negdje kroz tiberijansko doba.

Sljedeći vrhunac dostiže se oko 20 g. nakon koje započinje stabilnije razdoblje sa slabim padom sve do druge pol. 2. st., s čijim krajem izvoz prestaje. Posebno je stabilna situacija oko sredine 1. st. Iako je za KTS nezahvalno prikazivati tipove u kronološkom slijedu jer je on posve ovisan o analogijama i ničim točno fiksiran (pokušaj kronološkog slijeda na Grafikon 15), ipak možemo reći kako ovo razdoblje karakteriziraju zdjelice **Tip 2** i **Tip 3** i pojedine šalice (**Tip 6**, **Tip 453**).

Kraj izvoza KTS na kvarnersko područje tako obilježava i kraj proizvodnje ove vrste koja postupno, s „rubnim" oblicima (npr. **Tip 388**), prelazi u klasu kućanskoga posuđa. Sama fluidna definicija ove vrste vjerojatno je dijelom i zaslužna za ovako dugi period trajanja.

14.2.1.2.2 Kronologija italske *terre sigillate* (ITS)

Početak izvoza ITS jednako je „standardiziran" jer najraniji primjerci također potječu s lokaliteta Porta Pisana u Krku, pa je fiksiran u treću četvrtinu 1. st. pr. K. kada se smatra da proizvodnja ITS i započinje s ***Consp.* 1** tipom. Pečati, koji su ipak s obzirom na količinu glatke ITS relativno rijetki, a niti jedan ne potječe s lok. Porta Pisana, govore o postupnom rastu kroz razdoblje rane i srednje Augustove vladavine (zaokruženo na 30.–0. g. pr. K.), dok je porast oblika s ranom datacijom nagao. Razlika koja je registrirana između oblika i pečata u najranijem periodu objašnjava se činjenicom što su pečati u razdoblju 40.–20. g. pr. K. rijetka pojava na ITS općenito (*Vasa Rubra* 2007: 322).

Prema tome, početak izvoza ITS smješta se u period između početka njezine proizvodnje i ranoga augustejskoga doba. Time kvarnersko područje ne zaostaje za okolnim područjima provincije Dalmacije, Histrije te lokalitetima kao što su Magdalensberg ili *Iulia Concordia* (gornji Jadran),dapače, ovdje se javljaju i neki od najranijih tipova.

Količina izvoza prema analizi oblika ITS kulminira u drugoj četvrtini 1. st. po. K., i to dosta naglo od početka stoljeća. Kod pečata je situacija nešto drukčija, naime rast nije tako linearan, iako se kulminacija smješta u isto razdoblje.

Analiza oblika bilježi stabilni pad sve do Flavijevaca, tijekom čije vladavine pad postaje blaži, no prva desetljeća 2. st. po. K. obilježavaju definitivni kraj uvoza. Analiza pečata možda daje ponešto precizniju sliku jer su oblici u drugoj pol. 1. st. najdugotrajniji: pad je konstantni, tek neznatno usporen za Flavijevaca. No, pojedini

pečati ne dopuštaju preciznu dataciju, odnosno zatvaranje kronologije, te im je stoga dodijeljen krajnji datum 100. g.

Oko polovice stoljeća (klaudijevsko doba) počinje proizvodnja tzv. ITS „tarde“, čija padska inačica „tardo-padana“/kasna PTS dosad nije bila ustanovljena na Kvarneru (Makjanić 1987). Ona se odlikuje pojavom pečata koji nose skraćeni *tria nomina* iz kojih je gotovo nemoguće razlučiti ime keramičara/radionice, a osim toga, to je i trenutak širenja apliciranih ukrasa, koji se u srednjoitalskoj sigilati javljaju ranije, te pojedinih novih oblika (*Consp*. 39-49) s *a la barbottine* ukrasom. Oblici s apliciranim ukrasom koji su tipični za kasnu PTS jesu: ***Consp*. 3, 4, 20, 21** i **34**. Međutim, oni se uglavnom javljaju i kroz duže razdoblje, posebice ***Consp*. 20** i **21** (Grafikon 8).

Novijim istraživanjima zabilježen je primjerak ruba, a možda i dna *Consp*. 39 u Stinici, što upućuje na oprez pri kategoričkom isključivanju mogućnosti uvoza kasne PTS. Zbog toga smo komparativnom analizom pečata, faktura i aplika pokušali ustanoviti realniji omjer i potencijal pojave kasne PTS na primjeru *Consp*. 20 i 21 (Grafikon 5). Izabrani su ovi tipovi jer su svi primjerci *Consp*. 34 s aplikama i *Consp*. 3 aretinski, a pečati *tria nomina* i dalje izostaju. Osim što je aplicirani ukras na *Consp*. 21 i inače rijedak (*Conspectus* 1990: 16), razvidno je da se aplicirani ukrasi na ova dva oblika ipak javljaju i u padskoj fakturi. Moguća interpretacija mogla bi govoriti u smjeru kratkog produženja izvoza prema kvarnerskom području i nakon početka kasnopadske proizvodnje (možda prije uspostave *tria nomina* standarda?), no svakako ne za dugo. O tome svjedoči i razlika u padu uvoza koju registriraju oblici i pečati. Uvoz aretinskih proizvoda također opada sredinom stoljeća o čemu svjedoče najraširenija pečati s ovog područja, oni majstora *Gellivsa/L.Gellivsa* čija se aktivnost obično datira od 15. do 50. g. (OCK 2000).

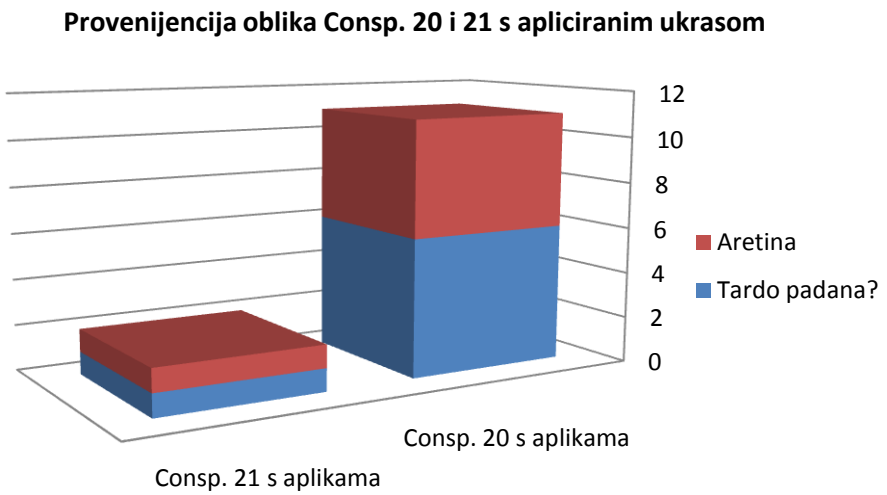

Grafikon 5. Omjer Consp. 20 i 21 s aplikama prema provenijenciji

Prema tome krivulja koja postupno silazi nakon sredine 1. st. pr. K. kako kod pečata tako i kod oblika, indikator je nemogućnosti preciznijeg datiranja, kako zbog dugotrajnosti pojedinih oblika i pečata, tako i zbog nedostatka stratigrafskih podataka, a ne realnoga stanja, te bi ustvari trebala opadati puno naglije. Zbog toga smo na grafikonu (Grafikon 4) označili početak proizvodnje kasne PTS, kao trenutak od kojeg je slika ITS manje precizna.

Kod *Aco* čaša, zbog malih dimenzija ulomaka, izostala je ikakva kontrola kronologije. Naime, iako se ranije smatralo da je premaz pokazatelj kasnije datacije, pokazalo se da to nije uvijek slučaj, te su krajnje datacije kasnorepublikanso/protoaugustejsko doba (svedeno za potreba ovoga rada na 50 g. pr. K.) i kraj augustejskoga doba (15. g. po. K.) (Mantovani 2009: 170, 177).

Kod *Sarius* šalica pokušaj kronološke diversifikacije temeljen je na oblicima, no dobar dio primjeraka odnosi se na ulomke koje nije bilo moguće podrobnije smjestiti. Ipak, s obzirom da većina materijala potječe s Porta Pisane vrhunac kojeg *Sarius* šalice doživljavaju u prvom desetljeću 1. st. mogao bi doista i ukazivati na točnost podatka[177], o čemu svjedoče i pečati, kao i činjenica da krivulja prati onu ITS, s kojom je ova vrsta nedvojbeno povezana.

[177] Nalazi fibula u grobu 1/II na Grobniku (Cetinić 1996: 196-197) nisu dovoljni da bi se bez detaljnih podataka mogle iznijeti precizne datacije. Naime, Aucissa fibule datiraju kroz cijelo 1. st, no pojavu im se u provinciji Dalmaciji smješta već u posljednju četvrtinu 1. st. pr. K. Fibule s dva diska na luku i perforiranim držačem uglavnom datiraju u 1. st., no moguće ih je pratiti sve do 3. st. (Koščević 1980: 19, Šeparović 1998: 186, Busuladžić 2008: 23, 25).

14.3 Analiza tipologija ITS i KTS

Kao preduvjet za uspostavu dodatnih rasprava, najprije valja analizirati same keramičke vrste, ustanoviti najčešće tipove, kronološku i topografsku distribuciju te, prema morfološkim, tehnološkim i eventualnim epigrafskim karakteristikama, interpretirati provenijenciju.

14.3.1 Glatka italska *terra sigillata*

Na kvarnerskim lokalitetima prisutno je 30 različitih tipova ITS, te vrčevi (12 tipova) i ulomci dna za koje nije bilo moguće odrediti precizan tip (Grafikon 6). Ukoliko vrčeve ubrojimo kao jedan tip, tada rezultira da je 56% tipova koji su proizvedeni cirkuliralo na kvarnerskom području (za metodologiju izračuna Bes, Poblome 2006: 147-148). Na prvi pogled ovaj podatak odaje izrazitu šarolikost tipova koji su uvoženi i korišteni, no kada se pogledaju brojčani podaci razvidno je da je popularnost pojedinih tipova znatno veća, a neki se javljaju sa svega jednim primjerkom, što bi se tek dijelom moglo pripisati stupnju istraženosti.

Daleko je najčešći oblik tanjur tip ***Consp.* 21**, a slijede, također tanjuri ***Consp.* 20** i ***Consp.* 18**, te brojna dna koja im možemo pripisati. Po brojnosti slijede zdjelice ***Consp.* 27**, ***Consp.* 34** i ***Consp.* 8**, dok se kod tanjura još ističu ***Consp.* 1** i ***Consp.* 4**. Drugi su oblici prisutni u znatno manjem broju, odnosno između jednog i tri primjerka. Nešto su češći i vrčevi (12 primjeraka), no oni su tipološki izrazito različiti, što je zabilježeno i drugdje (npr. Magdalensberg, *Conspectus* 1999: 186-187) (Grafikon 7).

Prema tome i rezultat podjele po oblicima favorizira tanjure, potom zdjelice i vrčeve, dok se čaše i šalice javljaju doista sporadično.

Razdoblje najvećeg broja tipova upravo je ono kada je izvoz na kvarnersko područje najintenzivniji, odnosno od sredine Augustova doba do sredine 1. st., s koncentracijom u početku toga razdoblja (Bes 2015: 147, fig. 107).

Međutim, kada navedene podatke usporedimo s vremenom trajanja pojedinih tipova koje može biti vrlo kratko, svega dva desetljeća, ili pak trajati cijelo stoljeće, možemo predložiti precizniju interpretaciju dobivenih podataka (Grafikon 8).

Kod oblika čije je trajanje kraće kvantitativno se ističu ***Consp.* 1**, ***Consp.* 8** te ***Consp.* 4**, dok su drugi tipovi prisutni s jednim do dva primjerka. To ipak govori da su se izvozili te prihvaćali i ti tipovi. Oblici koji se javljaju s više primjeraka uglavnom su

česti i na drugim receptivnim područjima, osobito na Magdalensbergu, te je trgovina njima očigledno bila intenzivnija. Isto vrijedi za pojedine tipove koji nedostaju, kao što su tipovi SITS i kasne PTS što je i očekivano s obzirom da je njihova najveća rasprostranjenost zabilježena u Italiji i na Dunavu (*Conspectus* 1990: 120-137).

Najintenzivnija i najdugotrajnija trgovina ipak je on s tipovima ***Consp.* 18**, ***Consp.* 20**, ***Consp.* 21** a potom i ***Consp.* 27**, no oni su vrlo česti i javljaju se na širim područjima, iako je za ***Consp.* 20** i ***Consp.* 27** izdvojeno mediteransko i sjeveroistočno područje. Kod ***Consp.* 21** najraširenija je var. 21.3, no na kvarnerskom se području javljaju i druge, rjeđe varijante.

Prema oblicima, kvarnersko područje rezultira integrirano u tržište koje obuhvaća Magdalensberg, sjeveroistočnu Europu i šire mediteransko područje, no receptivno je i za oblike koji se javljaju rjeđe (za moguće javljanje tipova koji traju kraće u Bes, Poblome 2006: 148-149). Možemo prema tome pretpostaviti model po kojem se uz dugotrajnije oblike distribuiraju proizvodi koji su u određenom trenutku još uvijek novina, prema čemu su obje kategorije mogle biti distribuirane zajedno. U većim količinama javljaju se kratkotrajni tipovi čija je distribucija i drugdje velika, pa im je možda i proizvodnja bila nešto veća.

Zanimljivo je usporediti ove podatke s podacima o drugim lokalitetima gdje su učinjene slične analize, a prema kojima se pokušalo rekonstruirati modu i stolne navike stanovništva koje je te predmete u konačnici i koristilo.

Najčešći tanjuri koji su zabilježeni na kvarnerskom području mahom su oni s okomitim stijenkama, te s profiliranim ili pravokutnim spojem s dnom. Zdjelice obuhvaćaju jednostavne oblike sa zakošenim ili okomitim stijenkama, ili pak one poluloptaste. Tako tanjuri ***Consp.* 18**, ***Consp.* 20**, ***Consp.* 21** čine 37% asortimana tanjura, dok zdjelice ***Consp.* 27** i ***Consp.* 34** čine 14% asortimana zdjelica. Slična je situacija registrirana na istoku, no s drugim oblicima zdjelica (koji su potom preuzeti u ES proizvodnji). S druge strane, u *Iuli Concoridiji* češće su zdjelice s 61%, dok tanjuri čine tek 28% (*Vasa rubra* 2007: 313).

U kojoj je mjeri takva koncentracija ovisila o potražnji, a u kojoj o samoj ponudi, teško je zaključiti, no moguće je da je svaka regija ipak preferirala neke oblike u odnosu na druge. Druga opcija koja se javlja na kvarnerskom području, s obzirom na tipologije lokaliteta koje su zastupljene, jest i ona prema kojoj su navede posude bile

preferencijalni grobni prilozi, na što ćemo se osvrnuti kroz *case studies* u slijedećim poglavljima.

Koliko se sjeveroliburnska tipologija poklapa s onom južne Liburnije i šireg područja Dalmacije, odnosno Istre nije lako zaključiti zbog nedostatka opsežnih regionalnih istraživanja. No prema nalazima s pojedinih lokalitetima komparativno ćemo se osvrnuti na okolna područja s ciljem definiranja pojedinih specifičnosti i sličnosti s Kvarenom.[178]

Tanjur ***Consp.* 1**zasad nedostaje na području južne Liburnije, a u Dalmacije je njegovo postojanje pretpostavljeno na temelju dna (Tilurij, Šimić-Kanaet 2010: 21, cat. 276, t. 26, Narona, Topić 2003: 189, 200-201, tab. 3/15-18), dok je u Istri prisutan na dva lokaliteta (Pula – sv. Teodor, Starac, A. 2014: 177, uvala Veštar, Bekić et al. 2011: 48). Ovaj je podatak zanimljiv s obzirom da je riječ o jednom od najranijih oblika ove vrste, a na kvarnerskom je području prisutan u zamjetnom broju. Potom, nedostaju ***Consp.* 5**,***Consp.* 38**, dok se ***Consp.* 8** javlja isključivo u Tiluriju i Puli (Šimić-Kanaet 2010: 16, 18, 19, Matijašić 1991: 41). Ove bismo razlike primarno trebali pripisat kronologiji pojedinih lokaliteta.

Valja još izdvojiti ***Consp.* 21** koji je čest u Istri te je najbrojniji tip na kvarnerskom području, dok je u Burnumu (ukupno 8 primjeraka, no pretpostavljeno ih je više) i Naroni rjeđi (Topić 2003: 204-205, Šalov 2010: t. 1/9, *Burnum I* 1975: t. 1/19,20, Borzić 2010: 147-148), a u Tiluriju posve izostaje. Međutim, u Naroni, Tiluriju i Burnumu javljaju se ***Consp.* 19** tanjuri kojih na kvarnerskome području, a prema dostupnim podacima ni u Istri, nema. Osjetna je i razlika u distribuciji ***Consp.* 3** tanjura koji je na lokalitetima južne Liburnije i Dalmacije češći, a javlja se i u podmorju. Ovo je vrlo zanimljivi podatak s obzirom da su ***Consp.* 21** tanjuri izrazito rasprostranjeni, kronološka im distribucija odgovara tanjurima ***Consp.* 20** koji su prisutni na navedenim lokalitetima te prema zasad dostupnim podacima nema razloga za njihov izostanak kako u kronologiji tako i u izvorištima ITS. Međutim pojavu *Consp*. 19, za kojeg se ne navodi padska proizvodnja već isključivo italska/kasno-italska i galska (*Conspectus*

[178] Za literaturu vidi poglavlje *Tipologija ITS* u kojem se donosi popis lokaliteta s analogijama za svaki tip. Riječ je o brojnim istarskim lokalitetima npr. Pula, Brijuni, uvala Veštar, nekropole Burle i pojedine nekropole unutarnje Istre te pojedini lokaliteti vila, potom Burnum, Tilurij, Zadar i Narona što se tiče provincije Dalmacije.

1990: 84, Pucci 1985: 382-383), na lokalitetima dalmatinskih vojnih logora i u Naroni mogli bismo interpretirati upravo razlikom u ishodištima. Ipak, ove će se problematike moći razriješiti tek po objavi većeg korpusa materijala s navedenih područja.

Također je zanimljiva kvantitativna razlika u zastupljenosti zdjelica ***Consp*. 34**, posebice u Tiluriju gdje je prisutan tek jedan primjerak (Šimić-Kanaet 2010: 17). Osim toga, u Tiluriju se javljaju kasni oblici ***Consp*. 43**, ***Consp*. 46** i poklopac ***Consp*. 54** koji nisu drugdje prisutni (Šimić-Kanaet 2010: 23).

Reljefna sigilata osjetno je zastupljenija u Burnumu, posebice sa *Sarius* šalicama, ali i pojedinim kaležima (vidi poglavlje disertacije *Reljefnourkašena ITS:* Sarius *i* Aco).

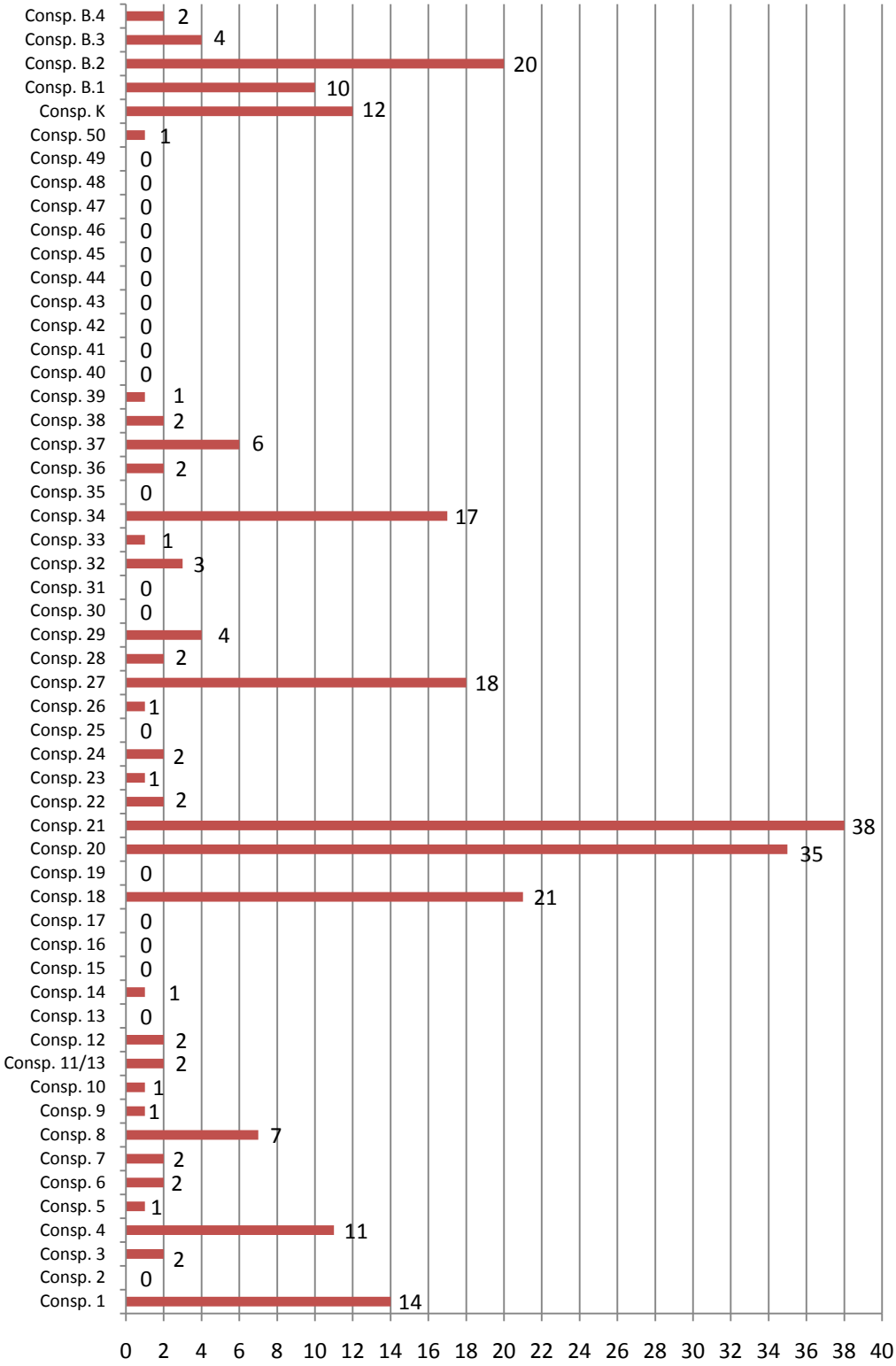

Grafikon 6. Količina ITS prema *Conspectus* tipu

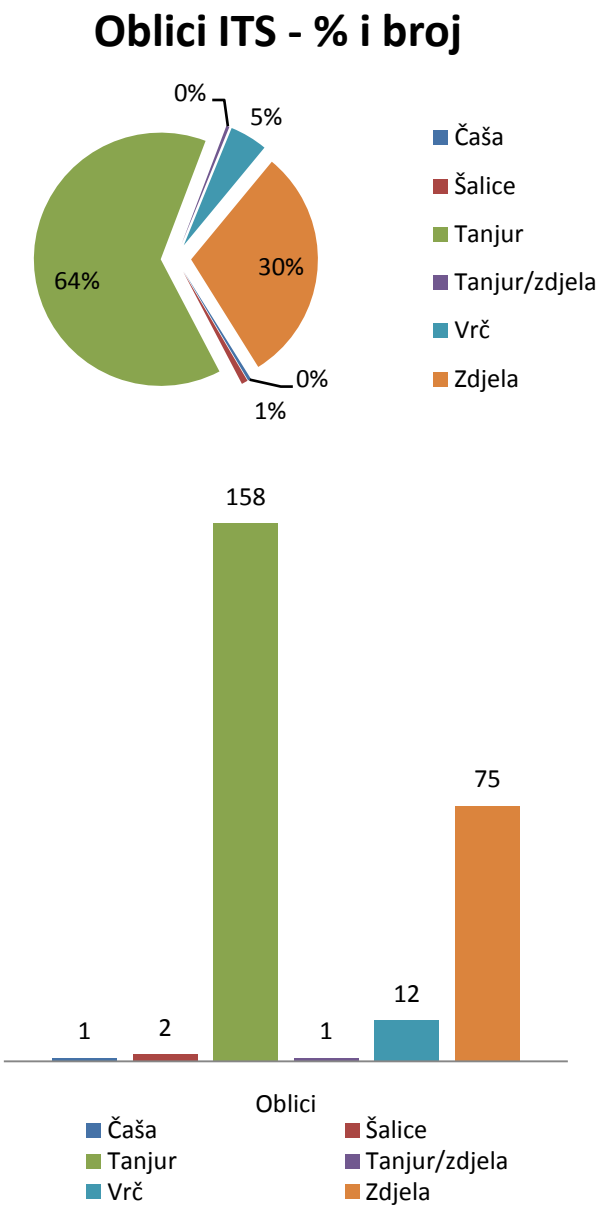

Grafikon 7. Kvantifikacija ITS prema oblicima (u postocima i brojčano)

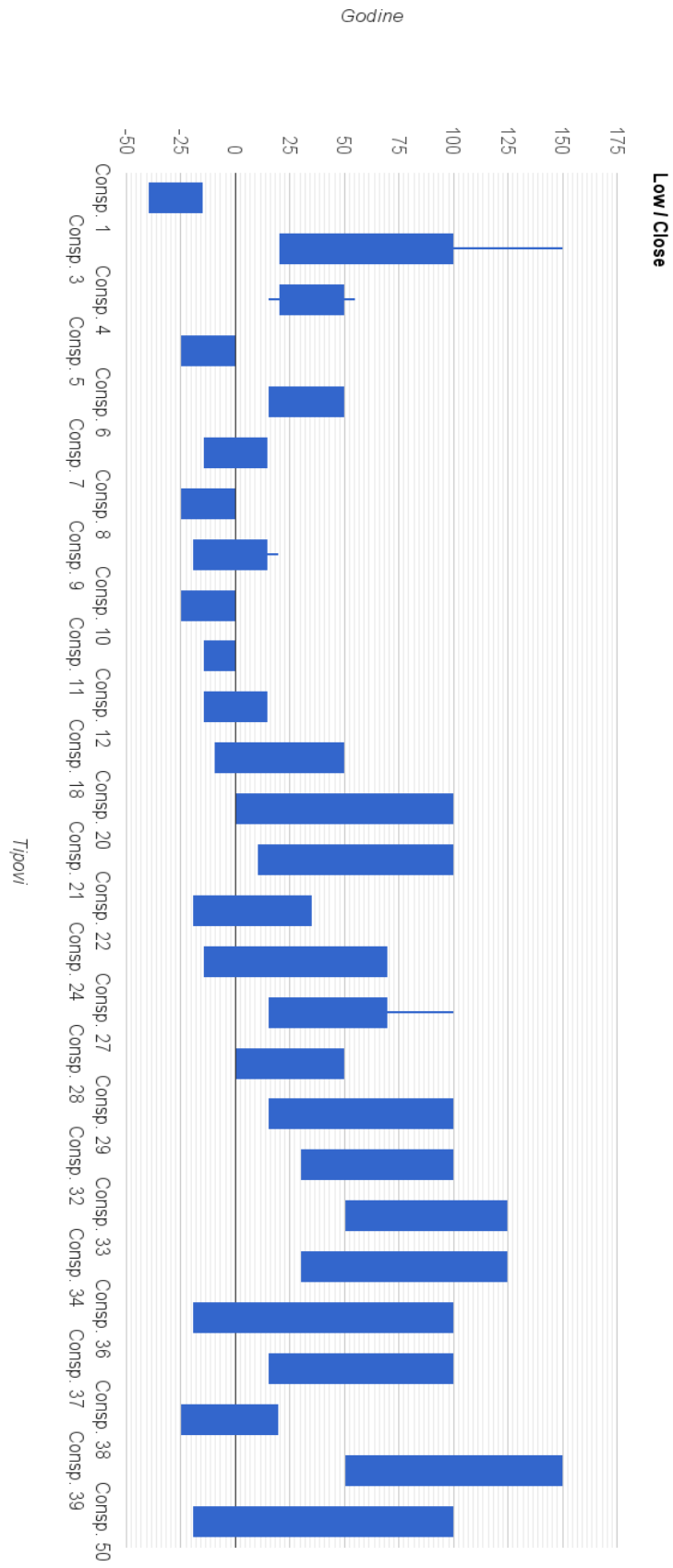

Grafikon 8. Pretpostavljeno trajanje proizvodnje pojedinih oblika ITS (pojednostavljeno prema *Conspectus* 1990)

14.3.1.1 Pečati i provenijencija

S kvarnerskog su područja do sada bili poznati pečati iz Osora i Krka koje su objavili Sticotti-Nowotny 1896. g., a potom preuzeti u CIL-u III. R. Makjanić je uz ranije poznate pečate objavila one koje je registrirala prilikom objave materijala iz Osora. Ukupno je riječ o 46 pečata iz Osora te četiri, odnosno tri iz Krka (ukoliko je Melito CIL 13343.3 iz Osora), a koji su pripadali 23-ma radionicama.

Pečati iz Osora ponovno su pregledani prilikom obrade nalaza te je bilo moguće precizirati pojedine dvojbe:

- Pečat IVA DROMVS (DROMVIS) valja čitati Qvadrati
- Pečat L. PIVIVS ili PILIVS valja čitati L.Pilivs

dok OPAN? i QPF? ostaju i dalje upitni jer nije bilo moguće, kao ni ranije, pregledati materijal s ovim pečatima.

Istraživanjima koja su provedena unutar teme disertacije ustanovljeno je 78 pečata, dakle 29 novih pečata, od kojih je 70 čitkih te ih je bilo moguće rasporediti u 51 radionicu. Dva su pečata posve nova, čije je predloženo čitanje **C. Aemilivs M.Firmi/Rivi**?[179], a koji ne nalaze paralele u OCK 2000.

U tablici (Tabela 5) i grafikonu (Grafikon 9) donose se pečati grupirani prema radionicama, dok se u Prilogu 3. donosi distribucija svih pečata prema lokalitetima i oblicima.

Redni br.	Keramičar	OCK br. (var.)	Oblik	Provenijencija	Kronologija	Ukupno
1	C. Aemilivs*	povezati s 46	□	PTS	-20.- -10.	1
2	Severvs	1956 (3, 4)	□	PTS	-15.- -1.	2
3	A..	/	□	PTS	-15.- -1..	1
4	Philomvsvs	1458	□	PTS	-10. - +10.	1
5	Cinnamvs	558 (1, 3)	□	PTS	-10. - +15.	2
6	Ra()	1616	□	PTS	-10. - +15	1
7	C. Gavivs (palmeta)	869 (5, 10)	□	Arezzo	1.-15.	1
8	C. Mvrivs ili C. Mvrrivs	1198 (2)	□	Arezzo?	1.-20.+(1.-15.)	1

[179] Zahvale dr. sc. S. Zabehlicky Scheffenegger za pomoć pri interpretaciji ovih pečata.

9	M.Firmi/Rivi?*	povezati s 2585 (18) ..EME/RIVI?	□	?	?-15.	1
10	Parto(clvs)	1382	□	PTS	?-15.	1
11	/	/	□	PTS	?-15.	1
12	Secvndvs	1842 (5)	□	PTS	1.-15.	1
13	Melito	983	pp	PTS	1.-20.+ (15.-20.)	1
14	Romanvs	1714 (3)	pp	PTS	1.-20.+ (15.-20.)	1
15	Dasivs	725 (7, 8 ili nova var.)	pp	PTS	1.-20. (15.-20.)	1
16	Quadri	1595 (6)	pp	PTS	15.-30.+	1
17	Anemo	110 (3)	pp	PTS	15.+	1
18	A..	/	pp	PTS	15.+	1
19	Mvrranvs	1201 (5, 6)	pp	PTS	15.-30.	2
20	Serivs	1882 (5)	pp	PTS	15.-30.	1
21	Bo / Bladvs?	445?	pp	PTS	15.-40.	1
22	Avillivs?	371?	pp	Arezzo?	15.-40.	1
23	Optatvs	1330 (2)	pp	PTS	15.-40.	1
24	Svcesvs	2001 (2)	pp	PTS	15.-40.	1
25	/	/	pp	PTS	15.-40.	1
26	Albanvs	61 (7)	pp	PTS	15.-50.	1
27	L. Gellivs	879 (44, 62, 50)	pp	Arezzo?	15.-50.	3
28	Gellivs	878 (37, 40, 42, ?)	pp	Arezzo?	15.-50.	5
29	Laetvs	1015 (3)	pp	PTS	15.-50.	1
30	A. Terrentius	2066 (6, 15, 18)	pp	PTS	15.-50.	4
31	..S..		pp	?	15.-70.	1
32	L. Ovta(vivs) Proclvs (1)	1315	pp	SITS?	15.-100.	1
33	Fortvnatvs	846 (6)	pp	PTS	20.-40.	2
34	L. Octavivs Procvlvs?	1314-1318	pp	SITS?	50.-100.	1
35	Verecvndvs	2344 (1, 2)	pp	PTS	25.-75.	5
36	M. S() Moschvs	1757 (7)	pp	PTS	30.-50.+	1
37	Florvs	841 (2)	pp	PTS	30.-50.	1
38	T. Tvrrivs	2271 (2, 5)	pp	PTS	30.-50.	2
39	Valens	2289	pp	PTS	30.-55.	1
40	Commvnis	603 (3)	pp	PTS	30.+	1
41	L. Pilivs	1466	pp	PTS	30.+	1
42	Lvcifer	1040 (2)	pp	PTS	30.+	1
43	Rvfvs	1738 (1)	pp	PTS	30.+	2

44	M. Perennivs Crescens	1408 (9)	pp	Arezzo	30.-60.	1
45	Camurius	514 (13-15)	pp	Arezzo	30.-70.	1
46	L. Avillivs	403 (6)	pp	Arezzo	30.-70.	1
47	C.Mvrivs	1200 (1+2?)	pp	PTS	30.-70.	1
48	C. T() P()	2027 (3)	pp	PTS	30.-80.	1
49	Cerint(hvs)	538	pp	PTS	30.-100.	1
50	C. M() R()	1067 (16?)	pp	Arezzo?	50.+	1
51	Menophilvs	1166	pp	PTS	50.+	1
	*novi pečat				UKUPNO:	70

Tabela 5. Pečati na ITS grupirani prema radionicama

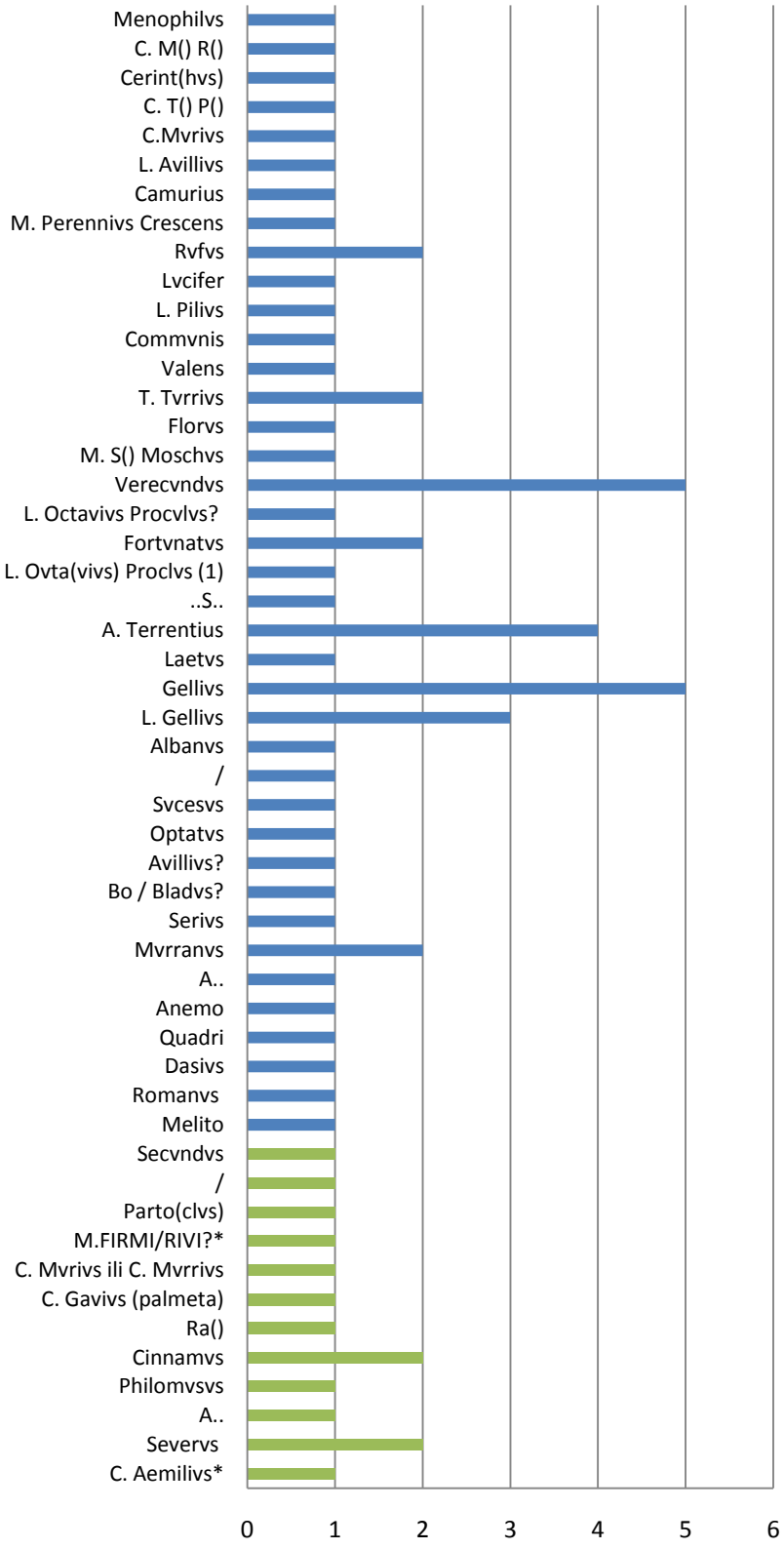

Grafikon 9. Pečati na ITS grupirani prema radionicama (zeleno: četvrtasto pečatno polje, plavo: *IPP*)

Što se provenijencije tiče, u slijedećem grafikonu (Grafikon 10) prikazani su pečati raspoređeni prema PTS i SIST, koja obuhvaća kako aretinske tako i druge radionice.

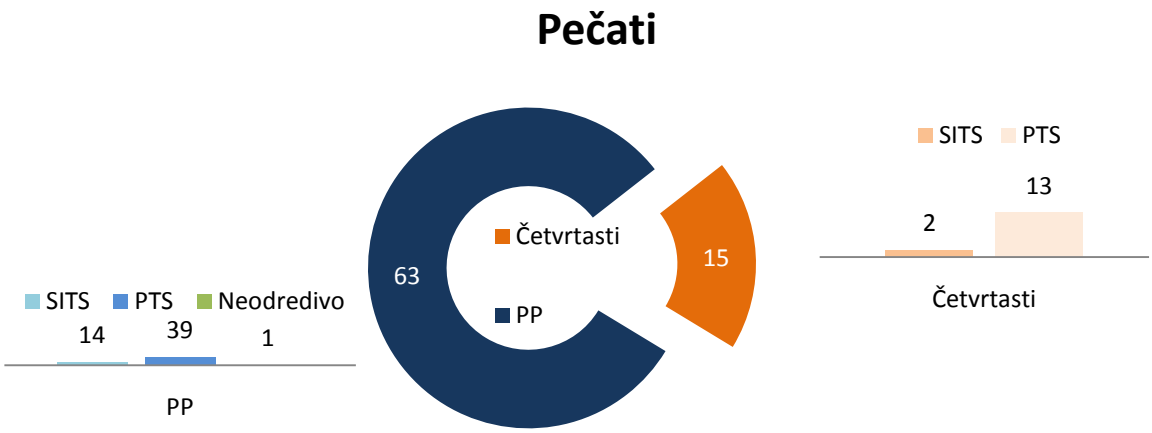

Grafikon 10. Provenijencija pečata (prema Prilog 3.)

Odnos distribucije PTS i SITS, prema pečatima u početku rezultira u korist PTS (6,25:1) dok kasnije pada na 2,7:1. Ukupni odnos je 3,4:1. Odnos je izračunat prema radionicama (Tabela 5), s obzirom da je takva tehnika korištena i kod drugih autora.

Kada takav odnos usporedimo s onima koje je svojedobno izračunala R. Makjanić, uz korekcije prema novom OCK, razvidno je da je došlo do određenih pomaka. Ranije se jedini kvarnerski lokalitet – Osor – smještao s Magdalensbergom i Ljubljanom u zonu receptivniju za PTS. Međutim, sada se cijelo kvarnersko područje smješta u zonu nešto veće receptivnosti SITS.

Objašnjenje ovog trenda valja ponovo tražiti u *Gelliusu*. Njegovi su pečati uopće najčešći na Kvarneru, ali i što se tiče SITS.

Lokalitet[180]	Odnos PTS:SITS (OCK 2000)
Ptuj	1,8
Akvileja	1,9
Sisak	2,09
Sirmium	2,1
Concordia	2,2
Altino	2,2
Kvarner	3,25
Burnum	3,3
Emona	4,6
Magdalensberg	6,1

Tabela 6. Odnosi PTS i SITS na Kvarneru i okolnim prostorima na temelju pečata

Pečati, više od oblika, omogućavaju podrobniju analizu analogija s područjima južne Liburnije i Dalmacije (Tabela 7), no njih smo temeljili na točnoj analogiji, ne samo radionice već i varijante pečata, te možemo zaključiti da one nisu odviše česte osim u slučaju *Gellivs/L.Gellivs,* koji je prisutan i na Burnumu, no s drugim varijantama (Borzić 2013: 145) dok za Tilurij nisu poznate varijante (Šimić-Kanaet 2003: 114). Zanimljivo je, međutim, osvrnuti se na odnos SITS i PTS u slučaju Burnuma koji zasad jedini omogućava ovaj izračun, a koji je vrlo blizak onome kvarnerskome (Tabela 6).

Burnum	**Tilurij**	**Nin**	**Sinj i okolica**	**Zadar**	**Salona**	**Radionica**	**OCK**
x	x					**Severvs**	1956
x						**Secvndvs**	1842
	x					**Melito**	983
	?	x	x	x		**L. Gellivs**	879
	?		x	x		**Gellivs**	878
x				x		**A. Terrentius**	2066
					x	**Commvnis**	603
		x		x		**C. M() R()**	1067

Tabela 7. Analogije pečata na području provincije Dalmacije

Analiza faktura nije mogla biti provedena na svim primjercima (površina je premazana uslijed restauracije, predmet je nedostupan za pregled i sl.), stoga na njoj nećemo temeljiti statističku obradu provenijencija. Iako, razvidno je da na temelju predmeta kojima je bilo moguće definirati provenijenciju ponovno prednjači PTS.

[180] Vidi i Concordia: *Vasa rubra* 2007, Altino: Cipriano, Sandrini 2005.

Izdvajamo u ovom kontekstu **inv. 435**, jedini primjerak ***Consp*. 33** tipa, koji kako zbog pripadnosti tome tipu tako i po svojoj fakturi odskače od ostalih nalaza. Moguće mu je pretpostaviti SITS provenijenciju, no ne aretinsku, iako je vrlo vjerojatno riječ o proizvodu kampanskih radionica.

14.3.1.2 Analiza kronološke distribucija ITS u usporedbi s okolnim područjima

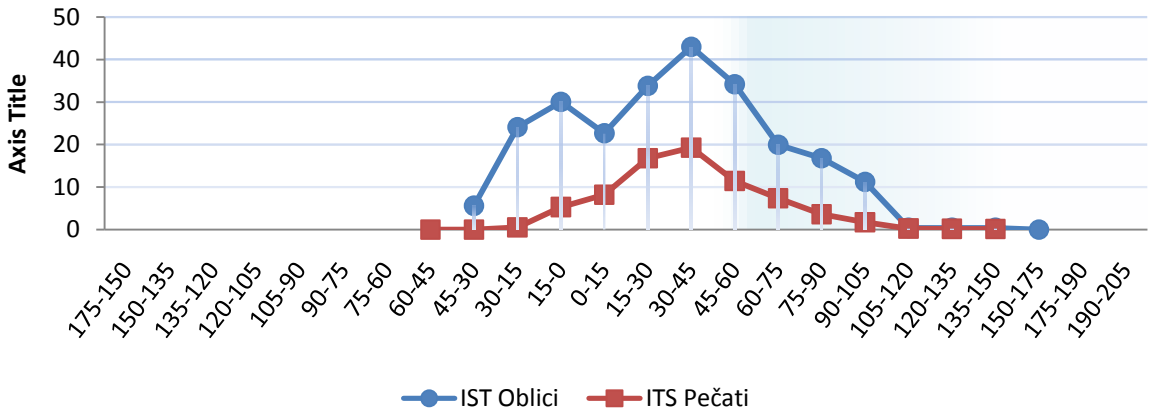

Grafikon 11. Evolucija uvoza ITS

Ranije definirani trend ITS sada ćemo pokušati usporediti s područjima gdje su provedena slična istraživanja koristeći slične metode. Za lakše praćenje donosimo ponovo grafikon samo za ovu keramičku vrstu (Grafikon 11).

Uzeti su u obzir: *Iulia Concordia* (*Vasa Rubra* 2007) (Slika 45), Akvileja (koliko je metoda iznošenja podataka dopuštala, Buora 2001), Sisak (Koščević, Makjanić 1995) (Slika 46) i Grčka te istočni Mediteran u globalu (Bes 2015) (Slika 47, Slika 48).

Pokušalo se analizirati i podatke koje donosi R. Makjanić 1988, međutim s obzirom da je nakon njezine analize izašlo novo izdanje *C. Var.*-a (OCK 2000) te *Conspectus* 1990, te s obzirom na uočene znatne razlike u slučaju Siska, odlučili smo ih zanemariti i koncentrirati se na novija izdanja. Ta činjenica međutim samo govori koliko novi pregledni radovi ali i objave lokalnoga materijala utječu na definiciju

pojedinih trendova, a samim time i na širu interpretaciju podataka, što je razvidno i prema nizu rezultata ove disertacije.

U Akvileji je, prema podacima M. Buore, kulminacija distribucije ITS u periodu oko 10. g. pr. K. za što su zaslužni padski majstori (Buora 2001: 263-266, 289-290). Slično je zabilježeno i u *Iuli Concordi* (razdoblje 10.- 0. g. karakteriziraju dva uzastopna vrhunca, no puno naglašenija u padskoj proizvodnji) (Slika 45).

Na kvarnerskom se području taj vrhunac očituje u oblicima, te bismo ga također pripisali zamahu padskih radionica. Kulminacija nije toliko vidljiva u pečatima, iako se do tada ipak očituje stalni rast, valja napomenuti kako su rani pečati u velikom postotku padski (vidi Grafikon 10). Slično je, no u manjim omjerima, zabilježeno za Sisak (Koščević, Makjanić 1995: 60-61).

Početkom 1. st. po. K. *Iulia Concordia* bilježi pad u svim produkcijama. Pad je razvidan i u padskim pečatima u Akvileji i na Magdalensbergu, dok je vidljiv lagani rast aretinskih (Buora 2001: fig. 14). S druge strane na istočnom Mediteranu ovo je trenutak maksimalnoga vrhunca izvoza ITS (Slika 47). S obzirom da je ondje prisutna isključivo srednjoitalska sigilata (Martin 2004), koja se očito stabilno izvozi i u ovom periodu, pad na kvarnerskom području trebalo bi također pripisati padskoj sigilati. To je u skladu s podacima koje donosi R. Makjanić o diferencijaciji 1. i 2. faze padske proizvodnje (Makjanić 1988: 61).

Drugi vrhunac koji se bilježi ponegdje već oko 15 g., drugdje oko 30. g., nešto je teže objasniti jer nam nedostaju razrađeni podaci za Akvileju. Moguće je da se na kvarnerskom području zbog pojave dugotrajnijih oblika, ali i pečata koje je teže datirati, kao i s obzirom na nedostatak strafigrafskih pokazatelja, vrhunac jednostavno rasporedio unutar statističke sredine.

Ipak, između 15. i 50. g. kada se bilježi najviši rast na ovome području, ujedno se bilježi i najveći izvoz aretinske keramike na istočna područja (usporedi Schindler Kaudelka 2012: 329-330 za Magdalensberg) s *Gellivs/L.Gellisus* pečatima, uz kojeg se prema R. Makjanić (Makjanić 1988: 60-61) javljaju i padski proizvođači druge faze, o čemu svjedoči česta pojava *A. Terrentivsa*, ali i *Verecvndvsa*. Valja napomenuti da se na Kvarneru pečati GELL i L. GELL javljaju isključivo u obliku *in planta pedis* (što znači da su postavljeni nakon 15. g).

Pogledamo li sliku *Iulie Concordie*, u tom je razdoblju aretinska keramika stabilnija od padske, posebice oko 30. g., a GELL i L. GELL su i ovdje, kao i u Akvileji, najčešći pečati. Na Magdalensbergu su, s obzirom na ukupni broj pečata, manje zastupljeni. Slijedi *A. Terrentivs*, zastupljen u *Iuli Concordiji* i na Magdalensbergu, a u manjem broju u Akvileji. Situacija u Sisku je vrlo slična, gdje su *Gelliusovi* pečati razlog velikoga uzlet nakon 15. g., jer PTS ovdje gotovo nestaje (Koščević, Makjanić 1995: 60).

U interpretaciji nam mogu pomoći i omjeri padskih i aretinskih proizvođača koji su u fazi *in planta pedis* pečata na Kvarneru 2,7:1 (za razliku od 6,7:1 koliko iznosi za četvrtaste).

Prema navedenome mogli bismo reći da se kvarnersko područje smješta negdje između Magdalensberga, kao uvoznika opredijeljenoga padskoj sigilati i miješane situacije koja se javlja posebice od Tiberijeva doba na gornjem Jadranu.

Da kvarnersko područje prati situaciju na gornjem Jadranu govori i nagli pad nakon 50. g., koji se npr. u Sisku ne bilježi tako drastično zbog pojave kasnih PTS proizvođača.

S obzirom na ipak relativno mali broj pečata daljnje rasprave, primjerice o dolasku sigilate iz jednog centra ili više centara bilo bi riskantno iznositi, iako odnosi SITS na pojedinim centrima gornjeg Jadrana govore u prilog akvilejske trgovine s istočnim dijelom Jadrana (Lavizzari Pedrazzini 1995: 625). Osim toga, nedostaju podaci za neke druge lokalitete koji bi mogli biti kandidati za izvoz prema istočnome Jadranu, kao što su Rimini ili Ravenna iz kojih se pretpostavlja izvoz građevinskoga materijala, prije svega Pansiane (Matijašić 1995: 291), ali i amfora tipa Forlimpopoli. Interpretacija smjera dolaska pojedinih predmeta prema novom nalazu natpisa s Ilovika svakako je intrigantna, no ta tema kao i analiza kontakata s Emilijom-Romanjom na temelju drugih nalaza, zaslužuje podrobnija istraživanja.

Stalni „dotok“ KTS mahom sjeveroitalske proizvodnje, te njezina kulminacija između 15. i 30. g., ipak svjedoči o preferencijalnim putovima dolaska ove robe. Isto možemo reći i o sudbini kasnih proizvodnji, one na Kvarner ne dolaze, već se mahom izvoze na sjeveroistok (na Dunav). Razlog tome mogli bi biti sve češći primjerci ES A i B koji se od 75. g. počinju intenzivno pojavljivati, te tako čine čak 52% sigilate u Bakru

(Makjanić 1982, Maggi 2006: 182). Njihova je pojava znatna duž cijele istočne obale Jadrana, ali i na gornjem Jadranu, iako manje kapilarno.

Bismo li taj fenomen mogli povezati uz pretpostavljeni novi prometni pravac koji je u ovom periodu spajao istočni Mediteran i Jadran, a o kojem svjedoči kasna srednjoitalska sigilata koje je sada prevožena na istok jadranskom rutom, teško je reći. Ukoliko je tako, Korint bi ponovno mogao biti ključna poveznica Jadrana i istočnoga Mediterana, jer se kasna ITS uglavnom ovdje zaustavlja (Martin 2006: 184).

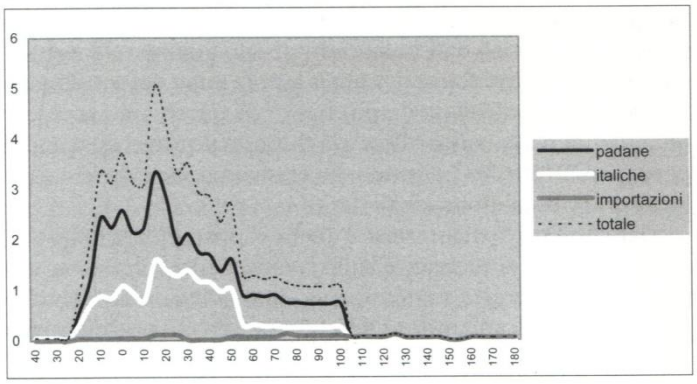

Slika 45. Kronološka evolucija finog stolnog posuđa u Concordi Sagittariji (*Vasa Rubra* 2007: 321)

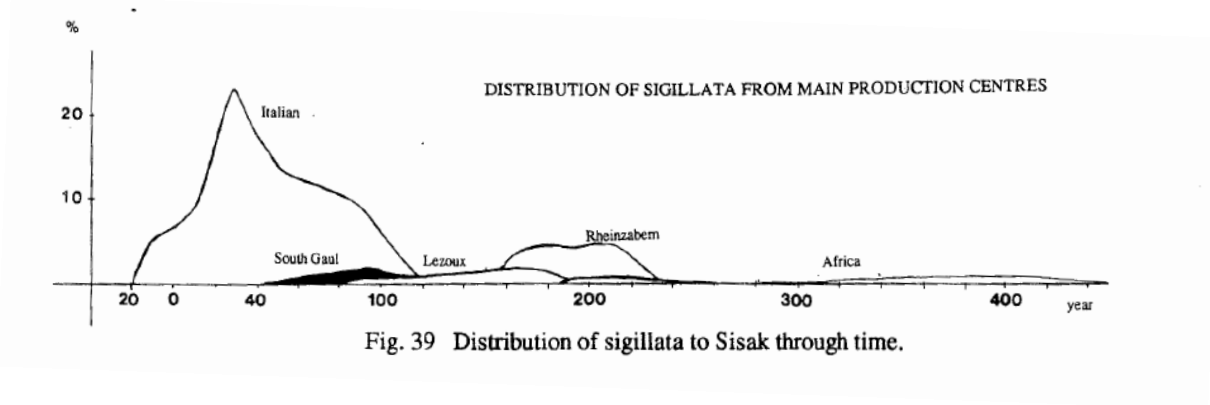

Fig. 39 Distribution of sigillata to Sisak through time.

Slika 46. Kronološka evolucija sigilatnih vrsta u Sisku (prema Koščević, Makjanić 1995)

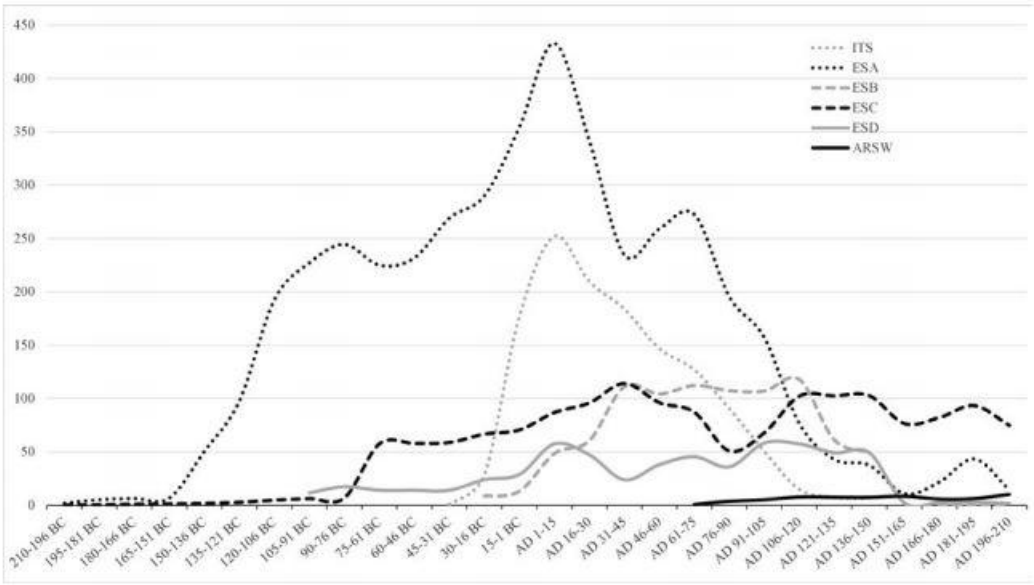

FIGURE 9. LINE CHART SHOWING THE DEVELOPMENT, IN ABSOLUTE NUMBERS, OF ITS, ESA, ESB, ESC, ESD AND ARSW DURING THE LATE HELLENISTIC-EARLY ROMAN PERIOD (N=8769) (© PHILIP BES/ICRATES PROJECT).

Slika 47. Kronološka evolucija eksportira ITS na istočni Mediteran (Bes 2015: 27)

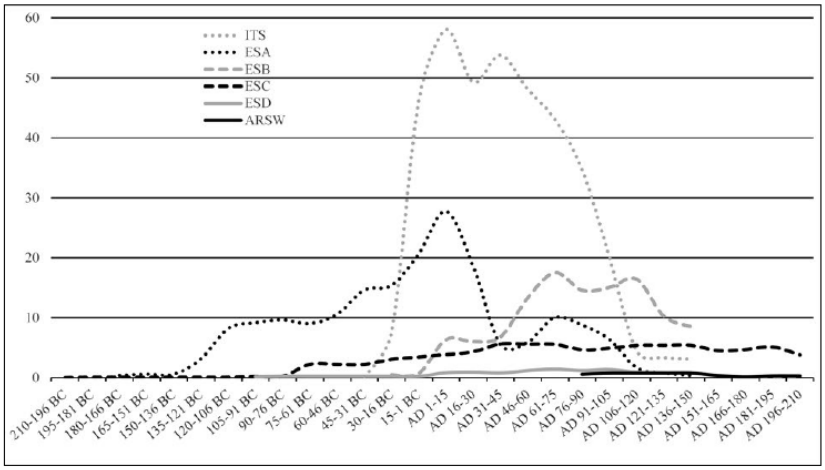

FIGURE 18. AEGEAN-SOUTHWEST: LINE CHART SHOWING THE DEVELOPMENT, IN ABSOLUTE NUMBERS, OF THE DIFFERENT WARES (N=776) (© PHILIP BES/ICRATES PROJECT).

Slika 48. Kronološka evolucija finoga stolnoga posuđa u Grčkoj i širem jugozapadnom Egeju (Bes, Poblome 2006, Bes 2015)

14.3.2 Reljefno ukrašena ITS: *Sarius* i *Aco*

Reljefno ukrašena ITS na području sjeverne Liburnije mahom je padske provenijencije i zasad je prisutna s dva oblika: *Sarius* šalicama i *Aco* čašama.

Kako je ranije naglašeno zamjetan je kvantitativni skok ove vrste nakon našega istraživanja, te je dokazano prisustvo *Aco* čaša. Ipak, još je uvijek osjetan količinski zaostatak u usporedbi s lokalitetima južne Liburnije, posebice skradinskoga zaleđa (Brusić 1999: 22-29, Borzić 2011, Tonc 2011).

Aco se čaše javljaju kako u premazanoj tako i u nepremazanoj varijanti koja je ukrašena *kommaregen* motivom, no ulomci su iznimno malih dimenzija za opsežniju raspravu. Ipak, zanimljiva je distribucija koja obuhvaća grad Krk i Starigrad senjski upućujući na mogućnost veće regionalne rasprostranjenosti ovih posuda koja bi obuhvaćala kako obalu tako i otoke. Slabu prisutnost valjalo bi još jednom pripisati istraživanjima, koja su vrlo rijetko obuhvatila lokalitete kasnog 1. st. pr. K. na kojima bi se ove posude mogle očekivati.

Sarius šalice javljaju se u nekoliko tipova (vidi poglavlje *Tipologija*) no svi upućuju na dataciju unutar kraja 1. st. pr. K. i ranog 1. st. po. K. – dakle unutar augustejskoga doba (Tabela 8).

Na kvarnerskim primjercima (Grobnik, Osor) pečati su prisutni na svega dvije posude i odnose se na majstore *Clemensa* (**Inv. 561**) i *Hilarusa* (**Inv. 515**). Međutim prema analizama pečatnika kojom smo pokušali pripisati pojedinim majstorima i ulomke kao i nepotpisane posude, moglo bi se zaključiti kako *Clemensu* pripadaju još **Inv. 558** te **Inv. 245** (Osor, Porta Pisana – grad Krk).

Usporedbom pečatnoga polja i oskudnoga natpisa na **Inv. 274** (Porta Pisana – grad Krk) pretpostavljen je pečat *Fvscvs,* kojem bi mogla pripadati i posuda **Inv. 559** (Osor), no ona je stilski bliska i *Athimetusu*.

L. Sarivs Svrvsu s velikom sigurnošću pripisali bismo primjerak **Inv. 560** (Osor) te ulomke **Inv. 197** (Porta Pisana – grad Krk) i **Inv. 508** (Stinica). Kod **Inv. 244** (Porta Pisana – grad Krk) atribucija je nešto manje sigurna.

Ukoliko je analiza atribucija, koja nije idealni, no ponekad je jedini dostupan alat za definiciju majstora, ipak ispravna, na sjeveroliburnskome prostoru odnos *Clemensovih* i *Sariusovih* proizvoda bio po tri primjerka svakoga majstora. Sigurno je

prisustvo *Hilarusa*, dok su *Fuscvs*, *Athimetus* i eventualni drugi majstori tek pretpostavljeni.

Clemens	-10. - +15.
Hilarus	-20. - +15.
L. Sarivs Svrvsu	-10. - +15.
Fuscvs	? na glatkoj sigilati -10. - +10 i 1. - 15.
Athimetus	? na glatkoj sigilati -10. - +10

Tabela 8. Datacija potvrđenih i pretpostavljenih radionica *Sarius* šalica

Period Augustove vladavine pretpostavljen je i kao okvirna datacija pojedinih burnumskih primjeraka (Borzić 2010: 209), koji se međutim javljaju i u kasnijem tiberijevsko-klaudijevskom razdoblju (Borzić 2011: 281). Učestalost majstora *Clemensa* također se uklapa u opću slike Liburnije (Brusić 1999: 24, 26, Borzić 2011: 281), a prisutan je i na Tiluriju (Šimić Kanaet 2003), dok je *L. Sarivs Svrvsu* nešto manje zastupljen, preciznije s dva primjerka, jednim iz Nina i drugim iz V. Mrdakovice (Brusić 1999: 24-25). *Hilarvs*, *Fuscvs* javljaju se sporadično s po jednim primjerkom (Brusić 1999: 24, 27), prvi je prisutan i u Naroni, dok je *Athimetus* češći s četiri primjerka na V. Mrdakovici i jednim iz *Burnuma* (Brusić 1999: 25-26, Borzić 2011: 281).

14.3.3 Keramika tankih stijenki

Definicija tipologije i kronologije KTS, u usporedbi s ITS, ponešto je teža jer nedostaje pečat kao ključni element u diferencijaciji provenijencije i preciznijega kronološkoga smještaja. Zbog toga se tipologija KTS oslanja uglavnom na komparativni materijal. U nastavku ćemo pokušati sažeti dobivene rezultate što se tiče oblika (Grafikon 12, Grafikon 15) i tipova (Grafikon 14), faktura (Grafikon 13) te kronološke distribucije ove keramičke vrste na području sjeverne Liburnije (Grafikon 4).

Osnovna podjela tipova KTS je ona na oblike, koji se svode na tri: čaše, zdjelice, šalice (Grafikon 12). Različiti oblici indiciraju promjene u modi, a ne u osnovnoj namjeni posude, koja je u suštini uvijek konzumiranje pića.

Ranija KTS odlikuje se većim brojem čaša koje su koncentrirane u razdoblju od 1. st. pr. K. te prvoj polovici slijedećeg (usporedi s Schindler Kaudelka 2012: 328-329 za Magdalensberg). Ove su čaše mahom realizirane u svijetlim fakturama koje odgovaraju Fabrikatu A, a najčešći je **Tip 253** (Grafikon 14). U drugoj polovici 1. st. po. K. javljaju se pojedini tipovi čaša, neki od kojih tek rubno pripadaju ovoj vrsti (npr. **Tip 550**) ili tek rubno pripadaju ovom obliku (**Tip 446** koji je ustvari spoj dvaju zdjelica), a poneki su istočnojadranske proizvodnje, no uglavnom su prisutni u vrlo malim količinama (usporedi s Schindler Kaudelka 2012: 330 za Magdalensberg). Čaše sive fakture ograničene su na dva tipa (**Tip 471** i **Tip 539**) i ukupno tri primjerka. U ranijem je razdoblju primjetna određena vitalnost u proizvodnji KTS koja je indicirana većom količinom tipova koji traju kraće, što je ranije primijećeno i kod ITS, te je karakteristika Augustova doba (Grafikon 15).

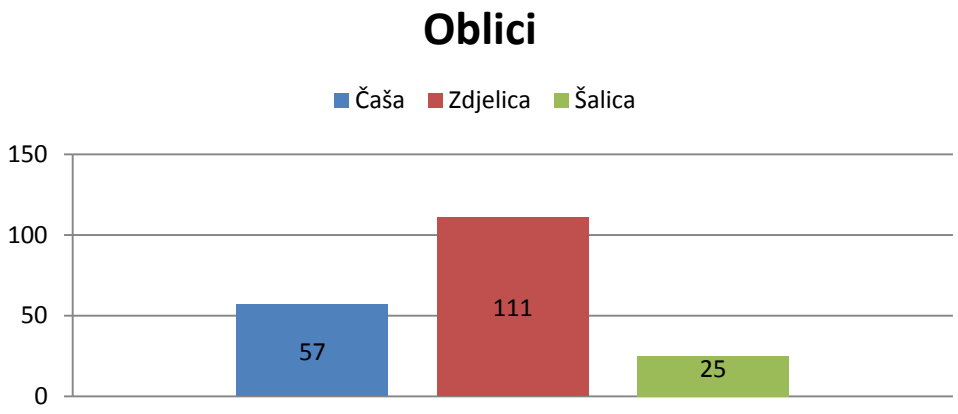

Grafikon 12. KTS prema oblicima

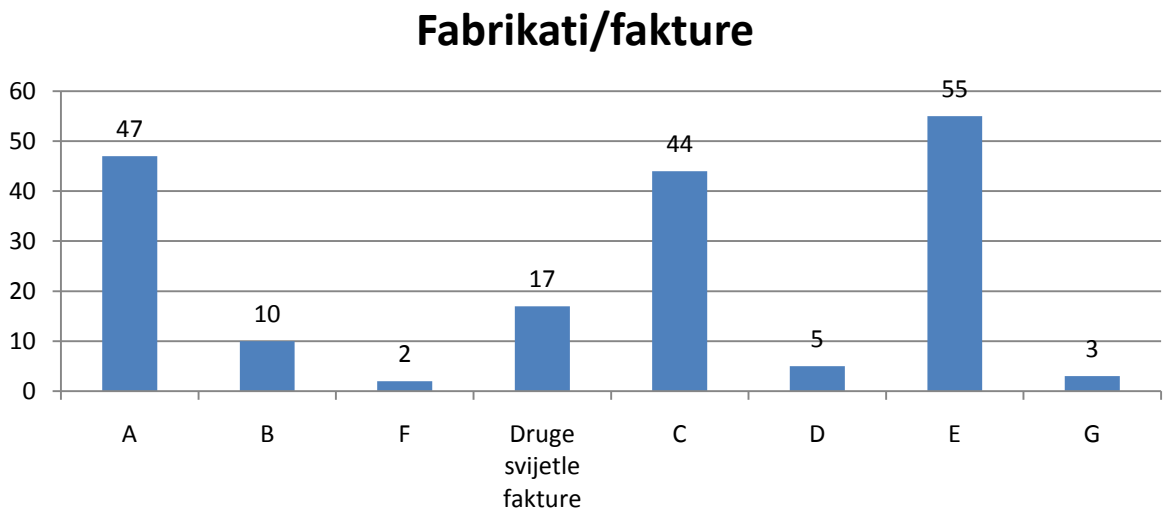

Grafikon 13. KTS prema fabrikatima/fakturama

Zdjelice, kao količinski najbrojniji oblik (Grafikon 12) javljaju se u gotovo svim fakturama, iako prednjače one u sivim varijantama koje možemo poistovjetiti s Fabrikatima C i E (prema Schindler Kaudelka 1975). U Fabrikatu B javlja se jedino **Tip 397**. Količina Fabrikata C i **Tipa 240**izravno su povezani, dok je količina Fabrikata E povezana uz **Tip 2** s *a la barbottine* ukrasom i **Tip 3**.

Iako se tipovi u Fabrikatu C počinju javljati već krajem 1. st. pr. K., kulminacija zdjelica i to **Tipa 2** i **Tipa 3** je u drugoj pol. 1. st. – prvoj pol. 2. st. Proizvodnja

zdjelica ograničena je na manji broj tipova odajući standardizaciju proizvodnje (Grafikon 15).

Kraj uvoza KTS karakteriziraju šalice, koje se uglavnom javljaju u oblicima koji su u osnovi zdjelice **Tip 2/3** s jednom ili dvjema ručkama te su također realizirane u Fabrikatu E. No u tom se trenutku pojavljuju i sasvim novi oblici **Tip 388** tzv. *ollette a collarino* i **Tip 416**.

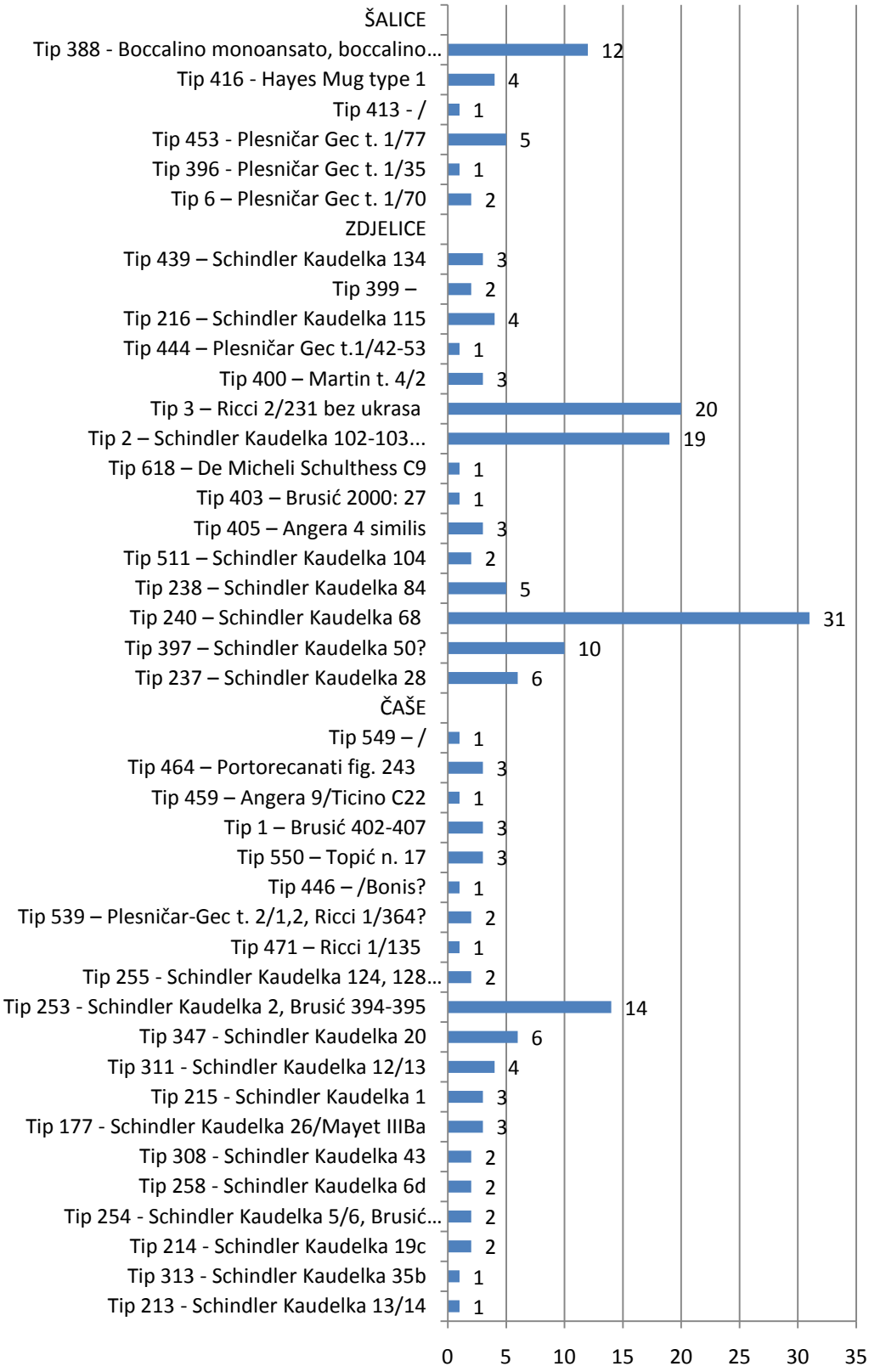

Grafikon 14. Tipovi KTS – količina

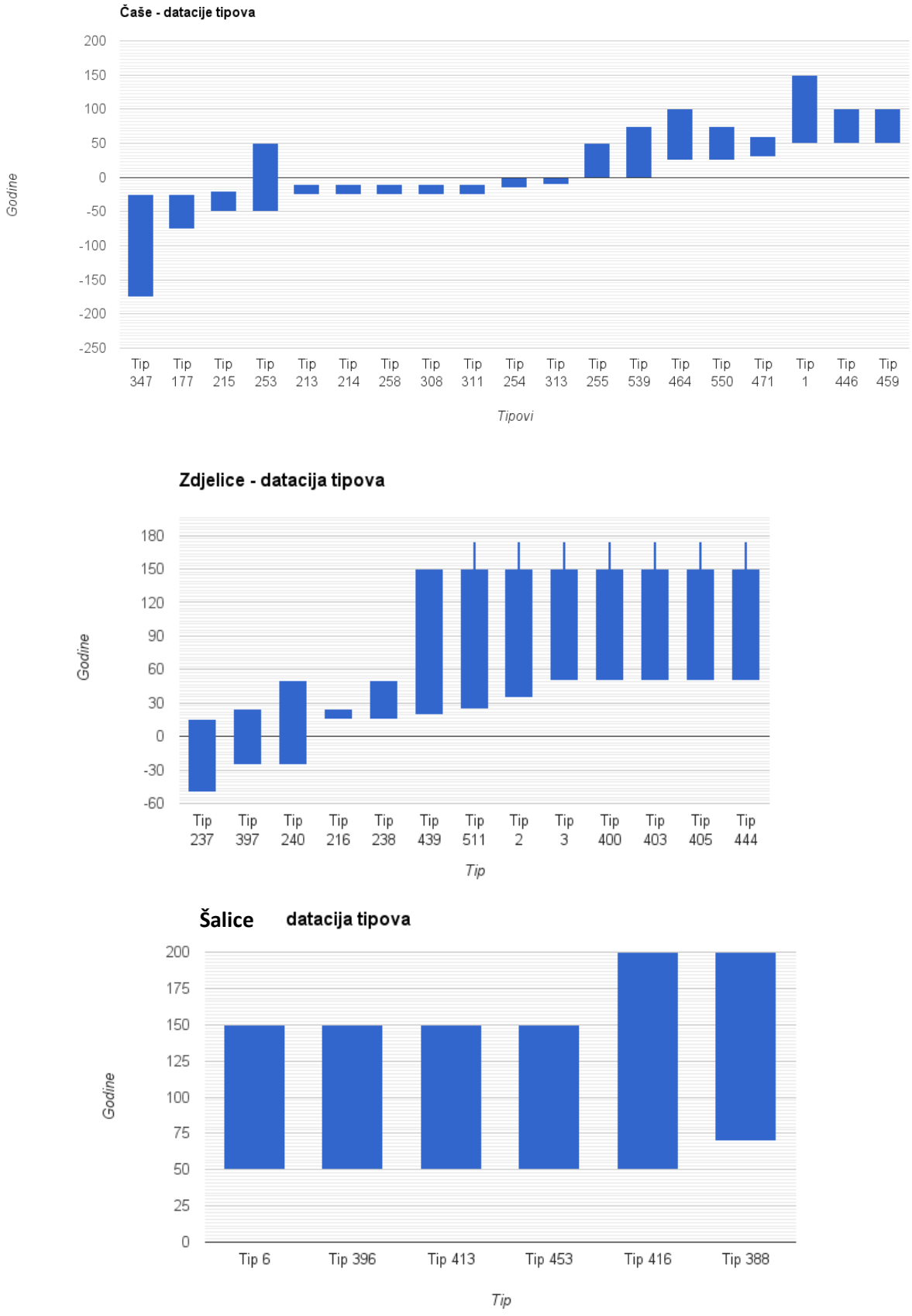

Grafikon 15. Pretpostavljeno trajanje proizvodnje tipova KTS podijeljenih prema obliku

14.3.3.1 *Provenijencija KTS utvrđene u sjevernoj Liburniji*

Sama pripadnost fabrikatima s Magdalensberga govori u prilog identifikacije proizvodnih centara većine kvarnerskih posuda u sjevernoj Italiji. Većina tipova izrazito je raširena (kako je vidljivo u opisu svakoga tipa unutar poglavlja *Tipologija KTS*) i obuhvaća, uz područja izvan Italije, antičke *Venetiu*, *Cisalpinu*, *Transpadanu* te jadranske regije *Umbriu* i *Picenum*, što otežava eventualno identificiranje provenijencije prema distribuciji. Osim toga, pojedini oblici osmišljeni su u središnjoj Italiji da bi potom bili preuzimani u proizvodnim centrima na sjeveru. No, što se kvarnerskoga područja tiče gotovo je sigurno da ne postoji uvoz iz središnje tirenske Italije, dok se uvoz iz one jadranske može pretpostaviti s područja Rimini-Ravenna.

Zanimljivo je napomenuti kako nedostaje jedan od oblika tipičnih za padsku proizvodnju augustejsko-tiberijanskoga doba, čaša „u obliku tulipana"/*bicchiere a tulipano*, kojoj je jedan od proizvodnih centara identificiran u Bologni (Della Porta 1998: 42). Ovaj tip nedostaje i na Magdalensbergu, u Emoni te općenito na istočnom Jadranu, što govori o njegovoj komercijalizaciji unutar određenoga i ograničenoga područja Cisalpine i Transpadane. Tipološka sličnost s dijelom materijala s Magdalensberga i Emone indicira sličnost s distribucijom ITS, barem kroz ranija razdoblja (Schindler Kaudelka 1975, Plesničar Gec 1977). Analogije su potom dosta česte u Istri, posebno u Puli te u pojedinim nekropolama (Matijašić 1991, Girardi Jurkić, Džin 2003 i dr.), duž istočnoga Jadrana te na pojedinim lokalitetima zapadne jadranske obale, kao Portorecanati, okolica Ravenne i sl. (Mercando 1974d, Maioli 1972-1973 i dr.).

Analiza ukrasa (Prilog 4.), koja sama po sebi nije indikativna za dataciju, a tek je iznimno indikativna za provenijenciju (Panonija, **Tip 444**), ukazala je na tek nekoliko posebnosti. Na zdjelicama **Tip 2** javljaju se uglavnom uvijek isti ukrasi, od kojih je 6 moguće rekonstruirati, no uvijek u dosta loše izvedenim varijantama. Nedostaju „elegantno" ukrašene posude ranije faze koje karakterizira tanki nanosi *barbottine* smjese, a tipične su za Magdalensberg. U tom kontekstu, nedostaje i ukras jednostavnih luneta, a koji je čest unutar crikveničke proizvodnje (Ožanić Roguljić 2012: 55-61) i u južnoj Liburniji (Brusić 1999: 30-31), no ovdje mahom na čašama. Već spomenuti **Tip 444** tipični je proizvod panonskih radionica.

Kasniji „rubni“ oblici, kao što su čaše **Tip 550**i **Tip 388** doista nije lako smjestiti zbog ponešto oprečnih mišljenja. Za potonje se pretpostavlja provenijencija kako iz sjeverne Italije (Della Porta 1998: 45) gdje su česte, tako i s istoka (Hayes 2008: 102, Hayes 1997: 69-70, pl. 25), ili bi ova dva područja mogla indicirati kronološke faze koje bi prema nalazima favorizirale istočni Mediteran kao ishodište modela. U ovom bi slučaju tek arheometrijske analize pojedinih primjeraka mogle indicirati provenijenciju. Slično je i sa šalicom **Tip 416**za koju se ipak s većom sigurnošću može indicirati istočno podrijetlo.

Lokalna, istočnojadranska provenijencija pretpostavljena je za **Tip 1** koji je izrazito čest u južnoj Liburniji, posebice na području Zadar-Nin (Brusić 1999: 402-407), no javlja se i na zapadnoj obali Jadrana te je time još jedan kandidat za arheometrijske analize. Slično bismo, s obzirom na fakturu i distribuciju, mogli pretpostaviti i za **Tip 550**.

Tip 399 jedini upućuje na sličnost s crikveničkom proizvodnjom, iako morfološki ne dogovara dosad zabilježenim tipovima (Ožanić Roguljić 2012: 55-61), dok ostali tipovi specifični za ovu radionicu nisu zabilježeni na obrađenim lokalitetima, na dijelu kojih su drugi crikvenički proizvodi poznati (npr. *Fulfinum*, Konestra 2015). Na temelju dosadašnjih rezultata definiranja distribucijskih središta crikveničke proizvodnje (Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013), nisu utvrđena trgovačka odredišta za fino stolno posuđe koje obuhvaća opsežan segment asortimana ove radionice.

14.4 Distribucija prema lokalitetima: pojedini *case studies*

Distribucija pojedinih tipova ITS i KTS prema lokalitetima obrađena je u razradi tipologije (poglavlje *Tipologija KTS*, *Tipologija ITS*) te ćemo u nastavku izdvojiti pojedine teme koje su nam se nametnule kao indikativne tijekom obrade nalaza s kvarnerskog prostora.

Ograničena tipologija lokaliteta (vidi poglavlje L*okaliteti, povijest istraživanja i kontekst nalaza*) uvjetuje i način na koji je moguće provesti detaljnije analize distribucije. Mahom je riječ o urbanim središtima, odnosno u većini slučajeva o njihovim nekropolama. Jedini uzorak kojeg bismo mogli smatrati reprezentativnim za urbanu situaciju je onaj iz Porta Pisane u gradu Krku, s obzirom da je materijal s foruma *Fulfinuma* nedovoljno brojan za iscrpnu analizu.

Veliki nedostatak za raspravu o modalitetima širenja proizvoda kvarnerskim prostorom je nepostojanje uzorka s ruralnih lokaliteta, i to zbog njihove slabe istraženosti i nepostojanja objava. Tek bismo jedan lokalitet smatrati ruralnim, to jest crikveničku radionicu, ali isključivo zbog njezina smještaja unutar *saltusa* (posjeda ruralnoga tipa), no ni ovaj lokalitet, zbog svojih specifičnosti, ne može biti uzet *pro toto* za sliku ruralne distribucije.

Osim toga lokaliteti na kojima se javljaju tek rijetki primjerci (Grafikon 3), uglavnom skupljeni tijekom terenskih pregleda (većina podvelebitskih lokaliteta) indiciraju široku distribucijsku mrežu ovih dvaju keramičkih vrsta, no ne dozvoljavaju konkretnije zaključke.

Zbog navedenih metodoloških ograničenja u nastavku se posebno referiramo na one lokalitete čiji uzorak dopušta podrobniju analizu.

14.4.1 Kronološka i tipološka distribucija prema lokalitetima: nekropole

S obzirom na ograničeni život, odnosno „trajanje“ gotovo svih lokaliteta, ali i okolnosti nalaza, razvidna je razlika u distribuciji tipova, kako ITS tako i KTS od lokaliteta do lokaliteta. Tek za njih nekoliko možemo prema vanjskim podacima pretpostaviti stvarno razdoblje „početka“ ili „kraja“, a to su *Fulfinum* forum (Tiberijevo doba – kasna antika/rani srednji vijek) i Crikvenica-Igralište (kraj 1. st. pr. K. – 2. st. po. K. uz kontinuitet povremenog korištenja(?) sve do 4. st.). Koliko su numizmatički nalazi iz Bakra indikativni za kronologiju naselja, ali i nekropole, upitno je s obzirom da

nije moguće rekonstruirati je li nekropola istražena u cijelosti, a naselje nikad nije istraživano. Za ostale lokalitete kronologija je ovisna o materijalu. Stoga ćemo za kvarnerske nekropole, kao referentni metodološki obrazac, primijeniti kronološka definiranja na temelju materijala.

Uzet ćemo u obzir one lokalitete koji su pružili dovoljnu količinu materijala za uspostavu realnih kvantifikacija: *Bakar – Poljana, Osor – Kavanela, Grad Krk – Vrt Šinigoj, Fulfinum – Kurilovo*.

Kako je rečeno, tek za poneki lokalitet imamo podatak o njegovu „početku", za druge valja pretpostaviti određeni kontinuitet, posebno kada je riječ o lokalitetima koji nisu doživjeli ranije spomenutu promjenu lokacije s gradine na obalu. Kao primjer takve situacije možemo uzeti u obzir nekropole Osora i grada Krka (Grafikon 16, Grafikon 17), dok za Bakar ne posjedujemo informacije o lokaciji antičkoga grada. U slučaju grada Krka svojevrsnu kronološku „kontrolu" pruža nam lokalitet Porta Pisana za kojeg, međutim, moramo pretpostaviti kraj negdje unutar Tiberijeva vremena.

Još je jedna premisa koju valja imati na umu, a to je način na koji su nekropole kopane. U slučaju Osora i grada Krka, s jedne je strane riječ o starim istraživanjima, dok je s druge riječ o zaštitnim (i s obzirom na građevinske radove zakašnjelim) istraživanjima, te starijim slučajnim nalazima. Jedina nekropola donekle stručno kopana je ona u Bakru (Š. Ljubić 1880 g.!) te prema pažnji koju je Ljubić posvetio katalogu i objavi materijala možemo pretpostaviti da je većinu i sakupio. U slučaju Kurilova, s obzirom na količinu materijala te doista brojne „neugledne" ulomke, smatramo da je M. Bolf,[181] iako amater, ipak sakupio glavninu materijala.

Ova je problematika posebno izražena u slučaju KTS, koja je izrazito krhka te se zasigurno lošije sačuvala, stoga njezin mali broj ipak moramo dijelom pripisati navedenim modalitetima istraživanja. Unatoč tome, neke je zaključke ipak moguće postaviti.

Unutar nekropola naselja s kontinuitetom života obje se keramičke vrste javljaju od samoga početka njihove proizvodnje (Grafikon 16, Grafikon 17), iako je KTS vrlo

[181] M. Bolf privatni je kolekcijonar iz Rijeke, a čija se zbirka danas većim dijelom nalazi u Pomorskom i povjesnom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci. Kako M. Bolfu, kod kojeg je materijal preliminarno pregledan, tako i kustosima muzeja zahvaljujem na uvidu u građu. Izbor keramičkih nalaza iz zbirke Bolf objavljen je u Dautova Ruševljan 1973.

slabo zastupljena (Grafikon 18), no to bi trebalo pripisati navedenom problemu metodologije iskopavanja.

U slučaju nekropole „Vrt Šinigoj“ u Krku za koju, kao i za grad, postoje podaci o kontinuitetu ukapanja iz kasnoga željeznodobnoga/helenističkog razdoblja (Matejčić 1963), zanimljivo je istaknuti kako nedostaju rani oblici KTS. Nedostatak krhkih čaša **Tip 347** ili **Tip 253** koje karakteriziraju KTS s Porta Pisane, moglo bi se objasniti lošom očuvanošću, ali i količinski manjem broju zdjelica u ranoj fazi KTS uopće. Ipak, ponešto veći broj KTS treba pretpostaviti posebno s obzirom da je u tom trenutku na nekropoli sigilata u sve većem zamahu, no dijelom su posude za piće u KTS mogle biti posve zamijenjene upravo ITS zdjelicama (npr. zdjelicama *Consp*. 27).

U osorskoj nekropoli posebnost su *Sarius* šalice koje su u ovom kontekstu na kvarnerskom području daleko najbrojnije, te su tako dijelom mogle preuzeti funkciju posuda za piće unutar grobnih priloga krajem 1. st. pr. K. Pojava istočnojadranskih proizvoda koji obilježavaju drugu pol. 1. st. i 2. st. mogla bi upućivati na dolazak s istoka i KTS (KTS **Tip 1**- možda **Tip 464**), u pratnji sa sve zastupljenijim istočnim sigilatama A i B koje su u Osoru prisutne s 13 posuda (Makjanić 1983). S obzirom da za Osor imamo i podatke o staklu (Fadić 1989), svakako je i ono od sredine 1. st. počelo igrati sve veću ulogu unutar grobnih priloga. Potpuna promjena materijala u grobnim prilozima morala je biti vrlo rana, jer se već na samom početku 2. st. KTS javlja sporadično, a Osor je svoj život svakako nastavio.

Dok je dio materijala još uvijek nedostupan za obradu ili je izgubljen, nismo u mogućnosti razjasniti problematiku odnosa KTS i ITS na ovim lokalitetima, a s obzirom na obuhvat starijih istraživanja teško je očekivati nove opsežnije nalaze. U slučaju Osora, nedavna istraživanja na samostanskome kompleksu sv. Petra dala su veliku količinu keramike čija je obrada još uvijek u tijeku[182], a rezultati bi mogli nadopuniti dosad poznate podatke kao što je to omogućeno za lokalitet Porta Pisanau slučaju grada Krka.

[182] Za informacije zahvaljujem dr. sc. M. Čaušević Bully i dr. sc. Z. Šimić-Kanaet.

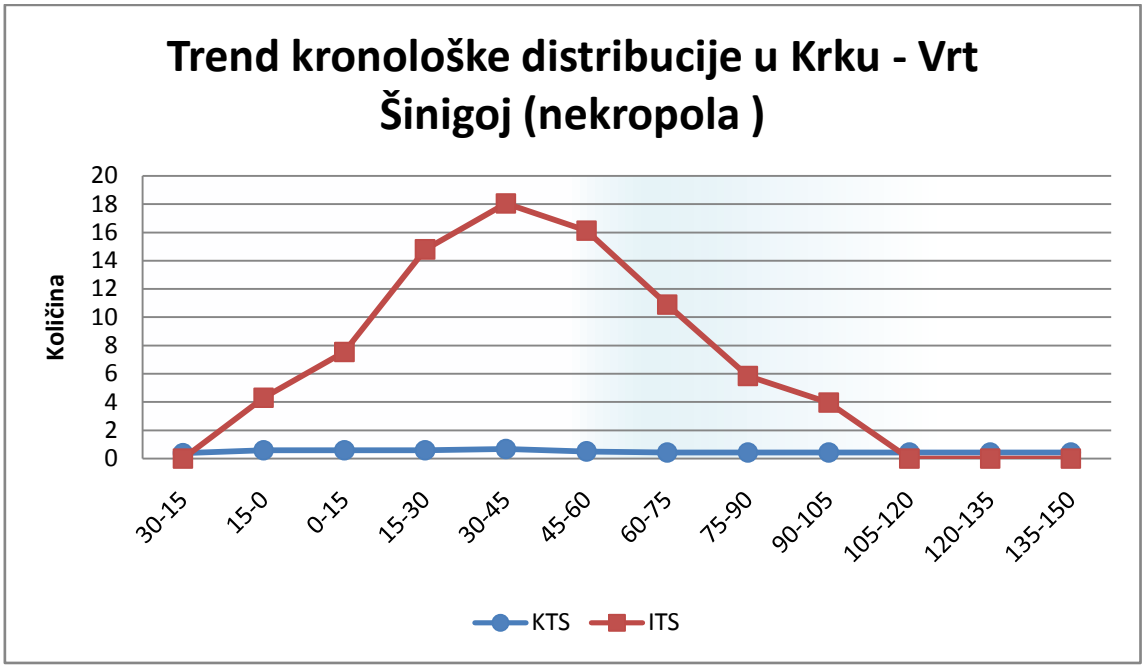

Grafikon 16. Trend kronološke distribucije ITS i KTS u Krku – Vrt Šinigoj

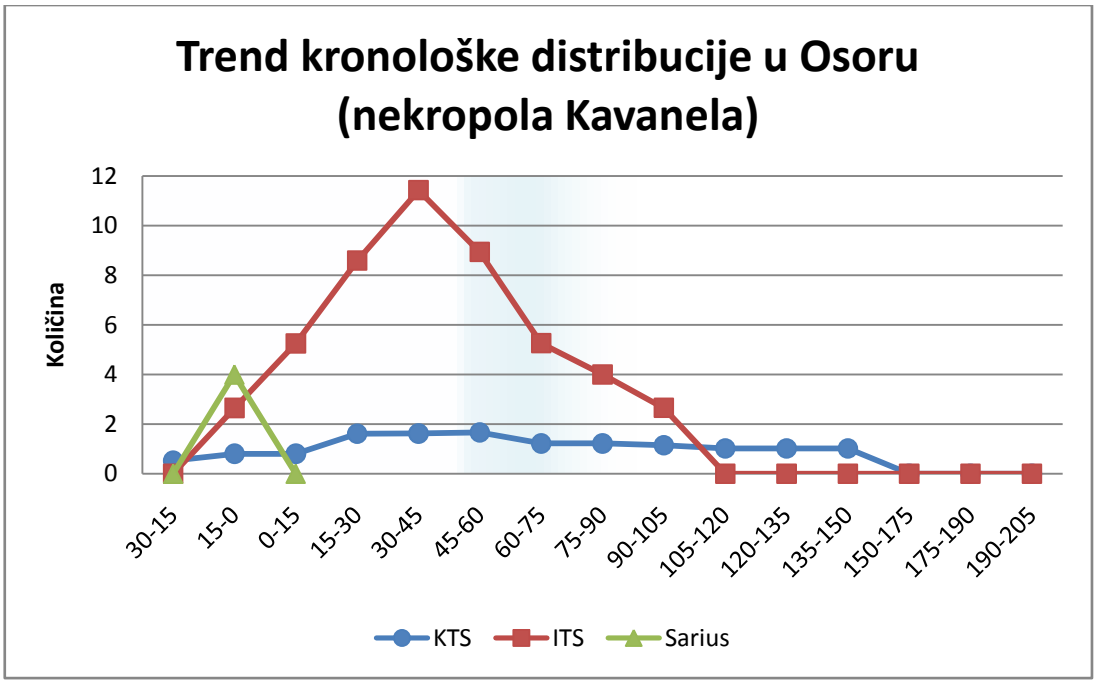

Grafikon 17. Trend kronološke distribucije ITS i KTS u Osoru

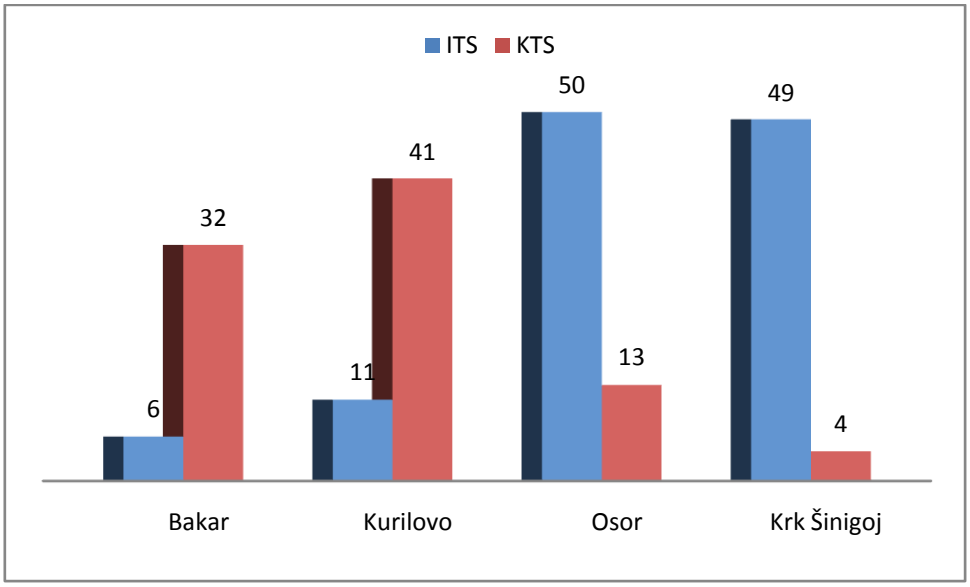

Grafikon 18. Distribucija ITS i KTS unutar nekropola

Kod lokaliteta za koje možemo pretpostaviti prekid u odnosu na raniju fazu (ili njezino nepostojanje), kao što je *Fulfinum* i vjerojatno Bakar, odnos ovih dvaju vrsta posve je obrnut (Grafikon 18).

Veću količinu KTS unutar bakarske nekropole (Grafikon 19) valja pripisati kronologiji lokaliteta, odnosno istraženih grobova: do 45.–60. g. obje su vrste podjednako zastupljene, dok nakon toga vremena ITS naglo opada, što je i generalni trend regije (Grafikon 4), a KTS je zastupljena kasnim oblicima (šalicama, zdjelicama **Tip 3**) ali posebno oblicima koje tek rubno smještamo u ovu vrstu (npr. **Tip 388** najzastupljeniji je u Bakru) te čije bi podrijetlo moglo upućivati na istok.

U prilog takvoj interpretaciji govore numizmatički nalazi od kojih najraniji pripada Neronu, no najznačajniji je podatak da 52,17% sigilatnoga posuđa unutar ove nekropole čini ES B, te u manjoj mjeri ES A (Makjanić 1983: 52). Pojavljivanje ES B oko 75. g. objašnjava i zašto su ovdje čak i dugotrajni oblici vrlo slabo zastupljeni (1 primjerak *Consp*. 21). Dodatna potvrda je i velika količina staklenih nalaza iz ove nekropole čija se veća pojavnost bilježi od pol. 1. st. (Gregl, Lazar 2008: 93) što koincidira s padom količina ITS.

Slična je kvantitativno-kronološka situacija i s nekropolom Kurilovo (Grafikon 20), uz razliku što se tu KTS rano odvaja od ITS, odnosno prije sredine 1. st. Što se Kurilova tiče valja zanemariti vremenski raspon pr. K., a vjerojatno i onaj od 0.– 15. g.

jer ne posjedujemo podatke koji bi potvrdili život na lokalitetu *Fulfinuma*, pa tako niti ukope unutar navedenoga razdoblja.

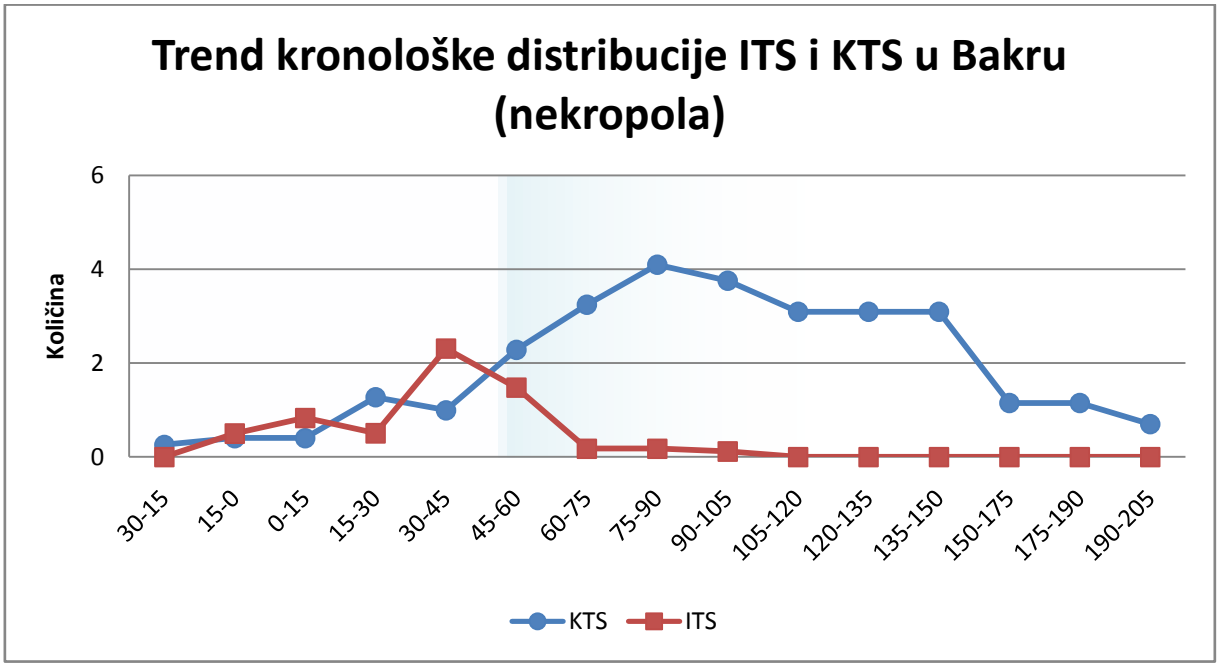

Grafikon 19. Trend kronološke distribucije ITS i KTS unutar bakarske nekropole

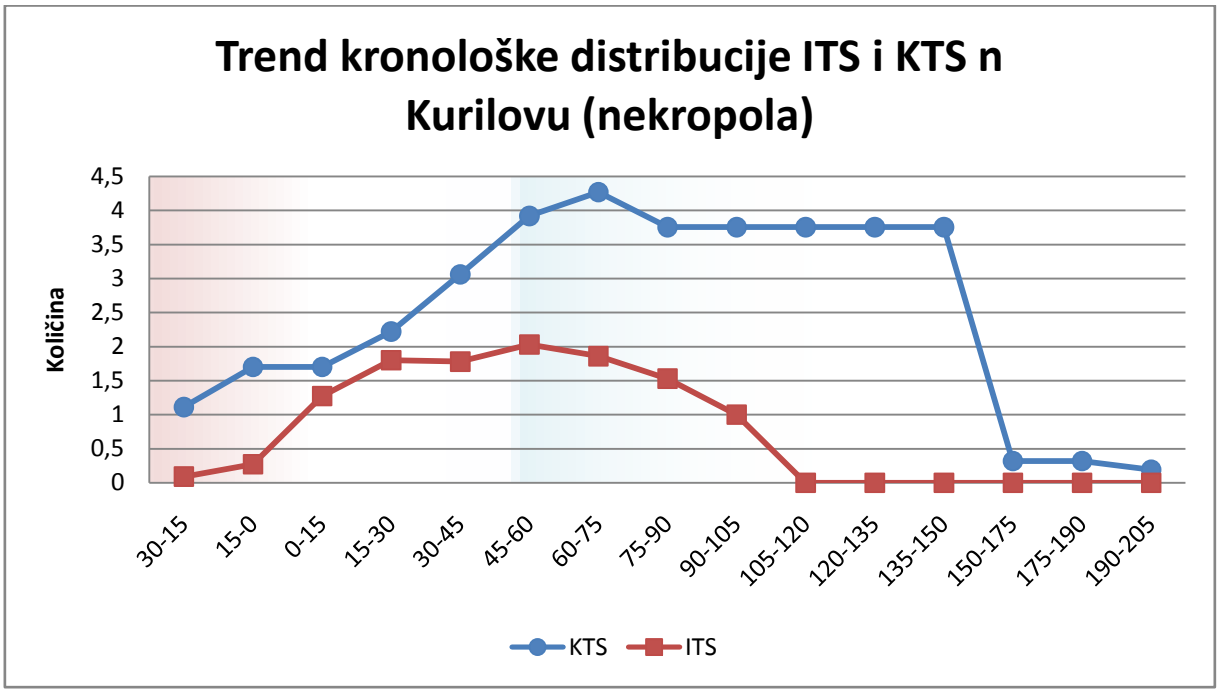

Grafikon 20. Trend kronološke distribucije ITS i KTS unutar nekropole Kurilovo

Na Kurilovu ITS nešto sporije opada nego u Bakru, dapače kulminira sredinom stoljeća za što su zaslužni *Consp*. 20 i 21 kao dugotrajni oblici.

Pojavnost KTS na ovoj je nekropoli, s obzirom na modalitet prikupljanja materijala, možda najvjerodostojnija u odnosu na dosad obrađene. Kulminacija KTS kasni u odnosu na regiju, smještajući se oko sredine 1. st., što je realna slika s obzirom na trenutak samog osnutka grada *Fulfinuma*. Međutim, stabilni dotok može se pratiti kroz gotovo cijelo 2. st. s kasnim italskim oblicima i onima koji bi mogli upućivati na istočno podrijetlo. Prema pregledanom materijalu ES B je na Kurilovu prisutna, no nije toliko brojna kao na drugim lokalitetima.

14.4.2 Odnos grada i nekropole: antička *Curicta* i njezina nekropola kao indikator regionalnoga trenda

Grad Krk dopušta analizu koja kod drugih lokaliteta nije moguća s obzirom na količinu nalaza i tipologiju istraženih lokaliteta - onu usporedbe urbanih nalaza s Porta Pisane i nalaza iz grobnoga konteksta Vrta Šinigoj. S obzirom na tijek istraživanja (vidi povijest istraživanja u poglavlju *Lokaliteti, povijest istraživanja i kontekst nalaza*) na području Vrta Šinigoj i modalitete prikupljanja i čuvanja nalaza, moramo pretpostaviti da je materijal kojeg danas posjedujemo tek jedan dio ukupno prisutnoga materijala, no unatoč tome uzorak je indikativan.

Kvantitativni odnos ITS ovih lokaliteta iznosi 104 primjerka s Porta Pisane i 60 s Vrta Šinigoj, no za ovu smo analizu izostavili dna i druge ulomke nesigurne atribucije. Količine u grafikonu (Grafikon 21) odnose se na 90 primjerka s Porta Pisane i 53 iz Vrta Šinigoj.

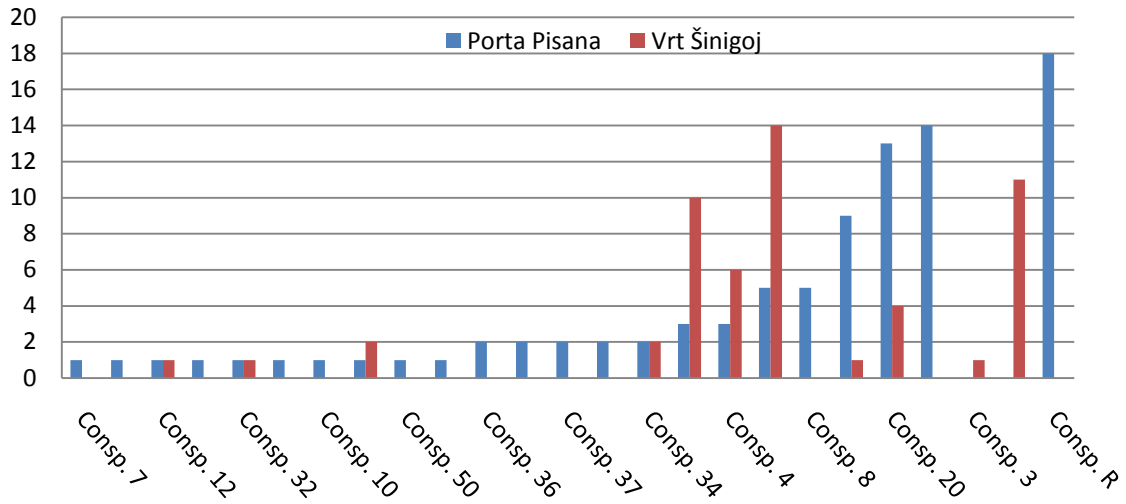

Grafikon 21. Odnos oblika ITS s lokaliteta Porta Pisana i Vrta Šinigoj u gradu Krku (*Curicta*)

14.4.2.1 Glatka ITS

Kod glatke sigilate razvidna je već na prvi pogled veća raznolikost oblika s Porta Pisane, koju možemo protumačiti dijelom nešto kasnijom datacijom lokaliteta Vrta Šinigoj (ovdje se javljaju oblici *Consp*. 3 i 27 koji mogu biti datirani kasnije, a na Porti Pisani nedostaju), kada možemo očekivati manju opću cirkulaciju oblika (Bes 2015: 147, fig. 107).

Što se samih oblika tiče u oba konteksta količinski dominiraju pojedini tipovi tanjura:

Porta pisana	**Vrt Šinigoj**
Consp. 1	*Consp*. 21
Consp. 20	*Consp*. 18
	Consp. 4

i pojedini tipovi zdjelica:

Porta pisana	**Vrt Šinigoj**
Consp. 8	*Consp*. 27

Oni nam ponovno govore o određenoj razlici u kronologiji, ali i o postojanju parova tanjura i zdjelice koji su korišteni u pojedinom trenutku kada predstavljaju omiljeni proizvod (možemo reći da su „u modi“). To su i oni oblici koji dominiraju tržištem te su i inače vrlo široko rasprostranjeni.

Osjetna razlika je kod vrčeva, gdje omjer iznosi 9: 1, što bi moglo upućivati na prilaganje u grobove vrčeva koji pripadaju kućanskom posuđu, kakvi i jesu česti na kvarnerskim nekropolama (npr. Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013: 263, Konestra 2014: 264).

Ipak situacija na nekropoli ne ukazuje na ranije pretpostavljenu specifičnu namjenu pojedinih tipova glatke ITS unutar pojedinih tipologija lokaliteta, barem što se grada Krka tiče. Osim toga, unutar materijala izVrta Šinigoj javlja se veći broj dna koja bi mogla pripadati tipu *Consp*. 20 te tako „popraviti" njegovu statistiku.

14.4.2.2 Reljefna ITS

Reljefna sigilata (*Sarius* i *Aco*), prema dostupnim podacima posve nedostaje unutar nekropole, što ovoga puta ne bismo pripisali kronologiji. Širi pregled situacije na kvarnerskim nekropolama upućuje da su i ondje ove posude rijetke: svega četiri u Osoru i dvije na Grobniku.

Takva se situacija pokazuje posve različitom od one u južnome dijelu Liburnije, gdje glavnina *Sarius* šalica potječe iz grobova V. Mrdakovice i onih Gradine kod Dragišića, a tek potom iz naselja (Brusić 1999: 23). Oprez je potreban s obzirom da je materijal iz naselja slabije objavljen (posebno što se tiče Zadra, Aserije i Gradine kod Dragišića), a zasad ne postoje lokaliteti gdje su oba segmenta uspoređena. Iznimka je na južnoliburnskom području ona Burnuma, gdje je reljefna sigilata česta upravo iz naseobinskoga konteksta (Borzić 2011). Ipak 110 primjeraka s nekropole Velike Mrdakovice dovoljno ukazuju na razmjer razlike s kvarnerskim prostorom, a one se uočavaju i u modalitetu polaganja ovih posuda. Naime, prema dostupnim podacima u južnoj su Liburniji često razbijane na grobu, dok se na Grobniku nalaze kao prilog unutar groba (Brusić 1999: 23, Cetinić 1996: 196-197). Osorska situacije nam nažalost nije poznata, međutim posude koje su se sačuvale u cjelovitijem su stanju.

Novi nalazi koji se donose u ovome radu mahom potječu iz naselja (Porta Pisana i Stinica, čiji kontekst nije siguran no vjerojatno nije riječ o nekropoli), i osjetno su obogatili poznavanje ove vrste na kvarnerskom području, toliko da možemo pokušati

objasniti i dosadašnju slabu zastupljenost ove vrste oskudnom objavom urbanih konteksta augustejskoga doba.[183]

Ukoliko proširimo komparativno područje, razvidno je da su *Sarius* šalice i druga reljefno ukrašena ITS rijetke u grobovima u Padovi (nekoliko ulomaka, Rossi 2011: tab. 8, 258-262), nešto češće ali i dalje smatrane sporadičnima u Adriji (Dallemulle 1975: 290), u Milanu je prisutna jedna *Aco* čaša unutar bogatijega groba (Bolla 1988: 181, 184), u Manebriju je od 142 posude koje pripadaju ITS prisutna tek jedna šalica *Sarius* i jedan reljefno ukrašeni kalež (*Fuoco, cenere, terra* 2010: 74-75) i dr. Indikativan je i podatak kojeg donose nalazi reljefne PTS 80-ih godina za Friuli, gdje od 16 lokaliteta koji su uzeti u obzir tek dva uključuju nekropole (Fasano 1988: 95-96). S obzirom da *Sarius* šalice i druga reljefnoukrašena PTS, ali i SITS, nisu rijetkost na području sjeverne Italije koja im je matično područje proizvodnje, dopušteno je zaključiti kako je i ondje ovaj materijal preferncijalno korišten u naseobinskim kontekstima (npr. Via Retratto u Adriji, Manotvani 2011).

Učestalost reljefne sigilate na gradinama šibenskoga zaleđa I. Borzić sasvim ispravno, s jedne strane povezuje uz skardonitansku luku preko koje je tekla trgovina prema Burnumu, a s druge strane uz učestalost helenističke reljefno ukrašene keramike na tim istim nekropolama. U toj bi situaciji reljefna ITS na ovim prostorima bila kontinuitet tradicije korištenja reljefnoga posuđa u funerarne svrhe. U kojoj bi mjeri potonja interpretacija mogla biti primijenjena na tumačenje razlike koja je primijećena na kvarnerskome području zasad nismo u mogućnosti posve potvrditi. Ipak, upravo je iz krčke nekropole poznat kasnohelenistički reljefnoukrašeni krater (Matejčić 1963), dok uvozna keramika helenističkoga razdoblja iz Osora mahom potječe iz istraživanja unutar gradske jezgre (Blečić Kavur 2015: 197). U prilog korištenja *Sarius* šalica unutar naseobinskih konteksta navodimo i primjer Žute Lokve, pretpostavljene putne postaje na trasi od *Senie* prema unutrašnjosti(Kolak 2012: 22-23, sl. 9).

Zaključno možemo reći kako su kod glatke *sigillate* oni predmeti koji su dominirali tržištem u određenom trenutku korišteni u različitim kontekstima bez posebne diversifikacije prema tipologiji lokaliteta, osim u slučaju vrčeva, gdje su oni

[183] Ovom prilikom napominjemo kako je jedan rub *Sarius* šalice prisutan unutar crikveničkoga materijala koji nije obuhvaćen ovom analizom te smo za još jedan saznali neposredno pred kraj rada, a koji potječe iz urbanoga konteksta u Osoru te zahvaljujemo M. Makarunu na informaciji.

sigilatni možda nešto češće stizali na stolove. Što se reljefne sigilate tiče, ona je osjetno manje zastupljena u nekropolama uopće, dok u onoj krčkoj zasad posve izostaje. Možemo li pretpostaviti da su *Sarius* šalice dokaz primjene određenoga tipološkoga izbora kod polaganja posuda u grob na širem prostoru Liburnije? Prema sadašnjoj situaciji njihove distribucije to je vrlo izgledno, a time se kvarnersko područje smješta u utjecajnu sferu gornjeg Jadrana prije nego svojih južnih susjeda.

15 KERAMIKA U DRUŠTVENOM I GOSPODARSKOM KONTEKSTU ANTIČKE SJEVERNE LIBURNIJE

Kroz prijašnja poglavlja disertacije smjestili smo ranije definirane tipove ITS i KTS unutar regionalnoga kronološkoga konteksta te smo ih međusobno usporedili, izdvojivši pojedine *case studies* koje značajke materijala dopuštaju. Tako dobivene rezultate sada ćemo interpretirati na drugi način, odnosno pokušat ćemo definirati njihovo značenje unutar društvenoga i gospodarskoga života antičke sjeverne Liburnije.

15.1 Lokalna proizvodnja

Odnos importiranih dobara i lokalne proizvodnje nije lako definirati jer je na kvarnerskome prostoru distribucija proizvoda jedine dosad ustanovljene keramičarske radionice, one u Crikvenici, još uvijek nedostatna. Duž rimskoga carstva proizvodnja finoga stolnoga posuđa, pa čak i najrasprostranjenijih vrsta, ako i je nastala unutar velikih proizvodnih centara (Arezzo) proizvodila se u cijelom nizu manjih radionica (dolina Pada?) koje su na tržište plasirale više ili manje slično posuđe (Lewit 2011: 313). Ova je praksa rasprostranjena u svim dijelovima carstva te kroz cijelo njegovo trajanje (Lewit 2011: 314), a ponekad se javljala i prije masovnoga importa „originalne" keramičke vrste (Woolf 1995: 210).

Zanimljivo je da su prema posljednjim istraživanjima (Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013, Konestra 2014, 2015) nalazi različitih vrsta i oblika keramike iz Crikvenice koncentrirani u neposrednoj okolici same radionice. Pritom mislimo na neposredno zaleđe Crikvenice i obližnji obalni pojas, otok Krk, Bakar, Rijeku te područje Senja i njegova zaleđa (Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013: 261, Ožanić Roguljić 2014: 280). Zapadnije i južnije nalazi su sporadični te uglavnom ograničeni na amfore i građevinsku keramiku. Stoga osnovu crikveničkoga tržišta možemo ograničiti na sjeverni dio Liburnije, odnosno upravo na područje interesa ovoga rada, dok su na druga područja stizali poljoprivredni proizvodi koji su se transportirali amforama te građevinski materijal. Potonji se, očigledno, uspio nametnuti unutar sveprisutnih proizvoda italskih radionica (Pansiana, Q. Clodi Ambrosi i dr., vidi Matijašić 1989),

upravo kao što je i u Istri uspjelo egzistirati nekoliko radionica građevinske keramike, no nikad nisu izvozile svoje proizvode u Italiju, te je i Istra u osnovi ostala konzument uglavnom italskih tegula (Matijašić 1995: 292).

Kako je ranije rečeno, tijekom obrade nalaza nije zamijećeno prisustvo finoga stolnoga posuđa koje se proizvodilo u Crikvenici (vidi poglavlje *Lokalna proizvodnja finoga stolnoga posuđa – crikvenička radionica*), a koje se u velikom dijelu odnosi na KTS. Iako se u kvarnerskim nekropolama javljaju amfore crikveničkoga tipa 1 i 5 (Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013: 263, Konestra 2014: 261), uz njih se ne polaže lokalna KTS. Unutar gradskih središta koriste se raznovrsne crikveničke posude (lonci, vrčevi, Konestra 2015), ali i građevinski materijal, no crikvenička KTS do njih ne dopire.

Osim toga, crikvenički materijal se tek rubno može morfološki usporediti s importiranim proizvodima, bliskiji je drugim pretpostavljenim „lokalnim" proizvodima liburnskoga prostora. Oba karakterizira: svijetla faktura (bež-narančasta struktura s tamnocrvenim ili smeđim premazom), pojedini oblici (čaše) i pojedini ukrasi (polumjeseci). Slijedom toga nameće se nekoliko pretpostavki. Prva, prema kojoj je imitacija importa već u startu smatrana uzaludnom zbog same njegove količine na tržištu, no tada proizvodnja KTS ne bi niti započinjala, kao što je možda slučaj s uljanicama. S obzirom na tehnološke karakteristike uvoza i lokalne proizvodnje, imitacija redukcijski pečene keramike mogla je zahtijevati prevelike prilagodbe (pečenje KTS u zasebnim pećima, pečenje KTS odvojeno od druge keramike) te na koncu rezultirati kao neisplativa. Posljednja je ona pretpostavka prema kojoj bi se početak proizvodnje KTS na području Liburnije smještao kasnije, kada import ovoga posuđa opada te se na tržištu stvara prostor za lokalne proizvode. Pretpostavljene datacije **Tipa 1** i **Tipa 550** mogle bi upućivati na potonju varijantu.

Iako još uvijek nedovoljno zastupljena, proizvodnju KTS u Liburniji ipak možemo definirati u osnovnim karakteristikama, među kojima je najvažnija potpuna morfološko-tehnološka razlika u odnosu na importirani materijal, što uvelike olakšava njezino prepoznavanje, iako otežava interpretaciju izvorišta njezine proizvodnje.

15.2 Trgovina i keramika

Kako je ranije rečeno, keramiku, posebno fino stolno posuđe, možemo smatrati samostalnim trgovačkim subjektom, iako je njezin transport mogao ovisiti i o drugim proizvodima, odnosno odvijati se zajedno s njima.

Zbog toga se keramika (fino stolno posuđe, te neke vrste kuhinjskoga) sve češće promatra kao indikator trgovine te nam u tom kontekstu može pružiti, uz komparativne analize, informacije o njezinu tijeku možda čak i bolje od amfora, kod kojih uvijek postoje dva problema: neujednačenost volumena i problematika sadržaja (Wilson 2009: 237 i ranije). Upravo se primjer amfora ranocarskoga razdoblja može primijeniti na Kvarner, gdje bi prema njihovoj trenutnoj objavljenosti (mahom s podmorskih lokaliteta), trgovina s Italijom rezultirala gotovo nepostojećom. Osim toga, keramika kao jeftin proizvod, čak i ona finije izrade, bila je pristupačna široj populaciji što je moglo samo pospješiti njezinu trgovačku razmjenu (za cijene vidi Pucci 1983a: 110).

Analize trenda kretanja pojedinih keramičkih vrsta na regionalnoj razini sve su češće i primjenjuju se, nakon prvotnoga korištenja za ARS, i na drugo stolno posuđe (Fentress, Perkins 1987, Poblome 2004, Wilson 2009: 242, Bes 2015). S druge strane, analiza keramičkih cjelina s pojedinih lokaliteta, osim informacija o njima samima daje i informacije o odnosima između tih lokaliteta (Wilson 2009: 243). Posebno se ističu mogućnosti koje pružaju ITS, ES, ARS i Late Roman C i to zbog njihove nadregionalne distribucije (Bes 2015: 143).

U ovome radu pokušali smo provesti obje vrste analize, iako su preduvjeti ponekad bili ograničavajući.

Možemo smatrati da je regionalni trend uvoza na kvarnersko područje doista realna slika koju će biti moguće korigirati s obzirom na nove nalaze iz datiranih konteksta. Analiza keramičkih konteksta, koju smo pokušali provesti na nekropolama, manjkava je upravo zbog nemogućnosti rekonstrukcije cjelovitih konteksta. Ipak ona je indikativna, s jedne strane kao kontrola regionalnoga trenda ITS i KTS, a s druge strane jer indicira određene promjene koje su na taj trend utjecale. No više od svega, komparativna analiza pojedinih situacija omogućila je definiranje kronoloških varijacija te razloge pojave ili nedostataka pojedinih predmeta na pojedinim mjestima.

Važnost ovih dvaju vrsta u rekonstrukciji antičke trgovina na širem prostoru istočnoga Jadrana u ranorimskom razdoblju jest i to što dosad nisu poznate lokalne

imitacije koje bi ugrozile dominaciju ovih vrsta finoga stolnoga posuđa, kao niti onih koje su kronološki kasnije, a što je slučaj u većini okolnih kao i udaljenijih regija (Lewit 2011: 313). Kvarnersko područje stoga rezultira kao izrazito receptivno, koje preferira import pred proizvodnjom barem što se tiče finoga stolnoga posuđa, no prema posljednjim istraživanjima, dijelom i onoga kuhinjskoga (Konestra 2015a). Rezultira da je jedina lokalna proizvodnja ona nespecijaliziranih proizvoda kućanske keramike za koju nisu bila potrebna posebna znanja, tehnologija i prirodni resursi. Tržište je moralo stoga biti konstantno zasićeno italskim, kasnije istočnim i afričkim finim stolnim posuđem te se eventualne „imitacije“ nisu uspijevale probiti, što govori u prilog izrazite međusobne integracije lokalnih tržišta (*markets*). To nam može objasniti nedostatak crikveničke KTS na lokalitetima na kojim se javljaju crikveničke amfore, lonci i vrčevi, što indirektno implicira da je na tržištu bilo mjesta za lokalno proizvedene poljoprivredne proizvode.

15.2.1 Modaliteti trgovine italskom keramikom

U uvodnim smo se poglavljima disertacije opsežno osvrnuli na komunikacije koje presijecaju kvarnersko područje, kako obalom tako i morem, spajajući naselja nastala na njegovu priobalnom pojasu i ona na otocima. Ovaj je prostor specifičan po tome što su njime prolazile glavne pomorske rute, ali je velikim dijelom bio presijecan i rutama regionalnoga, „lokalnoga“ značaja (Matijašić 2001: 163).

Usporedbom tih podataka s arheološkim nalazima finoga stolnoga posuđa dolazimo do značajnoga saznanja, a to je apsolutni nedostatak ITS i KTS na nalazima antičkih brodoloma na kvarnerskom području, dok su one brojne kako na otočnim tako i na obalnim lokalitetima. Osim toga, brodolomi s italskim teretom iz ranorimskoga razdoblja izrazito su rijetki i mahom su locirani uz vanjski otočni pojas (Ilovik, Osor) – glavnu prometnu rutu. Uz amfore, i drugi materijal koji je morao doputovati iz Italije: građevinska keramika, uljanice, kućansko i kuhinjsko posuđe i dr., nije ostavio značajne tragove u podmorju. U prvom slučaju postoje brojniji podmorski nalazi, no oni su uglavnom vrlo slabo istraženi (Radić Rossi 2011: 24-28). Ta činjenica svakako čudi s obzirom da je upravo razdoblje od 2. st. pr. K. – 2. st. po. K. ono unutar kojeg je zabilježena najveća koncentracije brodoloma na Mediteranu (Čače 2005: 171, sl. 2, Wilson 2011: 33-36). Možemo li prema tome odbaciti pomorski promet s ITS i KTS?

Analizom tereta brodoloma koja se odnosi na fino stolno posuđe koju je proveo M. Jurišić razvidno je da su brodolomi sa CPK češći od onih s ITS, no potonji ipak postoje na širem mediteranskom području (Jurišić 1997: 72), ali rijetki su kao *Cap de Creus* prevozili isključivo sigilatu (Kiiskinen 2013: 120-121). Unutar Jadrana, nalazi s ITS i *Aco* čašama jesu brodolomi Valleponti kod Comacchija te Punta Patedda kod Brindisija koji ukazuju na transport ovoga posuđa prema jugu duž Jadrana, dok kod ostalih brodoloma ovo posuđe možemo uglavnom smatrati u funkciji brodske kuhinje (Jurišić 1997: 72-73, Auriemma, Silvestrelli 2013: 443). U većini slučajeva pretpostavlja se da je fino stolno posuđe ipak putovalo zajedno s drugim proizvodima, prema tzv. *piggy-back* metodi, no oni nisu nužno morali potjecati iz istih regija, pa dok dio trgovine finim stolnim posuđem može objasniti *annona*, dobar dio ipak ovisi i o drugim proizvodima koji nisu bili u tome sustavu (Lewit 2011: 323, 325, 331). U slučaju PTS iznesena je pretpostavka njihove povezanosti s proizvodnjom i distribucijom Dr. 6 amfora, što je i dokazano lorunskim nalazima, no i drugi se pečati ponekad nalaze na obje keramičke vrste (Maselli Scotti 1980: 177-178).

Ma kojim se modalitetom odvijao transport, da je ITS putovala morem svjedoče kako daleki nalazi na istočnome Mediteranu, mahom SITS, tako i proizvodi padskih radionica koji su zastupljeni duž zapadne obale Jadrana (npr. Ordona, Ancona[184] i dr.). Primjer pomorskoga tipa trgovine s ITS imamo nešto južnije na području Liburnije, u slučaju *Scardone* i *Burnuma*, te iako je ovdje riječ o snabdijevanju vojnoga logora, ipak dokazuje pomorsku trgovinu finim stolnim posuđem italske provenijencije koja je opsluživala i šire područje šibenskoga zaleđa (Borzić 2011). O važnosti skardonitanskoga područja za trgovinu s Italijom mogla bi svjedočiti i druga reljefna keramika, koja je primjerice u sjevernoj Italiji mahom rasprostranjena ili u velikim gradovima ili na područjima od velikog trgovačkog značaja (Lavizzari Pedrazzini 2005: 619).

Posljednja opaska odnosi se na prepoznavanje potopljenih brodova koje je moguće samo ukoliko je njihov teret sadržavao glomazne predmete od održivoga materijala, a zasad, osim za brodolom Valleponti koji je izrazito miješanoga karaktera, ne znamo u kojoj je kombinaciji fino stolno posuđe najčešće putovalo, no varijante su morale biti znatne. Moramo stoga pretpostaviti da je uvoz ITS i KTS na kvarnersko

[184] Za Anconu poster s III. međunarodnog kolokvija u Crikvenici (Giuliodori 2014).

područje dobrim dijelom zasigurno dolazio morem (usp. Mikl Curk 1992: 468), no zbog mahom slučajnih okolnosti nalaza potopljenih brodova, još uvijek nedostaju dokazi koji bi otkrili točne modalitete ovoga tipa transporta (s kojim je teretom putovala, koja su mogla biti ishodišta i sl.). Povijesni izvori izrazito su škrti po pitanju trgovine keramikom, i osim nekoliko navoda koji spominju trgovce keramikom (*negotiatores artis cretriae*, *figulus propulus*) nemamo informacija o njezinoj organizaciji (Pucci 1983a: 117). Sama rasprostranjenost na kvarnerskome području, s druge pak strane, nepobitno potvrđuje transport morem.

Što se cestovnih komunikacija i distribucije finoga stolnoga posuđa tiče, imamo nebrojeno više dokaza. Ceste koje su spajale Akvileju, a potom i Altino i *Iuli Concordiu* s Norikom (Buora 2001,Matijašić 2001) osnovne su trase izvoza ITS i KTS na Magdalensberg i Aguntum, dok je kombinacija cestovnih i riječnih komunikacija omogućila transport prema Panoniji (Tassaux 2004). Međutim u kojoj je mjeri cestovna komunikacija, kao daleko skuplja varijanta od one pomorske (Matijašić 1995: 291 s ranijom literaturom) mogla sudjelovati u snabdijevanju kvarnerskoga područja, nije moguće rekonstruirati, no ona je zasigurno bila važna u redistribuciji dobara prema unutrašnjosti. Zanimljivim se nameće postojanje *vestiarius Aquileiensis* u Boljunu (Matijašić 1995: 290), na rubnom području Liburnije i X *regio*, te nešto kasnijeg trgovca parfemima italskoga podrijetla u *Arupiu* (Glavaš, V. 2010: 15). Osim toga, pojedini lokaliteti poput Grobnika, morali su se snabdijevati cestovnim putem, te je pitanje je li materijal do njih dolazio direktno posredstvom cestovne mreže ili ponovno putem obližnjih luka. Slična je situacija i s lokalitetom Žuta Lokva nedaleko Vratnika, na kojem je registrirana velika količina uvoznoga posuđa(Vekić 1996, Kolak 2012). Vjerojatno je riječ o cestovnoj postaji koja se nalazila na cesti koja je iz *Senie* polazila prema unutrašnjosti, a čiji su ostaci bili vidljivi nedaleko istražene arhitekture (Brunšmid 1898: 189, Glavaš, I. 2014: 109).

Ishodišne luke za KTS i ITS trebalo bi, kako je navedeno, tražiti na gornjem Jadranu, gdje su obično i smještane, a to su prvenstveno Akvileja, za koju posjedujemo i pretpostavke temeljene na analogijama s drugim materijalom, npr. uljanicama (Ožanić Roguljić, Konestra 2015 *u tisku*), no ne možemo *a priori* isključiti i druga važna središta kao što su *Iulia Concordia* i Altino. No upitno je u kojoj su mjeri obje keramičke vrste podjednako dolazile s istoga područja, jer je već naglašena sličnost s

materijalom ravenatskoga područja za KTS, a i pojedini nalazi amfora i tegula upućuju na ovu mogućnost. Moguće je i da su se ishodišta s vremenom promijenila, na što ponovno upućuje KTS čiji je kontinuitet izvoza na kvarnersko područje daleko duži od onog ITS.

Osim toga, nameće se još jedna mogućnost, no u ovom slučaju zasad posve hipotetska, a to je o ishodištima reljefne PTS koja su mogla biti smještena južnije (ukoliko su kalupi nađeni u okolici Ravenne doista indikator proizvodnje).

Valja razlučiti dva osnovna modela trgovine ITS. U ranom razdoblju, kako je naglašeno, vrhunac njezine proizvodnje i distribucije, prvenstveno s *Ateima*, može se povezati s vojnim pohodima na područje Dunava (Menchelli 2004). Ovdje je vojska stacionirana u brojnim logorima definitivno glavni konzument, a ovaj modalitet komercijalizacije ITS odredio je i kasniji tijek njezine proizvodnje u Pisi i potom u Galiji. No jednako je važnu ulogu za njezinu distribuciju, i to na šire područje carstva, ali i izvan njegovih granica, imalo i njezino plasiranje na tržište, ponekad zajedno s poljoprivrednim proizvodima Etrurije (Menchelli 2004). Dio transporta prema Dunavu odvijao se i sjevernom Italijom, gdje je zabilježeno znatno prisustvo SITS prvenstveno na područjima koja bismo definirali tranzitnima, dok je drugdje znatno manje zastupljena (Lavizzari Pedrazzini 1995: 324). Potonji modalitet, koji obuhvaća opsežno sudjelovanje trgovaca gotovo je i jedini zasad zabilježeni za PTS (Mikl Curk 2000: 65).

U slučaju transporta na srednjim udaljenostima (*a medio raggio*), kojim se u suštini morala odvijati većina trgovinske razmjene između Italije i kvarnerskoga područja[185], značajnu ulogu imali su upravo specijalizirani trgovci koji su „na veliko" distribuirali robu iz proizvodnih centara te iz redistribucijskih punktova (Matijašić 1995: 290). Model po kojem su oni donosili veće količine iz jednog većeg ili manjeg broja manjih centara, što implicira direktan kontakt uvoznika i proizvođača (Mikl Curk 2000: 65, detaljnije Mikl Curk 1992: 469), međutim nismo u mogućnosti testirati, iako bi raznovrsnost pečata na to mogla indicirati.

Ključna uloga koju je imala međusobna povezanost lokalnih tržišta, posebno na razini društvenih mreža, što je dokazano i raznim simulacijama (Brughmans, Poblome

[185] Unatoč podatku o postojanju *navicularii maris Hadriatici* u Ostiji, gdje su pronađene i istarske amfore, nema dokaza da je Kvarner bio uključen izvozno, no zasigurno je tranzitno, u tkz. trgovinu na dužim stazama (*a lungo raggio*) koja je očigledno spajala Jadran s Rimom, a kasnije i Jadran s istočnim Mediteranom (Dioklecijanov edikt, Matijašić 1995: 290-291).

2014), razvidna je i iz pojedinih povijesnih izvora koji spominju trgovce i njihovo podrijetlo. Za ovo područje nemamo indikacija o nabavku ITS za potrebe vojske koja ovdje, osim iznimno, nije bila stabilno stacionirana. Smatramo kako povremeni boravak trupa koje su potom kretale u daljnje pohode (npr. u Japodiju iz Senja) ili su ovdje boravile prije važnih bitki (bitka kod Krka), nije dostatan da bi mogao potaknuti organiziranu trgovinu finim stolnim posuđem isključivo za potrebe vojnika (usp. Mikl Curk 1992: 469). Dapače, i za panonske je lokalitete već odavno ustanovljeno kako nije vojska ta koja je uvela ITS na ovo područje, već su za to zaslužni trgovci koji su joj prethodili (Makjanić 1988: 64, Mikl Curk 1987). Količina uvoza može narasti u slučaju opskrbe vojnih postrojbi, no tada isključivo na području gdje one borave (Mikl Curk 1992: 469-490, npr. Burnum, Borzić 2011). Iako pojava rane ITS (a možda i masivnijeg uvoza KTS) koincidira s kasnorepublikanskim vojnim aktivnostima u sjevernoj Liburniji, ipak je povezanost, odnosno, umreženost trgovaca koja je razvidna iz ranijeg materijala vjerojatno odlučujuća stavka u kontinuitetu izvoza keramike na ova područja.

Prema svemu što je dosad rečeno, možemo predložiti rekonstrukciju modaliteta trgovine keramikom na kvarnerskom području, u kojoj velike, „glavne“ luke (*Apsorus, Curicta, Senia*) vjerojatno zaprimaju veće količine proizvoda prema modalitetu kojeg predviđaju zakoni i vjerojatno posredstvom *mercatora – negotiatoresa – conductora* koji su cijeli sustav uvoza i organizirali. Kako je već rečeno, rimska je trgovina bila organizirana nizom zakonskih odredbi koje su uključivale ugovore, poreze i druge namete (detaljnije u Arnaud 2011), učinivši je sigurnijom, posebno onu pomorsku. Ti su se propisi, s obzirom na postaju *portoria* i pravnu organizaciju većine urbanih središta, primjenjivali i na kvarnerskom području. Osim toga, ako je plovidba mogla teći i kabotažom, trgovina nije nužno morala pratiti svako pristajanje (Wilson 2011: 54). Nažalost, osim trgovca parfemima iz Like (Glavaš, V. 2010: 15), nemamo indicije o postojanja *negotiatoresa* na području sjeverne Liburnije. Oni su poznati u Istri i Dalmaciji, *Calpurnie* možemo locirati i na Pagu, a značajno je da je mahom riječ o akvilejskim obiteljima (Wilkes 1969: 408, Matijašić 1995: 291, Tassaux 2004). Rijetki dokazi o italskim doseljenicima od vremena Augusta, koji su mahom podrijetlom iz sjeverne Italije, što je zabilježeno i kod važnih trgovačkih centara zaleđa (*Emona*, Magdalensberg, *Nauportus* itd. Zabehlicky Scheffenegger 1998, Tassaux 2004, Gregoratti 2015, 2015a), međutim ne indiciraju trgovačke aktivnosti. *Ius italicum* te

drugi privilegiji svakako indiciraju na određenu gospodarsko-trgovačku aktivnost na ovim prostorima, i to već krajem 1. st. pr. K. (Suić 1991-92: 56).

Možemo li pretpostaviti da su i liburnske obitelji sudjelovale u trgovini, o čemu bi posredno svjedočilo bogatstvo pojedinih pripadnika peregrinske aristokracije koji su podizali munificijencije od najranijega razdoblja (npr. *Gavillii* iz Albone, *Baebii* iz Arbe) i obnašali određene gradske funkcije (npr. peregrini s krčkih natpisa, romanizirani peregrini iz Arbe)? Jesu li oni sudjelovali u širem regionalnom segmentu ili tek u redistribuciji unutar kvarnerskoga područja sustavom tržnica i sajmišta (Matijašić 1995: 290) u ovom trenutku ne možemo prejudicirati. Činjenica je da zasad nedostaju indicije o prisustvu agenata velikih akvilejskih obitelji (obično njihovih oslobođenika) koji su mahom naseljavali novoosnovana središta Norika i Panonije, probivši se postupno, upravo zahvaljujući svojim trgovačkim aktivnostima, do uglednih gradskih funkcija (za sjeverno i istočno transalpsko područje Gregoratti 2015: 244-248 s ranijom literaturom). Također, nedostaju indicije o libertima peregrinskoga podrijetla koje bismo povezali uz sjeveroitalske trgovačke obitelji, a koji su za njih mogli voditi trgovinu na novim područjima (Gregoratti 2015: 245), no to ne isključuje mogućnost sudjelovanja lokalnoga stanovništa u trgovini s Italijom. Za razliku od južne Liburnije, gdje je prisustvo velikog broja Italika u Zadru razumljivo s obzirom na sam rang antičkoga *Iadera*, značajna je i povezinca *Aenone* i Akvileje (Wilkes 1969: 206, recentnije Verzar Bas 2006: 118), na Kvarneru je broj Italaca kroz rana razdoblja principata vrlo ograničen (Medini 1978: 73-74).

U kojoj je mjeri sjeverna Liburnija bila uključena u trgovinu s Italijom i kao prodavatelj, te koji su to proizvodi i jesu li uopće mogli stizati u luke gornjega Jadrana s ovoga područja, nadilazi ciljeve ovog doktorskog rada, no teško je zamisliti da je ijedno područje moglo biti isključivo receptivno, jer bi njegova kupovna moć prije ili kasnije znatno oslabjela. Dotok proizvoda iz novoosvojenih područja u Akvijleju, osim u slučaju dobro poznatih noričkih proizvoda, spominje se u izvorima i za „Ilire“ (*Strab*. 5.1.8. vidi Gregoratti 2015: 239). ¸

Interna trgovina sjeverne Liburnije potvrđena distribucijom crikveničke keramike, posebno amfora, još je uvijek nedovoljno poznata, a rijetki su i gospodarski objekti koje možemo povezati uz neku konkretnu gospodarsku aktivnost, iako, posebno

obala otoka obiluje lokalitetima ruralnoga karaktera čiju funkciju međutim ne možemo sa sigurnošću precizirati (za sl. problematiku u Istri Matijašić 1988: 51, 57). Stoga ćemo pokušati indicirati pojedine proizvode, a s obzirom na ranije definiranu gospodarsku sliku ovoga područja koje je, dakako, osim s italskim poluotokom, moglo trgovati i s drugim prostorima kroz širu mrežu kontakata. Pretpostavku da je ovo područje isključivo tranzitno, nadamo se, ipak smo pobili dosad iznesenim kroz poglavlja disertacije.

Prije svega, s obzirom na izvore, ali i recentne nalaze utega za tkalački stan unutar asortimana crikveničke radionice (Ožanić Roguljić 2012: 120-121), nameću se proizvodi stočarskih aktivnosti: vuna, sir, ali i meso. Jesu li snažna tekstilna središta Padove i okolnih područja, te pretpostavljene fulonike na području Istre (Matijašić 1998: 239-252, Begović Dvoržak, Dvoržak Schrunk 2005: 138-139, doduše nešto kasnije datacije) ovisile isključivo o lokalnim sirovinama ili je liburnska vuna mogla konkurirati, nije dokazivo. Upravo nedostatak fulonika na ovom području mogao bi na to indicirati, iako niti one istarske nisu sa sigurnošću dokazane (Matijašić 1998: 239-252), ali da je trgovina tekstilom bila prisutna uz granice sjeverne Liburnije svjedoči akvilejski *vestiarius* iz Boljuna. U nusproizvode stočarstva možemo ubojiti i sir, a izvori navode kvalitetu onog dalmatinskog (Glicksman 2005: 210). Dakako, kroz sjeverno liburnsko područje mogli su cirkulirati i proizvodi iz unutrašnjosti koji su preko planinskih prijevoja, prije svega Vratnika, mogli potom biti komercijalizirani posredstvom podvelebitskih luka (Glavaš, V. 2010: 11). Ostali proizvodi koje moramo uzeti u obzir su drvena građa, te voće i sol.

Izvori također spominju *oleum Liburnicum*, a amfore iz Crikvenice mogle bi potvrđivati i još pokoji *amphora borne* proizvod, kao vino ili *garum* (Lipovac Vrkljan 2011: 9), na što bi mogao upućivati i nedostatak uvoznih amfora iz ranocarskoga razdoblja ukoliko se doista situacija pokaže realnom i kroz daljnja istraživanja. Teško je međutim zamisliti da je vino iz Liburnije moglo nadilaziti lokalno tržište jer to nije pošlo za rukom niti onom istarskom, koje je moglo računati na lakši plasman na tržištu, makar uz ulje koje je masovno izvažano u sjevernu Italiju, Norik i Panoniju (Matijašić 1988: 45, 1998: 338). Osim crikveničke radionice, valja spomenuti i nedavni nalaz peći i još jedne moguće radionice na području Lopara (otok Rab), te pretpostavljenu radionicu u uvali Soline na Krku (Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2007, Lipovac Vrkljan,

Šiljeg 2012), čije postojanje dodatno osnažuje pretpostavku o gospodarskim kapacitetima područja sjeverne Liburnije makar u segmentu zadovoljavanja dijela vlastitih potreba.

15.2.2 Kraj trgovine italskom keramikom

Kao što je već naglašeno, kraj trgovine ITS smješta se neposredno nakon pol. 1. st., kada se bilježi masovniji uvoz *sigillate* s istoka, koji će se zadržati do sredine 2. st. nakon čega dolazi doba obilježeno afričkim importima. Ova je činjenica, međutim, indikator šireg stanja trgovine, jer se uz *sigillatu* na ovim prostorima bilježi i sve veće prisustvo kućanskoga posuđa s istoka (Parica 2008: karta 3), a potom onoga iz Afrike, koji također zamjenjuje ranije poznate italske importe (za pojedine tipove Konestra 2015). Za razliku od panonskoga područja, galska *terra sigillata* na kvarnerskome je području zabilježena tek s dva primjerka, što ipak indicira da i na nju treba obratiti pozornost, iako joj je gospodarska uloga vjerojatno sporedna (Konestra 2015a). Još uvijek izostaje galska KTS, koja je međutim prisutna u južnoj Liburniji i Dalmaciji, zajedno s galskom ITS, no mahom na vojnim lokalitetima koji se profiliraju kao jaki uvoznici (Borzić 2010: 215-220, 308, Šimić-Kanaet 2010: 26, 33)

Dosad nije sa sigurnošću zabilježeno da je potreba za stolnim posuđem u ovom trenutku dala maha lokalnoj kvarnerskoj inačici, što se dogodilo na zapadnoj obali Jadrana razvojem kasnih sigilatnih proizvodnji koje kopiraju istočne i afričke inačice (npr. *terra sigillata tarda medio adriatica*) ali i drugdje. Ova roba također dosad nije zabilježena na kvarnerskom području, iako je tek slabo zastupljena u Puli (Starac, A. 2014: 178). Postoje međutim pojedine keramičke vrste za koje se pretpostavlja jadransko podrijetlo, kao što su narebrene čaše nastale pod utjecajem istočne keramike koje su prisutne u velikom broju u bašćanskoj nekropoli (Bekić, Višnjić 2008: 25-26).

Sredinom 2. st., prevrat je vidljiv i u KTS kada italska proizvodnja polako izlazi iz opticaja te se pojavljuju pojedini istočni oblici (*boccalini a collarino*? Hayes mug type 1). Ovu mijenu koju u sjevernoj Liburniji naslućujemo na lokalnoj razini, možemo sagledati i šire, jer se isti priljev s istoka može pratiti duž gornjega Jadrana (Maggi 2006, Maggi, Starac, A. 2000). No ne prestaje samo italski izvoz ITS i KTS, već i izvoz amfora te tegula, odnosno rimska se ekonomija potpuno okreće Mediteranu. Uključenost sjevernoliburnskoga prostora u trgovinske veze, međutim ne prestaje,

štoviše zadržava svoju vitalnost prihvaćajući nove vrste ne kaskajući u tome za okolnim područjima. Već spomenuti natpis o trgovcu orijentalnim parfemima u *Arupiu* datira upravo u 2. st., a od tada je moguće pratiti sve veću pojavnost orijentalaca u Senju (Glavičić, M. 1994: 53, Glavaš,V. 2010: 15). Postojanje trgovine s kontinentom od tog trenutka možemo pratiti i u keramičkim nalazima koji svjedoče, doduše ne velikim brojevima, ali zato kapilarnom distribucijom, pojavu *Pannonische glanztonware* kako u sjevernoj, tako i u južnoj Liburniji te u Dalmaciji (Gregl 2009, Topić 2004: t. 32/269-270, Borzić 2013a, Konestra 2015a).

Osim toga, upravo za razdoblje 2. i 3. stoljeća postoje brojna svjedočanstva o procvatu pojedinih gradova, kao što su brojne munificijencije u *Arbi*, ali i arheoloških naznaka o opsežnim graditeljskim preinakama javnih prostora, povezane ovoga puta uz obnove nakon Markomanskih ratova (Verzar Bas 2006: 113), kao što su terme u Senju i druga faza terma u Rijeci, koje osim propagandnih poruka govore i o gospodarskom stanju samih municipija.

Italska *terra sigillata* i keramika tankih stijenki označavaju onaj trenutak ranorimskoga razdoblja sjeverne Liburnije, kojeg je moguće, kroz analizu njihove distribucije i kronološkog trenda, pobliže definirati u aspektu trgovine i komunikacija s italskim poluotokom, jer, kako je pokazano kroz prethodna poglavlja disertacije, one i jesu, uz tegule, jedini sigurni i široko distribuirani indikator toga prometa. Osim toga, pomoću usporedbe s lokalnom keramičarskom proizvodnjom, moguće je predložiti pojedine trendove i pobliže karakterizirati komercijalizaciju lokalnih proizvoda.

Kao što je pojava ITS i KTS indicirala kontinuitet trgovine finim stolnim posuđem iz helenističkoga razdoblja, tako njihovo nestajanje indicira i snažne promjene koje su se u trgovini Jadranom i njegovim zaleđem počele događati u 2. st. One prate društvene mijene, koje stoga na temelju analize ovih dvaju keramičkih vrsta možemo pobliže karakterizirati, a indikativne su i za pojedine rituale, običaje, modu, na što ćemo se osvrnuti u zaključnome poglavlju.

16 ZAKLJUČAK

Sjeverno liburnsko područje u ovom je radu analizirano s aspekta materijalne kulture ranorimskoga razdoblja, preciznije italske *terre sigillate* i keramike tankih stijenki. S obzirom na dataciju pojave ovih dvaju keramičkih vrsta (1. st. pr. K.–2. st. po. K.), koja koincidira sa širenjem i stabilizacijom rimske vlasti ali i rimske kulture, u radu smo pokušali dati širi zemljopisni i povijesni kontekst unutar kojeg se te pojave smještaju. Područje Kvarnera, podijeljeno na obalni i otočni dio, kroz sva povijesna razdoblja funkcionira upravo na dihotomiji kopna i mora. Tako su definirani cestovni i pomorski komunikacijski pravci, kako oni „glavni", međuregionalni, tako i oni regionalni, iznimno važni za lokalnu komunikaciju i povezanost kvarnerskoga dihotomijskoga prostora. Na tako definiranoj mreži „putova" identificirani su oni prostori koji su kroz antičko, ali po svemu sudeći i ranija i kasnija razdoblja, imali ulogu trgovačkih i putnih čvorišta. To su zasigurno Osor i Senj, kao i Krk i Tarsatika, ali ne treba *a priori* umanjiti ni ulogu manjih naselja, dok onu ruralnih i obalnih gospodarsko-stambenih objekata („vila") još uvijek valja podrobnije definirati. Zasad je ona zasigurno ključna u sustavu lokalnih pomorskih komunikacija, no pojedini su objekti igrali i važnu ulogu unutar šireg komunikacijskog sustava (npr. sv. Petar kod Ilovika).

Sustavnim pregledom dostupne građe (kako objavljene tako i većim dijelom neobjavljene) s tipološki različitih lokaliteta i stvaranjem kataloga, kao osnovnoga alata za njezinu analizu, uspostavljene su tipologije italske glatke i reljefno ukrašene *terre sigillate* i keramike tankih stijenki. Dok se prva temelji na *Conspectus*1990 tipologiji, kao općeprihvaćenoj krono-tipologiji italske *terre sigillate*, potonju možemo smatrati regionalnom tipologijom keramike tankih stijenki, stoga iako su pretpostavljeni lokalni proizvodi prisutni s tek nekoliko tipova, ona predstavlja specifičnosti uvoznoga materijala kvarnerskoga prostora.

Uspostavljene tipologije temeljene na osnovnim metodama keramološke analize (morfologija, tehnologija proizvodnje, način ukrašavanja), omogućavaju nam, osim pregleda pojavnosti pojedinih tipova i njihovih karakteristika, i pregled njihove rasprostranjenosti kvarnerskim prostorom. Opsežna definicija analogija, kao jedini alat za datiranje većine tipova KTS (poglavito zbog oskudnih datacijskih podataka kod

većine analiziranih arheoloških konteksta), kroz razradu teme disertacije poslužila je i za definiciju utjecajnih krugova, pokušaj rekonstrukcije ishodišta i sagledavanje tržišnih specifičnosti i promjena. Na tragu teza koje je postavila 80-ih g. 20. st. R. Makjanić (Makjanić 1987, 1988), no slijedom novih teorijskih spoznaja i podataka dobivenih kroz razradu tipologija, keramički je materijal analiziran statistički te je potom uspoređen s podacima dostupnim za pojedine druge prostore.

Rezultati prethodno navedenih istraživanja provedenih u sklopu disertacije, potvrdili su prevagu padske *terre sigilate* nad onom srednjoitalskom, posebice kroz augustejsko doba, nakon kojeg omjere balansira široki izvoz aretinskih proizvoda radionce *L. Gelliusa*, što kvarnerski prostor komparativno smješta uz pojedine sjeveroitalske obalne lokalitete (Altino, Concordia). Sličan je omjer registriran i u Burnumu, iako su proizvodi ove radionice česti i na drugim lokalitetima provincije Dalmacije.

Posebno se unutar materijala obrađenogu sklopu disertacije ističe pojavnost reljefno ukrašene ITS, mahom padske provenijencije i ograničene na *Sarius* šalice i *Aco* čaše, koja je količinski, pa samim time i tipološki, znatno obogaćena. Osim utvrđivanja *Aco* čaša, koje su dosad na ovom području bile nepoznate, *Sarius* šalice brojčano su gotovo učetverostručene (6 : 26), dok su ustanovljeni i pojedini novi pečati, odnosno majstori. Definirana je i kronološka slika ovoga materijala, koja čini se, ne prelazi rano tiberijansko doba.

Statističkom analizom trenda izvoza ITS i KTS ustanovljena je zastupljenost obje vrste s najranijim tipovima, čiju se dataciju zasad ne može sa sigurnošću precizirati, no ona svakako obuhvaća rano Augustovo doba, a u slučaju KTS vjerojatno i ranija razdoblja. Sličnosti se u trendu ovih dvaju vrsta mogu pratiti kroz prvu pol. 1. st., nakon čega ITS bilježi nagli pad, dok KTS, uz tek neznatno opadanje, nastavlja biti prisutna u jednakome broju sve do druge pol. 2. st. Razvidno je stoga da, iako bi prema podacima ITS i usporedbom s drugim sigilatnim posuđem (ES A i ES B, Makjanić 1983), mogli pretpostaviti nagli kraj trgovine s Italijom već sredinom 1. st., ona ipak nastavlja barem do pol. 2. st. o čemu svjedoči KTS, ali i pojedini drugi proizvodi, npr. građevinska keramika. Interpretacija ovih fluktuacija zasad može biti tek predložena u okviru promjene ishodišta i to prvenstveno na pravcu Akvileja – Ravenna.

Rezultati statističke obrade, osim sagledavanja u kontekstu općih regionalnih trendova, primijenjeni su i na komparativnu analizu pojedinih lokaliteta. Tako su analizirane nekropole antičkoga Krka, Bakra, *Fulfinuma* i Osora jer su ovi lokaliteti zastupljeni s referentnim statističkim uzorkom. Na taj je način regionalni trend pokazan kroz konkretne primjere i tipove. Osim toga, prema ovom segmentu provedenog istraživanja proizlati zaključak kako regionalni trend, koji u velikoj mjeri ovisi upravo o materijalu s nekropola, možemo objasniti zamjenom ITS unutar grobnih priloga sredinom 1. st. s drugim materijalom, primarno staklom i istočnim sigilatnim posuđem, dok je KTS svoju funkciju posuđa za piće ipak zadržala kroz nešto duže razdoblje.

Druga je komparativna analiza, ponovno temeljena na veličini uzorka, ona Krka i njegove nekropole „Vrt Šinigoj". Primijećene su razlike u količini sigilatnih vrčeva, dok su drugi tipovi uglavnom zastupljeni u onoj količini koju je moguće očekivati s obzirom na razdoblje distribucije, odnosno, nisu primijećeni preferencijalni tipovi za kućanske ili funerarne namjene. Ključni zaključak ove analize odnosi se, međutim, na reljefno ukrašenu sigilatu. Naime, za razliku od pojedinih lokaliteta južne Liburnije, reljefno ukrašena sigilata na kvarnerskim se nekropolama pojavljuje razmjerno rijetko, dok je u urbanim kontekstima po svemu sudeći brojnija. Ovaj podatak možemo sagledati u kontekstu pogrebnih rituala, odnosno svjesnog tipološkog izbora kod kompozicije priloga/korištenih posuda, a koji je posebno vidljiv na širem liburnoskom prostoru, dok se Kvarner, s obzirom na komparativnu analizu, smješta u kontekst gornjega Jadrana.

Rezultati navedenih analiza provedenih kroz *Raspravu* disertacije smješteni su potom u okvire pojedinih problematika lokalne proizvodnje i keramičkoga uvoza kroz razmatranje modaliteta trgovine italskom keramikom i njezinu prestanku. Predložena je slika jakih trgovačkih kontakata koji su se razvili kroz ranija razdoblja, te su oni rimski ustvari evolucija helenističke robne razmjene. U tom bi se kontekstu, s obzirom na nepostojanje čvrstih dokaza o postojanju italskih trgovaca na kvarnerskom području kroz rani principat, mogla predložiti određena uloga domorodačke elite. Stoga smo se u doktorskom radu kratko osvrnuli na mogući izvoz iz same sjeverne Liburnije, prepoznavši moguća dobra na temelju povijesnih izvora ali i arheoloških pokazatelja. No u kojoj su mjeri vuna, sir, vino, ulje, sol, drvo i dr. doista bili konkurentni na izvanliburnskom tržištu ostaje otvoreno pitanje, dok je razvidno na temelju lokalne

keramičarske proizvodnje da su unutar njega, barem neki od tih lokalnih proizvoda, nedvojbeno cirkulirali.

Zaključno, preostaje primijeniti rezultate dosad iznesenih promišljanja na širi društveni kontekst antičke Liburnije u trenutku promjena koje donosi 1. st. pr. K., čemu ćemo posvetiti pasuse koji slijede.

Romanizacija[186] novonastalih provincija uglavnom se, prema pojedinim autorima, događala na vrlo sličan način, kojeg možemo prema G. Woolfu svesti na četiri osnovna momenta: početno zakašnjenje (želja naspram realne mogućnosti), pojava novih elemenata, širenje novih stilova (nakon elita sada i među nižim staležima) i konačno provincijalne kulture ravnopravno sudjeluju u promjenama unutar carstva (Woolf 1995: 10). Ovaj je model dodatno doradio i preciznije analizirao N. Terrenato uvodeći pojam *kulturnog bicolagea* (Terrenato 1997), kojeg je R. Roth primijenio na analizu keramičke građe, dodatno razvivši Woolfa promišljanja (Roth 2003, Roth 2007).

Republikansko širenje carstava karakterizirano je nizom ustanaka na novo osvojenim područjima uglavnom uzrokovanima nedostatkom organizacije vodećih struktura koje bi zamijenile upravo svrgnute elite. Krajem 1. st. pr. K. započinje proces sistematizacije carskih struktura koji do sredine slijedećeg stoljeća uvodi red u nedorečene regulative povezane kako uz centralnu vlast tako i uz njezine filijale u provincijama – odnosno provodi se institucionalizacija prema rimskom uzoru. Ovaj proces koincidira s formacijom provincijalnih kultura.

Nova institucionalizacija tako donosi:

- nova davanja, često nametnuta u organizaciji lokalnih elita
- stvaranje novih vodećih klasa na štetu ranije društvene organizacije
- nove zabrane (vojne, društvene i sl.)
- nove mogućnosti: ekonomske, osobne i dr.

Lokalne elite nalaze se na liniji doticaja njihove matične kulture i one rimske, što je ključni moment u viđenju kojeg zastupa M. Millet (1990), ali medijaciju vrše svi oni koji se nalaze u bliskom kontaktu s rimskim kolonima ili pak služe uz rimljane unutar vojske. Upravo na toj liniji doticaja moguće je manipulirati materijalnom

[186] Rasprava o terminu i konceptu, te načinu korištenja unutar ovoga rada donosi se u poglavlju disertacije *Uvod*.

kulturom i upravo se uz nju, što je ključno naglasiti, stvaraju novi kulturni oblici (Woolf 1995: 11). No, ne postoje univerzalni modeli, već ove pretpostavke uvelike ovise u početnim kulturama „osvajača“ i „osvojenih“, kao što ne postoje jednosmjerni utjecaji. Prema N. Terrenatu te procese moguće je analizirati kroz nekoliko pitanja, koja na svakom pojedinom području nailaze na drugačije odgovore, označavajući drukčiju kulturnu interakciju – drukčiji *kulturni kolaž* (npr. da li lokalne elite preživljavaju? koja je njihova uloga? da li se na razini „običnih ljudi“ zadržavaju lokalne tradicije? koje se promjene očituju u krajoliku? jesu li uvedeni novi modeli proizvodnje? i sl., Terrenato 1997: 25).

Međutim, tijek akulturacije između različitih provincija (posebno se očituje razlika istoka i zapada, Lulić 2015: 21), iako u osnovi vjerojatno karakteriziran istim procesima, ipak se odvio u različitim razmjerima. Te se razlike mogu primijeniti na objašnjavanje prividne „autonomije“ koja karakterizira liburnsko, posebno sjevernoliburnsko područje. Poslijednji vojni okršaji s Rimom bilježe se prije 129. g. kada se pretpostavlja da Liburni postaju rimski *foederati* ili na neki drugi način udruženi. Nakon te godine, trzavice se osjećaju između 44.- 35. g. pr. K. kada izvori navode epizode gusarenja (no zajedno s nekim drugim zajednicama), nakon čega su Liburnima oduzeti brodovi, koji potom ulaze u Oktavijanovu mornaricu. U kojoj su se mjeri ti događaju odvili na način opisan u izvorima dosta je upitno (Čače 2005: 179-180), i nije jasno koje su liburnske zajednice (ili pojedinci) točno uplele u te događaje, posebno ako znamo za pomoć koju su pojedine općine pružile Rimu tijekom građanskoga rata i pohoda na Japode. U svakom slučaju, oko sredine 1. st. pr. K. pojedine sjeveroliburnske općine već su organizirane prema sustavu koji je očigledno preuzet iz nekog ranijeg, sprečavajući na taj način trenutak bezakonja koji se u brojnim drugim situacijama pokazao izvorom ustanaka lokalnih zajednica. Takva je organizacija moguća isključivo ukoliko su lokalne elite i Rim i ranije imali međusobne odnose, kontakte, koji su se, po našem mišljenju, odvijali na razini trgovačkih kontakata ustanovljenih između dvaju jadranskih obala tijekom ranijih razdoblja, upravo kako se to odvijalo između tirenske i galske obale. Osim toga, nenasilna je integracija, prema brojnim autorima, moguća jedino kada su društva s kojima dolazi do kontakta kompatibilna s rimskim, a njegove elite zainteresirane za stabilne granice i

infrastrukturu (komunikacije, trgovina) koje Rim može osigurati (Roth 2007: 24 s ranijom literaturom).

Jedino je na ovaj način moguće objasniti dodjelu privilegija koje uživaju gotovo sve liburnske zajednice Kvarnera (eliti nije nametnuta pozicija prikupljanja davanja), kontinuitet peregrinske organizacije sa svojim elitama koja se očituje u nizu epigrafskih spomenika te nedostatak ustanka kakav se odvio početkom 1. st. u neposrednom susjedstvu. Ili je proces „romanizacije" kako smo ga ranije opisali kulminirao prije sredine 1. st. pr. K. (kada Liburni postaju *foederati*) ili je ona provedena kao nastavak međusobne akulturacije koja je karakterizirala sve kulture jadranskoga bazena od brončanoga doba nadalje. Zasigurno nije provedena po modelu kontakta lokalnoga stanovništva s doseljenim kolonima jer kako je naglašeno, za sjevernu Liburniju taj proces nije dokumentiran u mjeri u kojoj bi doista bio relevantan za kulturni utjecaj dvaju različitih kultura.

Materijalna kultura indicira upravo na potonje. Italski proizvodi krajem 1. st. pr. K. nisu egzotika, ne prate pojavu trajno naseljenih Italika već joj prethode, ne karakteriziraju elitne ukope[187] niti posebne rituale, dok bismo možda to mogli pretpostaviti za raniju helenističku keramiku koja se, kako se za sad čini, mahom javlja s posuđem za piće, i to u kontekstu pogrebnih rituala koji ne odskaču od onih kasnijih rimskih. Osim toga, helenistička se keramika javlja uz lokalno grubo posuđe, dok se kasnije liburnska tzv. „gradinska keramika" posve gubi te se i za svakodnevne kućanske potrebe koristi uvozno posuđe ili posuđe „uvoznih oblika i tehnologije" lokalne izrade.[188] Samo prisustvo grčko-italskih i potom La. 2 amfora indikator je određene kulturološke promjene koju je moguće pratiti i drugdje, recimo na području Massalije/Marseja, gdje se vinske amfore također javljaju uz veliku količinu importiranih oblika za piće (Dietler 2007: 233). Na obalnom dijelu Galije započinje, uz import iz Etrurije, lokalna proizvodnja vina (Massalija i njezine kolonije) te trgovina s unutrašnjošću, gdje se proizvodnja vina stoljećima nije samostalno razvila. Ovaj odnos ne možemo smatrati nametanjem, niti je on uzrokovao veće kulturno-identitetske promjene, već su se trgovačkom vezom dva različita „prostora" postupno sve više

[187] Prema dostupnoj i obrađenoj građi nije nam poznato da se unutar ijedne ranorimske nekropole na području Sjevernoga hrvatskoga primorja uočilo društveno raslojavanje unutar pojedinih ukopa.

[188] Na primjer u Panoniji lokalno posuđe nastavlja svoj razvoj prihvaćajući rimske oblike no zadržavajući specifične tehnološke značajke čiji se razvoj može pratiti kroz ranija razdoblja (Jelinčić 2003: 82-83, Jelinčić Vučković 2015: 121-122).

umrežila, stvarajući novu regionalnu političko-gospodarsku sliku (Dietler 2007: 234). Ono što je posebno važno istaknuti je stabilnost sustava i nakon dolaska Rima, kada se uočavaju promjene jedino u porijeklu amfora i finoga stolnoga posuđa, koji su sada mahom italski, te proširenom korištenju novca. Drastična je promjena vidljiva tek u vrijeme Augusta zajedno s dolaskom „institucionalizacije", i to prije svega u kuhinji – kuhinjskom i stolnom posuđe – te potom i u arhitekturi, odjeći itd. (Dietler 2007: 234-235).

No helenistička je kultura imala svoje nedvojbene utjecaje upravo na onu rimsku, koja ju je prihvatila mijenjajući pojedine njezine elemente s ciljem uklapanja unutar vlastitoga vrijednosnoga sustava stvarajući univerzalni model „ispravnosti", tzv. *humanitas,* kojim je opravdavala svoja nastojanja da vlastiti sustav proširi i na druge kulture u pokušaju njihova „cilviliziranja" (Woolf 1995: 15). Sama *Helenizacija* omogućila je, prema N. Terrenatu, koheziju apeninskoga poluotoka kroz dugi proces sve veće kulturne kompatibilnosti regionalnih i rimske kulture, koja se postavila kao općeprihvaćeni administrativni-gospodarski okvir (Terrenato 1997: 26). Možemo li stoga pretpostaviti da je liburnska kultura, čija je posljednja faza karakterizirana sve jačim uplivom helenističkih elemenata, barem prema uvidu kojeg nam dopušta keramika kao dio materijalne kulture - keramika, stoga bila na nekih način već prožeta idealima (i proizvodima) koje je Rim širio te njemu stoga na neki način bliskija?

Nepoznavanje krono-tipologije lokalne materijalne kulture kasnoga željeznoga doba Kvarnerskoga zaljeva koja bi definirala točne modalitete korištenja pojedinih keramičkih vrsta, posebno kućanskoga posuđa (Roth 2003: 38), trenutak njihova napuštanja i zamjenu s novim modelima, onemogućava nam razumijevanje promjena na način kako je to učinjeno za marsejsko i pojedina druga područja. Isto tako, nedovoljna istraženost protourbanih središta kvarnerskoga prostora onemogućava nam sagledavanje arhitektonskog aspekta romanizacije kako je to učinjeno drugdje (Woolf 1995: 13), kao što nismo u mogućnosti razlučiti sve aspekte funerarne kulture kasnoga željeznoga doba, a koji bi nam omogućili konkretnu usporedbu s kasnijim ritualima ukopa. Ne znamo u kojoj su tipologiji ukopa pronađeni neki od najranijih predmeta koje smo obradili u ovome radu, osim u slučaju Grobnika, koji i jest rubna, ili bolje rečeno zona doticaja kvarnerske kulture i one koja se razvila u njezinome neposrednom zaleđu, bila ona japodska ili mješavina kultura Like, Notranjske i keltskih utjecaja. Je li onda upravo

Grobnik primjer „drukčijeg kolaža“ jer se ovdje kulturna interakcija odvija na ponešto drukčijim temeljima, pa je onda i ishod ponešto drukčiji?

Znamo međutim da je u kasno augustejsko doba Venerin hram u Krku već trebao popravke, te je prema tome morao biti sagrađen barem koje desetljeće ranije, smještajući s jedne strane prihvaćanje ovoga kulta, ponekad povezanoga s carskom obitelji, no ovdje vjerojatno izjednačeno s nekim lokalnim kultom (Verzar Bas 2006: 115, za modalitete izjednačavanja u Dalmaciji Lulić 2015), oko sredine 1. st. pr. K., ali i stvaranje grada prema rimskom modelu u vrlo ranom razdoblju rimskog prisustva na ovome području, što je u suprotnosti s ranije navedenim „početnim zakašnjenjem“ u prihvaćanju kulturnih elemenata nove kulture.

Kulturnu integraciju Rima i Kvarnera s toga valja gledati u sustavu istočnoga heleniziranoga Mediterana, posebno Grčke (Woolf 1995: 14-15, Lulić 2015: 20), ili područja francuske obale (također u sustavu grčkih kolonija), gdje Rim ne dolazi kao „civilizacijska sila“[189], kao što to možda čini na sjeverozapadu gdje se iz kulturnih doticaja razvijaju različite „romano-barbarske“ kulture, već se integracija odvija na suptilniji način na temeljima koji su ranije postavljeni trgovačkim kontaktima, što je vidljivo u samom kontinuitetu naselja, kultova i drugih kulturnih obilježja koji se postepeno integriraju u Carstvo.

Od helenističkoga, željeznodobnoga razdoblja, sustav kontakata Kvarnera i italske obale mijenja se, sele se centri koji su u tu razmjenu uključeni u onoj mjeri u kojoj oni dobivaju ili gube na važnosti unutar vlastitoga sustava i unutar političkih promjena koje zahvaćaju sam apeninski poluotok. Kroz ranija razdoblja, mediteranska trgovina ograničena na jug Italije, postupno obuhvaća njezin središnji dio (Ancona) potom i njezin sjeverni (Spina, Adrija) što na koncu i omogućava smještaj Akvileje tako duboku unutar Jadrana, na razmeđi Mediterana i sjevera. Istočna obala Jadrana na taj se dinamizam prilagođava percipirajući utjecaje svaki put iznova pritom ne gubeći njihov kontinuitet, na koncu uspostavivši stabilne kontakte sa, sada rimskim, lukama sjeverne Italije.

[189] Termin je korišten kako bi se naglasile kulturne razlike između rimske i galskih, britonskih i dr. kultura.

17 POPIS LITERATURE

Aeterna domus 1997	*Aeterna domus. Il complesso funerario di età romana del Lugone di Salò*, S. Massa (ed.), Salò, 1997.
Agostinetti, Knoblock 2010	Agostinetti, P. P., Knoblock, R., La cronologia della tarda età di La Tène e dell'età augustea nella Transpadana centro-occidentale, *XVII International Congress of Classical Archaeology*, Roma 22-26 Sept. 2008 Session: La romanizzazione della Cisalpina centro-occidentale: storia, epigrafia, archeologia, „Bollettino di Archeologia on line", I, Volume speciale F, 2010: 1-21.
Airoldi 2013	Airoldi, F., Suppellettile da mensa. Le pareti sottili, *Vivere a forum Livi. Lo scavo di Via Curte a Forlì*, Ante Quem, 2013: 199-207.
Aldini 1978	Aldini, T., Anfore foropopiliensi, *Archeologia classica*, 30, 1978: 230-245.
Aldini 1981	Aldini, T., *Fornaci di Forum Popili*, Forlimpopoli, 1981.
Alf öldy 1961	Alf öldy, G., Municipes tiberiens et claudiens en Liburnie, *Epigraphica*, 1961, 23: 53-65.
Almagro 1955	Almagro, M.B., *Las necrópolis de Ampurias: Necrópolis romanas y necrópolis indígenas*, Seix y Barral, Barcelona, 1955.
Altino preromana e romana 2003	*Produzioni, merci e commerci in Altino preromana e romana,* Atti del convegno (Venezia 12-14 dicembre 2001), C. Cresci Mascione, M. Tirelli (eds.), Studi e ricerche sulla Gallia Cisalpina 15 - Altinum 3, Roma, 2003.
Andrews 1982	Andrews, D., Ceramiche dell'archeologia di superficie in Lazio, *Atti dell'XI Convegno Internazionale della Ceramica*, Albisola 1978, Albisola, 1982, XI: 109-120.
Angera romana 1985	*Angera romana: scavi nella necropoli 1970-1979*, M.P., Lavizzari Pedrazzini, G., Sena Chiesa (eds.), Giorgio Bretschneider editore, Roma, 1985.
Annibaletto 2007	Annibaletto, M., Il database Vasa Rubra, *Vasa Rubra. Marchi di fabbrica sulla terra sigillata da Iulia Concordia*, Esedra editrice, Padova, 2007: 51-61
Antički Grci 2010	*Antički Grci na tlu Hrvatske, katalog izložb*e (14.

	listopada - 12. prosinca 2010. g.), Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 2010.
Antički Sikuli 2011	Kamenjarin, I., Šuta, I., *Antički Sikuli*, Muzej grada Kaštela, 2011.
Aprosio 2003	Aprosio, M., La ceramic a vernice rossa, La ceramica comune, *Manifattura ceramica etrusco-romana a Chiusi. Il complesso produttivo di Marcianella*, Casa Editrice Edipuglia, Bari, 2003: 155-159.
Aprosio, Pizzo 2003	Aprosio, M., Pizzo, A., La produzione ceramica, *Manifattura ceramica etrusco-romana a Chiusi. Il complesso produttivo di Marcianella*, Casa Editrice Edipuglia, Bari, 2003: 75-90.
Aquileia e Spalato 2006	*Le regioni di Aquileia e Spalato in epoca romana*, Atti del convegno, Castello di Udine, 4 aprile 2006, Fondazione Cassamarca, Civici musei Udine, Universita' di Udine, 2006.
Arheološka istraživanja Cres 1982	*Arheološka istraživanja na otocima Cresu i Lošinju*, Ž. Rapanić (ed.), HAD, Zagreb, 1982, 7.
Arheološka istraživanja Krk 1989	*Arheološka istraživanja na otocima Krku, Rabu i Pagu i u Hrvatskom primorju*, HAD, Zagreb, 1989, 13.
Arnaud 2005	Arnaud, P., *Les routes de la navigation antique: Itinéraires en Méditerranée*, Paris, 2005.
Arnaud 2006	Arnaud, P., *La navigation en Adriatique d'après les données chiffrées des géographes anciens, Putovi antičkog Jadrana* 2006, Bordeaux-Zadar, 2006: 39-53.
Arnaud 2011	Arnaud, P. 2011, Ancient sailing-routes and trade patterns: the impact of human factors, *Maritime Archaeology* 2011: 61-80.
Arthur 1998	Arthur, P., Local Pottery in Naples and Northern Campania in the Sixth and Seventh Centuries, *Ceramica in Italia: VI-VII secolo, Atti del Convegno in onore di Jonh W. Hayes*, Roma 11-13 Maggio 1995, vol I, L. Saguì (ed.), All'Insegna del Giglio - Firenze, 1998, 491-510.
Artner 1988/89	Artner, W., Die provinzialrömischen Gräber von Gleisdorf in der Oststeiermark, Mitteilungen der Österreichischen Gesellschaft für Ur - und Frühgeschichte, *Österreichische Gesellschaft für Ur - und Frühgeschichte*, 38/39, 1988/89.
Atlante delle forme	*Atlante delle forme ceramiche: ceramica fine romana*

ceramiche I 1985 / ATLANTE I — *nel bacino Mediterraneo (medio e tardo impero)*, Enciclopedia dell'arte antica, classica e orientale, Istitvto della Enciclopedia Italiana fondata da Giovanni Treccani, 1985.

Atlante delle forme ceramiche II 1985 / ATLANTE II — *Atlante delle forme ceramiche: ceramica fine romana nel bacino Mediterraneo (tardo ellenismo e primo impero),* Enciclopedia dell'arte antica, classica e orientale, Istitvto della Enciclopedia Italiana fondata da Giovanni Treccani, 1985.

Auriemma, Silvestrelli 2013 — Auriemma, R., Silvestrelli, F., Rotte e commerci marittimi tra Ellenismo e prima età imperiale: i giacimenti dell'Adriatico e dello Ionio, *Immensa Aequora. Atti del convegno, Roma 2011*, G. Olcese (ed.), Roma, 2013: 439-453.

Babić 2008 — Babić, A., Keramika, *Arheološka zbirka Franjevačkog samostana u Sinju*, Franjevački samostan Sinj, Matica hrvatska, 2008: 187-227.

Badurina 1982 — Badurina, A., Bizantska utvrda na otočiću Palacolu, *Arheološka istraživanja Cres* 1982: 171-177.

Balen-Letunić 2006 — Balen-Letunić, D., Sol, *Trgovina i razmjena u prapovijesti*, Mihelić, S. (ed.), Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2006: 127-135.

Bandelli 2004 — Bandelli, G., Momenti e forme nella politica illirica della Repubblica romana (229-49 a.C.), *Dall'Adriatico al Danubio. L'Illirico nell'età greca e romana*. Atti del convegno internazionale, Cividale del Friuli, 25-27 settembre 2003, Edizioni ETS, 2004: 95-140.

Barone 1999 — Barone, A.M., Funzionalità e rafinatezza. La ceramica a pareti sottili, *Conubia gentium* 1999: 321-325.

Batović 1976 — Batović, Š., Le relazioni culturali tra le sponde adriatiche nell'età del Ferro, *Jadranska obala* 1976: 11-93.

Batović 1977 — Batović, Š., Caractéristiques des agglomérations fortifiées dans la région des Liburniens, *Godišnjak, Centar za balkanološka ispitivanja*, 1977, XV/13: 201-225.

Batović 1982 — Batović, Š., Kultura starih libruna, *Dometi*, Izdavački centar Rijeka, 1982, XV/12: 7-40.

Batović 1987 — Batović, Š., Liburnska grupa, *Praistorija jugoslavenskih zemalja, 5., Željezno doba*, Sarajevo,

1987: 339-390.

Bats 2004 — Bats, M., Grec et gallo-grec: les graffites sur céramique aux sources de l'écriture en Gaule méridionale (IIe-Ier s. av. J.-C.), *Gallia*, 81: 7-20.

Begović Dvoržak, Dvoržak Schrunk 2005 — Begović Dvoržak, V., Dvoržak Schrunk, I., Fullonica u Uvali Verige, Brijuni, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 2005, 22: 127-140.

Begović Dvoržak, Dvoržak Schrunk 2010 — Begović Dvoržak, V., Dvoržak Schrunk, I., Life in the Maritime Villa in Verige Bay in the Early Empire in the Light of the Imported Ceramic and Glass Objects, *Histra Antiqua*, 19, 2010: 167-176.

Bekić et al. 2011 — Bekić, L., Višnjić, J., Pešić M., Bloier, M., *Podvodna arheološka istraživanja uvale Veštar 2008. - 2010. / Ricerche archeologiche subacquee nella baia di Vestre 2008 - 20*10, Zavičajni muzej grada Rovinja, 2011.

Bekić, Višnjić 2008 — Bekić, L., Višnjić, J., Južni dio antičke nekropole na položaju sv. Marko – Baška, *VAMZ*, 2008, 3.s., XLI: 209-257.

Bemont 2004 — Bemont, C., L'écriture à La Graufesenque (Millau, Aveyron): les vaisselles sigillées inscrites comme sources d'information sur les structures professionnelles, *Gallia*, 2004, 81: 103-131.

Benac et al. 2006 — Benac, Č., Ružić, I., Žic, E., Ranjivost obala u području Kvarnera, *Pomorski zbornik*, 2006, 44: 201-214.

Benefiel, Coleman 2013 — Benefiel, R., Coleman, K., Graffiti, *Excavations at Zeugma, conducted by Oxford Archaeology*, W. Aylward (ed.), The packard Humanities Institute, Los Altos, 2013, vol. 1: 178-191.

Benoit 1954 — Benoit, F., Amphores et céramique de l'épave de Marseille, 1954, *Gallia*, 12: 35-54.

Benoit 1961 — Benoit, F., L'epave du Grand Conglue a Marseille, *XIVe supplement a Gallia*, CNRS, Paris, 1961.

Bergamini 1980 — Bergamini, M., *Centuriato di Bologna. Materiali dallo scavo di tre centuriae*, L'Erma di Bretschneider, 1980.

Bergamini 2002-2003 — Bergamini, M., Scoppieto (Terni)- Scavo di un complesso produttivo di età romana (anni1995-1998), *Notizie degli Scavi di Antichità*, Accademia dei Lincei, Roma, 2002-2003, XIII-XIV: 5-88.

Bergamini 2003	Bergamini, M., Una produzione firmata da Marcus Perennius Crescens a Scoppieto, *RCRF*, 2003, 38: 133-144.
Bergamini 2005	Bergamini, M., Matrici per la Terra Sigillata da Scoppieto. Studio preliminare dei motivi iconografici, *RCRF*, 2005, 39: 133-144.
Bergamini 2010	Bergamini, M., Matrici e punzoni di Marcus Perennius Crescens a Scoppieto, *RCRF*, 2010, 41: 75-91.
Bergamini, Manca 2008	Bergamini, M., Manca, L., La produzione di terra sigillata nella media valle del Tevere. Indizi per la localizzazione dell'officina di L. Nonius, *RCRF*, 2008, 40: 358-347.
Bermond Montanari 1972	Bermond Montanari, G., Pozzi a sud-ovest di Ravenna e nuove scoperte di officine ceramiche, *I problemi della ceramica romana di Ravenna, della valle Padana e dell'alto Adriatico*, Ravenna, 1972: 65-76.
Berti 1985	Berti, F., *La necropoli romana di Voghenza*, *Voghenza. Una necropoli di età romana nel territorio ferrarese*, Belriguardo, Ferrara, 1985: 77-201.
Berti 1995	Berti, F., Osservazioni a margine di alcune ceramiche del relitto navale di Valle Ponti (Comacchio) e sul loro commercio, *Viaggi e commerci nell'antichità. Atti VII giornata archeologica*, Genova, 1995: 39-64.
Bes 2015	Bes, P., *Once upon a Time in the East. The Chronological and Geographical Distribution of Terra Sigillata and Red Slip Ware in the Roman East*, Archaeopress, Oxford, 2015.
Bes, Poblome 2006	Bes, P., Poblome, J., A new look at old data: the ICRATES platform, *Old pottery in a new century* 2006: 141-165.
Beskow 1980	Beskow, M., The portorium and the mysteries of Mithras, *Journal of Mithraic Studies*, 1980, 3: 1–18.
Bet, Delage 1993	Bet, P., Delage, R., Inscriptions gravées et graffites sur céramique a Lezoux (Puy-De-Dôme) durant la période romaine, *S.F.E.C.A.G.*, 1993: 305-327.
Bezak 2014	Bezak, J., Novi arheološki lokaliteti i nalazi u podmorju kvarnerskog akvatorija – rezultati rekognosciranja od 2010. do 2012. godine, *Portal*, 2014, 5: 23-34.
Biagigo Simona, Butti Ronchetti 1999	Biagigo Simona, S., Butti Ronchetti, F., Ceramiques fines et ceramiques communes au sud des Alpes:

quelques formes a diffusion regionale du canton du Tessin et des regions limitrophes, *S.F.E.C.A.G.*, 1999: 139-156

Bianchetti 1895 — Bianchetti, E., I sepolcreti di Ornavasso, *Atti della società di archeologia e belle arti della provincia di Torino*, Torino, 1895.

Biddulph 2006 — Biddulph, E., What's in a Name? Graffiti on Funerary Pottery, *Brittania*, 2006, 37: 355-359.

Bilić 2012 — Bilić, T., Smjer vjetra - jedan od problema u antičkoj plovidbi Jadranom, *Pomorstvo*, 2012, 1: 81-93.

Bilić Dujmušić 2014 — Bilić Dujmušić, S., Bitka kod Krka godine 49. pr. K., *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2014: 107-126.

Biondani 2005 — Biondani, F., Ceramica adnimpasto grigio, *Il complesso dell'ex vescovado a Rimini* 2005: 167-168.

Biondani 2005b — Biondani, F., Ceramica a pareti sottili, *Il complesso dell'ex vescovado a Rimini* 2005: 207-215.

Birley 1997 — Birley, A. R., Hadrian and Greek Senators, *Zeitschrift fur Papyrologie und Epigraghik*, 1997, 116: 209-245.

Blečić 2001 — Blečić, M., Prilog poznavanju antičke Tarsatike, *VAMZ*, 2001, XXXIV: 65-122.

Blečić 2002 — Blečić, M., Kastav u posljednjem tisućljeću prije Krista, *VAMZ*, 2002, 3.s., XXXV: 67-146.

Blečić 2004 — Blečić, M., Grobnik u željezno doba, *VAMZ*, 2004, 3.s., XXXVII: 47–117.

Blečić 2006 — Blečić, M., Zaštitna arheološka istraživanja crkve sv. Filipa i Jakova u Svetom Jurju, *Senjski zbornik*, 2006, 33: 5-26.

Blečić 2009 — Blečić, M., Japodske podlaktične narukvice: simbolika ženskog principa u optjecanju ideja i djela Jadranske kulturne koinè, *VAMZ*, 2009, XLII: 231-258.

Blečić 2009a — Blečić, M., The significance of Amber in the Kvarner region, *Proceedings of the Fifth International Conference on Amber in Archaeology*, Belgrade 2006, Palavestra, A., Beck, W.C., Todd, M.J. (eds)., Beograd, National Museum, 2009: 142-155.

Blečić Kavur 2012 — Blečić Kavur, M., Caput Adriae in kultura mediteranstva. Egejski elementi pozne bronaste dobe na

severnem Jadranu in v njegovem zajedju, *Pomopljena preteklost. Arheologija vodnih okolij in raziskovanje podvodne kultrne dediščine v Sloveniji*, A. Gaspari, M. Erič (eds.), Didakta, 2012: 101-106.

Blečić Kavur 2012a — Blečić Kavur, M., Plovidba duž Caput Adriae: plovidba svijetom?, *Histria Antiqua*, 2012, 21: 215-229.

Blečić Kavur 2014 — Blečić Kavur, M., *Na razmeđu svjetova za prijelaza milenija. Kasno bronkano doba na Kvarneru*, Arheološki muzej u Zagrebu, 2014.

Blečić Kavur 2014a — Blečić Kavur, M., *Uhvati pravu ravnotežu! Osor u ravnoteži europskih kultura i civilizacija posljednjih stoljeća stare ere*, Kopar, 2014.

Blečić Kavur et al. 2014b — Blečić Kavur, M., Busuladžić, A., David, W., Ettinger Starčić, Z., Guštin, M., Kavur, B., *Mjesta susretanja / Places of contact / Mesta srečevanja*, Kopar, 2014.

Blečić Kavur 2015 — Blečić Kavur, M., *Povezanost pespektive/A coherence of perspective*, Kopar, Lošinj, 2015.

Bloier 2012 — Bloier, M., *Die taucharchäologischen Untersuchungen in der Val Catenta-Bucht auf Brioni (Istrien/Kroatien) 1996/97. Befunde und funde*, Passauer Universitätsschriften zur archäologije, Verlag Marie Leidorf, Rahden/Westf., Band 14, 2012.

Boetto et al. 2012 — Boetto, G., Radić Rossi, I., Marlier, S., Brusić, Z., L'epave de Pakoštane, Croatie (fin IVe-debut Ve siecle apr. J.-C.), *Archeonautica*, 2012, 17: 105-151.

Bogunović, Bensa 2006 — Bogunović, M., Bensa, A., Tla krša – temeljni čimbenik biljne proizvodnje, *Hrvatski krš i gospodarski razvoj*, Biondić, B., Božičević, J. (eds.), Centar za krš, Zagreb, 2006: 41-50.

Bolla 1988 — Bolla, M., *Le necropoli romane di Milano*, Rassegna di Studi del Civico Museo Archeologico e del Civico Gabinetto Numismatico di Milano, Suppl. V, Milano, 1988.

Bolonić 1981/82 — Bolonić, M., Veze grada Senja i otoka Krka, *Senjski zbornik*, 1981-82, 8: 149-162.

Bonini, Mello 2000 — Bonini, A., Mello, E., Ceramica a vernice nera da Piacenza: definizione di un centro di produzione della pianura padana attraverso le analisi chimiche mediante fluorescenza X, *Produzione ceramica* 2000: 129-132.

Bonis 1942 — Bonis, E., *Die kaiserzeitliche keramik von Pannonien*,

Institut fuer Muenzkunde und archaeologie des P. Pazmany-Universitaet, Budapest, 1942.

Borzić 2010 — Borzić, I., *Keramički nalazi s lokaliteta Burnum-amfiteatar*, Sveučilište u Zadru, neobjavljena doktorska disertacija, 2010.

Borzić 2011 — Borzić, I., Sarius šalice iz Burnuma, *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2011: 279-285.

Borzić 2011a — Borzić, I., Hispanski garum na Burnumskom stolu, *Archaeologia Adriatica*, 2011, 5: 65-88.

Borzić 2013 — Borzić, I., Radionički pečati na italskoj tera sigilati iz Burnuma, *Archaeologica Adriatica*, 2013, VII: 133-150.

Borzić 2013a — Borzić, I., Antika, *Arheološka istraživanja okoliša crkve sv. križa u Ninu*, Muzej ninskih starina, Nin, 2013: 27-59.

Bosquet et al. 2008 — Bousquet, A., Felici, F., Zampini, S., Produzione e circolazione del materiale ceramico nella media valle del Tevere in epoca imperiale e tardoantica, *Mercator placidissimus. The Tiber Valley in Antiquity New research in the upper and middle river valley*, Coarelli F., Patterson H. (eds.), Edizioni Quasar, Roma, 2008: 621-356.

Božič 2008 — Božič, D., *Late La Tene - Roman cemetery in Novo Mesto. Ljubljanska cesta and Okrajno glavarstvo*, Narodni Muzej Slovnije, Ljubljana, 2008.

Bradanović 2012 — Bradanović, M., Graditeljstvo Vinodola u doba Pavlina, *Czriquenicza 1412. Život i umjetnost u doba Pavlina. Katalog izložbe*, N. Kudiš (ed.), Muzej Grada Crikvenice, Crikvenica, 2012.

Bradanović 2015 — Bradanović, M., *Vrbnik. Grad, ljudi i spomenici*, Hrvatska sveučilišna naklada, 2015.

Bradanović, Ciković 2013 — Bradanović, M., Ciković, D., The Church of St Lawrence Outside the Town Walls of Krk, *HAM*, 2013, 19: 183-196.

Brando 2008 — Brando, M., Samia Vasa, i Vasi "di Samo", *Horti et sordes. Uno scavo alle falde del Gianicolo*, F. Filippi (ed.), Edizioni Quasar, Roma, 2008: 127-174.

Brassous 2001 — Brassous, L., Les céramiques à parois fines, *Loron* 2001: 177-191.

Brecciaroli Taborelli 2000 — Brecciaroli Taborelli, L., La ceramica a vernice nera padana (IV - I secolo a.C.): aggiornamenti, osservazioni, spunti, *Produzione ceramica* 2000: 11-28.

Brecciaroli Taborelli 1990 — Brecciaroli Taborelli, L., *Segusio*: nuovi dati e alcune ipotesi, *Quaderni della Soprintendenza archeologica del Piemonte*, Torino, 1990: 65-153.

Brecciaroli Taborelli 1996-97 — Brecciaroli Taborelli, L., Jesi (Ancona) - L'officina ceramica di Aesis (III sec. a.C. - I sec. d.C), *Notizie degli Scavi di Antichità*, Accademia dei Lincei, Roma, 1996-97,7-8: 5-277.

Brecciaroli Taborelli 1998 — Brecciaroli Taborelli, L., La ceramica a vernice nera di Aesis, *Indagini archeometriche relative alla ceramica a vernice nera: nuovi dati sulla provenienza e la diffusione, Atti del seminario internazionale di Studio, Milano, 1996*, Edizioni New Press, Como, 1998: 153-169.

Brecciaroli Taborelli 2000a — Brecciaroli Taborelli, L., Ceramiche di produzione eporediese in eta' augusteo-tiberiana: pareti sottili e terra sigillata, *Produzione ceramica* 2000: 145-149.

Brecciaroli Taborelli 2005 — Brecciaroli Taborelli, L., La ceramica a vernice nera, *La ceramica e i materiali* 2005: 59-105.

Brecciaroli Taborelli 2011 — Brecciaroli Taborelli, L., Ceramica a pareti sottili, *Oro, pane e scrittura. Memorie di una comunità "inter Vercellas et Eporediam"*, a cura di L. Brecciaroli Taborelli, Quasar, 2011, 133-148

Breda 1996 — Breda, A., La ceramica della fornace romana di Via Platina in Cremona, *Cremona e Bedriacum* 1996: 49-63.

Britvec et al. 2013 — Britvec, M, Ljubičić, I, Šimunić, R., Medonosno bilje kamenjarskih pašnjaka otoka Krka, Cresa i Paga, *Agronomski glasnik*, 2013, 1: 31-42.

Brogiolo 1996 — Brogiolo, G. P., Conclusioni, *La fine delle ville romane: trasformazioni nelle campagne tra tarda antichità e alto medioevo. I Convegno Archeologico del Garda*, Gardone Riviera (Brescia), SAP, Mantova, 1996: 107-100.

Brughmans, Poblome 2014 — Brughmans, T., Poblome, J., Roman bazaar or market economy? Explaining tableware distribution processes in the Roman East through computational modelling, *Digital Classicist Germany seminar series*, Deutsches Archäologisches Institut Berlin, 2014.

Brukner 1981	Brukner, O., *Rimska keramika u jugoslavenskom delu provincije donje Panonije*, Beograd, 1981.
Brunšmid 1895	Brunšmid, J., Arheološke bilješke iz Dalmacije i Panonije, *Vjesnik Hrvatskoga arheološkoga društva*, 1895, 1: 148-183.
Brunšmid 1898	Brunšmid, J., Arheološke bilješke iz Dalmacije i Panonije II., Dalmatia, *Vjesnik Hrvatskoga arheološkoga društva*, 1898, n.s. 3: 150-205.
Brunšmid 1900	Brunšmid, J., Arheološke bilješke iz Dalmacije i Panonije, *VAMZ*, 1900, 4: 181-201.
Brunšmid 1901	Brunšmid, J., Arheološke bilješke iz Dalmacije i Panonije, *VAMZ*, 1901, 5: 87-168.
Brusić 1968	Brusić, Z., Istraživanje antičke luke kod Nina, *Diadora*, 1968, 4: 203-210.
Brusić 1977	Brusić, Z., The importation of greek and roman relief pottery into the territory of southern Liburnia, *RCRF*, 1977, XVII/XVIII: 85-95.
Brusić 1988 (1990)	Brusić, Z., Otok Rab. Rekognosciranje gradina, *Arheološki pregled*, 1988 (1990), 29: 229-232.
Brusić 1989	Brusić, Z., Reljefna sjevernoitalska terra sigilata iz Liburnije, *Diadora*, 1989, 11: 93-158.
Brusić 1990	Brusić, Z., Italska terra sigillata u Liburniji, *Diadora*, 1990, 12: 79-106.
Brusić 1993	Brusić, Z., Starokršćanski sakralni objekti uz plovidbenu rutu istočnom obalom Jadrana, *Diadora*, 1993, 15: 223-236.
Brusić 1999	Brusić, Z., *Hellenistic and Roman Relief Pottery in Liburnia (North-East Adriatic, Croatia)*, BAR, Archeopress, Oxford, 1999.
Brusić 2000	Brusić, Z., *Arauzona. Velika Mrdakovica. Liburnski grad i nekropola*, Županijski muzej Šibenik, 2000.
Bully, Čaušević-Bully, 2012	Bully, S., Čaušević-Bully, M., Sv. Petar - Ilovik, bitna pomorska postaja od antike do srednjeg vijeka, *Histria Antiqua*, 2012, 21: 413-426.
Buljević 2006	Buljević, Z., Novità sopra il vetro soffiato a stampo della Dalmazia, con alcuni paralleli italici, *Aquileia e Spalato* 2006: 163-183.
Buonopane 2009	Buonopane, A., La produzione olearia e la lavorazione

del pesce lungo il medio e l'alto Adriatico: le fonti letterarie, *Olio e pesce* 2009: 25-36.

Buora 2001 — Buora, M. La seconda edizione del *Corpus vasorum arretinorum* e lo studio dei bolli relativi alla *Venetia* e all'area transalpina, *Aquileia nostra*, LXXII, 2001: 241-300.

Buora 2006 — Buora, M., Fibule dal territorio di Aquileia e dall'area di Salona dal I sec. a.C. al IV d.C. Un confronto, *Aquileia e Spalato* 2006: 239-260.

Buora et al. 1995 — Buora, M., Cassani, G., Fasano, M., Termini, A. R., Saggi di scavo ad Aquileia (1989-1990), *Quaderni Friulani di Archeologia*, 1995, V: 91-162

Burnum I, 1979 — Zabehlicky-Scheffenegger, S., Kandler, M., *Burnum I, erster berichte uber die Kleinfunde der Grabungen 1973 und 1974 auf dem Forum*, Wien, 1979.

Buršić Matijašić 2012 — Buršić Matijašić, K., Istra na prapovijesnim pomorskim putevima, *Histria Antiqua*, 2012, 21: 203-214.

Burton 1877 — Burton, R., Scoperte antropologiche in Ossero, *Archeografo Triestino*, 1877, II s., V: 129-134.

Busuladžić 2008 — Busuladžić, A., Zbirka fibula iz Mogorjela, *Opuscula archaeologica*, 2008 (2009), 32: 21-54.

Cala Culip IV 1989 — *Excavacions arqueològiques subaquàtiques a cala Culip I*, Nieto, X. et al, CASC, Girona, 1989.

Camilli 2004 — Camilli, A., Le strutture "portuali" dello scavi di Pisa - San Rossore, *Le strutture dei porti e degli approdi antichi: II seminario*, Rubbettino Editore, 2004: 67-86.

Camodeca 2006 — Camodeca, G., Graffito con conto di infornata di sigillata tardo-italica da Isola di Migliarino (Pisa), *Territorio e produzioni ceramiche* 2006: 207-216.

Cannatà 2012 — Cannatà, M., Un nuovo bollo nominale dal santuario del Cofino a Vibo Valentia-Hipponion: contributo allo studio della ceramica a vernice nera «terminale», *Quaderni di archeologia*, Pisa, Roma, 2012, 2 n.s.: 89-102.

Caporusso 1991 — Caporusso, D., Lo scavo di via Rugabella, *Scavi MM3* 1991, 3.2: 311-330.

Carandini 1977 — Carandini, A., L a ceramica a pareti sottili, *L'instrumentum domesticum di Ercolano e Pompei nella prima Età Imperiale,* Atti di un incontro di Studi.

Napoli, 30 maggio - 3 giugno 1973, L'Erma di Bretshneider, Roma, 1977: 25-31.

Carnuntum 1986 — Carnuntum - Canabae Legionis: Materialien über die Ausgrabungen auf der Flur "Mühläcker", *Bad Deutsch-Altenburg*, zusammengestellt anlässlich des 14. Internationalen Limeskongresses in Bad Deutsch-Altenburg, 1986.

Carre et al. 2009 — Carre, M.-B., Pesavento Mattioli, S., Belotti., C., Le anfore da pesce adriatiche, *Olio e pesce* 2009: 215-238.

Carre et al. 2014 — Carre, M.-B., Pesavento Mattioli, S., Monsieur, P., Transport amphorae Lamboglia 2 and Dressel 6A: Italy and/or Dalmatia? Some clarifications, *Journal od Roman Archaeology*, 2014, 27: 417-428.

Carre, Tassaux 2012 — Carre, M.-B., Tassaux, F., Kompleks Sveta Marina, Lorun i Červar, *Sjeverno priobalje Poreštine u antici*, M.-B. Carre, V. Kovačić, F. Tassaux (eds.), Zavičajni muzej Poreštine, Poreč, 2012.

Cascella 2013 — Cascella S., Considerazioni preliminari su un contesto ceramico d'età adrianeo-antonina dall'area della villa suburbana presso il Teatro Romano di Sessa Aurunca (Ce), *Oebalus. Studi sulla Campania nell'Antichità*, 2013, 7: 217-249.

Cassi 1996 — Cassi, R., La ceramica a pareti sottili proveniente dai "vecchi scavi" di Cremona, *Cremona e Bedriacum* 1996: 83-97.

Catani 2008 — Catani, E., Arheološko-povijesne bilješke o Castellum Tariona u rimsko doba, *VAPD*, 2008, 101: 75-86.

Ceazzi, del Brusco 2011 — Ceazzi, A., del Brusco, A., La ceramica a vernice nera e la terra sigillata italica dello scavo di Via Bolivia, *Quaderni Friulani di Archeologia*, 2011, XXI: 73-76

Ceramica romana e archeometria 1994 — *Ceramica romana e archeometria: lo stato degli studi, Atti delle giornate di studio (Castello di Montegufoni 1993),* Olcese, G. (ed.), Universita' di Siena, CNR, Museo archeologico e della ceramica di Montelupone, All'Insegna del Giglio, Firenze, 1994.

Ceramiche in Lombardia 1998 — *Ceramiche in Lombardia tra II e VII secolo d. C. Raccolta dei dati editi*, G. Olcese (eds.), SAP, Mantova, 1998.

Ceresa Mori 1991 — Ceresa Mori, A., La ceramica a pareti sottili, *Scavi MM3* 1991, 3.1: 41-56.

Cetinić 1996	Cetnić, Ž., Rezultati novijih arheoloških istraživanja Grobišća, *Grobnički zbornik*, 1996, 4: 188-204.
Champman, Shiel 1988	Chapman, J., Shiel, R., The Neothermal Dalmatia project - archaeological survey results, *Recent Developments in Yugoslav Archaeology*, Chapman, J.C., Bintliff, J., Gaffney, V., Slapšak, B. (eds.), BAR, Archaeopress, Oxford, 1988: 1-30.
Cherubini, Del Rio 1994	Cherubini, L., Del Rio, A. Le produzioni ceramiche della bassi valli del Fine e del Cecina, *Ceramica romana e archeometria* 1994: 217-223.
Chinelli et al. 2007	Chinelli, R., Mosser, M., Sedlmayer, H., Vindobona: prodotti italici tra la zona padano-adriatica e il danubio. La testimonianza di alcune classi materiali, *Antichita' altoadriatiche*, Centro di antichita' altoadriatiche, Aquileia, 2007, LXV: 817-841.
Chioffi 2012	Chioffi, L., Portus: magazzini daziari e magazzini generali nei grandi porti commerciali, *Sylloge Epigraphica Barcinonensis*, 2012, 10: 319-333.
Ciotola 2011	Ciotola, A., Ceramica fine da mensa, *La villa romana di Isera. Ricerche e scavi (1973-2004)*, Museo Civico di Rovereto, CIII pubblicazione - ed. Osiride, Rovereto, 2011: 159-172.
Cipriano et al. 2006	Cirpiano, S., Mazzocchin, S., Rossignoli, C., Un nuovo centro di produzione ceramica a Patavium, *Territorio e produzioni* 2006: 245-256.
Cipriano, De Fabrizio 1996	Cirpirano, M.T., De Fabrizio, S, Benevento. Il quartiere ceramica di Cellarulo: prima ossretvazioni sulla tipologia ceramica, *Les ceramiques communes de Campanie et de Narbonnaise (Ier s. av J.-C. - IIe s. ap. J.-C) : la vaisselle de cuisine et de table*, M. Bats (ed.), Centre Jean Bérard, 1996: 201-224.
Cipriano, Mazzochin 2010	Cipriano, S., Mazzochin, S., Un quartiere artigianale a Patavium: la fornace per la produzione di terra sigillata tardo-padana, *RCRF*, 2010, 41: 141-153.
Cipriano, Mazzochin 2011	Cipriano, S., Mazzochin, S., Un quartiere artigianale a Patavium: le fornaci e le produzioni ceramiche, *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2011: 193-203
Cipriano, Sandrini 2005	Cipriano, S., Sandrini, G. M., La terra sigillata con bollo di Altino - aggiornamento a vent'anni dalla prima edizione, *Aquileia Nostra*, 2005, LXXVI: 138-176.

Cividini, Sandrini 2000	Cipriano, S., Sandrini, G.M., Fornace e produzioni fittili ad Altino, *Produzione ceramica* 2000: 185-190.
Classico anti Classico 1996	*Classico anti Classico. Vasi alto-adriatici tra Piceno, Spina e Adria, catalogo della mostra* (Comacchio 25 giugno - 6 gennaio 1997), Berti, F., Bonomi, S., Landolfi, M. (eds.), Comacchio, 1996.
Claustra Alpium Iuliarium 2014	*Claustra Alpium Iuliarum - between Research and Management*, J. Kusetič, P. Kos, A. Breznik, M. Stokin (eds.), Inštitut Ivan Michler, Zavod za zgodovino prostora, 2014.
Conspectus 1990	Ettinger et al., *Conspectus formarum terrae sigillateae italico modo confectae*, Dr. Rudolf Habelt, Bonn, 1990,
Conubia gentium 1999	*Conubia gentium. La necropoli di Oleggio e la romanizzazione dei Vertamocori*, G. Spagnolo Garzoli (ed.), Omega edizioni, 1999.
Corti 1997	Corti, C., Nota sulla forma Halter 14 in terra sigillata. Nuovi rinvenimenti nella media pianura modenese, *Quaderni della bassa modenese. Storia, tradizione, ambiente*, San Felice sul Panaro, Modena, 1997, XI/1: 53-66.
Cremona e Bedriacum 1996	*Cremona e Bedriacum in età romana*. 1. *Vent'anni di tesi universitarie*, Facchini, M., Passi Pitcher, L., Volonte', M. (eds.), Edizioni Et, 1996
Cubich 1874-1875	Cubich, G. B., *Notizie naturali e storiche sull'isola di Veglia*, Stabilimento tipografico Appolonio & Caprin, 1874-1875.
Cuomo di Caprio 2007	Cuomo di Caprio, N., *Ceramica in archeologia 2: antiche tecniche di lavorazione e moderni metodi di indagine*, L'Erma di Bretschneider, 2007.
Curta 2010	Curta, F., Etnicitet u ranosrednjovjekovnoj arheologiji: primjer ranoslavenskih nalaza u jadranskoj regiji, *Starohrvatska prosvjeta*, III. s, 2010, 37: 17-50.
Čače 1979	Čače, S., Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika, *Radovi FFZd*, 1979, 18: 43-125.
Čače 1983/1984	Čače, S., Truentum Liburnorum, *Radovi FFZd*, 1983/1984, 10: 7-16.
Čače 1987/1988	Čače, S., Položaj rijeke Telavija i pitanje Japodskog primorja, *Radovi FFZd*, 1987/1988, 27 (14): 65-92.

Čače 1993	Čače, S., Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu povijesti Liburnije u 1. stoljeću prije Krista, *Radovi HAZU Zadar*, 1993, 35: 1-35.
Čače 1994-95	Čače, S., Dalmatica straboniana (Strabon, Geogr. 7, 5, 5), *Diadora*, 1994-95, 16-17: 101-133.
Čače 2005	Čače, S., Liburnski pirati: mit i stvarnost, *Bakarski zbornik*, Grad Bakar, 2005, 10: 169-181.
Čače 2007	Čače, S., Aserija i njezino zaleđe: Bukovica, Zrmanja, južni Velebit, *Asseria*, 2007, 5: 39-82.
Čače, Kuntić Makvić 2010	Čače, S., Kuntić Makvić, B., Pregled povijesti jadranskih Grka, *Antički Grci* 2010: 63-71.
Čaušević 2006	Čaušević, M., Les cités antiques des îles du Kvarner dans l'Antiquité tardive – exemples de Curicum, Fulfinum et Apsorus, *HAM*, 2006, 12: 19-41.
Čaušević Bully 2006	Čaušević-Bully, M., Redni broj: 152, lokalitet: Fulfinum – forum, *HAG*, 2006, 3: 290-292.
Čaušević-Bully 2006a	Čaušević-Bully, M., Redni broj: 158, lokalitet: Mohorovo – uvala blatna, *HAG*, 2006, 3: 298-299.
Čaušević Bully et al. 2014	Čaušević Bully, M., Bully, S., Jurković, M., Marić, I., Monastère Saint-Pierre d'Osor (Croatie, île de Cres) Bilan de la mission franco-croate 2013, *Chronique des activités archéologiques de l'École française de Rome [Online], Balkans*, Online since 13 January 2014, connection on 08 August 2015. URL : http://cefr.revues.org/1046.
Čaušević-Bully, Bully 2014	Čaušević-Bully, M., Bully, S. 2014, Kvarner (Croatie), *Chronique des activités archéologiques de l'École française de Rome [En ligne], Balkans*, mis en ligne le 14 janvier 2014, consulté le 25 juillet 2015. URL : http://cefr.revues.org/1059.
Čaušević-Bully, Bully 2015	Čaušević-Bully, M., Bully, S. 2015, Archipel du Kvarner (Croatie), *Chronique des activités archéologiques de l'École française de Rome [En ligne], Balkans*, mis en ligne le 10 juillet 2015, consulté le 24 juillet 2015. URL : http://cefr.revues.org/1405.
Čaušević-Bully, Valent 2015	Čaušević-Bully, M., Valent, I., Municipium Flavium Fulfinum. Dijakronijska studija gradske strukture s posebnim osvrtom na forumski prostor, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu Instituta za arheologiju u Zagrebu u Zagrebu*, 2015: 111-146.

Ćus-Rukonić 1982	Ćus-Rukonić, J., Arheološka topografija otoka Cresa i Lošinja, *Arheološka istraživanja Cres*, 1982: 9-17.
Ćus-Rukonjić 2012	Ćus-Rukonjić, J., Antički plovidbeni putevi i luke na cresko-lošinjskom otočju, *Histria Antiqua*, 2012, 21: 395-400.
D'Abruzzo 1983	D'Abruzzo, M., Sigillata nord-italica da s. Basilio di Ariano nel Polesine (Rovigo), *Archeologia Veneta*, 1983, VI: 93-106.
Dallemulle 1975	Dallemulle, U., Corredi tombali ad Adria di I sec. d.C., *Archeologia classica*, 1975, XXVII: 267-300.
Dallemulle 1986a	Dallemulle, U., S. Basilio romano, *L'antico Polesine. Testimonianze archeologiche e paleoambientali*, Padova, 1986: 185-210.
Dautova-Ruševljan 1970	Dautova-Ruševljan, V., Tipologija kvarnerskih amfora, *Diadora*, 1970, 5: 161-167.
Dautova-Ruševljan 1970a	Dautova-Ruševljan, V., Rimske svjetiljke u zbrici pomorskog i povijesnog muzeja u Rijeci, *Diadora*, 1970, 5: 147-160.
Dautova-Ruševljan 1973	Dautova-Ruševljan, Velika, Ranorimska nekropola u uvali Sepen kod Omišlja na otoku Krku, *Diadora*, 1973, 6: 181-205.
Dautova-Ruševljan 1975	Dautova-Ruševljan, V., Zaštitno istraživanje podvodnog nalaza amfora na otoku Rabu, *Diadora*, 1975, 8: 89-102.
De Boe, Vanderhoeven 1979	De Boe, G., Vanderhoeven, M., Un lot de ceramique du troisieme quart du Ier siecle avant J.-C., *Ordona VI*, J. Mertens (ed.), Roma/Bruxelles, 1979, 107-127.
de Laet 1949	de Laet, S., *Portorium*, Brugge, 1949.
De Marinis et al. 1994	De Marinis, G., Pagni, M., Pallecchi, P., Patera, A., Shephard, E.J., Le fornaci romane del Vingone, Scandicci (Firenze): un insediamento produttivo di età augusteo-tiberiana, *Ceramica romana e archeometria* 1994: 287-292.
De Micheli 1997	De Micheli, C., Aspects of Thin-walled pottery from Canton Ticino (Switzerland), *RCRF*, 1997, 3: 217-224.
De Micheli Schulthess 2001	De Micheli Schulthess, C., *Aspects of Roman Pottery in Canton Ticino (Switzerland)*, University of Nottingham, neobjavljena doktorska disertacija, 2001.

De Min 1982	De Min, M., Una tomba romana da Montagnana con skyphos in ceramica invetriata, *Aquileia Nostra*, 1982, LIII: 237-260.
De Min et al.1986	De Min, M., Bonomi, S., D'Abruzzo, M., Toniolo, A. Adria. Località Retratto. Lo scarico di ceramica di età romana, *L'antico Polesine. Testimonianze archeologiche e paleoambientali*, Padova, 1986: 211-235.
Della Porta 1998	Della Porta, C., Terra sigillata di età alto e medio imperiale, *Ceramiche in Lobardia* 1998: 81-124.
Denaro 2008	Denaro, M., *La ceramica a pareti sottili in Sicilia*, SAP, Mantova, 2008.
D'Ercole 2006	D'Ercole, M. C., Itinerari e scambi nell'Adriatico preromano (VIII-V sec. a. C.), *Putovi antičkog Jadrana* 2006, 91-106.
Desbat 2004	Desbat, A., Le début des importations de sigillées en Gaule: le cas de Lyon, *Early Italian Sigillata* 2004: 221-225.
Dezza 2014	Dezza, V., Le necropoli monumentali di Tortona in via Emilia. I materiali dai saggi di scavo del 1979, *Quaderni della Soprintendenza archeologica del Piemonte*, 2014: 55-78.
Di Giuseppe 2005	Di Giuseppe, H., L'Etruria meridionale e settentrionale a confronto dal punto di vista della ceramica a vernice nera, *Papers of the British School at Rome*, 2005, 73: 31-84.
Di Giuseppe 2007	Di Giuseppe, H., Proprietari e produttori nell'alta valle del Bradano, *Facta. A journal of Roman Material Culture Studies*, 2007, 1: 157-182.
Di Giuseppe 2008	Di Giuseppe, H., La villa romana di S. Pietro di Tolve (PZ). Dalla proprietà senatoria a quella imperiale, *Felicitas Temporum. Dalla Terra alle genti. La Basilicata settentrionale tra archeologia e storia*, Russo. A., Di Giuseppe, H. (eds.), Lavello (PZ) 2008: 355-391.
Di Giuseppe 2010	Di Giuseppe, H., Produrre in villa. Complessi artigianali di epoca imperiale nella Lucania nord-orientale, *RCRF*, 2010, 41: 173-180.
Dialogues in Roman Imperialism 1997	*Dialogues in Roman Imperialism. Power, Discourse, and Discrepant Experience in the Roman Empire*,

Mattingly, D., Alcock, S.E. (eds.), Journal of Roman Archaeology, suppl. 23, Portsmouth, 1997.

Dietler 2007 — Dietler, M., Culinary encounters: food, identity, and colonialism, *The Archaeology of Food and Identity*, K.Twiss (ed.), Carbondale: Center for Archaeological Investigations Press, University of Southern Illinois, 2007, 218-242.

Dizdar, Tonc 2014 — Dizdar, M., Tonc, A., Terenski pregled na području novoga trajektnog pristaništa Stinica, *AIA*, 2014, X: 197-201.

Dobreva 2012 — Dobreva, D., I reperti archeologici. Prime considerazioni sulle attività produttive e sui traffici commerciali, *Aquileia - Fondi ex Cossar. Missione archeologica 2012*, J. Boneto, A.R. Ghiotto (eds.), Padova, 2012: 99-136.

Dobreva, Mantovani 2014 — Dobreva, D., Manotvani, V., Keramičko fino stolno posuđe dalmatinske, panoske i recijske proizvodnje u Akvileji (UD, Italija), *III. Međunarodni arheološki kolokvij "Rimske keramičarske i staklarske radionice. Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru"*, knjiga sažetaka, 2014: 34.

Domić Kunić 1995-96 — Domić Kunić, A., Classis praetoria Misenatium s posebnim obzirom na mornare podrijetlom iz Dalmacije i Panonije, *VAMZ*, 1995-96, Ser. 3, 28/29: 39-72.

Domijan 2007 — Domija, M., *Rab. Grad umjetnosti*, Barbat, Zagreb, 2007.

Donat 2009 — Donat, P., La ceramica nella cisalpina nordorientale dalla fondazione di Aquileia ad Augusto, *Antichita' altoadriatiche*, Centro di antichita' altoadriatiche, Aquileia, 2009, LXVIII: 109-146.

Dračić 1991 — Dračić, A., Naselje na ušću Dubračine od II do VI vijeka, *Vinodolski zbornik,* 1991, 6: 235-245.

Dubolnić 2006 — Dubolnić, M., Prapovijesna nalazišta na području Starigrada Paklenice, *Rad HAZU Zadar*, 2006., 48: 1-55.

Dugonjić 2010 — Dugonjić, P., Rezultati rekognosciranja podmorskih pozicija na području Kvarnera 2008. i 2009. godine, *Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu*, Izdanja HAD-a, 26: 211-225.

Dukat, Mirnik 1982 — Dukat, Z., Mirnik, I., Skupni nalaz rimskog republikanskog novca iz Osora*, Arheološka istraživanja Cres 1982*: 141-151.

Duncan 1964 — Duncan, G.C., *A Roman pottery near Sutri*, British School at Rome, 1964.

Early Italian Sigillata 2004 — *Early Italian Sigillata.The Chronological Framework and Trade Patterns*. *Proceedings of the first ROCT Conference at the Catholic University of Leuven (Belgium), May 7-8, 1999*, J. Poblome, P. Talloen, R. Brulet, M. Waelkens (eds.), Peetres, Leuven, 2004.

Egri 2007 — Egri, M., Graffiti on ceramic vessels from the western cemetery at Poetovio, *Funerary offerings and votive depositions in Europe's 1st millenium AD. Cultural artefacts and local identities*, C. Cosma (ed.), Editura Mega, Cluj-Napoca, 2007: 37-48.

Este 1992 — *Este antica dalla preistoria all'età Romana*, Tosi, G. (ed), Zielo, Este, 1992.

Et in memoria eorum 2011 — *...et in memoria eorum. La necropoli romana dell'area Pleba di Casteggio*, Invernizzi, R. (ed.), Comune di Casteggio, 2011.

Ettinger Starčić 2012 — Ettinger Starčić, Z., Rekognosciranje lošinjsko-creskog podmorja-Rezultati sustavnog pregleda od 2008. do 2011. godine, *Histria Antiqua*, 2012, 21: 623-631.

Fabbri 2006 — Fabbri, F., Ceramica a pareti sottili, *Le fornaci del Vingone* 2006: 65-80.

Faber 1963-65 — Faber, A., Antički bedemi grada Krka, *VAHD*, 1963-65: 45-53.

Faber 1980 — Faber, A., Osor-Apsorus iz aspekta antičkog pomorstva, *Diadora*, 1980: 289-309.

Faber 1981 — Faber, A., Luka antičkog Fulfina na otoku Krku, *Pomorski zbornik*, 1981, 19: 293-314.

Faber 1982 — Faber, A., Počeci urbanizacije na otocima sjevernog Jadrana. Arheološka topografija Osora, *Arheološka istraživanja Cres* 1982, 7: 61-78.

Faber 1982a — Faber, A., Omišalj - antički grad Fulfinum i prethistorijska gradina, *Arheološki pregled*, 1982, 23: 66-68.

Faber 1986/87 — Faber, A., Osvrt na neka utvrđenja otoka Krka od vremena prethistorije do antike i srednjeg vijeka,

Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu, 1986/1987, 3-4: 113-140.

Faber, Matejčić 1966-69 — Faber, A., Matejčić, R., Antička jezgra Rijeke, *Jadranski zbornik*, 966-69, VII: 317-326.

Fadić 1981/82 — Fadić, I., Staklena boca iz Senja s reljefnim prikazom ljudske glave, *Senjski zbornik*, 1981/82, 9: 53-62.

Fadić 1988 — Fadić, I., Kasnoantička nekropola u Senju, *Senjski zbornik*, 1988, 15: 57-64.

Fadić 1989 — Fadić, I., Krčka skupina liburnskih nadgrobnih spomenika, tzv. liburnskih cipusa -prilog klasifikaciji, *Arheoloska istraživanja Krk* 1989: 51-59.

Fadić 1999 — Fadić, I., Nalazi iz devastiranih antičkih grobova u Senju, *Senjski zbornik*, 1999, 26-1: 51-69

Faga 2011 — Faga I., La ceramica a pareti sottili, *Scoppieto II* 2011: 127-227.

Fasano 1988 — Fasano, M., Nuovi ritrovamenti di terra sigillata nord-italica decorata a matrice nel Friuli Venezia Giulia, *Aquileia Nostra*, 1988, LIX: 77-104.

Fasano 2008 — Fasano, M., La ceramica a pareti sottili, *Sevegliano romana. Crocevia commerciale dai Celti ai Longobardi*, Editreg, Trieste, 2008: 79-82.

Fava 1962 — Fava, A. S., Una ignota produzione di sigillata padana nel museo di Bologna, *RCRF*, 1962, 4: 45–76.

Fentress, Perkins 1987 — Fentress, E., Perkins, P., Counting African Red Slip Ware, *L'Africa romana: atti del V convegno di studio*, Sassari, 11-13 dicembre 1987, A. Mastino (ed.), Univesità di Sassari, 1987, V: 205-214

Feugere 2004 — Feugere, M., L'instrumentum, support d'écrit, *Gallia*, 2004, 81: 58-65.

Filipčić 2001 — Filipčić, A., Razgraničenje Koppenovih klimatskih tipova Cf i Cs u Hrvatskoj, *Acta Geographica Croatica*, 2001, 35: 7-18.

Filipović, Crnković 2014 — Filipović, S., Crnković, M., Barbotinska dekoracija na keramici tankih stijenki s istraživanja u Mursi (Vojarna 2008. – 2013.), *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 2014, 31: 101-122

Finocchiaro 1999 — Finocchiaro, A. , Ceramica tipo "Aco", *Quaderni di Archeologia del Veneto*,1999, XV: 146-159.

Flugel 1999 — Flugel, C., *Der Auerberg III. Die Romische keramik*, C.H.Beck'sche Verlagsbuchhandlung, Munchen, 1999.

Forcey 1997 — Forcey, C., Beyond 'Romanization': Technologies of Power in Roman Britain, *6th Annual Theoretical Roman Archaeology Conference*, Sheffield, Oxbow Book, 1997, 15-21

Forenbaher 2013 — Forenbaher, S., Pretpovijesni tragovi proizvodnje soli u podvelebitskom primorju, *Senjski zbornik*, 2013, 40: 179-194.

Fortuna maris 1990 — Berti, F., *Fortuna maris: la nave romana di Comacchio*, Nuova Alfa, 1990.

Freeman 1997 — Freeman, P. W. M., Romanisation - Imperialism - What are we talking about?, *6th Annual Theoretical Roman Archaeology Conference*, Sheffield, Oxbow Book, 1997, 8-14.

Frejus 2009 — *Le camp de la flotte d'Agrippa à Fréjus: les fouilles du quartier de Villeneuve (1979-1981)*, Goudineau, C., Brentchaloff, D. (eds.), Editions errance, 2009.

Frontini 1985 — Frontini, P., *La ceramica a vernice nera nei contesti tombali della Lombardia*, Archeologia dell'Italia settentrionale, Museo Civico Archeologico "Giovio" - Edizioni New Press, Como, 1985.

Fülle 1997 — Fülle, G., The internal organization of the Arrentine Terra Sigillata industry: problems of evidence and interpretation, *The Journal of Roman Studies*, 1997, 87: 111-155.

Fuoco, cenere, terra 2010 — *Fuoco, cenere, terra: la necropoli romana di cascina Trebeschi a Manerbio*, B. Portulano, L. Ragazzi (eds.), Ministero per i beni e le attività culturali. Soprintendenza per i beni archeologici della Lombardia, 2010.

Gabler 1986 — Gabler, D., Differences between imported pottery in the western and Danubian provinces of the Roman Empire, *Acta Archaeologica Hungarica*, 38, 1986: 93-105.

Gagetti 2006 — Gagetti, E., *Locum in delicii... sucina optinent*. Le ambre di Aquileia e di Spalato, *Aquileia e Spalato* 2006: 135-161.

Gallimore 2010 — Gallimore, S., Amphora Production in the Roman World. A View from the Papyri, *Bulletin of the American Society of Papyrologists*, 2010, 47: 155-184.

Gaspari 2012 — Gaspari, A., Arheološki pregledi Ljubljanice 1998-2005. Konceptno-metodološki razvoj, raziskovalna problematica in katalog izbora najdb, *Potopljena preteklos. Arheologija vodnih okolij in raziskovanje podvodne kulturne dediščine v Sloveniji*, A. Gaspari, M. Erič (eds.), Didakta, 2012: 177-224

Gassner 1992 — Gassner, V., Feinware in Carnuntum. Import und lokale produktion, *RCRF*, 1992, XXXI-XXXII: 445-463.

Gassner 2012 — Gassner, V., Terra Sigillata from the Bay of Naples, *Facem*, 2012 (http://facem.at/project/papers.php, 22.07.2012.).

Gassner 2015 — Gassner, V., Le anfore Greco-occidentali: riconsiderando la loro evoluzione e l'identificazione dei centri di produzioni, *Contacts et acculturations en Méditerran ée Occidentale. Hommages à Michel Bats*. Actes du colloque de Hyères, 15-18 septembre 2011, R. Roure (ed.), Études Massaliète 12 (Aix-en-Provence 2015), 2015: 345-356.

Gassner, Trapichler 2012 — Gassner, V., Trapichler, M., Pottery Production in the Bay of Naples – Problems, History of Research and Current Strategies, *Facem*, 2012 (http://facem.at/project/papers.php, 22.07.2012.).

Germini 2011 — Germini, F., L'Area Ex Fiat a Gubbio., *Bollettino di archeologia online*, www.archeologia.beniculturali.it, 2012, 2-3, 105-120.

Gervasini 2005 — Gervasini, L., La ceramica a pareti sottili, *La ceramica e i materiali* 2005: 279-310.

Giannichedda 2014 — Giannichedda, E., Chi ha paura dei manufatti? Gli archeologia hanno paura dei manufatti?, *Archeologia medievale*, 2014, XLI: 79-93.

Giordani 1992 — Giordani, N., I materiali di età classica, *La ceramica a Faenza nel Trecento. Il contesto della Cassa Rurale ed Artigiana*, Museo Internazionale delle Ceramiche in Faenza, 1992: 34-43.

Giovannini et al. 1997 — Giovannini, A., Mandruzzato, L., Maselli Scotti, F., Mezzi, M.R., Ventura, P., Recenti scavi nelle necropoli aquileiesi, *Aquileia Nostra*, Associazione nazionale per Aquileia, 1997, LXVIII: 73-198.

Girardi Jurkić, Džin 2003 — Girardi Jurkić, V., Džin, K., *Sjaj antičkih nekropola Istre*, AMI, Pula, 2003.

Giuliodori 2014	Giuliodori, M., Sjeveroitalska tera sigilata iz luka rimske Anconae: preliminarni rezultati, *III. Međunarodni arheološki kolokvij "Rimske keramičarske i staklarske radionice. Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru"*, knjiga sažetaka, 2014: 66.
Glavaš, I. 2014	Glavaš, I., *Vojno značenje cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji za principata*, doktorski rad, Sveučilište u Zadru, Poslijediplomski doktorski studij humanističkih znanosti, 2014.
Glavaš, V. 2009	Glavaš, V., Crkva sv. Filipa i Jakova u Svetom Jurju - rezultati novih istraživanja, *Senjski zbornik,* 2009, 36: 67-82.
Glavaš, V. 2010	Glavaš, V., Prometno i strateško značenje prijevoja Vratnik u antici, *Senjski zbornik,* 2010, 37: 5-18.
Glavičić, A. 1966	Glavičić, A., Arheološki nalazi iz Senja i okolice I., *Senjski zbornik,* 1966, 2: 383-426.
Glavičić, A. 1967-1969	Glavičić, A., Arheološki nalazi iz Senja i okolice II., *Senjski zbornik,* 1970, 3: 5-45.
Glavičić, A. 1970	Glavičić, A., Arheološki nalazi iz Senja i okolice III., *Senjski zbornik,* 1970, 4: 45-70.
Glavičić, A. 1973	Glavičić, A., Izvještaj arheološkog iskapanja na Šteli u Senju 1972. g., *Senjski zbornik,* 1973, 1: 447-464.
Glavičić, A., Dukat 1975	Glavičić, A., Dukat, Z., Numizmatičke vijesti iz Senja i okolice, *Senjski zbornik,* 1975, 6: 167-198.
Glavičić, M. 1993	Glavičić, M., Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu proučavanju poleogeneze i urbanističkog razvoja Senije, *Radovi FFZd,* 1993, 32: 79-104.
Glavičić, M. 1994	Glavičić, M., Natpisi antičke Senije, *Radovi FFZd,* 1993/94, 33: 55-82.
Glavičić, M. 1995a	Glavičić, M., Izvješće o arheološkom nadzoru i zaštitnom istraživanju na prostoru izgradnje školske športske dvorane u Senju, *Senjski zbornik,* 1995, 22: 29-80.
Glavičić, M. 1995b	Glavičić, M., Izvješće o provedenim sondažnim arheološkim istraživanjima pri uređenju pločnika u ulici P. Rittera Vitezovića i I. Hreljanovića tijekom veljače i ožujka 1995, *Senjski zbornik,* 1995, 22: 1-28.
Glavičić, M. 1996	Glavičić, M., Tri rimskodobna natpisa iz Senja, *Senjski*

zbornik, 1996, 23: 19-34.

Glavičić, M. 2009 — Glavičić, M., Magistrati i uglednici Arbe, *Senjski zbornik*, 2009, 36: 57-66.

Glicksman 2005 — Glicksman, K., Internal and external trade in the Roman province of Dalmatia, *Opuscula archeologica*, 2005, 29: 189-230.

Glogović 1982 — Glogović, D., Predmeti iz starijeg željeznog doba iz grobova na Kavaneli kraj Osora, *Arheološka istraživanja Cres* 1982: 33-42.

Glogović 1989 — Glogović, D., Nalazi iz okolice Baške na otoku Krku, *Arheološka istraživanja Krk* 1989: 97-102.

Gluščević 1989 — Gluščević, S., Antička keramika s otoka Paga, *Arheološka istraživanja Krk* 1989, 13: 73-87.

Gluščević 1990 — Gluščević, S., Rimska nekropola u Kaljskoj ulici, *Diadora*, 1990, 12: 107-194.

Gluščević 1994 — Gluščević, S., Brodolomi na Jadranu u antici i srednjem vijeku, *Adrias*, 4-5, 1994: 13-28.

Gluščević 2004 — Gluščević, S., Hydroarchaeological excavations and the discovery of the third sewn Liburnian ship - Seriliae in the roman harbour of Zaton near Zadar, *Archaeologia Maritima Mediterranea*, 2004, 1: 41-52.

Gluščević 2009 — Gluščević, S., The Roman Shipwreck from the 1st century AD at Grebeni by the island of Silba (Preliminary results), *Archaeologia Maritima Mediterranea*, 2009, 6: 69-88

Godineau 1968 — Godineau, C., *La cermique aretine lisse, La cermique aretine lisse. Fouilles del l'Ecole francaise de Rome a Bolsena (Poggio Moscini) 1962-1967*, suppl. 6., E. De Boccard, Paris, 1968.

Goggioli, Valenti 2010 — Goggioli S., Valenti M, Buonconvento, Santa Cristina in Caio, *Notiziario della Soprintendenza per i beni archeologici della Toscana*, (2009) 2010, 5: 93-111.

Goss 1988/89 — Goss, V., Vinodolski teritorij i njegova prostorna organizacija, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 1988/89, 12-13: 91-95.

Grainger 2014 — Grainger, S., *Garum*, *liquamen* and *muria*: a new approach to the problem of definition, *Fish & ships : production et commerce des "salsamenta" durant l'Antiquité. Actes de l'atelier doctoral*, Rome, 18-22

juin 2012, E. Botte, V. Leitch (eds.), Paris - Errance, Aix-en-Provence - Centre Camille Jullian, 2014: 37-46.

Grataloup 1986 — Grataloup, C., Les ceramiques a parois fines de la rue des Farges (Lyon), *S.F.E.C.A.G.*, 1986: 47-50.

Graue 1974 — Graue, J., *Die Graberfelder von Ornavasso*, Buske Verlag, Hamburg, 1974.

Greene 1979 — Greene, *K., The Pre-Flavian Fine Wares, Report on the Excavations at Usk 1965-1976*, University of Wales Press, Cardif, 1979.

Gregl 2009 — Gregl, Z., O importu panonske keramike ukrašavane pečatima u Dalmaciju, *Jurišićev zbornik* 2009: 198-205.

Gregl, Lazar 2008 — Gregl, Z., Lazar, I., *Bakar, staklo iz rimske nekropole*, Arheološki muzej u Zagrebu, 2008.

Gregoratti 2015 — Roman Traders as a Factor of Romanization in Noricum and in the Eastern Transalpine Region, *Processes of Cultural Change and Integration in the Roman world*, S.T. Roselaar (eds.), Brill, Leiden, 2015: 239-252.

Gregoratti 2015a — Gregoratti, L., Aquileian Families in Pannonia and Upper Moesia, The Danubian Lands between the Black, Aegean and Adriatic Seas (7th Century BC-10th Century AD), Proceedings of the Fifth International Congress on Black Sea Antiquities, G.R.Tsetskhladze, A.Avram, J.Hargravethe (eds.), Archaeopress, Oxford, 2015: 219-222.

Gualandi Genito 1973 — Gualandi Genito, M.C., Una fabbrica di fittili nella Bononia augustea: l'officina di Hilario, *Atti e memorie della Deputazione di storia patria per le province di Romagna*, n.s., 1973, 24: 265-313.

Haltern 1909 — Loeschcke, S. *Keramische Funde in Haltern: Ein Beitrag zur Geschichte der augusteischen Kultur in Deutschland*, Aschendorff, 1909.

Haltern 1943 — Oxé, A., Die Halterner Sigillatafunde seit 1925, *Bodenaltertümer Westfalens*, 1943, 6: 15-76.

Hanson 1997 — Hanson, W. S., Forces of change and methods of control, *Dialogues in Roman Imperialism* 1997: 67-80.

Hanut 2004 — Hanut, F., La terre sigillée italique et les horizons augustéens dans le nord de la Gaule, *Early Italian Sigillata* 2004: 157-203.

Hayes 1973	Hayes, J.W., *Roman pottery from the South Stoa at Corinth*, Hesperia, Athens, 1973, XLII, 4: 416-470.
Hayes 1983	Hayes, J. W., *The Villa Dionysos Excavations, Knossos: The Pottery, The Annual of the British School at Athens*, British School at Athens, 1983, 78: 97-169.
Hayes 1985	Hayes, J. W., Sigillate orientali, *Atlante delle forme ceramiche* II, 1985: 1-96.
Hayes 1991	Hayes, J.W., *Paphos III. The Hellenistic and Roman Pottery*, Nicosia, 1991.
Hayes 1997	Hayes, J.W., *Handobbok of Mediterranean roman pottery*, British Museum Press, 1997.
Hayes 2008	Hayes, J.W., *The Athenian Agora 32. Fine-ware imports*, Princeton, 2008.
Horvat 1997	Horvat, J., *Sermin. Pazgodovinska in zgodnjerimska naselbina v severozahodni Istri*, Založba ZRC, 1997.
Horvat 2010	Horvat, J., *Nauportus*. DEDI - digitalna enciklopedija naravne in kulturne dediščine na Slovenskem, http://www.dedi.si/dediscina/110-nauportus.
Horvat 2012	Horvat, J., Skupek keramike iz prve polovice 1. stoletja iz Navporta, *Emona: med Akvilejo in Panonijo*, I. Lazar, B. Županek eds., Kopar, 2012: 273–299.
Horvat, Bavdek 2009	Horvat, J., Bavdek, A., *Okra. Vrata med Sredozemljem in Srednjo Evropo*, ZRC Sazu Ljubljana, 2009.
Horváth, Tokai, Tóth 2012	Horvát, L., Tokai Z. M., Tóth, G., Kora császárkori temető Alsópáhokon (Zala megye) (Rövid beszámoló) / Excavation report on an Early Imperial period cemetery at Alsópáhok, Zala County 2009 Field Service for Cultural Heritage Yearbook and Review of Archaeological Investigations, Kvassay J. Szerk (eds.), Budapest, 2012: 163-222.
Hrvatska opća enciklopedija 2004	*Hrvatska opća enciklopedija*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2004, sv. 6.
Il complesso dell'ex vescovado a Rimini 2005	*Il complesso edilizio di età romana nell'area dell'ex vescovado a Rimini*, L. Mazzeo Saracino (ed.), All'Insegna del Giglio, Firenze, 2005.
Ilakovac 1968	Ilakovac, B., Keramika iz antičkog broda potonulog kod Paklenih otoka, *Diadora*, 1968, 4: 183-200.
Imamović 1977	Imamović, E., Antički kultni i votivni spomenici na

području Bosne i Hercegovine, Veselin Masleša, Sarajevo, 1977.

Inglieri 1938 — Inglieri, R. U., Zara - Tombe romane di Jadera, *Notizie degli Scavi di Antichità*, Accademia dei Lincei, Roma, 1938, 14: 302-308.

Istenič 1988 — Istenič, J., Kuhinjsko posuđe egejskih tipova na nalazištu Rodik – nekropola pod jezerom, *Diadora*, 1988, 10: 99-110.

Istenič et al. 2003 — Istenič, J., Daszkiewicz, M., Scheider, G., Local production of pottery and clay lamps at Emona (Italia, Regio X), *RCRF*, 2003, 38: 83-91.

Istenič, Plesničar Gec 2001 — Istenič, J., Plesničar-Gec, Lj., A pottery kiln at Emona, *RCRF*, 2001, 37: 141-146.

Istenič, Schneider 2000 — Istenič, J., Schneider, G., Aegean cooking ware in the eastern Adriatic, *RCRF*, 96, 2000: 341-348.

Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 — Schindler Kaudelka, E., Fastner, U., Gruber, M., *Italische Terra Sigillata mit Appliken in Noricum*, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 2001.

Ivčević 2006 — Ivčević, S., Le fibule salonitane del primo periodo della romanizzazione, *Aquileia e Spalato* 2006: 211-238.

Jakšić, Novak 2009 — Jakšić, N., Novak, N, Il battistero paleocristiano a Bescanuova (Baška) sull'isola di Veglia, *HAM*, 2009, 15/2: 403-410.

Janeš 2014 — Janeš, A., Nove spoznaje o utvrdi Lopar u Novom Vinodolskom, *Vinodolski zbornik*, 2014, 15: 7-30.

Jelinčić 2003 — Jelinčić, K., Rimska keramika iz Iloka, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 2003, 20: 79-88.

Jelinčić Vučković 2015 — Jelinčić Vučković, K., *Rimsko selo u provinciji Gornjoj Panoniji: Virovitica Kiškorija Jug*, Monographiae Instituti Archaeologici 7, Institut za arheologiju, Zagreb, 2015.

Jelinčić, Perinić Muratović 2008 — Jelinčić, K., Perinić Muratović, Lj., Novi arheološki nalazi iz Postira, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 2010, 27: 177-216.

Jorio 1987 — Jorio, S., Terra sigillata, *Sub ascia* 1987, Panini, 1987: 160-168.

Jorio 1991 — Jorio, S., Terra sigillata, *Scavi MM3* 1991, 3.2: 57-88.

Juračić et al.1999 — Juračić, M., Benac, Č., Crmarić, R., Seabed and Surface Sediment Map of the Kvarner Region, Adriatic Sea, Croatia (Lithological Map, 1:500,000), *Geologia Croatica*, 1999, 52/2: 131-140.

Jurišić 1989 — Jurišić, M., Arheološki nalazi u podmorju Krka, Raba, Paga i Hrvatskog primorja, *Arheološka istraživanja Krk* 1989: 103-110.

Jurišić 1997 — Jurišić, M., *Antički pomorski promet na Jadranu tijekom 1. i 2. stoljeća*, doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, 1997.

Jurišić 2000 — Jurišić, M., *Ancient shipwreaks of the Adriatic. Maritime transport during the first and second centuries AD*, BAR, Archaeopress, Oxford, 2000.

Jurišićev zbornik 2009 — *Jurišićev zbornik. Zbornik radova u znak sjećanja na Marija Jurišića*, Hrvatski restauratorski zavod, Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru, 2009.

Jurkić Girardi 1973 — Jurkić Girardi, V., Istraživanje dijela rimske inzule na usponu Frana Glavinića broj 6, *Histria archaeologica*, Pula, VI, 2, 1973.

Kamenjarin 2011 — Kamenjarin, I, Fina kuhinjska keramika, *Antički Sikuli* 2011: 65-72.

Karavanić 1992 — Karavanić, I., Prijedlog osnovnoga strukovnog nazivlja za srednji i mlađi paleolitik, *Opuscula archaeologica* 1992, 16: 15-35.

Kenrick 1985 — Kenrick, Ph. M., *Excavations at Sidi Khrebishi, Benghazi (Berenice), III.1: The Fine Pottery*, Suppl. *Lybia Antiqua*, 3, 1985.

Kenrick 1987 — Kenrick, Ph. M., „Tripolitanian Sigillata“: a response, *Lybian studies*, 1987, 18: 88.

Kenrick 2000 — Kenrick, P. M., Stamped sigillata from norther Italy: patterns of distribution, *Produzione ceramica* 2000: 47-52.

Kenrick 2004 — Kenrick, P. M., Signatures on Italian sigillata: a new perspective, *Early Italian Sigillata* 2004: 253-262.

Kiiskinen 2013 — Kiiskinen, H., *Production and Trade of Etrurian Terra Sigillata pottery in Roman Etruria and beyond between c. 50 BCE and c. 150 CE,* Painosalama, Turku, 2013.

Kirigin 1994 — Kirigin, B., Grčko-itlaske amfore na Jadranu,

Arheološki vestnik, 1994, 45: 15-24.

Kirigin 2000 — Kirigin, B., Alto-adriatico vases from dalmatia, *Adriatico tra 4 e 3 sec. a. C. Vasi alto-adriatici tra Piceno, Spina e Adria.* Atti del Convegno di Studi, Ancona, 20-21 giugno 1997, Roma, L'Erma di Bretschneider, 2000.

Kirigin 2010 — Kirigin, B., Palagruža: Diomedov otok ili uvod u početne veze Dalmacije s antičkim grčkim svijetom, *Antički Grci* 2010: 106-109.

Kirigin et al. 2009 — Kirigin, B., Johnston, A., Vučetić, M., Lušić, Z., Palagruža - the Island of Diomedes - and Notes on Greek Navigation in the Adriatic, *A Connecting Sea: Maritime Interaction in Adriatic Prehistory*, S. Forenbaher (ed.), BAR International Series 2037, Archaeopress, Oxford, 2009: 137-155.

Klodis 1885 — Klodis, A. R., Die Ausgrabungen auf Ossero, *Mittheilungen der KK–Central Kommission*, 1885, XI: I-VII.

Knez 1992 — Knez, T., *Novo Mesto II: keltsko-rimsko grobišče*, Dolenjski muzej, Novo mesto, 1992.

Kobler 1896 — Kobler, G., *Memorie per la storia della liburnica città di Fiume*, LINT, Trieste, 1896.

Kolak 2012 — Kolak, T., Antička putna postaja u Žutoj Lokvi, *Modruški zbornik*, 2012, 6: 17-28.

Koncani Uhač 2008 — Koncani Uhač, I., Poluotok uronjen u more. Podmorska arheologija južne Istre u antici, katalog izložbe, AMI, Pula, 2008.

Konestra 2014 — Konestra, A., La ceramica dai corredi funerari della necropoli Kurilovo, *Rimske keramičarske i staklarske radionce* 2014: 259-277.

Konestra 2015 — Keramika s Foruma *Municipia Flavia Fulfinuma* (otok Krk, Hrvatska) – istraživanja 2007. – 2013. g., *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, Zagreb, 2015: 147-214.

Konestra 2015a — Konestra, A., Ricerche nei musei della Liburnia settentrionale (Quarnero, Croazia): potenzialità, nuove attestazioni e aggiornamenti sulla diffusione di alcune tipologie ceramiche, *Scavare nei Musei. Elementi di novità e questioni di metodo, incontro di studio Aquileia*, 7 giugno 2013, *Quaderni friulani di*

archeologia, 2015, XXV (1): 117-122.

Koščević 1980 — Koščević, R., *Antičke fibule s područja Siska*, Institut za arheologiju, Zagreb, 1980.

Koščević 1991 — Koščević, R., *Antička bronca iz Siska*, Institut za arheologiju, Zagreb, 1991.

Koščević, Makjanić 1995 — Koščević, R., Makjanić, R., *Siscia. Panonia superior. Finds and Metalwork Production. Terra Sigillata*, Tempus Reparatum, BAR, Archeopress, Oxford, 1995.

Kozličić 1990 — Kozličić, M., *Historijska geografija istočnog Jadrana u starom vijeku*, Književni krug, Split, 1990.

Kozličić, Bratanić 2006 — Kozličić, M., Bratanić, M., Ancient Sailing Routes in Adriatic, *Putovi antičkog Jadrana* 2006, 107-118.

Križek 1961 — Križek, F., Vasa arretina, *RCRF*, 1961, 3: 35-43.

Kujundžić 1982 — Kujundžić, Z., *Poetovijske nekropole*, Ljubljana, 1982.

Kurilić 1994 — Kurilić, A., Latinski natpisi antičkog, kasnoantičkog i ranosrednjovjekovnog razdoblja na otoku Pagu i zadarsko-šibenskom otočju, *Radovi HAZU Zadar*, 1994, 36: 191-246.

Kurilić 2006 — Kurilić, A., Recent epigraphic finds from the Roman province of Dalmatia, *Dalmatia. Research in the Roman Province 1970-2001. Papers in honour of J. J. Wilkes*, D. Davison, V. Gaffney, E. Marin (eds.), Archaeopress, Oxford, 2006: 133-147.

Kurilić 2008 — Kurilić, A., *Ususret Liburnima*, Odjel za povijest Sveučilišta u Zadru, 2008.

Kurilić 2010 — Kurilić, A., Komemoratori i pokojnici s liburnskih cipusa: tko su, što su i odakle su?, *Asseria*, 2010, 8: 131-274.

Kurilić 2012 — Kurilić, A., Roman Naval Bases at the Eastern Adriatic, *Histria Antiqua*, 2012, 21: 113-122.

Kurilić, Serventi 2015 — Kurilić, A., Serventi. Z., Natpis Gaja Kornelija s Ilovika i Cornelii u Liburniji, *Opuscula archaeologica*, 2013/2014 (2015), 37/38: 219-247.

La ceramica e i materiali 2005 — *La ceramica e i materiali di età romana. Classi, produzioni, commerci e consumi*, Gandolfi, D. (ed.), Bordighera, 2005.

La Graufesenque 1979 — *La Graufesenque: atelier de céramique gallo-romain*, A. Vernhet (ed.), Musée Saint-Raymond , Millau, 1979.

La via delle anime 2010 — *La via delle anime. Sepolture di epoca romana da Riva del Garda*, C. Bassi, A. Granata, R. Oberosler (eds.), Museo Riva del Garda, 2010.

La villa romana di Cassana 1978 — *La villa romana di Cassana. Documenti archeologici per la storia del popolamento rustico*, catalogo della mostra, Calderini, 1978.

Lamboglia 1943 — Lamboglia, N., Recensione a C. Simonett «Tessiner Graberfelder», *Rivista di Studi Liguri*, 1942-43, 8-9: 163-194.

Lamboglia 1950 — Lamboglia, N., *Gli scavi di Albintimiluim e la cronologia della ceramica romana, parte prima, campagne di scavo 1938-1940*, Istituto internazionale di studi liguri, Collezione di Monografie preistoriche e archeologiche, Bordighera, 1950.

Lasfargues, Picon 1982 — Lasfargues, J., Picon, M., Die chemischen Untersuchungen., *Die unverzierte Terra Sigillata aus Haltern-Aschendroff,* von Schnurbein, S., Munster, 1982: 2-23.

Lavizzari Pedrazzini 1985 — Lavizzari Pedrazzini, M. P., Bicchieri »tipo Aco«, *Angera romana* 1985: 373–387.

Lavizzari Pedrazzini 1987 — Lavizzardi Pedrazzini, M.P., *Ceramica romana di tradizione ellenistica in Italia settentrionale. Il vasellame «tipo Aco»,* Pubblicazioni della Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università di Pavia 42, Firenze, 1987.

Lavizzari Pedrazzini 1989 — Lavizzardi Pedrazzini, M.P., Il vasaio norditalico Clemens: proposta per l'ubicazione dell'officina, *Antichità Altoadriatiche* 35, 1989: 281-292.

Lavizzari Pedrazzini 1995 — Lavizzari Pedrazzini, .P., Il deposito di Montirone (Abano), *Quaderni di archeologia del Veneto*, 1995, XI: 109-166.

Lavizzari Pedrazzini 1998 — Lavizzari Pedrazzini, M. P., Produzioni e commerci in Italia settentrionale, *Optima via* 1998: 271-281.

Lavizzari Pedrazzini 2003 — Lavizzardi Pedrazzini, M.P., Divagazioni sull'ellenismo padano: le coppette di Altino, *Altino preromana e romana* 2003: 207-225.

Lavizzari Pedrazzini 2004 — Lavizzardi Pedrazzini,M.P., La terre sigilee en Italie du Nord, *Early Italian Sigillata* 2004: 263-269

Lavizzari Pedrazzini 2005	Lavizzardi Pedrazzini, M.P., La ceramica arretina in Italia settentrionale, *Athenaeum. Studi di letteratura e storia dell'antichità*, 2005, 93: 619-630.
Le fornaci del Vingone 2006	*Le fornaci del Vingone a Scandicci. Un impianto produttivo di età romana nella valle dell'Arno*, E.J. Shepherd, G. Capecchi, G. de Marinis, F. Mosca, A. Patera (eds.), Soprintendenza per i Beni Archeologici della Toscana, Comune di Scandicci, 2006.
Lepri 2011	Lepri, B., Vetro, *Scoppieto II* 2011: 395-438.
Lewit 2011	Lewit, T., Dynamics of fineware production and trade in the 1st to 7th centuries AD: The puzzle of supra-regional exporters, *Journal of Roman Archaeology*, 2011, 24: 313-332.
Lindhagen 2009	Lindhagen, A., The transport amphoras Lamboglia 2 and Dressel 6A: a central Dalmatian origin?, *Journal of Roman Archaeology*, 2009, 22: 83-108.
Lipovac 1991	Lipovac, G., Razmatranje o problemima antičkog bedema grada Krka: povodom novih nalaza, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* 1991, 8: 37-46.
Lipovac Vrkljan 2007	Lipovac Vrkljan, G., *Ad turres - Crikvenica, keramičarska radionca Seksta Metilija Maksima*, Crikvenica, 2007.
Lipovac Vrkljan 2007a	Lipovac Vrkljan, G., Otkriće lokalne rimske keramičarske radionice u Crikvenici, *AIA*, 2007., III: 83-87.
Lipovac Vrkljan 2009	Lipovac Vrkljan, G., L'officina ceramica di Crikvenica, *Olio e pesce* 2009: 309-314.
Lipovac Vrkljan 2011	Lokalna keramičarska radionica Seksta Metilija Maksima u Crikvenici – Crikveničke amfore ravnog dna, *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2011: 3-18.
Lipovac Vrkljan et al. 2013	Lipovac Vrkljan, G., Ožanić Roguljić, I., Konestra, A.,Tappi d'anfora dall'officina ceramica di Crikvenica, *Quaderni Friulani di Archeologia*, XXII/XXIII-2012/2013: 129-135.
Lipovac Vrkljan et al. 2014	Lipovac Vrkljan, G., Šiljeg, B., Ožanić Roguljić, I., Konestra, A., Kostešić, I., Šegvić, N., Projekt „Arheološka topografja otoka Raba: rezultati terenskog pregleda poluotoka Lopara u 2013. godini“, *AIA*, 2014, X: 202-208.

Lipovac Vrkljan, Konestra 2015	Lipovac Vrkljan, G., Konestra, A., Projekt „Arheološka topografija otoka Raba“: rezultati terenskog pregleda na području Grada Raba u 2014. godini i izložba „Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara“, *AIA*, 2015, XI: 128-132.
Lipovac Vrkljan, Ožanić Roguljić 2013	Lipovac Vrkljan, G., Ožanić Roguljić, I., Distribucija crikveničke keramike kao prilog poznavanju rimskog gospodarstva, *Senjski zbornik*, 2013, 40: 255-270.
Lipovac Vrkljan, Starac R. 2007	Lipovac Vrkljan, G., Starac, R., Soline - uvala Sv. Petra (otok Krk), *AIA*, Zagreb, 2007, III: 97-98.
Lipovac Vrkljan, Starac, R. 2014	Lipovac Vrkljan, G., Starac, R., Antička mikrotopografija Hrvatskog primorja, *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2014: 93-105.
Lipovac Vrkljan, Šiljeg 2010	Lipovac Vrkljan, G., Šiljeg, B., Podšilo, zaštitno arheološko istraživanje rimske keramičarske peći 2009, *AIA*, VI, 2010: 64-69.
Lipovac Vrkljan, Šiljeg 2011	Lipovac Vrkljan, G., Šiljeg, B., Crikvenica - Ad turres: rezultati četvrte godine sustavnih arheoloških istraživanja rimske keramičarske radionice na lokalitetu „Igralište“, *AIA*, VI, 2011: 70-75.
Lipovac Vrkljan, Šiljeg 2012	Lipovac Vrkljan, G., Šiljeg, B., Prilog antičkoj topografiji otoka Raba - rimska keramičarska peć na Loparu, *Senjski zbornik*, 2012, 39: 5-33.
Locarno 1979	Donati, P. et al., *Locarno. La necropoli romana di Soldun*o, Bellinzona, 1979.
Lohner-Urban 2009	Lohner-Urban, U., *Untersuchungen im römerzeitlichen Vicus von Kalsdorf bei Graz*, Phoibos Verlag, Wien, 2009.
Lopez Mullor 1989	Lopez Mullor, A., *Las ceramicas romanas de paredes finas en Cataluna*, Deputacio de Barcelona, 1989.
Loron 2001	*Loron (Croatie): un grand centre de production d'amphores à huile istriennes , Ier-IVe S. P.C.*, Tassaux, F., Matijašić, R., Kovačić, V., Institut Ausonius, Bordeaux, 2001.
Lulić 2015	Lulić, J., Theorizing Romanization. Cognition and Cultural Change in Roman Provinces: A Case of Religious Change in Roman Dalmatia, *Processes of Cultural Change and Integration in the Roman World*, Saskia T. Roselaar (ed.), Brill, Leiden-Boston, 2015: 20-38

Lund 2002 — Lund, J., Italian-made fine wares and cooking wares in the eastern Mediterranea before the time of August, *Early Italian Sigillata* 2004: 3-15.

Luni 2004 — Luni, M., I Greci nel kolpos Adriatico, Ankon e Numana, *I greci in Adriatico 2*, L. Braccesi, M. Luni (eds.), L'Erma di Bretschneider, Roma, 2004: 11-56

Luni 2009 — Luni, M., Le coste dell'Adriatico in età classica ed i traffici con Grecia e Megna Grecia, *La Dalmazia e l'altra sponda*. *Problemi di* archaiologhìa *Adriatica*, L. Braccesi, S. Graciotti (eds.), Leo S. Olschki, Firenze, 1999: 13-40.

Lutazzi 1998 — Lutazzi, A., *Fictilia et lateres. Attività manifatturiere nell'alta valle del Sacco dall'età repubblicana all'altomedioevo*, Antiquarium comunale, Gruppo archeologico toleriense, 1998.

Lyne 2006 — Lyne, M., *Roman Ships' fittings from Richborough*, http://www.classis-britannica.co.uk/menu/shipping/shipping.htm, 1996.

Lyon I 1996 — Desbat, A., Genin, M., Lasfagues, J., *Les productions des ateliers de potiers antiques de Lyon. 1er partie: Les ateliers précoces*, *Gallia*, CNRS Éditions, Paris, 1996, 53: 1-249

Ljubić 1882a — Ljubić, Š., Arkeologičko izkapanje u Bakru (I), *VAMZ*, 1882, vol. 4. n.1, 1-9.

Ljubić 1882b — Ljubić, Š., Arkeologičko izkapanje u Bakru (II), *VAMZ* , 1882, vol. 4. n.1, 48-54.

Ljubić 1882c — Ljubić, Š., Arkeologičko izkapanje u Bakru (III), *VAMZ* , 1882, vol. 4. n.1, 66-77.

Ljubić 1884 — Ljubić, Š., Baška na otoku Krku, *VAMZ* , 1984, 6: 71-74.

Ljubić 1889 — Ljubić, Š., Crtice iz moga putovanja po južnoj strani gornje Krajine ili gospićko-otočke pukovnije, *VAMZ*, 1889, 11: 104-109.

Ljubović 2008 — Ljubović, B., Arheološka istraživanja na prostoru bivšeg Vrta Olivieri u Senju, *Senjski zbornik*, 2008, 35: 279-292.

Ljubović 2010 — Ljubović, B., *Senjsko pomorstvo kroz povijest*, katalog izložbe, Gradski muzej Senj, 2010.

Maetzke 1959 — Maetzke, G. Notizie sulla esplorazione della fornace di

CN. ATEIVS in Arezzo, *RCRF*, 1959, 2: 25-27.

Maggi 2001 — Maggi, P., La ceramica fine da mensa, *Loron* 2001: 127-175.

Maggi 2006 — La distribuzione delle sigillate di produzione orientale nell'arco Adriatico nord-orientale: problemi di metodo, *Putovi antičkog Jadrana* 2006: 179-194.

Maggi 2007 — Maggi, P., Terra sigillata italica, *Trieste antica 2007*: 33-38.

Maggi, Marion 2011 — Maggi, P., Marion, Y., Le produzioni di anfore e di terra sigillata a Loron e la loro diffusione, *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2011: 175-187.

Maggi, Starac, A. 2000 — Maggi P., Starac A., Rinvenimenti di terra sigillata e di altre ceramiche fini di produzione orientale in Istria, *RCRF*, 2000, 36: 349-357.

Maioli 1972-1973 — Maioli, M.G., Vasi a pareti sottili grigie dal Ravennate, *RCRF*, 1972-1973, 14-15: 106-124.

Maioli 1987 — Maioli, M. G., I materiali romani della stipe di Villa di Villa (Treviso): le ceramiche, *Archeologia Veneta*, 1987, X: 71-86.

Maioli 1998 — Maioli, M. G., Produzioni ceramiche e fornace di epoca romana nel territorio ravennate, *Le fornaci romane: produzione di anfore e laterizi con marchi di fabbrica nella Cispadana orientale e nell'Alto Adriatico. Atti delle Giornate internazionali di studio, Rimini, 16-17 ottobre 1993*, ed. Valeria Righini, Musei comunali Rimini, 1998: 19-27.

Makjanić 1982 — Makjanić, R., Reljefne šalice tipa "Sarius" iz Osora, *VAMZ*, Zagreb, 1982, 14-1: 49-54.

Makjanić 1983 — Makjanić, R., Istočna sigilata na Kvarnaru, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 1983, 1: 51-64.

Makjanić 1985 — Makjanić, R., Terra sigillata iz rimskih nekropola u Osoru i Bakru, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 1985, 2: 39-50.

Makjanić 1987 — Makjanić, R., Plain italian sigillata on the notheast Adriatic coast and at Sisak, *RCRF*, 1987, 25-26: 225-239.

Makjanić 1988 — Makjanić, R., Notes on Later Arretine and "Noth Italian" Plain Sigillata Supply, *Bulletin of the Institute of Archaeology*, University College London, 1988, 25:

55-65.

Malfitana 2004 — Malfitana, D., The Importation of Stamped Italian Sigillata to Cyprus, *Early Italian Sigillata* 2004: 109-115.

Manacorda 1993 — Manacorda, D., Appunti sulla bollatura in età romana, *The inscribed economy* 1993: 37-54.

Mantovani 2009 — Mantovani, V., I bicchieri in terra sigillata nord-italica decorata a matrice dello scarico di via Retratto ad Adria, *Padusa*, 2009, XLV, n.s.: 169-187.

Mantovani 2011 — Mantovani, V., *Aspetti della produzione dell'instrumentum domesticum di età romana ad Adria, alla luce dei rinvenimenti di via Retratto*, neobjavljena doktorska disertacija, Sveučilište u Padovi, 2011.

Mantovani 2011a — Mantovani, V., La terra sigillata decorata dello scarico di via Retratto ad Adria, *Quaderni Friulani di Archeologia*, XXI-2011:165-184.

Mantovani 2012 — Mantovani, V., Contesti abitativi e ceramica di età romana ad Adria, *Ceramica romana nella Puglia adriatica*, C. S. Fiorello (ed.), SEDIT, Bari, 2012: 217-240

Marabini Moevs 1973 — Marabini Moevs, M. T, *The roman thin walled pottery from Cosa (1948-1954)*, American Academy in Rome, 1973.

Marabini Moevs 1980 — Marabini Moevs, M. T., *Italo-megarian ware at Cosa. Aco in Northern Etruria: the workshop of Cusonius at Cosa*, American Academy in Rome, 1980.

Marabini Moevs 2006 — Marabini Moevs, M. T., *Cosa. The Italian Sigillata*, American Academy in Rome, Michigan University Press, 2006.

Marchesetti 1924 — Marchesetti, C., Isole del Quarnero. Ricerche Paletnologiche, Regione X (Venetia et Histria), *Notizie degli Scavi*, 1924, XXI: 121-148.

Mardešić 2009 — Mardešić, J., Neki primjerci istočnomediteranske keramike sa splitskog poluotoka, *Jurišićev zbornik* 2009: 261-266.

Margetić 1978-79 — Margetić, L., Plinio e le comunità della Liburnia, *Atti*, 1978-79, 9: 299-358.

Mariotti et al. 2006 — Mariotti, V., Massa, S., Ravasi, T., Cremona, dal fiume alla città: materiali da due scavi degli anni Ottanta,

Notiziario per i Beni Archeologici della Lombardia, Soprintendenza per i Beni Archeologici della Lombardia, 2006: 193-208.

Maritime Archaeology 2011 — *Maritime Archaeology and Ancient Trade in the Mediterranean*, D. Robinson, A. Wilson (eds.), University of Oxford, 2011.

Marochino 1982 — Marochino, I., *Grad Bakar kroz vijekove*, Gradski muzej Bakar, 1982.

Marohnić 2014 — Marohnić, J., Ulomak rimskog nadgrobnog spomenika iz Baške, *Krčki zbornik*, 2014, 70: 15-20.

Martin 1995 — Martin, A., Trento - palazzo Tabarelli. Ceramica a pareti sottili, *Materiali per Tridentum* 1995: 177-194.

Martin 2004 — Martin, A., Italian Sigillata in the East. Olympia: A Case Study, *Early Italian Sigillata* 2004: 67-70.

Martin 2006 — Martin, A., Italian Sigillata in the East: Two different models of supply (Ephesos and Olympia), *Old pottery in a new century* 2006: 175-187.

Martin Hernandez, Rodriguez Martin 2008 — Martin Hernandez, E., Rodriguez Martin, G., Paredas finas de Lusitania y del cuadrante noroccidental, *Ceramicas hispanorromanas. Un estado de la cuestion*, D. Bernal Casasola, A. Ribera i Lacoba (eds.), *RCRF*, 2008: 385-406

Maselli Scotti 1974-75 — Maselli Scotti, F., Ceramica nord italica dall'agro di Iulia Concordia, *Aquileia Nostra*, XLV-XLVI, 1974/75: 488- 502.

Maselli Scotti 1977 — Maselli Scotti, F., "Terra sigillata" da Stramare, *Atti e memorie della societa' istriana di archeologia e storia patria*, Trieste, 1977, LXXVII (XXV ns): 333-350.

Maselli Scotti 1980 — Maselli Scotti, F., Spunti per una ricerca sulla diffusione delle terre sigillate italiche nell'alto Adriatico, *Aquileia nostra* 51: 170-196.

Maselli Scotti 1984 — Maselli Scotti, Franca, La ceramica ad Aquileia. Il vasellame da mensa, *I musei di Aquileia. Antichità altoadriatiche*, Udine, 1984, XXIV: 39-69.

Massa 1997 — Massa, S., Terra sigillata, *Aeterna domus* 1997: 93-99.

Masseroli, Volontè 2000 — Masseroli, Volontè, Le produzioni cermiche di Cremona romana, *Produzione ceramica* 2000: 157-162.

Matejčić 1962 — Matejčić, R., Zaštitna iskapanja rimske arhitekture u

Selcima, *Jadranski zbornik*, Rijeka-Pula, 1962, V: 152-158.

Matejčić 1963 — Matejčić, R., Izvještaj o arheološkom iskapanju u gradu Krku, *Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske*, 1963, XII: 113-115.

Matejčić 1968 — Matejčić, R., Zaštitno iskopavanje liburnske nekropole na Gromačici kod Lopara na otoku Rabu, *Diadora*, 1968, 4: 75-83.

Matejčić 1968a — Matejčić, R., Monolog nad riječkim termama, *Dometi*, 1968, 1: 27-31

Matejčić 1974 — Matejčić, R., Predhistorijska nekropola Mišinac u Kastvu (pokusno istraživanje), *Liburnijske teme*, 1974, 1: 51-77.

Matejčić 1976 — Matejčić, R., Petnaest godina hidroarheoloških istraživanja u Kvarneru, *Pomorski zbornik*, 1976, 15: 345-36.

Matejčić, Orlić 1982 — Matejčić, R., Orlić, M., Rezultati prve faze hidroarheoloških istraživanja u Cresko-Lošinjskim vodama, *Arheološka istraživanja Cres* 1982: 161-169

Materiali per Tridentum 1995 — *Materiali per la storia urbana di Tridentum*, E. Cavada (ed.), Archeoalp, Provincia autonoma di Trento, 1995.

Matijašić 1983 — Matijašić, R., Cronografia dei bolli laterizi della figulina Pansiana nelle regioni adriatiche, *Mélanges de l'Ecole française de Rome. Antiquité*, Roma, 1983, 95-2: 961-995.

Matijašić 1988 — Matijašić, R., Arheološki podaci kao izvor za poznavanje ekonomske povijesti Istre u antici, *Historijski zbornik*, 1988, XLI (1): 41-59.

Matijašić 1989 — Matijašić, R., Rimske krovne opeke s radioničkim žigovima na području sjeverne Liburnije, *Arheološka istraživanja Krk* 1989, 13: 61-71.

Matijašić 1991 — Matijašić, R., *Campus Martius. Antička nekropola između Premanturske i Medulinske ulice u Puli (Istraživanje 1985-1986. godine)*, Monografije i katalozi, 8, Arheološki muzej Istre, 1991.

Matijašić 1995 — Matijašić, R., Commerci romani in Alto Adriatico, *Concordia e la X Regio. Giornate di studio in onore di Dario Bertolini. Portogruaro, 22–23 ottobre 1994*, P. Croce Da Villa, A. Mastrocinque (eds.), Padova, 1995: 289-294.

Matijašić 1998	Matijašić, R., *Gospodarstvo antičke Istre*, Zavičajna naklada "Žakan Juri", Pula, 1998.
Matijašić 2001	Matijašić, R., I porti dell'Istria e della Liburnia, *Strutture portuali e rotte marittime nell'Adriatico di età romana, Antichità alto adriatiche*, 2001, 46: 161-174.
Matijašić 2002	Matijašić, R.,*Uvod u latinsku epigrafiju*, Knjižnica Tabula, sv. 3, Filozofski fakultet u Puli, Pula 2002.
Matijašić 2006	Matijašić, R., La Liburnia settentrionale all'inizio del Principato: uno schizzo dell'organizzazione amministrativa e territoriale, *Putovi antičkog Jadrana* 2006: 81-87.
Matijević Sokol 1994	Matijević Sokol, M., Povijesna svjedočanstva o Senju i okolici. Antički izvori, *Senjski zbornik*, 1994, 21: 25 - 40.
Mattingly 1997b	Mattingly, M., Dialogues of Power and Experience in the Roman Empire, *Dialogues in Roman Imperialism* 1997: 7-26.
Mayet 1975	Mayet, F., *Les ceramiques a parois fines dans la peninsule Iberique*, Centre Pierre, Paris, 1975.
Mazzeo Saracino 1977	Mazzeo Saracino, L., Russi - Ravenna. Campagna di scavo 1971, *Notizie degli Scavi di Antichità*, Accademia dei Lincei, Roma, 1977, XXXI: 5-156.
Mazzeo Saracino 1979	Mazzeo Saracino, L., Un'inedita "Sariusschale" di Cattolica, *Rivista di Archeologia*, Giorgio Bretschbeider Editore, 1979, III: 86-92.
Mazzeo Saracino 1985	Mazzeo Saracino, L., Terra sigillata nord-italica, *Atlante delle forme ceramiche II* 1985: 175–230.
Mazzeo Saracino 2000	Mazzeo Saracino, L., Lo studio delle terre sigillate padane: problemi e prospettive, *Produzione ceramica* 2000: 31-45.
Mazzeo Saracino 2005	Mazzeo Saracino, L., Produzione, uso e circolazione di merci ad *Ariminium*: nuovi dati dallo studio dei materiali del complesso edilizio dell'ex Vescovado, *Il complesso dell'ex vescovado a Rimini* 2005: 95-100.
Mazzeo Saracino et al. 2000	Mazzeo Saracino, L., Morandi, N., Nannetti, M.C., La ceramica a vernice nera di Ariminum: produzione locale, rapporti produttivi e commerciali in base allo studio morfologico e archeo-metrico, *Produzione ceramica* 2000: 135-142.

McKenzie-Clark 2012 — McKenzie-Clark, J., The Supply of Campanian-Made Sigillata to the City of Pompeii, *Archaeometry*, 2012, 54-5: 796-820.

McKenzie-Clark 2012a — McKenzie-Clark, J., Vesuvian Sigillata at Pompeii, *Archaeological monographs of the British school at Rome* 20, London: British School at Rome, 2012.

Medini 1969 — Medini, J., Epigrafički podaci o munificencijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, *Radovi FFZd*, 1969: 45-74.

Medini 1978 — Medini, J., Etnička struktura stanovništva antičke Liburnije u svjetlu epigrafičkih izvora, *Materijali SADJ*, 15, Beograd, 1978: 67-85.

Medini 1987 — Medini, J., Gradski zid i pitanje urbanogareala antičkog Raba, *Rapski zbornik*, Rab, 1987: 171-174.

Menchelli 1994 — Menchelli, S., Le prodizioni ceramche della bassa valle dell'Arno, *Ceramica romana e archeometria* 1994: 205-215.

Menchelli 1997 — Menchelli, S., Terra sigillata pisana: forniture militari e "libero mercato", *RCRF*, 1997, 35: 191-198.

Menchelli 2004 — Menchelli, S., Ateian terra sigillata and import-export activities in north Etruria, *Early Italian Sigillata* 2004: 271-277

Menchelli 2005 — Menchelli, S., La terra sigillata, *La ceramica e i materiali* 2005: 155-168.

Menchelli et al. 2001 — Menchelli, S., Capelli, C., Del Rio, A., et al., Ateliers de ceramiques sigilees de l'Etrurie septentrionale maritime: donnees archeologiques et archeometriques, *RCRF*, 2001, 37, 89-105.

Mercando 1965 — Mercando, L., Falerone (Ascoli Piceno). Rinvenimento di tombe romane, *Notizie degli Scavi di Antichità*, Accademia dei Lincei, Roma, 1965, s. 8, vol. XIX, 253-273.

Mercando 1974d — Mercando, L., La necropoli romana di Portorecanati, *Notizie degli Scavi di Antichità*, Accademia dei Lincei, Roma, 1974.

Mercando 1979 — Mercando, L., Marche. Rinvenimenti di insediamenti rurali, *Notizie degli Scavi di Antichità*, Accademia dei Lincei, Roma, 1979, ser. VIII, vol. XXXIII, 89-296.

Miglbauer 1990 — Miglbauer, R., Die Gefasskeramik der Grabung wels

Marktgelande, *RCRF*, 1990.

Migotti 1994/95 — Migotti, B., Vrste i namjene ranokršćanskih zdanja u Dalmaciji, *Radovi Sveučilišta u Splitu*, 1994/95, 34: 113-144.

Miholjek 2007 — Miholjek, I., Podmorsko arheološko nalazište kod rta Sorinj na otoku Rabu, *Histria Antiqua*, 1997, 15: 377-384.

Miholjek, Mihajlović 2008 — Miholjek, I., Mihajlović, I., Lokalitet: Kvarnersko podmorje (uvala Kovčanje, otočić Zabodaski, hrid Bik, uvala Liski, rt Margarina, hrid Školjić, otok Oruda, Senjska vrata), n. 185, *HAG*, 2008, 5: 421-426.

Miholjek, Stojević 2012 — Miholjek, I., Stojević, I., Fine tableware and clay lamps from the seabed of Ortopla, *Opuscula Archaeologica*, 2012, 36-1: 143-174.

Mihovilić 2002 — Mihovilić, K., Grčki i helenistički nalazi u Istri i Kvarneru, *Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana*, Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog 24. do 26. rujna 1998. godine u Splitu, N. Cambi, S. Čače, B. Kirigin (eds.), Književni krug, Split, 2002, 499-519.

Mihovilić 2009 — Mihovilić, K., Daunijski askosi iz Nezakcija, *Histria archaeologica*, 2009, 40: 45-58.

Mihovilić 2014 — Mihovilić, K., *Histri u Istri*, katalog izložbe, AMI, Pula, 2014.

Mikl Curk 1971 — Mikl Curk, I., Proučavanje rimske keramike v Sloveniji in rezultati tega proučavanja, *Radovi sa Simpozijuma "Hronološka i tipološka determinacija rimske keramike u Jugoslaviji"*, Izdanja Muzeja grada Zenice II, Zenica, 1973: 59-68

Mikl Curk 1976 — Mikl Curk, I., *Poetovio 1*, Ljubljana, 1976.

Mikl Curk 1987 — Mikl Curk, I., Buying and selling pottery - An evidence from NW Yugoslavia, *RCRF*, 1987, 25/26: 403-408.

Mikl Curk 1992 — Mikl Curk, Iva, La ceramica italica e i trasporti verso il nord-est, *RCRF*, 1992, XXXI-XXXIII: 465-474.

Mikl Curk 2000 — Mikl Curk, I. Quantities, Possibilities and Probabilities: Some Experiences from the Research of the Roman Age in Slovenia, *Computing Archaeology for Understanding the Past. CAA 2000. Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology. Proceedings of the 28th Conference, Ljubljana, April 2000*, Stančič, Z., T. Veljanovski (eds.), Archaeopress,

Oxford, 2000: 63-68.

Mikl Curk 2006 — Mikl Curk, I., Sigillata, namizno in kuhinjsko posodje, *Emonski forum*, Ljudmila Plesničar Gec (ed.), Založba annales, Koper, 2006: 85-98.

Miletić, A. — Miletić, A., Saltus Tariotarum, *Opuscula archaeologica*, 2008 (2009), 32: 7-20.

Miletić, I. 2004 — Miletić, I., Arheološka topografija otoka Unije, *Histria Archaeologica*, 2004, 33: 195-265.

Miletić, Ž. 2006 — Miletić, Ž., Roman Roads along the eastern Adriatic, *Putovi antičkog Jadrana* 2006: 125-136.

Miletić, Ž. 2010 — Miletić, Ž., Burnum – vojničko središte provincije Dalmacije, *Nalazi rimske vojne opreme u Hrvatskoj*, Katalog izložbe, Zagreb, 2010: 113-142.

Milić 2003 — Milić, B., *Bakar. Drevni grad na valovima stoljeća*, Bakar, 2003.

Millet 1990 — Millet, M., *The Romanization of Britain*, Cambridge, 1990.

Minak 2005 — Minak, F., Ceramica a vernice nera, *Il complesso dell'ex vescovado a Rimini* 2005: 105-160.

Mirabella Roberti 1949 — Mirabella Roberti, M., Fiume. Necropoli di Piazza regina Elena, *Atti e memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria*, 1949, 1: 291-295.

Miše, Šešelj 2008 — Miše, M., Šešelj, L., Late Hellenistic and Early Roman Fine Pottery from sanctuaries of Diomedes in Dalmatia, *RCRF*, 2008, 40: 113-119.

Mlakar 1974 — Mlakar, Š., Zaštitno iskopavanje rimskih pepeonih grobova u Kringi 1960. godine, *Histria archaeologica*, 1974, 7: 31-56.

Mohorovičić 1971 — Mohorovičić, A., Novootkriveni nalazi antičkih terma, oratorija i starokršćanske bazilike u Gradu Krku, *Rad JAZU*, 1971, 360.

Montironi 1991 — Montironi, G., San Lorenzo in Campo (PS). Ceramica a pareti sottili: scarti di fornace, *Le Marche. Archeologia, storia territorio*, Istituto regionale per la pre-protostoria delle Marche, Arcevia, 1991: 173-178

Montironi 2014 — Montironi, G., Ceramica a pareti sottili, *Scavi di Suasa I. I reperti ceramici e vitrei della Domus dei Coiedii*, L. Mazzeo Saracino (ed.), Ante Quem, Bologna, 2014:

301-343.

Morandini 2000 — Morandini, F., Produzioni ceramiche di media eta' imperiale a Verona. Impianti produttivi e scarichi da vecchi ritrovamenti e recenti indagini, *Produzione ceramica* 2000: 163-172.

Moravček 2007 — Moravček, G., *Autocesta Rijeka - Zagreb. Cesta života*, Adamić, 2007.

Morel 1981 — Morel, J.-P., *Ceramique campanienne: les formes*, École française d'Athenes et de Rome, 1981.

Morel 1998 — Morel, J.P., L'etudes des ceramiques a vernis noir, entre archeologie et archeometrie, *Indagini archeometriche relative alla ceramica a vernice nera: nuovi dati sulla provenienza e la diffusine, Milano 22-23 novembre 1996*, Como, 1998: 9-22.

Mors Inmatura 2006 — *Mors inmatura. I Fadieni e il loro sepolcreto. Quaderni di archeologia dell'Emilia Romagna*, All'Insegna del Giglio, 2006.

Mrozewicz 2014 — Mrozewicz, L., Flavian municipal foundations in Dalmatia, *Within the Circle of Ancient Ideas and Virtues Studies in Honour of Professor Maria Dzielska*, Twardowska, K., Salamon, M., Sprawski, S., Stachura, M., Turlej, S. (eds.), Krakow, 2014: 209-217.

Mušič, Horvat 1997 — Mušič, B., Horvat, J., Nauportus - an Early Roman trading post at Dolge njive in Vrhnika. The resulst of geophysical prospecting using a variety of indipendent methods, *Arheološki vestnik*, 2007, 58: 219-283.

Naso 2000 — Naso, A., *I Piceni. Storia e archeologia delle Marche in epoca preromana*, Longanesi & c., Milano, 2000.

Nedeved 1990 — Nedeved, B., *Felix Arba: pregled povijesti i spomenika otoka Raba u rano rimsko doba*, Rab, 1990.

Nedved 1995 — Nedved, B., Srednje i južno velebitsko Podgorje u rimsko doba, *Paklenički zbornik*, 1995, 1: 223–228.

Novak 1979 — Novak, N., Komunikacije preko današnje riječke regije u prapovijesti i antici, *Pomorski zbornik*, 1979, 17: 469-485.

Novak 1993 — Novak, N., Starokršćanska Tarsatica, *Diadora*, 1993, 15: 175-204.

Novak 1995 — Novak, N., La topografia archeologica della cittavecchia di Fiume, *Atti*, 1995, XXV: 387-421.

Novak 2007-2008 — Novak, N., Prinos ranom kršćanstvu i urbanizmu Tarsatike, *Histria Archaeologica*, 2007-2008, 38-39: 169-196.

Novak, Brožić 1995 — Novak, N., Brožić, A., Starokršćanski kompleks na Mirinama u uvali Sapan kraj Omišlja na otoku Krku, *Starohrvatska prosvjeta*, 1991 (1995), 21: 29-54.

Novak, V. 1980 — Novak, V., Un vaso del tipo Sarius proveniente dal territorio di Aquileia, *Aquileia Nostra*, 1980, LI: 197-204.

Oberaden 1938/1942 — *Das Römerlager in Oberaden und das uferkastell in Beckinghausen an der Lippe*, Albrecht, Ch. (ed.), vol. 1, 2, Verlag Fr. Wilh. Ruhfus, Dortmund, 1938, 1942.

Oberosler 1995 — Oberosler, R., Ceramiche in terra sigillata, *Materiali per Tridentum* 1995: 271-357.

OCK 2000 — Oxe, A., Comfort, H., Kenrick, P.M., *Corpus Vasorum Arretinorum. A Catalogue of Signature, Shapes and Chronology of Italian Sigillata*, Dr. Rudolf Habelt GMBH, Bonn, 2000.

Olcese 1993 — Olcese, G., *Le ceramiche comuni di Albintimilium : indagine archeologica e archeometrica sui materiali dell'area del Cardine*, All'Insegna del Giglio, Firenze, 1993.

Olcese 1994a — Olcese, G., La produzione ceramica a Roma in epoca repubblicana e nella prima età imperiale: notizie preliminari sulle analisi di laboratorio, *Ceramica romana e archeometria* 1994: 237-245.

Olcese 1999 — Olcese, G., Le ceramiche fini del periodo II e alcuni problemi aperti nell'ambito della produzione ceramica di area padana, *S. Giulia di Brescia: gli scavi dal 1980 al 1992. Reperti preromani, romani e alto medievali*, Brogiolo G. P. (ed.), All'insegna Del Giglio, Firenze, 1999: 97-100.

Olcese 2003 — Olcese, G., *Ceramiche comuni a Roma e in area romana: produzione, circolazione e tecnologia (tarda eta' repubblicana - prima eta' imperiale)*, SAP, Mantova, 2003.

Olcese 2004 — Olcese, G., Italian terra sigillata in Rome and the Rome area: production, distribution and laboratiry analysis, *Early Italian Sigillata* 2004: 279-298.

Olcese 2011-2012 — Olcese, G., *Atlante dei siti di produzione ceramica*

(Toscana, Lazio, Campania e Sicilia) con le tabelle dei principali relitti del Mediterraneo occidentale con carichi dall'Italia centro meridionale (Immensa Aequora 2), All'Insegna del Giglio, Firenze, 2011-2012.

Olcese, Schneider 1999 — Olcese, G., Schneider, G., Analisi di laboratorio sulle ceramiche provenienti da s. Giulia, *S. Giulia di Brescia: gli scavi dal 1980 al 1992. Reperti preromani, romani e alto medievali*, Brogiolo G. P. (ed.), All'insegna Del Giglio, Firenze, 1999: 221-230

Old pottery in a new century 2006 — *Old pottery in a new century. Innovating Perspectives on Roman Pottery studies*, Atti del Convegno Internazionale di Studi, Catania, 22-24 Aprile 2004, D. Malfitanam J. Poblome, J. Lund (eds.), IBAM, L'erma di Bretschneider, Catania, 2006.

Olio e pesce 2009 — *Olio e pesce in epoca romana. Produzioni e commercio nelle regioni dell'alto Adriatico*. Atti del convegno (Padova, 16 febbraio 2007), S. Pesavento Mattioli, M.-B. Carre (eds.), Antenor quaderni, Edizioni Quasar, Roma, 2009.

Olujić 2007 — Olujić, B., Sustavno arheološko istraživanje lokaliteta Viničica kod Josipdola, *Modruški zbornik*, 2007, 1: 53–69.

Optima via 1998 — *Optima via. Atti del Convegno internazionale di studi, Postumia, storia e archeologia di una grande strada romana alle radici dell'Europa. Cremona 13-15 giugno 1996*, G. Sena Chiesa, E. A. Arslan (eds.), Cremona, 1998.

Orlić 1982 — Orlić, M., Podmorsko arheološko nalaziše Ilovik, *Arheološka istraživanja Cres,*1982: 153-159.

Orlić 1986 — Orlić, M., *Antički brod kod Ilovika*, Mala biblioteka Godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1984-85, 10/11.

Ortalli 1998 — Ortalli, J., Assetto distributivo e funzionalità dei luoghi di produzione fittile nella Cispadana romana: "Bononia" e il suo territorio, *Le fornaci romane: produzione di anfore e laterizi con marchi di fabbrica nella Cispadana orientale e nell'Alto Adriatico. Atti delle Giornate internazionali di studio*, Rimini, 16-17 ottobre 1993, V. Righini (ed.), Musei comunali Rimini, 1998: 69-87.

Orton et al. 2003 — Orton, C., Tyers, P., Vince, A., *Pottery in arcaheology*, Cambridge, 2003.

Oxe, Comfort 1968	Oxe, A., Comfort, H., *Corpus vasorum Arretinorum: A catalouge of the signatures, shapes and chronology of Italian Sigillata*, Dr. Rudolf Habelt GMBH, Bonn, 1968.
Ožanić Roguljić 2007	Ožanić Roguljić, I., Keramika tankih stijenki s tri odabrana položaja u Vinkovcima, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 2007, 24: 173-180.
Ožanić Roguljić 2011	Ožanić Roguljić, I., Terra sigillata i keramika tankih stijenki s lokaliteta Crikvenica – „Igralište", *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2011: 31-38.
Ožanić Roguljić 2012	Ožanić Roguljić, I., *Klasifikacija i tipologija rimske keramike s lokaliteta Crikvenica - „Igralište" – proizvodi keramičarske radionice Seksta Metilija Maksima*, neobjavljena doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu, 2012.
Ožanić Roguljić 2012a	Ožanić Roguljić, I., Pottery from the workshop of Sextus Metilius Maximus (Crikvenica-Igralište/Ad Turres, Northern Dalmatia), *RCRF*, 2012, 42: 125-132.
Ožanić Roguljić 2014	Ožanić Roguljić, I., Vessels with perforated grids from Crikvenica, *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2014: 279-286.
Ožanić Roguljić, Konestra 2015 *u tisku*	Ožanić Roguljić, I., Konestra, A. Topographical and Chronological Overview of Roman Clay Lamps from Kvarner Region (Croatia), *IV. International Congress of the International Lychnological Association International Lychnological Association Ptuj 2012, Slovenia, u tisku*
Panciera 1985	Panciera, D., Sei coppe "tipo Sarius" dall' abitato romano di Altino, *Aquileia Nostra*, 1985, LVI: 145-164.
Paoletti 1995	Paoletti, M., Cn. Ateius a Pisa: osservazioni preliminari all'edizione dello scarico di fornace in via San Zeno, *Annali della Scuola Normale Superiore di Pisa (Classe di Lett. e Fil.)*, 1995, s. III, XXV: 319-331.
Parica 2008	Parica, M., Istočnomediteranska keramika iz antičke luke u Pakoštanima, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 2008, 25: 81-96.
Parker 2008	Parker, A. J., Artifact Distributions and Wreck Locations: The Archaeology of Roman Commerce, *The Maritime World of Ancient Rome*, Hohfelder, R. L. (ed.), University of Michigan Press, 2008: 177-196.

Pasquinucci, Menchelli 2006	Pasquinucci, M., Menchelli, S., Pisa ed Isola di Migliarino: città, territorio e produzioni di terra sigillata, *Territorio e produzioni* 2006: 217-224.
Pastura 2012	Pastura, G., L'abitato rupestre di Palazzolo - Vasanello (VT), *Insediamenti rupestri dell'Italia centro - meridionale,* Atti del convegno nazionale di studi, E. De Minicis (ed.), Vasanello 2009, 2012: 47-57.
Paturzo 1996	Paturzo, F., *Arretina vasa: la ceramica aretina da mensa in età romana. Arte, storia e tecnologia*, Calosci editore, 1996.
Pavišić 1983	Pavišić, I., Prilog poznavanju importa antičkom Fulfinumu, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 1983, 1: 39-50.
Pavišić 1985	Pavišić, I., Omišalj, Krk - prethistorijski stambeni objekt, *Arheološki pregled*, 1985, 24: 57-58.
Pazarli 2009	Pazarli, M., Mediterranean islands in Tabula Peutingeriana, e-*Perimetron*, 2009, vol. 4, n. 2: 101-116.
Pedroni 1988	Pedroni, L., La scomparsa dei bolli sulla ceramica a vernice nera, *Samnium*, 1988, 61: 130-146.
Pelagatti 1969-70	Pelagatti, P., Stato e prospettive degli studi di ceramica Romana in Sicilia, *RCRF*, 1696-70, XII: 76-89.
Pellegrino 2009	Pellegrino, E., Les céramiques communes d'origine orientale dans le Sud de la Gaule au Haut-Empire. Le gobelet Marabini LXVIII, *Les céramiques communes d'Italie et de Narbonnaise: structures de production, typologies et contextes inédits (IIe s. av. J. -C.-IIIe s. ap. J. -C.), Actes de la table ronde de Naples*, 2006, M. Pasqualini (éd.), Naples, 2009: 251-281.
Peña 1993	Peña, T., Two studies of the provenience of Roman pottery through neutron activation analysis, *The inscribed economy* 1993: 107-120.
Peroni 1976	Peroni, R., La "Koiné" adriatica e il suo processo di formazione, *Jadranska obala u protohistoriji: kulturni i etnički problemi: simpozij održan u Dubrovniku*, M. Suić (ed.), od 19. do 23. X 1972, Liber, Zagreb, 1976: 95-116.
Perović, Fadić 2009	Perović, Š., Fadić, I., Zaštitno arheološko istraživanje dijela antičke nekropole Zadra u Zrinsko-frankopanskoj ulici, *Diadora*, 2009, 23: 45-132.

Pesavento Mattioli 2014	Pesavaento Mattioli, S., Le produzioni di anfore vinarie nei territori adriatici: questioni di metodo, *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2014: 191-198.
Pešić 2013	Pešić, M., Connections between eastern Adriatic coast and African provinces in the period from 2nd and 5th century AD based on the underwater finds of amphorae in Croatia, *SOMA 2012. Identity and Connectivity. Proceedings of the 16th Symposium on Mediterranean Archaeology, Florence, Italy, 1–3 March*, vol. 2, L. Bombardieri, A. D'Agostino, G. Guarducci, V. Orsi, S. Valentini (eds.), BAR International Series 2581 (II), Archaeopress, Oxford, 2013: 1207-1215.
Petris 1895	Petris, S., Notiz – Ossero 153, *Mittheilungen der K. K. Central-Kommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst – und Historischen Denkmale*, 1895, XXI: 258, 270
Petris 1897	Petris, S., Notiz – Ossero 119, *Mittheilungen der K. K. Central-Kommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst – und Historischen Denkmale*, 1897, XXIII: 176.
Picon 1994	Picon, M., Les sigillées italiques et leur étude en laboratoire, *Ceramica romana e archeometria* 1994: 105-114.
Piplović 2003	Piplović, S., Prilog poznavanju dalmatinskih solana u XIX. stoljeću, *Radovi HAZU Zadru*, 2003, 45: 309-326.
Pittari 2006	Pittari, A., Testimonianze archeologiche nel territorio di Empoli dall'arcaismo alla romanizzazione, *Miliarium*, 2006, 6: 20-27.
Plesničar Gec 1971	Plesničar Gec, LJ., Emona v pozni antiki, *Arheološki vestnik*, 1971, 21-2: 117-122.
Plesničar Gec 1972	Plesničar Gec, LJ., *Severno emonsko grobišće*, Narodni Muzej, Ljubljana, 1972.
Plesničar Gec 1977	Plesničar Gec, LJ., *Keramika emonskih nekropol*, Mesti muzej, Ljubljana, 1977.
Plesničar Gec 1987	Plesničar Gec, Lj., Thin walled pottery from Slovenia, *RCRF*, 1987, 25/26: 451-464.
Plesničar Gec et al. 1990	Plesničar Gec, Lj., Strmčnik Gulić, M., Tušek, I., Some new data on production of thin-walled pottery from Poetovio, *RCRF*, 1990, 27/28: 149–154.
Poblome 2004	Poblome, J., Italian Sigillata in the Eastern

Mediterranean, *Early Italian Sigillata* 2004: 17-30.

Poblome et al. 2001 — Poblome, J,, Bonegru, O., Degryse, P., Viaene, W., Waelkens, M., Erdemgil, S., The sigillata manufactories of Pergamon and Sagalassos, *Journal of Roman Archaeology*, 2001, 14: 143-165.

Poetovio - zahodna grobišća I 1999 — Istenič, J., Poetovio - zahodna grobišća I. Grobne celote iz Deželnega muzeja Joanneneuma v Gradcu, Narodni muzej Slovenije, 1999,

Poetovio - zahodna grobišća II 2000 — ISTENIČ, J., Katalog, Poetovio - zahodna grobišća II. Grobne celote iz Deželnega muzeja Joanneneuma v Gradcu, Narodni muzej Slovenije, 2000.

Poglajen, Žerjal 2007 — Poglajen, S., Žerjal, T., The potential of Slovenian Istria for roman viticulture and oleoculture, *Histria antiqua*, 2007, 15: 267-280.

Polak, Kooistra 2013 — Polak, M., Kooistra, L. I., A sustainable frontier? The Establishment of the Roman Frontier in the Rhine Delta – Part 1: From the End of the Iron Age to the Death of Tiberius (c. 50 BC-AD 37), *Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums*, 2013, 60: 355-458.

Polonio 1931 — Polonio, M., Starinski nalazi u Krku, Povodom 50-e godišnjice, *VAHD*, 1931: 73-78.

Pomorska enciklopedija 1958 — *Pomorska enciklopedija*, I. izdanje, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1958, sv. 4.

Porten Palange 1992 — Porten Palange, F. P., Osservazioni sull'officina di Ancharius, *Quaderni di numismatica e antichita' classica*, 1992, 21: 243-266.

Porten Palange 1995 — Porten Palange, F. P., Alcune osservazioni sull'officina di Cn. Ateivs di Arezzo, *Annali della Scuola Normale Superiore di Pisa. Classe di lettere e filosofia*, Pisa, 1995, III/XXV, 1-2: 301-310.

Premk 1987 — Premk, A., Production of Early Roman Pottery in Sirmium, *RCRF*, 1987: 25/26: 444-448.

Produzione ceramica 2000 — *Produzione ceramica in area Padana tra il II secolo a.C. e il VII secolo d.C.: nuovi dati e prospettive di ricerca*, Brogiolo, G.P., Olcese, G. (eds.), SAP, Mantova, 2000.

Prtenjača 2011 — Prtenjača I., Lončarski pečati s lokaliteta sveti Ivan i kod "Zdravljaka" u Zadru, *Diadora*, 2011, 25: 55-74.

Pucci 1973 — Pucci, G., La produzione della ceramica aretina. Note

sull' "industria" nella prima eta' imperiale romana, *Dialoghi di archeologia*, 973, VII: 255-293.

Pucci 1980 — Pucci, G., Le officina ceramiche tardo-italiche, *Ceramiques hellenistiques et romaines,*Annales Littéraires de l'Université de Besançon, 242, Centre de Recherches d'Histoire Ancienne, 36, 1980: 135-157.

Pucci 1981 — Pucci, G., La ceramica italica (terra sigillata), *Società romana e produzione schiavistica II. Merci, mercati e scambi nel Mediterraneo*, A. Giardina , A. Schiavone (eds.), Laterza, Bari, 1981: 99-121.

Pucci 1983a — Pucci, G., *Pottery and trade in the Roman period, Trade in the Ancient Economy*, Garnsey, P., Hopkins, K. (eds.), Chatto & Windus, London, 1983: 105-220.

Pucci 1985 — Pucci, G., Terra sigillata italica, *Atlante delle forme ceramiche II* 1985: 359-406.

Pucci 1992 — Pucci, G., Conclusioni, *Umbricio Cordo* 1992: 142-144.

Pucci 1993 — Pucci, G., I bolli sulla terra sigillata: fra epigarafia e storia economica, *The inscribed economy* 1993: 73-80.

Putovi antičkog Jadrana 2006 — *Putovi antičkog Jadrana: geografija i gospodarstvo. Radovi s Okruglog stola održanog u Zadru od 18. do 22. rujna 2001*, S. Čače, A. Kurilić, F. Tassaux (eds.), Bordeaux - Ausonius, Paris - Diffusion De Boccard, Zadar, 2006.

Quadrivium 1999 — *Quadrivium sulla strada di Augusto. Dalla preistoria all'età moderna*, M. Buora, M. Lavarone, F. Prenc (eds.), Comune di Codroipo, Civici Musei di Udine, Soc. Friulana di Archeologia, 1999.

Radić Rossi 2004 — Radić Rossi, I., Lokalitet: otok Rab - rt Sorinj, n. 81, *HAG*, 2004, 1: 168-169.

Radić Rossi 2006 — Radić Rossi, I., Monoksili, *Trgovina i razmjena u prapovijesti*, Mihelić, S. (ed.), Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2006: 92-93.

Radić Rossi 2010 — Radić Rossi, I., Plovidba Jadranom u grčko doba, *Antički Grci* 2010: 91-100.

Radić Rossi 2011 — Radić Rossi, I., Brodski tereti krovne opeke i proizvodi Seksta Metilija Maksima u jadranskom podmorju, *Rimske keramičarske i staklarske radionce* 2011: 19-29.

Radimsky 1893	Radimsky, V., Nekropola na Jezerinama u Pritoci kod Bišća, *Glasnik Zemaljskog Muzeja BiH*, 1893, 5: 575-636.
Raknić 1968	Raknić, Ž., Nekoliko novih spaljenih grobova iz Zadra, *Diadora*, 1968, 4: 211-213.
Rapanić 1972	Rapanić, Ž, Antički brod s teretom keramike kod Vignja, *Zbornik otoka Korčule*, 1972, 2: 141-148.
Rendić-Miočević 1969	Rendić-Miočević, D., Novi Dolabelin "terminacijski" natpis iz okolice Jablanca, *VAMZ*, 1969, ser. 3, 3: 63-74.
Rendić-Miočević 1974	Rendić-Miočević, D., Novootkriveni Domicijanov natpis o fulfinskom vodovodu, *VAMZ*, 1974, s. 3, VIII: 47-53.
Ricci 1985	Ricci, A., La ceramica a pareti sottili, *Atlante delle forme ceramiche II*, 1985.
Rimske keramičarske i staklarske radionice 2011	*Rimske keramičarske i staklarske radionice. Proizvodnja i trgovina na Jadranskom prostoru. Zbornik 1. međunarodnog arheološkog kolokvija,* Crikvenica 23.-24. listopada 2008., Lipovac Vrkljan, G., Radić Rossi, I., Šiljeg, B., Crikvenica, 2011.
Rimske keramičarske i staklarske radionice 2014	*Rimske keramičarske i staklarske radionice. Proizvodnja i trgovina na Jadranskom prostoru. Zbornik 1. međunarodnog arheološkog kolokvija,* Crikvenica 23.-24. listopada 2008., Lipovac Vrkljan, G., Šiljeg, B., Ožanić Roguljić, I., Konestra, A., Crikvenica,2014.
Rivet 2004	Rivet, L., Lampes à huile et céramiques à parois fines de l'atelier de potiers gallo-romain de l'agglomération portuaire de Fos-sur-Mer (Bouches-du-Rhône), *Revue archéologique de Narbonnaise*, 2004, 37: 233-257.
Rizzitelli 2001	Rizzitelli, Ceramiche sigillate italiche e africane dall'area della domus A, *Ordona X. Ricerche archaeologiche a Herdonia (1993-1998)*, G. Volpe (ed.), Edipuglia, 2000: 267-284.
Rizzo 2003	Rizzo, G., *Ceramiche fini da mensa, lucerne ed anfore a Roma nei primi due secoli dell'impero*, Instrumenta urbis I, École Française De Rome, 2003.
Rodriguez Martines, Jerez Linde 1995	Rodriguez Martines, F. G., Jerez Linde, J. M., Notas para la clasificacion de los grafitos, sobre ceramica romana, precedentes de la cunca media del Guadiana,

Boletin. Asociacion Espanola de amigos de la arqueologia. Homenaje a H. Schubart, 1995, 35: 269-280.

Rogi ribaru 2011 — *Rogi ribaru. O ribarstvu Crikvenice i okolice, Katalog izložbe*, Muzej Grada Crikvenice, Crikvenica, 2011.

Rogić 1961 — Rogić, V., Krk. Osobine i posatanak današnjeg pejzaža, *Geografski glasnik*, 1961, 23: 67-101.

Romanović, Gluščević 2014 — Romanović, D., Gluščević, S., Amfore ravnoga dna iz slojeva antičke luke u Zatonu, *Diadora*, 2014, 28: 141-190.

Roncuzzi 1972-73 — Roncuzzi, A., Alcune considerazioni sulla situazione topografica della Ravenna romana, *I problemi della ceramica romana di Ravenna, della valle Padana e dell'alto Adriatico*, Ravenna, 1972: 77-80.

Rossi 2007 — Rossi, C.La necropoli della Stazione Ferroviaria di Padova attraverso la relazione manoscritta di Luigi Busato (scavi 1877-1878), *Bollettino del Museo Civico di Padova*, 2007, XCVII: 23-69.

Rossi 2010 — Rossi, C., Una sepoltura romana dal territorio di Monselice nella Biblioteca Antica del Seminario Vescovile di Padova, *Quaderni di Archeologia del Veneto*, XXVI: 26-30.

Rossi 2011 — Rossi, C., *Le necropoli urbane di Padova romana*, neobjavljena doktorska radnja, Universita' degli Studi di Padova, 2011.

Roth 2003 — Roth, R., Towards a ceramic approach to social identity in the Roman world: some theoretical considerations, *'Romanization'? Digressus*, 2003, Supplement 1: 35-45.

Roth 2007 — Roth, R., *Styling Romanization. Pottery and society in Central Italy*, Cambridge University Press, 2007.

Rotroff 1997 — Rotroff, S., *The Athenian Agora XXIX, Hellenistic Pottery: Athenian and Imported Wheelmade Tableware*, American School of Classical Studies at Athens, Princeton, 1997.

Roversi 2013 — Roversi, G., Contributo alla conoscenza del popolamento antico nella Valle del Reno attraverso lo studio dei materiali del Sassatello (Marzabotto), *Ocnus*, 2013, 21: 127-186.

Ruga 1992 — Ruga, A., Pareti sottili, *Umbricio Cordo* 1992: 120-124.

Sagadin 2003	Sagadin, M., Zgodnjeantični Kranj, *50 let Gorenjskega muzeja. Avguštinov zbornik*, Gorenjski muzej, 2003: 71-81.
Sanesi Mastrocinque 1986	Sanesi Mastrocinque, L., L'insediamento romano di Corte Cavanella di Loreo, *L'antico Polesine. Testimonianze archeologiche e paleoambientali*, Padova, 1986: 237-257.
Sangrisio 1998	Sangrisio, P., Terra sigillata e politica augustea:alcune note su Cn. Ateius, *Studi Classici e Orientali*, 1998, XLVI, 3: 919-932.
Santoro 2006	Santoro, S., La localizzazione delle attività produttive della Cisalpina: commento ai dati di una ricerca in corso sull'artigianato romano, *Territorio e produzioni* 2006: 165-178.
Santrot, Santrot 1995	Satrot, M.-H., Santrot, J., La céramque à parois fines, *Bolsena VII. La citerne 5 et son mobilier. Production, importations et consommation*, Ecole française de Rome, 1995.
Scavi di Aquileia I-1 1991	*Scavi di Aquileia I. L'area a est del foro. Rapporto degli scavi 1988,* Verzar-Bass, M. (ed.), Quasar, Roma, 1991.
Scavi di Luni II 1977	*Scavi di LuniII*, A. Frova (ed.), L'Erma di Bretschneider, 1977.
Scavi di Luni II 1977	Scavi di Luni II, A. Frova (ed.), L'Erma di Bretschneider, 1977.
Scavi MM3 1991	*Scavi MM3. Ricerche di archeologia urbana a Milano durante la costruzione della Linea 3 della Metropolitana*, 1982-1990, D. Caporusso (ed.), Edizioni ET, Milano, 1991.
Schindler 1967	Schindler, M., „Die schwarze Sigillata" des Magdalensberges, *Kärntner Museumsschriften*, 1967.
Schindler Kaudelka 1975	Schindler Kaudelka, E., *Die dünnwandige Gebrauchskeramik vom Magdalensberg*, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 3, Kärntner Museumsschriften 58, Klagenfurt, 1975.
Schindler Kaudelka 1980 / Modelkeramik	Schindler Kaudelka, E., *Die römische Modelkeramik vom Magdalensberg*, Verlag des Landesmuseums für Kärnten, Klagenfurt, 1980.

Schindler Kaudelka 2000a	Schindler Kaudelka, E., Ceramica norditalica decorata del Magdalensberg: problemi aperti, *Produzione ceramica* 2000: 51-66.
Schindler Kaudelka 2006	Schindler Kaudelka, E., La terra sigillata norditalica decorata. A che punto siamo arrivati?, *Territorio e produzioni ceramiche* 2006: 239-244.
Schindler Kaudelka 2012	Schindler Kaudelka, E., La Ceramica A Pareti Sottili Del Magdalensberg 1975–1998–2011, *Emona – med Akvilejo in Panonijo*, Koper, 2012: 323-366.
Schindler Kaudelka et al. 1997	Schindler-Kaudelka, E., Schneider, G., Zabehlicky Scheffenegger, S., Sigillees padanes et tardo-padanes. Nouvelles recherches en laboratoire, *S.F.E.C.A.G.*, 1997: 481-494.
Schindler Kaudelka, Fastner, Gruber 1998	Schindler-Kaudelka, E., Fastner, U., Gruber, M., Note sur les sigillees italiques a decor applique, *SFECAG*, 1998: 251-262.
Schindler Kaudelka, Schneider 1998	Schindler Kaudelka, E., Schneider, G., Die Modelkeramik vom Magdalensberg 2. Die Norditalica decorata com Sudhang des Magdalensberges, *Die Ausgrabungen auf dem Magdalensberg 1980 bis 1986*, Geschichtsvereines fur Karnten, 1998, 16: 289-388.
Schindler Kaudelka, Schneider 1998a	Schindler Kaudelka, E., Schneider, G., Die Dunnwandige Gebrauchskermaik vom Magdalensberg 1. Die pareti sottili vom Sudhang del Magdalenskberg, *Die Ausgrabungen auf dem Magdalensberg 1980 bis 1986*, Geschichtsvereines für Karnten, 1998, 16: 389-429.
Schindler, Scheffenegger 1977	Schindler, M., Scheffenegger, S., *Die glatte rote Terra sigillata vom Magdalensberg*, Verlag des Landesmuseums für Kärnten, Klagenfurt, 1977.
Schindler, Scheffenegger 1977	Schindler, M., Scheffenegger, S., *Die glatte rote Terra sigillata vom Magdalensberg*, Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg, Klagenfurt, 1977.
Schneider 2000	Schneider, G., X-ray fluorescence analyses of vernice nera, sigillata and Firmalampen from North Italy, *Produzione ceramica* 2000:103-106
Schneider, Daszkiewicz 2006	Schneider, G., Daszkiewicz, M., Chemical analysis of Italian Sigillata from Italy and from the Northern

Provinces, *Old pottery in a new century* 2006: 537-543.

Schörle 2011 — Schörle, K., Constructing port hierarchies: harbours of the central Thyrenian coast, *Maritime Archaeology* 2011: 93-106.

Scoppieto II 2011 — *Scoppieto II. I materiali (Monete, Ceramica a vernice nera, Ceramica a pareti sottili, Ceramica di importazione africana, Anfore, Manufatti e strumenti funzionali alla lavorazione dell'argilla e alla cottura, Pesi da telaio, Vetro, Osso lavorato, Metalli, Sculture, Materiale epigrafico)*, M. Bergamini (ed.), All'Insegna del Giglio, Firenze, 2011.

Sekelj Ivančan, Tkalčec 2006 — Sekelj Ivančan, T., Tkalčec, T., Slavensko paljevinsko groblje na položaju Duga ulica 99 u Vinkovcima, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 2006, 23: 141-212.

Selem 1972 — Selem, P., Egipatski bogovi u rimskom Iliriku, *Godišnjak centra za balkanološka istraživanja*, 1972, 9: 5-104.

Selem 1997 — Selem, P., *Izidin trag*, Književni krug, Split, 1997.

Serventi 2010 — Serventi, Z., Bibliografija Julijana Medinija s prikazom njegovih radova, *Asseria*, 2010, 8: 11-94.

Serventi 2012 — Serventi, Z., Važnost otoka Ilovika i Sv. Petra za plovidbenu rutu duž istočne obale Jadrana u svjetlu novijih istraživanja, *Histria Antiqua*,2012, 21: 401-412.

Sforzini 1990 — Sforzini, C., Vasai "aretini" in area falisca: l'officina di Vasanello, *La civilta' dei falisci. Atti del XV convegno di studi etruschi e italici, Civita Castellana - Forte Sangallo, 28-31 maggio 1987*, 1990: 251-274

Silvestrini 1996 — Silvestrini, M., Le gentes di Ordona romana, *Herdoniae. A trent'anni dall'inizio degli scavi archeologici del Centre belge de recherches archeologiques en Italie centrale et meridionale (1962-1992)*, Gerni Editori, San Servolo, 1994: 63-121.

Skardona 2001 — I. Pedišić, *Rimska Skardona*, Skradin, Matica hrvatska, 2001,

Skelac, Radić Rossi 2005 — Skelac, G., Radić Rossi, I., Lopar – Punta Zidine, *HAG*, 2005, 2: 273-274.

Skradin 1998 — I. Pedišić, *Skradin Maraguša. Novija istraživanja*, Županijski muzej Šibenik, Grad Skradin, 1998.

Soricelli 1982	Soricelli, G., Un'officina di N. Naevius Hilarus a Cuma, *Archeologia Classica*, 1982, XXXIV: 190-194.
Soricelli 1987	Soricelli, G., 'Tripolitanian Sigillata': North Africa or Campania?, *Libyan Studies*, 1987, 18: 73-88.
Soricelli 2004	Soricelli, G., Saltus, *Economia, amministrazione e fiscalità nel mondo romano. Ricerche lessicali*, A. Storchi Marino (ed.), Edipuglia, Bari, 2004: 97-123.
Soricelli 2004a	Soricelli, G., La produzione di terra sigillata in Campania, *Early Italian Sigillata* 2004: 299-307.
Soricelli et al. 1994	Soricelli, G., Schneider, G., Herdinger, B., L'origine della "tripolitanian sigillata" / „produzione A della baia di Napoli", *Ceramica romana e archeometria* 1994: 67-88
Spagnolo Garzoli et al. 2008	Spagnolo Garzoli, G., Deodato, A., Quiri, E., Ratto, S., Flussi commerciali e produzioni nei municipi di Novaria e Vercellae in prima e media età imperiale, *Quaderni della Soprintendenza archeologica del Piemonte*, Torino, 2008: 23: 79-109.
Starac, A. 1999	Starac, A., Pula - rezultati nekih sondažnih istraživanja, *Histria archaeologica*, 1999, 28: 152-250.
Starac, A. 2000	Starac, A., *Rimsko vladanje u Histriji i Liburniji II. Liburnija*, Arheološki muzej Istre, 10/II, 2000.
Starac, A. 2006	Starac, A., The countryside in Liburnia, *Dalmatia. Research in the Roman Province 1970-2001. Papers in honour of J. J. Wilkes*, Davison, D., Gaffney, V., Marin, E. (eds.), Archaeopress, Oxford, 2006: 107-114.
Starac, A. 2010	Starac, A., *Dragonera - Arheološka istraživanja 2003.-2004.*, Arheološki muzej Istre, 2010.
Starac, A. 2014	Starac, A., Urban Identity of Pula and Roman Pottery from St.Theodore's Quarter 2005, *RCRF*, 2014, 43: 175-182.
Starac, R. 1993	Starac, R., Prikaz rezultata pokusnih arheoloških istraživanja na Gradini kraj Pasjaka, *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije: zbornik radova sa znanstvenog održanog u Opatiji u svibnju 1992. posvećenog djelu prof. dr. Radmile Matejčić*, Pedagoški fakultet u Rijeci, 1993: 27-36.
Starac, R. 1996	Starac, R., Rezultati najnovijih arheoloških istraživanja na području općine Matulji, *Liburnijske teme*, 1996, 9: 7-15.

Starac, R. 1996a	Starac, R., Sulla scoperta di un'altra chiesa paleocristiana nell'isola di Krk (Veglia), *HAM*, 1996, 2: 137-142.
Starac, R. 1999	Starac, R., Rezultati prve faze arheoloških sondiranja na trgu Cimiter u Senju, *Senjski zbornik*, 1999, 36: 71-88.
Starac, R. 2000	Starac. R., Sakralna arhitektura srednjovjekovnog Vinodola, *Senjski zbornik*, 2000, 27: 45-96.
Starac, R. 2002	Starac, R., Arheološka baština Jadranova. Izvješće o Istraživanjima od 1993. do 2002. godine, *Vinodolski zbornik*, 2002, 8: 189-206.
Starac, R. 2002a	Starac, R., Najstariji spomenici kulture na području vrbničke općine, *900 godina Vrbnika*, 2002: 35-50.
Starac, R. 2004	Starac, R., Prilog poznavanju materijalne kulture stanovnika Tarsatičke Liburnije između petog i devetog stoljeća, *Sv. Vid: zbornik*, Rijeka, 2004, 9: 21-37.
Starac, R. 2004a	Starac, R., Early Christian church in "Cickini" forest near Sršići on the island of Krk (report on first phase od excavation), *HAM*, 2004, 10: 217-221.
Starac, R. 2005	Starac, R., Solin u Kostreni, Gradina kod Praputnjaka i Gornji grad u Bakru - prve spoznaje o početku naseljavanja prema analizi pokretnih arheoloških nalaza, *Bakarski zbornik*, Grad Bakar, 2005, 10: 158-168.
Starac, R. 2006	Starac, R., Antička topografija Hrvatskog primorja, *Vinodolski zbornik*, 2006, 11: 73-84.
Starac, R. 2010	Starac, R., Arheološka baština Jadranova: prilog za monografiju mjesta, *Vindolski zbornik*, 2010, 13: 47-67.
Starac, R. 2011	Starac, R., Ilovik - Sićadrija (crkva sv. Andrije), *HAG*, 2011, 6: 432–434.
Stenico 1971	Stenico, A., Terra sigillata nord-italica e terra sigillata adriatica a Herdonia, *Ordona III. Rapports et Etudes*, J. Mertens (ed.), Bruxelles, Rome, 1971: 143-155.
Stenico 1976	Stenico, A., Frammento di matrice per coppa in terra sigillata trovato a Miradolo (Con un'appendice), *Bollettino della Societa' Pavese di Storia Patria*, Pavia, (1974-1975) 1976, LXXIV-LXXV, vol. XXVI-XXVII, fasc. I-IV: 45-59.
Sticotti 1893	Sticotti, P., Bericht uber eine ausflug nach Liburnien

und Dalmatien, *AEM*, 1893, 16: 34-43.

Sticotti, Nowotny 1896 — Sticotti, P., Nowotny, E., Aus Liburnien und Istrien, *Archäologisch − epigraphische Mittheilungen*, Wien, 1896, XIX, 2: 159-180.

Stobi 1992 — Anderson-Stojanovic, V. R., *Stobi. The Hellenistic and Roman Pottery*, Princeton University Press, 1992.

Stokin 1992 — Stokin, M., Naselbinski ostanki iz 1.st. pr. n. š. v Fornačah pri Piranu, *Arheološki vestnik*, 1992, 43: 79-92.

Stražičić 1996 — Stražičić, N., Pilog poznavanju pretpovijesnih gradina u okolici Bakra, *Bakarski zbornik*, 1996, 2: 63-92.

Stražičić 2006 — Stražičić, N., Prilog poznavanju lokaliteta s prapovijesnim gradinama na području Grobništćine, *Grobnički zbornik*, 2006, god. 9, br. 7: 55-80.

Sub Ascia 1987 — *Sub ascia. Una necropoli romana a Nave*, L. Passi Pitcher (ed.), Panini, 1987.

Suić 1955 (1996) — Suić, M., Istočna Jadranska obala u Pseudo Skilakovu Periplu, *Rad JAZU Zadar*, 1955, 306: 427-454.

Suić 1963 — Suić, M., Prolegomena urbanizmu antičke Liburnije, *Radovi FFZd*, 1963: 82-94.

Suić 1966 — Suić, M., Iz mediteranske baštine jadranskih ilira, *Radovi FFZd*, 1966, 4: 44-56.

Suić 1970 — Suić, M., Libvrnia tarsaticensis, *Adriatica peaehistorica et antiqua*, 1970: 705-716.

Suić 1976 — Suić, M., Iliri proprie dicti, *Godišnjak, Centar za balkanološka ispitivanja*, 1976, XIII, knj.11:179-193.

Suić 1991-92 — Suić, M., Liburnija i Liburni u vrijeme velikog ustanka u Iliriku od 6. do 9. god. poslije krista (uz CIL v.3346), *VAMZ*, Zagreb, 1991-92, 3.s., XXIV-XXV: 55-66

Suić 2003 — Suić, M., *Antički grad na istočnom Jadranu*, Golden marketing, Zagreb, 2003.

Szavitz Nossan 1970 — Szavitz Nossan, S., Ceste Karlovac-Senj od najstarijih vremena do sredine XIX stoljeća, *Senjski zbornik*, 1970, 4: 127-167.

Šalov 2008 — Šalov, T., Katalog, *Najnovija arheološka istraživanja ispred amfiteatra u Puli 2007.-2008. godine*, AMI, 2008.

Šalov 2010 — Šalov, T., Keramički nalazi s lokaliteta Popove bare u Vidu kod Metkovića - Antička Narona, *Histria Antiqua*, 2010, 19: 359-377.

Šarić 1980 — Šarić, I., Antički kamenolom kod Prozora (tehnologija vađenja kamena), *Materijali, tehnike i strukture predantičkog i antičkog graditeljstva na istočnom jadranskom prostoru*, Zagreb, 1980: 115-121.

Šašel 1977 — Šašel, J., *Viae militares, Studien zu den Militargrenzen Roms II. Beihefte der Bonner Jahrbucher*, 38, 1977 (1992): 235-244 (459-468).

Šeparović 1998 — Šeparović, T., Aucissa fibule s natpisom iz zbirke Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika, *Starohrvatska prosvjeta*, 1998, s. III, 25: 177-187.

Šeparović, Uroda 2009 — Šeparović, T., Uroda, N., *Antička zbirka Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika*, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, 2009.

Šešelj 2005 — Šešelj, L., Utjecaji dirahijskih keramičkih radionica na području srednje Dalmacije, *VAHD*, 2005, 98: 45-57.

Šešelj 2008 — Šešelj, L., The Late Hellenistic and Early Roman fine pottery from the sanctuaries of Diomedes in Dalmatia, *RCRF*, 2008, 40: 113-11.

Šešelj 2010 — Šešelj, L., Promunturium diomedis*: svetište na rtu Ploča i jadranska pomorska trgovina u helenističkom razdoblju*, neobjavljena doktorska dizertacija, Sveučilište u Zadru, 2010.

Šešelj, Ilkić 2014 — Šešelj, L., Ilkić, M., Money circulation in Liburnia in the pre-imperial period: preliminary report, *Akten des 5. Österreichischen NumismatikertagesEnns, 21.–22. Juni 2012 Enns – Linz 2014 Herausgegeben von Michael Alram*, Hubert Emmerig und Reinhardt Harreither, 2014: 43-53.

Šiljeg 2007 — Šiljeg, B. Arheološko istraživanje lokaliteta Mala luka i Baška na Krku 2007, *AIA*, 2008, IV: 84-87.

Šimić-Kanaet 2003 — Šimić-Kanaet Z., Keramika, *Tilurium I. Istraživanja 1997.-2001.*, Sanader, M. (ed.), Golden Marketing 2003: 109-188.

Šimić-Kanaet 2003a — Šimić-Kanaet Z., Lončarski pečati na rimskoj keramici s Garduna, *Opvscula archaeologica*, 2003, 27: 455-462.

Šimić-Kanaet 2004 — Šimić-Kanaet Z., *Sarius* šalice iz Garduna, *Opuscula*

Archaeologica, 2004, 28: 187-191.

Šimić-Kanaet 2010 — Šimić-Kanaet, Z., *Tilurium II. Keramika 1997-2006.*, Golden Marketing-Tehnička knjiga, Arheološki zavod FFZG, 2010.

Škegro 1999 — Škegro, A., *Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije*, Hrvatski studiji, Zagreb, 1999.

Tarsatički principij 2009 — *Tarsatički principij: kasnoantičko vojno zapovjedništvo*, N. Radić Štivić, L. Bekić (eds.), Grad Rijeka, Hrvatski restauratorski zavod, 2009.

Tassaux 2004 — Tassaux, F., Les importations de l'Adriatique et de l'Italie du nord vers les provinces danubiennes de César aux Sévères, *Dall'Adriatico al Danubio. L'Illirico nell'età greca e romana*, I convegni della Fondazione Niccolò Canussio 3, G. Urso (ed.), Pisa 2004: 167–205.

Tassinari 1998 — Tassinari, G., Ceramica a pareti sottili, *Ceramiche in Lombardia* 1998: 37-65.

Tchernia 1969 — Tchernia, A. Les fouilles sous-marines de Planier (Bouches-du-Rhône), *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres*, 1969, 113: 292-309.

Terrenato 1997 — Terrenato, N., The Romanization of Italy: Global Acculturation or Cultural Bricolage?, *6th Annual Theoretical Roman Archaeology Conference*, Sheffield, Oxbow Book, 1997: 20-27.

Territorio e produzioni 2006 — *Territorio e produzioni ceramiche. Paesaggi, economia e società in età romana. Atti del convegno internazionale, Pisa, 20-22 ottobre 2005*., Menchelli, S., Pasquinucci, M. (eds.), Plus, Pisa, 2006.

The inscribed economy 1993 — *The inscribed economy. Production and distribution in the Roman empire in the light of instrumentum domesticum*, The proceedings of a conference held at The America Academy in Rome on 10-11 January, 1992, W.V. Harris (ed.), *Journal of Roman Archaeolgy Supp. 6*, 1993.

Tonc 2011 — Tonc, A., Keramički importi u Liburniji, *Rimske keramičarske i staklarske radionice* 2011: 315-318.

Topić 2003 — Topić, M., Stolno posuđe i glinene svjetiljke iz Augusteuma Narone, *VAHD*, 2003 (2004): 183-344

Topić 2004 — Topić, M., Ceramica, *Divo Augusto. El descrubimiento*

de un temlo romano en Croacia, Marin, E., Rodà, I. (eds.), Arheološki muzej Split, Split, 2004: 210-234.

Torcoletti 1950 — Torcoletti, L. M., *Tarsatica e i primordi di Fiume*, A. Priulla tipografia, Palermo, 1950.

Trieste antica 2007a, b — *Trieste antica. Lo scavo di Crosada (I, II)*, C. Morselli (ed.), Editreg, 2007.

Trinajstić 1998 — Trinajstić, I., Fitogeografsko rašlanjenje klimazonalne šumske vegetacije Hrvatske, *Šumarski list*, 1998, 9-10, CXXIII: 407-421.

Tuffreau-Libre 2000 — Tuffreau-Libre, M., Pottery assemblages in Gallo-Roman cemeteries, *Burrial, Society and Context in the Roman World*, Pearce, J., Millett, M., Struck, M., Oxbow Books, 2000: 52-60.

Umbricio Cordo 1992 — *La fornace di Umbricio Cordo. L'officina di un ceramista romano e il territorio di Torrita di Siena nell'antichità*, Pucci, G. (ed.), All'Insegna del Giglio, Firenze, 1992.

Vanderhoven 1988 — Vanderhoven, M., La terre sigilee. Campagnes de fouilles des 1976 a 1986., *Ordona VIII. Rapports et etudes*, Bruelles-Rome, 1988: 85-218.

Vasa Rubra 2007 — E. Pettenò, *Vasa Rubra. Marchi di fabbrica sulla terra sigillata da Iulia Concordia*, E. Pettenò (ed.), Esedra editrice, Padova, 2007.

Vavassori 2012 — Vavassori, M., La personalizzazione della ceramica domestica, *Sylloge epigraphica Barcinonensis*, 2012, X: 81-99.

Vegas 1973 — Vegas, M., *Ceramica comun romana del Mediterraneo occidental*, Barcelona, 1973.

Vegas 1975 — Vegas, M., Die augustusche Gebrauchskeramik von Neuss, *Novaesium VI*., Gebr. Mann Verlag, Berlin, 1975: 3-122.

Vekić 1996 — Vekić, A., Zaštitno arheološko istraživanje u Žutoj lokvi, *Senjski zbornik*, 1996, 23: 35-40.

Verzar Bas 2006 — Verzar Bas, M., Rapporto tra Aquileia e Salona, *Aquileia e Spalato* 2006: 107-133.

Vičič 1993 — Vičič, B., Zgodnjerimsko naselje pod Grajskim gričem v Ljubljani. Gronji trg 15, *Arheološki vestnik*, 1993, 44: 153-201.

Vikić 1971 — Vikić, B., Karakter rimske keramike južne Panonije i problematika njene tipologije i kronologije, *Radovi sa Simpozijuma "Hronološka i tipološka determinacija rimske keramike u Jugoslaviji"*, Izdanja Muzeja grada Zenice II, Muzej grada Zanice, 1971: 93-115.

Vilvorder 2010 — Vilvorder, F., La céramique engobée, *La céramique romaine en Gaule du Nord Dictionnaire des céramiques. La vaisselle à large diffusion*, Brepols, 2010: 311-338.

Vindonissa 1955 — Ettlinger, E., Fellmann, R., Ein sigillata-depotfund aus dem legionslager Vindonissa, *Germania*, 1955, 33: 364-373.

Vindonissa 1962 — Ettlinger, E., Ein italischer Kelch mit Götterdarstellungen, *Jahresber. Ges. Pro Vindonissa*, 1962: 5-14.

Vindonissa 1989 — Ettlinger E., Exkurs VII, die italischen Sigillata-Stempel, *Das Praetorium und die Basilika von Vindonissa*, C. Meyer- Freuler (ed.), Veröffentlichungen der Gesellschaft Pro Vindonissa 9, Brugg, 1989, 120-122: 214-217.

Vindosnissa 1945 — Simonett, Ch., Frühe Sigillata aus Vindonissa, *Jahresber. Ges. Pro Vindonissa*, 1945-46, 5-25.

Višnjić 2009 — Višnjić, J., Antički povijesni okvir, *Tarsatički principij* 2009: 25-34.

Višnjić 2009a — Višnjić, J., Antička arhitektura, *Tarsatički principij* 2009: 35-67.

Višnjić 2010 — Višnjić, J. Radni broj: 220, Lokalitet - prostorna cjelina trga Pul Vele crikve, *HAG*, 2010, 6: 457-461.

Višnjić et al. 2010 — Višnjić, J., Bekić, L., Pleština, I., Arheološka istraživanja na prostoru antičke uljare u uvali Marić, *Portal. Godišnjak Hrvatskog restauratorskog zavoda*, 2010, 1: 229-260

Vitali et al. 2005 — *Le fornaci di Albinia (GR) e la produzione di anfore nella bassa valle dell'Albegna*, A. Camili-M. L. Gualandi, Matriali per Populonia 4, Firenze, 2005: 259-279

Vitelli Casella 2011 — Vitelli Casella, M., *La Liburnia settentrionale in età romana: studi di geografia ed istituzioni*, [Dissertation thesis], Alma Mater Studiorum Università di Bologna.

Dottorato di ricerca in Storia (storia antica), 23 Ciclo, 2011.

Vodička Miholjek 2008 — Vodička Miholjek, K., Njivice – Poje, *HAG*, 2008, 4: 248-351.

Vodička Miholjek 2015 — Vodička Miholjek, K., Arheološki lokalitet Poje - antička vila u Njivicama na otoku Krku, *Istraživanja na otocima*, Izdanja HAD-a, 2015, 30: 57-65.

Voghenza 1985 — *Voghenza. Una necropoli di età romana nel territorio ferrarese*, Belriguardo, Ferrara, 1985.

Volontè 1998 — Volontè, M., L'importazione di oggetti d'uso e di pregio a Cremona romana. Spunti dai materiali del Mucesi civico "Ala Ponzone" di Cremona, *Optima via* 1998: 301-309.

Volpe 1990 — Volpe, G., *La Daunia nell'età della romanizzazione: paesaggio agrario, produzione, scambi*, Edipuglia, Bari, 1990.

von Gonzenbach 1975 — von Gonzenbach, V., Pottery from Closed Deposites, *Excavations at Salona, Yugoslavia*, Noyes Press, Park Ridge, New Jersey, 1975, 181-209

von Gonzenbach 1975a — von Gonzenbach, V., The chronological Evidence, *Excavations at Salona, Yugoslavia*, Noyes Press, Park Ridge, New Jersey, 1975: 83-105.

Vrdoljak 1995 — Vrdoljak, S., Tipološka klasifikacija kasnobrončanodobne keramike iz naselja Kalnik-Igrišće (SZ Hrvatska), *Opuscula archaeologica*, (1994) 1995, 18: 7-81.

Vrsalović 2011 — Vrsalović, D, *Arheološka istraživanja u podmorju istočnoga Jadrana*, Književni krug Split, Arheološki muzej Split, 2011.

Vukosav 2012 — Vukosav, B., Prirodno-geografski i sociogeografski resursi i potencijali razvoja turizma otoka Raba i rapskoga akvatorija, *Rapski zbornik II*, Andrić, J. (ed.), Ogranak Matice Hrvatske u Rabu, 2012: 197-210.

Vuković, Šešelj 2014 — Šešelj, L., Vuković, M., Liburnsko naselje u Radovinu: preliminarna analiza keramičkog materijala, *Diadora*, 2013, 26/27: 333-350.

Warner Slane 1990 — Warner Slane, K., *The Sanctuary of Demeter and Kore. The Roman Pottery and Lamps. Corinth. Results of Excavations Conducted by the American School of Classical Studies at Athens*, Princeton, New Jersey,

1990.

Warner Slane 2004 — Warner Slane, K. Corinth: Italian sigillata and other Italian imports to the early Colony, *Early Italian Sigillata* 2004: 31-42.

Whittaker 1997 — Whittaker, C. R., Imperialism and Culture: The Roman Initiative, *Dialogues in Roman Imperialism* 1997:143-163.

Wilkes 1969 — Wilkes, J. J., *Dalmatia*, Routledge & Kegan Paul London, 1969.

Willet, Poblome 2011 — Willet, R., Poblome, J., The Pale Red Slip Dot, *Facta. A journal of Roman Material Culture Studies*, 2011, 5: 101-110.

Wilson 2009 — Wilson, A., Approaches to quantifying Roman trade, *Quantifying the Roman Economy: Methods and Problems*, Wilson, A.I., Bowman, A.K. (eds.), Oxford University Press, 2009: 213-249.

Wilson 2011 — Wilson, A., Developments in Mediterranean shipping and maritime trade from the Hellenistic period to AD 1000, *Maritime Archaeology* 2011: 33-60.

Witcher 1998 — Witcher, R., Roman Roads: Phenomenological Perspectives on Roads in the Landscape,*7th Annual Theoretical Roman Archaeology Conference*, Nottingham, Oxbow Books, 1998: 60-70.

Woolf 1995 — Woolf, G., The formation of Roman provincial cultures, *Integration in the early Roman west: the role of culture and ideology*, J. Metzler (ed.), Luxembourg, Musée national d'histoire et d'art, 1995, 9-18

Woolf 1997 — Woolf, G., Beyond Romans and natives, *World Archaeology, Culture Contact and Colonialism*, 1997, 28-3: 339-350.

Xanten 1906 — Lehner, H., Vetera. Ausgrabungen auf dem Fürstenberg bei Xanten, *Bonner Jahrbücher* 1906, 114-115: 318-330.

Zabehlicky Scheffenegger 1985 — Zabehlicky Scheffenegger, S., Tk- zur Kommerziellen Verbindung des Magdalensberges mit Aquileia, *Lebendige Altertumswissenschaft. Festgabe zur Vollendung des 70. Lebensjahres von H. Vetters dargebracht von Freunden, Schülern und Kollegen*, Verlag Adolf Holzhausens Nfg. Wien, 1985: 252-254.

Zabehlicky Scheffenegger — Zabehlicky Scheffenegger, S., Terra sigillata tardo-

1992	padana, *RCRF*, 1992, 31-33: 415-444.
Zabehlicky Scheffenegger 1998	Zabehlicky Scheffenegger, S., Neus zur italischen glatten Sigillata vom Magdalensberg, *Die Ausgrabungen auf dem Magdalensberg 1980 bis 1986*, Geschichtsvereines für Karnten 16, 1998: 183-263.
Zabehlicky Scheffenegger 1998a	Zabehlicky Scheffenegger, S., Magdalensberg: rapporti commerciali fra Cisalpina e regione Transalpina, *Optima via* 1998: 283-292.
Zabehlicky Scheffenegger 2006	Zabehlicky Scheffenegger, S., Conditions, possibilities and limits of the archaeological-archaeometrical collaboration concerning Roman pottery, *Old pottery in a new century* 2006: 517-521.
Zabehlicky Scheffenegger 2006a	Zabehlicky Scheffenegger, S., La sigillata padana, *Territorio e produzioni ceramiche* 2006: 233-238.
Zabehlicky Scheffenegger, Schindler Kaudelka 2006	Zabehlicky Scheffenegger, S., Schindler Kaudelka, E., Le commerce entre l'Adriatique et le Magdalensberg, Les routes de l'Adriatiqze Atique *Putovi antičkog Jadrana* 2006: 151-165.
Zaccaria 2010	Zaccaria, C., Dall' 'Aquileiense portorium' al 'publicum portorii Illyrici': revisione e aggiornamento della documentazione epigrafica, *Roma e le province del Danubio. Atti del I Convegno Internazionale (Ferrara - Cento 2009)*, L. Zerbini (ed.), Soveria Mannelli (CZ), 2010: 53-78.
Zampori Vanoni 1987	Zampori Vanoni, M. L., Ceramica a pareti sottili, *Sub ascia* 1987, Panini, 1987: 172-178.
Zanda et al. 1994	Zanda,E., Preacco Ancona, M.C., Somà, M., Nuclei di necropoli di Forum Fulvii ed Hasta, *Quaderni della Soprintendenza archeologica del Piemonte*, 1994, 12: 127-192.
Zaninović 1968	Zaninović, M., Burnum, castellum - municipium, *Diadora*, 1968, 4: 119-129.
Zaninović 1975 (1996)	Zaninović, M., Antički natpis iz Jurjeva, *Senjski zbornik*, 1975, 6: 159-166.
Zaninović 1980	Zaninović, M., Antička naselja ispod Velebita, *Senjski zbornik*, 1980, 8: 187-196.
Zaninović 1991 (1996)	Zaninović, M., Sol u antici naše obale, *Od Helena do Hrvata*, Školska knjiga, Zagreb, 1996.
Zaninović 1993a	Zaninović, M., Ranikršćanske crkve kao postaje

plovnog puta duž istočnog Jadrana, *VAHD*, 1993, 86: 125-146.

Zaninović 2005 — Zaninović, M., Apsorus i Crexa na Jadranskom putu, *Senjski zbornik*, 2005, 32: 19-22.

Zaninović 2007 — Zaninović, M., *Ilirsko pleme Delmati*, Matica hrvatska Šibenik, Gradska knjižnica "Juraj Šišgorić" Šibenik, 2007.

Zelić 1991 — Zelić, D., Otok Krk u antičkim izvorima, *Latina et Graeca*, 1991, 38: 25-34.

Zelić 1994 — Zelić, D., Nastanak urbanih naselja na otoku Krku, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 1994, 17/2: 7-17.

Zuccolo 1983 — Zuccolo, L., La necropoli romana "della Cava" nel Sandanielese. Catalogo, *Aquileia Nostra*, 1983, LIV: 13-48.

Žic Rokov 1962 — Žic Rokov, I., Ubikacija rimskog groblja i neki drugi problemi u Krku, *Bulletin Zavoda za likovne umjetnosti Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, 1962, 10, 1/2: 33-41.

Žic Rokov 1971 — Žic Rokov, I., Kompleks katedrala - sv. Kvirin u Krku, *Rad JAZU*, 1971, 360: 131-157.

Županek 2008 — Županek, B., Iskanje prave poti: romanizacija v slepi ulici?, *Arheo*, 2008, 25: 31–38

17.1 Popis internetskih izvora

Prostorni plan grad Krk	http://www.grad-krk.hr/www.grad-krk.hr/files/05/054ce944-6c74-4fe4-94ce-535d82e32d53.pdf (22.07.2015.)
Udruga aIpak – lokalitet Njivice	http://www.udrugaaipak.hr/DOWdocs/aIPAK-poje-tlocrt.pdf (22.07.2015.)
Prostorni plan, Mali Lošinj	http://www.mali-losinj.hr/wp-content/uploads/2012/09/Karta-3.B.-Uvjeti-za-kori%C5%A1tenje-ure%C4%91enje-i-za%C5%A1titu-prostora.pdf (22.07.2015.).
Epigraphic Database Heidelberg	http://edh-www.adw.uni-heidelberg.de/edh/inschrift/HD053925&lang=en (28.07.2015)
Udruga aIpak – lokalitet Mohorov	http://www.udrugaaipak.hr/lokaliteti-mohorov.shtml(28.07.2015)
Prostorni plan, Mali Lošinj	http://www.mali-losinj.hr/wp-content/uploads/2012/09/Karta-3.B.-Uvjeti-za-kori%C5%A1tenje-ure%C4%91enje-i-za%C5%A1titu-prostora.pdf(22.07.2015.)

18 SAŽETAK RADA I KLJUČNE RIJEČI

U radu *Italska* terra sigillata *i keramika tankih stijenki na području sjeverne Liburnije: tipologija, kronologija i distribucija* analiziraju se dvije vrste keramičkoga finoga stolnog posuđa antičke datacije s područja sjeverne Liburnije, a čije je proizvodno ishodište Apeninski poluotok.

Sjeverna Liburnija, odnosno Kvarner, ciljano su izdvojeni zbog postojanja brojnih neobjavljenih keramičkih nalaza, ali i prethodnih objava koje su se bavile ovim keramičkim materijalom te su stoga poslužile kao temelj za ovaj rad. Zbog svoje dobre kronološko-tipološke definiranosti i opće prisutnosti, te dvije vrste finoga stolnoga posuđa omogućavaju šire analize trgovinskih i gospodarskih kontakta između Italskoga poluotoka i područja na koja su se one izvozile, što uključuje provinciju Dalmaciju. U radu su rekonstruirani trgovački i kulturni kontakti sjeverne Liburnije s italskim (rimskim) svijetom, čime se kroz sociološko-gospodarski aspekt promatralo lokalno stanovništvo na prijelazu stare u novu eru i definirani su oni aspekti koji ga izdvajajui/ili zbližavaju, s onim susjednih područja.

Istraživanje je obuhvatilo obradu nalaza u muzejskim čuvaonicama i privatnim zbirkama, nalaza s recentnih terenskih istraživanja, te objavljenih nalaza koji su dijelom prilagođeni suvremenim tipologijama. Osnovni alat za obradu nalaza i njihovu kasniju analizu – relacijska baza podataka ISKAN – osmišljen je posebno za potrebe ovog istraživanja.

Tako uspostavljene tipologije italske *terre sigillate* i keramike tankih stijenki podrobno su raščlanjene i analogijama povezane uz nadregionalne tipologije ili materijal s pojedinih lokaliteta. Posebna je pažnja posvećena analizi distribucije svakoga tipa na susjednim područjima provincije Dalmacije i Histrije. Nalazi su tako tipološki određeni, datirani i kvantificirani, što je omogućilo provedbu druge faze istraživanja, odnosno statističku obradu. S obzirom na specifičnosti područja Liburnije, na kojem se javlja lokalna keramičarska proizvodnja u Crikvenici te se pretpostavlja postojanje još najmanje jedne regionalne radionice, posebna je pažnja posvećena problematici pojavnosti lokalnih proizvoda unutar analiziranoga korpusa.

Provedena je statistička obrada analiziranoga materijala,i to kvantitativno i kronološki, dok se pitanju distribucije pristupilo analizom pojedinih slučajeva (*case studies*) s obzirom da karakteristike ustanovljenih konteksta nisu kod svih lokaliteta omogućile jednaki statistički uzorak.

Dobiveni podaci uspoređeni su s pojedinim lokalitetima i regijama gdje su slične studije omogućile komparativni pristup, što je uz analizu drugih pokazatelja trgovine i gospodarstva antičke sjeverne Liburnije, kao i analizu uvoznog materijala prethodnih razdoblja, omogućilo zaključivanje o načinu trgovine između ovoga područja i zapadne obale Jadrana te identifikaciju regionalnih specifičnosti. Na taj su način dobiveni podaci smješteni u širi kontekst liburnskoga društva, njegova gospodarstva i kulture u trenutku prijelaza s peregrinske društvene organizacije u rimski društveno-politički sustav, odnosno u trenutku njegove „romanizacije“. Koristeći i druge dostupne izvore i komparativne primjere, sjeveroliburnsko društvo analizira se s aspekta akulturacije, prihvaćanja italskih (odnosno vanjskih) kulturnih modela i običaja, odnosno zadržavanja vlastitih, te se pokušava definirati trenutak i značajke njegova doticaja i ulaska u opći jadranski, a kasnije i mediteranski kulturni krug. Također, s obzirom na ograničeno trajanje obaju keramičkih vrsta i značajan trgovačko-gospodarski preokret koji njihov kraj obilježava, upućuje se i na slijed trgovine (uvoza) nakon zamiranja proizvodnje italskoga finoga stolnoga posuđa, no i u ovom slučaju u granicama objavljenih radova ili preliminarnih pregleda materijala.

Ključne riječi: sjeverna Liburnija; italska *terra sigillata*; keramika tankih stijenki; tipologija; kronologija; distribucija;

18.1 SUMMARY

In the thesis *Italian* terra sigillata *and thin-walled ware in the area of northern Liburnia: typology, chronology and distribution* two fine-ware classes dated to the Roman period and originating from the Apennine peninsula are being analyzed on the basis of northern Liburnian finds.

Northern Liburnia, more precisely the Kvarner region, has been specifically chosen due to the presence of numerous unpublished finds, while previous works that dealt with this material were used as a starting point for the thesis. Thanks to their well defined chrono-typologies and overall wide distribution, these two wares allow for a wider analysis of commercial and economic contacts between the Italian peninsula and the areas where they were exported, including the province Dalmatia. Northern Liburnia's commercial and cultural contacts with the Italic (Roman) world have been reconstructed, which allowed to observe the local population through a socio-economic aspect characteristic of the period (passage to the Common era), while, in comparison with neighbouring regions, shared and/or distingushing features have been defined.

The research comprised processing of museum and private collections' material, finds from recent excavations and published ones, the latter being revised and adapted to recent typologies. The main tool for finds processing and analysis is the relational database ISKAN, which was custom made for the needs of this research.

The Italian *terra sigillata* and thin-walled ware typologies have been articulated and connected through analogies to supra regional typologies or typologies from single sites. Particular attention has been paid to the distribution of each type in the neighbouring areas of province Dalmatia and Histria. The finds have thus been typologically defined, dated and quantified, allowing the implementation of further research through statistical analysis. Due to the specificities of northern Liburnia, where a local pottery production centre has been identified at Crikvenica and at least one more production centre is supposed to have been active in the region, particular attention has been dedicated to the problem of locally produced vessels within the analysed corpus.

Statistical processing comprised quantitative and chronological analysis, while distribution has been tackled through single case studies as not all sites, due to the characteristics of the various contexts, yield a significant statistical sample.

The obtained data has been compared with sites or regions where similar studies have been undertaken allowing, together with the analysis of other northern Liburnian commercial and economic indicators, and the analysis of previous imports, to draw conclusions on the ways in which commercial activities between this area and the western Adriatic were organised, as well as the identification of regional specificities. Such data has then been placed within the wider context of Liburnian society, its economy and culture at the moment of passage from a peregrine social organisation to the Roman socio-political system, that is to say at the moment of its "Romanisation". Utilizing other sources and comparative data, the aspect of acculturation, the reception of italic (or external) cultural models and customs, or the keeping of their own, has been analysed, trying to define the moment and features of northern Liburnian society's first contacts with and the definitive participation in an all-Adriatic, and later Mediterranean cultural sphere. Due to the chronologically restricted period of export of the two wares, whose end is marked by an overall commercial and economic shift, the commercial (import) tendencies that followed the demise of Italian fine-ware production have also been considered, but within the limits of published or preliminarily review finds.

Key words: northern Liburnia; Italian *terra sigillata*; thin-walled ware; typology; chronology; distribution;

19 PRILOZI

Prilog 1.

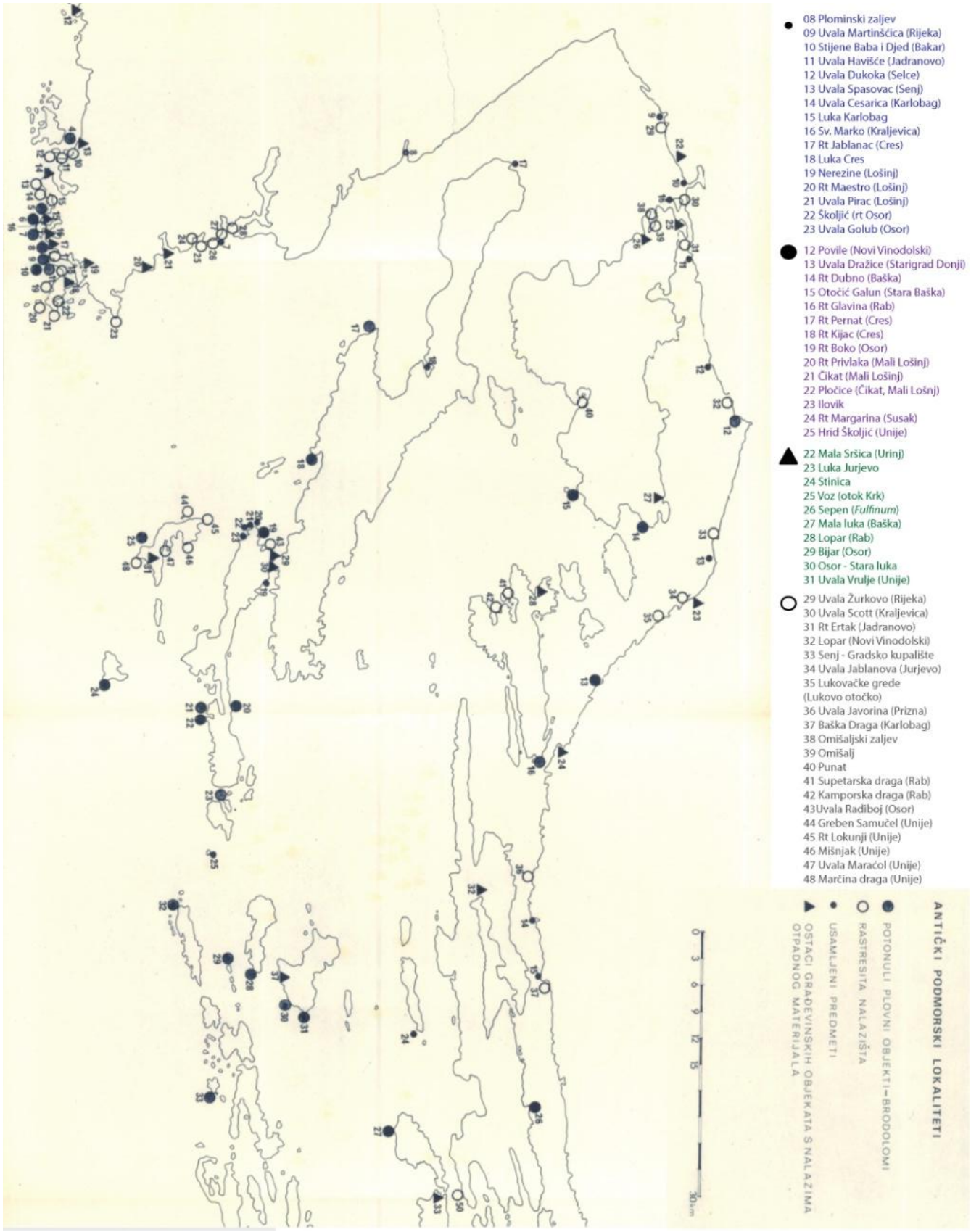

Podmorski arheološki nalazi na području Kvarnerskoga zaljeva prema Vrsalović 2011

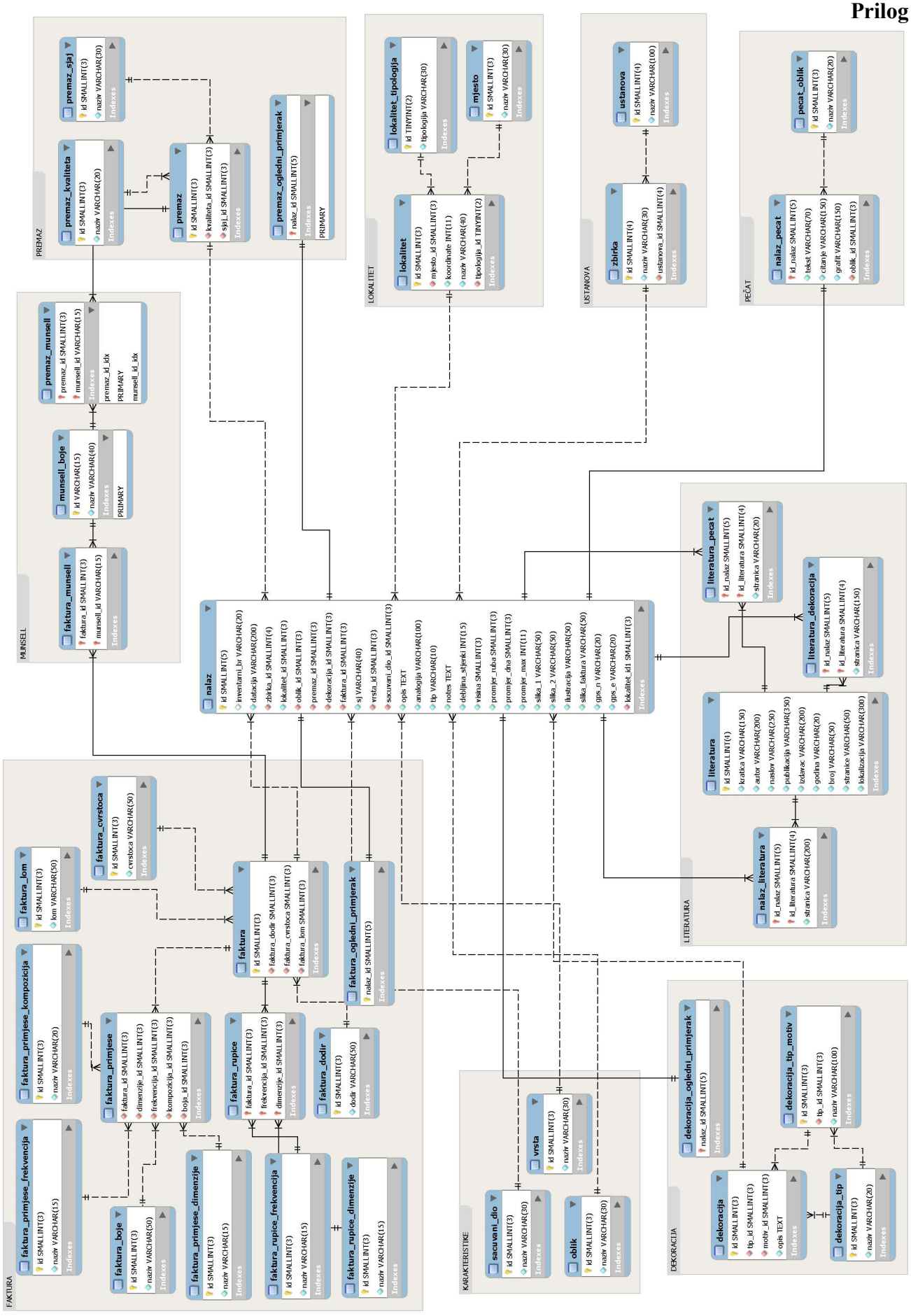

***Entity relationship* dijagram (ERD) baze podataka ISKAN**

Prilog 3. Popis pečata na ITS

.

Red. br.	Inv. br.	Mjesto	Tekst	Oblik pečata	Čitanje	Oblik (*Consp.*)	Datacija	Prov.	OCK Potter no.	Drugi nalazi istog tipa[190]
1.	80	Osor	RO..	pp	Romanvs	18.2.2	1-20+ (15-20)	Padska	1714 (3)	Altino Aquileia 6x
2.	78	Osor	S.VER	□	Severvs	18.1	15-0 pr. K.	Padska	1956 (4)	Aquileia Magdalensberg
3.	120	Osor	SEVER^I	□	Severvs	B 2.5	15-0	Padana	1956(3)	Aquileia (x4) Bologna (x3) Burnum Cassana Magdalensberg (x8) Neviodunum Tilurij
4.	79	Osor	A...	□		18	15 pr. K. – 15 po. K.	Padska	/	/
5.	81	Osor	BO.. ili BLA.D	pp	Bo.. ili Blandvs	27.1.1	15-40	Padska	/ ili 445	Magdalensberg
6.	82	Osor	A. TERR	pp	A. Terrentius	27	14-68	Padska	2066 (18)	Aquileia Emona
7.	84	Osor	TTVRI	ppd	T. Tvirvs	27.1.1	30-50	Padska	2271 (5)	ovaj tip poznat samo iz Osora. Pečati ovog keramičara jako česti u posljednjim slojevima na Magdalensbergu
8.	85	Osor	SVCESV	ppd	Svcesvs	27.2.1	15-40	Padska	2001 (2)	ovaj tip poznat samo iz Osora
9.	86	Osor	/	pp						
10.	87	Osor		ppd	Cinnamvs	27	10 pr.	Padsk	558	Aquileia

[190] Distribucija prema Inglieri 1938, OCK 2000, Brusić 1990, Gluščević 1990, Šimić-Kanaet 2003, Babić 2008, Prtenjača 2011, Borzić 2013, 2013a.

			CINA^M				K.-15 po. K.	a	(3)	Rimini
11.	88	Osor	L◦GELL	pps	L. Gellivs	21	15.-50. po.K.	Arezzo?	879 (44)	Nin (nije siguran tip)
										Magdalensberg (x7)
										Chiavenna
										Sirmium
										Siscia (x2)
12.	103	Osor	L◦GELI	pps	L. Gellivs	20.4	15.-50. po.K.	Arezzo?	879 (62)	Emona (x2)
										Zbrika Sinj (nep. nalaz.)?
13.	121	Osor	L◦GELI	pps	L. Gellivs	B 2.8	15-50	Arezzo?	879 (50)	Aquileia
										Zbrika Sinj (nep. nalaz.)?
14.	125	Osor	GELI[191]	pps	Gellivs	34.1.1	10-50 (15-50)	Arezzo	878 (42)	Zadar sv. Ivan (nije sigurno koji podtip)
										Tilurij?
										Zbrika Sinj (nep. nalaz.)?
15.	486	Krk - Šinigoj	GELI[192]	pps	Gellivs	34.1.1	10-50 (15-50)	Arezzo	878 (40, 42)	vidi gore
										Magdalensberg (x2)
										Emona (x4)
										Rim?
16.	487	Krk - Šinigoj	GELI?/GEL?	pps	Gellivs	29	10-50 (15-50)	Arezzo	878	nije moguće rekonstruirati točnu varijantu – vrlo široka distribucija
										Zadar (prema opisu)
17.	488	Krk - Šinigoj	GELI	pps	Gellivs	29	10-50 (15-50)	Arezzo	878 (40?)	vidi gore
										Emona (x4)

[191] R. Makjanić navodi čitanje GELL, dok se u OCK-u ovaj pečat našao kao prototip pečata 878.42 – GELI, pa ga kao takvog i donosimo.

[192] Vjerojatno je riječ o var. 878.42 koja je međutim nađena samo u Osoru, te na još nekoliko lokaliteta Liburnije/Dalmacije, što bi svakako govorilo u prilog toj interpretaciji. Međutim, zbog nemogućnosti detaljnoga pregleda posude i pečata, donosimo sve inačice pečata koje odgovaraju viđenom, a za koje smo se odlučili s obzirom na oblikovanje slova G koje kod drugih varijanti nema naglešenu vodoravnu crticu (više izgleda kao C).

										Magdalensberg (x2)
										Rim?
18.	90	Osor	LPILI	pps	L. Pilivs	21.3	30+	Padana	1466	Como
										Magdalensberg (x5)
19.	91	Osor	.ERI	pps	Serivs	21.3	15-30 po. K.	Padana	1882 (5)	Aquileia
										Magdalensber
										Valli gr. Veronesi (x2)
20.	93	Osor	ANEMO	pps	Anemo	21.3	15 po. K. +	Padana	110 (3)	Valli gr. Veronesi (x2)
21.	94	Osor	/							
22.	96	Osor	MVRR	ppd	Mvrranvs [193]	21.3	15-30 po. K.	Padana	1201 (6)	ovaj tip poznat samo iz Osora.
23.	123	Osor	MVRR	pps	Mvrranvs	B 2.5	15-30 po. K.	Padana	1201 (5)	ovaj tip poznat samo iz Osora.
24.	98	Osor	A◦T^ERE N^T^I	pps	A. Terrentivs	21.3	10/30 – 50 po. K.	Padana	2066 (6)	Burnum
										Magdalensberg (x33)
										Russi
										Zadar?
25.	115	Osor	A◦T^ERE N^T^I	pps	A. Terrentivs	37.3	10/30 – 50 po. K.	Padana	2066 (6)	Burnum
										Magdalensberg (x33)
										Russi
										Zadar?
26.	99	Osor	LVCIFE^R	pps	Lvcifer	21.3	30 po. K. +	Padana	1040 (2)	ovaj tip poznat samo iz Osora.
27.	101	Osor	.VA....(I) [194]	pps	Qvadri	4.6	10-30+	Padana	1595 (6)	Emona
										Magdalensberg (x2)
28.	102	Osor	C◦T◦P	pps	C. T() P()	20.4.4	30-80 po. K.	Padana	2027 (3)	Aquileia (x5)
										Emona
										Poetovio (x3)
29.	104	Osor	C◦M◦R	pps	C. M() R()	20.3.2	50+	Arezz	1067	Zadar

[193] Interpretacija R. Makjanić, MVRRIVS, razlikuje se od one u OCK koja glasi Mvrranvs (OCK 2000: 287 i baza podataka za keramičara br. 1201)

[194] Interpretirana kao IVA DROMVS ili DROMIVS (Makjanić 1983, n. 25, Makjanić 1987: 229), vidi poglavlje rada *Pečati i provenijencija* za detaljniju raspravu.

								o?	(16?)	Nin (nije siguran tip) Rim (x2?) Ibiza Corinth Sybaris
30.	105	Osor	RVFI	pps	Rvfvs	20.4.3	30+	Padana	1738 (1)	Magdalensberg (x2)
31.		Fulfinum	RVFI	pps	Rvfvs					
32.	107	Osor	C◦M^V^R	□	C. Mvrivs ili C. Mvrrivs	18.2	1-20+(1-15)	Arezzo?	1198 (2)	Aquileia (x2) Corinth
33.	108	Osor	C...R?	pps	C.Mvrivs	29.1.2	30-70+	Padana	1200 (1,2)	nije registriran u OCK – čitanje nije sigurno. Nije CAMVRIVS jer nije Aretinska.
34.	110	Osor	T..RI	pps	T.Tvrivs	34.1	30-50	Padana	2271 (2)	Magdalensberg (x6)
35.	111	Osor	A..	pps	A...	34.1.2	15+	Padana	/	/
36.	112	Osor	SECVN	ppd	Secvndvs	34	1-50(15-50)	Padana	1842 (17)	Aquileia Polesine (S. Basilio di Ariano) Siscia
37.	119	Osor	SECVN^DI	□	Secvndvs	B 2.4	1-15	Padana	1842 (5)	Aquileia Burnum Magdalensberg (x2) Sirmium (x2)
38.	114	Osor	O..T(R?)	pps	L. Ovta(vivs) Proclvs (1)	37.4.2	15-100	? Srednjoitalska?	1315	Pečat nije čitljiv, no moguće je da se naziru navedena slova. Prema toj kombinaciji u OCK nema puno mogućnosti, a predložena je najpreciznija. S obzirom

										da je posuda gotovo posve bez premaza teško je odrediti provenije nciju.
39.	116	Osor	COMM	pps	Commvnis	37.4.2	30+	Padana	603 (3)	Aquileia
										Salona?
40.	117	Osor	MPE..R	pps	M. Perennivs Crescens	3	30-60	Arezzo	1408 (9)	Annaba
										Aquileia (x7)
										Arezzo (x3)
										Ascona
										Magdalensberg (x8)
										Rim
										Saguntum
										Siscia
										Skikda
										Suasa
										Tarsus
41.	118	Osor	OPT.	□	Optatvs	B 1.10	15-37	Padana	1330 (2)	ovaj tip poznat samo iz Osora.
42.	122	Osor	.BANI	ppd	Albanvs	B 2.7	15-50	Padana	61 (7)	Valli Gr. Veronesi
										Magdalensberg (x12)
43.	124	Osor	MSMV	ppd	M. S() Moschvs	B 2.5	30-50+	Padana	1757 (7)	Siscia
44.	126	Osor	AETVS	ppd	Laetvs[195]	B 2.5	1-50 (15-50)	Padana	1015 (3)	Aquileia (x2)
										Faenza
										Locarno
45.	428	Senj (Štela)	VE..E	pps	Verecvndvs	B 6.3	25-75	Padana	2344 (1)	Aquileia
										Emona
										Russi
46.	423	Senj (Varoš?)	RA?	□	?	Consp. 22.6.2	10. pr. K. – 15 po K.	Padana	1616	Vjerojatno se ovi tipovi odnose na različite keramičare
47.	127	Bakar	/	□		Consp. 24.3.1	prije 15 po. K.	Padana		

[195]A maker of plates, associated with PLAETORIVS (no. 1473, but earlier) and M. SERIVS (nos. 1887, 1893).

48.	373	Fulfinum (Kurilovo)	.ENO..	pps	Menophilvs	Consp. 21.3.	50+	Padana	1166	Altino Portorecanati
49.		Osor	MELITO[196]	pp	Melito		1-20 (15-20)	Padana	983	Tilurij Ordona Magdalensberg (x2) Altino Cupra Marittima Adria
50.		Osor	OPAN?[197]	□						
51.		Osor	QPF?[198]	pp						
52.		Osor	PATRO(CLVS)[199]	□	Parto(clvs)			Padana	1382 (Sticotti Novotny)	Aquileia
53.		Osor	PHILOMVSVS[200]	□	Philomvsvs	Conical cup?	-10+10	Padana	1458(CIL III 10186)	Magdalensberg
54.	523	Crikvenica	O...	pp	L. Octavivs Procvlvs?[201]	Consp. B	50-150	Srednja Italija	1314-1318	Pečat nije čitljiv, no moguće je da se naziru navedena slova. Nije sigurno je li riječ o ovom pečatu
55.	532	Crikvenica	CMVRI	pps	Camurius	Consp. B 3.19	30-70	Arezzo	514 (13-15)	Arezzo (x2) Colico Como Corinth (x2) Modena Olimpia Patrai Roma (x5?) Tusculum Athens Carthage

[196] Poznat iz CIL III, no. 13343 4, gdje se navodi pod Krk (vidi i Makjanić 1985: 43)
[197] Nowotny-Sticotti 17 (vidi i Makjanić 1985: 43)
[198] Nowotny-Sticotti 12 (vidi i Makjanić 1985: 43)
[199] Nowotny-Sticotti 16 (vidi i Makjanić 1985: 43)
[200] CIL III, no. 10186, 16b (vidi i Makjanić 1985: 43)
[201] Tumačenje prema Ožanić Roguljić 2012: 22.

										Locarno Samos
56.	533	Crikvenica	/	pps		Consp. B 2.6	15-40	Padana	/	
57.	570	Krk, Vrt Šinigoj	V^EREC	ppd	Verecvndvs	Consp. 27	25-75 (pol. 1. st.)	Padana	2344 (2)	Budrio Aquileia
58.	573	Krk, Vrt Šinigoj	FORTV	ppd	Fortvnatvs	Consp. 21	20-40	Padana	846 (6)	Magdalensberg
59.	574	Krk, Vrt Šinigoj	V^ALENS	pps	Valens	Consp. 4	30-55	Padana	2289	Altino Aquileia Emona Magdalensberg (x6) Pollentia
60.	575	Krk, Vrt Šinigoj	C◦A(E)MI	□ n. 431 ss	C. Aemilivs	Consp. 18	-20-10	Padana	Povezati s keramičarom OCK 46?[202]	/ (Ornavasso)
61.	576	Krk, Vrt Šinigoj	CERINT	ppd	Cerint(hvs)	Consp. 21	AD 30-100	Padana	538	Magdalensberg
62.	577	Krk, Vrt Šinigoj	AVI..I?	ppd	Avillivs?	Consp. 3	15-40	? Arezzo	371?	vrlo široka, uključuje Aquileiu, Magdalensberg, Suasu, Cupra Marittima, itd.
63.	578	Krk, Vrt Šinigoj	CINN/AMI	□	Cinnamvs	Consp. 18	-10- +15	Padana C?	558 (1)[203]	Aquileia
64.	579	Krk, Vrt Šinigoj	M.FIRMI /RIVI?	□		Consp. 21	?-15		2585 (18) ..EME/ .RIVI	
65.	595	Krk, Vrt Šinigoj	A◦TERE	ppd	A. Terrentius	dno	15-50		2066 (15)	Magdalensberg (x3) Emona Russi (x2) Oderzo Verona Aquileia (x3)
66.	604	Krk, Vrt Šinigoj	/	pp		Consp. B 2.5			2585 (182, 189, 206)	
67.	606	Krk, Vrt Šinigoj	/	pp		Consp. 20	15-100	Padana?		

[202] Za interpretaciju ovog pečata zahvaljujem S. Zabehlicky Scheffenegger koja smatra kako je riječ o dosad nepoznatom pečatu.

[203] Pečat iz Krka je, u usporedbi s onim iz Akvileje prema OCK, pravilniji, odnosno bolje otisnut.

68.	607	Krk, Vrt Šinigoj	(FL)OR	pp	Florvs?	Consp. 4	30-50	Padana	841 (2)	Aquileia
69.	609	Krk, Vrt Šinigoj	FORTV	pps	Fortvnatvs	Consp. 4	20-40	Padana	846 (6)	Magdalensberg
70.	610	Krk, Vrt Šinigoj	DAS.	ppd	Dasivs	Consp. 4	15-20	Padana	725 (7, 8) – ustvari nova varijanta	
71.	612	Krk, Vrt Šinigoj	LAV(IL?)	ppd	L. Avillivs[204]	Consp. 20	30-70	? Arezzo	403 (6)	Aquileia Bolsena Rome? Siscia
72.	613	Krk, Vrt Šinigoj	GELL	pps	Gellivs	Consp. 34	15-50		878 (37)	Knossos Milano Ampurias Aquileia
73.	614	Krk, Vrt Šinigoj	DASI	ppd	Dasivs	Consp. 21	15-20	Padana	725 (7, 8) – ustvari nova varijanta	vidi gore, ista varijanta
74.	615	Krk, Vrt Šinigoj	C.CA..(plama/stablo)?	□	C. Gavivs (palmeta)	Consp. 12	1-15	Arezzo	869 (5, 10)	Sybaris Merida Arezzo
75.	616	Krk, Vrt Šinigoj	..S..	ppd?	?	Consp. 27	15-70	?		
76.	617	Krk, Vrt Šinigoj	VEREC(◦?)	ppd	Verecvndvs	Consp. 27	25-75	Padana	2344 (1)	Krk (x2) Aquileia Emona Russi
77.	485CIL III, 13343 (1)	Krk, Vrt Šinigoj	VERSC		Verecvndvs		25-75 (pol. 1. st.)		2344	
78.	490 CIL III, 13343 (2)	Krk, Vrt Šinigoj	V()RSC		Verecvndvs		25-75 (pol. 1. st.)		2344	

[204] Ovaj kermačar je potvrđen i kombinacijom aplika koja je tipična za njega, iako se istovjetne aplike javljaju i kod Gellivsa.

Katalog ukrasa na glatkoj i reljfno ukrašenoj *terri sigillati*

8

9

10

11

24

26

44

48

54

55

56

57

70

71

nlje u mjerilu

72

73

92

97

98

1: 2

0 cm 5 cm 10 cm

39

84

85

86

87

88

82

83

32

27

40

42

43

49

50

51

69

79

Katalog ukrasa na Keramici tankih stijenki

1	31	68
2	33	74
3	34	75
6	38	76
7	41	77
12	45	78
13	46	80
14	47	81
15	52	90
16	53	91
17	58	93
18	59	94
19	60	95
20	61	
21	62	
22	63	
23	64	
25	65	
28	66	
29	67	
30		

KATALOG UKRASA

1. Barbottine | Točkice | Veće točkice u tri pomaknuta reda. Nekoliko ih nedostaje.
2. Barbottine | Točkice | Točkice u stiliziranom grozdu ispod spojenih lukova. Na spoju dvije veće točke.
3. Barbottine | Biljni | Valovite vitice sa zadebljanjima na krajevima (listići, cvjetovi?)
4. /
5. Pjeskarena | Možda pjeskasti ukras
6. Barbottine | Biljni | Unutar dva reda bradavica ukras spojenih grančica s pupoljkom (?) na vrhu.
7. Barbottine | Točkice | Ukras niza točkica u najmanje 2 reda, unutar polja definiranih okvirom. Točkice su udaljene oko 3mm jedna od druge, široke su oko 2mm i dosta nepravilne.
8. Aplicirana | Spirale | Dvojna spirala
9. Aplicirana | Tri para jarebica, rezeta i girlandi. cca Noricum: R68, T41, V11
10. Aplicirana | Aplike psa i girlande. cca Noricum: T3, 6, 7; V21-23; Girlanda: Abb. 66, 16-21.
11. Utisnuta i apliciran | Utisnuta kotačićem na vanjske stijenke, gusti zarezi. Po par aplika psa, akantusovog lista i muških glava. cca Noricum: T10-12, O11, F21
12. Utisnuta kotačićem | Trokutići | Veći i dublji trokutići utisnuti kotačićem u dijagonalnim redovima
13. Barbottine | Nazubljene lunete | Jednostruko nazubljene lunete
14. Utisnuta prstima | Udubljenja | Kružno udubljenje promjera oko 2cm. Pri vrhu presjeca ga tanki vodoravni urez.
15. Utisnuta kotačićem | Trokutići | Pravilno postavljeni trokutići u više spojenih redova koji su lagano pomaknuti jedan u odnosu na drugi.
16. Utisnuta kotačićem | Trokutići | Manji odvojeni trokutići u više odvojenih redova.
17. Barbottine | Lunete | Naslanjaju se jedna na drugu, u nepravilnim redovima (sačuvan 1)
18. Barbottine | Geometrijsko/stilizirani | Kružni ukrasi, pri vrhu deblji a pri dnu nestaju. Dosta razmaknuti, složeni u najmanje 2 reda.
19. Barbottine | Lunete | Lunete postavljene u razmacima, u 3 razmaknuta reda

20. Utisnuta kotačićem | Zarezi | Pravilni zarezi/dijagonalni elemeneti na donjem djelu posude.

21. Utisnuta kotačićem | Trokutići | Pravilni trokutići u dva razmaknuta reda.

22. Utisnuta kotačićem | Zarezi | Gusti zarezi, raspoređeni na većoj površini (ne u redovima).

23. Utisnuta kotačićem | Zarezi | Sitni zarezi u 5 kosih redova

24. Aplicirana | Oštećena, nečitka aplikacija

25. Reljefna | Jedno ili više vodoravnih zadebljanja/narebrenja neposredno ispod ruba posude (čaše) širokih oko 5mm.

26. Utisnuta kotačićem | NA SIGIL. Koncentrični krugovi na dnu posude. Niz od 5 krugova, od kojih 3 s punom crtom a 2 s isprekidanom.

27. Reljefna | Biljni motiv s lišćem i prikazom ptice s raširenim krilima - Sarius

28. Barbottine | Prutići | Okomiti izduženi klinasti prutići nepravilno raspoređeni

29. Barbottine | Prutići | Okomiti klinasti prutići rapoređeni gusto u relativno pravilne vodoradne redove

30. Barbottine | Prutići | Izduženi prutić položeni ukošeno

31. Barbottine | Prutići | Gusti, kraći i pri vrhu zadebljani klinasti prutići pravilno položeni u vodoravne redove

32. Reljefna | gusti reljefni zarezi, ispod kojih su viseći cvijetni elementi, a pri vrhu vegetabilni ukrasa - niz listića

33. Pjeskarena | Metlicom | Metalik odsjaj. (Fabrikat F)

34. Pjeskarena | Obostrano | Vidljivi potezi nanašanja. (Fabrikat F)

35. Pjeskarena | Unutar gline | Gruba faktura

36. Pjeskarena | Obostrano

37. Pjeskarena | Površinski | Pjeskasti ukras - česte veće sjajne i manje crno-sive primjese, počinje na 13 mm od dna. Ovdje je nešto drukčija i boja premaza (5yr 5/4)

38. Utisnuta kotačićem | Crtice | Dvije crtice (nepotpuno sačuvan)

39. Utisnuta kotačićem | NA SIGIL. Traka gusto urezanih ravnih crtica unutar dva para koncentričnih ureza

40. Reljefna | Biljni motiv?

41. Pjeskarena | Površinski | Grublja površina,vrlo sitna zrnca

42. Reljefna | Prikaz psa s ogrlicom u trku desno i biljni motiv

43. Reljefna | Biljno-stilizirani motiv.

44. Aplicirana | Rozeta s četiri romboidne latice

45. Utisnuta kotačićem | Trokutići | Mali pravilno položeni trokutići grupirani u tri reda koji tvore barem dvije rezmaknute ukrasne trake

46. Urezana | Vodoravne pruge | Dvije vodoravne i dvije diagonalne pruge urezne tankim oštrim predmetom (rombovi?)

47. Utisnuta kotačićem | Crtice | Više okomitih tankih crtica u gustom vodoravnom nizu

48. Utisnuta kotačićem | Crtice | SIGIL - niz valovitih ne baš pravilnih crta koji prekriva većinu površine posude.

49. Reljefna | SARIUS - bilji friz s trolisnim spojenim elementima (vrh na lijevo. Ispod cvijetni element s okomitim tučkom i barem dvije latice (ljiljan?).Vrlo sličan ukras nalazi se i na ACO peharima (npr. Lavizzari Pedrazzini 1995, str.113)

50. Reljefna | SARIUS - bilji friz s trolisnim spojenim elementima (vrh na lijevo), ispod i iznad središnjeg listića nalaze se tanki izdanci. Vrlo sličan ukras nalazi se i na ACO peharima (npr. Lavizzari Pedrazzini 1995, str.113)

51. Reljefna | SARIUS - biljni friz s trolisnim spojenim elementima (vrh na lijevo), ispod i iznad središnjeg listića nalaze se deblji izdanci s kružnim završetkom. Vrlo sličan ukras nalazi se i na ACO peharima (npr. Lavizzari Pedrazzini 1995, str.113)

52. Barbottine | Točkice | Sitne točkice koje tvore razno oblikovane stilizirane girlande - uglavnom u obliku slova U.

53. Glačana površina | Okomite pruge | Dvije vodoravne pruge ispod ruba i niz okokmitih po stijenkama (tvore mrežu).

54. Aplicirana | Poprsje s sa skupljenom kosom i diademom u obliku polumjeseca

55. Aplicirana | Ljudski | Maska/lice s puštenom kosom i razdjeljkom (loše sačuvana)

56. Aplicirana | Girlande | Girlanda s uzorkom po sredini razdjeljenih tankih crtica

57. Aplicirana | Girlande | Girlanda s reljefnim trokutićima i listom vinove loze na krajevima

58. Utisnuta kotačićem | Zarezi | Zarezi koji tvore nepravilne okomite crte raspoređene u dvije vodoravne trake ovdojene profilacijama.

59. Barbottine | Biljni | Pupoljci svijeni tako da tvore S i postavljeni jedan unutar drugog u pravilnu traku.

60. Barbottine | Biljni | Kratki svijeni pupoljci postavljeni razmaknuto, u jednu dekorativnu traku.

61. Utisnuta kotačićem | Crtice | Dijagonalni urezi

62. Barbottine | Biljni | Pupoljci svijenu u U oblik, položeni razmaknuti u pravilnu ukrasnu traku.

63. Barbottine | Lunete | Plitke nepravilno složene i vrlo razmaknute.

64. Barbottine | Točkice | Dvostruki vodoravni niz sitnih točkica, mjestimice prekinut najmanje jednom većom točkom

65. Pjeskarena | Metlicom | Na 3/4 posude, samo s vanjske strane. Metlicom nanijete srednje bijelkaste primjese, pomješane s premazom. (slično Fab. F, ali siva)

66. Barbottine | Biljni | Srcoliki listovi omđeni nizom od 5 okomitih točkica. Na donjem dijelu urezano dijagonalni veći zarezi.

67. Barbottine | Biljni | izduzeni pupoljci + višestruko nazubljene lunete. Utisnuti trokutići u više redova. Utisnuti zarezi.

68. Barbottine | Nazubljene lunete | Više struko nazubljene lunete različitih dimenzija, postavljene nepravilno i s preklapanjem

69. Reljefna | Biljni motiv | Vrh stanjenih listića koji vjerojatno tvore friz.

70. Aplicirana | Biljni | Aplike rozete i dvostrukoga listića (vjerojatno završni dio girlande)

71. Aplicirana | Kombinacija s 4 rozete i 2 dvojne spirale

72. Aplicirana | Životinjski | Aplika psa

73. Aplicirana | Biljni | Aplika ljiljana

74. Urezana | Rombovi | "Neuredna" mreža rombova

75. Barbottine | Biljni | Pravilni srcoliki listići postavljeni vodoravno (vjerojanto se isprepliću)

76. Utisnuta i apliciran | Zarezi u više redova utisnuti kotačićem povrh kojih je aplicirno slovo S

77. Utisnuta kotačićem | Trokutići | Nepravilni trokutići u više vodoravnih redova

78. Utisnuta i apliciran | Donji dio posude: zarezi utisnuti kotačićem; gornji dio posude: barbottine nazubljene lunete

79. Reljefna | Biljni motiv | Glavni motiv: Veliki listovi smješteni u grupi od tri, između kojih se smješta cvijet šipka. Friz: iznad g. motiva i vodoravne profilacije vidljiv je gornji registrar kojeg tvore listovi loze i grozdovi. Sl. model ukrasa Comacchio, Ordona.

80. Barbottine | Geometrijsko/stilizirani | Nepravilni elementi u obliku slova U složeni jedan iznad drugog u okomite redove

81. Barbottine | Biljni | Ukrasna traka s grupama od po tri izdužena lista s valovitim peteljkama

82. Reljefna | Kompozicija motiva | Par dorski stupovi s bukranima na mjestu kapitela, povezani festonima. Između bukrana nalazi se križna kompozicija akantusova lišća, omeđena s dvije patere i dvije rozete. S jedne strane posude unutar kompozicije nalazi se pečat. Ispod festona dvije rozete uokviruju figuru zeca ili psa (?) u trku prema lijevo.

83. Reljefna | Biljni motiv | 2x kompozicija s dva lista, dvije grančice i dva tučka, u obliku križa (vidi Schindler Kaudelka). U sredini cvijet sa šest latica iz kojeg izlazi list hrasta (vidi Ordona i Brusić). Svaki element flankiran je s cvijetom sa šest latica (vidi Brusić). Po vrhu teče friz s točkicama (vidi Brusić).

84. Reljefna | Biljni motiv | Kompozicija lišća i vitica. Loše sačuvana, raspoznaje se jedan veći list loze(?)

85. Reljefna | Biljni motiv | 5 redova stiliziranih listića (ljuski), iznad koji se nalaze točkice/bobice koje tvore stilizirane grozdove

86. Reljefna | Gornji registar: Grupa tri nepravilna cvijeta između koje se nalazi izduženi list. Donji registar:naizmjenično kompozicija lišća iz kojeg izlaze po dva pupoljka (nar?) i prikaz ptica (ponekad vrlo loše izvedbe). Između registara nalaze se slova pečata.

87. Reljefna | Stilizirano / geometrijsko | Prvi registar: motivi u obliku slova C retrogradno. Možda stručci trave ili pupoljci? Drugi registar: elementi u obliku latica.

88. Reljefna | Stilizirano / geometrijsko | Friz sa srcolikim elementima ispod kojeg je vidljiva kompozicija s palmentom, te kompozicija s kraterom s podignutim poklopcem okruženog sa srcolikim (biljnim?) elementima

89. Reljefna | Reljefni ukras sačuvan pri spoju s ručkom. Rekonstrukcija nije moguća.

90. Utisnuta kotačićem | Trokutići | Dva, negdje tri, spojena reda manjih i većih trokutića

91. Utisnuta i apliciran | Gornji dio posude - barbottine stilizirani pupoljak/grozd. Donji dio posude trokutići utisnuti kotačićem.

92. Aplicirana | Amor prema lijevo (F6), figura prema desno (F 14), delfin (D9), te još jedna aplika koju nije moguće raspoznati (možda F14). Navode se kao tipičan repertoar L. Avillivsa.

93. Barbottine | Biljni | Uža ukrasna traka s parovima svinutih pupoljaka (U oblik) orijentiranih naizmjenično prema dolje i prema gore.

94. Utisnuta kotačićem | Trokutići | Tri vodoravne pruge izduženih i spojenih trokuta.

95. Barbottine | Geometrijsko/stilizirani | Element(i) oblikovani kao okrenuto slovo U.

96. Aplicirana | Spirale | Dvojna spirala

97. Aplicirana | Girlande | Završni dio girlande oblikovan kao veći biljni motiv sa šest listova i središnjim križnim nastavkom. U Magdalensbergu na aretinskog sigilati.

98. Barbottine | Biljni | Biljni motiv (cvijet/grozd) s povijenom stabljikom

19.1 TABLE

Crteže i table izradila A. Konestra, osim pojedinih primjeraka iz AMZ (I. Ožanić Roguljić, A. Krolo), AZO (D. Vukičević) te primjeraka preuzetih iz literature, koji su međutim za potrebe ovoga rada vektorizirani.
Pečati su u mjerilu 1:2 u odnosu na crtež posude, osim kada je pečat prikaz samostalno, kada je uglavnom izvan mjerila (nacrt prema fotografiji).

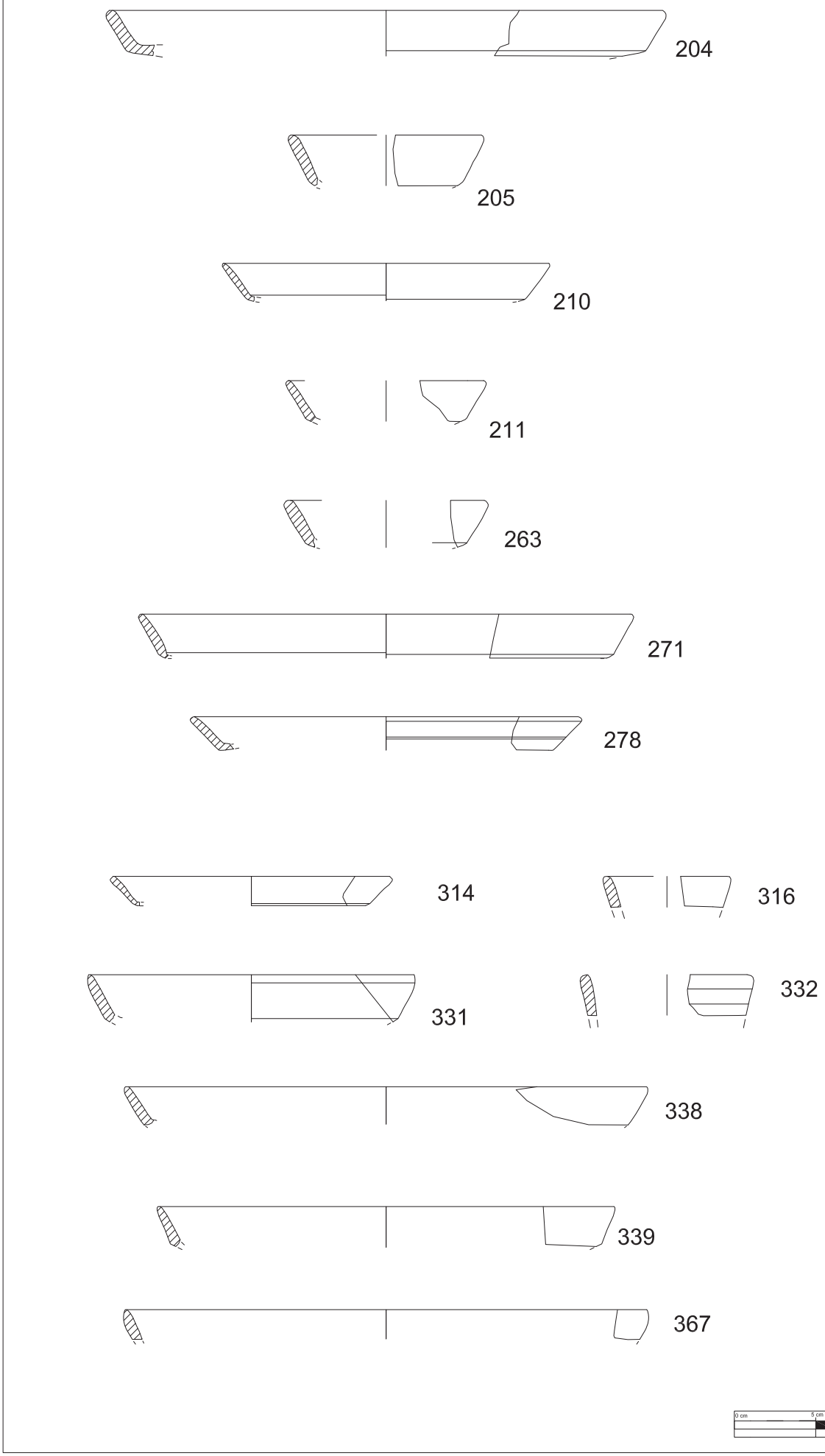
204
205
210
211
263
271
278
314
316
331
332
338
339
367
0 cm
5 cm
10 cm

Tip 117 (Consp. 3)

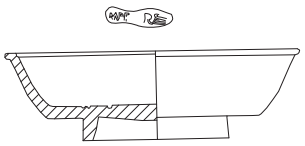

117

Tip 298 (Consp. 4)

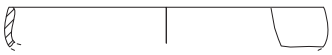

298

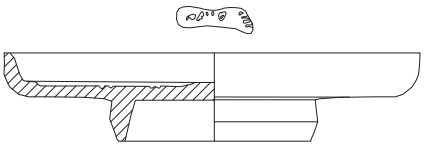

101

206

365

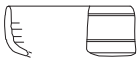

505

Tip 206 (Consp. 5)

363

Tip 230 (Consp. 7)

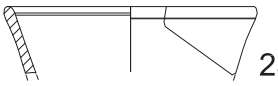

230

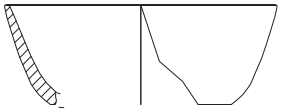

419

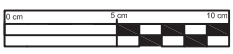

Tip 234 (Consp. 8)

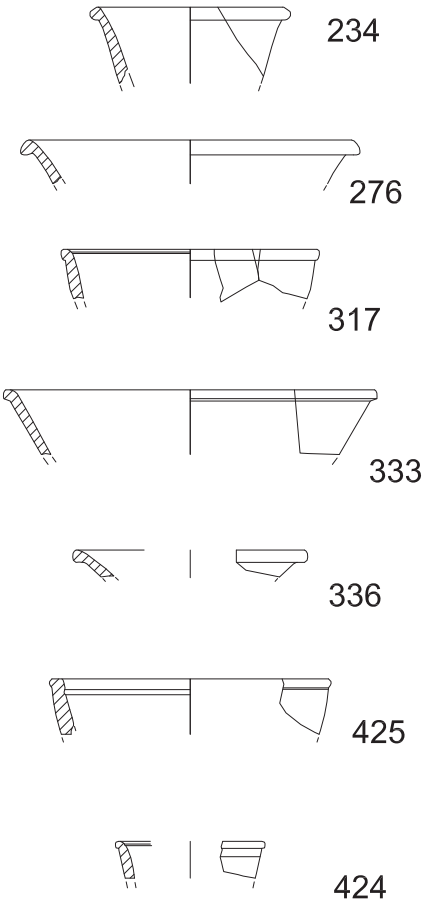

Tip 231 (Consp. 9)

Tip 273 (Consp. 10)

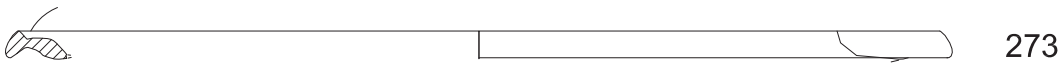

Tip 275 (Consp. 11/13)

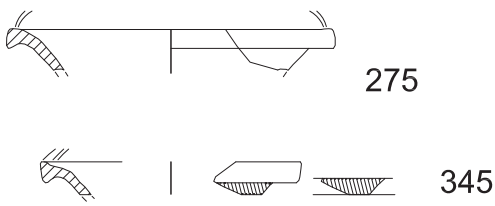

Tip 235 (Consp. 12)

235

Tip 14 (Consp. 18)

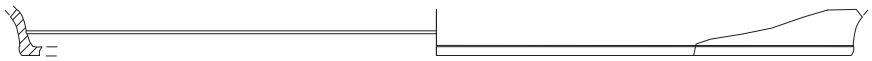

223

Consp. 18.1

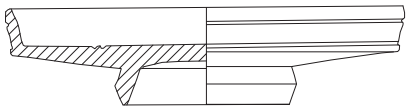

78

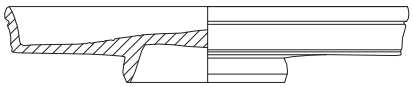

79

Consp. 18.2.1

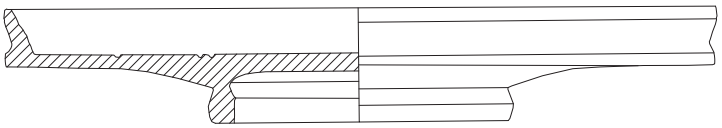

107

Consp. 18.2.2

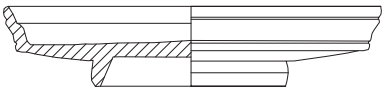

77

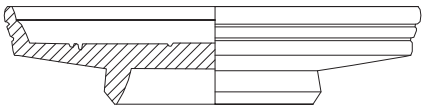

80

Consp. 18.2.5

14

Consp. 18.2

280

418

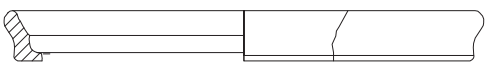

421

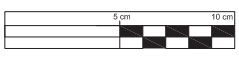

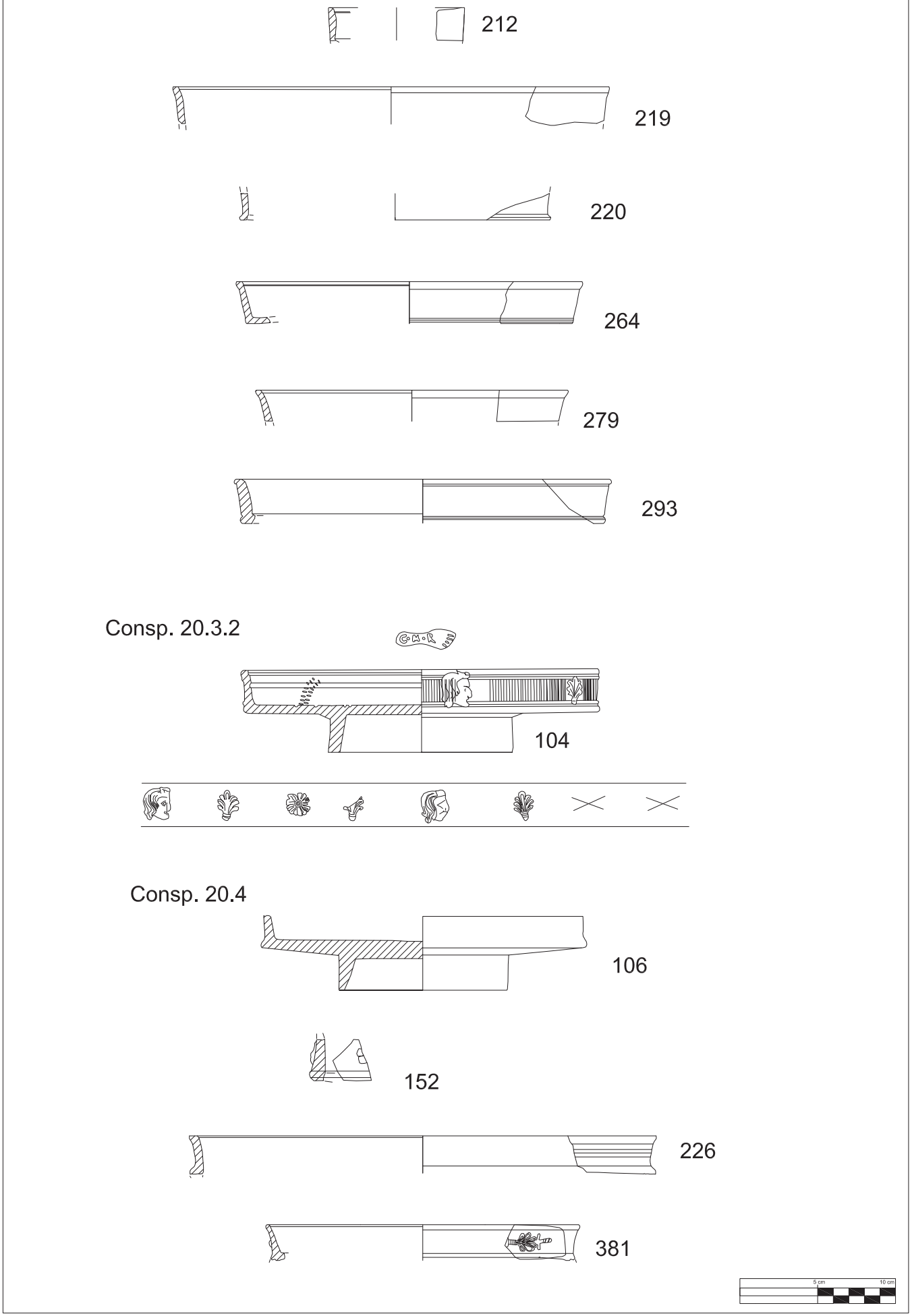
212
219
220
264
279
293
Consp. 20.3.2
104
Consp. 20.4
106
152
226
381

Consp. 20.4.2

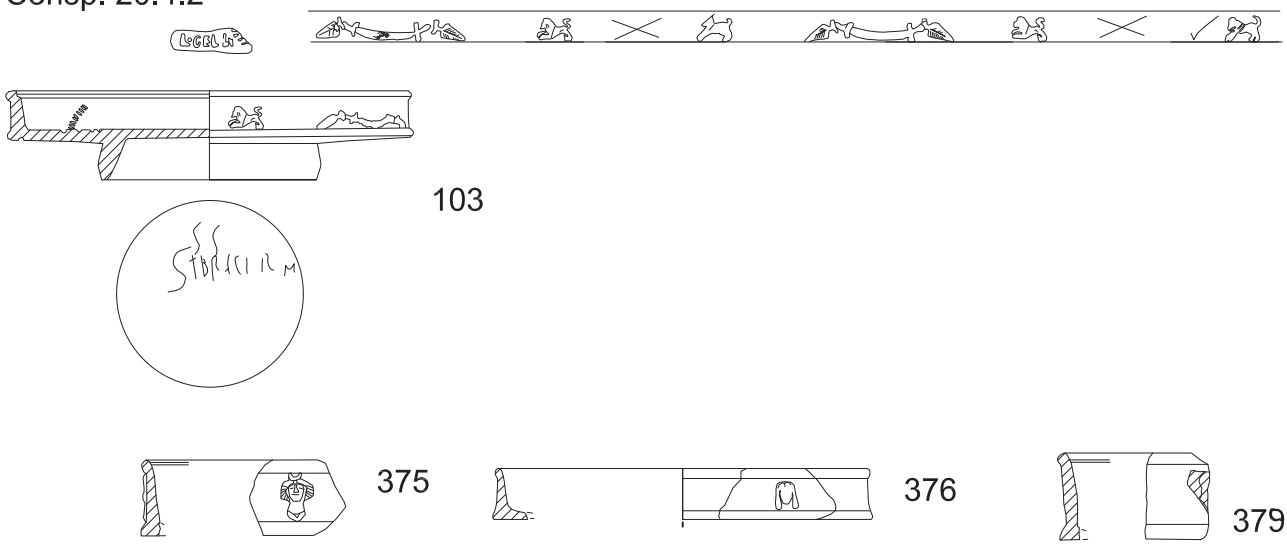

Consp. 20.4.3

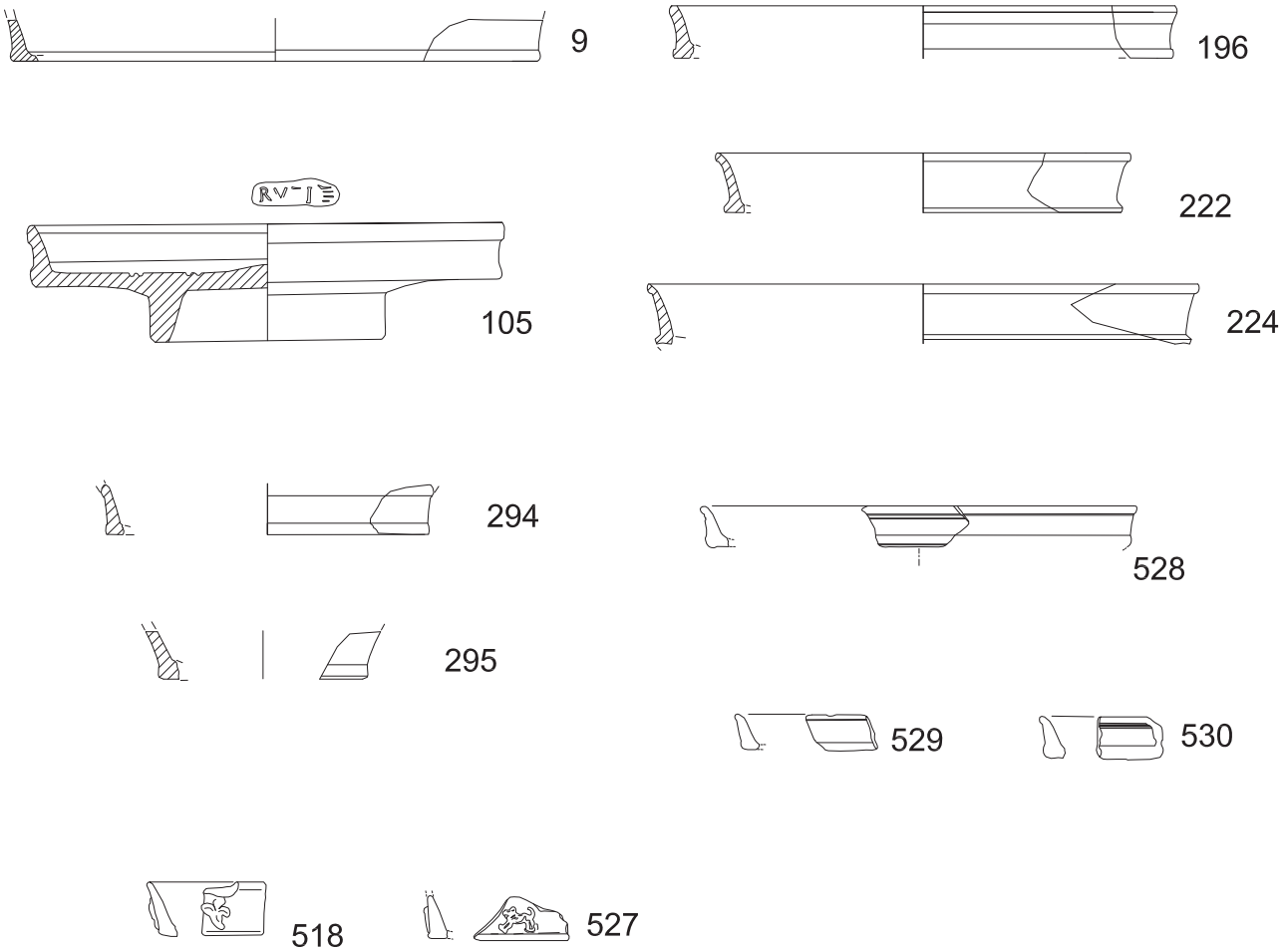

Tip 14 (Consp. 20)

Consp. 20.4.4

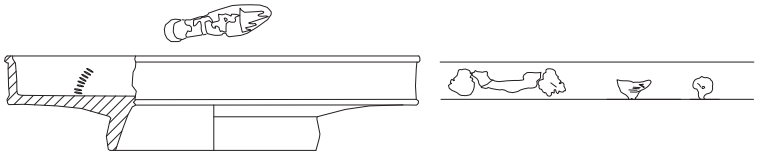

102

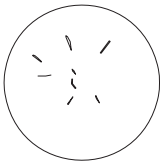

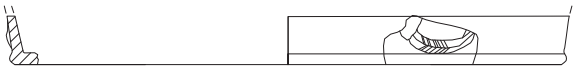

380

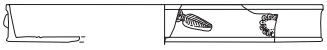

498

Consp. 20.5.2

319

Tip 5 (Consp. 21)

Consp. 21

178

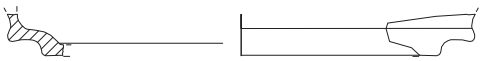

270

361

299

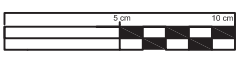

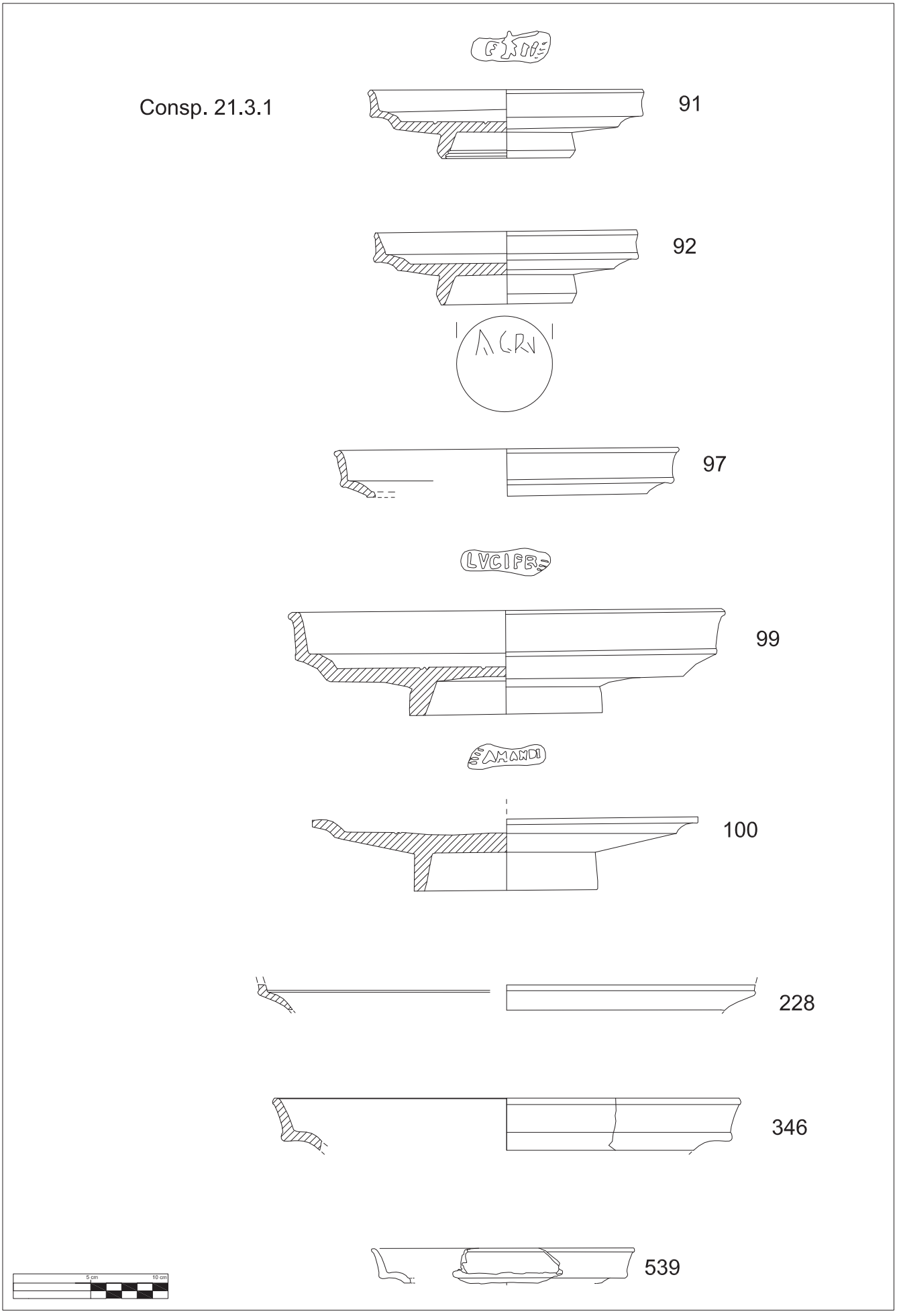
Consp. 21.3.1
91
92
97
99
100
228
346
539
5 cm
10 cm

Consp. 21.3.2

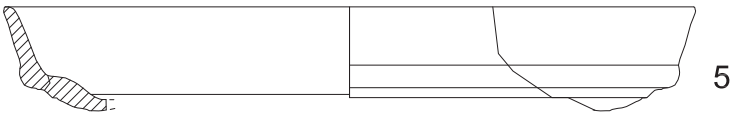

5

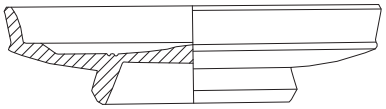

90

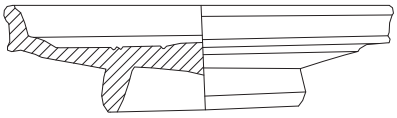

93

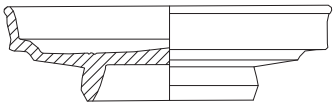

94

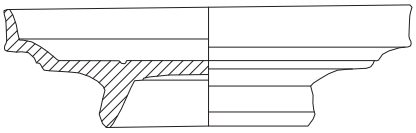

95

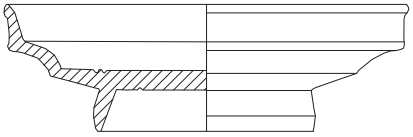

96

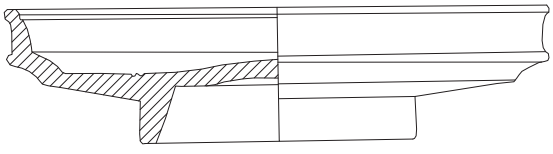

98

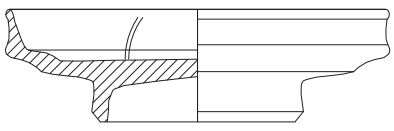

129

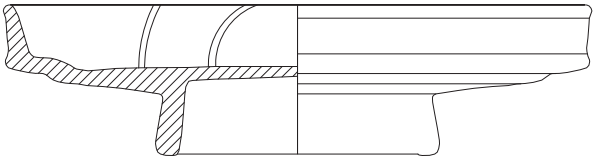

373

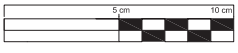

Consp. 21.7.1

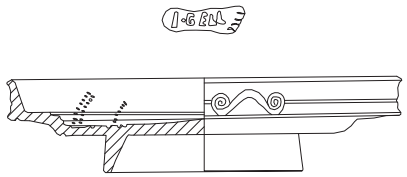

88

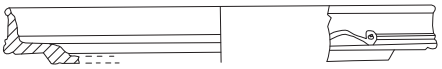

89

Consp. 22

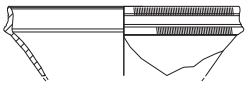

374

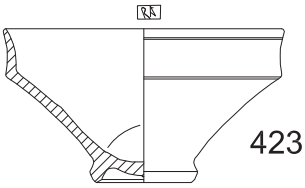

423

Tip 377 (Consp. 24)

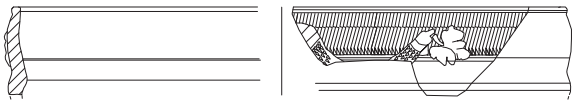

377

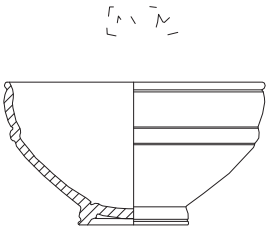

127

Tip 128 (Consp. 26)

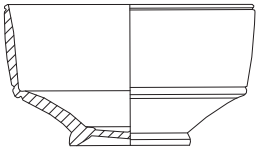

128

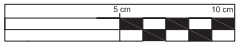

Tip 85 (Consp. 27)

Consp. 27.1

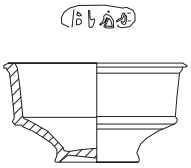
81

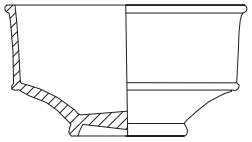
82

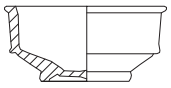
83

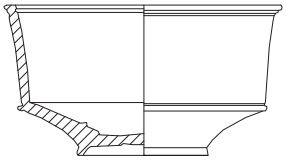
84

Consp. 27.2.1

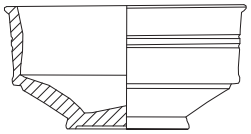
85

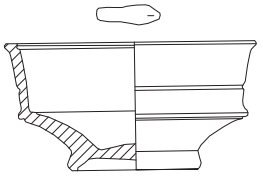
86

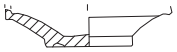
87

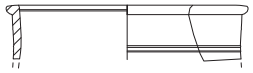
179

Tip 429 (Consp. 28)

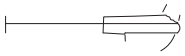
16

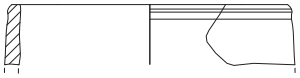
175

Tip 108 (Consp. 29)

Consp. 29.1

487
nije u mjerilu

488
nije u mjerilu

Consp. 29.2

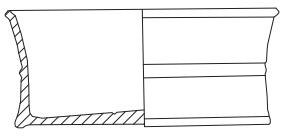
108

148

Tip 297 (Consp. 32)

297

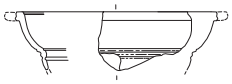
500

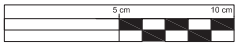

Tip 435 (Consp. 33)

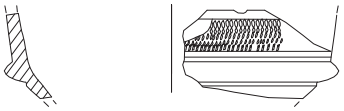
435

Tip 246 (Consp. 34)

Consp. 34.1.1

486
nije u mjerilu

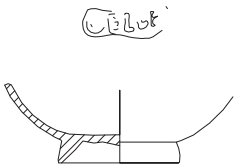
125

Consp. 34.1.2

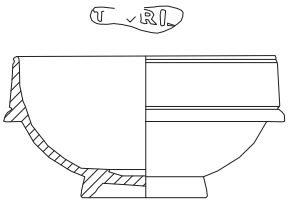
110

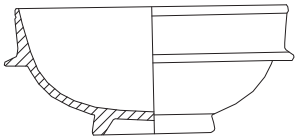
111

520

Consp. 34.1.3

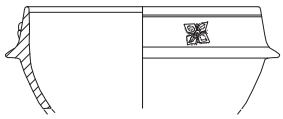
246

Consp. 34.2.2

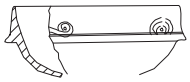
109

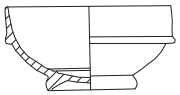
131

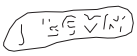

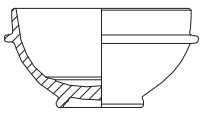
112

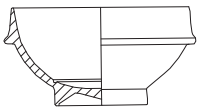
132

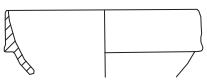
113

362

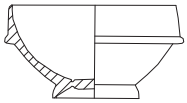
130

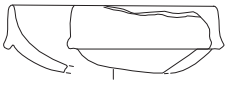
501

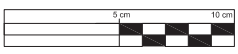

Tip 233 (Consp. 36)

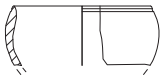
334

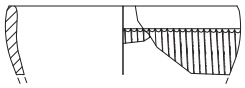
233

Tip 262 (Consp. 37)

502

Consp. 37.3

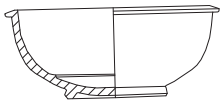
115

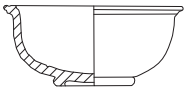
116

Consp. 37.4.2

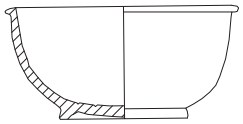
114

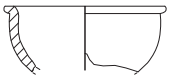
262 (74)

Tip 248(Consp. 38)

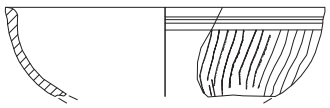
248
268

323

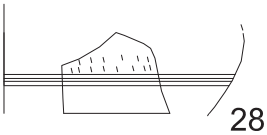
281

Tip 503 (Consp. 39)

503

Tip 291 (Consp. 50)

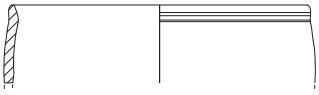
291

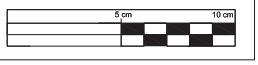

Tip 192 (K)

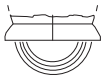

192

Tip 207 (K7-8)

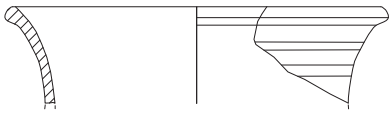

207

Tip 290 (K9)

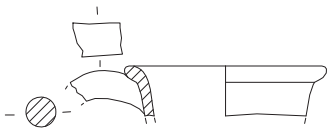

290

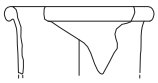

507

Tip 292 (K 12)

292

Consp. B

180

Tip 221 - Consp. B 1.5

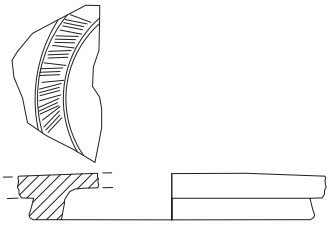

221

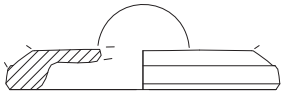

436

Tip 259 (K 16)

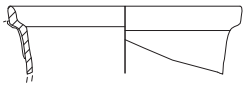

259

Tip 320 (K20)

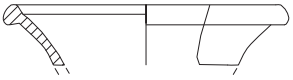

320

Tip 289 (K23)

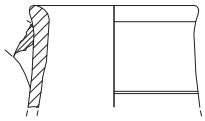

289

Tip 364 (Kd)

364

Tip 187 - Consp. B 1.2

187

Tip 194 - Consp. B 1.6

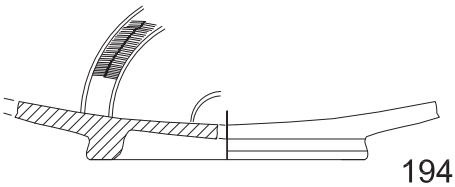

194

Tip 304 - Consp. B 1.7

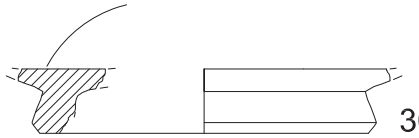

304

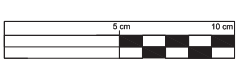

Tip 118 - Consp. B 1.9

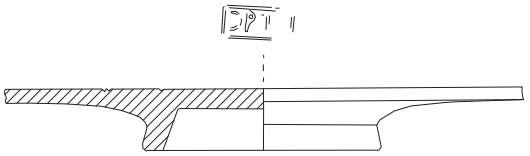

118

Tip 41 - Consp. B 1.10

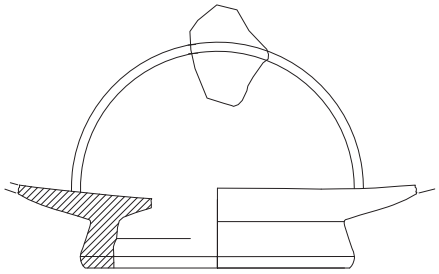

41

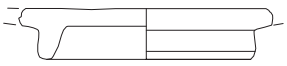

506

Tip 534 - Consp. B 1.11

534

Tip 203 - Consp. B 2.3

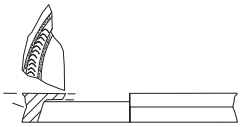

203

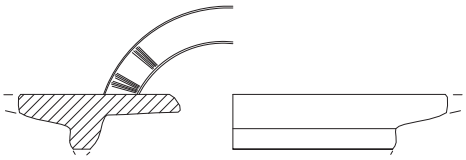

417

Tip 119 - Consp. B 2.4

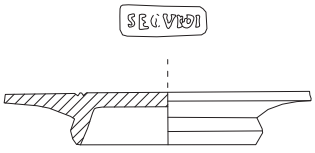

119

535

521

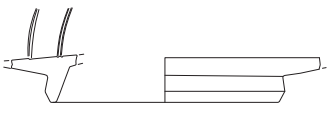

536

Tip 120 - Consp. B 2.5

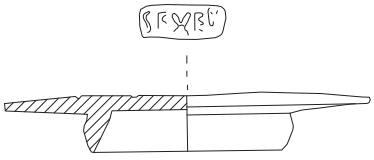

120

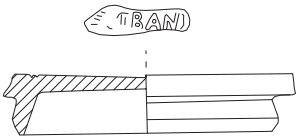

122

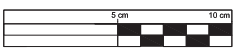

Tip 120 - Consp. B 2.5

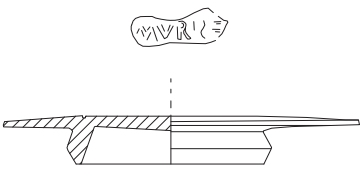
123

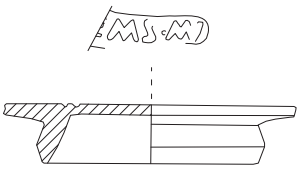
124

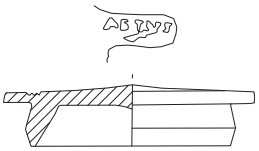
126

146

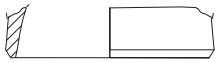
232

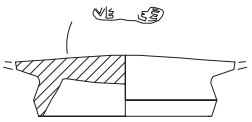
428

Tip 533 - Consp. B 2.6

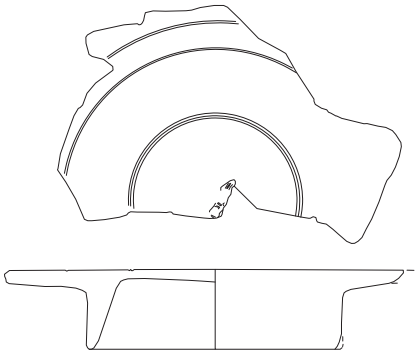
533

Consp. B 2.8

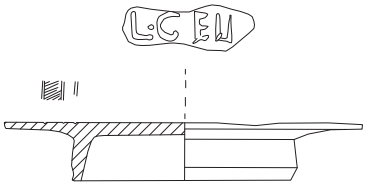
121

Tip 499 - Consp. B 3

499

Tip 247 - Consp. B 3.9

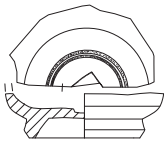

Tip 195 - Consp. B 3.13

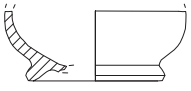
195

Tip 504 - Consp. Abb. 6.4

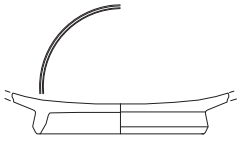
504

ITS ulomci dvojake atribucije

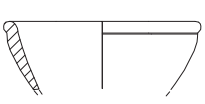
209

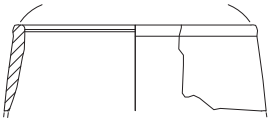
272

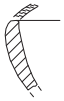

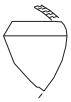
285

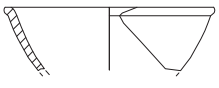
305

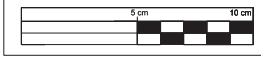

Tip 202, 420 (*Aco*)

202

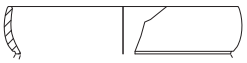

420

Tip 196 (Mazzeo Saracino 13D/a)

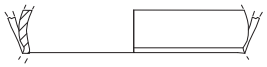

196

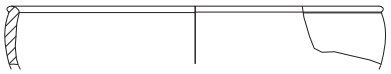

208

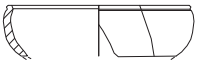

266

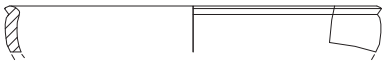

315

Tip 261 (Modelkeramik 2f)

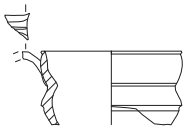

261

Tip 509 (Modelkeramik 2b)

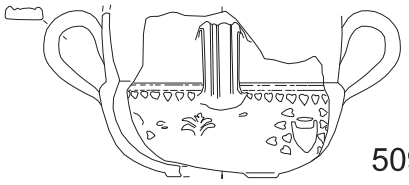

509

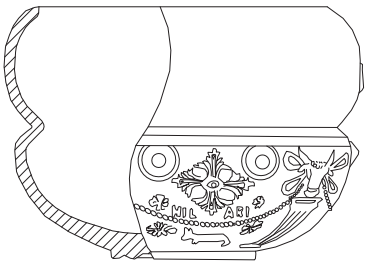

515)

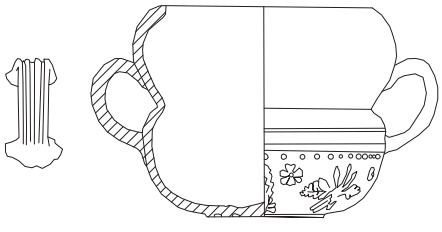

558

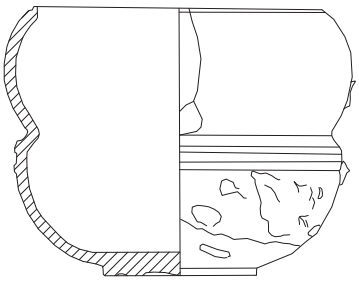

559

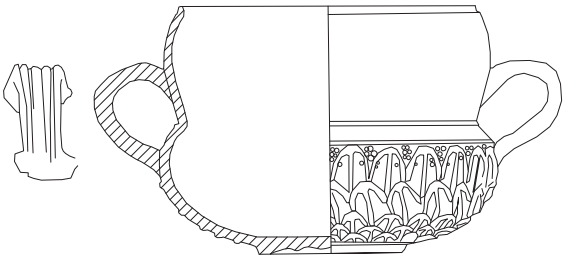

560

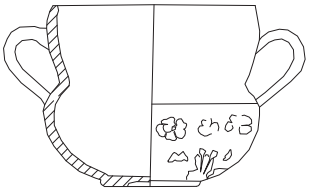

561

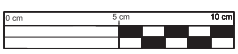

Tip 509 (Modelkeramik 2d)

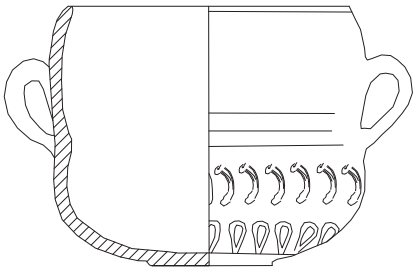
562

Sarius, ukrašene stijenke

245

274

508

197

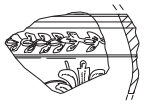
284

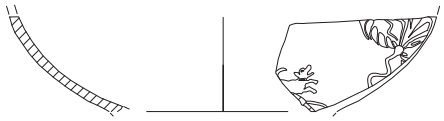
244

287

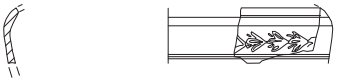
286

229

321

Sarius, ulomci dvojake atribucije

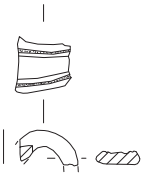
283

288

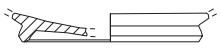
430

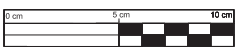

Tip 347 (Schindler Kaudelka 20)

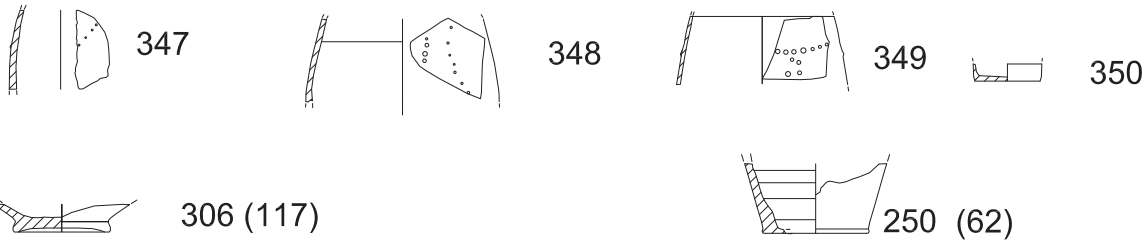

Tip 215 (Schindler Kaudelka 1)

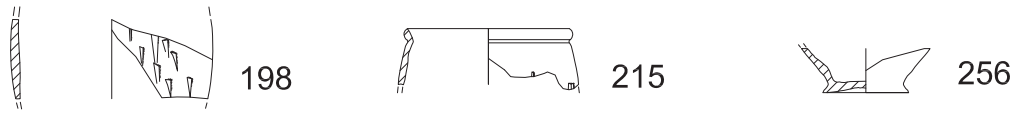

Tip 177 (Schindler Kaudelka 26, Mayet IIIBa)

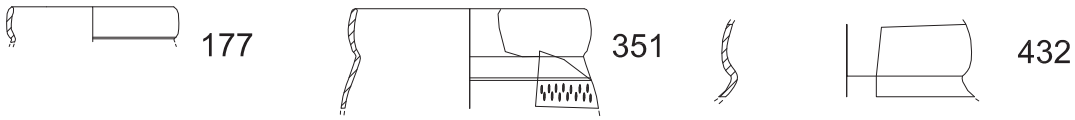

Tip 253 (Schindler Kaudelka 2)

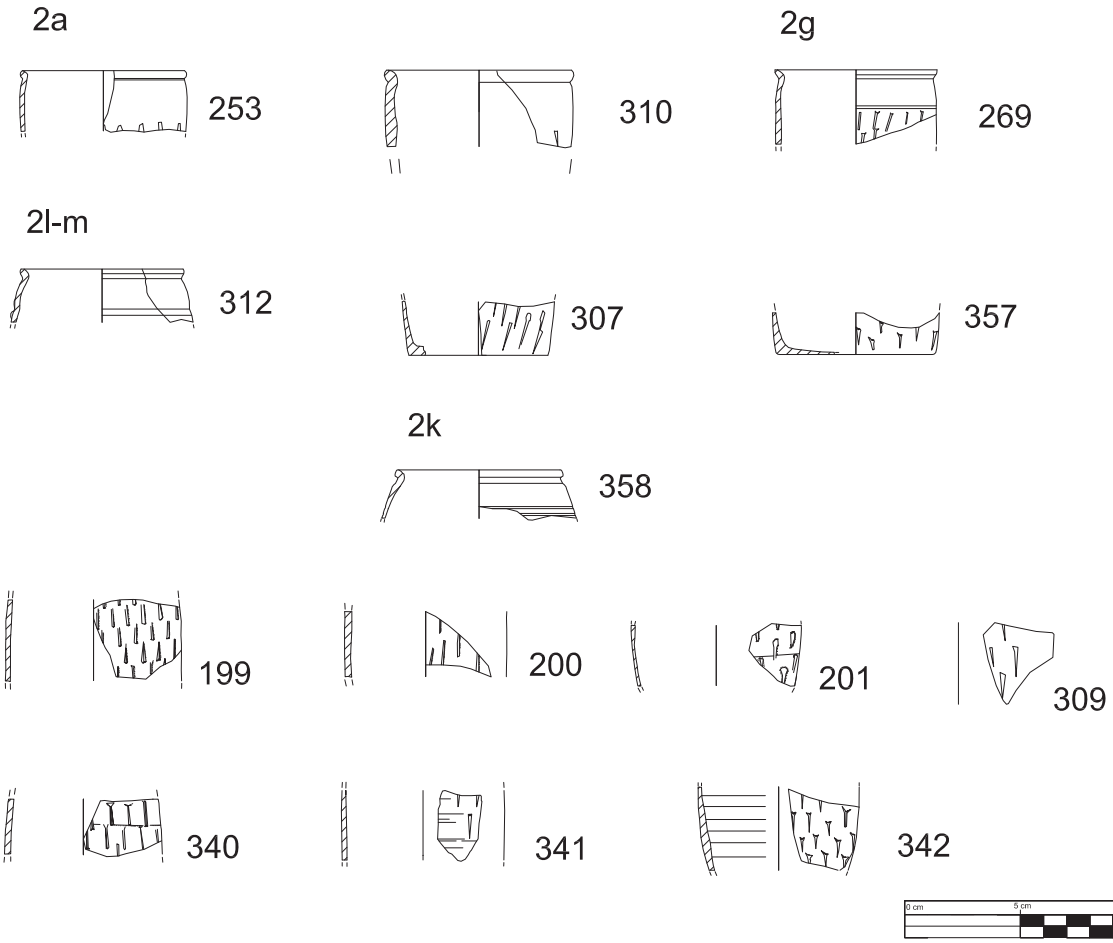

Tip 254 (Schindler Kaudelka 5/6, Brusić 394-395)

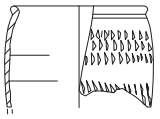
254

257

Tip 258 (Schindler Kaudelka 6d)

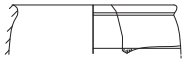
258

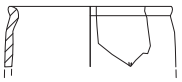
330

Tip 311(Schindler Kaudelka 12/13)

311

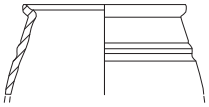
329

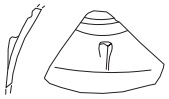
524

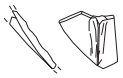
538

Tip 213 (Schindler Kaudelka 13/14)

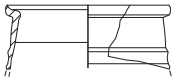
213

Tip 214 (Schindler Kaudelka 19c)

214

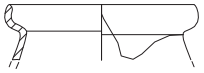
242

Tip 308 (Schindler Kaudelka 43)

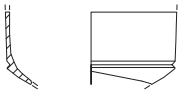
308

360

Tip 313 (Schindler Kaudelka 35b)

313

Tip 255 (Schindler Kaudelka 124, 128 (4, 6, 16))

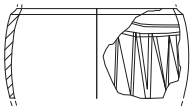
172

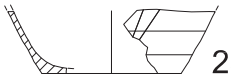
255

255
/2

Tip 539 (Plesničar Gec t. 2/1, 2)

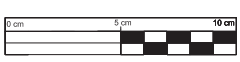

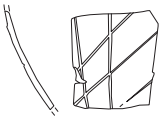
539

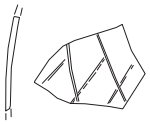
540

Tip 464 (Portorecanati fig. 243)

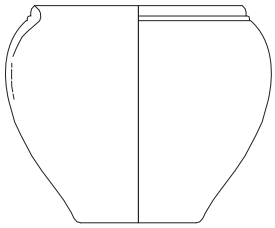

464

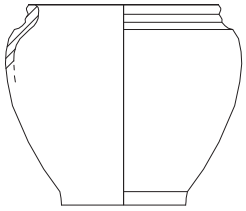

473

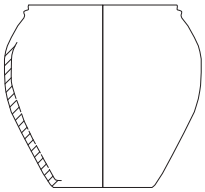

465

Tip 471 (Ricci 1/135)

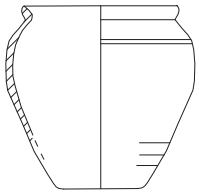

471

Tip 446 (/, Bonis, t. XX, 14)

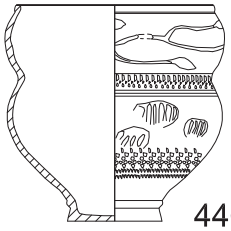

446

Tip 459 (Angera 9, Ticino C22)

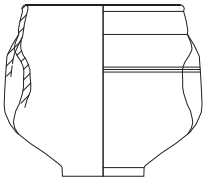

459

Tip 549(/)

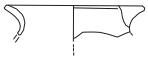

549

Tip 550 (Topić n. 17)

550

624

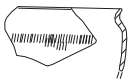

627

Tip 1 (Brusić 402, 407)

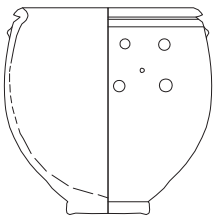

1(8)

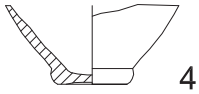

410

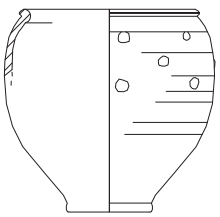

472

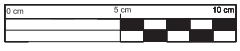

Tip 237 (Schindler Kaudelka 28)

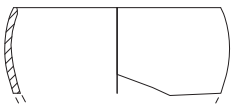
164

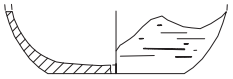
237

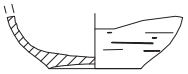
243

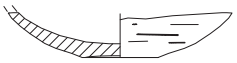
251

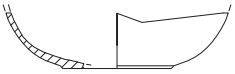
252

302

Tip 240 (Schindler Kaudelka 68)

68a

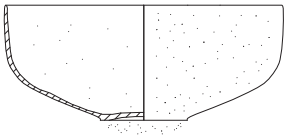
450

395

68c

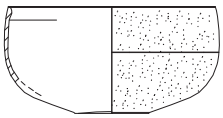
477

240

303

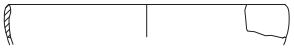
70

68d

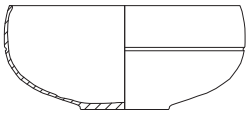
448

68i

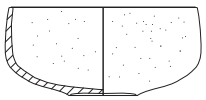
383

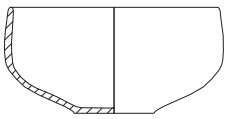
390

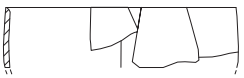
391

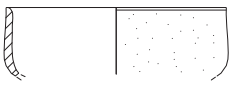
355

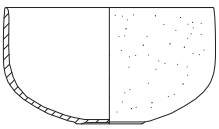
479

68l

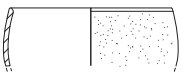
356

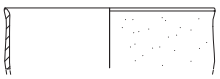
354

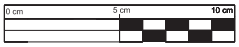

Tip 240 (Schindler Kaudelka 68)

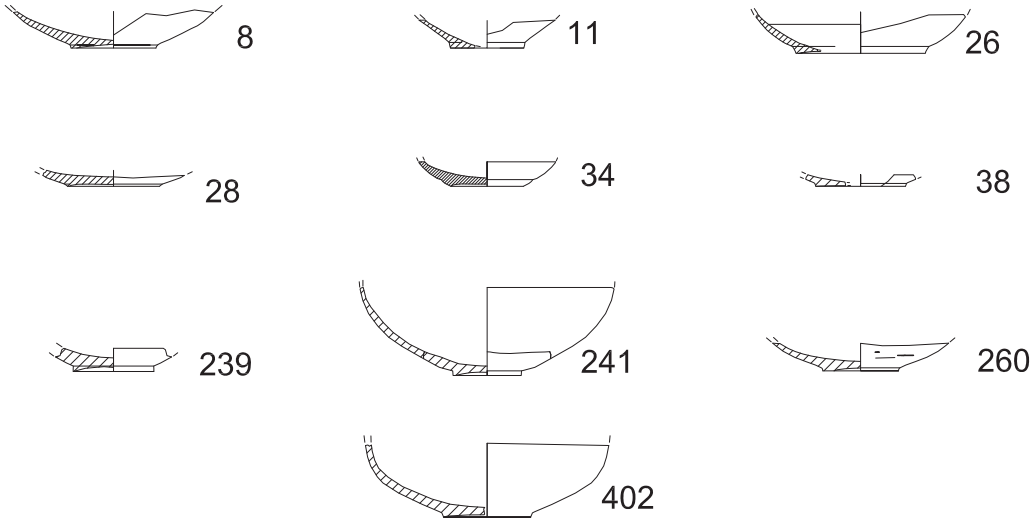

Tip 397 (Schindler Kaudelka 50?)

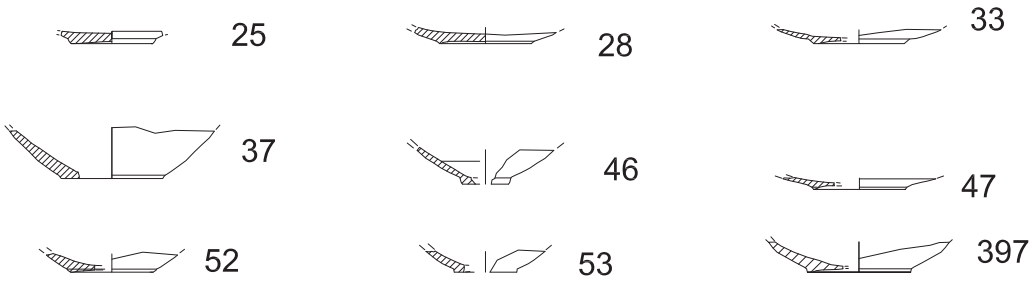

Tip 238 (Schindler Kaudelka 84)

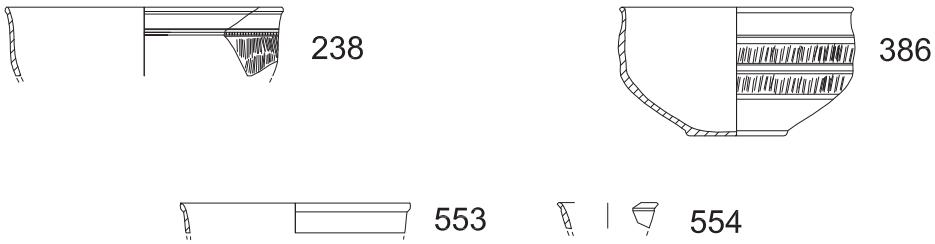

Tip 216 (Schindler Kaudelka 115)

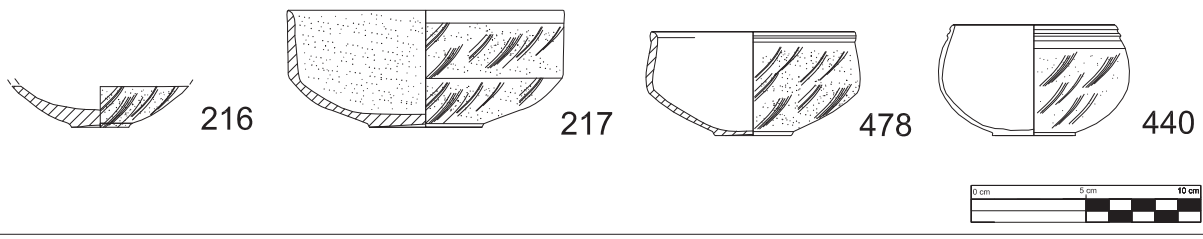

Tip 439 (Schindler Kaudelka 134, Plesničar-Gec 21, 24)

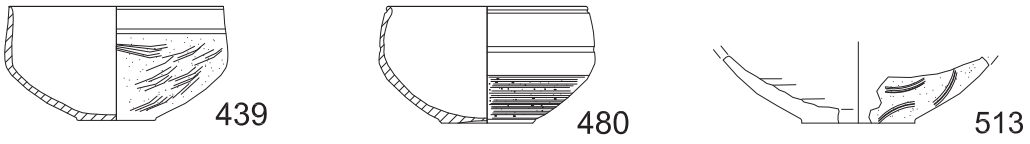

Tip 2 (Plesničar Gec t. 1/31-34)

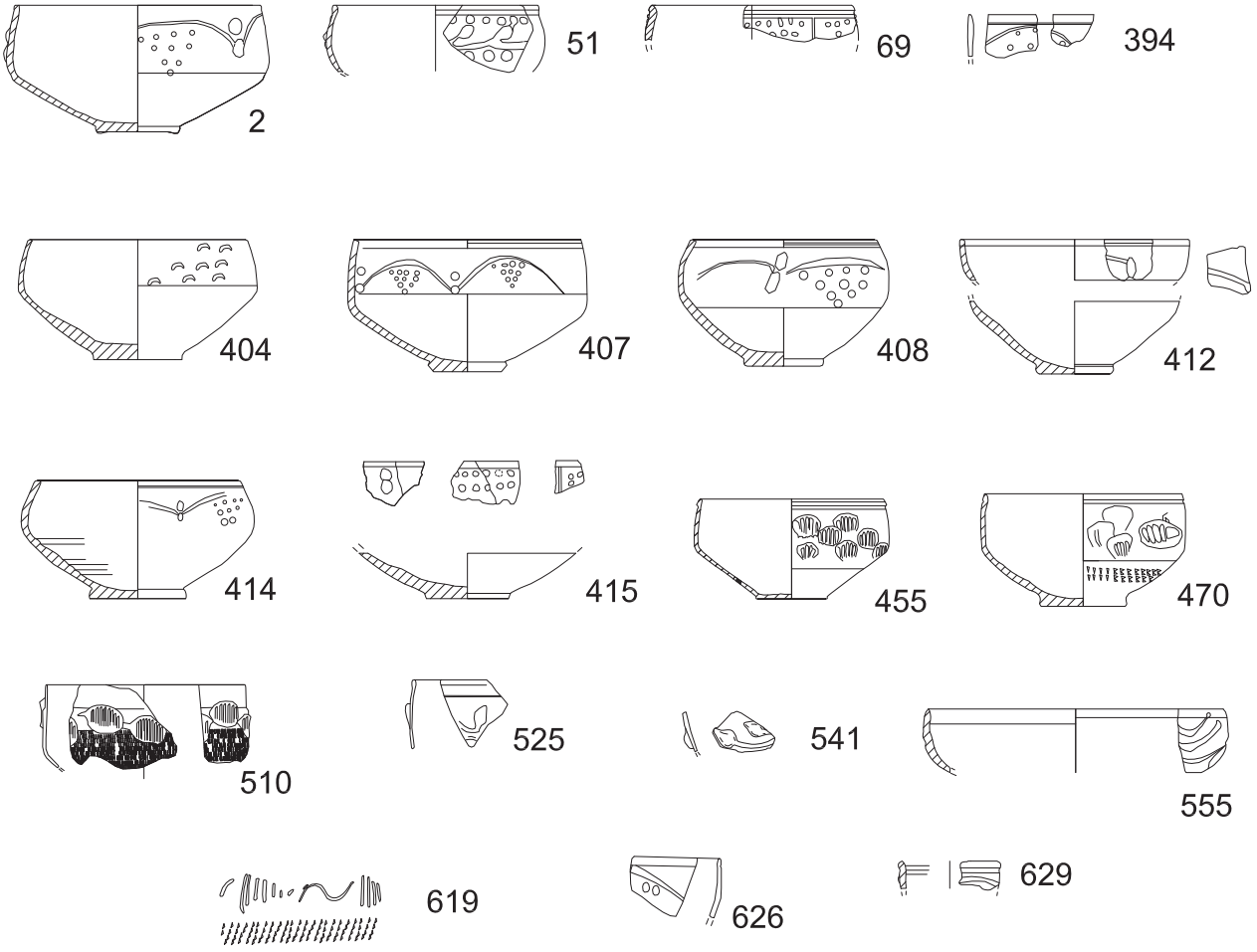

Tip 3 (Ricci 2/231 bez ukrasa, Plesničar Gec t. 1/6, 8, 9)

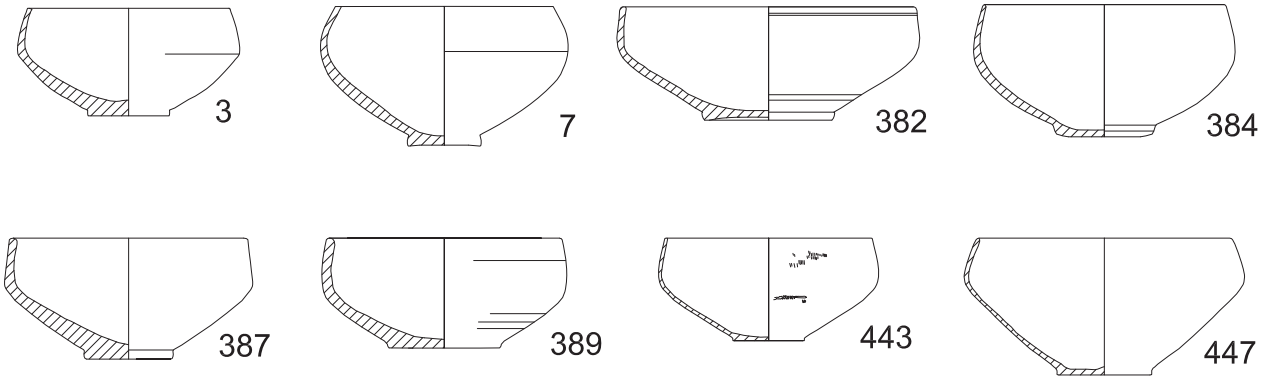

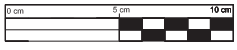

Tip 3 (Ricci 2/231 bez ukrasa, Plesničar Gec t. 1/6, 8, 9)

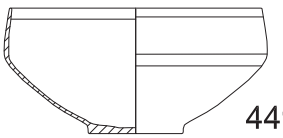
449

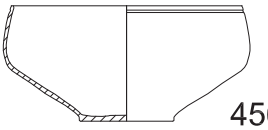
456

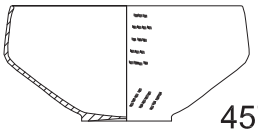
457

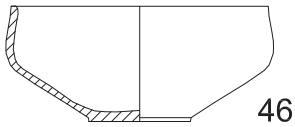
460

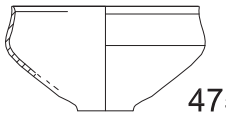
475

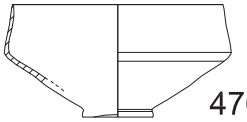
476

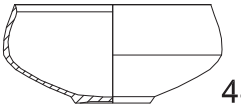
481

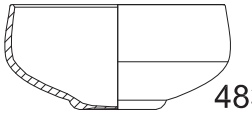
483

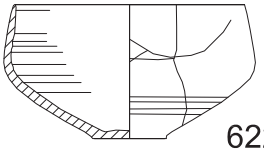
622

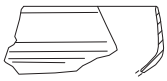
623

630

Tip 176 (Schindler Kaudelka 104)

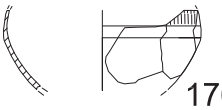
176

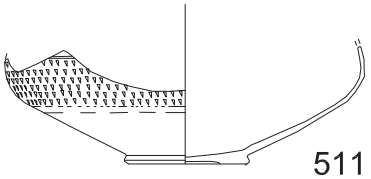
511

Tip 399 (/)

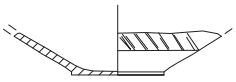
399

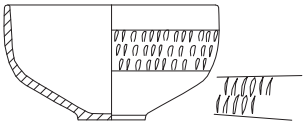
401

Tip 405 (Angera 4 *similis*)

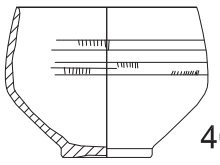
405

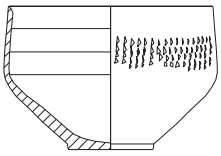
406

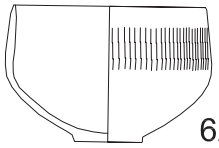
628

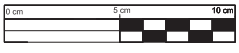

Tip 400 (Martin t. 4/2)

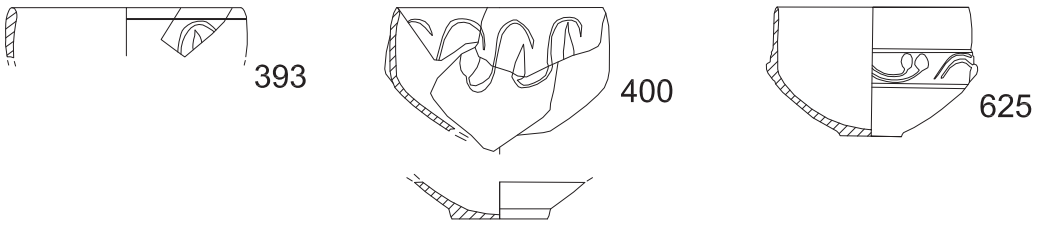

Tip 403 (Brusić 2000: 27)

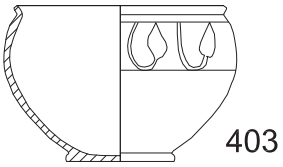

Tip 444 (Plesničar Gec t.1/42-53)

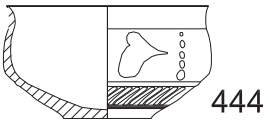

Tip 6 (Plesničar Gec t. 1/6)

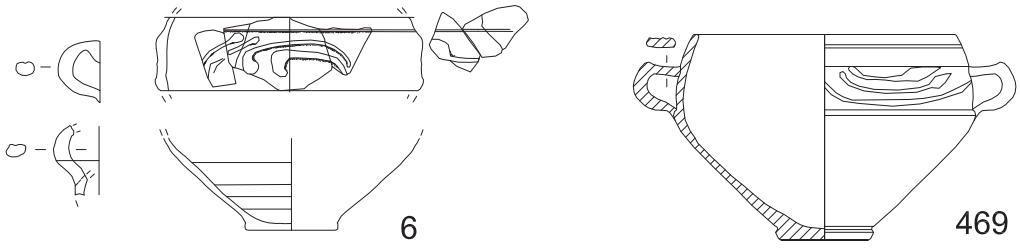

Tip 396 (Plesničar Gec t. 1/35)

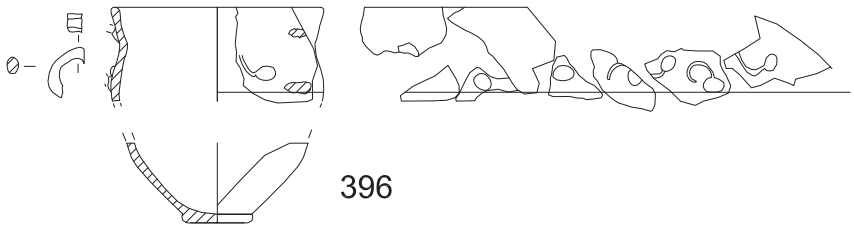

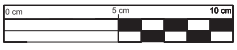

Tip 453 (Plesničar Gec t. 1/77)

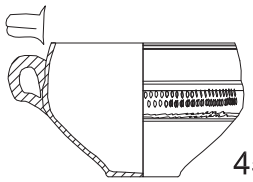
453

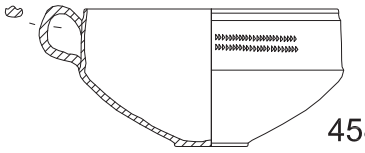
458

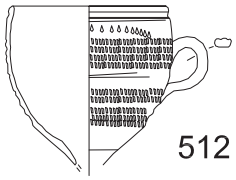
512

564

Tip 413 (/)

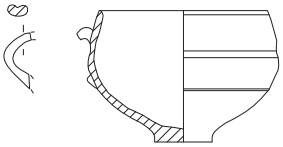
413

Tip 388 (*Boccalino monoansato*...)

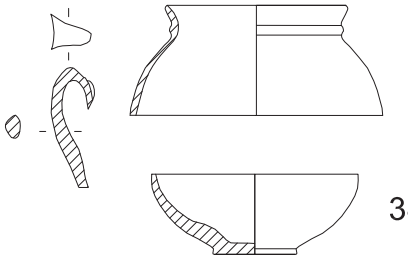
388

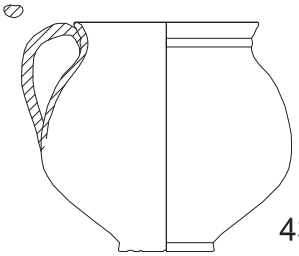
437

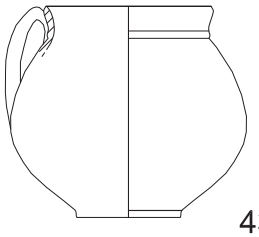
438

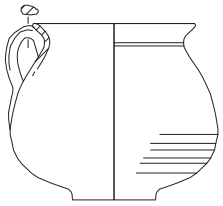
441

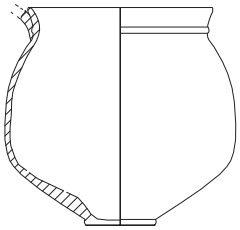
445

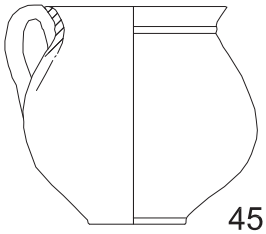
451

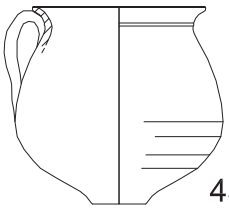
452

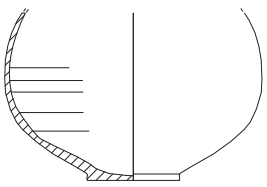
461

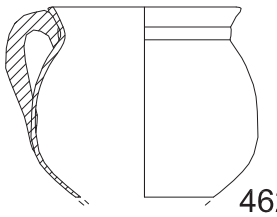
462

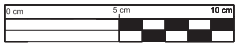

Tip 388 (*Boccalino monoansato*...)

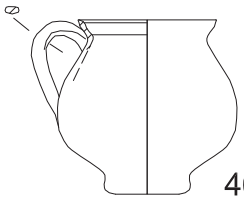
466

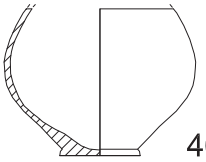
468

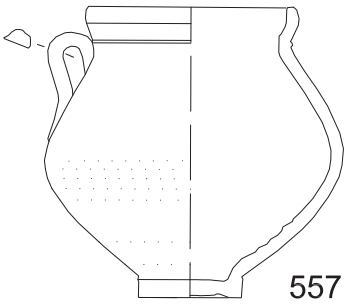
557

Tip 416 (Hayes Mug type 1)

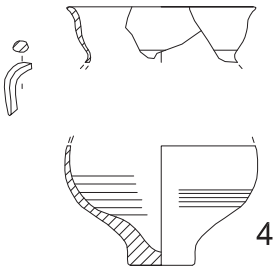
416

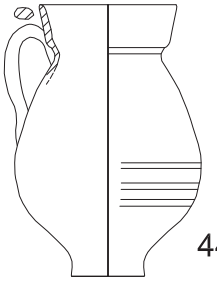
442

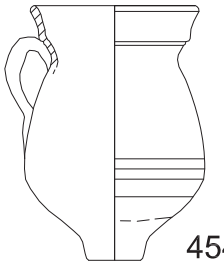
454

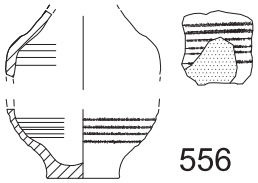
556

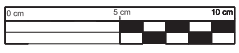

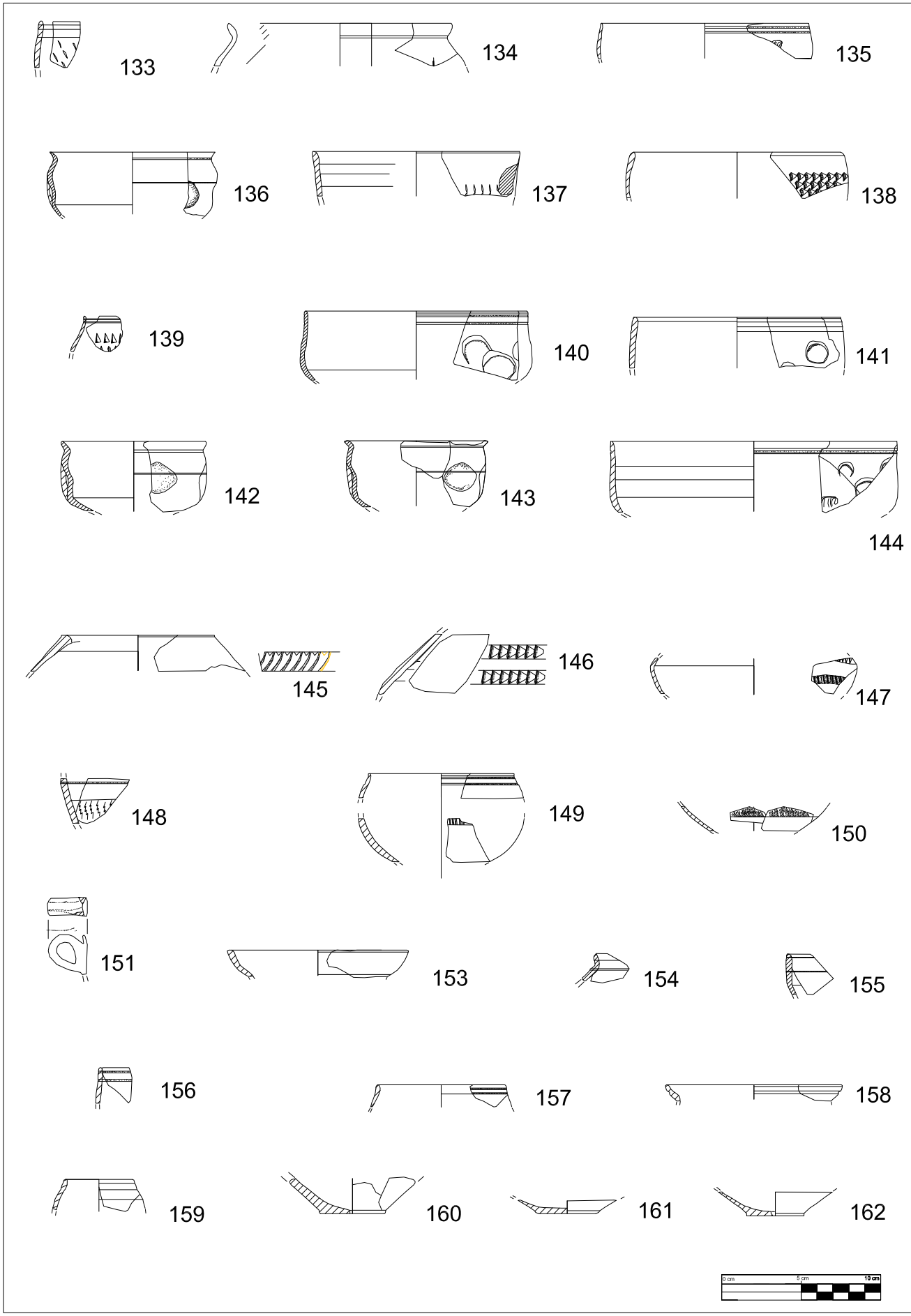
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
0 cm
5 cm
10 cm

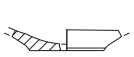
163

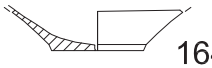
164

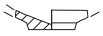
165

166

167

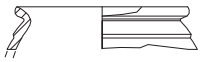
168

169

170

171

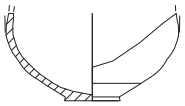
172

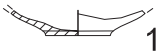
173

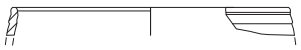
174

182

183

184

185

188

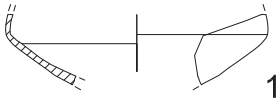
189 (57)

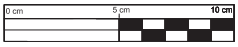

19.2 POPIS SLIKA

Slika 1. Pregledna geografsko-geološka karta Kvarnera prema Benac et al. 2006, sl. 1: 1. karbonatne stijene (vapnenci, dolomitni vapnenci i kalcitno-dolomitne breče), 2. siliciklastične stijene (fliš)..... 8
Slika 2. Prostorni raspored tala u krškoj Hrvatskoj s obzirom na pogodnost za poljoprivrednu upotrebu – izdvojeno područje Kvarnerskoga zaljeva (prerađeno prema Bogunović, Bensa 2006: sl. 3, tab. 2): P-1/P-3 – tla pogodna za obadu, N-1/N-2 – tla nepogodna za obradu..... 9
Slika 3. Rasprostranjenost tala prema klasama pogodnosti poljoprivrednog odnosno nešumskog prostora – izdvojeno područje Kvarnerskoga zaljeva (prerađeno prema Bogunović, Bensa 2006: sl. 4): legenda kao kod sl. 2 10
Slika 4. Karta stvarnog rizika od erozije tla prema CORINE metodi – izdvojeno područje Kvarnerskoga zaljeva (prerađeno prema Bogunović, Bensa 2006: sl. 5) 11
Slika 5. *Tabula Peutingeriana*, IV(Österreichische Nationalbibliothek, izvor: euratlas.net) .. 15
Slika 6. Shematski prikaz cestovnih komunikacija opisanih u poglavlju *Kopnene komunikacije* (podloga: GoogleEarth) 15
Slika 7. Mreža komunikacija na otoku Krku (Zelić 1994: sl. 2)..... 21
Slika 8. Amfora La. 2 (kasna varijanta) iz crikveničke luke (foto: T. Rosić, MGC)..... 35
Slika 9. Čavao za brodsku oplatu s lokaliteta Crikvenica – Igralište..... 36
Slika 10. Luka *Fulfinuma* (zona A, B i C) prema Faber 1981 preklopljeno na ortofoto iz 1968. g. Vidljiva je linija obale i južna kula (izdvojeno u okviru). Narančasta linija označava novu obalnu crtu nakon nasipavanja za potrebe Dine Petrokemije/DIOKI 41
Slika 11. Plovni putovi prema Vrsalović 2011 uz nadopune iznesene u poglavlju *2.1.2.3Luke, pristaništa i sidrišta: pokušaj rekonstrukcije internih kvarnerskih ruta*..... 46
Slika 12. Kaštelina u Lopar (ortofoto) s izdvojenim relevantnim nalazima i njihovom lokacijom: naseobinski slojevi u profilu, zidane strukture, nalazi iz grobova, površinski keramički nalazi (foto: Geoarheo d.o.o., A. Konestra, Brusić 1988 (1990)) 53
Slika 13. Natpis o gradnji krčkih bedema (Žic Rokov 1971: 182) 57
Slika 14. Natpis o popravku Venerina hrama, grad Krk (zbirka Samblich) 59
Slika 15. Tipologija crikveničkih amfora – tipovi koji bi mogli biti namijenjeni transportu ribljih prerađevina (crteži nisu u mjerilu) 64
Slika 16. Lokaliteti s kojih potječe obrađena građa i njihova tipologija (podloga: GoogleEarth) 70

Slika 17. Antička topografija *Tarsatice* na ortofotografiji današnjeg grada (prema Novak 1995, Novak 2007-2008, podloga: geoportal.hr) 73
Slika 18. Digitalni katastarski plan Bakra s označenim predjelom Dolac (www.katastar.hr) . 78
Slika 19. Bakar - rekonstrukcija lokacija i toponima koji su spominju u kontekstu ubiciranja antičke nekropole (podloga: geoportal.hr, DGU)..... 78
Slika 20. Grad Grobnik s Kaštelom i pretpostavljenim arealom nekropole..... 80
Slika 21. Uvala Lokvišća – nalazi arhitekture i zone sondiranja (podloga: geoportal.hr) 82
Slika 22. Tlocrt crikveničke keramičarske radionice 84
Slika 23. Arheološka topografija antičke *Senie* prema dosadašnjim nalazima (izrađeno na temelju Priloga I-III u Glavičić, M. 1993) 85
Slika 24. Antička arhitektura otkrivena ispod crkve sv. Filipa i Jakova u Svetom Jurju..... 89
Slika 25. Područje podmorski istraživanja u Stinici 2009. g. (Miholjek, Stojević 2012, sl. 1). 91
Slika 26. Prostorni razmještaj dosad utvrđenih antičkih i kasnoantički objekata na području Fulfinuma (Čaušević-Bully, Bully 2015: Fig. 10) 93
Slika 27. Grad Krk – ubikacija nalaza na nekropoli „Šinigoj“ do 1962. g.: ortofoto (geoportal.hr) s preklopljenim Franciskanskim katastrom iz 1821. g. (Bradanović, Ciković 2013, sl. 5) i tlocrtom nalaza (crvene točke) prema I. Žic-Rokovu (Žic-Rokov 1962) 95
Slika 28. Istraživanja u Vrtu Šinigoj 1986. g. (foto: A. Faber, objavljeno u Bradanović, Ciković 2013: sl. 4) 96
Slika 29. Tlocrt istraženog dijela nekropole u odnosu na ranokršćansku baziliku (Bekić, Višnjić 2008: 235, izradio R. Čimin) 98
Slika 30. Rekonstrukcije topografije antičkoga Osora (prema Čaušević-Bully et al. 2014, fig. 4) s nalazima ranijih ukopa (prema Blečić Kavur 2015)(podloga: geoportal.hr) 100
Slika 31. Definicija oblika finoga stolnoga posuđa izrađena za potrebe ovoga rada..... 117
Slika 32. Dijelovi posuda i njihovo oblikovanje (prema razradi koja je učinjena za potrebe ovoga rada)..... 121
Slika 33. Pretpostavljeni i potvrđeni proizvodni centri SITS i južnoitalske TS 144
Slika 34. Prostorni razmještaj nalaza koji upućuju na keramičarske radionice na području Arezza (preuzeto iz Fülle 1997: 130, fig. 2) 146
Slika 35. Pretpostavljeni i potvrđeni centri proizvodnje KTS u središnjoj i južnoj Italiji 154
Slika 36. Utjecaji na rimsku keramičarsku proizvodnju sjeverne Italije..... 162
Slika 37. Lokalizacija potvrđenih i pretpostavljenih proizvodnih centara PTS 173
Slika 38. Ustanovljeni i pretpostavljeni centri proizvodnje KTS u sjevernoj Italiji 178

Slika 39. Organizacija proizvodnje ITS prema modelu *nucelated workshops* (Fülle 1997: 145)..... 191
Slika 40. Ostaci arhitekture na obali i keramički nalazi u podmorju uvale Plemići (fotografije ustupio M. Ilkić)..... 202
Slika 41. Vrčić s *a la barbottine* ukrasom iz zbirke Samblich..... 202
Slika 42. Grafiti? na inv. 82 312
Slika 43. Grafiti? na inv. 91 312
Slika 44. Inv. 385 - primjer presjeka posude Fabrikata C (faktura 21)..... 385
Slika 45. Kronološka evolucija finog stolnog posuđa u Concordi Sagittariji (*Vasa Rubra* 2007: 321) 471
Slika 46. Kronološka evolucija sigilatnih vrsta u Sisku (prema Koščević, Makjanić 1995) . 471
Slika 47. Kronološka evolucija eksportira ITS na istočni Mediteran (Bes 2015: 27)..... 472
Slika 48. Kronološka evolucija finoga stolnoga posuđa u Grčkoj i širem jugozapadnom Egeju (Bes, Poblome 2006, Bes 2015)..... 472

19.3 POPIS TABELA

Tabela 1. Shematski prikaz izračuna trenda izvoza Consp. 18 125
Tabela 2. Faze proizvodnje SITS prema različitim autorima (Godineau 1968, Pucci 1981, Menchelli 2005, Sangrisio 1998, Paturzo 1996)..... 143
Tabela 3. Shematski prikaz faza proizvodnje PTS..... 166
Tabela 4. Karakteristike fakture kod primjeraka tipa 388..... 431
Tabela 5. Pečati na ITS grupirani prema radionicama 464
Tabela 6. Odnosi PTS i SITS na Kvarneru i okolnim prostorima na temelju pečata..... 467
Tabela 7. Analogije pečata na području provincije Dalmacije 467
Tabela 8. Datacija potvrđenih i pretpostavljenih radionica *Sarius* šalica 474

19.4 POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Količina proizvedene ITS prema pečatima iz OCK 2000 (Kiiskinen 2013: 28) 195
Grafikon 2. Odnos kvantificirane ITS i KTS 449
Grafikon 3. Kvantifikacija prema lokalitetima (sve vrste)..... 450
Grafikon 4. Kronološka evolucija svih analiziranih keramičkih vrsta..... 451
Grafikon 5. Omjer Consp. 20 i 21 s aplikama prema provenijenciji 454

Grafikon 6. Količina ITS prema *Conspectus* tipu 459
Grafikon 7. Kvantifikacija ITS prema oblicima (u postocima i brojčano) 460
Grafikon 8. Pretpostavljeno trajanje proizvodnje pojedinih oblika ITS (pojednostavljeno prema *Conspectus* 1990) 461
Grafikon 9. Pečati na ITS grupirani prema radionicama 465
Grafikon 10. Provenijencija pečata (prema Prilog 3.) 466
Grafikon 11. Evolucija uvoza ITS 468
Grafikon 12. KTS prema oblicima 476
Grafikon 13. KTS prema fabrikatima/fakturama 476
Grafikon 14. Tipovi KTS – količina 478
Grafikon 15. Pretpostavljeno trajanje proizvodnje tipova KTS podijeljenih prema obliku ... 479
Grafikon 16. Trend kronološke distribucije ITS i KTS u Krku – Vrt Šinigoj 485
Grafikon 17. Trend kronološke distribucije ITS i KTS u Osoru 485
Grafikon 18. Distribucija ITS i KTS unutar nekropola 486
Grafikon 19. Trend kronološke distribucije ITS i KTS unutar bakarske nekropole 487
Grafikon 20. Trend kronološke distribucije ITS i KTS unutar nekropole Kurilovo 487
Grafikon 21. Odnos oblika ITS s lokaliteta Porta Pisana i Vrta Šinigoj u gradu Krku (*Curicta*) 489

19.5 POPIS KRATICA

19.5.1 Ustanove:

AMZ – Arheološki muzej u Zagrebu

MGC – Muzej grada Crikvenice

PPMHP – Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja u Rijeci

GMS – Gradski muzej Senj

IARH – Institut za arheologiju, Zagreb

DAR – Državni arhiv u Rijeci

HAD – Hrvatsko arheološko društvo

HRZ – Hrvatski restauratorski zavod

JANAF – Jadranski naftovod, terminal Omišalj

AZO – Arheološka zbirka Osor (Lošinjski muzej)

19.5.2 Izvori:

Ptol. Geo. – Claudii Ptolemaici *Geographica enarratio*

Strab. Geo. – Strabonis *Geographica*

Itin. Ant. – Itinerarium provinciraum Antonini Augusti

Itin. mar. – Imperator Antonini Augusti Itinerarium maritimum

Tab. Peut. – Tabula Peutingeriana

Nat. Hist. – Plinije, *Naturalis Historia*

19.5.3 Keramičke vrste:

TS – *Terra sigillata*

ITS – Italska *terra sigillata*

SIST – Srednjoitalska *terra sigillata*

PTS – Padska *terra sigillata*

CPK – Crnopremazana keramika

KTS – Keramika tankih stijenki

PGW – *Pannonische glaztonware*

ARS – African Red Slip ware (Afrička tera sigilata)

ES A i B – *Eastern sigillata* A, B (Istočna sigilata A i B)

19.5.4 Ostalo:

La. – Lamboglia

Dr. – Dressel

TPQ – *terminus post quem*

19.5.5 Kratice literatura:

OCK – Oxe, Comfort, Kenrick, *Corpus vasorum arretinorum*, 2000.

CIL III –*Inscriptiones Asiae, provinciarum Europae Graecarum, Illyrici Latinaem* ed. Th. Mommsen, vol. III, 1873.

CIL IV –*Inscriptiones urbis Romae Latinae.* Collegerunt G. Henzen, I. B. De Rossi, E. Bormann, Chr. Huelsen, M. Bang. vol. VI, 1876-1926.

CIL XVII –*Corpus Inscriptionum Latinarum. Miliaria Imperii Romani. Pars quarta, Illyricum et provinciae Europae Graecae. Fasciculus secundus, Miliaria provinciae Dalmatiae,* A. Kolb, G. Walser, U. Jansen (eds.), Berlin/New York, De Gruyter, 2012.

ILJug – A. Šašel - J. Šašel, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia repertae et editae sunt, Ljubljana 1963-1986.

VAMZ – Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu

HAG – Hrvatski arheološki godišnjak

HAM– Hortus Artium Medievalium

VAHD – Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku

S.F.E.C.A.G.– LaSociété Française d'Étude de la Céramique Antique en Gaule Actes

RCRF – Rei Cretariae Romanae Fautores Acta

AIA – Annales Instituti Archaeologici

Atti– Atti del Centro di ricerche storiche di Rovigno

19.6 KATALOG NALAZA, FAKTURA I PREMAZA

Izlistak baze podataka *Katalog nalaza* nalazi se na priloženom CD-u, te obuhvaća stranice od 642 do 1126.

Izlistak baze podataka *Katalog faktura i premaza* nalazi se na priloženom CD-u, te obuhvaća stranice od 1127 do 1140.

19.6 KATALOG NALAZA, FAKTURA I PREMAZA

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00204
Inventarni br.: 11
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

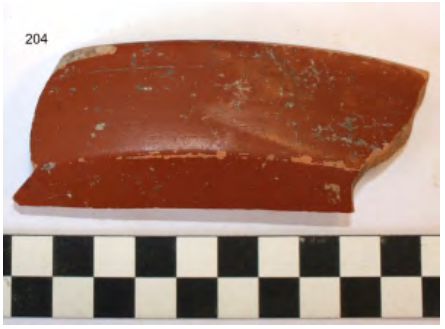

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i stijenke zakošene prema van koje se spajaju na dno. Dno je prema sredini zadebljano.
Analogija: Consp. 1.1.1
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 7 mm
Visina stjenki: 28 mm
Promjer ruba: 340 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1/1.1.1.

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00367
Inventarni br.: 181
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i prema van zakošena stijenka tanjura.
Analogija: Consp. 1.4.1
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat B?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm
Visina stjenki: 18 mm
Promjer ruba: 320 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1; 58, t. 4

PREMAZ

šifra: 055
Munsell: 10R 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

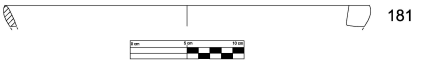

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00339
Inventarni br.: 150
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni, pri vrhu lagano stanjeni rub i prema van zakošene stijenke koje se spajaju na dno.
Analogija: Consp. 1.1.3
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat C?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 25 mm
Promjer ruba: 280 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

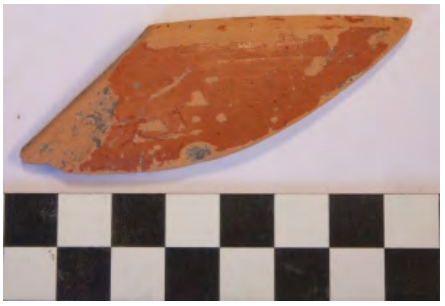

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00338
Inventarni br.: 149
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni, pri vrhu lagano stanjeni rub, prema van zakošene stijenke koje se spajaju na dno.
Analogija: Consp. 1.1.3
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat C?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 23 mm
Promjer ruba: 320 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00332
Inventarni br.: 143
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Okomiti, nenaglašeni rub kružnog presjeka i lagano prema van zakošene veće posude (tanjur?). S vanjske strane prisutna su dva koncentrična, oko 5mm razmaknuta ureza
Analogija: Consp. 1
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat B? Moguće Consp. 7

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 25 mm

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

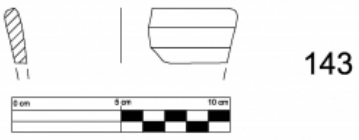

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00331
Inventarni br.: 142
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i prema van zakošene stijenke koje se spajaju na dno. Dno je prema sredini zadebljano.
Analogija: Consp. 1.1
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat C?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 29 mm
Promjer ruba: 200 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1

PREMAZ

šifra: 053
Munsell: 5YR 5/8 - yellowish red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00316
Inventarni br.: 127
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i prema van zakošena stijenka tanjura
Analogija: Consp. 1.1.1
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat C? Moglo bi se eventualno raditi i o Consp. 7

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm
Visina stjenki: 19 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1/1.1.1.

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 060
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

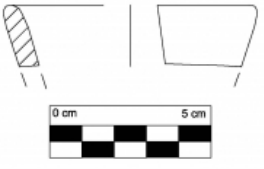

127

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00314
Inventarni br.: 125
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i prema van zakošene stijenke koje se spajaju na dno.
Analogija: Consp. 1.1.1
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat B Stijenke su puno tanje od drugih primjeraka ovoga tipa.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 18 mm
Promjer ruba: 170 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1/1.1.1.

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

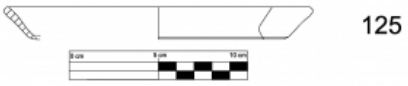

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00278
Inventarni br.: 90
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i prema van zakošene stijenke koje se spajaju na dno. Na vanjskoj površini dva paralelna malo razmaknuta vodoradna ureza.
Analogija: Consp. 1.1.1/2
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer ruba: 240 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 1

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

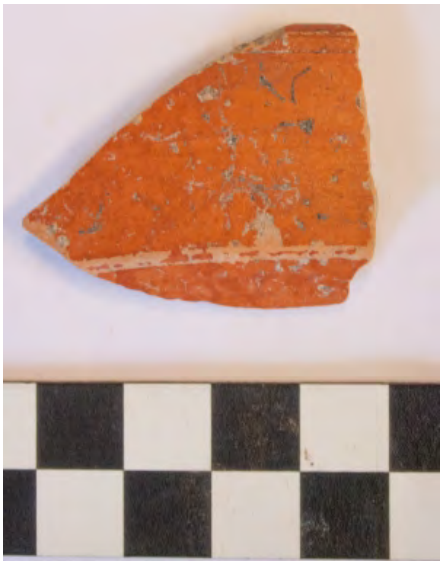

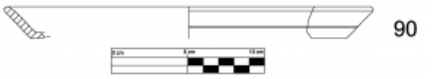

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00271
Inventarni br.: 83
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i stijenke takošene prema van koje se spajaju na dno. Naprijalazu stijenke se stanjuju.
Analogija: Consp. 1.1.3
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 27 mm
Promjer ruba: 300 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 1

PREMAZ

šifra: 011
Munsell: 2.5YR 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

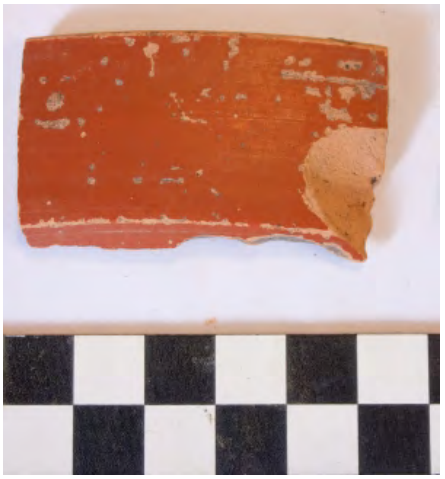

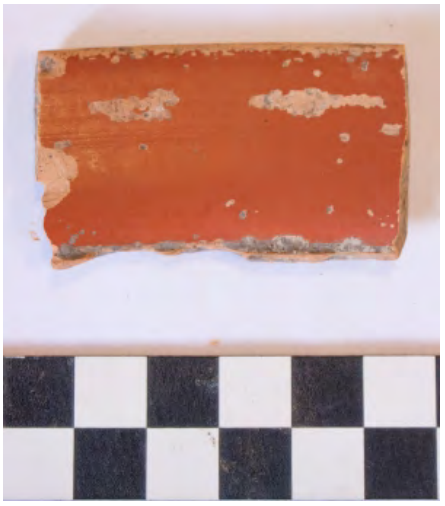

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00263
Inventarni br.: 75
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

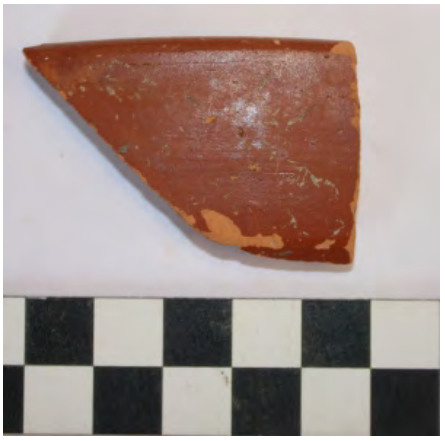

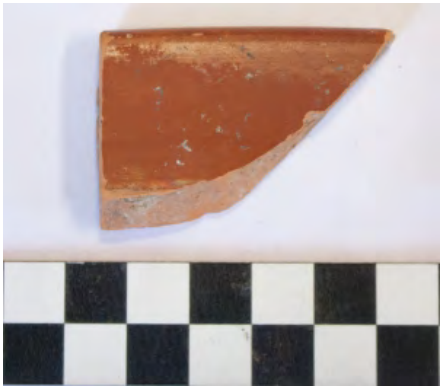

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i stijenke zakošene prema van koje se spajaju na dno.
Analogija: Consp. 1.1
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 29 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 1

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

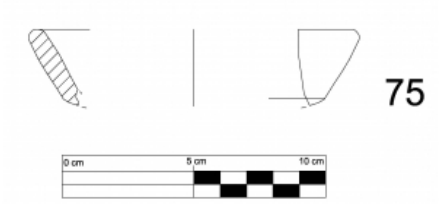

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00211
Inventarni br.: 18
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i stijenke zakošene prema van koje se spajaju na dno.
Analogija: Consp. 1.1
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat C?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 25 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1/1.1

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 066
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Sjajna - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje | Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00210
Inventarni br.: 17
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i stijenke zakošene prema van koje se spajaju na dno.
Analogija: Consp. 1.1
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat B?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 23 mm
Promjer ruba: 200 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1/1.1

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 065
Munsell boja: 7.5YR 7/4 - pink
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

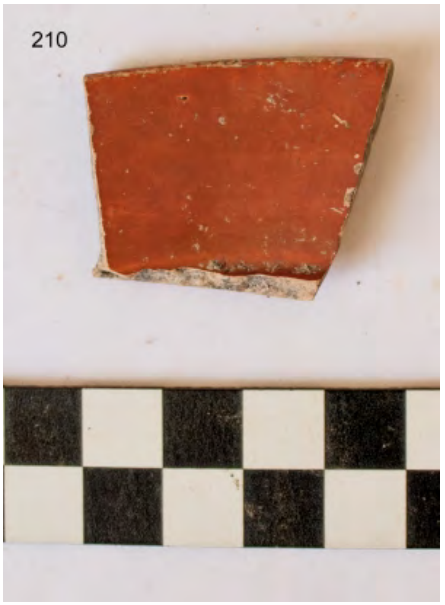

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00205
Inventarni br.: 12
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 40-15 pr. K.
Opis: Zaobljeni rub i prema van zakošena stijenka tanjura.
Analogija: Consp. 1.1.1
Tip: 00204
Bilješke: Fabrikat C?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm
Visina stjenki: 31 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 52, t. 1/1.1.1.

PREMAZ

šifra: 034
Munsell: 10R 4/6 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

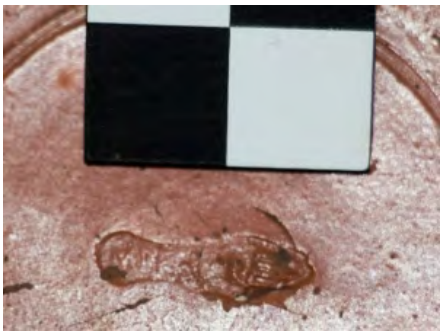

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00117
Inventarni br.: 282/716
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692792
E: 14.391567

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 60. po. K.
Opis: Tanjur s visokim prema van zakošenim stijenkama i lagano okomito izvijenim rubom. Visoka noga, lagano zadebljano dno s 3 koncentrična ureza.
Analogija: Consp. 3.2.2.
Bilješke: Fabrikat A

DIMENZIJE

Promjer ruba: 128 mm

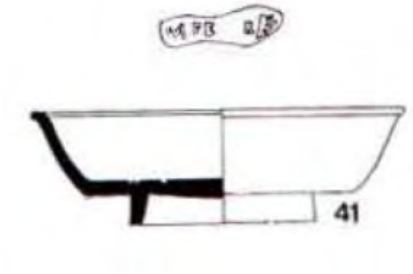

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 41 | Conspectus, 1990 - str. 56, t. 3, 3.2.2

PEČAT

Tekst: M. PE...R
Čitanje: M. Perennivs Crescens
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 174 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 56 | OCK 2000 - str. 1408. 9

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00577
Inventarni br.: 10
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025824
E: 14.572902

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 20. - 60. po. K. (30. - 40.)
Opis: Tanjur s prema van zakošenim stijenkama, lagano zadebljanim rubom koji je naglašen urezom. Dno je ravno, s višom nogom.
Analogija: Consp. 3
Tip: 00117
Bilješke: Fabrikat A? Preciznija datacija prema pečatu

DIMENZIJE

Visina stjenki: 58 mm
Promjer ruba: 205 mm
Promjer dna: 100 mm

PEČAT

Tekst: A(VI)..(I)
Čitanje: Avillivs?
Iz literature: OCK 2000 - str. 371

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00101
Inventarni br.: 262/969
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692792
E: 14.391567

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15/20 - 55
Opis: Tanjur na pri dnu stanjenoj i lagano na unutra zakrivljenoj nozi, s vanjske strane zaobljenim okomitim stijenkama a s unutarnje strane lagano profiliranim. Rub je stanjen.Ravno dno s urezana 4 koncentrična kruga u 2 para, lagano zadebljani središnji dio.
Analogija: Consp. 4.6
Tip: 00298
Bilješke: Makjanić (1985) pečat interpretira kao IVADROMI ili DROMIVS, no to je ime posve nepoznato iz OCK 2000. Ph. Kenrick predlaže čitanje Qvadrati, s kojim bismo se složili s obzirom da se često javlja na Consp. 4 tanjurima, a i naknadnom obradom samog nalaza bilo je moguće iščitati još pokoje slovo. Fabrikat B

DIMENZIJE

Promjer ruba: 182 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 54, t. 3, 25 | Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4, 4.6.2 | OCK 2000 - str. baza podataka 1595.6 Osor

PEČAT

Tekst: .VA....(I)?
Čitanje: Qvadrati (Qvadratvs)
Grafit: MEA ETNE? (ispod ruba), anepigrafiski unutar dna
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 55, t. VI, 25 | OCK 2000 - str. 349, 1595.6

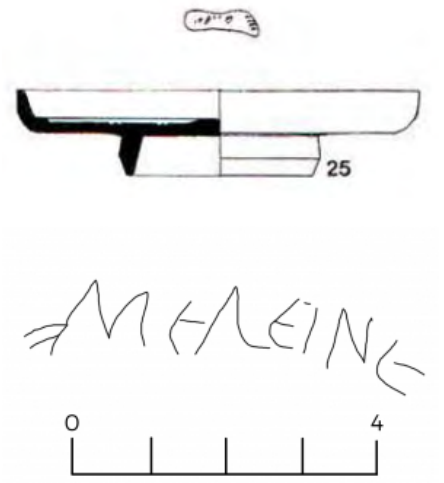

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00610
Inventarni br.: 43
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-20
Opis: Tanjur s konkavnim stijenkama, ravnim dnom i lagano zakošenom nogom
Analogija: Consp. 4
Tip: 00298

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4

PEČAT

Tekst: DAS.
Čitanje: Dasivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 725 (7, 8)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00609
Inventarni br.: 42
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 20-40
Opis: Tanjur s konkavnom stijenkom, ravnim dno i višom raščlanjenom nogom.
Analogija: Consp. 4
Tip: 00298
Bilješke: Padana

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4

PEČAT

Tekst: FORTV
Čitanje: Fortvnatvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 846 (6)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

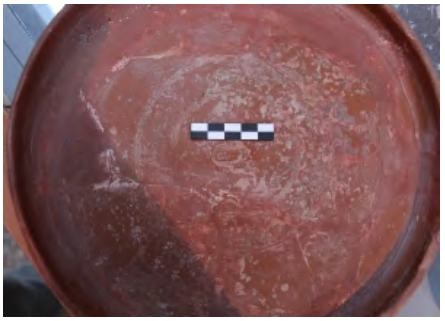

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00607
Inventarni br.: 40
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-50
Opis: Tanjur s konkavnom stijenkom, ranvim dnom i visokom prema van nagnutom nogom.
Analogija: Consp. 4
Tip: 00298

DIMENZIJE

Promjer ruba: 260 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4

PEČAT

Tekst: (FL)OR
Čitanje: Florvs?
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 841 (2)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

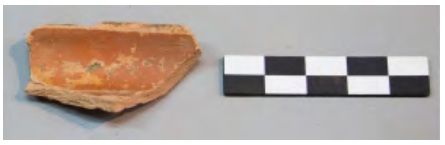

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00598
Inventarni br.: 31
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 15-50
Opis: Ulomak konkavne stijenke tanjura
Analogija: Consp. 4
Tip: 00298

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00597
Inventarni br.: 30
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-55
Opis: Konkavna stijenka sa stanjenim rubom.
Analogija: Consp. 4.6.1
Tip: 00298

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 20 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00574
Inventarni br.: 7
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30-55
Opis: Tanjur s konkavnim stijenkama, ravnim dnom i visokom, pri dnu raščlanjenom nogom.
Analogija: Consp. 4
Tip: 00298

DIMENZIJE

Visina stjenki: 35 mm
Promjer ruba: 140 mm
Promjer dna: 80 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4

PEČAT

Tekst: V^ALENS
Čitanje: Valens
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 2289

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

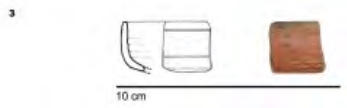

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00505
Inventarni br.: PN 33, kat. 11
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet nalaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15/20 - 55
Opis: Konkavna stijenka i okomiti, lagano stanjeni rub tanjura
Analogija: Consp. 4 - 6.2?
Tip: 00298

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 26 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 159, kat. 11

PREMAZ

šifra: 011
Munsell: 2.5YR 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00365
Inventarni br.: 179
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

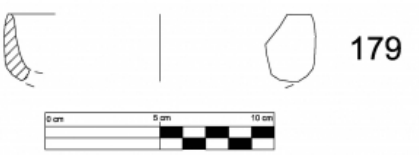

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15/20 - 55
Opis: Gotovo okomiti rub koji se pri vrhu stanjuje, stijenka konkavno prelazi prema dnu.
Analogija: Consp. 4.6?
Tip: 00298

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 29 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

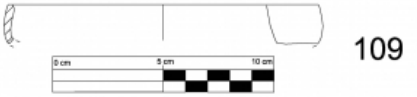

109

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00298
Inventarni br.: 109
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15/20 - 55
Opis: Lagano uvijeni i zadebljani rub kružnog profila, konkavne stijenke koje se spajuaju na vodoravno dno.
Analogija: Consp. 4
Bilješke: nema nikakve ureze i profilacije koje ovaj oblik inače ima

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 16 mm
Promjer ruba: 140 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 090
Munsell boja: 5Y 8/4 - pale yellow | 5Y 7/4 - pale yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00206
Inventarni br.: 13
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15/20 - 55
Opis: Ulomak zobljenog dna poluloptaste posude - zdjelice ili tanjura sa konkavnom stijenkom. Vidljiv jedan koncentrični urez.
Analogija: Consp. 4
Tip: 00298

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 17 mm
Promjer dna: 80 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 60, t. 5/1-2; 114, t

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

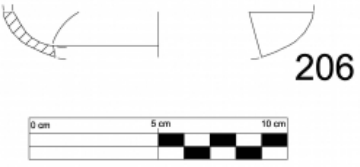

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00363
Inventarni br.: 176
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

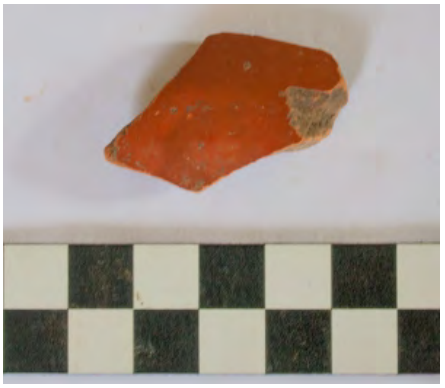

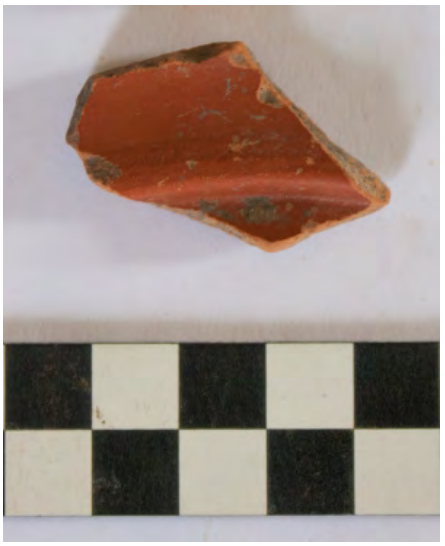

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: -30 - 0
Opis: Konkavna stijenka s izraženom unutarnjom "stepenicom"
Analogija: Consp. 5
Bilješke: var. 5.1.1

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 15 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 58, t. 4; 60, t. 5

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

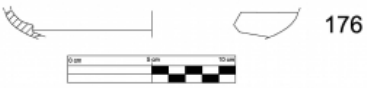

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00230
Inventarni br.: 37
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

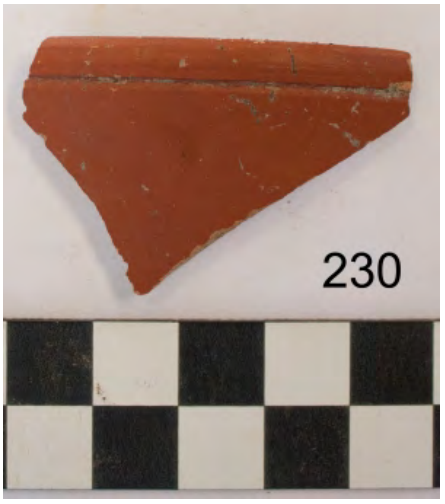

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -15 - +15
Opis: Neistaknuti rub kružnog profila, s vanjske strane naglašen urezom. Urez i s unutarnje strane ruba. Stijenke zakošene prema van.
Analogija: Consp. 7.1.3

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 29 mm
Promjer ruba: 110 mm

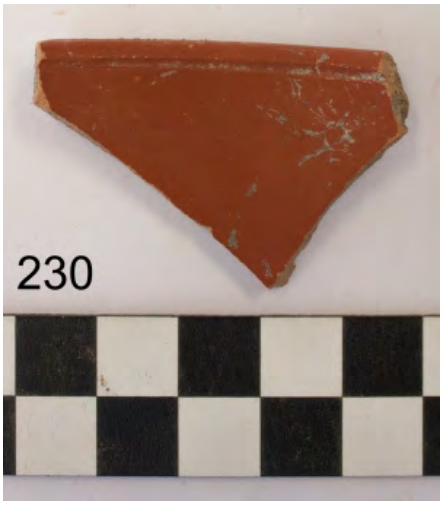

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 64, t. 7

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

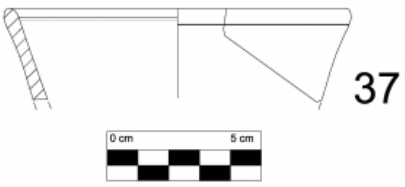

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00419
Inventarni br.: 181_1
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Senj, Štela, Naselje
Stratigrafska jedinica: 1972
N: 44.991504
E: 14.903038

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: srednje-kasno august
Opis: Prema van košene stijenke zdijelice, s neistaknutim, stanjenim rubom, koje se prema dnu savijaju pod gotovo pravim kutom.
Analogija: Consp. 7
Tip: 00230
Bilješke: lokalitet: Cisterna Senj (Štela?)

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 44 mm
Promjer ruba: 120 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 64, t. 7

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

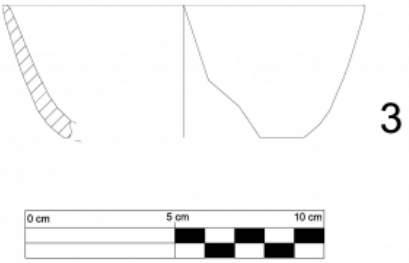

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00234
Inventarni br.: 43
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

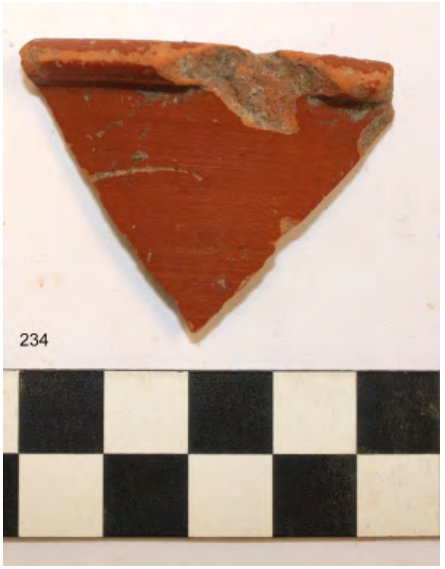

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -30 - 0
Opis: Izvijeni i pri kraju lagano stanjeni rub zdjelice prema van zakošenih stijenki.
Analogija: Consp. 8.1.4

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 33 mm
Promjer ruba: 80 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 66, t. 8

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 073
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Crvenkasta - - Povremene - Male | Bijela - - Povremene - Male | Sjajna - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

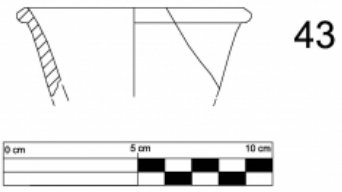

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00276
Inventarni br.: 88
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -30 - 0
Opis: Izvijeni i pri kraju lagano stanjeni rub zdjelice zakošenih stijenki.
Analogija: Consp. 8.1.4
Tip: 00234

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 19 mm
Promjer ruba: 140 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 8

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 060
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00317
Inventarni br.: 128
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -30 - 0
Opis: Izvijeni i zaobljeni rub zdijelice sa zakošenim stijenkama. Plitki urez s unutarnje strane
Analogija: Consp. 8.1.4
Tip: 00234
Bilješke: zbog konteksta i promjera odlučili smo se za Consp. 8 a ne Consp. 3

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 21 mm
Promjer ruba: 110 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 66, t. 8

PREMAZ

Šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 063
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

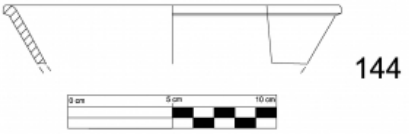

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00333
Inventarni br.: 144
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -30 - 0
Opis: Izvijeni rub zdjelice s prema van zakošenim stjenkama od kojih je odvojen plitkim urezom.
Analogija: Consp. 8.1.4
Tip: 00234

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 28 mm
Promjer ruba: 160 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 66, t. 8

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

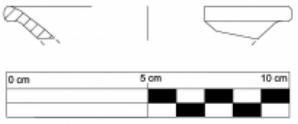

147

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00336
Inventarni br.: 147
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -30 - 0
Opis: Izvijeni i pri kraju stanjeni rub, zakošene, gotovo ljevkaste stijenke zdjelice
Analogija: Consp. 8.1.1-2
Tip: 00234
Bilješke: Moguće da je riječ o rubu vrča

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 12 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 66, t. 8

PREMAZ

Šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Siva - - Rijetke - Srednje | Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00424
Inventarni br.: 82_1_7.2
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Sv. Juraj, Gradina, Nepoznato
Stratigrafska jedinica: površinski
N: 44.928345
E: 14.918944

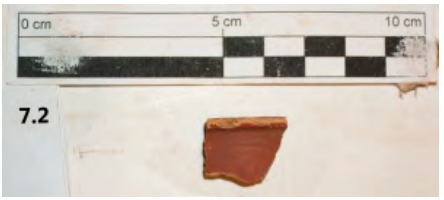

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -30 - 0
Opis: Izvijeni rub četvrtastog presjeka, s unutarnje strane širi urez. Stijeke zakošene.
Analogija: Consp. 8?
Tip: 00234
Bilješke: lokalitet: Sv. Juraj gradina

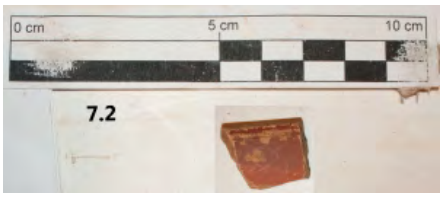

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 16 mm

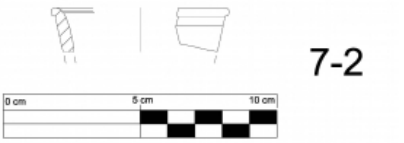

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 66, t. 8

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00425
Inventarni br.: 82_2_8
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Fulfinum Vila, Objekt
Stratigrafska jedinica: površinski
N: 44.928345
E: 14.918944

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -30 - 0
Opis: Zadebljani rub četvrtastog presjeka, zaravnat pri vrhu. S unutarnje strane deblji urez. Stijenke nastavljaju prema dnu lagano zaobljeno.
Analogija: Consp. 8?
Tip: 00234

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm
Visina stjenki: 24 mm
Promjer ruba: 120 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 66, t. 8

PREMAZ

šifra: 005
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00231
Inventarni br.: 39
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30 - 0
Opis: Ravno dno i konveksne stijenke zdijelice
Analogija: Consp. 9.1.2

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 25 mm
Promjer dna: 160 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 66, t. 8, form 9

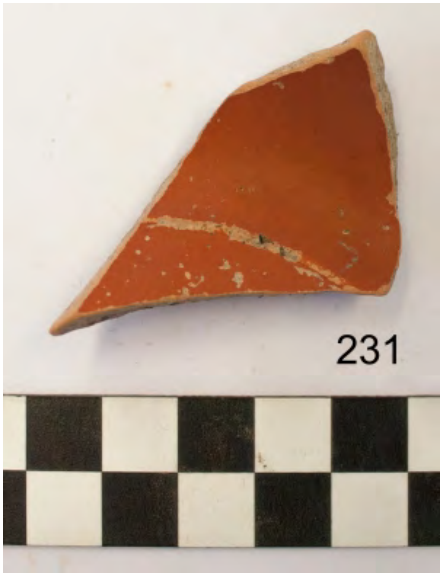

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

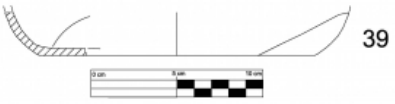

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00273
Inventarni br.: 85
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -15 - 0
Opis: Široki vrlo izvijeni, gotovo vodoravni, zadebljani rub, sa zadebljanjem na spoju sa stijenkama.
Analogija: Consp. 10.3.2

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 12 mm
Promjer ruba: 400 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 9

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

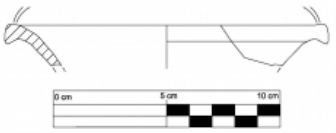

87

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00275
Inventarni br.: 87
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -15-0
Opis: Vrlo izvijeni i zadebljani rub s urezom na gornjem dijelu. Stijenke se ljevkasto spuštaju prema dnu.
Analogija: Consp. 13.2?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 19 mm
Promjer ruba: 140 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t.12

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

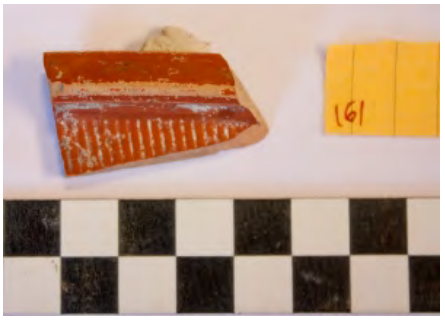

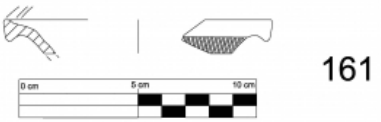

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00345
Inventarni br.: 161
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -15-0
Opis: Izvijeni rub sa zadebljanjem trokutastog presjeka, ljevkaste stijenke. S vanjske strane utisnuti ukras.
Analogija: Consp. 13?
Tip: 00275
Bilješke: Nema analogija za ukras

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 14 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 70-74, t. 10-12

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 101
Munsell boja: 5YR 6/4 - light reddish brown
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00235
Inventarni br.: 44
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -15 - 0
Opis: Široki vrlo izvijeni ("viseći") i zadebljani rub S profila, s urezom pri vrhu.
Analogija: Consp. 12

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 14 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 68, t. 9

PREMAZ

šifra: 034
Munsell: 10R 4/6 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 015
Munsell boja: 10R 6/4 - pale red
Primjese: Bijela - - Rijetke - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

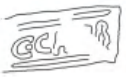

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00615
Inventarni br.: 48
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -15 - 0
Opis: Tanjur s izvijenim, "visećim" rubom trokutastog profila. S gornje strane ruba urez. Stijenke se zakošeno spuštaju prema ravnom dnu. Noga je niža, raščlanjena.
Analogija: Consp. 12.2
Tip: 00235

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 30 mm
Promjer ruba: 150 mm
Promjer dna: 76 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 72. t.11

PEČAT

Tekst: C.C/G?A..(plama/stablo)?
Čitanje: C. Gavivs
Oblik: Četverokutni
Iz literature: OCK 2000 - str. 869 (5,10)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

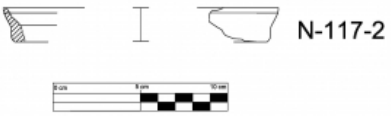

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00014
Inventarni br.: N-117-2
Lokalitet nalaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska jedinica: I.2
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10 - +20
Opis: Rub i profilirana okomita stijenka plitkog tanjura.
Analogija: Consp. 18.2.5
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 35 mm
Visina stjenki: 21 mm
Promjer ruba: 157 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16, 18.2.5

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 012
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow | 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

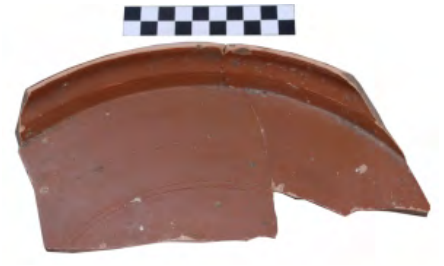

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00599
Inventarni br.: 32
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10+20
Opis: Ulomak ruba, dvostruko raščlanjene stijenke i ravnoga dna tanjura
Analogija: Consp. 18.2
Tip: 00014
Bilješke: Arezzo

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00596
Inventarni br.: 29
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10+20
Opis: Rašlanjena stijenka s lagano uvijenim rubom
Analogija: Consp. 18
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 30 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

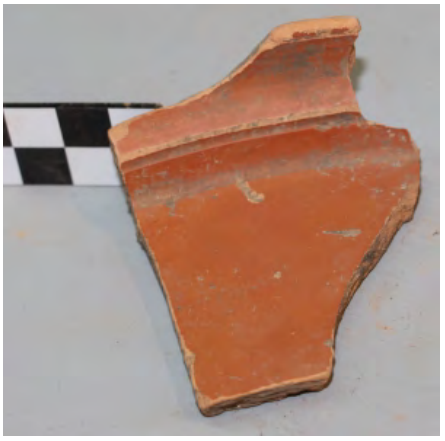

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00594
Inventarni br.: 27
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10+20
Opis: Lagano izvijena i raščlanjena stijenka s uvijenim rubom. Spoj s ravnim dnom.
Analogija: Consp. 18.2
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00593
Inventarni br.: 26
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10+20
Opis: Okomita profilirana stijenka s uvijenim rubom. Prijelaz prema ranvome dnu.
Analogija: Consp. 18.2
Tip: 00014
Bilješke: Aretina?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 30 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00592
Inventarni br.: 25
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10+20
Opis: Lagano prema van nagnuta i raščlanjena stijenka koja se pod pravim kutem spaja na ravno dno.
Analogija: Consp. 18.2
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B?

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00590
Inventarni br.: 23
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10 - +20
Opis: Dvostruko raščlanjena okomita stijenka, zaobljeni rub i spoj s ravnim dnom
Analogija: Consp. 18
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B?

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00584
Inventarni br.: 17
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10+20
Opis: Ulomak okomite, dvostruko račlanjene stjenke i lagano zadebljanoga ruba. Sačuvan prijelaz prema ravnome dnu.
Analogija: Consp. 18
Tip: 00014

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

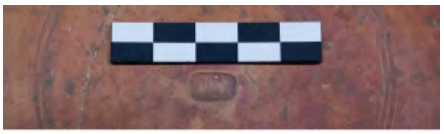

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00578
Inventarni br.: 11
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -10+15
Opis: Tanjur s okomitim, dvostruko profiliranim stijenkama,ravnim dnom i visokom raščlanjenom nogom.
Analogija: Consp. 18
Tip: 00014
Bilješke: Padana C?

DIMENZIJE

Visina stjenki: 45 mm
Promjer ruba: 145 mm
Promjer dna: 75 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

PEČAT

Tekst: CINN/AMI
Čitanje: Cinnamvs
Oblik: Četverokutni
Iz literature: OCK 2000 - str. 558 (1)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

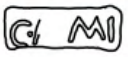

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00575
Inventarni br.: 8
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -10 - +15
Opis: Tanjur s okomitim stijenkama, s dvije vanjske i jednom unutarnjom profilacijom. Noga je posredini raščlanjena.
Analogija: Consp. 18
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Visina stjenki: 42 mm
Promjer ruba: 145 mm
Promjer dna: 65 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16, 18.2.2

PEČAT

Tekst: C◦A(E)MI
Čitanje: C. Aemilivs?
Oblik: Četverokutni

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00421
Inventarni br.: 249_1_5
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Starigrad senjski, Starigrad senjski, Nepoznato
N: 44.794403
E: 14.887018

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10 - +20
Opis: Okomite i profilirane stjenke tanjura i spoj s dnom.
Analogija: Consp. 18.2
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 21 mm
Promjer ruba: 200 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t.16

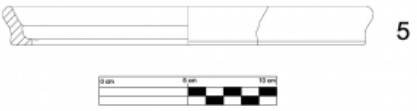

PREMAZ

šifra: 006
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 005
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: Bijela - Kalcit - Rijetke - Male | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Česte - Srednje | Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

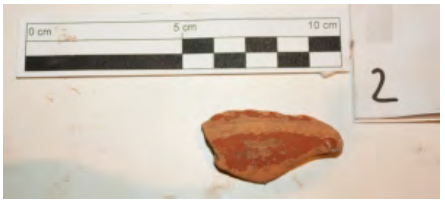

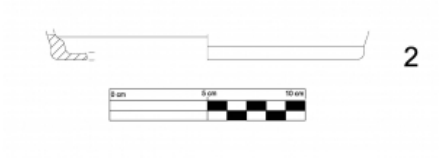

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00418
Inventarni br.: 196_2
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Fulfinum Vila, Objekt
Stratigrafska jedinica: površinski 1967
N: 44.928345
E: 14.918944

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: -10 - +20
Opis: Okomita stjenka s unutarnjom profilacijom i spoj s dnom.
Analogija: Consp. 18.2
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 13 mm
Promjer max: 160 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16/8.2

PREMAZ

šifra: 005
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

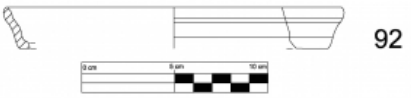

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00280
Inventarni br.: 92
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -10 - +20
Opis: Stanjeni lagano uvijeni rub, profilirane kose stijenke i spoj s vodoravnim dnom.
Analogija: Consp. 18.2
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 22 mm
Promjer ruba: 180 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00223
Inventarni br.: 30
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

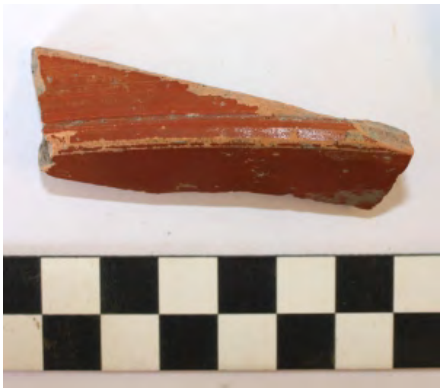

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: -10 - +20
Opis: Prema van zakošena profilirana stjenka i spoj s dnom. Urez s unutarnje strane i s vanjske iznad proširenja na spoju s dnom.
Analogija: Consp. 18
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer dna: 360 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

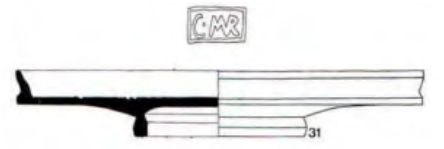

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00107
Inventarni br.: 271/705
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692792
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 0 - 15
Opis: Tanjur s konveksno-konkavnim ikomitim stijenkama, rub lagano stanjen i izvijen prema van, profilirana noga. Dno je zadebljano na spoju s nogom i na njemu su 3 koncentrična ureza.
Analogija: Ha 2; Consp. 18.2
Tip: 00014
Bilješke: Upitana provenijencija, nije CAMVRIVS

DIMENZIJE

Promjer ruba: 306 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 54, t. 3, 31 | Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16, 18.2

PEČAT

Tekst: C.MVR (C. M+V+R)
Čitanje: C. Mvr (MVRIVS ili MVRRIVS)
Oblik: Četverokutni
Iz literature: OCK 2000 - str. 1198. 2 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 54, t. VI, 31

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

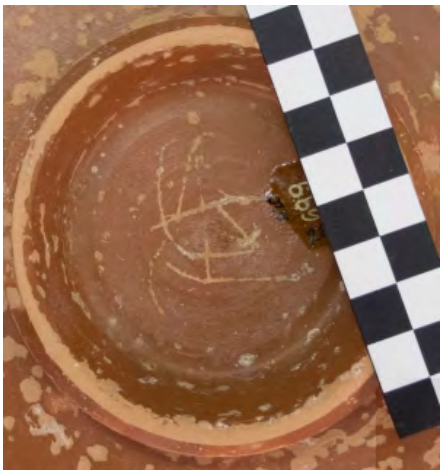

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00080
Inventarni br.: 265/699
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692792
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15 - 20
Opis: Tanjur s lagano prema van zakošenim stijenkama s dvije profilacije. Ravno dno na prstanastoj nozi.
Analogija: Consp. 18.2.2
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Promjer ruba: 176 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 4 | Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16, 18.2.2

PEČAT

Tekst: RO..
Čitanje: Romanvs
Grafit: Figuralni (brod?)
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 1714.3 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 50, t. 1, 4

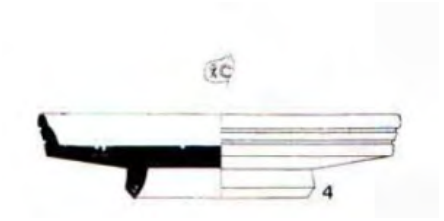

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

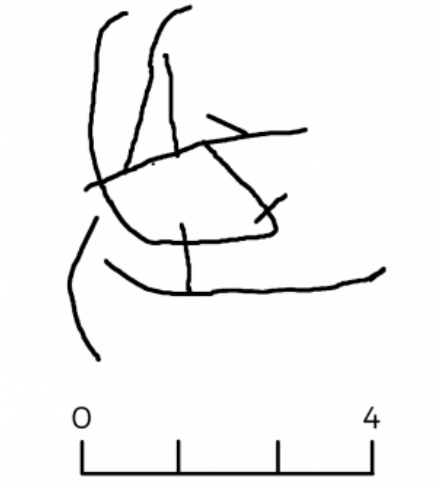

Podaci o nalazu

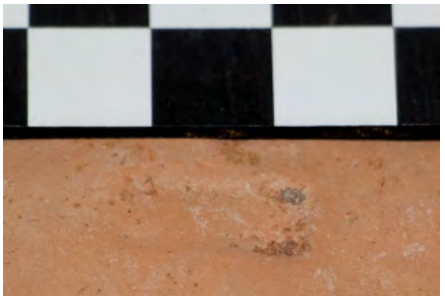

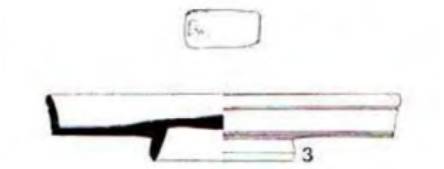

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00079
Inventarni br.: 889
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692792
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -15 - +15
Opis: Tanjur s okomitim stijenkama i stanjenim rubom ispod kojeg se nalazi urez. Ravno dno na prstanastoj nozi.
Analogija: Consp. 18.1
Tip: 00014

DIMENZIJE

Promjer ruba: 174 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 3

PEČAT

Tekst: A . . .
Oblik: Četverokutni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

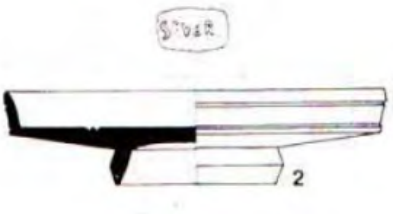

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00078
Inventarni br.: 259/693
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -15 - 0
Opis: Tanjur s okomitim tek lagano profiliranim stijenkama, stanjenim rubom, ravnim dnom na prstanastoj nozi.
Analogija: Consp. 18.1
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Promjer ruba: 172 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 2 | Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16, 18.1

PEČAT

Tekst: S-VER
Čitanje: SEVER (SEVERVS)
Oblik: Četverokutni
Iz literature: OCK 2000 - str. 1956. 4 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 50, t. 1, 2

FAKTURA

Šifra: 159
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

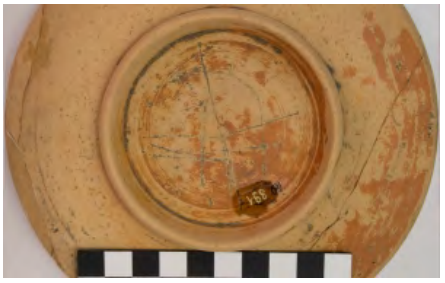

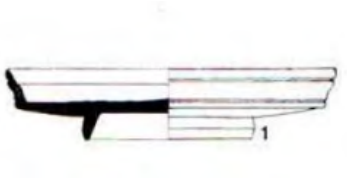

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00077
Inventarni br.: 891
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -10 - +20
Opis: Tanjur s okomitim lagano prifiliranim stijenkama. Ravno dno na prstanastoj nozi.
Analogija: Consp. 18.2.2
Tip: 00014
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Promjer ruba: 162 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 1 | Conspectus, 1990 - str. 82, t. 16, 18.2

PREMAZ

šifra: 033
Munsell: 10R 4/6 - red, 2.5YR 6/4 - light reddish brown
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

PEČAT

Tekst: /
Grafit: Figuralni grafit
Oblik: GRAFIT

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00009
Inventarni br.: N-98-3
Lokalitet nalaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska jedinica: I.2101
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 25-100
Opis: Ulomak stijenke s prijalozom na dno većeg plitkog tanjura. S vanjske strane na prijalzu je prisutna polukružna izbočina, a na površini su vidljivi tragovi zaglađivanja površine (steccatura).
Analogija: Consp. 20.4.3
Bilješke: Fabrikat B

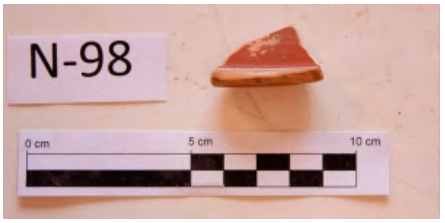

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 35 mm
Visina stjenki: 18 mm
Promjer dna: 230 mm

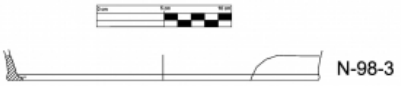

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18, 20.4.3.

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00102
Inventarni br.: 263/697
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

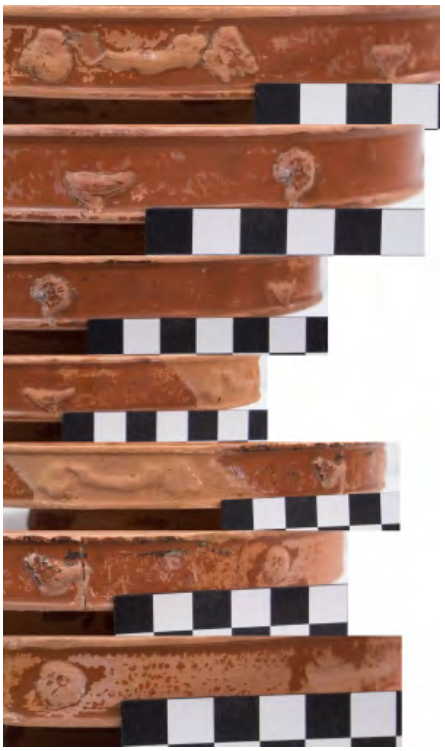

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30-80
Opis: Tanjur okomitih stijneki s laganom profilacijom na spoju s dnom. Rub je zaobljen i lagano izvijen. Dno se sa zadebljanjem veže za lagano nagnutu i stanju nogu. Na dnu koncentrična traka utisnuta kotačićem.
Analogija: Consp. 20.4.4
Tip: 00009
Bilješke: tardo padana?

DIMENZIJE

Promjer ruba: 176 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 54, t. 3, 26 | Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18, 20.4.4

DEKORACIJA

šifra: 009
Tip: Aplicirana
Opis: Tri para jarebica, rezeta i girlandi. cca Noricum: R68, T41, V11
Iz literature: Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 91, Abb. 58, R68 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 41-42, t. 3, 26 | Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 100, Abb. 63, T41 | Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 101, abb.64, V11

PEČAT

Tekst: C.T.P.
Čitanje: C. T() P()
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 2027.3 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 54, t.VII, 26

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

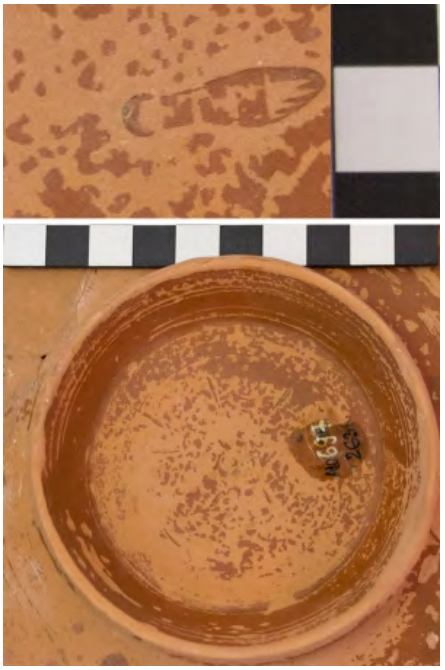

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00103
Inventarni br.: 257/691
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-50
Opis: Lagano zaobljeni rub, okomite stijenke s laganim zadebljanjem na spoju s ravnim dnom. Noga se stanjuje prema kraju, a na dnu 4 koncentrična ureza i traka utisnuta kotačićem. Aplicirani ukras.
Analogija: Consp. 20.4.2
Tip: 00009
Bilješke: Arezzo

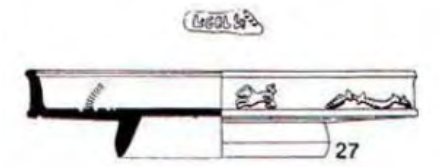

DIMENZIJE

Promjer ruba: 174 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 54, t. 3, 27 | Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18, 20.4.1/2 | JORIO 1991 - str. tav. XIX, 15 | Sub Ascia, 1987 - str. tav. 18/4

DEKORACIJA

šifra: 010
Tip: Aplicirana
Opis: Aplike psa i girlande. cca Noricum: T3, 6, 7; V21-23; Girlanda: Abb. 66, 16-21.
Iz literature: JORIO 1991 - str. tav. XIX, 15 | Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 106, Abb. 66, 16-21. | Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 91, Abb. 98, T3, 6, | SItalishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 101, Abb. 64, V21-23 | Sub Ascia, 1987 - str. tav. 18/4

PEČAT

Tekst: L. GELLI
Čitanje: L. Gellivs
Grafit: S S / ST(BR)SCI--- ili S S / SIBI SCI---?
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 136-142 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 54, t.VI, 27 | OCK 2000 - str. 879.62

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00104
Inventarni br.: 888
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 50+
Opis: Tanjur okomitih stijenki, profiliranog ruba i spoja s dnom. Noga je visoka i tanka, dno ravno s 4 koncentrična ureza i trakom utisnutom kotačićem
Analogija: Consp. 20.3.2
Tip: 00009
Bilješke: Arezzo

DIMENZIJE

Promjer ruba: 227 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 54, t. 3, 28 | Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18, 20.3.2 | Oberosler, 1995 - str. 275, tav. 4/3

DEKORACIJA

šifra: 011
Tip: Utisnuta i apliciran
Opis: Utisnuta kotačićem na vanjske stijenke, gusti zarezi. Po par aplika psa, akantusovog lista i muških glava. cca
Noricum: T10-12, O11, F21
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 54 | Oberosler, 1995 - str. tav. 4/3 | Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 84, Abb. 47, F21 | Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 98, Abb. 61, T10-12 | Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 90, Abb. 53, O11

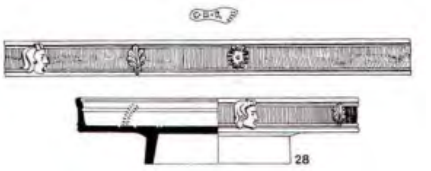

PEČAT

Tekst: C.M.R.
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 1067.5-6? | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 54, t. VI, 28 | Gluščević 1990 - str. t. XXIII/1

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00105
Inventarni br.: 264/698
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30+
Opis: Tanjur okomitih, lagano prema van izvijenih stijenki, izvijenog i stanjenog ali profiliranog ruba. Lagano zadebljanje na prijalzu prema dnu, koje je ravno no na sredini zadebljano, s 2 para koncentričnih ureza. Noga gotovo okomita, lagano stanjena pri kraju.
Analogija: Consp. 20.4.3
Tip: 00009
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 200 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 54, t. 3, 29

PREMAZ

šifra: 047
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

PEČAT

Tekst: RVFI
Čitanje: Rvfvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 54, t.VII, 29 | OCK 2000 - str. 1738.1 | CIL III - str. 13343 7 | Sticotti, Nowotny 1896 - str. 8

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

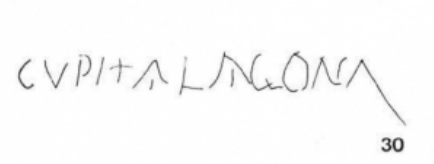

Nalaz id: 00106
Inventarni br.: 273/707
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 25-100
Opis: Lagano zadebljano dno s okomitom nogom stranjenom pri kraju. Prijelaz prema lagano na van izvijenim okomitim stijenkama lagano je zadebljan. S vanjske strane dna nalazi se urezani grafit.
Analogija: Consp. 20.4.2/4
Tip: 00009
Bilješke: Padana?

DIMENZIJE

Promjer dna: 106 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 54, t. 3, 30 | Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18, 20.4.2/4

PEČAT

Grafit: CVPITIALAGONA
Oblik: GRAFIT
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 44, 54, t.VII, 30

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00152
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: sl. nalaz iz kanala
N: 45.177256
E: 14.695255

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Ukrašena stijenka
Datacija: 50-100
Opis: Okomita, lagano izvijena stijenka sa izbočenim zadebljanjem na prijalazu u vodoravni dio. Stanjuje se prema rubu koji nije sačuvan. Na vanjskoj površini aplicirani ukaras.
Analogija: Consp. 20.4
Tip: 00009
Bilješke: Tardo padana?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 27 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18, 20.4

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 024
Tip: Aplicirana
Opis: Oštećena, nečitka aplikacija

FAKTURA

Šifra: 012
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow | 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

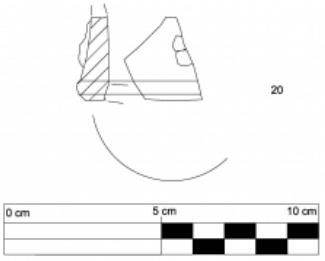

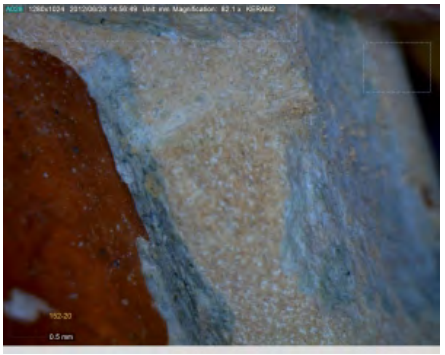

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00212
Inventarni br.: 19
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Okomita, lagano konveksna stijenka, koja se spaja na dno. Rub je iznutra zaobljen, a odmah ispod ruba nalazi se vodoravni urez.
Analogija: Consp. 20?
Tip: 00009
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 21 mm

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 067
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: - - -
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

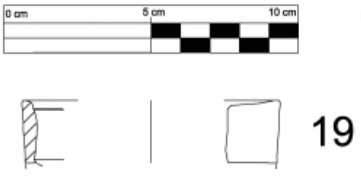

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00219
Inventarni br.: 26
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Lagano izvijeni i zadebljani, nenaglašeni rub na kojeg se nastavlja okomita stijenka.
Analogija: Consp. 20?
Tip: 00009

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 24 mm
Promjer ruba: 280 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 010
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 052
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red | 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

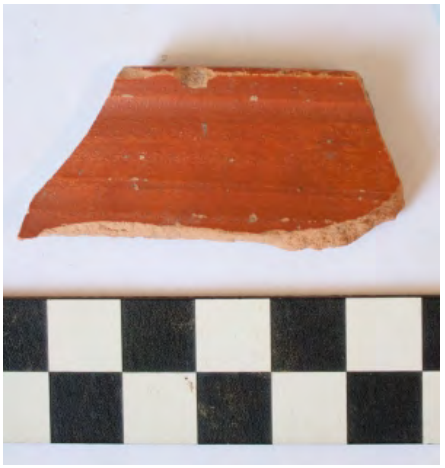

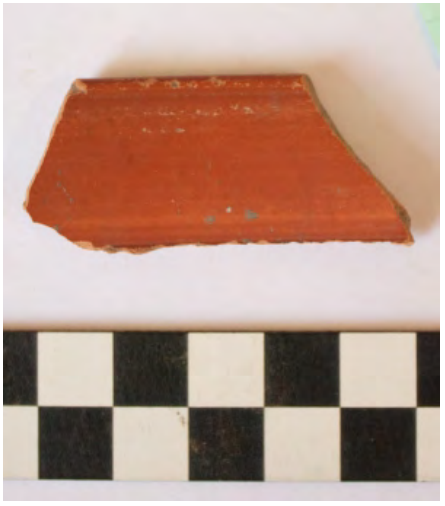

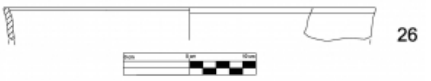

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00220
Inventarni br.: 27
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

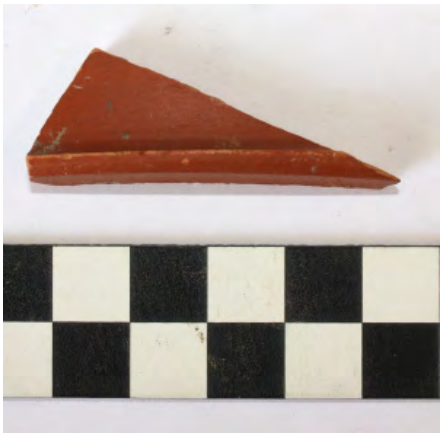

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 25-100
Opis: Okomita stijenka tanjura, sa zadebljanjem s vanjske strane kod spoja s vodoravnim dnom
Analogija: Consp. 20?
Tip: 00009
Bilješke: Aretina?

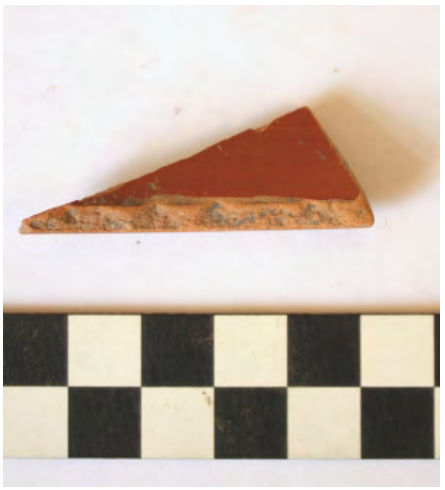

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 17 mm
Promjer dna: 20 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 011
Munsell: 2.5YR 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 052
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red | 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

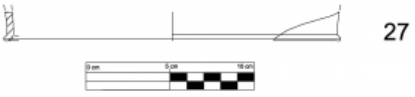

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00222
Inventarni br.: 29
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Lagano izvijeni, na vrhu stanjeni, a s vanjske strane zadebljani rub, okomita, lagano izvijena stijenka, pri dnu zadebljana s vanjske strane. Sačuvan spoj s dnom.
Analogija: Consp. 20.4.3.
Tip: 00009
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 26 mm
Promjer ruba: 180 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00224
Inventarni br.: 31
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Lagano izvijeni, na vrhu stanjeni a s vanjske strane zadebljani rub, okomita, lagano izvijena stijenka, na dnu zadebljana s vanjske strane. Sačuvan spoj s vodoravnim dnom.
Analogija: Consp. 20.4.3.
Tip: 00009
Bilješke: Fabrikat B

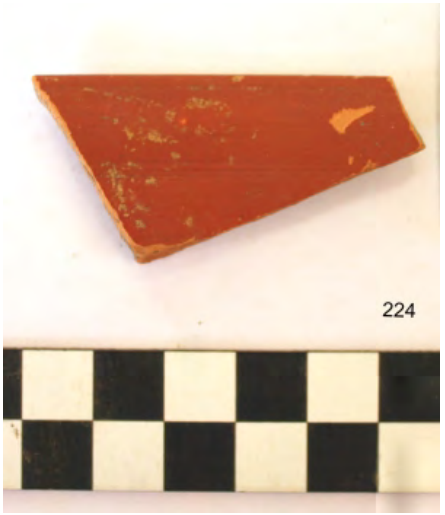

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 26 mm
Promjer ruba: 240 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00226
Inventarni br.: 33
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

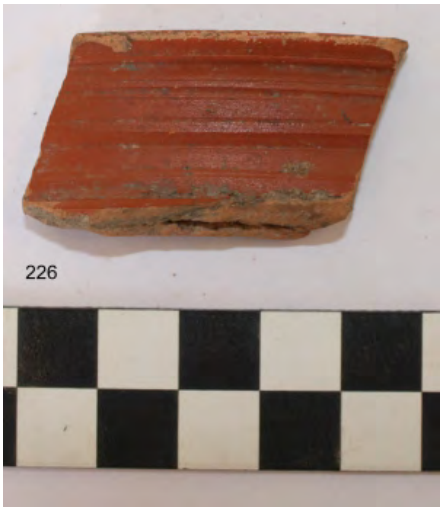

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Lagano izvijeni i zadebljani rub, konkavne okomite stijenke zadebljane pri dnu. Na površini vidljivi dragovi zaglađivanja.
Analogija: Consp. 20.4
Tip: 00009
Bilješke: Padana

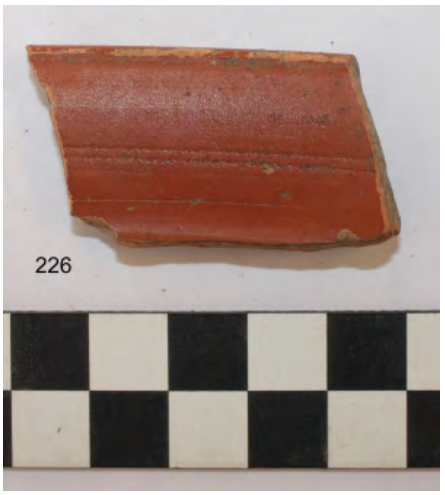

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 24 mm
Promjer ruba: 300 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00264
Inventarni br.: 76
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Izvijeni i zadebljani rub tanjura, okomite, lagano zakošene stijenke i spoj s vodoravim dnom.
Analogija: Consp. 20.1-3
Tip: 00009
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 27 mm
Promjer ruba: 22 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 018
Munsell: 2.5YR 4/6 - red
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

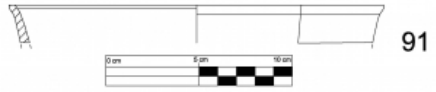

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00279
Inventarni br.: 91
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Lgano izvijeni rub tanjura četvrtastog profila, okomite, lagano zakošene stijenke.
Analogija: Consp. 20
Tip: 00009
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer ruba: 200 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 18

PREMAZ

šifra: 042
Munsell: 5YR 6/8 - reddish yellow, 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00293
Inventarni br.: 104
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Zadebljani i lagano izvijeni rub kružnog presjeka, okomita, pri dnu profilirana stijenka i spoj prema dnu
Analogija: Consp. 20
Tip: 00009
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 7 mm
Visina stjenki: 28 mm
Promjer ruba: 240 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

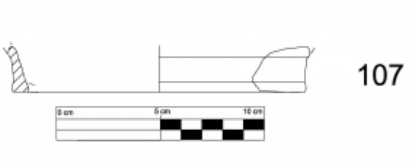

Nalaz id: 00294
Inventarni br.: 107
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 25-100
Opis: Ulomak okomite, lagano izvijene stijenke i ostatak spoja prema vodoravnom dnu.
Analogija: Consp. 20.4.3.
Tip: 00009
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 22 mm
Promjer dna: 140 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

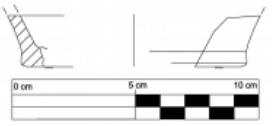

105

Nalaz id: 00295
Inventarni br.: 105
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 25-100
Opis: Ulomak okomite, lagano izvijene stijenke i ostatak spoja prema vodoravnom dnu.
Analogija: Consp. 20.4.3.
Tip: 00009
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 21 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

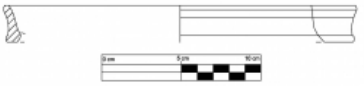

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00296
Inventarni br.: 106
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Lagano izvijena okomita stijenka s okomitim rubom kružnog profila i profilacijom na dnu, sačuvan spoj s vodoravnim dnom.
Analogija: Consp. 20.4.3.
Tip: 00009
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 23 mm
Promjer ruba: 220 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00319
Inventarni br.: 130
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 25-100
Opis: Okomita stijenka sa spojem prema vodoravnom dnu. S presjeka s urezima i reljefnim profilacijama s unutarnje i vanjske strane
Analogija: Consp. 20.5.2
Tip: 00009
Bilješke: Fabrikat B/C?

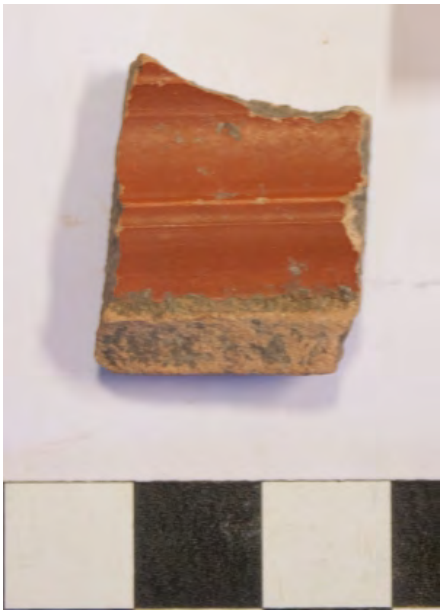

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 23 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 096
Munsell boja: 2.5YR 7/6 - light red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Glatki

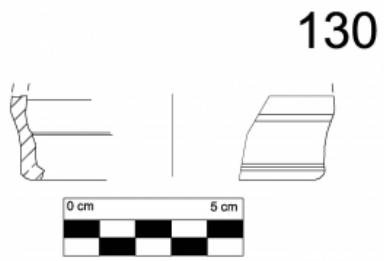

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00375
Inventarni br.: 19364 (57)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 40-100
Opis: Okomita stijenka, zadebljani, lagano izvijeni rub i postatak spoja prema dnu. Na vanjskom djelu sačuvana aplika.
Analogija: Consp. 20.4.2.
Tip: 00009
Bilješke: Tardo padana; Pucci: Tardo-italica Makjanić: po-valley

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 33 mm

LITERATURA

Literature: DAUTOVA-RUŠEVLJAN, 1973 - str. 189, t. VI, 57 | Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18 | PUCCI, 1980 - str. 149 | MAKJANIĆ, 1987 - str. 237, n. 10

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 054
Tip: Aplicirana
Opis: Poprsje s sa skupljenom kosom i diademom u obliku polumjeseca

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Siva - - Rijetke - Srednje | Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

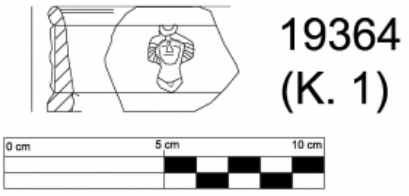

Podaci o nalazu

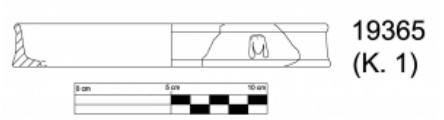

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00376
Inventarni br.: 19365 (58)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 40-100
Opis: Okomita stijenka, zadebljani, lagano izvijeni rub i ul. dna. Na vanjskom djelu sačuvana aplika.
Analogija: Consp. 20.4.2.
Tip: 00009
Bilješke: Tardopadana

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 22 mm
Promjer ruba: 160 mm

LITERATURA

Literature: DAUTOVA-RUŠEVLJAN, 1973 - str. 189, t. VI, 58

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 055
Tip: Aplicirana
Motiv: Ljudski
Opis: Maska/lice s puštenom kosom i razdjeljkom (loše sačuvana)

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00379
Inventarni br.: Bolf 2
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub-ručka
Datacija: 40-100
Opis: OUlomak okomite stijenke i zadebljanog ruba kružnog presjeka. S vanjske strane vidljivo mjesto gdje se nalazila aplika?
Analogija: Consp. 20.4.2.
Tip: 00009
Bilješke: Tardopadana?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 37 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

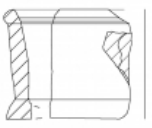

2.
arh.
jugocillin
(11280
11869)

Podaci o nalazu

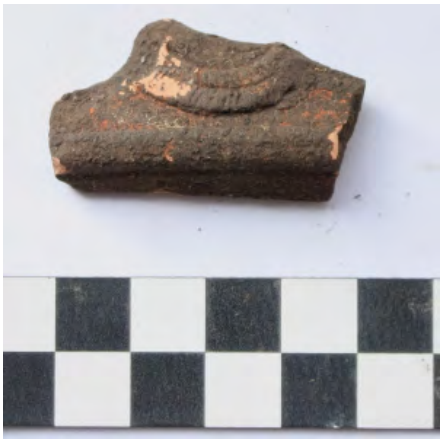

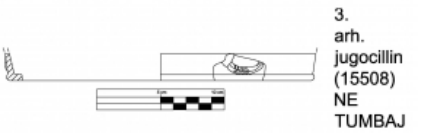

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00380
Inventarni br.: 3. arh jugocilin
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Ukrašena stijenka
Datacija: 40-100
Opis: Donji dio zadebljane okomite stijenke i spoj s dnom tanjura. S vanjske strane ivljiva ukrasna aplika.
Analogija: Consp. 20.4.4?
Tip: 00009
Bilješke: Tardopadana?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer dna: 240 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 056
Tip: Aplicirana
Motiv: Girlande
Opis: Girlanda s uzorkom po sredini razdjeljenih tankih crtica
Iz literature: Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. t. 49-50, G 14-17

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00381
Inventarni br.: 2. 132 fototehnika
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 40-100
Opis: Ulomak ruba kružnog presjeka i lagano zakošene stijenke, te spoja s vodoravnim dnom. S vanjske strane aplika.
Analogija: Consp. 20.4.
Tip: 00009
Bilješke: Arezzo?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 21 mm
Promjer ruba: 200 mm

LITERATURA

Literature: DAUTOVA-RUŠEVLJAN, 1973 - str. 189, t. VI, 128

PREMAZ

šifra: 021
Munsell: 10R 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 097
Tip: Aplicirana
Motiv: Girlande
Opis: Završni dio girlande oblikovan kao veći biljni motiv sa šest listova i središnjim križnim nastavkom. U Magdalensbergu na aretinskog sigilati.
Iz literature: Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. abb. 53/O 13, t. 50

FAKTURA

Šifra: 027
Munsell boja: 5YR 7/4 - pink
Primjese: Bijela - - Rijetke - Male
Rupice: Povremene - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

2.
132
kutijica
fototehnika

Podaci o nalazu

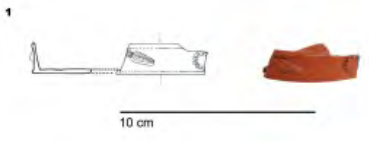

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00498
Inventarni br.: PN 129, kat. 1
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 40-100
Opis: Rub, stijenka i dno tanjura s apliciranim ukrasom.
Analogija: Consp. 20.4.4.
Tip: 00009
Bilješke: Tardopadana? Slične se aplike javalju na obje proizvodnje.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 19 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 157, kat. 1 | Brusić 1990 - str. 88, t. VI, 2

PREMAZ

šifra: 051
Munsell: 10R 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 070
Tip: Aplicirana
Motiv: Biljni
Opis: Aplike rozete i dvostrukoga listića (vjerojatno završni dio girlande)
Iz literature: Brusić 1990 - str. 88, t. VI, 2

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

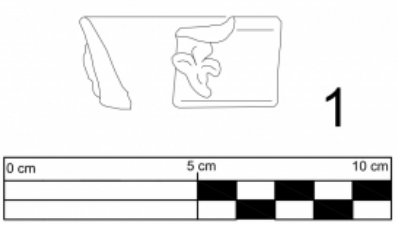

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00518
Inventarni br.: PN 566
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Ulomak ruba i stijenke tanjura s aplikom.
Analogija: Consp. 20.4.3.
Tip: 00009
Bilješke: Aretina

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 24 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. 34, t. 1,1

PREMAZ

šifra: 068
Munsell: 10R 5/6 - red
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 073
Tip: Aplicirana
Motiv: Biljni
Opis: Aplika ljiljana
Iz literature: Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 74, abb. 53/O7, t. 48

FAKTURA

Šifra: 145
Munsell boja: 10R 6/6 - light red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00527
Inventarni br.: PN 2128
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: E16 SJ 371
N: 45.177370
E: 14.695546

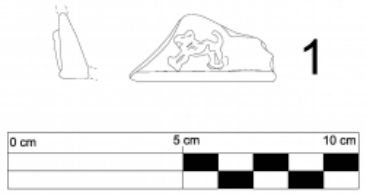

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 25-100
Opis: Ulomak ruba i stijenke tanjura s apliciranim ukrasom
Analogija: Consp. 20.4.3.
Tip: 00009
Bilješke: Aretina

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 1, 1

PREMAZ

šifra: 068
Munsell: 10R 5/6 - red
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 072
Tip: Aplicirana
Motiv: Životinjski
Opis: Aplika psa
Iz literature: SCHINDLER-KAUDELKA, FASTNER, GRUBER, 1998 - str. 78, Abb.98/T14, t. 87

FAKTURA

Šifra: 146
Munsell boja: 10R 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

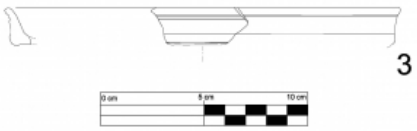

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00528
Inventarni br.: PN 2829
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: E 16 SJ 345
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Ulomak lagano izvijenog ruba i okomite stijenke tanjura
Analogija: Consp. 20.4.3.
Tip: 00009
Bilješke: Arezzo

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 17 mm
Promjer ruba: 19 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str.

PREMAZ

šifra: 071
Munsell: 2.5YR 6/8 - light red
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 147
Munsell boja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Sjajna - - Rijetke - Male
Rupice: -
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00529
Inventarni br.: PN 2260
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: sonda H
N: 45.177370
E: 14.695546

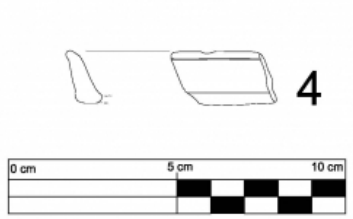

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Ulomak ruba i stijenke tanjura
Analogija: Consp. 20.4.3
Tip: 00009
Bilješke: Arezzo

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 16 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str.

PREMAZ

šifra: 006
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 146
Munsell boja: 10R 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00530
Inventarni br.: PN 2847
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: E 16 Sj 345
N: 45.177370
E: 14.695546

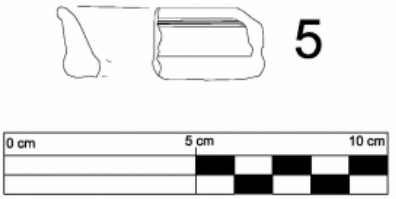

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Ulomak ruba i stijenke tanjura
Analogija: Consp. 20.4.3.
Tip: 00009
Bilješke: Arezzo

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 18 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str.

PREMAZ

šifra: 050
Munsell: 2.5YR 5/8 - red, 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00581
Inventarni br.: 14
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Ulomak ruba i ravnoga dna tanjura, s vodoravnom profilacijom ispod ruba
Analogija: Consp. 20
Tip: 00009

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00587
Inventarni br.: 20
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 25-100
Opis: Ravno dno i prijelaz prema okomitoj stijenci
Analogija: Consp. 20?
Tip: 00009

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00606
Inventarni br.: 39
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Senj, Ex vrt Olivieri, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

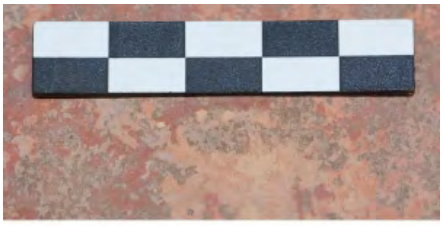

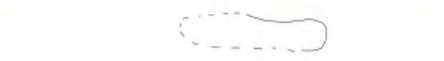

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 25-100
Opis: Tanjur s okomitim gotovo posve ravnim stijenkama, ravnim dnom i prstenasom nogom, koja se pri dnu naglo sužava. IPP pečat kojeg nije moguće pročitati
Analogija: Consp. 20
Tip: 00009

DIMENZIJE

Promjer ruba: 180 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18

PEČAT

Tekst: /
Oblik: Planta pedis

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00612
Inventarni br.: 45
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 40-70
Opis: Tanjur s okomitim stijenkama, zadebljanim rubom i spojem s ravnim dnom. Noga je prestenasta i raščlanjena. Na stijenkama aplicirani ukrasi loše izdrade. IPP pečat.
Analogija: Consp. 20.4
Tip: 00009
Bilješke: Arezzo

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86, t. 18 | Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. t.15

DEKORACIJA

šifra: 092
Tip: Aplicirana
Opis: Amor prema lijevo (F6), figura prema desno (F 14), delfin (D9), te još jedna aplika koju nije moguće raspoznati (možda F14). Navode se kao tipičan repertoar L. Avillivsa.
Iz literature: Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 81, 83, 112

PEČAT

Tekst: LAV(IL)
Čitanje: L.Avillivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 403 (5)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00005
Inventarni br.: 9
Lokalizacija: JANAF,
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 4
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-100
Opis: Zaobljeni rub, skoro okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. U dosta je lošem stanju očuvanosti. Ukupno 3 ulomka.
Analogija: Consp. 21.3.2
Bilješke: Padana B? (Mogućnost lokalne proizvodnje)

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 45 mm
Promjer ruba: 300 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 21, 21.3.2 | Konestra 2014 - str. 262, 269, T. 2, cat. 19

PREMAZ

šifra: 006
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 005
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: Bijela - Kalcit - Rijetke - Male | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Česte - Srednje | Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00042
Inventarni br.: N-131-4
Lokalitet nalaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska jedinica: I.4000
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 15-100
Opis: Ulomak profiliranog dijela stijenke većeg tanjura, donji dio je zadebljan a spaja se na vodoravno dno, dok okomiti dio stijenki nije moguće rekonstruirati, iako se čini dosta tanak
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005
Bilješke: Padana B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 10 mm
Promjer dna: 180 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 62, t., 6, 88, t. 21

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 012
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow | 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00088
Inventarni br.: 247/681
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 25-100
Opis: Tanjur s okomitim stijenkama, stepeničastim prijelazom prema dnu i visokom prstenastom nogom.
Analogija: Consp. 21.7.1
Tip: 00005
Bilješke: Ovaje posuda primjer za tip u 21.7.1 Conspectusu. Arezzo

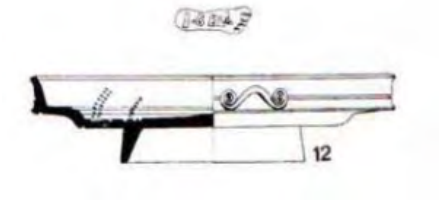

DIMENZIJE

Promjer ruba: 169 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 51, t. 1, 12 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.7.1.

DEKORACIJA

šifra: 008
Tip: Aplicirana
Motiv: Spirale
Opis: Dvojna spirala
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 51, t. 1, 12

PEČAT

Tekst: L. GELL.
Čitanje: L. Gellivs
Grafit: Figuralni grafit
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 136-142 | OCK 2000 - str. 234-237 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 51

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00089
Inventarni br.: 1355
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 25-100
Opis: Tanjur s okomitim stijenkama i stepeničastim prijelazom prema dnu
Analogija: Consp. 21.7.1
Tip: 00005
Bilješke: Tardo padana?

DIMENZIJE

Promjer ruba: 180 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 51, t. 1, 13 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.7.1

DEKORACIJA

šifra: 008
Tip: Aplicirana
Motiv: Spirale
Opis: Dvojna spirala

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

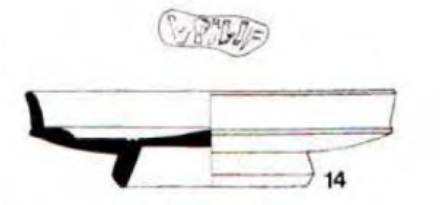

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00090
Inventarni br.: 248/682
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30+
Opis: Zaobljeni rub, gotovo okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. Prema unutra nagnuta noga i u sredini zadebljano dno
Analogija: Consp. 21.3.2;
Tip: 00005
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 163 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 51, t. 1, 14 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.2

PEČAT

Tekst: L.PIVI
Čitanje: L.Pilivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 51 | OCK 2000 - str. 1466. 1

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00091
Inventarni br.: 258/692
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-30
Opis: Zaobljeni rub, skoro okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. prema unutra nagnuta noga, na dnu dva koncentrična utora.
Analogija: Consp. 21.3.1
Tip: 00005
Bilješke: Makjanić navodi krivi br. C V Arr.Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 176 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 51, t. 2, 15 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.1

PEČAT

Tekst: -ERI
Čitanje: Serivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 1882.5? | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 52

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

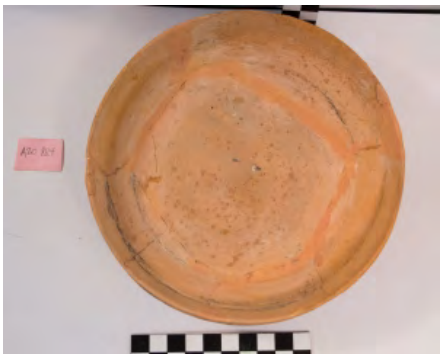

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00092
Inventarni br.: 887
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-100
Opis: Zaobljeni rub, skoro okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. Prema unutra nagnuta noga, ravno dno
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005

DIMENZIJE

Promjer ruba: 170 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 52, t. 2, 16

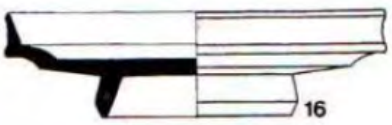

PEČAT

Tekst: AGR
Grafit: Agripinus, Agripus?
Oblik: GRAFIT
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 44

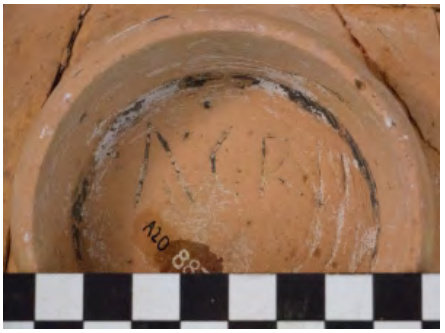

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

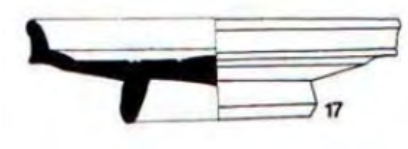

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00093
Inventarni br.: 249/683
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15+
Opis: Zaobljeni rub, skoro okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. Prema unutra nagnuta noga i u sredini zadebljano dno . Tri koncentrična ureza na dnu.
Analogija: Ha 3; Consp. 21.3.2;
Tip: 00005
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 168 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 52, t. 2, 17 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.2

PEČAT

Tekst: ANEMO
Čitanje: Anemo
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 110.2-3? | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 52, t. VI, 17

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

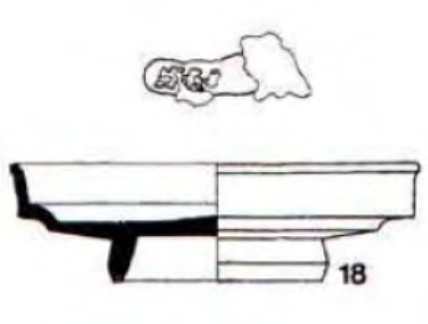

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00094
Inventarni br.: 940
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.3916961

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-100
Opis: Zaobljeni rub, skoro okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. Prema unutra nagnuta noga, i dno u sredini zadebljano s jednim koncentričnim urezom.
Analogija: Consp. 21.3.2;
Tip: 00005
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Promjer ruba: 144 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 51, t. 2, 18 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.2

PEČAT

Tekst: /
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 52

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00095
Inventarni br.: 890
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-100
Opis: Zaobljeni rub, skoro okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. Prema unutra nagnuta noga, ravno dno s jednim koncentričnim urezom
Analogija: Consp. 21.3.2
Tip: 00005
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Promjer ruba: 176 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 52, t. 2, 19 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.2

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00096
Inventarni br.: 246/680
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-30
Opis: Zaobljeni rub, skoro okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. Prema unutra nagnuta noga, ravno dno s dva koncentrična ureza.
Analogija: Consp. 21.3.1
Tip: 00005
Bilješke: Kod Makjanić MVRRIVS (CVArr 1040). Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 174 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 52, t. 2, 20 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.1

PEČAT

Tekst: MVRR
Čitanje: Mvrranvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 157 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 52, t. VI, 20 | OCK 2000 - str. 1201. 6

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

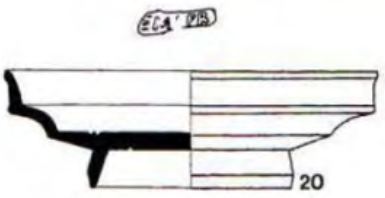

Nalaz id: 00096
Inventarni br.: 246/680
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-30
Opis: Zaobljeni rub, skoro okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. Prema unutra nagnuta noga, ravno dno s dva koncentrična ureza.
Analogija: Consp. 21.3.1
Tip: 00005
Bilješke: Kod Makjanić MVRRIVS (CVArr 1040). Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 174 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 52, t. 2, 20 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.1

PEČAT

Tekst: MVRR
Čitanje: Mvrranvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 157 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 52, t. VI, 20 | OCK 2000 - str. 1201. 6

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

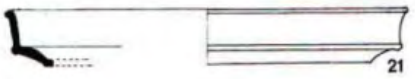

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00097
Inventarni br.: 1358
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-100
Opis: Zaobljni rub, skoro okomite stijenke, langano konkavne i profilirana stijenka koja se veže na ravno dno.
Analogija: Consp. 21.3.1
Tip: 00005
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Promjer ruba: 216 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 52, t. 2, 21 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.1

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

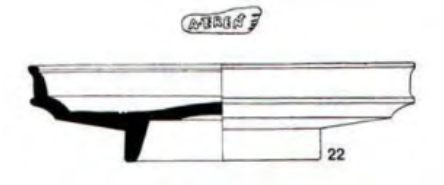

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00098
Inventarni br.: 261/695
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 10/30-50
Opis: Zaobljeni rub, skoro okomita stjenka, lagano nagnuta prema van, na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. Prema unutra nagnuta noga i u sredini povišeno (konveksno) dno . Dva koncentrična ureza na dnu.
Analogija: Consp. 21.3.2
Tip: 00005
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 238 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 52, t. 2, 22 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.2

PEČAT

Tekst: A. TERENT (T+E, N+T) (A. Terrentivs)
Čitanje: A. Terentivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 52, t. VII, 22 | OCK 2000 - str. 2066.5-7? | Vasa Rubra, 2007 - str. 230-234

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

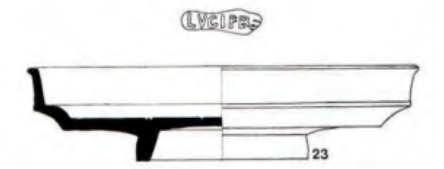

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00099
Inventarni br.: 274/708
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30+
Opis: Zaobljeni, lagano prema van izvučeni rub, lagano konkavna okomita stjenka na koju se veže vodoravno postavljena profilirana stjenka. Prema unutra nagnuta noga i lagano stanjeno dno. Tri koncentrična ureza na dnu.
Analogija: Consp. 21.3.1
Tip: 00005

DIMENZIJE

Promjer ruba: 284 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 52, t. 2, 23 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.1

PEČAT

Tekst: LVCIFER (E+R)
Čitanje: Lvcifer
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 52, t. VI | OCK 2000 - str. 1040.2

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

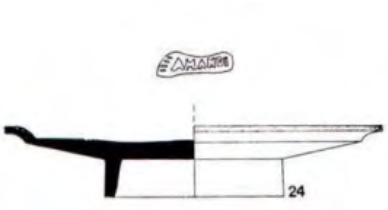

Nalaz id: 00100
Inventarni br.: 934
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 30+
Opis: Dno velikog tanura, okomita noga, dno je zadebljano u sredini, sačuvan je dio profilirane stijenke. Teško je definirati točan tip. Dva koncentrična ureza na dnu.
Analogija: Consp. 21.3.1/2;
Tip: 00005
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer dna: 118 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 54, t. 3, 24 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.1/2

PEČAT

Tekst: AMANDI
Čitanje: Amandvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 83 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 54, t. VI, 24 | OCK 2000 - str. 81.2

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

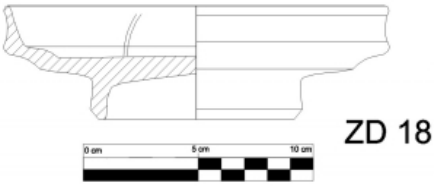

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00129
Inventarni br.: 18
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet nalaza: Bakar, Poljane, Nekropola
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-100
Opis: Tanjur s okomitim stijenkama i stanjenim rubom te profiliranim spojem s dnom. Dno je s vanjske strane zadebljano a u sredini stanjeno, visoka, deblja, dosta okomita noga.
Analogija: Consp. 21.3.2
Tip: 00005
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 49 mm
Promjer ruba: 164 mm
Promjer dna: 85 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 45, 58, t. 5, 3 | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.2

PEČAT

Tekst: /
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 58

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

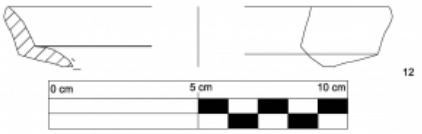

Nalaz id: 00178
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Jadranovo, Lokvišće, Objekt
N: 45.219945
E: 14.611405

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-100
Opis: Lagano izvijeni okomiti rub koji se veže na vodoravnu profiliranu stijenku.
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer ruba: 10 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 21

PREMAZ

šifra: 005
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00228
Inventarni br.: 35
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 15-100
Opis: Konveksna stijenka tanjura - prjelaz iz okomite stijenke u vodoravno dno.
Analogija: Consp. 21.3.1
Tip: 00005
Bilješke: Fabrikat B

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 16 mm
Promjer dna: 320 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

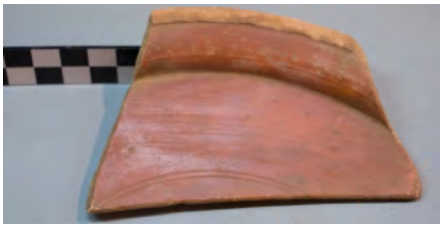

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00588
Inventarni br.: 21
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-100
Opis: Ravno dno i profilirani prijalaz prema okomitoj stijenci
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005
Bilješke: Padana C?

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00573
Inventarni br.: 6
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 20-40
Opis: Tanjur s profiliranom stijenkom na prijelazu prema dnu, koje je ravno. Prstenasta noga je visoka i raščlanjena.
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005

DIMENZIJE

Visina stjenki: 55 mm
Promjer ruba: 160 mm
Promjer dna: 85 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19, 21.3.2

PEČAT

Tekst: FORTV
Čitanje: Fortvnatvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 846 (6)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00531
Inventarni br.: PN 1864
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: E 17 SJ 345
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-100
Opis: Ulomak ruba i stijenke s proflilirani3 prijelazom prema dnu
Analogija: Consp. 21.3.2
Tip: 00005
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 24 mm
Promjer ruba: 170 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 1,6

PREMAZ

šifra: 050
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 040
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00409
Inventarni br.: PN 054
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: A8, sj045, g14
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-100
Opis: Veći tanur okomitih stijenki koji se preko profilacije spajaju na vodoravno dno. Na dnu jedan dvostruki i jedan jednostruki koncentrični urez. Prestenasta noga.
Analogija: Consp. 21.3.2
Tip: 00005
Bilješke: Potrebno počistiti površinu

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 21

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 005
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: Bijela - Kalcit - Rijetke - Male | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Česte - Srednje | Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

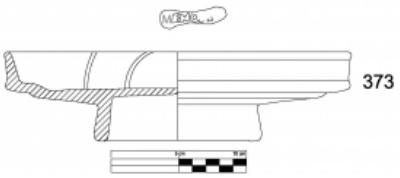

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00373
Inventarni br.: 19382 (152)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 50+
Opis: Tanjur s okomitim, lagano izvijenim stijenkama i zadebljanim rubom te spojem s dnom. Prosilirani spoj dna i stijenke. Dno ravno, s dva para koncentričnih ureza. Visoka tanka noga. Jedva divljiv PP pečat.
Analogija: Consp. 21.3.2
Tip: 00005
Bilješke: Na drugoj vrsti tanjura u Portorecanati, u grobu s 2 novca Domiziana koji datiraju u 85-86 i 90-91;

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 65 mm
Promjer ruba: 250 mm
Promjer dna: 83 mm

LITERATURA

Literature: DAUTOVA-RUŠEVLJAN, 1973 - str. 188, t. IV, 152. | Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19. | MERCANDO, 1974d - str. t.160.4, figs. 237.160a, 334f

PEČAT

Tekst: [M]ENO[..]
Čitanje: Menophilvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 1166. 1

FAKTURA

Šifra: 060
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

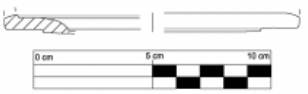

174

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00361
Inventarni br.: 174
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 15-100
Opis: Ulomak stijenke na prijelazu iz okomite prema vodoravnom dnu - stepenasti prijelaz.
Analogija: Consp. 21.8.1?
Tip: 00005
Bilješke: može biti i 21.6.1, 21.7.1 - no oni imaju utisnuti ukras na dnu

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 8 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00346
Inventarni br.: 156
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, prof. Z, SJ019
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-100
Opis: Lagano izvijeni i zadebljani rub i okomita izijena stijenka tanjura. Kružni prijalaz prema dnu.
Analogija: Consp. 21.3.1
Tip: 00005

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 33 mm
Promjer ruba: 30 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

PREMAZ

šifra: 010
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

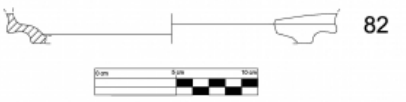

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00270
Inventarni br.: 82
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 15-100
Opis: Profilirani prijelaz između okomite stijenke i vodoravnog dna velikog tanjura.
Analogija: Consp. 21.4?
Tip: 00005
Bilješke: Jako zaokruženi prijelazi

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 17 mm
Promjer dna: 200 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00576
Inventarni br.: 9
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

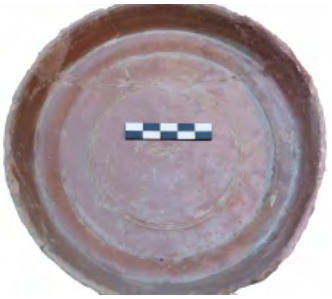

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30-100
Opis: Tanjur s lagano izvijenim stijenkama, koje su profilirane na spoju s dnom. Noga je visoka i pri dnu raščlanjena.
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Visina stjenki: 55 mm
Promjer ruba: 165 mm
Promjer dna: 90 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 21

PEČAT

Tekst: CERINT
Čitanje: Cerint(hvs)
Iz literature: OCK 2000 - str. 538

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00579
Inventarni br.: 12
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 0-15
Opis: Tanjur s okomitom stijenkom, zadebljanim rubom i profiliranim prijelazom prema dnu. Spoj stijenke i profilacije je zadebljan. Noga je visoka.
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005

DIMENZIJE

Visina stjenki: 75 mm
Promjer ruba: 335 mm
Promjer dna: 115 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

PEČAT

Tekst: M (?) FIRM(?)/RIV(I?)
Iz literature: OCK 2000 - str. 2585 (18)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

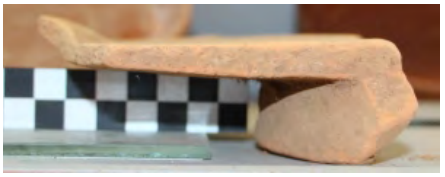

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00580
Inventarni br.: 13
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-100
Opis: Dno tajura na visokoj nozi sa sačuvanim profiliranim prijelazom prema okomitoj stijenci
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 21

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00583
Inventarni br.: 16
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-100
Opis: Ulomak ruba i stijenke s profiliranim prijeloz prema dnu.
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Visina stjenki: 20 mm
Promjer ruba: 164 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 21

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

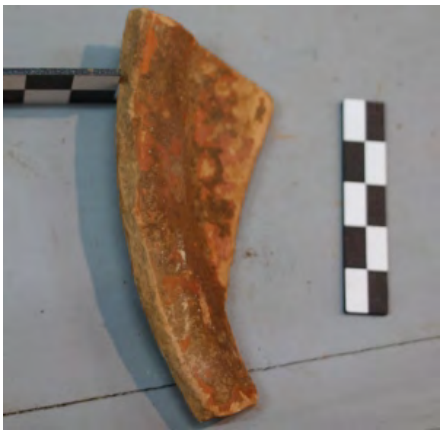

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00585
Inventarni br.: 18
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 15-100
Opis: Ulomak profiliranoga prijelaza s okomite stijenke prema ravnome dnu.
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005

DIMENZIJE

Visina stjenki: 15 mm
Promjer max: 232 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 21

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00586
Inventarni br.: 19
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-100
Opis: Zadebljani i lagno izvijeni rub, okomite stijenke i profilirani prijelaz prema dnu.
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005

DIMENZIJE

Visina stjenki: 25 mm
Promjer ruba: 188 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 21

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00589
Inventarni br.: 22
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-100
Opis: Lagano izbijeni rub, okomita stijenka i priofilirani prijelaz prema ravnome dnu
Analogija: Consp. 21.3.2
Tip: 00005

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 30 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

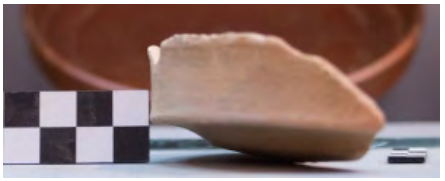

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00591
Inventarni br.: 24
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 0-30
Opis: Okomita stijenka s laganom zadebljanim rubom i profiliranim prijelazom prema dnu (tanke stijenke)
Analogija: Consp. 21.3.1
Tip: 00005

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00602
Inventarni br.: 35
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-100
Opis: Ravno dno, prestenasta noga koja se pri dnu neznatno stanjuje i profilirani spoj sa stijekom
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00603
Inventarni br.: 36
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-100
Opis: Ravno dno, prestenasta noga raščlanjena po sredini i profilirani spoj sa stijekom
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00611
Inventarni br.: 44
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-100
Opis: Tanjur s okomitom stijenkom, zadebljanim rubom i spojem s profilacijom koja se spaja na ravno dno. NOga je viša i glatka.
Analogija: Consp. 21.3.1
Tip: 00005

DIMENZIJE

Visina stjenki: 65 mm
Promjer ruba: 302 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00614
Inventarni br.: 47
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-20
Opis: Tanjur s okomitomstijenkom i profiliranim prijelazom prema dnu. IPP pečat.
Analogija: Consp. 21
Tip: 00005

DIMENZIJE

Promjer ruba: 300 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 88, t. 19

PEČAT

Tekst: DASI
Čitanje: Dasivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 725 (7, 8)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

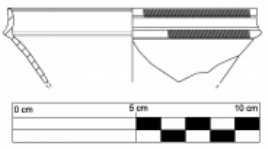

19363
(K. 1)

Nalaz id: 00374
Inventarni br.: 19363 (56?)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -20 - +35
Opis: Konveksni okomiti, na vrhu izvijeni i malo stanjeni rub, koji se spaja na ljevkste stijenke. Na spoju zadebljanje, s vanjeske strane, na rubu, utisnuti ukras.
Analogija: Consp. 22.5.2

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 1 mm
Visina stjenki: 30 mm
Promjer ruba: 100 mm

LITERATURA

Literature: DAUTOVA-RUŠEVLJAN, 1973 - str. 189, t. VI, 56? | Conspectus, 1990 - str. 90, t. 20 | JORIO, 1987 - str. 160, t. 19-1

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 065
Munsell boja: 7.5YR 7/4 - pink
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

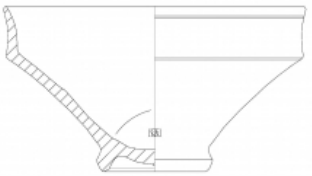

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00423
Inventarni br.: 7
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Senj, Varoš, Nekropola
N: 44.991504
E: 14.903038

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -10 - +15
Opis: Zdjelica s visokim orema van zakošenim stijenkama koje se od prstenastog dna šire prema konkavnom rubu. Na vrhu i na dnu ruba prisutan je po jedan urez. Dno je konkavno, no po sredini lagano zadebljano. Pečat je četvrtasti.
Analogija: Consp. 22.6.2
Tip: 00374
Bilješke: Lokalitet: Varoš? Datacija pečat:10BC-15AD+

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 66 mm
Promjer ruba: 120 mm
Promjer dna: 46 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 90, t. 20/22.6.1

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

PEČAT

Tekst: RA
Čitanje: RA()
Oblik: Četverokutni
Iz literature: OCK 2000 - str. 352, 1616

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00494
Inventarni br.: Biskupija Krk 77/3
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Šinigoj?
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 25-75
Opis: Bikonična zdjelica s uvijenim rubom - ne postoji opis
Analogija: Consp. 23
Bilješke: Prema Katalogu zbirke Krčke biskupije u PPMHP. Materijal nije dostupan.

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 92, t. 21

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

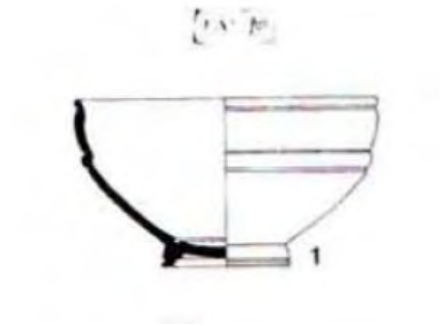

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00127
Inventarni br.: 12
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet nalaza: Bakar, Poljane, Nekropola
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -15. - +15.
Opis: Poluloptasta zdjelica s okomitim profiliranim rubom, profilacijom otprilike po sredini tjela i profiliranom prstenastom nogcom. Dno je lagano konkavno.
Analogija: Consp. 24.3.1
Tip: 00377
Bilješke: Tipičan oblik padske proizvodnje.

DIMENZIJE

Promjer ruba: 112 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 45, 58, t. 5, 1 | Conspectus, 1990 - str. 94, t. 22, 24.3.1

PEČAT

Tekst: /
Oblik: Četverokutni
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 58

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

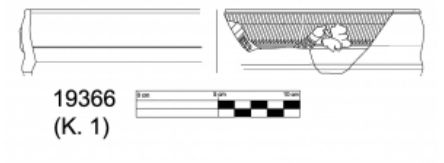

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00377
Inventarni br.: 19366
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 40. - 70.
Opis: Konkavna stijenka s okomitim rubom kružnog presjeka. U donjem dijelu se sužuje. S vanjske strane urezani i aplicirani ukras.
Analogija: Consp. 24.3
Bilješke: Datacija sužena zbog utisnutog i apliciranog ukarasa. Aretina?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm

LITERATURA

Literature: DAUTOVA-RUŠEVLJAN, 1973 - str. 189, t. VI, 59 | Conspectus, 1990 - str. 94, t. 22

PREMAZ

šifra: 011
Munsell: 2.5YR 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 057
Tip: Aplicirana
Motiv: Girlande
Opis: Girlanda s reljefnim trokutićima i listom vinove loze na krajevima
Iz literature: Italishe terra sigillata mit Appliken in Noricum 2001 - str. 72, 79-80, t. 28, Abb. 50/G 23, t. 97, Abb. 64/V8-9

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

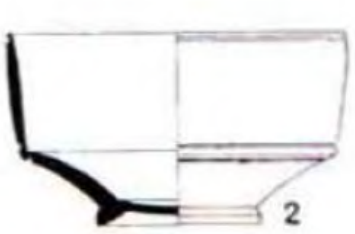

Nalaz id: 00128
Inventarni br.: 14
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet nalaza: Bakar, Poljane, Nekropola
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 0-50
Opis: Zdjelica s okomitim stijenkama koje se u donjem djelu kosu spuštaju prema dnu. Taj je prijelaz s vanjske strane naglašen profilacijom. Noga je niska, nagnuta, dno lagano konkavno.
Analogija: Consp. 26.1.2.
Bilješke: Nije pronađeno u muzeju prilikom pregleda materijala

DIMENZIJE

Promjer ruba: 106 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 45, 58, t. 5, 2 | LJUBIĆ, 1882b - str. 54, t. IV, 28

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

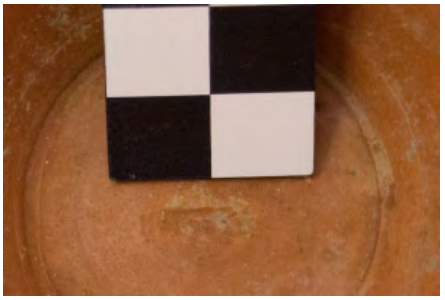

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00081
Inventarni br.: 199/623
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 40.
Opis: Šalica okomitih stijenki, ruba lagano izvijenog na van i prstenastog dna s kojeg kreću kose, lagano konkavne stijenke.
Analogija: Consp. 27.1.1
Tip: 00085
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 79 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 5 | Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25, 27.1.1

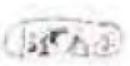

PEČAT

Tekst: BO.. ? BLA.D?
Čitanje: Bo.. ? Blanvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: SCHINDLER, SCHEFFENEGGER, 1977 - str. t. 93 | OCK 2000 - str. 164, po. 445 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 50

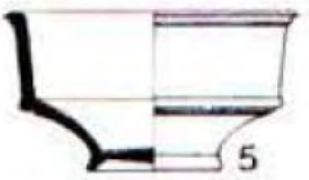

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

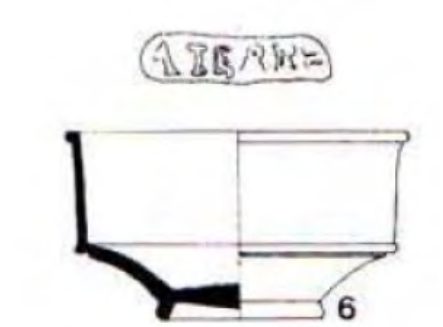

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00082
Inventarni br.: 186/620
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 10. - 50.
Opis: Šalica okomitih stijenki, ruba lagano izvijenog na van i prstenastog dna s kojeg kreću kose, lagano konkavne stijenke.
Analogija: Consp. 27.1.2
Tip: 00085
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 114 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 6

PEČAT

Tekst: ATERR
Čitanje: ATERE (A. Terentivs)
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 50 | OCK 2000 - str. 2066. 18 | Vasa Rubra, 2007 - str. 230-234

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00083
Inventarni br.: 198/623
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

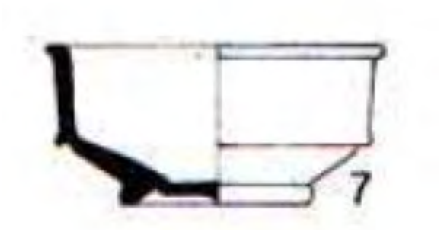

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 70.
Opis: Šalica okomitih stijenki, ruba lagano izvijenog na van i prstenastog dna s kojeg kreću kose, lagano konkavne stijenke.
Analogija: Consp. 27.1.2
Tip: 00085
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 70 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 7 | Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25, 27.1.2

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

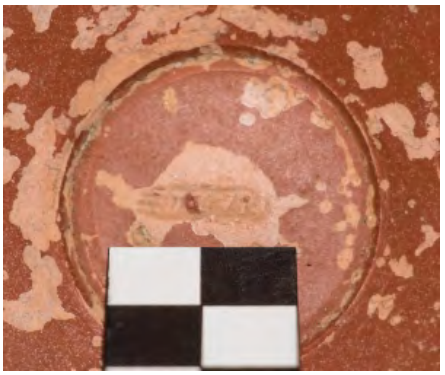

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00084
Inventarni br.: 253/687
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 50.
Opis: Šalica okomitih stijenki, ruba lagano izvijenog na van i prstenastog dna s kojeg kreću kose, lagano konkavne stijenke.
Analogija: Consp. 27.1.1
Tip: 00085
Bilješke: Padska. U Makjnić 1985 je krivi inv.br. 253/678

DIMENZIJE

Promjer ruba: 120 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 8 | Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25, 27.1.1

PEČAT

Tekst: TTVRI
Čitanje: T.Tvrivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 239 | OCK 2000 - str. 2271. 5 | MASSA, 1997 - str. 95, t. XXIV 6 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 50

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

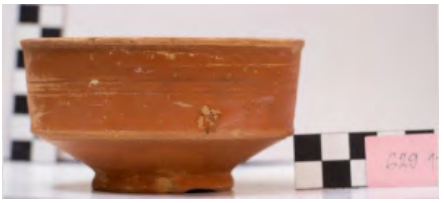

Nalaz id: 00085
Inventarni br.: 195/629
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15+
Opis: Šalica okomitih stijenki, ruba lagano izvijenog na van i prstenastog dna s kojeg kreću kose, lagano konkavne stijenke.
Analogija: Consp. 27.2.1

DIMENZIJE

Promjer ruba: 104 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 9 | Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25, 27.2

PEČAT

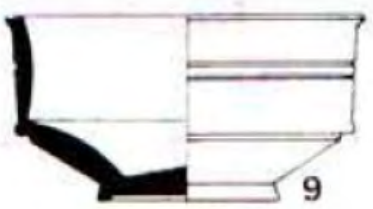

Tekst: SVCESV
Čitanje: Svccessvs
Grafit: X na dnu
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Horváth, Tokai, Tóth 2012 - str. 175, grave 6, fig. 1 | OCK 2000 - str. 2001. 2 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 50

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00086
Inventarni br.: 893
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 70.
Opis: Šalica okomitih stijenki, ruba lagano izvijenog na van i prstenastog dna s kojeg kreću kose, lagano konkavne stijenke.
Analogija: Consp. 27.2
Tip: 00085

DIMENZIJE

Promjer ruba: 108 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 10 | Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25, 27.2

PEČAT

Tekst: /
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 50

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00087
Inventarni br.: 1353
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

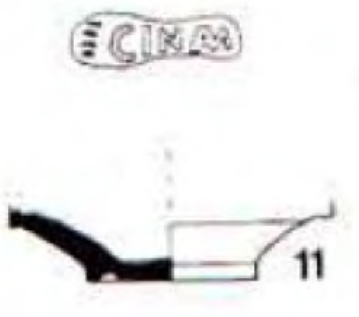

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Dno
Datacija: (-10.) - 15.+
Opis: Prstenasto dno s kojeg kreću prema van zakošene, lagano konkavne stijenke.
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085

DIMENZIJE

Promjer dna: 36 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 41, 50, t. 1, 11 | Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25, 27

PEČAT

Tekst: CINAM
Čitanje: Cinnamvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 50 | OCK 2000 - str. 558.3

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00179
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Jadranovo, Lokvišće, Objekt
N: 45.219945
E: 14.611405

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15. - 70.
Opis: Ravni, prema van izvijeni i zadebljani rub; okomite stijenke s parom ureza i početkom još jednog. Urez je prisutan i s unutarnje strane ruba.
Analogija: Consp. 27.2
Tip: 00085

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 24 mm
Promjer ruba: 6 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 100, t. 27

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 005
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - Kalcit - Rijetke - Male
Rupice: Česte - Male | Česte - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

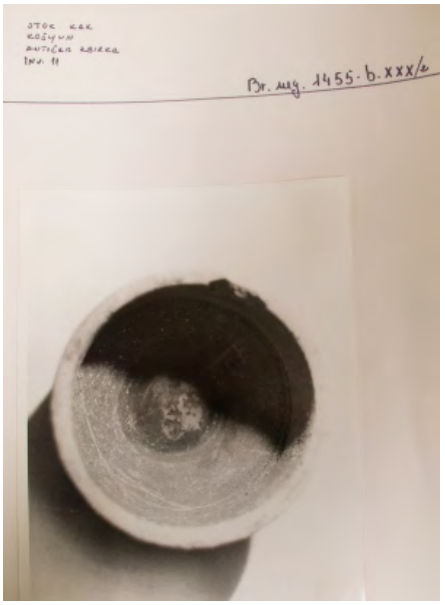

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00484
Inventarni br.: Košljun 11
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Stari fond - Šinigoj
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 70.
Opis: prema VDR inv. 13:Mala zdjelica, terra sigillata, sa ... ravnim dnom, tanke stijenka sa koncentričnim krugovima i malo zadebljanim obodom. Nedostaje manji dio stijenke. S unutarnje strane noge, u krugu je natips u ... polju: (crtež) nečitljiv.
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085
Bilješke: Iz kataloga zbirke Košljun, obradila V. Dautova Ruševljan. Vjerojatno je došlo do mješanja inv. 11 i 13, pa donosimo oba opisa: inv. 11: Duboka mala zdjelica na visokoj prstenastoj nozi. Obod ravan i izdvojen od donjeg dijela plastičnim reljefom(?). Gornji dio je ornamentiran sa po dvije male rozetice i jedan ornament između dr... povezane spirale. Na dnu u sredini natpis u ... polju slabo čitljiv.

DIMENZIJE

Visina stjenki: 40 mm
Promjer ruba: 75 mm
Promjer dna: 35 mm

PEČAT

Tekst: /
Čitanje: nije čitak

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

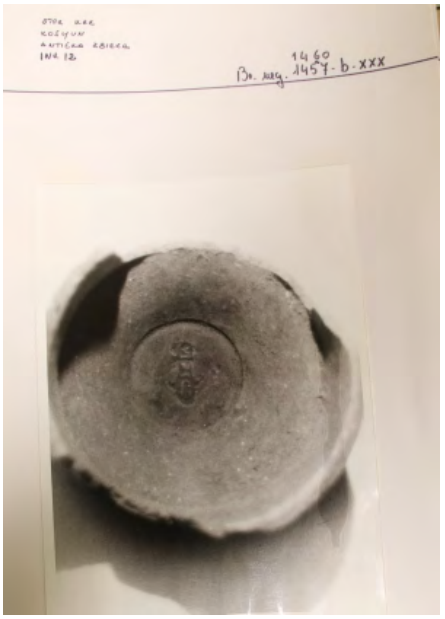

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00485
Inventarni br.: Košljun 12
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Stari fond - Šinigoj
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 50.
Opis: prema VDR: Mala zdjelica, odvojena plastičnim žljebom u dva djela, crvena terra sigillata. Prestenasto dno. U sredini dna, iznutra, natpis u ... polju: VIR(D)SCE. Nedostaje veći gornji dio.
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085
Bilješke: Iz kataloga zbirke Košljun, obradila V. Dautova RUševljan

DIMENZIJE

Visina stjenki: 60 mm
Promjer ruba: 75 mm
Promjer dna: 40 mm

LITERATURA

Literature: OCK 2000 - str. 34 812

PEČAT

Tekst: VI()RSC?
Čitanje: Verecvndi
Oblik: Planta pedis
Iz literature: CIL III - str. 13343 9 | OCK 2000 - str. 34 812 | STICOTTI 1893 - str. 39

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00489
Inventarni br.: Košljun 16
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Stari fond - Šinigoj
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 70.
Opis: Prema VDR: Mala duboka zdjelica, izrađena od svjetlosmeđe gline i premazana crvenim premazom odozgo; noga prstenasta sa krugom i malim ispupčenjem u sredini
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085
Bilješke: Iz kataloga zbirke Košljun, obradila V. Dautova Ruševljan

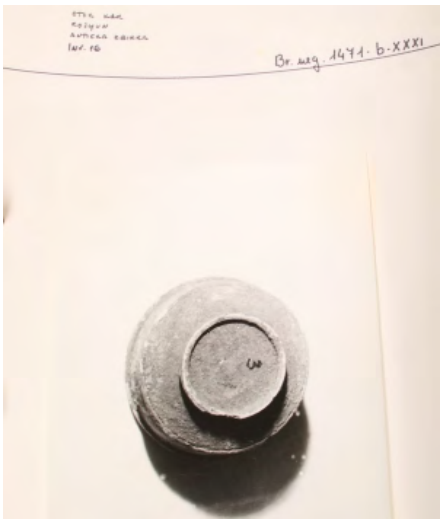

DIMENZIJE

Visina stjenki: 60 mm
Promjer ruba: 65 mm
Promjer dna: 35 mm

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

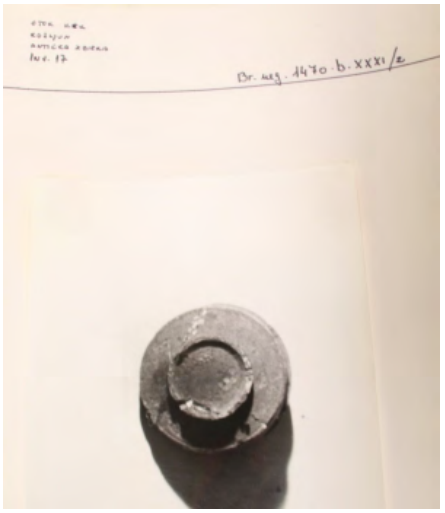

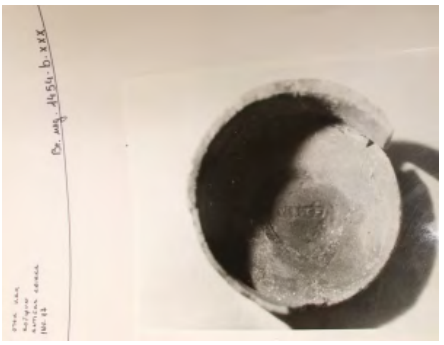

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00490
Inventarni br.: Košljun 17
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Stari fond - Šinigoj
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15.- 70.
Opis: Prema VDR: Mala duboka zdjelica od svjetlo smeđe dobro pečene gline i tamno crvnim premaom odozgo; obod malo nagnut ka vanjskoj strani. Slijepljena je i nedostaje dio gornje strane. U sredini dna, iznutra natpis u ... polju: VERCCE (crtež)
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085

DIMENZIJE

Visina stjenki: 50 mm
Promjer ruba: 65 mm
Promjer dna: 35 mm

LITERATURA

Literature: CIL III - str. 2180, 13343 9

PEČAT

Tekst: V(E)RSC
Čitanje: Verecvundvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: STICOTTI 1893 - str. 39 | OCK 2000 - str. 2344 1 | CIL III - str. 13343 9, 1

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00491
Inventarni br.: Košljun 18
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Stari fond - Šinigoj
N: 45.025564
E: 14.573332

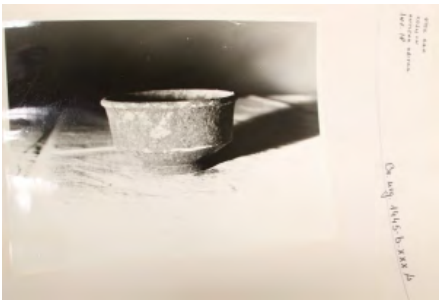

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 70.
Opis: Prema VDR: Mala. duboka zdjelica od svjetlo smeđe dobro pečene zemlje, premazana tamno crvenim premauom odozgo. Obod je mali, zaobljen, a dno prstenasto. Zdjelica je plastičnim šljebom po sredini ... u dva djela. U sredini sna, s unutarnje strane, uokvireno polje.
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085

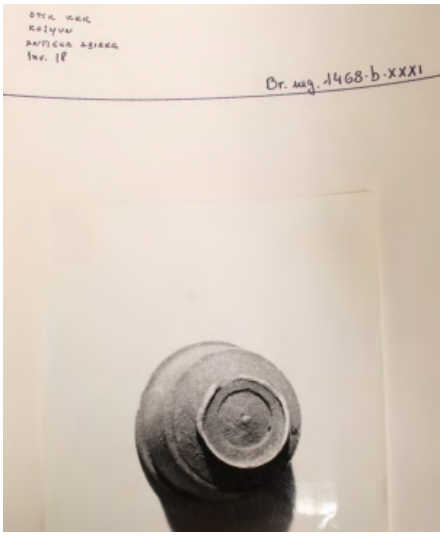

DIMENZIJE

Visina stjenki: 65 mm
Promjer ruba: 75 mm
Promjer dna: 40 mm

PEČAT

Tekst: /
Čitanje: nečitljiv
Oblik: Planta pedis

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

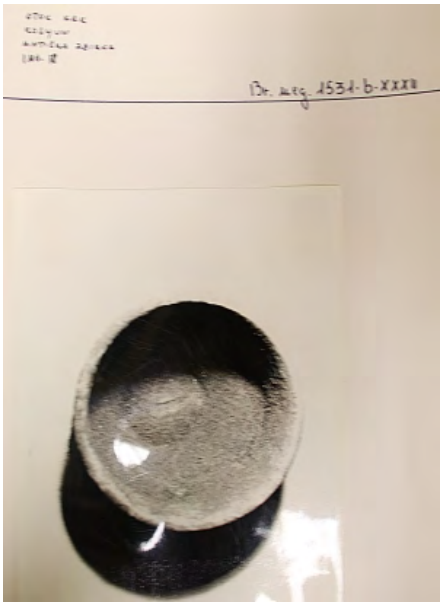

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00496
Inventarni br.: Biskupija Krk 80/3 (
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Šinigoj?
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 70.
Opis: Zdjelica s okomitim stijenkama, izvijenim rubom i naglašenim prijelazom prema prstenastom dnu. Nema opisa.
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085
Bilješke: Prema Katalogu zbirke Krčke biskupije u PPMHP. Materijal nije dostupan.

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

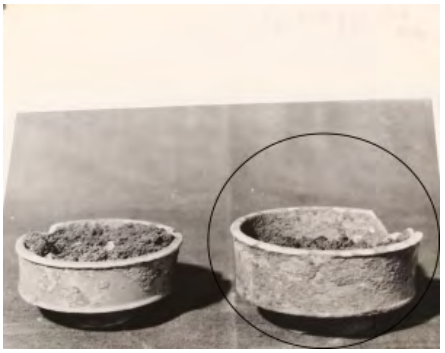

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00497
Inventarni br.: Biskupija Krk 80/3 (
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Šinigoj?
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 70.
Opis: Zdjelica s okomitim stijenkama, izvijenim rubom i naglašenim prijelazom prema prstenastom dnu. Nema opisa.
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085
Bilješke: Prema Katalogu zbirke Krčke biskupije u PPMHP. Materijal nije dostupan.

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00570
Inventarni br.: 2
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 25. – 70.
Opis: Zdjelica cilindričnoga tijela, izvijenoga i zaravnatoga ruba. Stijenke se zakošeno spuštaju prema prstenastom dnu.
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085

DIMENZIJE

Visina stjenki: 45 mm
Promjer ruba: 75 mm
Promjer dna: 35 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25, 27.1.2

PEČAT

Tekst: V^EREC
Čitanje: Verecvndvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 2344 (2)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00571
Inventarni br.: 4
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. – 70.
Opis: Zdjelica okomitih stijenki, ruba lagano izvijenog i zaravnatog, prstenastog dna s kojeg kreću kose, lagano konkavne stijenke.
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085

DIMENZIJE

Visina stjenki: 40 mm
Promjer ruba: 75 mm
Promjer dna: 35 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25, 27.1.2

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00616
Inventarni br.: 49
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15-70
Opis: Zdjelica cilindričnoga tijela, izvijenoga i zaravnatoga ruba. Stijenke se zakošeno spuštaju prema prstenastom dnu. Na spoju okomitih i zakošenih stijenki nalazi se reljefna profilacija. Pečat IPP nije čitak (posuda se nalazi u vitrini koju nije bilo moguće otvoriti)
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25

PEČAT

Tekst: ..S..
Čitanje: ?
Oblik: Planta pedis

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00617
Inventarni br.: 50
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 25. - 70.
Opis: Zdjelica cilindričnoga tijela, tek lagano zadebljanoga ruba. Stijenke se zakošeno spuštaju prema prstenastom dnu. Na spoju okomitih i zakošenih stijenki nalazi se reljefna profilacija. Pečat IPP
Analogija: Consp. 27
Tip: 00085
Bilješke: Točka unutar C u pečatu nije sigurna

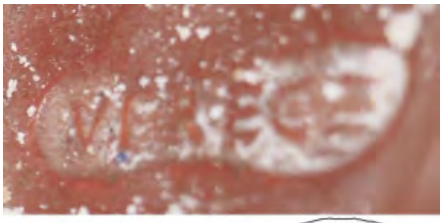

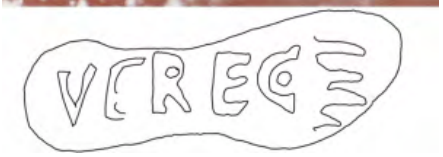

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 100, t. 25

PEČAT

Tekst: VEREC(.?)
Čitanje: Verecvndvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 2344 (1)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00175
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Jadranovo, Lokvišće, Objekt
Stratigrafska jedinica: II.1994
N: 45.219945
E: 14.611405

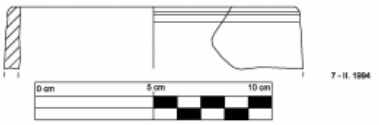

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 0 - 50.
Opis: Neznatno zadebljani okomiti rub, koji se nastavlja na okomite stijenke. S vanjske strane naglašen plitkim vodoravnim urezom.
Analogija: Consp. 28?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm
Visina stjenki: 26 mm
Promjer ruba: 120 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 90, t. 20; 120, t. 2

PREMAZ

šifra: 006
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 005
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: Bijela - Kalcit - Rijetke - Male | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Česte - Srednje | Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00429
Inventarni br.: 54a1_2_16
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Senj, Štela, Naselje
N: 44.991504
E: 14.903038

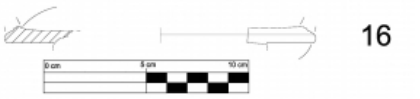

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 0 - 50.
Opis: Ulomak vodoravnog dna na koji se spaja okomita stijenka. Iz vana je prijelaz profiliran, a s unutarnje strane je prisutan urez. Spaja se na prstenasto dno koje nedostaje.
Analogija: Consp. 28?
Tip: 00175

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 7 mm
Promjer max: 150 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 102, t. 26

PREMAZ

šifra: 006
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00108
Inventarni br.: 256/690
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

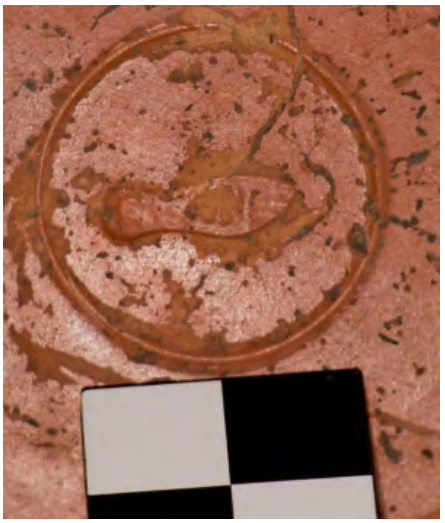

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 100.
Opis: Cilindrična šalica s izvučenom nogom, dva koncentrična ureza po sredini stijenki, lagano izvijeni i istaknuti rub. Stijneke su lagano konveksne.
Analogija: Consp. 29.1.2.
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 116 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 32

PEČAT

Tekst: C..R?
Čitanje: C. Mvr (C. MVRIVS)?
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 56 | OCK 2000 - str. 1200 (2, 3)?

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

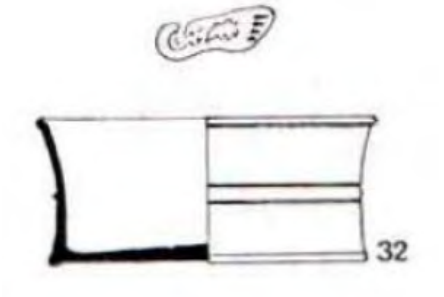

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00337
Inventarni br.: 148
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15. - 100.
Opis: Ravno dno s niskom nogom kružnog presjeka. Stijenke kreću lagano zakošeno.
Analogija: Consp. 29?
Tip: 00108

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 6 mm
Promjer dna: 100 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 104, t. 27

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 063
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

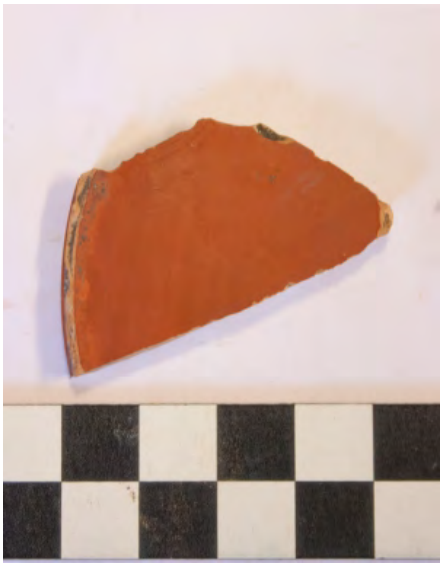

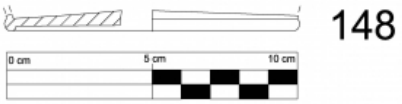

148

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00487
Inventarni br.: Košljun 14
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Stari fond - Šinigoj
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. – 100.
Opis: Nedostaje kartica kataloga
Analogija: Consp. 29.1.1
Tip: 00108

PEČAT

Tekst: GELI/GEL
Čitanje: Gellivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 234, 878

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

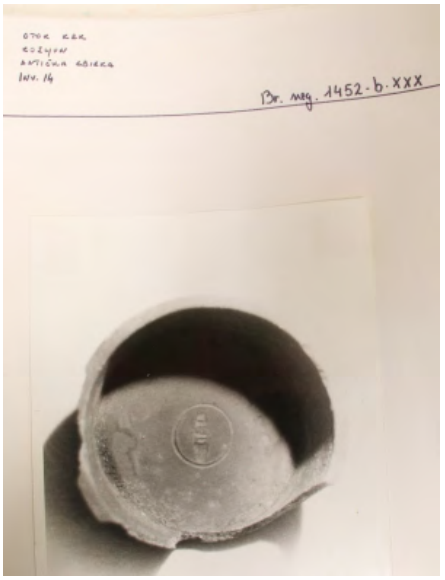

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00488
Inventarni br.: Košljun 15
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Rijeka, Neboder-Ciottina, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Stari fond - Šinigoj
N: 45.02556
E: 14.573332

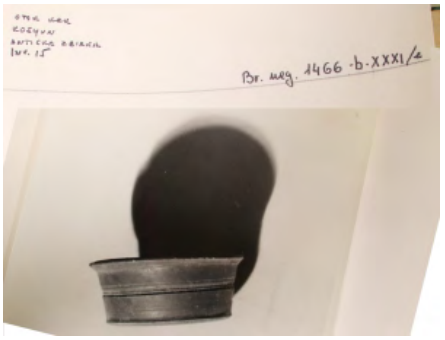

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 50.
Opis: prema VDR: cijela sačuvana zdjelica; crvena terra sigillata. Obod malo nagnut ka vanjskoj strani. Izvana, posredini nekoliko koncentričnih krugova. U sredini, iznutra, u malom krugu je natpis u ... polju: GELI (crtež)
Analogija: Consp. 29.1.2
Tip: 00108
Bilješke: Iz kataloga zbirke Košljun, obradila VDR. Arezzo

DIMENZIJE

Visina stjenki: 25 mm
Promjer ruba: 65 mm
Promjer dna: 50 mm

LITERATURA

Literature: CIL III - str. 2180, 13343 3b | STICOTTI 1893 - str. 39

PEČAT

Tekst: GELI
Čitanje: Gellivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: STICOTTI 1893 - str. 39 | OCK 2000 - str. 234, 878 (40) | CIL III - str. 13343 3b

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00297
Inventarni br.: 108
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

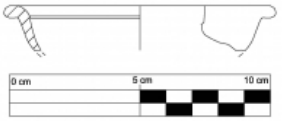

108

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. - 50.
Opis: Izrazito izvijeni, zaobljeni i lagano zadebljani rub, konveksne stijenke.
Analogija: Consp. 32.2.2?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 17 mm
Promjer ruba: 100 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 108, t. 29

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

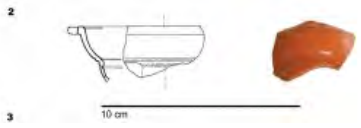

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00500
Inventarni br.: PN 218, kat. 6
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. - 50.
Opis: Izvijeni vodoravni rub, konkavna stijenka koja se sužava u nastavku prema dnu posude. Suženje i rub naglašeni su urezanim linijama.
Analogija: Consp. 32.3.1
Tip: 00297

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 19 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 158, kat. 6

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 014
Munsell boja: 2.5YR 7/6 - light red
Primjese: Sjajna - Tinjac - Povremene - Male | Bijela - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00601
Inventarni br.: 34
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. - 50.
Opis: Ulomak zadebljanog ruba posude, s unutarnje strane naglašenog urezom. Stijenka ispod ruba concavna je, a pri njenome dnu vidljiv je još jedan vodoravni urez
Analogija: Consp. 32?
Tip: 00297

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 108

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00435
Inventarni br.: 24a_1_32
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Senj, Štela, Naselje
Stratigrafska jedinica: 1995
N: 44.991504
E: 14.903038

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Ukrašena stijenka
Datacija: 75. - 100.
Opis: Ulomak stijenke s reljefnim reborom i utisnutim ukrasom iznad njega. Loptasta zdjelica.
Analogija: Consp. 33.3.1
Bilješke: Etruria ili Campania

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 38 mm
Promjer max: 145 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 110, t. 30

PREMAZ

šifra: 058
Munsell: 2.5YR 6/8 - light red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

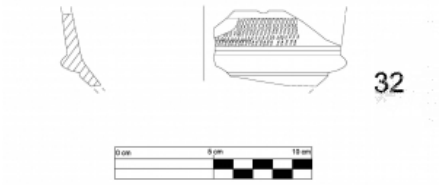

FAKTURA

Šifra: 119
Munsell boja: 7.5YR 7/8 - reddish yellow | 5YR 7/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00109
Inventarni br.: 1352
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 30. - 55.
Opis: Zdjelica jajolikog oblika s izbočenim rebrom i dvije aplike iznad njega. Rub je okomit ali stanjen.
Analogija: Consp. 34.2.2
Tip: 00246
Bilješke: Arezzo

DIMENZIJE

Promjer ruba: 7 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 33 | Conspectus, 1990 - str. 112, t. 31, 34.2.2

DEKORACIJA

šifra: 008
Tip: Aplicirana
Motiv: Spirale
Opis: Dvojna spirala

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00110
Inventarni br.: 251/685
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 50.
Opis: Poluloptasta zdjelica s ravnim, urezom naglašenim rubom, izbočenim rebromm i prstenastom nogom.
Analogija: Consp. 34.1.1
Tip: 00246
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 112 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 34 | Conspectus, 1990 - str. 112, t. 31, 34.1.1

PEČAT

Tekst: T.TVRI (?)
Čitanje: T. Tvrivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 2271. 2 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 56

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00111
Inventarni br.: 206/640
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 55.
Opis: Zdjelica jajolikog oblika s izbočenim rebrom. Rub je okomit ali stanjen i s vanjske strane naglašen urezom. Prstenasta noga.
Analogija: Consp. 34.1.2.
Tip: 00246

DIMENZIJE

Promjer ruba: 116 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 35

PEČAT

Tekst: A . . .
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 56

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

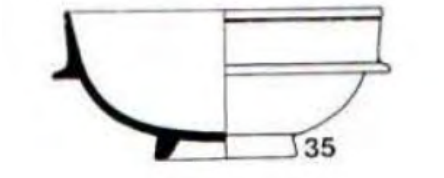

Podaci o nalazu

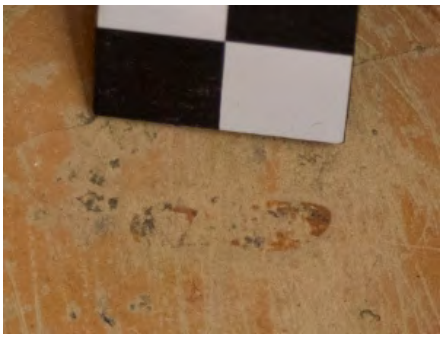

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00112
Inventarni br.: 189/623
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 50.
Opis: Poluloptasta zdjelica s kratkim izbočenim rebrom i okomitim stanjenim rubom. Lagano nakošena prstenasta nogica.
Analogija: Consp. 34
Tip: 00246
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 76 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 36

PEČAT

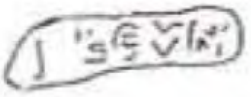

Tekst: SECVN
Čitanje: Secvndvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 207 | OCK 2000 - str. 1842. 17 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 56

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00113
Inventarni br.: 1362
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

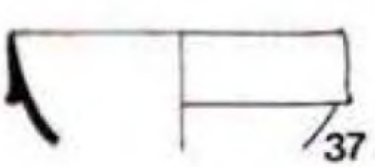

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. - 55.
Opis: Rub jajoliko/poluloptaste zdjelice, okomiti i nenaglašeni. vidljivo izbočeno rebro, naglašeno samo s donje strane, dok je gornja glatka.
Analogija: Consp. 34.2.2
Tip: 00246

DIMENZIJE

Promjer ruba: 84 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 37 | Conspectus, 1990 - str. 112, t. 31, 34.2.2

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

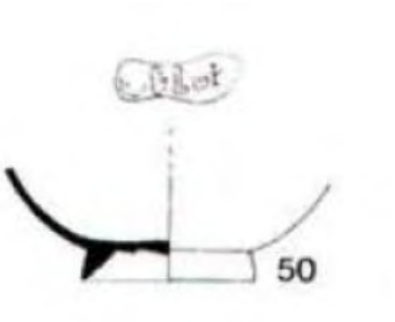

Nalaz id: 00125
Inventarni br.: 1361
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 30. - 55.
Opis: Dno vjerojatno poluloptaste zdjelice, s prema kraju vrlo stanjenom nogicom i dnom zadebljanim u sredini.
Analogija: Consp. 34.1.1
Tip: 00246
Bilješke: Arezzo

DIMENZIJE

Promjer dna: 74 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 58, t. 5, 50

PEČAT

Tekst: GELI
Čitanje: Gellivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 58 | OCK 2000 - str. 878.33 | Vasa Rubra, 2007 - str. 131-135

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00130
Inventarni br.: P7
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet nalaza: Bakar, Poljane, Nekropola
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 55.
Opis: Poluloptasta zdjelica s okomitim rubom, izbočenim rebromm i prstenastom nogicom.
Analogija: Consp. 34.1.1
Tip: 00246

DIMENZIJE

Promjer ruba: 72 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 58, t. 5, 4 | LJUBIĆ, 1882c - str. 70, br. 7

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

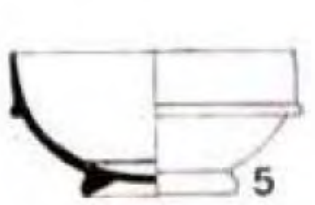

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00131
Inventarni br.: P6
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet nalaza: Bakar, Poljane, Nekropola
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 55.
Opis: Poluloptasta zdjelica s okomitim rubom, izbočenim rebromm i prstenastom nogom.
Analogija: Consp. 34.1.1
Tip: 00246

DIMENZIJE

Promjer ruba: 62 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 58, t. 5, 5 | LJUBIĆ, 1882c - str. 70, br. 9?

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00132
Inventarni br.: P5
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet nalaza: Bakar, Poljane, Nekropola
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 55.
Opis: Poluloptasta zdjelica s okomitim rubom, izbočenim rebromm i prstenastom nogom.
Analogija: Consp. 34.1.1
Tip: 00246

DIMENZIJE

Promjer ruba: 76 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 58, t. 5, 6 | LJUBIĆ, 1882c - str. 70, br. 5

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00246
Inventarni br.: 58
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, prostor između kula
N: 45.027547
E: 14.576733

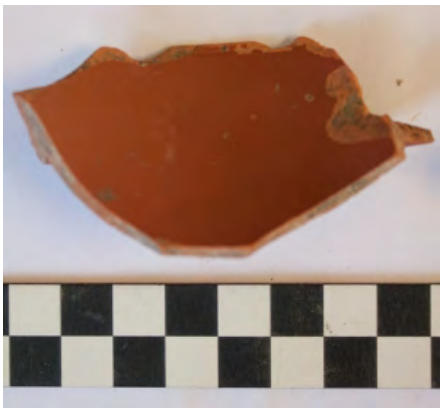

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 30. - 55.
Opis: Ravni rub poluloptaste zdjelice s rebrom ma 2/3 visine i aplikom.
Analogija: Consp. 34.1.2
Bilješke: Etruria

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 44 mm
Promjer ruba: 100 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 112, t. 31

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 044
Tip: Aplicirana
Opis: Rozeta s četiri romboidne latice

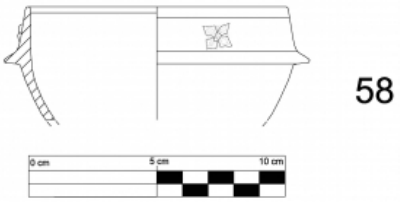

FAKTURA

Šifra: 059
Munsell boja: 2.5YR 5/8 - red | 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Sjajna - - Rijetke - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00362
Inventarni br.: 175
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

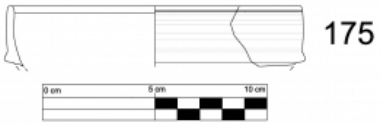

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. - 55.
Opis: Okomiti rub kružnog profila, s vanjske strane nagalšen urezom. Urez i s unutarnje strane. Na stijenkama prisutno rebro. S vanjske strane vidljive dublje vodoravne crte (usljed obrade površine?)
Analogija: Consp. 34.2.2?
Tip: 00246

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 27 mm
Promjer ruba: 130 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 112, t. 31

PREMAZ

šifra: 010
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00486
Inventarni br.: Košljun 13
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Stari fond - Šinigoj
N: 45.025564
E: 14.573332

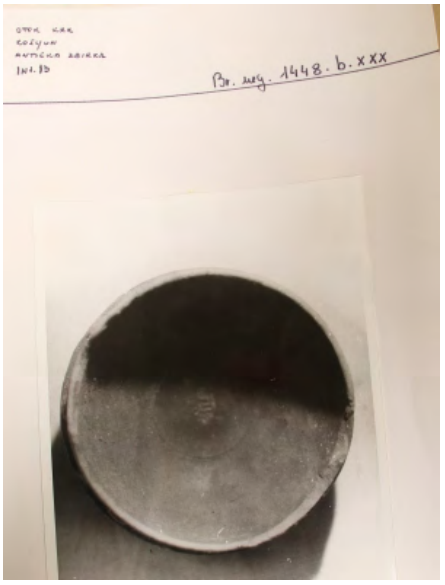

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 50.
Opis: prema VDR inv. 11: Duboka mala zdjelica na visokoj prstenastoj nozi. Obod ravan i izdvojen od donjeg dijela plastičnim reljefom(?). Gornji dio je ornamentiran sa po dvije male rozetice i jedan ornament između dr... povezane spirale. Na dnu u sredini natpis u ... polju slabo čitljiv.
Analogija: Consp. 34.1.1
Tip: 00246
Bilješke: Iz kataloga zbirke Košljun, obradila V. Dautova Ruševljan. Rekonstrukcija pečata prema fotografiji. Arezzo. Vjerojatno je došlo do mješanja inv. 11 i 13, pa donosimo oba opisa, inv. 13: Mala zdjelica, terra sigillata, sa ... ravnim dnom, tanke stijenka sa koncentričnim krugovima i malo zadebljanim obodom. Nedostaje manji dio stijenke. S unutarnje strane noge, u krugu je natips u ... polju: (crtež) nečitljiv.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 25 mm
Promjer ruba: 65 mm
Promjer dna: 55 mm

DEKORACIJA

šifra: 071
Tip: Aplicirana
Opis: Kombinacija s 4 rozete i 2 dvojne spirale
Iz literature: Sub Ascia, 1987 - str. tav. 19/6

PEČAT

Tekst: GELI
Čitanje: Gellivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 234, 878 (39, 40, 42

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00501
Inventarni br.: PN 130, kat. 7
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet nalaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. - 55.
Opis: Okomiti rub poluloptaste zdjelice s izbočenim rebrom na najširem dijelu trbuha
Analogija: Consp. 34.2.2
Tip: 00246

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 29 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 158, kat. 7

PREMAZ

šifra: 042
Munsell: 5YR 6/8 - reddish yellow, 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

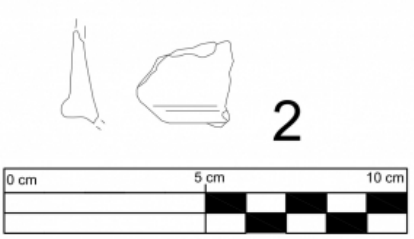

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00519
Inventarni br.: PN 937
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 30. – 55.
Opis: Ulomak stijenke zdjelice s izbočenim rebrom
Analogija: Consp. 34
Tip: 00246
Bilješke: Padana?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 22 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. 34, t. 1,2

PREMAZ

šifra: 021
Munsell: 10R 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

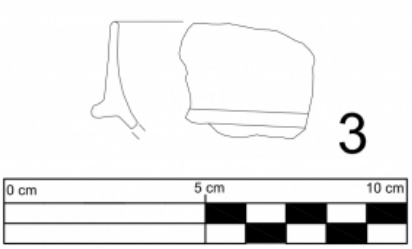

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00520
Inventarni br.: PN 943
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. - 55.
Opis: Rub i stijenka s izbočenim rebrom poluloptaste zdjelice.
Analogija: Consp. 34.1.2
Tip: 00246
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 27 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. 34, t. 1,3

PREMAZ

šifra: 055
Munsell: 10R 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 040
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00537
Inventarni br.: PN 177
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: H7 SJ 2
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: 30. - 55.
Opis: Ulomak stijenke s istaknutim rebrom
Analogija: Consp. 34 (33?)
Tip: 00246
Bilješke: Vjerojatno Consp. 34

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 9 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer max: 190 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 4,3

PREMAZ

šifra: 072
Munsell: 10R 6/8 - light red
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 148
Munsell boja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

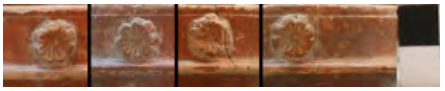

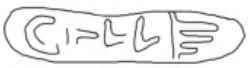

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00613
Inventarni br.: 46
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 50.
Opis: Zdjelica malih dimenzija s poluloptastim tijelom kojeg dijeli izraženo rebro i prema van zakošenom prstenastom nogom. Ukras s aplikama.
Analogija: Consp. 34
Tip: 00246

DIMENZIJE

Visina stjenki: 30 mm
Promjer ruba: 65 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 112, t. 31

PEČAT

Tekst: GELL
Čitanje: Gellivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 878 (37)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00233
Inventarni br.: 41, 42
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

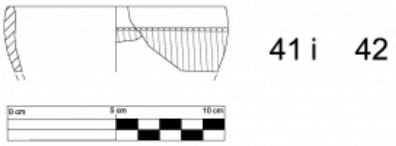

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 15. - 100.
Opis: 2 ulomka lagano uvijenog i zadebljanog ruba kružnog profila poluloptaste zdijelice s utisnutim ukrasom.
Analogija: Consp. 36? 38.2?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 30 mm
Promjer ruba: 100 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 118, t. 34 | CORTI, 1997 - str. | BERGAMINI, 1980 - str. tav. IX | JORIO 1991 - str. tav. XX, 1

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 048
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: SIGIL - niz valovitih ne baš pravilnih crta koji prekriva većinu površine posude.

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

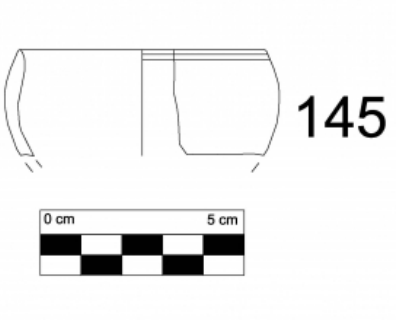

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00334
Inventarni br.: 145
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15. - 100.
Opis: Lagano uvijeni i stanjeni rub, naglašen urezom s vanjske strane, konkavne stijenke.
Analogija: Consp. 36.4
Tip: 00233

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 26 mm
Promjer ruba: 60 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 114, t. 32

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00114
Inventarni br.: 254/688
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 100.
Opis: poluloptasta zdjelica s naglašenim i vodoravno izbočenim kratkim rubom.
Analogija: Consp. 37.4.2
Tip: 00262
Bilješke: Rijetki primjerci datiraju do kraja 1. st.

DIMENZIJE

Promjer ruba: 101 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 38 | Conspectus, 1990 - str. 116, t. 33, 37.4.2

PEČAT

Tekst: /
Oblik: Planta pedis
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 56

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

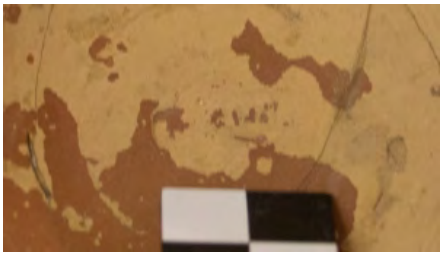

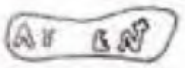

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00115
Inventarni br.: 895
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 100.
Opis: Poluloptasta, lagano jajolika zdjelica izbočenog i prema dole nagnutog istaknutog ruba. Niska lagano nagnuta noga, u sredini lagano zadebljano dno.
Analogija: Consp. 37.3
Tip: 00262
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 86 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 39 | Conspectus, 1990 - str. 116, t. 33, 37.5 | SCHINDLER, SCHEFFENEGGER, 1977 - str. t. 49/4n

PEČAT

Tekst: AT..ENT (N+T)
Čitanje: A. Terentivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 230-234 | OCK 2000 - str. 2066. 6 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 56

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00116
Inventarni br.: 1354
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: 30+
Opis: Poluloptasta, ali s laganim S profilom. Rub je istaknut, okomit, ali lagano izvijen prema gore i naglašen. Niska prstenasta noga.
Analogija: Consp. 37.3.1
Tip: 00262
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer ruba: 78 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 42, 56, t. 4, 40 | Conspectus, 1990 - str. 116, t. 33, 37.4.2

PEČAT

Tekst: COMM
Čitanje: Commvnis
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 603. 3 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 56

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00262
Inventarni br.: 74
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-100
Opis: Izvijeni rub kružnog profila i izrazito konkavne stijenke poluloptaste zdijelice
Analogija: Consp. 37.4.2

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 28 mm
Promjer ruba: 70 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 33

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

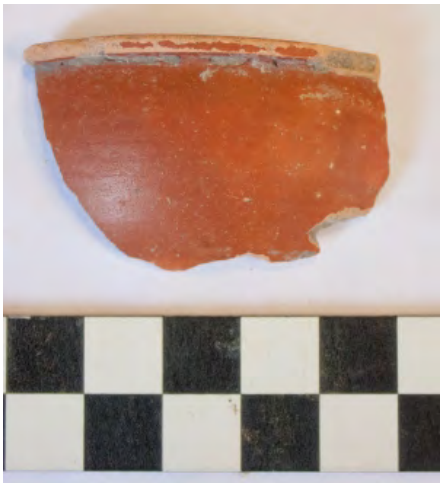

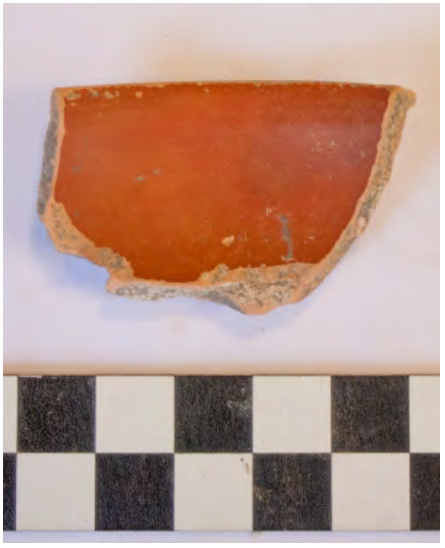

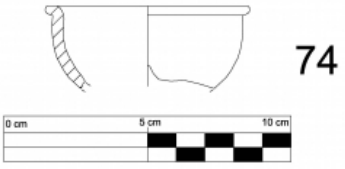

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00265
Inventarni br.: 77
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15. - 100.
Opis: Izvijeni rub kružnog profila i izrazito konkavne stijenke poluloptaste zdijelice
Analogija: Consp. 37.4.2
Tip: 00262
Bilješke: Nije crtan niti mjeren

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 33

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

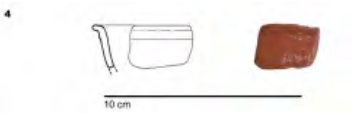

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00502
Inventarni br.: PN 213, kat. 8
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet nalaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15. - 100.
Opis: Lagano izvijeni i pri vrhu zaravnati rub zdjelice, prema van zakošene stijenke s reljefnom crtom neposredno ispod ruba
Analogija: Consp. 37?
Tip: 00262

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 31 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 158, kat. 8

PREMAZ

šifra: 065
Munsell: 2.5YR 6/8 - light red
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00248
Inventarni br.: 60
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, prostor između kula
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -30. - +25.
Opis: Lagano izvijeni i zadebljani, a na kraju stanjeni rub, konkavne stijenke s utisnutim ukrasom.
Analogija: Consp. 38.1

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 39 mm
Promjer ruba: 140 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 118, t. 34 | JORIO 1991 - str. tav. XX, 1

PREMAZ

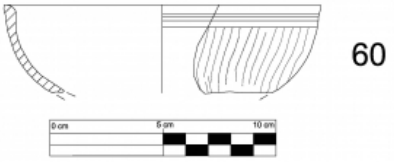

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 048
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: SIGIL - niz valovitih ne baš pravilnih crta koji prekriva većinu površine posude.
Iz literature: Conspectus, 1990 - str. 118

FAKTURA

Šifra: 078
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Rijetke - Male
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

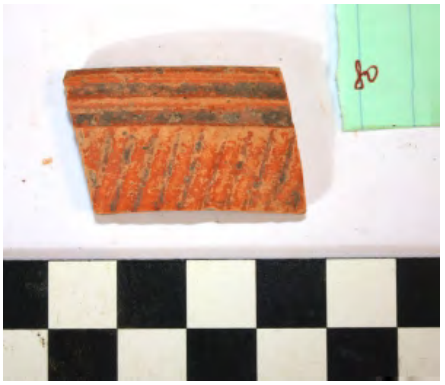

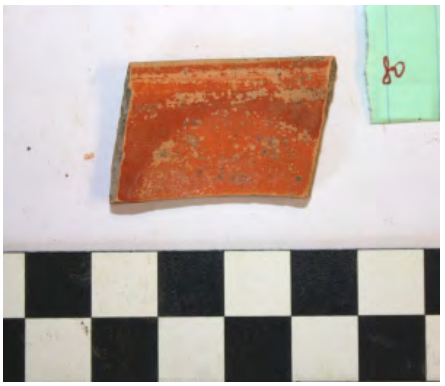

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00268
Inventarni br.: 80
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -30. - +25.
Opis: Lagano izvijeni i zadebljani, a na kraju stanjeni rub, konkavne stijenke s utisnutim ukrasom.
Analogija: Consp. 38.1
Tip: 00248

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 118, t. 34 | FRONTINI, 1985 - str. 145, tav. 46/3

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 048
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: SIGIL - niz valovitih ne baš pravilnih crta koji prekriva većinu površine posude.

FAKTURA

Šifra: 078
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Rijetke - Male
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00281
Inventarni br.: 93
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Ukrašena stijenka
Datacija: -30. - +25.
Opis: Donji dio konkavne stijenke (spoj s dnom) s utisnutim ukrasom ispod kojeg su dva deblja vodoravna ureza.
Analogija: Consp. 38?
Tip: 00248

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 35 mm
Promjer ruba: 90 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 118, t. 34 | FRONTINI, 1985 - str. 145, tav. 46/3

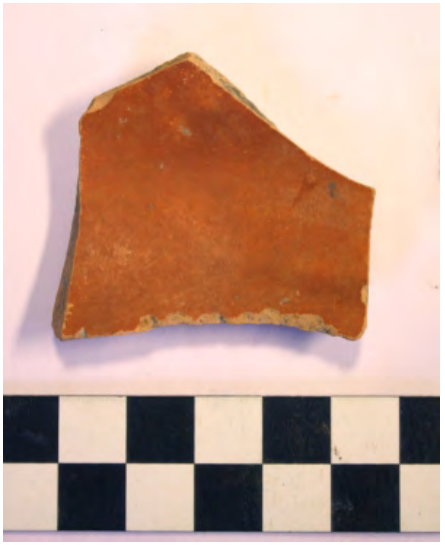

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 048
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: SIGIL - niz valovitih ne baš pravilnih crta koji prekriva većinu površine posude.

FAKTURA

Šifra: 099
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Velike
Rupice: Česte - Male | Povremene - Velike
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

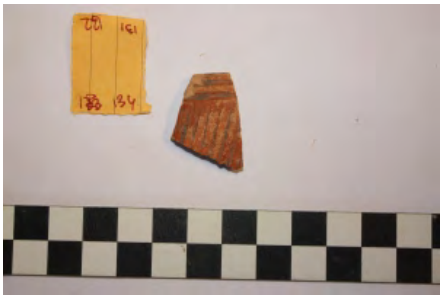

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00323
Inventarni br.: 134
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -30. - +25.
Opis: Lagano izvijeni i zadebljani, a na kraju stanjeni rub, konkavne stijenke s utisnutim ukrasom.
Analogija: Consp. 38.1
Tip: 00248

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 118, t. 34

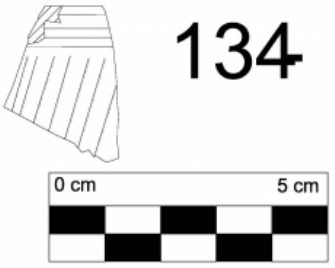

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 048
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: SIGIL - niz valovitih ne baš pravilnih crta koji prekriva većinu površine posude.

FAKTURA

Šifra: 078
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Rijetke - Male
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00325
Inventarni br.: 136
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Ukrašena stijenka
Datacija: -30. - +25.
Opis: Donji dio konkavne stijenke (spoj s dnom) s utisnutim ukrasom ispod kojeg su dva deblja vodoravna ureza.
Analogija: Consp. 38?
Tip: 00248

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 118, t. 34

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 048
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: SIGIL - niz valovitih ne baš pravilnih crta koji prekriva većinu površine posude.

FAKTURA

Šifra: 099
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Velike
Rupice: Česte - Male | Povremene - Velike
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00326
Inventarni br.: 137
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Ukrašena stijenka
Datacija: -30. - +25.
Opis: Ulomak stijenke ukrašene kotačićem, vjerojatno poluloptaste zdjelice
Analogija: Consp. 38?
Tip: 00248

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 118, t. 34

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 048
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: SIGIL - niz valovitih ne baš pravilnih crta koji prekriva većinu površine posude.

FAKTURA

Šifra: 099
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Velike
Rupice: Česte - Male | Povremene - Velike
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

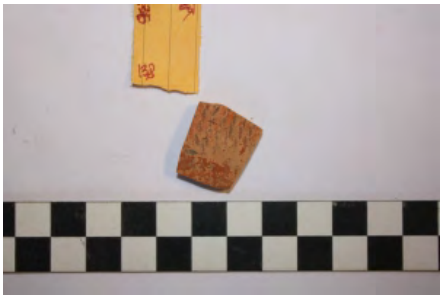

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00327
Inventarni br.: 138
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Ukrašena stijenka
Datacija: -30. - +25.
Opis: Ulomak stijenke ukrašene kotačićem, vjerojatno poluloptaste zdjelice
Analogija: Consp. 38?
Tip: 00248

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 118, t. 34

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 048
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: SIGIL - niz valovitih ne baš pravilnih crta koji prekriva većinu površine posude.

FAKTURA

Šifra: 099
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Velike
Rupice: Česte - Male | Povremene - Velike
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

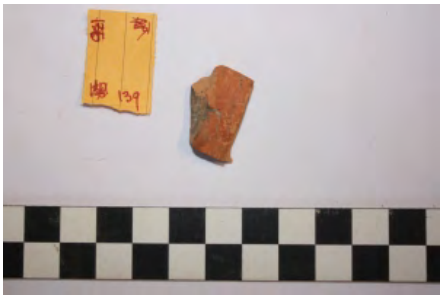

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00328
Inventarni br.: 139
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Stijenka
Datacija: -30. - +25.
Opis: Ulomak konkavne stijenke zdjelice
Analogija: Consp. 38?
Tip: 00248
Bilješke: možda spoj s ručkom?

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 118, t. 34

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 099
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Velike
Rupice: Česte - Male | Povremene - Velike
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

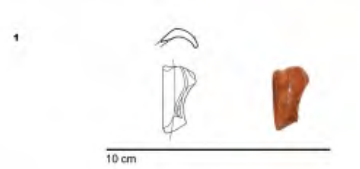

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00503
Inventarni br.: PN 217, kat. 9
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet nalaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 50. - 150.
Opis: Izvijeni i prema dolje savijeni rub tanjura s a la barbottine ukrasom
Analogija: Consp. 39?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 16 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 158, kat. 9

PREMAZ

šifra: 051
Munsell: 10R 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 098
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Biljni motiv (cvijet/grozd) s povijenom stabljikom
Iz literature: Conspectus, 1990 - str. t. 35/39.1.1

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00291
Inventarni br.: 102
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: SJ 017
N: 45.027547
E: 14.576733

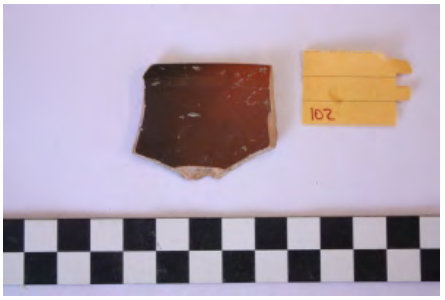

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -30. - +40.
Opis: Lagano izvijeni okomiti rub, na spoju sa stijenkama sužen je promjer, s vanjske strane dvs plitka ureza.
Analogija: Trieste antica 3/31 (Consp. 50?)
Bilješke: GORENO?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 34 mm
Promjer ruba: 130 mm

LITERATURA

Literature: Trieste antica, 2007a - str. 27, fig. 3/31

PREMAZ

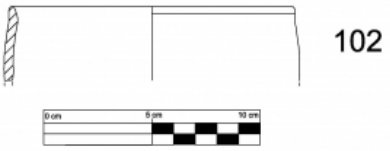

šifra: 052
Munsell: 2.5YR 6/6 - light red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 084
Munsell boja: 2.5YR 4/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00209
Inventarni br.: 16
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Sačuvani dio: Rub
Opis: Lagano izvijeni i zadebljani rub kružnog profila. S vanjske strane ispod ruba nalazi se utor, a stijenke se naglo stanjuju i suzuju prema dnu. Možda Sarius šalica ili zdjelica.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 29 mm

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 014
Munsell boja: 2.5YR 7/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male | Sjajna - Tinjac - Povremene - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

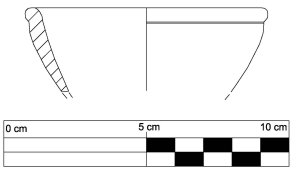

16
r=?

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00272
Inventarni br.: 84
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

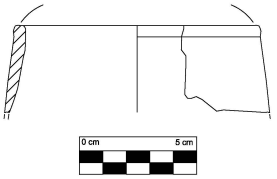

84

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Sačuvani dio: Rub
Opis: Zadebljani rub kružnog profila, s urezom na vrhu. Stijenke se prema trbuhu šire i lagano suzuju.
Bilješke: ??

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 37 mm
Promjer ruba: 100 mm

PREMAZ

šifra: 010
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00285
Inventarni br.: 96
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

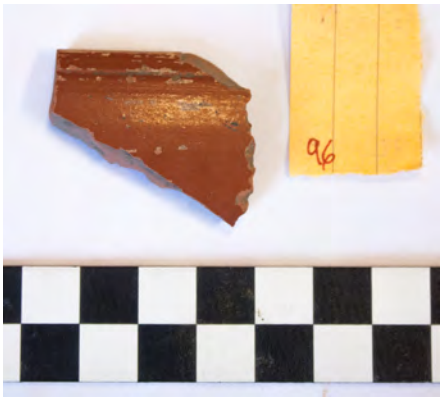

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Opis: Zdjelica konkavnih stijenki, lagano uvijenog, ne naglašenog ruba, koji je na vrhu zaravnat i ima utor s utisnutim ukrasom. S vanjske strane, oko 5 mm ispod ruba teče vodoravni urez.
Bilješke: Moguće da je riječ o drugoj vrsti sigilate

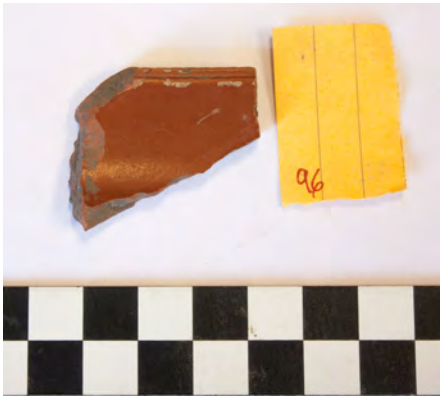

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 30 mm

PREMAZ

šifra: 051
Munsell: 10R 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 054
Munsell boja: 10R 6/6 - light red | 10R 5/6 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Male | Crna - - Povremene - Male
Rupice: Povremene - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

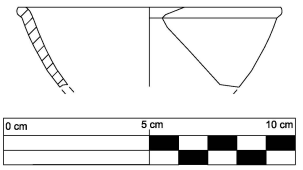

116

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00305
Inventarni br.: 116
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Rub
Opis: Izvijeni, zadebljani rub kružnog presjeka, konkavne stijenke.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 27 mm
Promjer ruba: 90 mm

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 091
Munsell boja: 10YR 8/4 - very pole brown
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

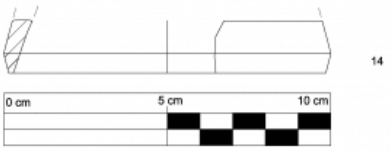

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00180
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Jadranovo, Lokvišće, Objekt

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Sačuvani dio: Dno
Opis: Prstenasto dno (noga), nije sačuvan vodaravni dio dna.
Analogija: Consp. B
Bilješke: zagoreno

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 16 mm
Promjer dna: 6 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 160, t. 50, B 3.14

PREMAZ

šifra: 006
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 005
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: Bijela - Kalcit - Rijetke - Male | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Česte - Srednje | Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00218
Inventarni br.: 25
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

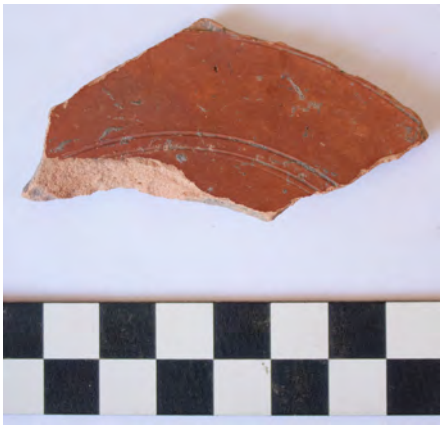

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Vodoravni dio dna tanjura na prstenastoj nozi koja se nije sačuvala. Vidljive 2 grupe koncentričnih utora.

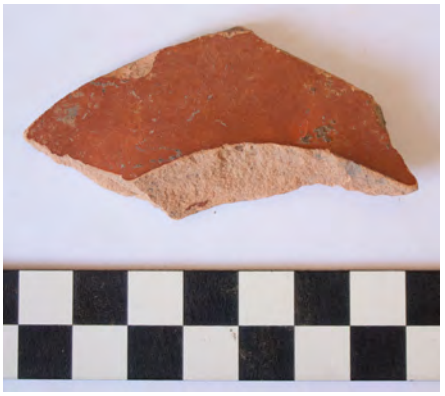

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 8 mm

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

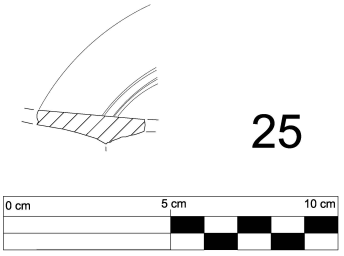

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00225
Inventarni br.: 32
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

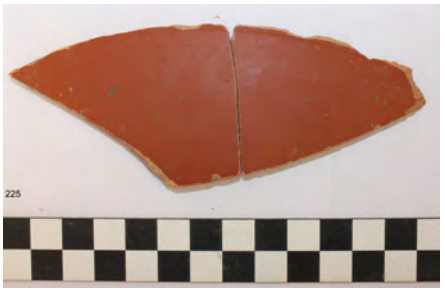

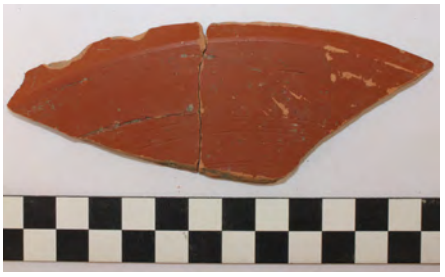

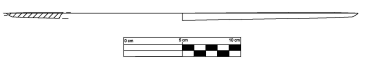

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: I st. po. K.
Opis: Vodoravni dio dna između stijenke i noge. Stanjeno prema rubovima.
Analogija: Consp. 21?
Bilješke: teško definirati, vjerojatnije unutar prve polovice stoljeća

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 5 mm
Promjer dna: 300 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 86-88, t. 18, 19

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00227
Inventarni br.: 34
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 1 st. po. K.
Opis: Ulomak vodoravnog dna s jednim koncentričnim utorom
Bilješke: vjerojatno dno tanjura tipova 18, 20 ili 21

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 7 mm
Visina stjenki: 10 mm

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

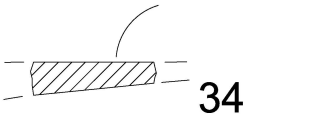

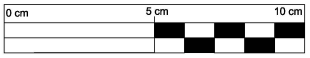

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00282
Inventarni br.: 94
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Vodoravno dno (između okomite stijenke i noge) tanjura
Analogija: Consp. 18-21

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm
Visina stjenki: 6 mm
Promjer dna: 250 mm

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

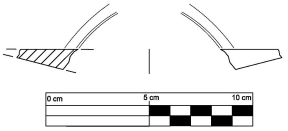

111

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00300
Inventarni br.: 111
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Vodoravno dno tanjura, s dva koncentrična ureza

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 11 mm

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00301
Inventarni br.: 112
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

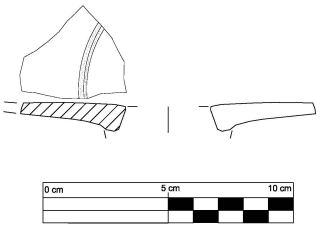

112

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Vodoravno dno i spoj na okomitu nogu tannjura, dvostruki koncentrični urez.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 10 mm

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00318
Inventarni br.: 129
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

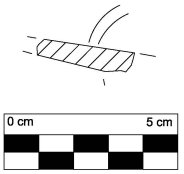

129

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Ulomak ravnog vodoravnog dna tanjura s vidljiva dva koncentrična ureza.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 096
Munsell boja: 2.5YR 7/6 - light red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

133

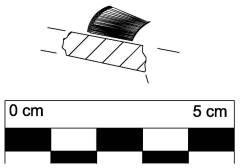

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00322
Inventarni br.: 133
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Ulomak vodoravnog dna tanjura s 2 koncentrična ureza s vanjske i jednim s unutarnje strane, unutar kojih teče utisnuti ukras
Bilješke: Slično Consp. B 6, 12

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 185, Abb. 6

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 098
Munsell boja: 2.5YR 5/6 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

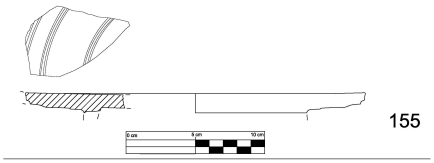

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00344
Inventarni br.: 155
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: August-Tiberije?
Opis: Vodoravno dno većeg tanjura, s vanjske strane se blago stepeničasto spušta prema dosta tankoj, al ne sačuvanoj nozi. Na gornjem djelu vidljive 3 skupine dvostrukih koncentričnih utora.
Analogija: Consp. 1.9?
Bilješke: Oprez jer nije identično

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 8 mm
Visina stjenki: 13 mm
Promjer dna: 160 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 154, t. 48, B 1.9

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 062
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Siva - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

184

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00370
Inventarni br.: 184
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Ručka
Opis: Ravno dno s ostatkom spoja prema nozi i dva lagano razmaknuta koncentrična ureza

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 7 mm

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

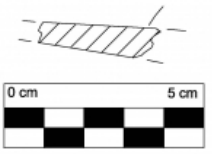

185

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00371
Inventarni br.: 185
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Ulomak ravnog dna s jednim koncentričnim urezom

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00372
Inventarni br.: 186
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Ulomak ravnog dna s dva lagano razmaknuta koncentrična ureza

PREMAZ

šifra: 041
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00378
Inventarni br.: Bolf 3
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Na području V
N: 451227.64
E: 143229.01

3. PODRUČJE V na vrču od keramike???

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Donji dio noge tanjura?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 14 mm
Promjer ruba: 100 mm

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00427
Inventarni br.: 57_1_12
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Stratigrafska jedinica: 24.05.1997
N: 44.721291
E: 14.890441

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Dno lošeg stupnja konzerviranosti. Sačuvana dva dvostruka koncentrična ureza na oko 17mm udaljenosti.
Bilješke: Stinica

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Promjer max: 120 mm

PREMAZ

šifra: 006
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 005
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: Bijela - Kalcit - Rijetke - Male | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Česte - Srednje | Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00523
Inventarni br.: PN 1174
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
N: 45.177370
E: 14.695546

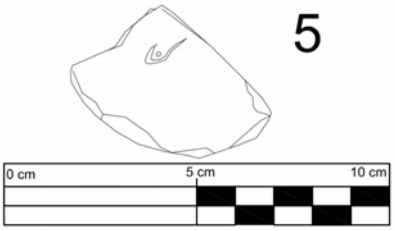

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15+
Opis: Ulomak ravnoga dna tanjura s IPP pečatom
Bilješke: Padana?

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. 34, t. 1,5 | OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. 22, t. 2,3

PREMAZ

šifra: 069
Munsell: 10R 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

PEČAT

Tekst: O...?
Čitanje: OCT..?
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. 22 | OCK 2000 - str. 1314-1318

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00608
Inventarni br.: 41
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Analogija: Consp. B 1

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 154, t. 48

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00187
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: sl. nalaz iz kanala
N: 45.177370
E: 14.695546

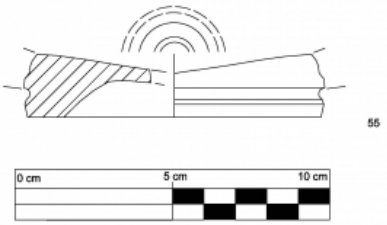

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30 - 0
Opis: Prstenasta noga debljeg profila, sa sačuvanim tankim vodoravnim dno ukrašenim koncentričnim krugovima - puna crta i isprekidana crta
Analogija: Consp. B 1.2
Bilješke: Provjeri dataciju

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer dna: 94 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 154, t. 48, B 1.2

PREMAZ

šifra: 042
Munsell: 5YR 6/8 - reddish yellow, 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 026
Tip: Utisnuta kotačićem
Opis: NA SIGIL. Koncentrični krugovi na dnu posude. Niz od 5 krugova, od kojih 3 s punom crtom a 2 s isprekidanom.

FAKTURA

Šifra: 053
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Sjajna - - Povremene - Male | Crna - - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00221
Inventarni br.: 28
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

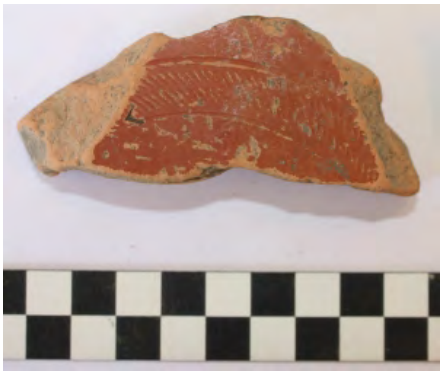

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30. - 0
Opis: Prstenasto dno tanjura; niska ngoga četvrtastog presijeka, na gornjem dijelu traka utisnuta kotačićem, unutar dva para koncentričnih ureza.
Analogija: Consp. B 1.5
Bilješke: slično 194

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer dna: 120 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 154, t. 48, B 1.5

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

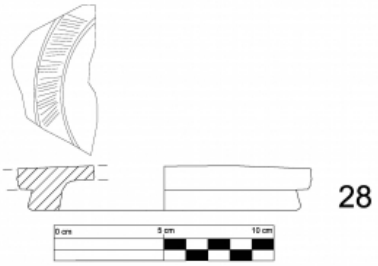

DEKORACIJA

šifra: 039
Tip: Utisnuta kotačićem
Opis: NA SIGIL. Traka gusto urezanih ravnih crtica unutar dva para koncentričnih ureza

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00436
Inventarni br.: 16_1_33
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Senj, Štela, Naselje
Stratigrafska jedinica: 1972
N: 44.991504
E: 14.903038

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30. - 0
Opis: Prstenasto dno s debljim i nižim prstenom. Vanjske stijenke su deblje u odnosu na središnji dio.
Analogija: Consp. B 1.5
Tip: 00221

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 16 mm
Promjer dna: 118 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 154, t. 48/B 1.5

PREMAZ

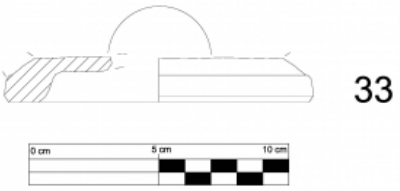

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 040
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00194
Inventarni br.: 1
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: August-Tiberije
Opis: Ravno dno i noga većeg tanjura. Na gornjoj strani koncentrična traka utisnuta kotačićem, prema sredini, koncentrični urez. Prema sredini se stijenke sužavaju pa ponovno šire, lagano su konkavne.
Analogija: Consp. B 1.6

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 21 mm
Promjer dna: 120 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 154, t. 48, B 1.6

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

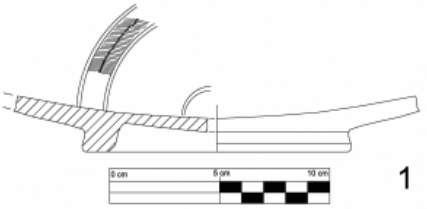

FAKTURA

Šifra: 014
Munsell boja: 2.5YR 7/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male | Sjajna - Tinjac - Povremene - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

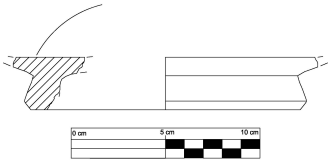

115

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00304
Inventarni br.: 115
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30. - +40.
Opis: Niže, masnivno, prstenasto dno, loše očuvano, s jednim koncentričnim urezom s gornje strane.
Analogija: Consp. B 1.7
Bilješke: Uz tipove Consp. 3.2; 4.6; 6; 10-21;

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 8 mm
Visina stjenki: 28 mm
Promjer dna: 150 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 154, t. 48, B 1.7

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

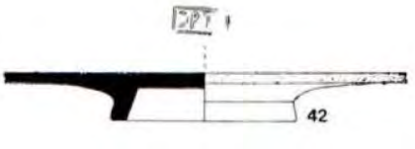

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00118
Inventarni br.: 929
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15. - 40.
Opis: Ravno dno s ne profiliranom lagano nagnutom nogicom, deblji prijelaz između noge i dna. (Consp. oblici:1, 3.1, 4.1-5, 11-12, 18-19)
Analogija: Consp. B 1.9
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer dna: 104 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 56, t. 4, 42 | Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49, B 2.4

PEČAT

Tekst: OPT
Čitanje: Optatvs
Oblik: Četverokutni
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 168 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 54, t. VI, 42 | OCK 2000 - str. 1330. 2

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00041
Inventarni br.: N-131-1, 2
Lokalitet nalaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska jedinica: I.4000
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30. - +30.
Opis: Dno tanjura na visokoj, lagano na unutra nagnutoj nozi. Dva urezana koncentrična kruga na dnu. Drugi ulomak, vjerojato iste posude, odnosi se na stijenku dna na kojoj su vidljivi istovjetni krugovi. Vanjske stijenke su deblje, a sužavaju se prema rubu, dok su unutarnje tanje, i dodatno se sužavaju prema centru.
Analogija: Consp. B 1.10
Bilješke: Oblici: Consp. 1; 3.1; 4.1-5; 11-12; 18-19;

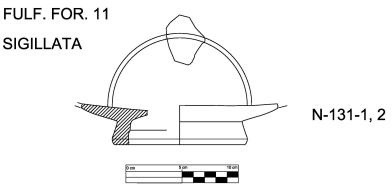

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 8 mm
Visina stjenki: 32 mm
Promjer dna: 120 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. MRK 10, t. 48, B 1.1

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 012
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow | 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

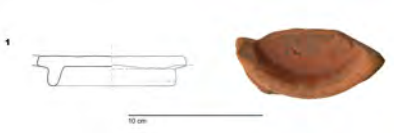

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00506
Inventarni br.: PN 166, kat. 12
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet nalaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30. - +30.
Opis: Ravno prstenasto dno
Analogija: Consp. B 1.10
Tip: 00041

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 10 mm
Visina stjenki: 27 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 159, kat. 12

PREMAZ

šifra: 055
Munsell: 10R 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

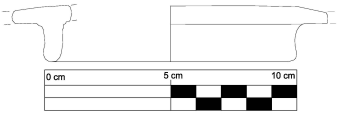

1

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00534
Inventarni br.: PN 2333
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: B 17 SJ 299
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Opis: Ulomak noge dna tanjura
Analogija: Consp. B 1.11 (?)
Bilješke: Pre maleni ulomak za definiciju točnog tipa

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 22 mm
Promjer dna: 100 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 3,3

FAKTURA

Šifra: 148
Munsell boja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00203
Inventarni br.: 10
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30. - -15.
Opis: Ulomak prstenastog dna tanjura, s gornje strane koncentrični utori i ruletirani ukras
Analogija: Consp. B 2.3

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 12 mm
Promjer dna: 100 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49, B 2.3

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 060
Munsell boja: 5YR 6/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

203

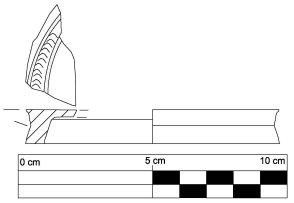

10

Podaci o nalazu

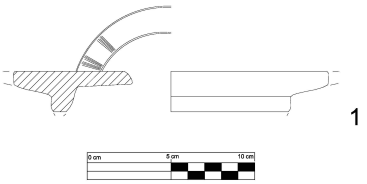

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00417
Inventarni br.: 196_1
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Sv. Juraj, Gradina, Nepoznato
Stratigrafska jedinica: površinski 1967
N: 44.928345
E: 14.918944

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30. - -15.
Opis: Prstenasto dno većeg tanjura s koncentričnom prugom ukrašenom kotačićem
Analogija: Consp. B 2.3
Tip: 00203

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 7 mm
Visina stjenki: 24 mm
Promjer dna: 140 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 157, t.49/B 2.3

PREMAZ

šifra: 005
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 039
Tip: Utisnuta kotačićem
Opis: NA SIGIL. Traka gusto urezanih ravnih crtica unutar dva para koncentričnih ureza

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00119
Inventarni br.: 935
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -15-0
Opis: Ravno dno koje se sa zadebljanjem veže za pri kraju stanjenu nagnutu nogicu, s profilacijom na cca polovici visine. (Consp. oblici: 2, 4, 5, 11, 12, 18)
Analogija: Consp. B 2.4
Bilješke: Padana

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 56, t. 4, 43 | Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49, B 2.4

PEČAT

Tekst: SECVNDI
Čitanje: Secvndvs
Oblik: Četverokutni
Iz literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 56 | OCK 2000 - str. 1842. 5-6? | Vasa Rubra, 2007 - str. 207

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00521
Inventarni br.: PN 1175
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -15-0
Opis: Ravno dno tanjura sa spojem prstenaste noge. Trostruka utisnuta kružnica s gornje strane, na poziciji iznad spoja noge.
Analogija: Consp. B 2.4
Tip: 00119
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 11 mm
Visina stjenki: 5 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. 34, t. 1,4 | OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. 34, t. 1,4

PREMAZ

šifra: 069
Munsell: 10R 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 040
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

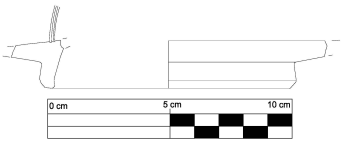

2

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00535
Inventarni br.: PN 2791
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -15-0
Opis: Ulomak dna tanjura s prstanstom nogom koja se pri dnu sužava. Dva koncentrična ureza točno iznad spoja s nogom.
Analogija: Consp. B 2.4
Tip: 00119
Bilješke: Srednjoitalska

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 19 mm
Promjer dna: 100 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 3,2

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 097
Munsell boja: 2.5YR 7/3 - light reddish brown
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

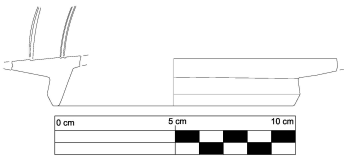

3

Nalaz id: 00536
Inventarni br.: PN 2807
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: E 16 SJ 345
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -15-0
Opis: Ulomak ravnog dna tanjura s prstenastom nogom. Dva para koncentrinih ureza: iznad spoja s nogom, prema stijenkama posude.
Analogija: Consp. B 2.4
Tip: 00119

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 19 mm
Promjer dna: 100 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 3,3

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 097
Munsell boja: 2.5YR 7/3 - light reddish brown
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

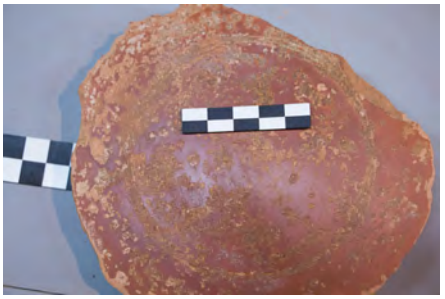

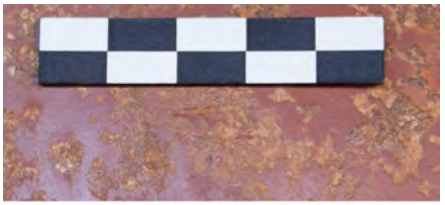

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00605
Inventarni br.: 38
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -15-0
Opis: Lagano konveksno dno tanjura na viškoj po sredini raščlanjenoj nozi
Analogija: Consp. B 2.4

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49

PEČAT

Tekst: /
Oblik: Četverokutni

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

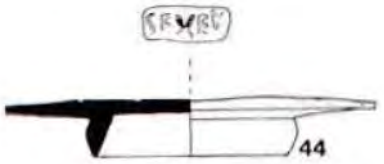

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00120
Inventarni br.: 283/717
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 0-15
Opis: Ravno ali lagano zadebljano dno, kosa nogica, pri kraju stanjena s profilacijom po sredini. (Consp. oblici: 11, 12, 18, 19, 6, 4.6, 3, 20)
Analogija: Consp. B 2.5
Bilješke: Makjanić krivi navod. Padana

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 56, t. 4, 44 | Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49, B 2.5

PEČAT

Tekst: SEVER
Čitanje: Severvs
Oblik: Četverokutni
Iz literature: OCK 2000 - str. 1956. 4 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 56, VII, 44

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

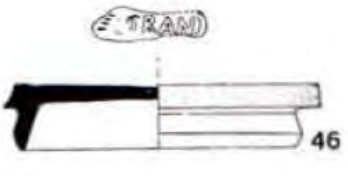

Nalaz id: 00122
Inventarni br.: 938
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-40
Opis: Ravno dno, s vanjske strane deblje a u sredini tanje, Nagnuta i prema kraju stanjena nožica, s profilacijom nisko i utorom na spoju s dnom. (Consp. oblici: 12, 18, 6, 4.6, 20, 21)
Analogija: Consp. B 2.5
Tip: 00120
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer dna: 110 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 56, t. 4, 46

PEČAT

Tekst: ..BANI
Čitanje: Albanvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 61. 7 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 56, VI, 46 | Vasa Rubra, 2007 - str. 81-82

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00123
Inventarni br.: 937
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

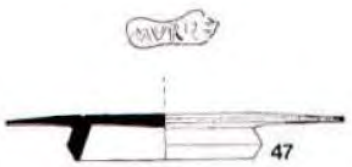

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-40
Opis: Ravno ali lagano zadebljano dno, kosa nogica, pri kraju stanjena s profilacijom po sredini. (Consp. oblici: 11, 12, 18, 19, 6, 4.6, 3, 20)
Analogija: Consp. B 2.5
Tip: 00120

DIMENZIJE

Promjer dna: 80 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 58, t. 5, 47

PEČAT

Tekst: MVRR (Mvrrivs)
Čitanje: Mvrranvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 157 | OCK 2000 - str. 1201. 5 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 58

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

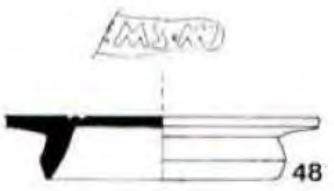

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00124
Inventarni br.: 1357
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-40 (-50+)
Opis: Ravno dno koje se sa zadebljanjem veže za pri kraju stanjenu nagnutu nogicu, s profilacijom na cca polovici visine. 2 koncentrična utora na dnu, prema sredini.(Consp. oblici: 2, 4, 5, 11, 12, 18)
Analogija: Consp. B 2.5
Tip: 00120
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer dna: 94 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 58, t. 5, 48

PEČAT

Tekst: MS.M(V?)
Čitanje: M.S() Moschvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 197-198 | OCK 2000 - str. 1757.7 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 58

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00126
Inventarni br.: 931
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-40
Opis: Ravno ali lagano zadebljano dno, kosa nogica, pri kraju stanjena s profilacijom po sredini. (Consp. oblici: 11, 12, 18, 19, 6, 4.6, 3, 20)
Analogija: Consp. B 2.5
Tip: 00120
Bilješke: Padana

DIMENZIJE

Promjer dna: 86 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 58, t. 5, 49 | Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49, B 2.5

PEČAT

Tekst: AETVS
Čitanje: Laetvs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 1015. 3 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 58, t. VI, 49 | CIL III - str. 10186/12

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00232
Inventarni br.: 40
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 0-40
Opis: Noga prstenastog dna, nakon oštrog prijalaza, naglo se stanjuje pri dnu
Analogija: Consp. B 2.5, 6.6
Tip: 00120
Bilješke: prema analogijama odnosi se na oblike: 1.2, 2.4, 11, 12, 18, 19, 6, 4.6, 3, 20,

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 21 mm
Promjer dna: 85 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 156-158, t. 49, abb.

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

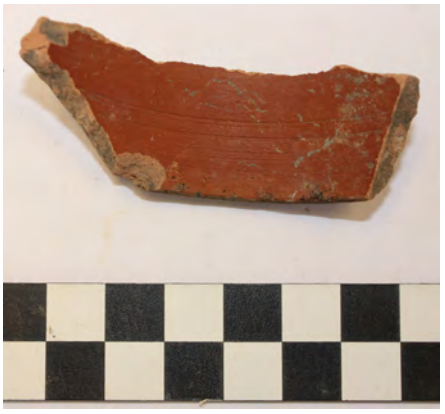

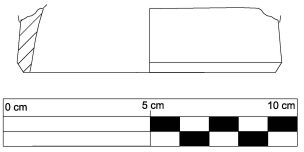

40

Podaci o nalazu

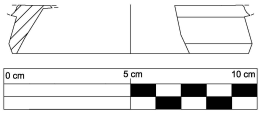

146

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00335
Inventarni br.: 146
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 0-40
Opis: Prstenasto dno (noga) tanjura, dosta tanka i visoka, sa suženjem u donjoj trećini
Analogija: Consp. B 2.5
Tip: 00120

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 1 mm
Visina stjenki: 19 mm
Promjer dna: 90 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00428
Inventarni br.: 54a1_1_15
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Senj, Štela, Naselje
N: 44.991504
E: 14.903038

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-37
Opis: Prstenasto dno, u sredini zadebljano, stijenke se stanjuju i moguće postupno uzdižu. Dosta visoki prsten.
Analogija: Consp. B 2.5
Tip: 00120
Bilješke: Pečat samo na form 27, ali oblik dna ne odgovara. GORENO.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 26 mm
Promjer dna: 80 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 158, abb. 6/3

PREMAZ

šifra: 006
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

PEČAT

Tekst: VE(R)()C
Čitanje: VERECVNDVS
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 2344. 1

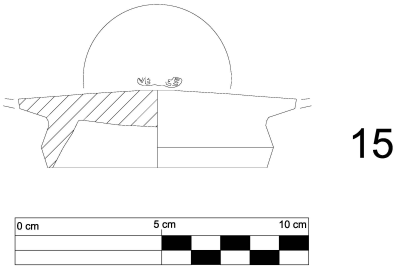

15

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00582
Inventarni br.: 15
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 0-40
Opis: Rabno dno s prestenastom nogom
Analogija: Consp. B 2.5
Tip: 00120

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00595
Inventarni br.: 28
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 0-40
Opis: Ravno dno na rašlanjenoj prstenastoj nozi
Analogija: Consp. B 2.5
Tip: 00120

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 23 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49

PEČAT

Tekst: A◦TERE
Čitanje: A. Terentivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 2066 (15)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

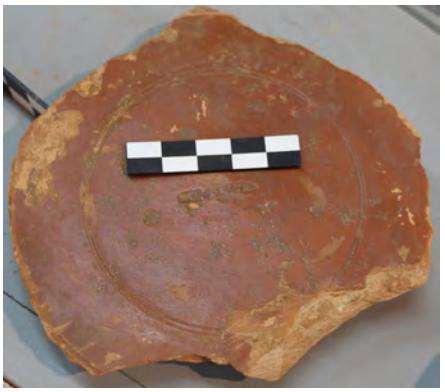

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00604
Inventarni br.: 37
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15-40
Opis: Ravno, lagano konveksno dno tanjura na višoj, pri dnu raščlanjenoj nozi. Pisutan je nečitki pečat.
Analogija: Consp. B 2.5
Tip: 00120

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 156, t. 49

PEČAT

Tekst: /
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 2585 (182, 189, 206)

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00533
Inventarni br.: PN 1542
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska jedinica: F 16 SJ 303
N: 45.177370
E: 14.695546

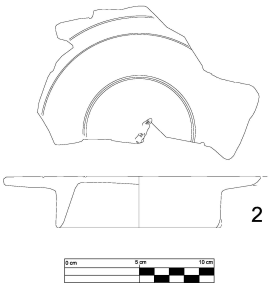

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 15-50
Opis: Ravno, pri dnu lagano zadebljano dno na visokoj i tankoj nozi
Analogija: Consp. B 2.6

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm
Visina stjenki: 34 mm
Promjer dna: 110 mm

LITERATURA

Literature: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 2,2

PREMAZ

šifra: 068
Munsell: 10R 5/6 - red
Sjaj: Mat

PEČAT

Tekst: /
Oblik: Planta pedis

FAKTURA

Šifra: 067
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: - - -
Rupice: Česte - Male
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

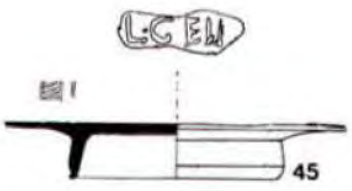

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00121
Inventarni br.: 932
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 15. - 50.
Opis: Dno tanjura na visokoj i tankoj nogici, stranjenoh prema kraju s profilacijom vrlo nisko. Dno je tanko, zadebljano jedino na spoju s nogom, ima par koncentričnih ureza i ukrasnu traku utisnutu kotačićem. (Consp. oblici: 20, 21)
Analogija: Consp. B 2.8
Bilješke: Arezzo?

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1985 - str. 56, t. 4, 45

PEČAT

Tekst: L. GELI
Čitanje: L. Gellivs
Oblik: Planta pedis
Iz literature: Vasa Rubra, 2007 - str. 136-142 | MAKJANIĆ, 1985 - str. 43, 54, t. VI, 45 | OCK 2000 - str. 879.
50

FAKTURA

Šifra: 041
Munsell boja: -
Primjese: Narančasta - - -
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00247
Inventarni br.: 59
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, prostor između kula
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -30. - +15.
Opis: Prstenasto dno s ostatkom pečata, stijenke se naglo savijaju prema trbuhu. Dva koncentrična ureza.
Analogija: Consp. B 3.9

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 19 mm
Promjer dna: 47 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 160, t. 50

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

PEČAT

Tekst: nije sačuvan
Čitanje: /
Oblik: Četverokutni

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

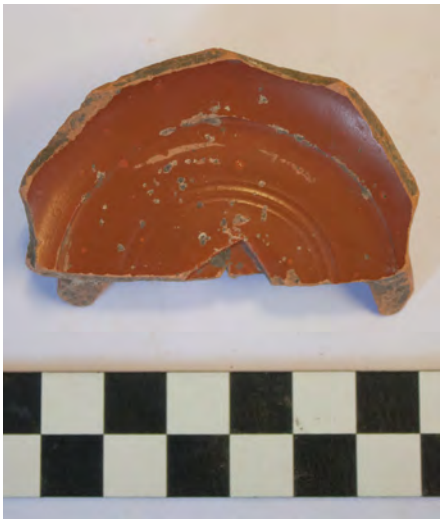

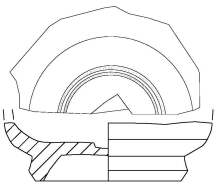

59

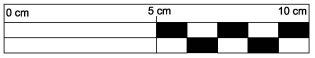

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00195
Inventarni br.: 2
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

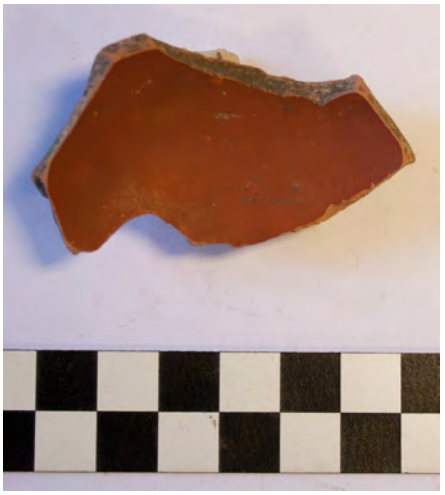

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Dno
Datacija: -15. - +150.
Opis: Prstenasto dno globularne zdijelice.
Analogija: Consp. B 3.13
Bilješke: Vjerojatno dno tipa 33.2.1 ili sl.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 30 mm
Promjer dna: 60 mm

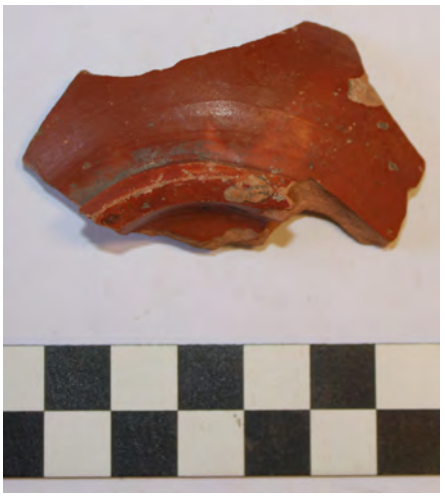

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 160, t. 50, B 3.13-1

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 014
Munsell boja: 2.5YR 7/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male | Sjajna - Tinjac - Povremene - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

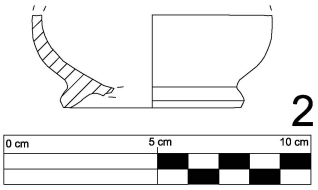

Podaci o nalazu

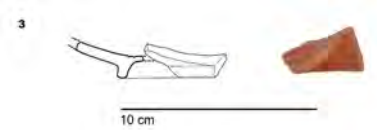

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00499
Inventarni br.: PN 82, kat. 3
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet nalaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 0 - 100.
Opis: Prstenasto dno poluloptastog profila s dva urezana šljeba i tankom nogom.
Analogija: Consp. B 3.16
Tip: 00277

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 12 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 157, kat. 3

FAKTURA

Šifra: 085
Munsell boja: 10R 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male | Sjajna - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00181
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet nalaza: Jadranovo, Lokvišće, Objekt
N: 45.219945
E: 14.611405

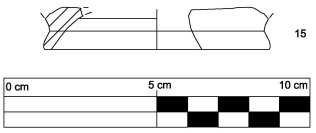

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 25.- 75.
Opis: Prstenasto dno (noga), nije sačuvano dno
Analogija: Consp. B 4

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 13 mm
Promjer dna: 4 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 162, t. 51

PREMAZ

šifra: 006
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 005
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: Bijela - Kalcit - Rijetke - Male | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Česte - Srednje | Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

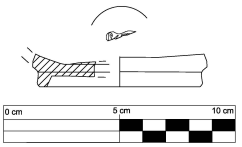

N-123-1

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00013
Inventarni br.: N-123-1
Lokalitet nalaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska jedinica: I.2115
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Zdjelica
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 25. - 75.
Opis: Prstenasto dno s ukošenim spojem sa stijenkama. U sredini zadebljano, s untarnje strane urez i PP pečat.
Analogija: Consp. B 4.13 (form 23)
Bilješke: Vjerojatno je 1738, jer je 1739 aretina

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 36 mm
Visina stjenki: 12 mm
Promjer dna: 68 mm

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

PEČAT

Tekst: R [--?] (RVFI)
Čitanje: RVFVS (RVFI)
Oblik: Planta pedis
Iz literature: OCK 2000 - str. 1738, 1739

FAKTURA

Šifra: 005
Munsell boja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: Bijela - Kalcit - Rijetke - Male | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Česte - Srednje | Česte - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

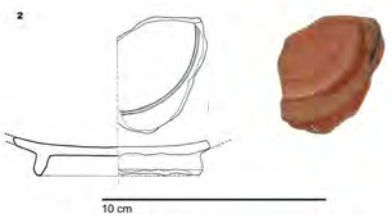

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00504
Inventarni br.: Pn 28, kat. 10
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet nalaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Tanjur
Sačuvani dio: Dno
Datacija: 50. - 150.
Opis: Prstenasto dno poluloptaste posdue - tanjura? Urezane koncentrične crte
Analogija: Consp. abb. 6, 4

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 6 mm
Visina stjenki: 18 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 158-159, kat. 10

PREMAZ

šifra: 021
Munsell: 10R 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 014
Munsell boja: 2.5YR 7/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male | Sjajna - Tinjac - Povremene - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00192
Inventarni br.: 52
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Dno
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Lagano trapezoidna nožica, s vanjske strane profilirana. Dno je konkavno. Premaz nedostaje na unutarnjem djelu.
Analogija: Consp. K

DIMENZIJE

Visina stjenki: 10 mm
Promjer dna: 42 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 186, Abb. 7

PREMAZ

šifra: 010
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 114
Munsell boja: 7.5YR 6/4 - light brown | 7.5YR 7/4 - pink
Primjese: - - -
Rupice: Rijetke - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

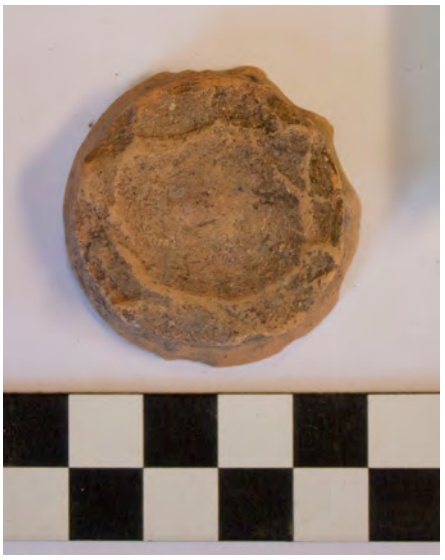

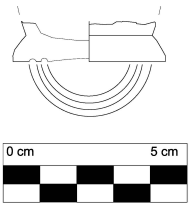

192 (52)

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00369
Inventarni br.: 183
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Stijenka-ručka
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Ulomak trakaste ručke sa spojem s vratom posude dosta malog promjera. Ručka je nepravilne izvedbe, posebice na spoju. Od vrata se odvaja gotovo vodoravno, i "valovitog" je presjeka.
Analogija: Consp. K
Bilješke: vidi Nauportus http://www.dedi.si/dediscina/110-nauportus

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 15 mm

LITERATURA

Literature: JORIO 1991 - str. XXIII, 20 | Raknić 1968 - str. t. III, urna 4.

PREMAZ

šifra: 043
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00193
Inventarni br.: 187
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Rub-ručka
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Trolisni rub vrča sa suženim vratom i dubljim urezom na spoju s ramenom. Trakasta ručka.
Analogija: Consp. K1
Bilješke: Nema reljefnu traku odmah ispod izljeva kao K1

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 186, t. 62 | DALLEMULLE, 1975 - str. 273, fig. 2, tomba 18 | ŠALOV, 2008 - str. 20 | Horvat 2012 - str. 275, t. 6: 10 | FLUGEL, 1999 - str. t. 11/E176

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 088
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Svjetlosmeđa - - Povremene - Srednje | Crvenkasta - - Rijetke - Srednje | Crvenkasta - - Rijetke - Velike
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00207
Inventarni br.: 14
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Rub
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Izvijeni i zadebljani rub posude čije stijenke sužavaju u vrat a potom se vjerojatno ponovno šire.
Analogija: Consp. K7-8

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 42 mm
Promjer ruba: 160 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 186-187, t. 62 | JORIO 1991 - str. tav. XXIII, 16

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 063
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

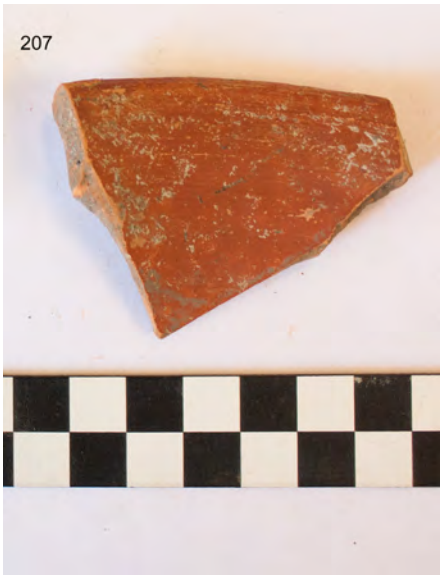

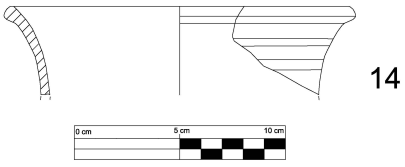

Podaci o nalazu

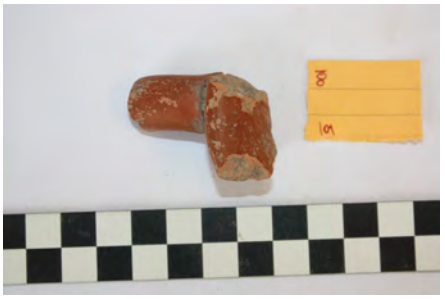

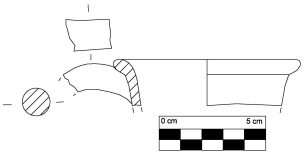

101

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00290
Inventarni br.: 101
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Rub-ručka
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Izvijeni i lagano zadebljani rub elipsastog profila. Stijenke se sužavaju prema vratu. Ručka kružnog oblika, odmah ispod ruba.
Analogija: Consp. K9
Bilješke: sliči primjeru iz Aquileie. Pula - ručka. Za oblik ali nije sigilata - HAYES 1973 (datacija: 54-68 - Neron). Magdalensberg (slika S. Zabehlicky-Sheffenegger)

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 21 mm
Promjer ruba: 90 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 62, K 7-8 | Burnum I, 1979 - str. 25, t. 2/9 | SCAVI DI AQUILEIA I-1, 1991 - str. 111, t. 11/19 | JURKIĆ GIRARDI 1973 - str. 38, br. 15, t. VI, 1 | HAYES, 1973 - str. 465, PL. 80B, 81A. | JORIO 1991 - str. XXIII, 18 | Vičič 1993 - str. t. 9/21

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 088
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Svjetlosmeđa - - Povremene - Srednje | Crvenkasta - - Rijetke - Srednje | Crvenkasta - - Rijetke - Velike
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00507
Inventarni br.: PN 212, kat. 14
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet nalaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Rub
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Isvijeni rub kružnog presijeka, s unutarnje strane lagano udubljenje
Analogija: Consp. K9 (11)?
Tip: 00290
Bilješke: Šalov interpretira kao lekit/unguentarij

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 39 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 159, kat. 14 | Šalov 2010 - str. t. 1/1, 2

PREMAZ

šifra: 051
Munsell: 10R 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 096
Munsell boja: 2.5YR 7/6 - light red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00569
Inventarni br.: 1
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Vrč s plotastim tijelom, cilindričnim vratom, izvijenim rubom i prstenastoim dnom. Ručke se uzdiži iznad ruba i kružnog su provila.
Analogija: Consp. K9, Ka
Bilješke: Ovakva je posuda prisutna na Magdalensbergu (S.Z.S.)

DIMENZIJE

Promjer ruba: 80 mm
Promjer dna: 101 mm
Promjer max: 175 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. T. 62/63

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

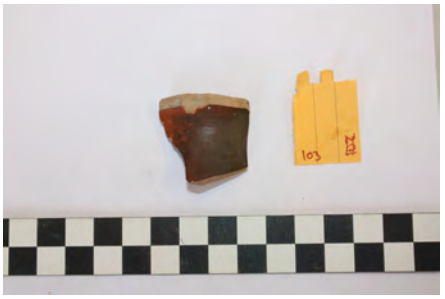

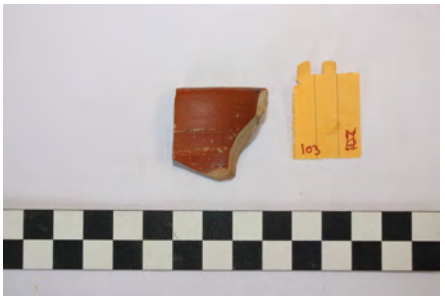

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00292
Inventarni br.: 103
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: SJ 017
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Rub
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Uski vrat i vrlo izvijeni rub, s tankim i plitkim urezom na gornjem dijelu. Nedostaje krajni dio ruba, no moze se pretpostaviti.
Analogija: Consp. K 12
Bilješke: S vanjske strane premaz je gotov crn što pripisujemo lošem pečenju jer nisu prisutni tipični indikatori gorenja (npr. diskoloracije i stvrđivanje keramičke strukture).

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 62, K 12 | KOŠČEVIĆ, MAKJANIĆ 1995 - str. 48, cat. 185, pl. 66 | JORIO 1991 - str. tav. XXIII, 19

PREMAZ

šifra: 052
Munsell: 2.5YR 6/6 - light red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 089
Munsell boja: 5Y 6/3 - pale olive | 5Y 6/4 - pale olive
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Bijela - - Rijetke - Male
Rupice: Česte - Male | Česte - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Glatki

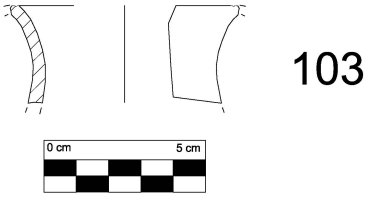

103

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00259
Inventarni br.: 71
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Rub-ručka
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: L profilirni rub veće posude s crvenonarančastim premazom i spojem s ručkom s tri rebra.
Analogija: Consp. K 16

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 29 mm
Promjer ruba: 100 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 62

PREMAZ

šifra: 010
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 058
Munsell boja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

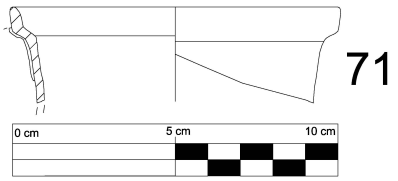

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00320
Inventarni br.: 131 i 178
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Rub
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Izvijeni i jako zadebljani rub, ljevkaszte stijenke koje se sužavaju prema vratu. 2 ulomka.
Analogija: Consp. K 20
Bilješke: Možda nije sigilata

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 26 mm
Promjer ruba: 116 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 187, t. 62 | Oberosler, 1995 - str. 299, tav. 11, 7

PREMAZ

šifra: 053
Munsell: 5YR 5/8 - yellowish red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 097
Munsell boja: 2.5YR 7/3 - light reddish brown
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

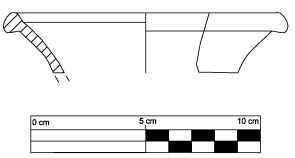

131

Podaci o nalazu

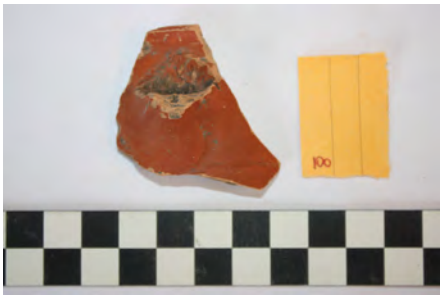

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00289
Inventarni br.: 100
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Rub-ručka
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Lagano izvijeni, zadebljani no nenaglašeni rub. Sačuvan spoj s ručkom kružnog profila. Ispod spoja s ručkom nalazi se vodoravni urez.
Analogija: Consp. K23
Bilješke: Sliči ovome u Aquilei

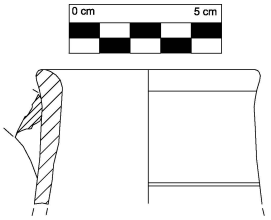

100

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. t. 62, K 7-15 | SCAVI DI AQUILEIA I-1, 1991 - str. 111, t. 11, 20

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00364
Inventarni br.: 177
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Oblik: Vrč
Sačuvani dio: Dno
Datacija: - 30. – + 50.
Opis: Prstenasto dno s kojeg se stijenke šire prema tijelu posude. Premaz samo na vanjskoj strani!
Analogija: Consp. Kd (?)

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 11 mm
Promjer dna: 50 mm

LITERATURA

Literature: Conspectus, 1990 - str. 186-187, t. 63

PREMAZ

šifra: 055
Munsell: 10R 5/8 - red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 104
Munsell boja: 5YR 5/4 - reddish brown | 5YR 5/6 - yellowish red
Primjese: Bijela - - Povremene - Male
Rupice: Povremene - Male | Povremene - Srednje
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

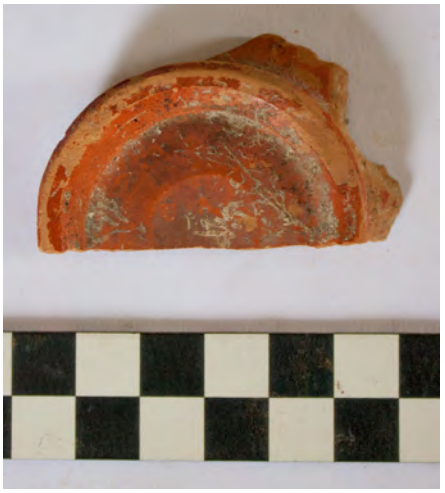

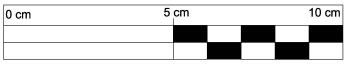

177

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00202
Inventarni br.: 9
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: ACO
Oblik: Čaša
Sačuvani dio: Ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +15
Opis: Ulomak ACO čaše s gustim reljefnim zarezima, ispod kojih su vidljiva dva viseća cvijetna elementa, a pri vrhu je vidljiv dio drugog vegetabilnog ukrasa, možda niz listića.
Analogija: Schindler Kaudelka 51

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 34 mm

LITERATURA

Literature: SCHINDLER-KAUDELKA 1980 - str. 147, t. 30/51 | Finocchiaro 1999 - str. 1999, t. 5:5 | LAVIZZARI PEDRAZZINI 1995 - str. 115/3, 117/1 | Vičič 1993 - str. t. 11/5

DEKORACIJA

šifra: 032
Tip: Reljefna
Opis: gusti reljefni zarezi, ispod kojih su viseći cvijetni elementi, a pri vrhu vegetabilni ukrasa - niz listića
Iz literature: VEGAS 1975 - str. t.3/1 | SCHINDLER-KAUDELKA 1980 - str. 147-148, t. 30/51

FAKTURA

Šifra: 059
Munsell boja: 2.5YR 5/8 - red | 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Sjajna - - Rijetke - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

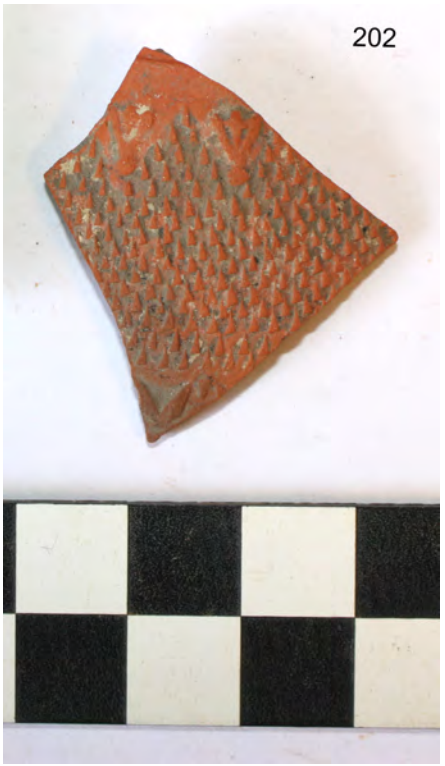

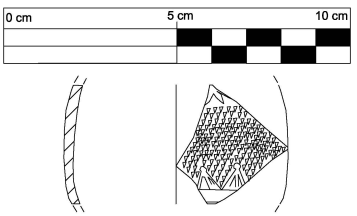

9

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00420
Inventarni br.: 262e_1_4
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Starigrad senjski, Starigrad senjski, Nepoznato
N: 44.794403
E: 14.887018

KARAKTERISTIKE

Vrsta: ACO
Oblik: Čaša
Sačuvani dio: Rub
Datacija: -50 - +15
Opis: Viši konkavni rub čaše s crvenim (sigilatnim) premazom.
Analogija: Berti XXX/3-5
Bilješke: Bicchiere a pannocchia (BERTI, 1995). Ima i preimjeraka s pečakom Sarivs L. L. Svrvs

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer ruba: 100 mm

4

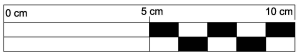

LITERATURA

Literature: BERTI, 1995 - str. 53-55, tav. XXX/3-5

PREMAZ

šifra: 005
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 061
Munsell boja: 2.5YR 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00196
Inventarni br.: 3
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Stijenka-ručka
Datacija: 30. pr. K. – 20. po. K.
Opis: Gornji dijo konkavne stijenke, na najužem dijelu počinje ručka, ispod koje se srijenke ponovno šire.
Analogija: Modelkeramik 2e. Mazzeo Saracino 13D. Tipo A.

LITERATURA

Literature: ATLANTE II - str. 220, tav. LXXIII, 3

PREMAZ

šifra: 021
Munsell: 10R 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 054
Munsell boja: 10R 6/6 - light red | 10R 5/6 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Male | Crna - - Povremene - Male
Rupice: Povremene - Male
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

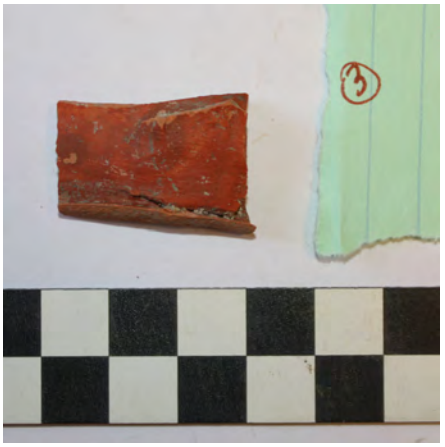

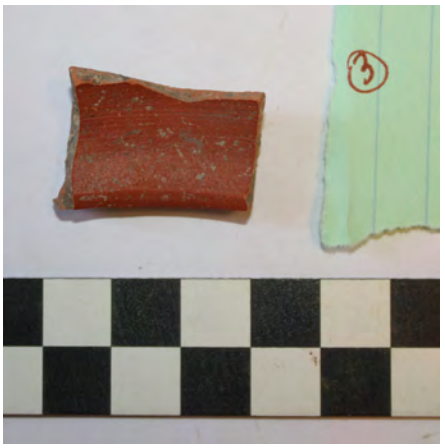

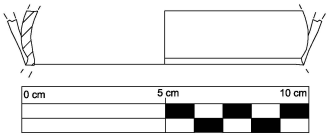

3

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00208
Inventarni br.: 15
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. pr. K. – 20. po. K.
Opis: Izvijeni, zadebljani rub kružnog profila, od konkavne stijenke odvojen je tankim utorom.
Analogija: Schindler Kaudelka 2e
Tip: 00196

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 25 mm
Promjer ruba: 160 mm

LITERATURA

Literature: SCHINDLER-KAUDELKA 1980 - str. 13-15, t. 2, 2e

PREMAZ

šifra: 044
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 064
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Narančasta - - Rijetke - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

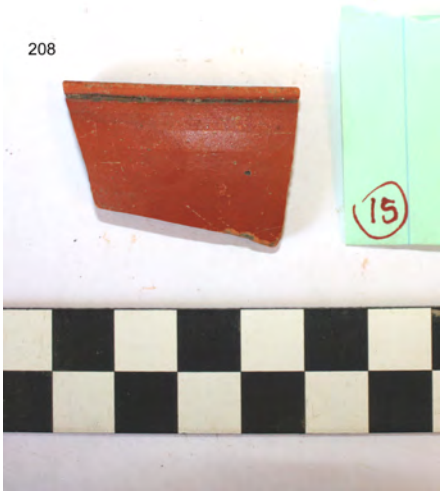

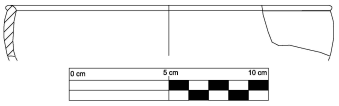

15

Podaci o nalazu

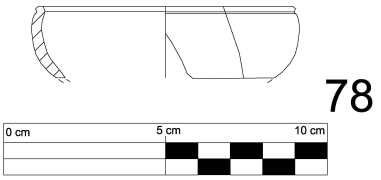

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00266
Inventarni br.: 78
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. pr. K. – 20. po. K.
Opis: Izvijeni niski rib kružnog profila i konkavna stijenka gornjeg dijela šalice.
Analogija: Modelkeramik 2e
Tip: 00196

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 22 mm
Promjer ruba: 80 mm

LITERATURA

Literature: SCHINDLER-KAUDELKA 1980 - str. 13-15, t. 2, 2e

PREMAZ

šifra: 021
Munsell: 10R 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 084
Munsell boja: 2.5YR 4/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

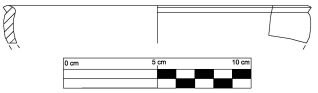

126

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00315
Inventarni br.: 126
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Rub
Datacija: 30. pr. K. – 20. po. K.
Opis: Konkavna stijenka i kratki, izvijeni rub odvojen urezom i lagano stanjen pri vrhu.
Analogija: Schindler Kaudelka 2e
Tip: 00196

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 4 mm
Visina stjenki: 20 mm
Promjer ruba: 160 mm

LITERATURA

Literature: SCHINDLER-KAUDELKA 1980 - str. 13-15, t. 2, 2e

PREMAZ

šifra: 011
Munsell: 2.5YR 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 095
Munsell boja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Crna - - Česte - Male | Bijela - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Male
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

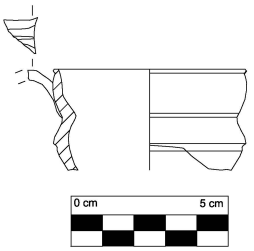

73

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00261
Inventarni br.: 73
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, prostor između kula
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Rub-ručka
Datacija: 0 - 15.
Opis: Kratki zadebljani i izvijeni rub s kojeg nastavlja konkava stijenka, koja se potom sužava i širi. Na donjem dijelu prisutandublji i širi urez. Ručka začinje naprijalzu između dva dijela stijenki a izdiže se do ruba. Ima 2 kanala odnosno 3 rebra.
Analogija: Modelkeramik 2f
Bilješke: Djeluje maleno

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 2 mm
Visina stjenki: 32 mm
Promjer ruba: 60 mm

LITERATURA

Literature: SCHINDLER-KAUDELKA 1980 - str. taf. 2

PREMAZ

šifra: 010
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 055
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Sjajna - - Povremene - Male | Bijela - - Povremene - Male
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

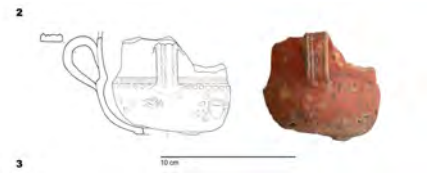

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00509
Inventarni br.: PN 158, kat. 16
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet nalaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Dno-ukrašena stijenka
Datacija: -15. - 0.
Opis: Ulomak stijenke, dna i trakaste kanelirane ručke sa sačuvanim prijaloz iz gornjeg u donji dio trbuha. Na donjem dijelu nalazi se figuralno-biljni motiv?
Analogija: Schindler Kaudelka 2b

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 5 mm
Visina stjenki: 79 mm

LITERATURA

Literature: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 160, kat. 16

PREMAZ

šifra: 066
Munsell: 10R 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 088
Tip: Reljefna
Motiv: Stilizirano / geometrijsko
Opis: Friz sa srcolikim elementima ispod kojeg je vidljiva kompozicija s palmentom, te kompozicija s kraterom s podignutim poklopcem okruženog sa srcolikim (biljnim?) elementima
Iz literature: D'Abruzzo 1983 - str. 97, fig. 3/a | SCHINDLER-KAUDELKA 1980 - str. t, 11/14

FAKTURA

Šifra: 009
Munsell boja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Srednje
Na dodir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

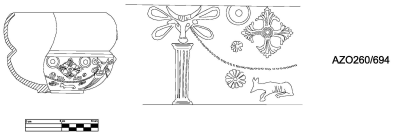

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00515
Inventarni br.: 260/694
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolmarić
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -15. - 0.
Opis: Salica s visokim rubom odvojenim od ramena naglim suženjem. Na trbuhu reljefni ukras. Nisu sačuvane ručke, no vidljivo je da su bile trakaste i kanelirane. Rub je uvijen i ne naglašen. Dno je prstenasto.
Analogija: Modelkeramik 2b
Tip: 00509

DIMENZIJE

Visina stjenki: 106 mm
Promjer ruba: 126 mm

LITERATURA

Literature: Sticotti, Nowotny 1896 - str. 171 | MAKJANIĆ, 1982 - str. 52, t. 1/1, 2/2 | Brusić 1999 - str. 27, n. 292

DEKORACIJA

šifra: 082
Tip: Reljefna
Motiv: Kompozicija motiva
Opis: Par dorski stupovi s bukranima na mjestu kapitela, povezani festonima. Između bukrana nalazi se križna kompozicija akantusova lišća, omeđena s dvije patere i dvije rozete. S jedne strane posude unutar kompozicije nalazi se pečat. Ispod festona dvije rozete uokviruju figuru zeca ili psa (?) u trku prema lijevo.
Iz literature: FAVA, 1962 - str. 66, n. 499 | PANCIERA 1985 - str. fig. 2 | MANTOVANI, 2011 - str. t. LXXV, 1a, 1b, 1f

PEČAT

Tekst: HILARI
Čitanje: Hilarius
Iz literature: CIL III - str. 15121 | MAKJANIĆ, 1982 - str. 52, t.1/1, 2/2 | Sticotti, Nowotny 1896 - str. 171

FAKTURA

Šifra: 142
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

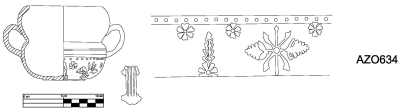

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00558
Inventarni br.: 634
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolmarić?
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -15. - 0.
Opis: Salica s visokim rubom odvojenim od ramena naglim suženjem. Na trbuhu reljefni ukras. Profil trbuha poluloptastog je profila i omjer s rubom je isti. Ručke su trakaste i kanelirane, dno je prstenasto.
Analogija: Modelkeramik 2b, Atlante 13D
Tip: 00509

DIMENZIJE

Visina stjenki: 88 mm
Promjer ruba: 90 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1982 - str. | Brusić 1999 - str. fig. 51/305

DEKORACIJA

šifra: 083
Tip: Reljefna
Motiv: Biljni motiv
Opis: 2x kompozicija s dva lista, dvije grančice i dva tučka, u obliku križa (vidi Schindler Kaudelka). U sredini cvijet sa šest latica iz kojeg izlazi list hrasta (vidi Ordona i Brusić). Svaki element flankiran je s cvijetom sa šest latica (vidi Brusić). Po vrhu teče friz s točkicama (vidi Brusić).
Iz literature: Schindler Kaudelka 2000a - str. fig. 28/29 | Brusić 1999 - str. fig. 48/282, 285 | Vanderhoven 1988 - str. fig. 34, n. 82 | SCHINDLER-KAUDELKA 1980 - str. t. 91, S/6

FAKTURA

Šifra: 142
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00559
Inventarni br.: AZO1359
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolmarić?
N: 44.692885
E: 14.391696

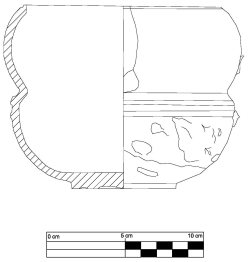

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -15. - 0.
Opis: Salica s visokim rubom odvojenim od ramena naglim suženjem. Na trbuhu reljefni ukras, a na ramenu niz vodoravnih kanelura. Nisu sačuvane ručke, no vidljivo je da su bile trakaste i kanelirane.Rub je izdvojen tankom kanelurom i stanjen. Dno je prstenasto. Posuda je sačuvana u više ulomaka. Reljefni motiv na trbuhu jako je loše sačuvan.
Analogija: Modelkeramik 2b
Tip: 00509

DIMENZIJE

Visina stjenki: 114 mm
Promjer ruba: 122 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1982 - str. 53, t. 1: 5, 2: 4

DEKORACIJA

šifra: 084
Tip: Reljefna
Motiv: Biljni motiv
Opis: Kompozicija lišća i vitica. Loše sačuvana, raspoznaje se jedan veći list loze(?)
Iz literature: Brusić 1999 - str. fig. 49/286-288, 290

FAKTURA

Šifra: 142
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

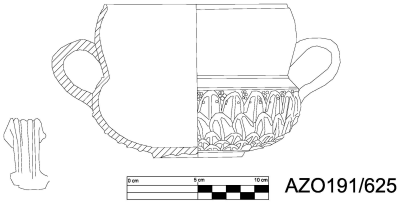

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00560
Inventarni br.: AZO191/625
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet nalaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Bolmarić?
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -15. - 0.
Opis: Salica s visokim rubom odvojenim od ramena naglim suženjem. Na trbuhu reljefni ukras, rame prazno, odvojeno kanelurama. Rub je izdvojen tankom kanelurom i stanjen. Dno je prstenasto.Ručke su trakaste i kanelirane.
Analogija: Modelkeramik 2b
Tip: 00509

DIMENZIJE

Visina stjenki: 104 mm
Promjer ruba: 124 mm

LITERATURA

Literature: MAKJANIĆ, 1982 - str. 53: t. 1: 6, 2: 5

DEKORACIJA

šifra: 085
Tip: Reljefna
Motiv: Biljni motiv
Opis: 5 redova stiliziranih listića (ljuski), iznad koji se nalaze točkice/bobice koje tvore stilizirane grozdove
Iz literature: ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. t. 34/356 | BORZIĆ, 2011 - str. t. 3/4

FAKTURA

Šifra: 142
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00561
Inventarni br.: 746
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grobnik, Grobišće, Nekropola
Stratigrafska jedinica: Sonda II/G 1
N: 45.367502
E: 14.463839

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -15. - 0.
Opis: Šalica s visokim rubom odvojenim od ramena naglim suženjem. Na trbuhu reljefni ukras. Ručke su trakaste i kanelirane.Rub je naglašen vodoravnim urezom i stanjen. Dno je prstenasto.
Analogija: Modelkeramik 2b
Tip: 00509

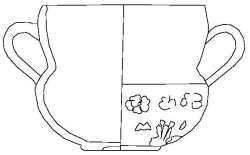

DIMENZIJE

Visina stjenki: 78 mm
Promjer ruba: 88 mm
Promjer dna: 44 mm

LITERATURA

Literature: BLEČIĆ 2004 - str. 61, sl. 10 | Cetinić 1996 - str. 196-197, sl. 15 | Brusić 1999 - str. fig. 50, n. 293

DEKORACIJA

šifra: 086
Tip: Reljefna
Opis: Gornji registar: Grupa tri nepravilna cvijeta između koje se nalazi izduženi list. Donji registar:naizmjenično kompozicija lišća iz kojeg izlaze po dva pupoljka (nar?) i prikaz ptica (ponekad vrlo loše izvedbe). Između registara nalaze se slova pečata.

PEČAT

Tekst: CLEMENS
Čitanje: Clemens
Grafit: (na dnu reljefni znakov C M I?)
Iz literature: Cetinić 1996 - str. 196 | BORZIĆ, 2011 - str. 281, t. 1/1, 3/1, 4/ | Borzić 2010 - str. t. 21

FAKTURA

Šifra: 142
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

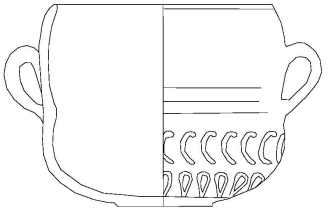

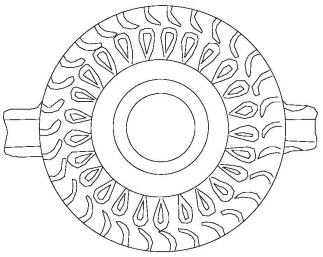

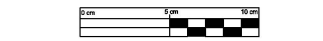

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00562
Inventarni br.: 751
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grobnik, Grobišće, Nekropola
Stratigrafska jedinica: S II
N: 45.367502
E: 14.463839

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Cjelovita posuda
Datacija: -30. - +15.
Opis: Šalica s visokim rubom odvojenim od ramena naglim suženjem. Na trbuhu reljefni ukras. Ručke su trakaste i kanelirane.Rub je naglašen vodoravnim urezom i stanjen. Dno je prstenasto.
Analogija: Modelkeramik 2d

DIMENZIJE

Visina stjenki: 110 mm
Promjer ruba: 120 mm
Promjer dna: 55 mm

LITERATURA

Literature: Cetinić 1996 - str. 196, sl. 15 | BLEČIĆ 2004 - str. 61, sl. 10 | Brusić 1999 - str. sl. 46, n. 274 (V. Mrdakovica)

DEKORACIJA

šifra: 087
Tip: Reljefna
Motiv: Stilizirano / geometrijsko
Opis: Prvi registar: motivi u obliku slova C retrogradno. Možda stručci trave ili pupoljci? Drugi registar: elementi u obliku latica.
Iz literature: Brusić 1999 - str. fig. 46, n. 274

FAKTURA

Šifra: 142
Munsell boja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00283
Inventarni br.: 95
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

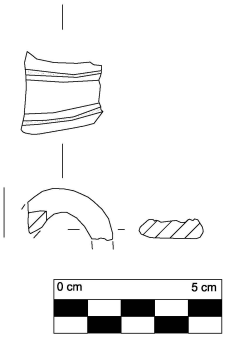

95

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Terra sigillata
Sačuvani dio: Ručka
Opis: Trakasta ručka s jednim središnjim širim rebrom i dva tanka ureza. Zadebljani rubovi.

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 7 mm
Visina stjenki: 14 mm

PREMAZ

šifra: 050
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 085
Munsell boja: 10R 6/6 - light red
Primjese: Bijela - - Česte - Male | Sjajna - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

99

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00288
Inventarni br.: 99
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska jedinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Dno
Opis: Profilirani donji dio noge
Analogija: Modelkeramik 2h
Bilješke: Može bit i neka druga reljefna sigilata

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 8 mm
Promjer dna: 75 mm

PREMAZ

šifra: 011
Munsell: 2.5YR 4/6 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 086
Munsell boja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na dodir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz id: 00430
Inventarni br.: 54c_1_17
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet nalaza: Senj, Štela, Naselje
N: 44.991504
E: 14.903038

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Sarius
Oblik: Šalica
Sačuvani dio: Dno
Opis: Prestenasto dno konkavnog profila. Iz vana nedostaje premaz, s unutarnje strane vidljivi potezi kistom (tipično za Sarius)
Analogija: Modelkeramik 21

DIMENZIJE

Debljina stjenki: 3 mm
Visina stjenki: 12 mm
Promjer dna: 80 mm

PREMAZ

šifra: 007
Munsell: 2.5YR 4/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

17

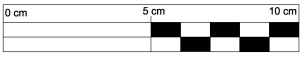

FAKTURA

Šifra: 055
Munsell boja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Sjajna - - Povremene - Male | Bijela - - Povremene - Male
Rupice: -
Na dodir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00001
Inventarni **br**.: 8
Lokalizacija: JANAF,
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 4
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **di**o: Cjelovita posuda
Datacija: 50-150
Opis: Jajolika čaša s uskom prstenastom nogom i ravnim dnom. Rub je izvijen prema van i prema dolje. Rub je odvojen od tijela uskim urezom. Ispod ramena nalazi se barbottine ukras s točkicama u 3 reda, a na ramenu nalaze se dvije reljefne crte.
Analogija: Zaton (Brusić 402, 407)
Bilješke: Corte Cavanella - drukčiji rub i profilirana stijenka; SLIČNO: MHAS, Šeparović, Uroda 2009: 91, n. 214.
Russi: faktura je nepročišćena, ali možda samo jače pečena.

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 99 mm
Promjer **r**uba: 74 mm
Promjer **d**na: 34 mm

LITERATURA

Literatura: BRUSIĆ, 1999 - str. 30-31, 118-119, Fig. | BEKIĆ et al, 2011 - str. 21, cat. 1203 | MERCANDO, 1974d - str. 293-294, fig. 201b, 210g, 327c, 311, 306b | SANESI MASTROCINQUE, 1986 - str. 243, n. 15, t. 4: 15 | Gluščević 2004 - str. fig. 7 | Burnum I, 1979 - str. t. 5/3 | Koncani Uhač 2008 - str. 31 | STARAC, A., 1999 - str. 161, 208, t. VIII/4 | Mazzeo Saracino 1977 - str. 72, fig. 57/558 | Šeparović, Uroda 2009 - str. 91: n. 214

PREMAZ

šifra: 001
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Loša kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 001
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Veće točkice u tri pomaknuta reda. Nekoliko ih nedostaje.
Iz literature: BRUSIĆ, 1999 - str. 30-31, 118-119, Fig. 58

FAKTURA

Šifra: 001
Munsell **b**oja: 10YR 8/6 - yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Mekana

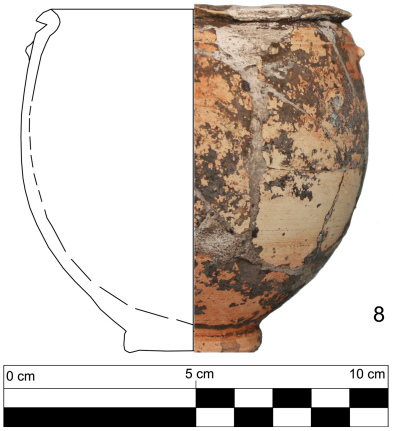

Podaci o nalazu

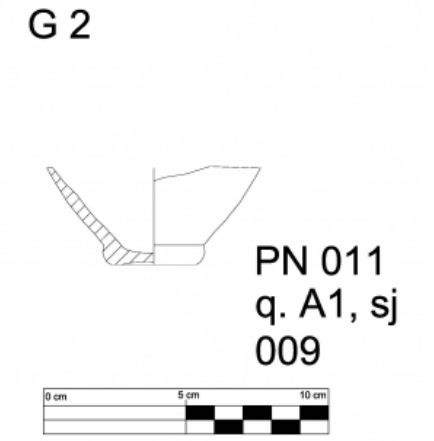

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00410
Inventarni **br**.: PN 011
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafsk**a je**dinica: A1, sj008, g.2
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: 50-150
Opis: Konkavno dno, niska lagano konveksna zadebljana noga, s koje se širi jajolika stijenka.
Analogija: Zaton (Brusić 402, 407)
Tip: 00001
Bilješke: Nije vidljiv premaz.

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 4 mm
Visin**a s**tjenki: 34 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatu re: BRUSIĆ, 1999 - str. 30-31, 118-119, Fig.

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 110
Munsell **b**oja: 2.5YR 7/3 - light reddish brown
Primjese: Sjajna - - Rijetke - Male
Rupice: -
N**a d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

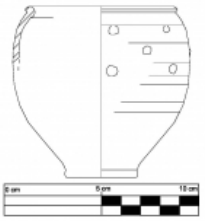

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00472
Inventarni **br**.: AZO 630/196
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692792
E: 14.391567

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50-150
Opis: Jajolika čaša s uskom prstenastom nogom i ravnim dnom. Rub je izvijen prema van i prema dolje. Rub je odvojen od tijela uskim urezom. Ispod ramena nalazi se barbottine ukras s točkicama u 3 reda, a na ramenu vidljiva je pltika reljefna crta.
Analogija: Zaton (Brusić 402, 407)
Tip: 00001
Bilješke: Corte Cavanella - drukčiji rub i profilirana stijenka; SLIČNO: MHAS, Šeparović, Uroda 2009: 91, n. 214.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 87 mm
Promjer **r**uba: 77 mm
Promjer **d**na: 37 mm
Promjer **max:** 90 mm

LITERATURA

Literatura: BRUSIĆ, 1999 - str. 30-31, 118-119

PREMAZ

šifra: 001
Munsell: 5YR 7/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Loša kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 001
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Veće točkice u tri pomaknuta reda. Nekoliko ih nedostaje.

FAKTURA

Šifra: 001
Munsell **b**oja: 10YR 8/6 - yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Mekana

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00002
Inventarni **b**r.: 16
Lokalizacija: JANAF,
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s lagano zadebljanim rubom, odvojenim od trbuha plitkom urezanom crtom. Na gornjem okomitijem dijelu posude nalazi se a la barbottine ukras.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/31-34
Bilješke: Ukras se datira u drugu pol. 1. st. po. K. (Zampori Vanoni 1987). U Voghenzi posuda sa sličnim ukrasom u grobu s novcem Hadrijana i A. Pia (118-t.p.q. 141). Mercando datira u prvu pol. 2. st.(Mercando 1974d)

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 55 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 36 mm

LITERATURA

Literatura: Angera romana, 1985 - str. tav. 84, 3. | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175,176, t. 22-7 | MATIJAŠIĆ, 1991 - str. t. 40, g. 138, 1 | PLESNIČAR-GEC 1972 - str. t. II, 11; t. XXII, 3; t. XXVII, 6, t. XCI, 22, t. XCIII, 2, t. XCIX, 17. | MARABINI MOEVS, 1973 - str. XXXVI | MERCANDO, 1974d - str. t. 77 | MARTIN, 1995 - str. 241-243, tomba 55, fig. 128, 129/a | BLOIER 2012 - str. t. 9/0696 | MATIJAŠIĆ, 1991 - str. Matijašić 1991: t. 14, grob 31/9, t. 25, grob 65/3, 4, i dr.

PREMAZ

šifra: 002
Munsell: 10YR 5/1 - gray
Kvaliteta: Loša kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 002
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Točkice u stiliziranom grozdu ispod spojenih lukova. Na spoju dvije veće točke.
Iz **l**iteratura: Roversi 2013 - str. t. 23/21 | Lohner-Urban 2009 - str. taf. 4, 5/93-94 | BERTI, 1985 - str. t. XXII: 6, t. XXXII: 1 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. T. 1/31-34 | Mazzeo Saracino 1977 - str. fig. 50/1220 | TASSINARI, 1998 - str. t. XVII, 14

FAKTURA

Šifra: 002
Munsell **b**oja: 10YR 8/1 - white
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

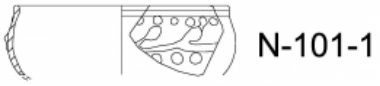

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00051
Inventar ni **b**r.: N-101-1
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafsk**a je**dinica: I.2101 (sj
N: 45.202842
E: 14.545691

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvan i **d**io: Rub
Datac ija: 35. - 150.
Opis: Lagano zadebljani i prema van izvijeni rub zdjelice lagano bikoničnog oblika s a la barbottine dekoracijom odmah ispod ruba i do sredine posude.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/31-34
Tip: 00002
Bilješke: Analogija iz Emone ne odgovara za ukras.

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 2 mm
Visin**a s**tjenki: 29 mm
Promjer **r**uba: 90 mm

PREMAZ

šifra: 025
Munsell: 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 006
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Unutar dva reda bradavica ukras spojenih grančica s pupoljkom (?) na vrhu.
Iz **l**iteratu re: Cala Culip IV, 1989 - str. 89, fig. 51, 4. | Angera romana, 1985 - str. t. 67, sett. 7-14, 1

FAKTURA

Šifra: 028
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Povremene - Male
N**a d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

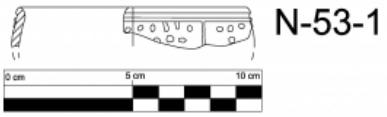

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00069
Inventar ni **b**r.: N-53-1
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafsk**a** **je**dinica: I.3014
N: 45.202842
E: 14.545691

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvan i **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datac ija: 35. - 150.
Opis: Lagano zadebljani i prema van izvijeni rub zdjelice koja se prema trbuhu širi (poluloptasta). S vanjske strane ispod ruba dublji urez, ispod kojeg počinje a la barbottine ukras niza bradavica u najmanje 2 reda, unutar polja definiranih reljefnim okvirom.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/31-34
Tip: 00002
Bilješke: Analogije iz Emone ne odgovara ukrasu

DIMENZIJE

Debljin**a** **s**tjenki: 3 mm
Visin**a** **s**tjenki: 15 mm
Promjer **r**uba: 88 mm

PREMAZ

šifra: 025
Munsell: 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 007
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Ukras niza točkica u najmanje 2 reda, unutar polja definiranih okvirom. Točkice su udaljene oko 3mm jedna od druge, široke su oko 2mm i dosta nepravilne.
Iz **l**iteratu re: Gluščević 1990 - str. t. XXVII/8

FAKTURA

Šifra: 028
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Povremene - Male
N**a** **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

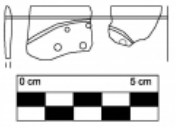

4. (KUTIJA 1 - plivacillin 1)

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00394
Inventarni **br**.: 4. Kut. 1 plivacilli
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafsk**a je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 35. - 150.
Opis: Dva ulomka okomitog i stanjenog ruba zdjelice s ala barbottine ukrasom. Ispod ruba tanka reljefna traka.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/31-34
Tip: 00002

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 2 mm
Visin**a s**tjenki: 19 mm

LITERATURA

Literatu re: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 17 t. 1/31-34 | CHINELLI et al. 2007 - str. fig. 3, 9

PREMAZ

šifra: 015
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 002
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Točkice u stiliziranom grozdu ispod spojenih lukova. Na spoju dvije veće točke.

FAKTURA

Šifra: 106
Munsell **b**oja: 5GY 7/1 - light greenish
Primjese: - - -
Rupice: -
N**a d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

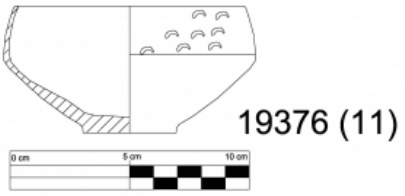

Nalaz **id**: 00404
Inventarni **br**.: 19376 (11)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafsk**a je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Bikonična (1:2) zdjelica s lagano uvijenim gornjim stijenkama i zadebljanim rubom. Barbottine ukras.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00002
Bilješke: RESTAURIRANA. Analogija samo za oblik. Analogija za ukras na drugom obliku.

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 1 mm
Visin**a s**tjenki: 54 mm
Promjer **r**uba: 94 mm
Promjer **d**na: 38 mm

LITERATURA

Literatu re: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/6 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-7

PREMAZ

šifra: 002
Munsell: 10YR 5/1 - gray
Kvaliteta: Loša kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 063
Tip: Barbottine
Motiv: Lunete
Opis: Plitke nepravilno složene i vrlo razmaknute.
Iz **l**iteratu re: Mazzeo Saracino 1977 - str. fig. 54/1186

FAKTURA

Šifra: 002
Munsell **b**oja: 10YR 8/1 - white
Primjese: - - -
Rupice: -
N**a d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

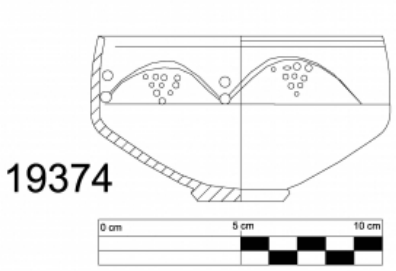

Nalaz **id**: 00407
Inventarni **br**.: 19374
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s lagano uvijenim rubom, naglašenim plitkom urezanom crtom. Dno je naglašeno. Na gornem djelu posude a la barbottine ukras.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/34; Angera tav. 84, 3
Tip: 00002
Bilješke: RESTAURIRANO. Zbog obrade površine pri restauraciji nije moguće iščitati fakturu i premaz. Možda je to posuda: Dautova Ruševljan 1973: 178, t. II, 4.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 57 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 34 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16, t. 1/34 | Angera romana, 1985 - str. tav. 84, 3 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-7

DEKORACIJA

šifra: 002
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Točkice u stiliziranom grozdu ispod spojenih lukova. Na spoju dvije veće točke.

FAKTURA

Šifra: 109
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

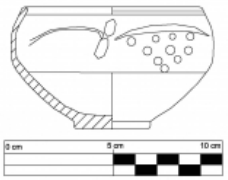

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00408
Inventarni **b**r.: 19424 (14)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Poluloptasta zdjelica s naglašenim dnom. Rub je naglašen plitkim urezom. Na gornjem djelu stijenki a la barbottine ukras.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/33
Tip: 00002
Bilješke: RESTAURIRANO.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 55 mm
Promjer **r**uba: 80 mm
Promjer **d**na: 35 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16, t. 1/33 | KUJUNDŽIĆ, 1982 - str. t. 15/25

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 002
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Točkice u stiliziranom grozdu ispod spojenih lukova. Na spoju dvije veće točke.
Iz **l**iteratura: Voghenza, 1985 - str. tav. XXXII, tomba 48/1

FAKTURA

Šifra: 002
Munsell **b**oja: 10YR 8/1 - white
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

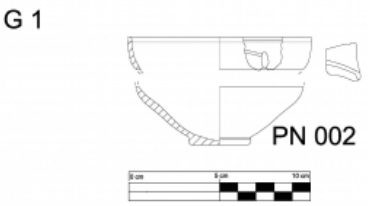

Nalaz **id**: 00412
Inventarni **br**.: PN 002
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: A1, sj 004, g. 1
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s gotovo okomitim rubom kružnog presjeka, naglašenog urezom s vanjske strane. Dno je naglašeno. Na gornjem dijelu posude nalazi se a la barbottine ukaras.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/31-34
Tip: 00002

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 18 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 34 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 17 t. 1/31-34

PREMAZ

šifra: 056
Munsell: 7.5R N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 002
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Točkice u stiliziranom grozdu ispod spojenih lukova. Na spoju dvije veće točke.

FAKTURA

Šifra: 112
Munsell **b**oja: 10Y 5/1 - greenish gray
Primjese: Bijela - Kalcit - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Male
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

G 4

Nalaz **id**: 00414
Inventarni **br**.: PN 018
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: A2/3, sj 014, g. 4
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s uvijenim rubom kružnog presjeka i naglašenim dnom. Na gornjem dijelu posude nalazi se a la barbottine ukras.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/33
Tip: 00002

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 52 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 42 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16, t. 1/33 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-6

PREMAZ

šifra: 057
Munsell: 5Y 6/1 - light gray/gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 002
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Točkice u stiliziranom grozdu ispod spojenih lukova. Na spoju dvije veće točke.

FAKTURA

Šifra: 112
Munsell **b**oja: 10Y 5/1 - greenish gray
Primjese: Bijela - Kalcit - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Male
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

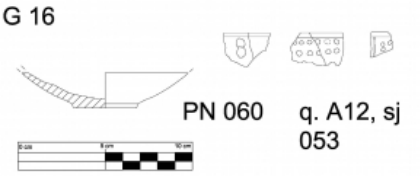

Nalaz **i**d: 00415
Inventarni **b**r.: PN 060
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: A12, sj 053, g. 16
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Zdjelica vjerojatno bikoničnog oblika, s jedva naglašenim dnom, okomitim rubom naglašenim urezom. Odmah ispod ruba a la barbottine ukras.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/31-34
Tip: 00002

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 18 mm
Promjer **d**na: 36 mm

PREMAZ

šifra: 056
Munsell: 7.5R N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 064
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Dvostruki vodoravni niz sitnih točkica, mjestimice prekinut najmanje jednom većom točkom
Iz **l**iteratu re: Lohner-Urban 2009 - str. taf. 4/92, taf. 5/102

FAKTURA

Šifra: 112
Munsell **b**oja: 10Y 5/1 - greenish gray
Primjese: Bijela - Kalcit - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Male
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

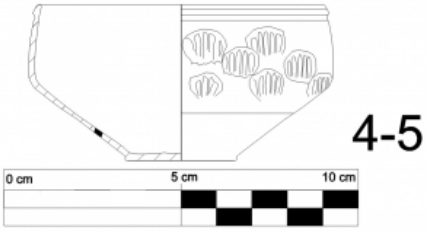

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00455
Inventarni **br**.: 4-5
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s okomitim rubom s vanjskom profilacijom i urezom. Dno je lagano naglašeno. Na stijenkama, od trbuha prema dnu, pristuna je mala rupica.
Analogija: Plesničar Gec 1/28
Tip: 00002

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 44 mm
Promjer **r**uba: 80 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 1/28 | Airoldi 2013 - str. 207, fig. 6.32, fig. 7 | Zanda et al. 1994 - str. t.14/4 | Lohner-Urban 2009 - str. taf. 5/97

PREMAZ

šifra: 062
Munsell: 2.5Y N 2/ - black
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 068
Tip: Barbottine
Motiv: Nazubljene lunete
Opis: Više struko nazubljene lunete različitih dimenzija, postavljene nepravilno i s preklapanjem
Iz **l**iteratura: Airoldi 2013 - str. 207 | Mazzeo Saracino 1977 - str. fig. 50/1195 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t.1/27

FAKTURA

Šifra: 127
Munsell **b**oja: 10YR 6/2 - light brownish
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

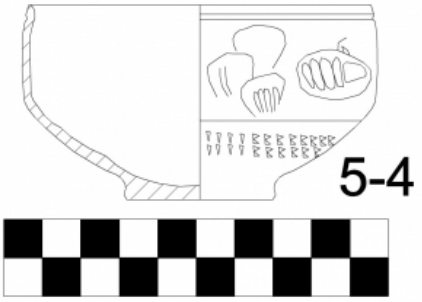

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00470
Inventarni **br**.: 5-4?
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s lagano konkavnim gornjim dijelom, zadebljanim rubom ovalnog prejseka, nagalašenim urezom. Dva reda ukrasa na gornjem i donjem dijelu postude. Naglašeno dno.
Analogija: Schindler Kaudleka 103; Plesničar Gec t. 1/19-27; Maioli 34
Tip: 00002
Bilješke: Iz Adrie (De Min 1986), u unutrašnjosti ima pjeskasti ukras.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 51 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 38 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 1/19-27 | MAIOLI, 1972-1973 - str. 121, n.34 | Dallemulle 1986a - str. 109, n. 14, t. 3:14 | DE MIN et al., 1986 - str. 219, n. 56, t. 5: 56 | Skradin 1998 - str. 16, 20 | Skardona 2001 - str. 65 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 20 | Zanda et al. 1994 - str. t.10/1 | Fuoco, cenere, terra 2010 - str. 69 | Artner 1988/89 - str. 30, Abb. 15/-8 | Lohner-Urban 2009 - str. taf. 3,4/67-69 | Brecciaroli Taborelli 2011 - str. 137-138, fig. 116/10a, 119 | MERCANDO, 1974d - str. 222, tomba 38, fig. 101/b. 102, 266-268, tomba 92, fig. 159/e, 166; 349, 354, tomba 217, fig. 275/a; 382, 386, tomba 304, fig. 305, 310/a | Stokin 1992 - str. fig. 5/2, t.1/2 | Borzić 2010 - str. t. 44/4 | Gluščević 1990 - str. t. XI/28 | Mazzeo Saracino 1977 - str. 120, fig. 50/1194, 1197

PREMAZ

šifra: 016
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray, 2.5YR N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 078
Tip: Utisnuta i apliciran
Opis: Donji dio posude: zarezi utisnuti kotačićem; gornji dio posude: barbottine nazubljene lunete
Iz literatura: Mazzeo Saracino 1977 - str. fig. 51/378 | Roversi 2013 - str. t. 23/20, 23/25 | Biagigo Simona, Butti Ronchetti 1999 - str. fig. 3/4

FAKTURA

Šifra: 134
Munsell **b**oja: 2.5Y N 7/ - light gray
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

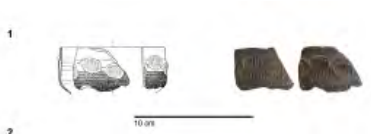

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00510
Inventarni **br**.: PN 137, kat. 23
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet **n**alaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 35. - 150.
Opis: Cilindrična zdjelica sa stanjenim rubom i ukrasom na stijenki.
Analogija: Schindler Kaudelka 103
Tip: 00002

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 35 mm

LITERATURA

Literatura: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 161, kat. 23

PREMAZ

šifra: 062
Munsell: 2.5Y N 2/ - black
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 127
Munsell **b**oja: 10YR 6/2 - light brownish
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

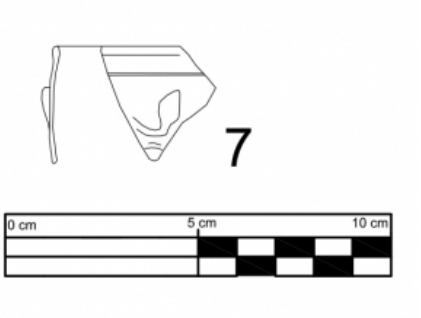

Nalaz **id**: 00525
Inventarni **br**.: PN 510
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 35. - 150.
Opis: Ulomak zadebljanog ruba i stijenke s biljnim a la barbottine ukrasom.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/31-34
Tip: 00002
Bilješke: Fabrikat D?

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 30 mm

LITERATURA

Literatura: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. t. 1, 7 | OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 5, 5

PREMAZ

šifra: 022
Munsell: 2.5Y N 2/ - black
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 159
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00541
Inventarni **br**.: PN 1724
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska **je**dinica: D18 SJ 025
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: 35. - 150.
Opis: Ulomak stijenke s barottine ukrasom biljnog motiva
Analogija: Schindler Kaudelka 123?
Tip: 00002
Bilješke: Ovaj tip na Magdalensberg pripada fabrikatu F koji ima crveni premaz

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 17 mm

LITERATURA

Literatura: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 5,6

DEKORACIJA

šifra: 075
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Pravilni srcoliki listići postavljeni vodoravno (vjerojanto se isprepliću)
Iz **l**iteratura: Dallemulle 1986a - str. tav. 3/13 | Mazzeo Saracino 1977 - str. fig. 51/1208

FAKTURA

Šifra: 150
Munsell **b**oja: 10YR 8/3 - very pole brown
Primjese: - - -
Rupice: -
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

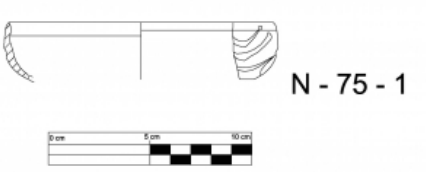

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00555
Inventarni **b**r.: N - 75 - 1
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I 3002
N: 45.202842
E: 14.545691

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 35. - 150.
Opis: Ulomak ruba poluloptaste zdjelice s a la barbottine ukrasom.
Tip: 00002
Bilješke: Slično ukarasu iz radionice via Platina (Cremona). Ukas sličan, no ne isti, iz padovanskih nekropola.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 28 mm
Promjer **r**uba: 130 mm

LITERATURA

Literatu re: Roversi 2013 - str. 143-144, tav. 25/26

DEKORACIJA

šifra: 080
Tip: Barbottine
Motiv: Geometrijsko/stilizirani
Opis: Nepravilni elementi u obliku slova U složeni jedan iznad drugog u okomite redove
Iz **l**iteratu re: ROSSI 2011 - str. t. 13/9 | Roversi 2013 - str. tav. 23/36

FAKTURA

Šifra: 141
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

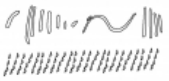

619 ukras
091
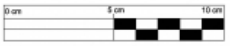
OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00619
Inventarni **br**.: 52
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 35. - 150.
Opis: Zdjelica cilindričnoga tijela čije se stijenke zakošeno spuštaju prema nalašenomu dnu. Barbottine i utisnuti ukras.
Analogija: De Micheli Schulthess C16.2/Mo 93
Tip: 00002
Bilješke: Ticino: iz nekropole Mghegno (dat. 20-70)

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 40 mm
Promjer **r**uba: 75 mm

LITERATURA

Literatura: De Micheli Schulthess 2001 - str. 211, 534, 642 | Angera romana, 1985 - str. t. 64: 16, t. 82: 11

DEKORACIJA

šifra: 091
Tip: Utisnuta i apliciran
Opis: Gornji dio posude - barbottine stilizirani pupoljak/grozd. Donji dio posude trokutići utisnuti kotačićem.
Iz **l**iteratura: De Micheli Schulthess 2001 - str. C16.2 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t.20/102m | Angera romana, 1985 - str. t. 64/16, t. 82/11

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

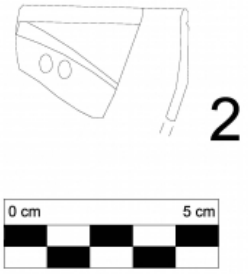

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00626
Inventarni **br**.: T. 2/2
Lokalizacija: Institut za arheologiju, IARH
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum Vila, Objekt
N: 45.202842
E: 14.545691

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 35. - 150.
Opis: Ulomak lagano zadebljanog u vodoravnim urezom naglašenog ruba i ukrašene stijenke
Analogija: Schindler Kaudelka 103, Ricci 2/231, 2/402, 2/403 s a la barbottine
Tip: 00002

LITERATURA

Literatura: PAVIŠIĆ 1983 - str. 44, T. 2/2

DEKORACIJA

šifra: 002
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Točkice u stiliziranom grozdu ispod spojenih lukova. Na spoju dvije veće točke.

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

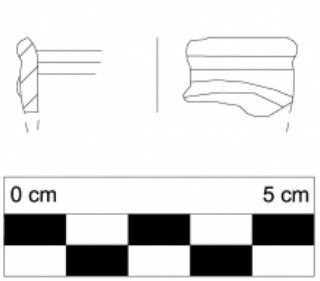

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00629
Inventarni **br**.: N08-A5-30
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
N: 45.202842
E: 14.545691

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 35. - 150.
Opis: Lagano izvijeni i zadebljani rub naglašen vodoravnim urezom. Ispod ruba vidljiv je ukras.
Analogija: Schindler Kaudelka 103, Ricci 2/231, 2/402, 2/403 s a la barbottine
Tip: 00002

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 12 mm

DEKORACIJA

šifra: 095
Tip: Barbottine
Motiv: Geometrijsko/stilizirani
Opis: Element(i) oblikovani kao okrenuto slovo U.
Iz **l**iteratu re: Mazzeo Saracino 1977 - str. fig. 51/1201-1203

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00003
Inventarni **br**.: 3
Lokalizacija: JANAF,
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 4
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonička zdjelica ravnog i neistaknutog ruba. Trbuh se naglo sužava prema dnu koje je ravno, a noga je prstenasta. Na površini je mjestimice vidljiv premaz za nijansu tamniji od boje keramike.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Bilješke: Adria (De Min), grublja struktura, a prema dnu "glanztonfilm". U Portorecanti u inhumacijskom grobu

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 47 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 36 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/6 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-7 | DE MIN, 1986 - str. 218, n. 54, t. 5: 54 | BIONDANI, 2005b - str. fig. 137/8 | MARTIN, 1995 - str. 185-186 | MATIJAŠIĆ, 1991 - str. t. 40, grob 138/1 i dr. | Poetovio - zahodna grobišča I, 1999 - str. 104-105 | MAIOLI, 1972-1973 - str. 112, 114, fig. 46 | ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. t. 71/746 | Sub Ascia, 1987 - str. 95, tomba 55/D | MERCANDO, 1974d - str. 332, 336, tomba 185, fig. 253/a | KNEZ, 1992 - str. t. 79/1 | Gluščević 1990 - str. t. XVII/11 | La via delle anime 2010 - str. 91-92, 94, 136, tomba 7, Tav. X/1, tomba 8, tav. XI/1 | Mors Inmatura 2006 - str. 96-97, t. 13/26

FAKTURA

Šifra: 003
Munsell **b**oja: 7.5YR N 7/ - light gray
Primjese: Sjajna - Tinjac - Povremene - Srednje | Siva - - Povremene - Srednje | Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Povremene - Male | Povremene - Srednje
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

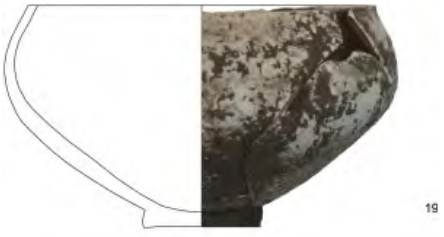

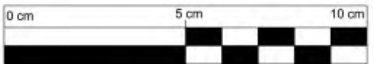

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00007
Inventarni **br**.: 19
Lokalizacija: JANAF,
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 3
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična, skoro loptasta, zdjelica ravnog i neistaknutog ruba. Trbuh se naglo sužava prema dnu koje je ravno a noga je prstenasta. Na površini je mjestimice vidljiv premaz za nijansu tamniji od boje keramike.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/9
Tip: 00003

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 61 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 33 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 14-15, t. 1/9

PREMAZ

šifra: 002
Munsell: 10YR 5/1 - gray
Kvaliteta: Loša kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 003
Munsell **b**oja: 7.5YR N 7/ - light gray
Primjese: Sjajna - Tinjac - Povremene - Srednje | Siva - - Povremene - Srednje | Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Povremene - Male | Povremene - Srednje
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

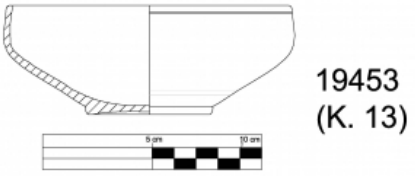

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00382
Inventarni **br**.: 19453
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica, 1/3 okomite, sasvim lagano uvijene stijenke, 2/3 zakošene stijenke. Na donjem dijelu vidljiva 2 koncentrična plitka ureza, rub naglašen urezom.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6, 8
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 49 mm
Promjer **r**uba: 128 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 14-15, t. 1/6, 8 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-7

PREMAZ

šifra: 030
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 105
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00384
Inventarni **br**.: 19379 (8)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Poluloptasta zdjelica s lagano stanjenim rubom i dno s naglašenom punom nožicom. Predmet je nepravilne izrade i ne leži dobro na nozi, čije je dno lagano konveksno. Eventualni premaz ili pjeskasti ukras nemoguće je definirati zbog prisustva skrame i moguće tretiranosti površine nekim bojilom.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/9
Tip: 00003

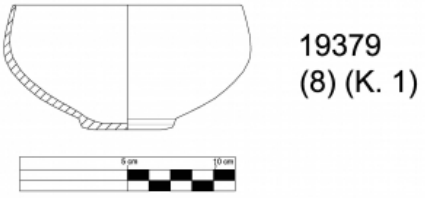

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 58 mm
Promjer **r**uba: 105 mm
Promjer **d**na: 44 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 14-15, t. 1/9 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-6

FAKTURA

Šifra: 161
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

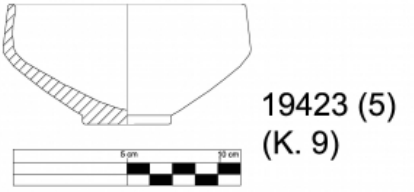

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00387
Inventarni **br**.: 19423 (5)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafsk**a je**dinica: B
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s naglim prelazom s okomitog, lagano uvijenog, gornjeg djela na zakošeni donji (1:2). Ravno dno s istaknutom nožicom, rub kružnog presjeka.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003
Bilješke: Iako ne sasvim isti, ovaj je oblik najbliži. Slični su i neki oblici s barbottine dekoracijom (npr. P-G 31-33)

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 3 mm
Visin**a s**tjenki: 53 mm
Promjer **r**uba: 130 mm
Promjer **d**na: 68 mm

LITERATURA

Literatu re: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/6 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-7

FAKTURA

Šifra: 003
Munsell **b**oja: 7.5YR N 7/ - light gray
Primjese: Sjajna - Tinjac - Povremene - Srednje | Siva - - Povremene - Srednje | Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Povremene - Male | Povremene - Srednje
N**a d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

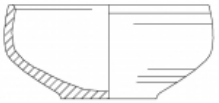

19375 (8 ili 7) (K. 1)

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00389
Inventarni **b**r.: 19375 (7)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica, 1/3 okomite, sasvim lagano uvijene stijenke, 2/3 zakošene stijenke. Rub naglašen urezom. Dno ravno s naglešenom nožicom. Na donjem djelu posude više koncentričnih ureza (rad na kolu?)
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6, 8
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 4 mm
Visina **s**tjenki: 48 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 48 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 14-15, t. 1/6, 8 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-7

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 048
Munsell **b**oja: 5Y 7/1 - light gray
Primjese: Crna - - Povremene - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

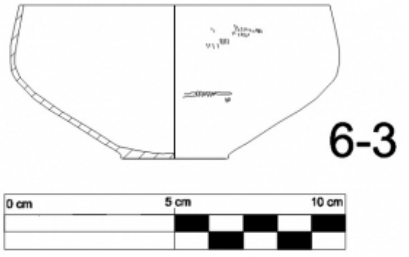

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00443
Inventarni **br**.: 6-3
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s lagano istaknutim dnom i okomitim, prema unutra nagnutim rubom. Nepravilne izrade, premaz voskom pri konzervaciji. Nas površini je prisutan vrlo plitki zarezasti ukras? /tragovi izrade?
Analogija: Plesničar Gec t. 1/4-8
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 45 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 1/4-8

FAKTURA

Šifra: 003
Munsell **b**oja: 7.5YR N 7/ - light gray
Primjese: Sjajna - Tinjac - Povremene - Srednje | Siva - - Povremene - Srednje | Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Povremene - Male | Povremene - Srednje
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

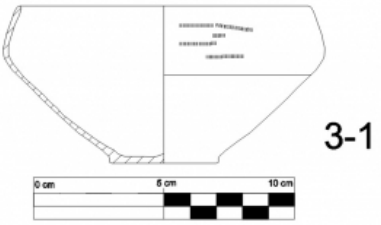

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00447
Inventarni **b**r.: 3-1
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonička zdjelica neistaknutog ruba, nagnutog prema unutra. Naglašeno i istaknuto dno. Na površini vidljive sitne utisnute crtice (ukras? tragovi izrade?)
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 60 mm
Promjer **r**uba: 110 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. str. 13-14, t. 1/6

PREMAZ

šifra: 061
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray, 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 105
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

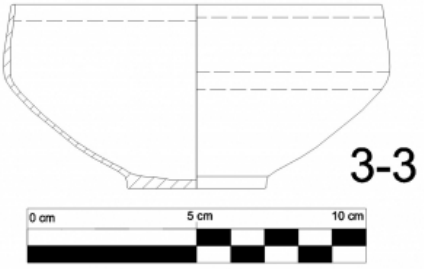

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00449
Inventarni **br**.: 3-3
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonička zdjelica neistaknutog ruba, nagnutog prema unutra. Naglašeno i istaknuto dno. Na površini vidljive vodoravne tanke urezane linije, vjerojatno posljedica oblikovanja/zaglađivanja.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 54 mm
Promjer **r**uba: 110 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/6

PREMAZ

šifra: 061
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray, 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 105
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

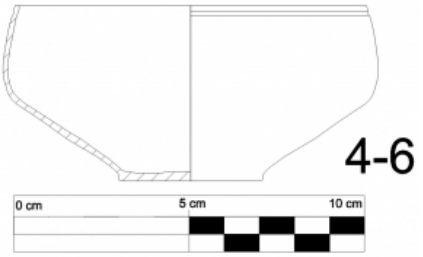

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00456
Inventarni **br**.: 4-6
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica lagano zadebljanog ruba ispod kojeg se nalazi jedva primjetno vodoravni urez. Dno je ravno, lagano istaknuto.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 50 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 13-14, 1/6

PREMAZ

šifra: 062
Munsell: 2.5Y N 2/ - black
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 127
Munsell **b**oja: 10YR 6/2 - light brownish
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00457
Inventar ni **b**r.: 4-7
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafsk**a** **j**edinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvan i **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s lagano istaknutim dnom i okomitim, prema unutra nagnutim rubom. Na površini je prisutan vrlo plitki zarezasti ukras? /tragovi izrade?
Analogija: Plesničar Gec t. 1/4-8
Tip: 00003
Bilješke: Gotovo identična nal. br. 443

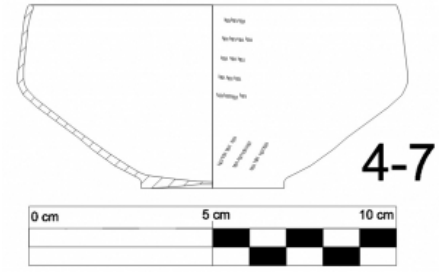

DIMENZIJE

Debljin**a** **s**tjenki: 2 mm
Visin**a** **s**tjenki: 50 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 35 mm

LITERATURA

Literatu re: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/4-8

PREMAZ

šifra: 061
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray, 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 003
Munsell **b**oja: 7.5YR N 7/ - light gray
Primjese: Sjajna - Tinjac - Povremene - Srednje | Siva - - Povremene - Srednje | Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Povremene - Male | Povremene - Srednje
N**a** **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

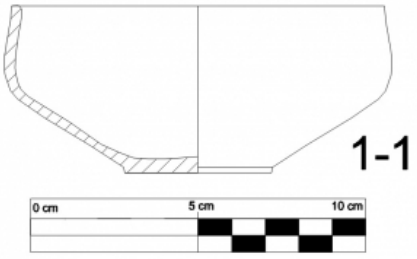

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00460
Inventarni **br**.: 1-1
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1881
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonička zdjelica ravnog i neistaknutog ruba. Trbuh se naglo sužava prema dnu ravnom i lagano istaknuto dnu. Na površini je mjestimice vidljiv premaz za nijansu tamniji od boje keramike.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 55 mm
Promjer **r**uba: 110 mm
Promjer **d**na: 46 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/6

PREMAZ

šifra: 017
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 125
Munsell **b**oja: 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka

Podaci o nalazu

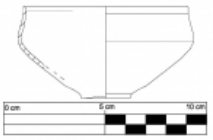

AZO 919

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00475
Inventar ni **b**r.: AZO 919
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafsk**a** **j**edinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s uvijenim gornjim stijenkama i stanjenim te izvijenim rubom. Dno naglašeno plitkom nožicom. Na unutarnjoj stijenci vidljiv ostatk rastopljenog metalnog predmeta (željezo?).
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003
Bilješke: Varijanta s drukčijom gornjom stijenkom

DIMENZIJE

Debljin**a** **s**tjenki: 1 mm
Visin**a** **s**tjenki: 45 mm
Promjer **r**uba: 81 mm
Promjer **d**na: 24 mm
Promjer **max:** 86 mm

LITERATURA

Literatu re: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/6

PREMAZ

šifra: 016
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray, 2.5YR N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 105
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: - - -
Rupice: -
N**a** **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

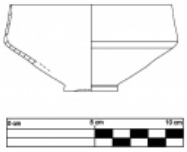

AZO 686/252

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00476
Inventarni **b**r.: Azo 686/252
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikončna zdjelica sa zadebljanjem na prijelazu s okomite stijenke prema dnu. Rub je lagano uvijen i stanjen. Dno je prošireno i istaknuto plitkom nožicom.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003
Bilješke: Varijanta

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 48 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 30 mm
Promjer **max:** 98 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/6

FAKTURA

Šifra: 136
Munsell **b**oja: 10YR 5/1 - gray
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Crna - - Česte - Male | Crna - - Povremene - Velike
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba

Podaci o nalazu

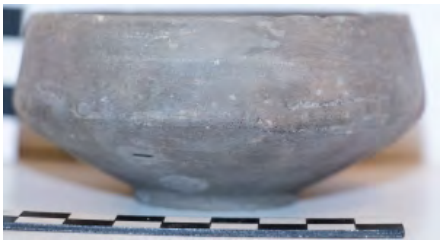

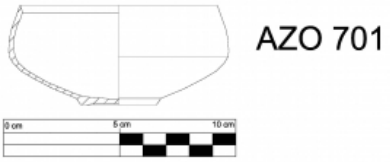

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00481
Inventarni **br**.: AZO 701
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s uvijenim, zadebljanim i pri vrhu stanjenim rubom. Dno je istaknuto plitkom nogicom.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 42 mm
Promjer **r**uba: 84 mm
Promjer **d**na: 34 mm
Promjer **max:** 94 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/6

PREMAZ

šifra: 025
Munsell: 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 137
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba

Podaci o nalazu

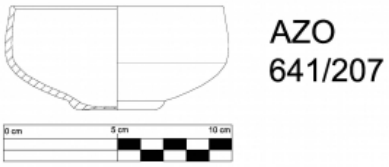

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00483
Inventarni **br**.: AZO 641/207
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s uvijenim i lagano zadebljanim rubom. Dno je naglašeno.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 45 mm
Promjer **r**uba: 93 mm
Promjer **d**na: 40 mm
Promjer **max:** 97 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/6

FAKTURA

Šifra: 136
Munsell **b**oja: 10YR 5/1 - gray
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Crna - - Česte - Male | Crna - - Povremene - Velike
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00492
Inventarni **br**.: Košljun 19
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Stari fond - Šinigoj
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Prema VDR: Bikonična, duboka zdjela, izrađena od dobro pročišćene zemlje i premazana tamnim, skoro crnim premazom. Tankih i zvonkih stijenki koje imitiraju metalno posuđe. Mala prstenasta noga.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/6
Tip: 00003
Bilješke: Iz kataloga zbirke Košljun, obradila V. Dautova Ruševljan

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 65 mm
Promjer **r**uba: 10 mm
Promjer **d**na: 35 mm

PREMAZ

šifra: 061
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray, 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 105
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

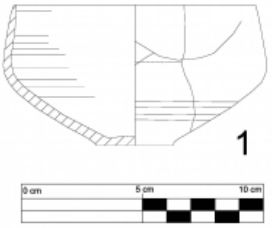

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00622
Inventarni **br**.: T. 1/1
Lokalizacija: Institut za arheologiju, IARH
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum Vila, Objekt
N: 45.202842
E: 14.545691

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica sa stanjenim rubom i istaknutim dnom
Analogija: Ricci 2/231 bez ukrasa
Tip: 00003

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 56 mm
Promjer **r**uba: 103 mm

LITERATURA

Literatura: PAVIŠIĆ 1983 - str. 43, t. 1/1

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

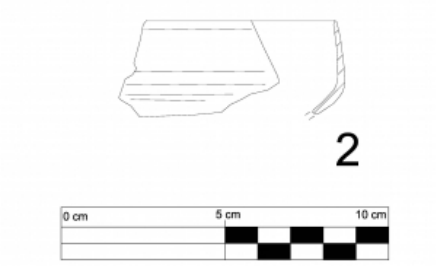

Nalaz **id**: 00623
Inventarni **br**.: t. 1/2
Lokalizacija: Institut za arheologiju, IARH
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum Vila, Objekt
N: 45.202842
E: 14.545691

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: 50. - 150.
Opis: Stanjeni rub bikonične zdjelice.
Analogija: Ricci 2/231 bez ukrasa
Tip: 00003

LITERATURA

Literatura: PAVIŠIĆ 1983 - str. 43, t. 1/2

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00630
Inventarni **br**.: N08-A5-29
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
N: 45.202916
E: 14.545745

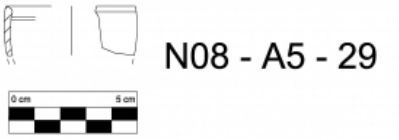

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: 50. - 150.
Opis: Ulomak prema unutra zadebljanog ruba
Analogija: Ricci 2/231 bez ukrasa
Tip: 00003

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 19 mm

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00006
Inventarni **b**r.: 23
Lokalizacija: JANAF,
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 5
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s ravnim dnom i prstenastom nogom. Na najširem djelu trbuha teče barbotinne ukras s vodoravno postavljenim valovnicama/grančicama?
Analogija: Plesničar Gec t. 1/70
Bilješke: Voghenza: oblik sličan, najviše n. 458, a ukras kao n. 468. Voghentza - identičan oblik, i vrlosličan barbottine ukras.

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 72 mm
Promjer **d**na: 34 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 20, T 1, 70 | GIOVANNINI et al. 1997 - str. 129-130, T. 14, t. 1 | BERTI, 1985 - str. 87-88, tomba 7, t. XVII: 1, fig. 183; 159, tomba 59, t. XXXVI: 1, fig. 113.

PREMAZ

šifra: 005
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 003
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Valovite vitice sa zadebljanjima na krajevima (listići, cvjetovi?)
Iz **l**iteratura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. T1, 70 | ARTHUR, 1998 - str. 22 | ANDREWS, 1982 - str. 55

FAKTURA

Šifra: 007
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - - Velike
Rupice: Povremene - Male
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

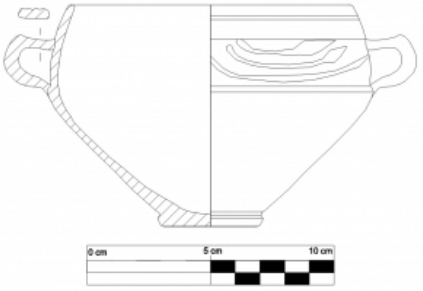

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00469
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1881
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikončna zdjelica većih dimenzija, s ravnim uvijenim rubom, dvije rebraste ručkice i istaknutim dnom. Profilirana traka ukrašena barbottine ukrasom nalazi se u ravnini s ručkicama.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/70
Tip: 00006
Bilješke: oblik sličan u Voghenzi, ali s ukrasom dek. 002. U Voghenzi se nalazi u grobu s tegulom s pečatom TI. PANSIANA (tpq). Mercando datira malo nakon pol. 1. st.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 4 mm
Visina **s**tjenki: 90 mm
Promjer **r**uba: 60 mm
Promjer **d**na: 38 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 13-14, t. 1/70 | PLESNIČAR-GEC 1972 - str. XXVI, 106/12; CLXI, 703/18 | BERTI, 1985 - str. 142, tomba 48, t. XXXII:1 | Voghenza, 1985 - str. 87-88, tav. XVII, tomba 7/1 | MERCANDO, 1974d - str. 228-229, tomba 44, fig. 109, 110

PREMAZ

šifra: 034
Munsell: 10R 4/6 - red
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 081
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Ukrasna traka s grupama od po tri izdužena lista s valovitim peteljkama
Iz **l**iterature: MERCANDO, 1974d - str. fig. 109, 110

FAKTURA

Šifra: 125
Munsell **b**oja: 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00177
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Jadranovo, Lokvišće, Objekt
Stratigrafsk**a je**dinica: II.1994
N: 45.219945
E: 14.611405

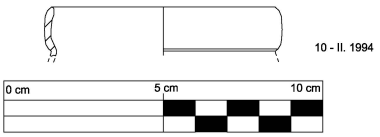

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvan**i di**o: Rub
Datac**i**ja: -75-25 pr. K.
Opis: Okomiti, lagano konkavni rub, koji se pri dnu sužava a stijenke se dalje ponovno šire. Vjerojatno jajolika čaša.
Analogija: Schindler Kaudelka 26/133, Marabini 4, Mayet 3
Bilješke: fabrikat A

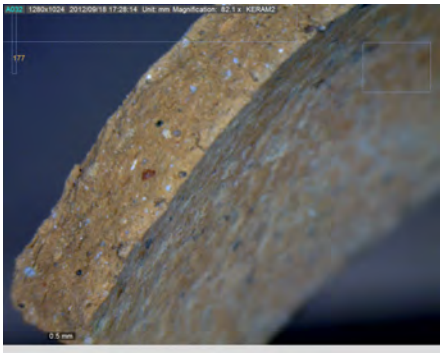

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 1 mm
Visin**a s**tjenki: 16 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatu**r**e: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 58, t. 6/26a, t.32, | SCHINDLER-KAUDELKA 2012 - str. 327-328, fig. 9/9 | Airoldi 2013 - str. 201, fig. 3.2 | Conubia gentium, 1999 - str. 60, tomba 3/2, 174, tomba 119/9, 233, tomba 207/4

FAKTURA

Šifra: 049
Munsell **b**oja: 10YR 4/1 - dark gray | 2.5YR 4/4 - reddish brown
Primjese: Crna - - Česte - Velike | Bijela - - Povremene - Velike
Rupice: Povremene - Srednje
N**a d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00351
Inventarni **b**r.: 162
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ016/017
N: 45.027547
E: 14.576733

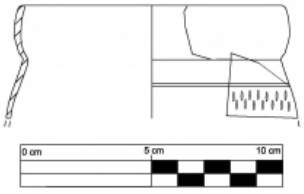

162

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -75-25 pr. K.
Opis: Dva ul. čaše s visokim konkavnim rubom i jajolikim tijelom. Na stijenkama dva vodoravna ureza i utisnuti ukras.
Analogija: Schindler Kaudelka 1d, 7a, 26a
Tip: 00177
Bilješke: niti jedan od S-K oblika nema ukras. Možda mu pripada dno pp 163

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 43 mm
Promjer **r**uba: 100 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 37-39, 46, 58-59

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 021
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Pravilni trokutići u dva razmaknuta reda.

FAKTURA

Šifra: 058
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

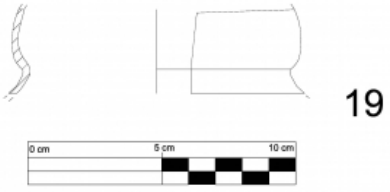

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00432
Inventarni **br**.: 27_1_19
Lokalizacija: Gradski Muzej Senj, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Senj, Vitezovićeva ulica, Naselje
Stratigrafska **je**dinica: 1995
N: 44.991504
E: 14.903038

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -75. - -25.
Opis: Konkavni visoki rub, nedostaje mu završetak. Pri dnu se sužava i prelazi u stijenku koja se nanovo širi.
Analogija: Schindler Kaudelka 26a
Tip: 00177

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 31 mm
Promjer **r**uba: 50 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 37-39, 46, 58-59, t. 1, 3, 6

FAKTURA

Šifra: 058
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00213
Inventarni **br**.: 20
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

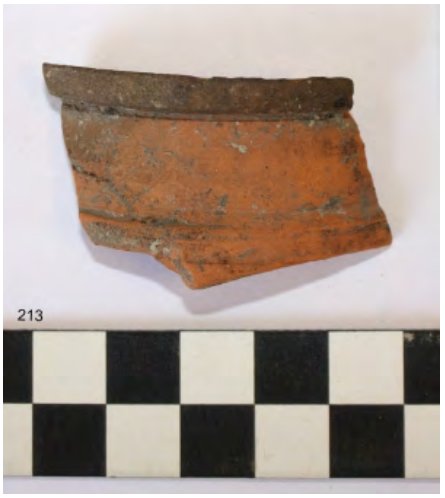

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: 25-10 pr. K.
Opis: Izvijeni, gotovo vodoravni stanjeni i s gornje strane konkavni rub, s unutarnje strane na prijelazu prema stijenki zadebljan. Stijenke su dosta okomite, šire se prema dnu i profilirane su s dvije reljefne crte.
Analogija: Schindler Kaudelka 14
Bilješke: Morfološki sličan i sa Schindler-Kaudelka 13

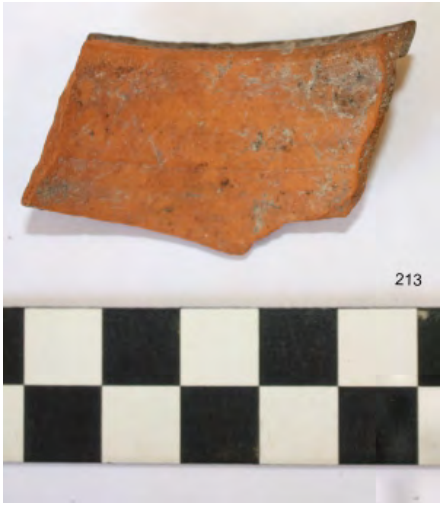

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 27 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 52-53, t. 4/18a

FAKTURA

Šifra: 068
Munsell **b**oja: 5YR 5/8 - yellowish red | 5YR 5/6 - yellowish red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: Česte - Male
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

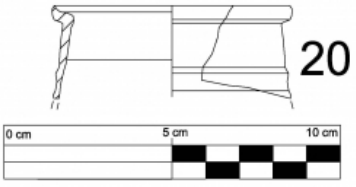

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00214
Inventarni **br**.: 21
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

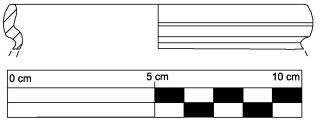

21

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **di**o: Rub
Datacija: -25-10
Opis: Uvijeni, konkavni rub, na prijelazu prema stijenkama duboki i široki utor.
Analogija: Schindler Kaudelka 19c

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 15 mm
Promjer **r**uba: 100 mm

LITERATURA

Literatu re: SAGADIN, 2003 - str. t. 3/17-18 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 4/19

PREMAZ

šifra: 047
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 069
Munsell **b**oja: 5YR 5/3 - reddish brown
Primjese: - - - | Bijela - - Povremene - Male
Rupice: Česte - Male | Česte - Srednje
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00242
Inventarni **br**.: 53
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: 016/017
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **di**o: Rub
Datacija: 25-10 pr. K.
Opis: Konkavni uvijeni rub, stanjen na vrhu, stijenke se naglo šire prema trbuhu posude.
Analogija: Schindler Kaudelka 19c
Tip: 00214

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 24 mm
Promjer **r**uba: 80 mm

LITERATURA

Literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 4

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 076
Munsell **b**oja: 7.5YR 5/6 - strong brown | 7.5YR 5/4 - brown
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

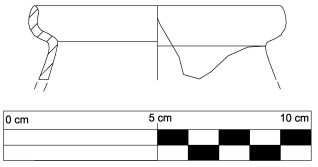

53

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00198
Inventarni **br**.: 5
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -50 - -20
Opis: Ulomak stijenke ukrašene izduženim okomitim klinastim prutićima (trnje, iglice)
Analogija: Schindler Kaudelka 1-2
Tip: 00215
Bilješke: Fabrikat A

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 34 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 37-39, t.1-2 | RICCI 1985 - str. 328, t. CVII, 5 | ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. 191, t. 94/1177

PREMAZ

šifra: 047
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 028
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Okomiti izduženi klinasti prutići nepravilno raspoređeni
Iz **l**iteratura: RICCI 1985 - str. 328, t. CVII, 5

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Oštri

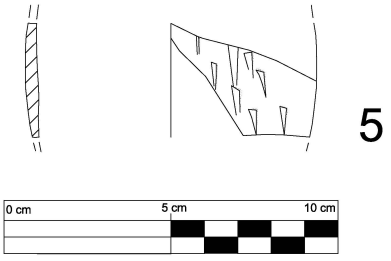

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00215
Inventarni **br**.: 22
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

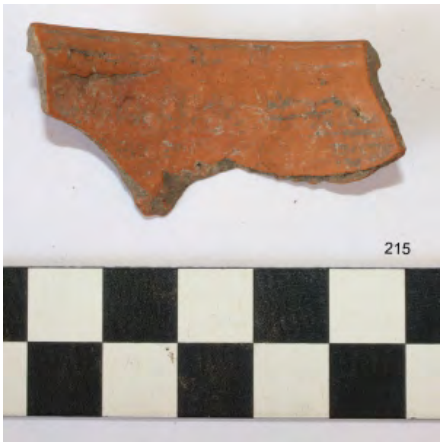

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -50 - -20
Opis: Lagano izvijeni, s vanjske strane zaobljeni, niski rub. Stijenke se lagano zaobljuju, i malo ispod ruba nazire se ukras s klinastim prutićima.
Analogija: Schindler Kaudelka 1f
Bilješke: Fabrikat A

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 24 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 37-39, t. 1, 1f | TASSINARI, 1998 - str. 45, XXI, nn, 10-13 | MARABINI MOEVS, 1973 - str. Form VI/VII

DEKORACIJA

šifra: 028
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Okomiti izduženi klinasti prutići nepravilno raspoređeni

FAKTURA

Šifra: 070
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Povremene - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

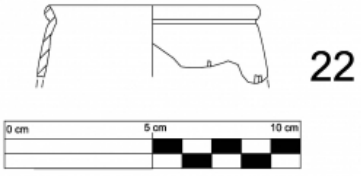

Podaci o nalazu

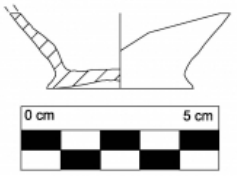

68

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00256
Inventarni **b**r.: 68
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -50 - -20
Opis: Dno na punoj nožici, stijenke se naglo šire prema trbuhu posude.
Analogija: Schindler Kaudelka 1g-i, 20d, f
Tip: 00215

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 19 mm
Promjer **d**na: 37 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 1, 5 | Stobi, 1992 - str. 36, pl.19/147, 151,

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 082
Munsell **b**oja: 2.5YR 6/8 - light red | 2.5YR 4/6 - red | 2.5YR 4/4 - reddish brown
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00216
Inventarni **br**.: 23
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

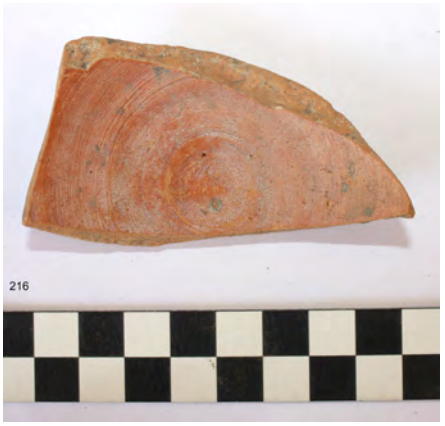

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno-ukrašena stijenka
Datacija: 15. - 25.
Opis: Ravno, tek lagano konkavno dno, a stijenke se naglo šire prema trbuhu posude. Pijeskasti ukras s otiskom nanašanja i metalik premaz - oker.
Analogija: Schindler Kaudelka 115

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 17 mm
Promjer **d**na: 25 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 116-120 | Burnum I, 1979 - str. t. 5/5 | TOPIĆ, 2003 - str. 216, tav. 12/112-114 | Borzić 2010 - str. 258-259, t. 36/3 | ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. t. 65/655, t. 76/811, t. 78/848, 853, t. 80/883, t. 83/945, 948, t. 84/957, 974, t. 85/977, t. 85/990, 1004, t. 86/1009, | Brassous 2001 - str. 187, n. 46-50, fig. 5

PREMAZ

šifra: 045
Munsell: 5YR 6/6 - reddish yellow, 5YR 6/4 - light reddish brown
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 033
Tip: Pjeskarena
Motiv: Metlicom
Opis: Metalik odsjaj. (Fabrikat F)
Iz literature: Lohner-Urban 2009 - str. taf. 7/148-155, 160, taf. 8/176, 179, 183 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 33-34, 116-120

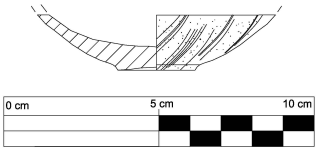

23

FAKTURA

Šifra: 071
Munsell **b**oja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Crvenkasta - - Povremene - Velike | Crna - - Povremene - Velike
Rupice: Povremene - Male
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00217
Inventarni **br**.: 24
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 25.
Opis: Zdjelica ravnog, sasvim lagano konkavnog dna, i nagalašenim prijalozom prema okomitim stijenkama u gornjem dijelu. Ravni, s unutarnje strane lagano stanjeni rub, naglašen izvana reljefnom prugom. Pijeskasti ukras i metalik premaz s obje strane. Polovično sačuvana.
Analogija: Schindler Kaudelka 115
Tip: 00216
Bilješke: Staviti kao pod-tipove ali svakako grupirati

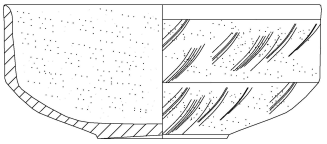

24

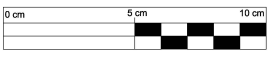

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 51 mm
Promjer **r**uba: 120 mm

LITERATURA

Literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 116-120, t. 22-23 | SCAVI DI AQUILEIA I-2, 1994 - str. 116, CPS 12, 14 | Poetovio - zahodna grobišća I, 1999 - str. 112, Fig. 98/106:9 | Barone 1999 - str. fig. 363 | ZUCCOLO, 1983 - str. 33-34, n. 7, fig. 19 | Conubia gentium, 1999 - str. 234, tomba 208/6

PREMAZ

šifra: 046
Munsell: 2.5YR 6/6 - light red, 2.5YR 6/4 - light reddish brown
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 034
Tip: Pjeskarena
Motiv: Obostrano
Opis: Vidljivi potezi nanašanja. (Fabrikat F)
Iz literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 33-34, 116-120

FAKTURA

Šifra: 072
Munsell **b**oja: 5YR 7/8 - reddish yellow
Primjese: Crna - - Povremene - Srednje
Rupice: Rijetke - Velike
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00440
Inventarni **br**.: 5-8
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

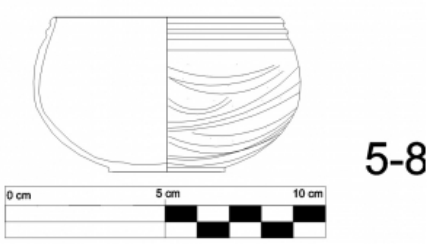

5-8

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 25.
Opis: Poluloptasta zdjelica okomitim, prema unutra zakošenim rubom, s vanjske strane naglašenim dvijema kanelurama. Vanjska je površina pjeskarena.
Analogija: Schindler Kaudelka 115k, l, x
Tip: 00216
Bilješke: Fabrikat F

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 48 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 35 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 116-120, t. 22-23

PREMAZ

šifra: 046
Munsell: 2.5YR 6/6 - light red, 2.5YR 6/4 - light reddish brown
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 033
Tip: Pjeskarena
Motiv: Metlicom
Opis: Metalik odsjaj. (Fabrikat F)

FAKTURA

Šifra: 121
Munsell **b**oja: 5YR 8/4 - pink
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

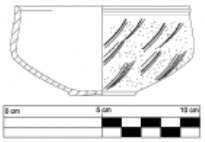

AZO 643/289

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00478
Inventarni **br**.: AZO 643/289
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 25.
Opis: Bikonična zdjelica s izvijenim i zadebljanim rubom, odvojenim od tijela dvijema nepravilnim profilacijama. Površina posude vrlo je loše sačuvana.
Analogija: Schindler Kaudelka 115
Tip: 00216

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 45 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 35 mm
Promjer **max:** 93 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 116-120, t. 22-23

PREMAZ

šifra: 046
Munsell: 2.5YR 6/6 - light red, 2.5YR 6/4 - light reddish brown
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 034
Tip: Pjeskarena
Motiv: Obostrano
Opis: Vidljivi potezi nanašanja. (Fabrikat F)

FAKTURA

Šifra: 072
Munsell **b**oja: 5YR 7/8 - reddish yellow
Primjese: Crna - - Povremene - Srednje
Rupice: Rijetke - Velike
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00237
Inventarni **br**.: 46
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -50 . - +15.
Opis: Ravno dno poluloptastezdjelice.
Analogija: Schindler Kaudelka 28?

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 27 mm
Promjer **d**na: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 7 | DE MICHELI, 1997 - str. t. 1, 3 | TASSINARI, 1998 - str. 49, t. XII/1 | MARTIN, 1995 - str. 180-182 | KNEZ, 1992 - str. t. 9/11, 15/4 | SAGADIN, 2003 - str. t. 4/9 | Montironi 2014 - str. 335 | ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. t. 95/663 | Gaspari 2012 - str. t. 7/60

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 074
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/6 - red
Primjese: - - -
Rupice: Česte - Male | Povremene - Srednje | Povremene - Velike
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

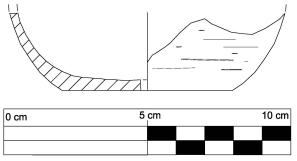

46

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00243
Inventarni **br**.: 54
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: 016/017
N: 45.027547
E: 14.576733

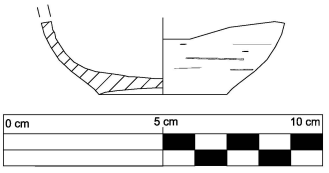

54

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -50 . - +15.
Opis: Tek naglašeno, gotovo ravno dno poluloptaste zdijelice
Analogija: Schindler Kaudelka 28?
Tip: 00237

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 24 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 7

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 077
Munsell **b**oja: 7.5YR 5/4 - brown
Primjese: Siva - - Česte - Male | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

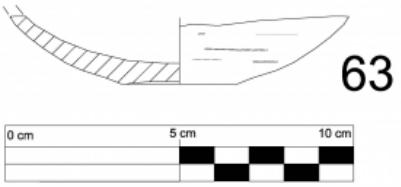

Nalaz **id**: 00251
Inventarni **br**.: 63
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: 017
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -50 . - +15.
Opis: Tek naglašeno, gotovo ravno dno poluloptaste zdijelice
Analogija: Schindler Kaudelka 28?
Tip: 00237
Bilješke: U fakturu dodati: rijetke vel. bijele, smeđe, povremene crvene, česte male crne

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 4 mm
Visina **s**tjenki: 19 mm
Promjer **d**na: 33 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 7

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 077
Munsell **b**oja: 7.5YR 5/4 - brown
Primjese: Siva - - Česte - Male | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00252
Inventarni **b**r.: 64
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: 017
N: 45.027547
E: 14.576733

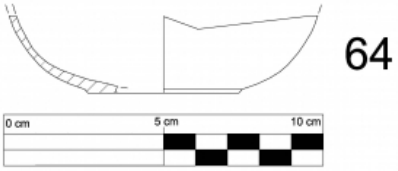

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -50 . - +15.
Opis: Lagano naglašeno i izdvojeno ravno dno poluloptaste zdijelice
Analogija: Schindler Kaudelka 28?
Tip: 00237
Bilješke: slično

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 24 mm
Promjer **d**na: 50 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 7

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 081
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/4 - reddish brown
Primjese: Svjetlosmeđa - - Povremene - Srednje | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00302
Inventarni **b**r.: 113
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

113

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Stijenka
Datacija: -50 . - +15.
Opis: Ulomak konkavne stijenke zdijelice
Tip: 00237

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 21 mm

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 074
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/6 - red
Primjese: - - -
Rupice: Česte - Male | Povremene - Srednje | Povremene - Velike
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

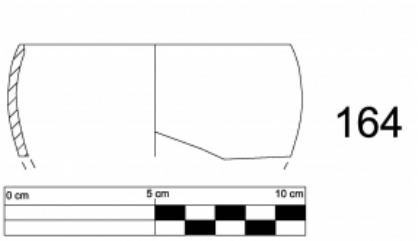

Nalaz **id**: 00353
Inventarni **br**.: 164
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ016/017
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -50 . - +15.
Opis: Ulomak konkavne stijenke poluloptaste zdjelice
Analogija: Schindler Kaudelka 28c?
Tip: 00237

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 37 mm
Promjer **r**uba: 90 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 61-64, t. 7

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 081
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/4 - reddish brown
Primjese: Svjetlosmeđa - - Povremene - Srednje | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00238
Inventarni **br**.: 47
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 15. - 50.
Opis: Lagano izvijeni rub, ispod kojeg se nalazi tanka reljefna trakica, 1cm ispod koje počinje traka s utisnutim crticama omeđena tankim reljefnim trakicama.
Analogija: Schindler Kaudelka 84-97

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 30 mm
Promjer **r**uba: 120 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 17, 19 | BOLLA, 1988 - str. 105-106, LXV, 25/18 | DE MICHELI, 1997 - str. fig. 1/10 | ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. t. 72/752, i dr. | Lohner-Urban 2009 - str. taf. 3/38-57 | Perović, Fadić 2009 - str. 89, sl. 100 | Mors Inmatura 2006 - str. tav. 6/8

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 047
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: Više okomitih tankih crtica u gustom vodoravnom nizu

FAKTURA

Šifra: 075
Munsell **b**oja: 2.5Y N 4/ - dark gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

47

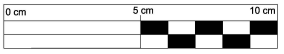

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00386
Inventarni **br**.: 19489 (64)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 15. - 50.
Opis: Bikonična zdjelica s izvijenim i stanjenim rubom. Ravno dno s istaknutom punom nožicom. Na prodiliranim stijenkama dva reda utisnutog urkasa.
Analogija: Schindler Kaudelka 84: Plesničar-Gec 65
Tip: 00238
Bilješke: Na Magdalensbergu traje do kraja okupacije, dok je u Emoni datiran prema grobnoj cjelini.

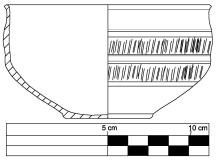

19489 (64)
(K. 14)

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 56 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 44 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 95-98, t. 17 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 19-20, t. 1/65 | Borzić 2010 - str. 287, tab. 46/1-2 | TOPIĆ, 2003 - str. tab. 13/124, 127, 128 | Poetovio - zahodna grobišča I, 1999 - str. 103, fig. 91

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 058
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Zarezi
Opis: Zarezi koji tvore nepravilne okomite crte raspoređene u dvije vodoravne trake ovdojene profilacijama.
Iz **l**iteratura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 17/84k

FAKTURA

Šifra: 024
Munsell **b**oja: 2.5Y N 7/ - light gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

N - 67 - 5

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00553
Inventar ni **b**r.: N-67-5
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafsk**a je**dinica: I.3010
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvan i **d**io: Rub
Datac ija: 15. - 50.
Opis: Izvijeni i zadebljani rub zdjelice prema van ukošenih stijenki.
Analogija: Schindler Kaudelka 84a
Tip: 00238

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 1 mm
Visin**a s**tjenki: 13 mm
Promjer **r**uba: 100 mm

LITERATURA

Literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 17

FAKTURA

Šifra: 075
Munsell **b**oja: 2.5Y N 4/ - dark gray
Primjese: - - -
Rupice: -
N**a d**odir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

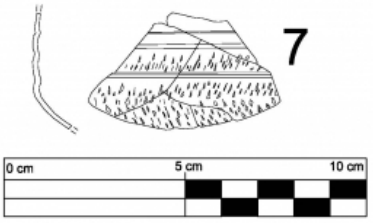

Nalaz **id**: 00542
Inventarni **br**.: PN 1406
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska **je**dinica: E17 SJ 025
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: 15. - 50.
Opis: Ulomak stijenke zdjelice s utisnuti ukrasom obrubljenim profilacijama
Analogija: Schindler Kaudelka 84 (c, h, k)
Tip: 00238

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 32 mm

LITERATURA

Literatura: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 5, 7

DEKORACIJA

šifra: 058
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Zarezi
Opis: Zarezi koji tvore nepravilne okomite crte raspoređene u dvije vodoravne trake ovdojene profilacijama.

FAKTURA

Šifra: 136
Munsell **b**oja: 10YR 5/1 - gray
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Crna - - Česte - Male | Crna - - Povremene - Velike
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba

Podaci o nalazu

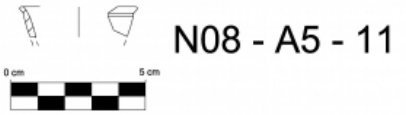

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00554
Inventarni **br**.: N08-A5-11
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I 2002
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: 15. - 50.
Opis: Izvijeni i s vanjske strane profilirani rub zdjelice.
Analogija: Schindler Kaudelka 84a
Tip: 00238

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 11 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 17

FAKTURA

Šifra: 075
Munsell **b**oja: 2.5Y N 4/ - dark gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00008
Inventarni **br**.: N-107
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.2101
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +50.
Opis: Dno i donji dio stijenki zdjelice. Dno je prstenasto, lagano stanjeno u sredini. S unutarnje strane vidljive su crte nastale izradom na kolu. Na cijeloj se površini nalazi smeđa patina, dok se, na mjestima gdje je ona otpala, čini da je površina lagano zaglađena. Sastoji se od 4 spojiva i još 2 ulomka.
Analogija: Schindler Kaudelka 68?
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 22 mm
Visina **s**tjenki: 16 mm
Promjer **d**na: 37 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 13 | Burnum I, 1979 - str. t. 4/9-11

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 008
Munsell **b**oja: 5Y 6/1 - light gray/gray | 5Y 5/1 - gray | 5Y 3/1 - very dark gray
Primjese: Bijela - - Povremene - Male | Siva - - Česte - Srednje | Sjajna - Tinjac - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Povremene - Male
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

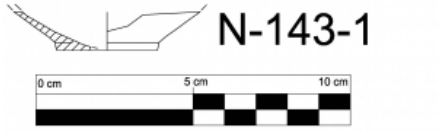

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00011
Inventarni **br**.: N-143-1
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.2101
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +50.
Opis: Prestenasto dno, vjerojatno loptaste ili bikonične zdjelice.
Analogija: Schindler Kaudelka 68?
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 26 mm
Promjer **d**na: 32 mm

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 010
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Siva - - Rijetke - Velike
Rupice: Rijetke - Velike
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

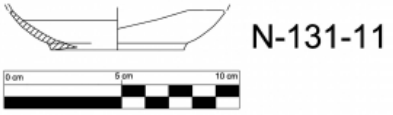

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00026
Inventarni **b**r.: N-131-11
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.4000
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +50.
Opis: Dno, tek lagano prstenasto i vrlo stanjeno prema sredini. Stijenke dosta okomite. Zdjelica, ali možda i čaša.
Analogija: Schindler Kaudelka 68
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 16 mm
Promjer **d**na: 56 mm

PREMAZ

šifra: 012
Munsell: 2.5YR N 4/ - dark gray, 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 017
Munsell **b**oja: 2.5YR 4/6 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Velike | Bijela - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00029
Inventarni **b**r.: N-131-9, 10
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.4000
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +50.
Opis: Tri ulomka prstenastog, skoro ravnog dna, spojivi. Vjerojatno se odnosi na zdjelicu. Prisutni su tragovi izrade na kolu. Tri druga ulomka iste fakture mogla bi se odnosi na stijenke iste ili istovjetne posude. (N-131-15, 16, 17)
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 5 mm
Visina **s**tjenki: 12 mm
Promjer **d**na: 36 mm

PREMAZ

šifra: 015
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

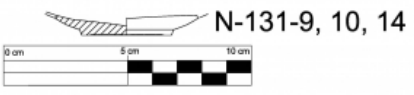

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00034
Inventarni **br**.: N-131-8
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.4000
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. - +50.
Opis: Dno s vrlo tankim prstenom, skoro ravno, loše pečeno (na lomu vidljivo više boja).
Analogija: Schindler Kaudelka 68?
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 10 mm
Promjer **d**na: 40 mm

PREMAZ

šifra: 017
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 035
Tip: Pjeskarena
Motiv: Unutar gline
Opis: Gruba faktura

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00038
Inventarni **br**.: N-117-7
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.2
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **di**o: Dno
Datacija: -25. - +50.
Opis: Dno s vrlo tankim prstenom, skoro ravno, loše pečeno (na lomu vidljivo više boja).
Analogija: Schindler Kaudelka 68?
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 3 mm
Promjer **d**na: 44 mm

PREMAZ

šifra: 017
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 035
Tip: Pjeskarena
Motiv: Unutar gline
Opis: Gruba faktura

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

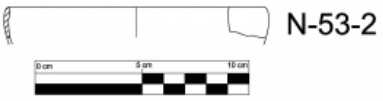

Nalaz **i**d: 00070
Inventarni **b**r.: N-53-2
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.3014
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -25. – +50.
Opis: Sitni ulomak lagano zadebljanog ruba, na vrhu stanjenog i lagano izvijenog prema unutra. Stijenke su vrlo tanke.
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 12 mm

PREMAZ

šifra: 032
Munsell: 5B 4/1 - dark bluish gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 005
Tip: Pjeskarena
Opis: Možda pjeskasti ukras

FAKTURA

Šifra: 039
Munsell **b**oja: 10B 5/1 - bluish gray
Primjese: Sjajna - - Česte - Male | Crna - - Česte - Male | Siva - - Povremene - Srednje | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Rijetke - Male
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

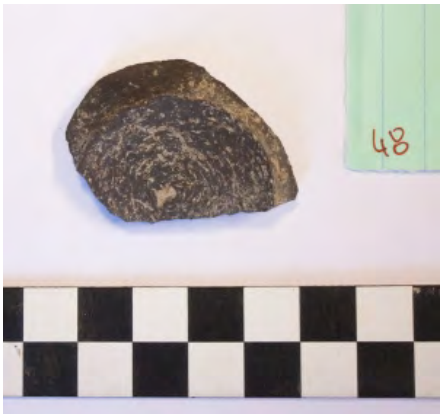

Nalaz **id**: 00239
Inventarni **br**.: 48
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +50.
Opis: Nisko prstenasto dno vjerojatno poluloptaste zdjelice
Analogija: Schindler Kaudelka 68
Tip: 00240

DIMENZIJE

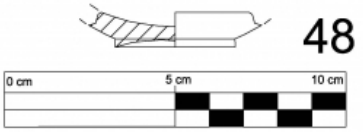

Debljina **s**tjenki: 4 mm
Visina **s**tjenki: 10 mm
Promjer **d**na: 35 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 13

PREMAZ

šifra: 017
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 019
Munsell **b**oja: 2.5YR N 3/ - very dark gray
Primjese: Bijela - - Česte - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Bijela - - Česte - Male | Sjajna - - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Velike | Česte - Male
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00240
Inventarni **br**.: 49
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -25. – +50.
Opis: Ravni zadebljani, pri vrhu stanjeni rub poluloptaste zdjelice
Analogija: Schindler Kaudelka 68c
Bilješke: oblik vrlo slican 115b

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 31 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 13 | Burnum I, 1979 - str. t. 4/9-11 | ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. t. 65/657, 659, t. 84/974, i dr. | Perović, Fadić 2009 - str. grob 10/40, grob 13/60 | Miše, Šešelj 2008 - str. fig. 3/7 | TOPIĆ, 2003 - str. t. 11/102, 104 | Borzić 2010 - str. 247-248 | Brassous 2001 - str. fig. 1/1-6 | Horvat 2012 - str. fig. 7, 1-9, 11 | PLESNIČAR-GEC 1972 - str. t. 1/1 | Poetovio - zahodna grobišća I, 1999 - str. 109, fig. 96 | BOLLA, 1988 - str. 105-106, LXV, 25/19 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, tip 1 | Sub Ascia, 1987 - str. 35, tomba 50/Q, 45-46, tomba 44/F. 52-53, tomba 6/R, 61, toba 35/E, 76, tomba 9/O | La villa romana di Cassana 1978 - str. 85-86, 111, fig. 70 | ZUCCOLO, 1983 - str. 34-35, n. 10, fig. 21 | Lohner-Urban 2009 - str. taf. 1, 2/6-37 | KNEZ, 1992 - str. t. 22/5 | Božič 2008 - str. t. 15/3, 56/3, 75/5 | Montironi 2014 - str. fig. 16 | Gaspari 2012 - str. t. 7/62, t. 19/152, t. 22/177 | Gluščević 1990 - str. 134, t. XXI/2, 145, t. XXVI/7, 148, t. XXIX/20 | Mors Inmatura 2006 - str. 74, tav. 3/9

PREMAZ

šifra: 014
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

49

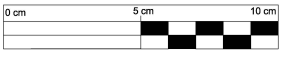

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00241
Inventarni **br**.: 50 i 51
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, juž. od SJ009,013 - SJ006, 012, 016
N: 45.027547
E: 14.576733

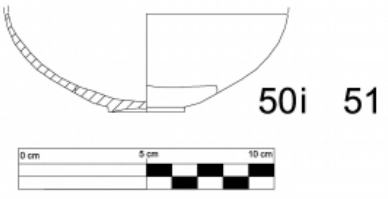

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +50.
Opis: Nisko prstenasto dno poluloptaste zdjelice (2 ulomka)
Analogija: Schindler Kaudelka 68?
Tip: 00240
Bilješke: tip definiran prema fakturi

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 38 mm
Promjer **d**na: 30 mm

PREMAZ

šifra: 017
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 019
Munsell **b**oja: 2.5YR N 3/ - very dark gray
Primjese: Bijela - - Česte - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Bijela - - Česte - Male | Sjajna - - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Velike | Česte - Male
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00260
Inventarni **b**r.: 72
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

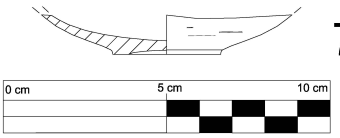

72

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +50.
Opis: Gotovo ravno, lagano istaknuto dno i konkavne stijenke poluloptaste zdijelice
Analogija: Schindler Kaudelka 68
Tip: 00240
Bilješke: Fabrikat C

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 12 mm
Promjer **d**na: 33 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 13

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 019
Munsell **b**oja: 2.5YR N 3/ - very dark gray
Primjese: Bijela - - Česte - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Bijela - - Česte - Male | Sjajna - - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Velike | Česte - Male
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

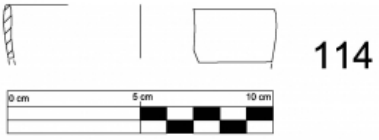

Nalaz **id**: 00303
Inventarni **br**.: 114
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafsk**a je**dinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -25. – +50.
Opis: Okomiti, lagano zadebljani rub. Stijenke nastavljaju okomito
Analogija: Schindler Kaudelka 68
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 2 mm
Visin**a s**tjenki: 20 mm

LITERATURA

Literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 13

PREMAZ

šifra: 015
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
N**a d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

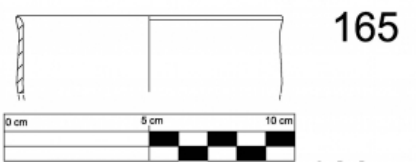

Nalaz **id**: 00354
Inventarni **br**.: 165
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -25. – +50.
Opis: Lagano izvijeni i zadebljani rub,na vrhu stanjen. Stijenke se okomito spuštaju do pola posude, kada naglo prelaze prema dnu.
Analogija: Schindler Kaudelka 68i?
Tip: 00240
Bilješke: Fabrikat C

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 26 mm
Promjer **r**uba: 90 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13 | MAIOLI, 1972-1973 - str. 109, fig. 1

PREMAZ

šifra: 014
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

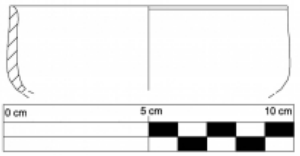

166

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00355
Inventarni **br**.: 166
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -25. – +50.
Opis: Stanjeni i lagano izvijeni rub naglašen plitkim urezom s vanjske strane. Okomite stijenke, na pola visine naglo skreću prema dnu.
Analogija: Schindler Kaudelka 68i?
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 26 mm
Promjer **r**uba: 90 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13

PREMAZ

šifra: 014
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00356
Inventarni **b**r.: 167
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **j**edinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -25. – +50.
Opis: Ulomak ruba i konkavene stijenke poluloptaste zdjelice
Analogija: Schindler Kaudelka 68l
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 25 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13

PREMAZ

šifra: 014
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

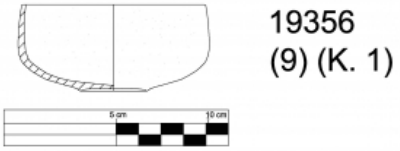

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00383
Inventarni **br**.: 19356 (9)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Bikonično-cilindrična zdjelica s okomitim stijnkama koje se dosta nisko naglo zakošavaju prema dnu. Dno je ravno, no naglašeno sasvim tankim prstenom.
Analogija: Schindler Kaudelka 68e, i; Plesničar Gec 15
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 38 mm
Promjer **r**uba: 80 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16, t. 1/15

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 035
Tip: Pjeskarena
Motiv: Unutar gline
Opis: Gruba faktura

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

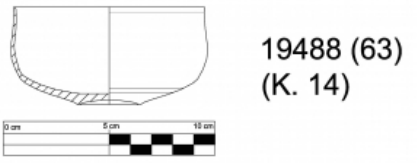

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00385
Inventarni **br**.: 19488 (63)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafsk**a je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Poluloptasta zdjelica s lagano izvijenim i stanjim rubom. Dno je konkavno, s niskom i tankom nožicom. Na vanjskoj površini donjeg dijela, dva koncentrična ureza.
Analogija: Schindler Kaudelka 68i
Tip: 00240
Bilješke: P.-Gec datira grob prema OCTAVI uljanici

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 1 mm
Visin**a s**tjenki: 46 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatu re: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 14, t.1/12 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-3 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 13 | Sub Ascia, 1987 - str. 60, toba 26/A | Gluščević 1990 - str. t. XVI/10

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 021
Munsell **b**oja: 2.5Y N 6/ - light gray/gray | 2.5YR 5/8 - red | 2.5Y N 4/ - dark gray
Primjese: Bijela - - Povremene - Velike | Bijela - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

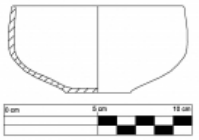

19380 (K. 1)

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00390
Inventarni **br**.: 19380
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Bikonično-cilindrična zdjelica s okomitim stijnkama koje se dosta nisko naglo zakošavaju prema dnu. Dno je ravno, no naglašeno sasvim tankim prstenom.
Analogija: chindler Kaudelka 68i; Plesničar Gec 15
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 46 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 34 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16, t. 1/15

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 035
Tip: Pjeskarena
Motiv: Unutar gline
Opis: Gruba faktura

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

1. (KUTIJA 1 - plivacillin 1)

Nalaz **id**: 00391
Inventarni **br**.: 1, Kut. 1, plivacill
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -25. – +50.
Opis: Više ulomaka ne naglašenog stanjenog ruba i okomitih stijenki bikonično-cilindrične zdjelice .
Analogija: Schindler Kaudelka 68e, i; Plesničar Gec 15
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 26 mm
Promjer **r**uba: 100 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16, t. 1/15

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

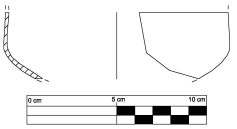

5. (KUTIJA 1 - plivacillin 1)

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00395
Inventarni **b**r.: 5. Kut. 1 plivacilli
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Stijenka
Datacija: -25. – +50.
Opis: Ulomak stijenke cilindrično-bikonične zdjelice, na prijelazu s okomitog u zakošeni dio.
Analogija: Schindler Kaudelka 68e, i; Plesničar Gec 15
Tip: 00240
Bilješke: moglo bi pasati uz nalaz 391.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 37 mm
Promjer **max:** 125 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16, t.1/15

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 035
Tip: Pjeskarena
Motiv: Unutar gline
Opis: Gruba faktura

FAKTURA

Šifra: 016
Munsell **b**oja: 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje | Siva - - Česte - Velike | Sjajna - - Povremene - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Srednje | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje | Povremene - Velike | Česte - Male
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

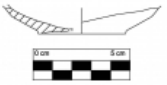

1. PODRUČJE V na vrču od keramike???

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00398
Inventarni **br**.: 1 PO V
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf Po. V na vrču
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +50.
Opis: Ravno dno zdjelice s niskim i tankim prstenom.
Analogija: Schindler Kaudelka 115; Plesničar Gec 15
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 13 mm
Promjer **r**uba: 45 mm

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 005
Tip: Pjeskarena
Opis: Možda pjeskasti ukras

FAKTURA

Šifra: 107
Munsell **b**oja: 7.5YR 4/4 - brown/dark brow
Primjese: Bijela - - Česte - Male | Bijela - - Česte - Srednje
Rupice: Rijetke - Velike | Česte - Male
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

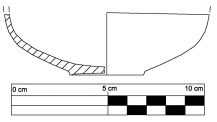

1.
130-131
kutijica
fototehnika

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00402
Inventarni **b**r.: 1. k. fototehnika
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +50.
Opis: Ravno dno bikonične? zdjelice s niskim i tankim prstenom.
Analogija: Schindler Kaudelka 68e, i; Plesničar Gec 15
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 32 mm
Promjer **d**na: 38 mm
Promjer **max:** 106 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA, SCHNEIDER, 1998 - str. 84-87, t. 13 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16, t. 1/15

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 005
Tip: Pjeskarena
Opis: Možda pjeskasti ukras

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

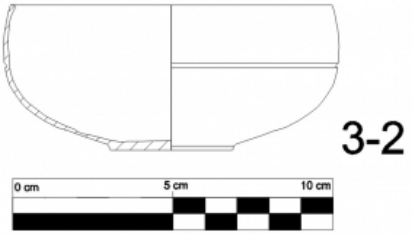

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00448
Inventarni **br**.: 3-2
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **di**o: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Poluloptasta, lagano zgnječena zdjelica s istaknutnim dnom i dubljom vodoravnom kanelurom na najširem dijelu. Rub je lagano uvijen i zadebljan.
Analogija: Schindler Kaudelka 68d/f
Tip: 00240
Bilješke: FABRIKAT C.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 44 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 37 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA, SCHNEIDER, 1998 - str. str. 84-87, t. 13 | ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-1

PREMAZ

šifra: 014
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca
Iz **l**iteratura: ZAMPORI VANONI, 1987 - str. 175, t. 22-1

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

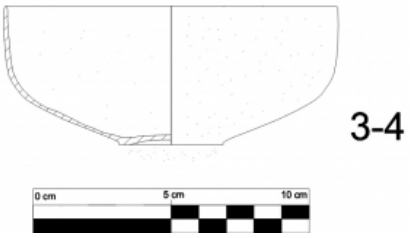

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00450
Inventarni **br**.: 3-4
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **di**o: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Zdjelica s okomitim, lagano zadebljanim rubom i okomitim stijenkama. Dno je sasvim lagano naglašeno.
Analogija: Schindler Kaudelka 68
Tip: 00240
Bilješke: FABRIKAT C

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 50 mm
Promjer **r**uba: 110 mm
Promjer **d**na: 38 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13

PREMAZ

šifra: 014
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

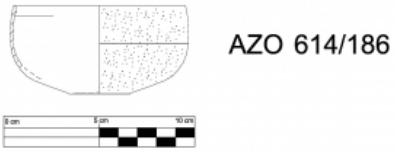

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00477
Inventarni **b**r.: AZO 614/185
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Poluloptast zdjelica s okomitim stijenkama, ravnim zadebljanim, pri vrhu stanjeni rub zdjelice. Na najširem dijelu nalazi se reljefna vodoravna linija. Dno je lagano naglašeno pltikom nožicom.
Analogija: Schindler Kaudelka 68c
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 46 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 33 mm
Promjer **max:** 96 mm

LITERATURA

Literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 13

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

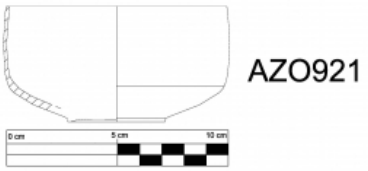

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00474
Inventarni **br**.: 921
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Poluloptasta zdjelica okomitih stijenki s lagano zadebljanim i uvijenim rubom. Dno je ravno, tek lagano istaknuto tankom nožicom.
Analogija: Schindler Kaudelka 68i, Plesničar Gec 15
Tip: 00240

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16

DEKORACIJA

šifra: 035
Tip: Pjeskarena
Motiv: Unutar gline
Opis: Gruba faktura

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

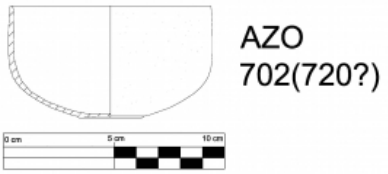

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00479
Inventarni **br**.: AZO 702 (720?)
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Poluloptasta zdjelica s okomitim stijenkama i lagano stanjenim rubom. Dno je lagano naglašeno plitkom nožicom.
Analogija: Schindler Kaudelka 68i, Plesničar Gec 15
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 50 mm
Promjer **r**uba: 91 mm
Promjer **d**na: 30 mm
Promjer **max:** 91 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 84-87, t. 13 | PLESNIČAR-GEC 1972 - str. 15-16

DEKORACIJA

šifra: 035
Tip: Pjeskarena
Motiv: Unutar gline
Opis: Gruba faktura

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00482
Inventarni **br**.: AZO 700
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

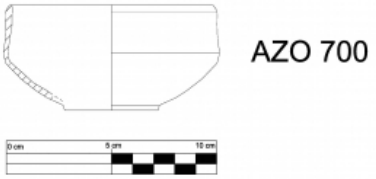

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Bikonična zdjelica s okomitim stijenkama koje se vri vrhu zadebljavaju prelazeću u rub. Rub je pri vrhu stanjen, a s donje je strane naglašen urezanom linijom. Dno je ravno i naglašeno.
Tip: 00240

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 50 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 45 mm
Promjer **max:** 102 mm

FAKTURA

Šifra: 010
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Siva - - Rijetke - Velike
Rupice: Rijetke - Velike
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00495
Inventarni **br**.: Biskupija Krk 77/3
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **di**o: Cjelovita posuda
Datacija: -25. – +50.
Opis: Poluloptasta zdjelica - nema opisa
Tip: 00240
Bilješke: Prema Katalogu zbirke Krčke biskupije u PPMHP. Materijal nije dostupan.

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00566
Inventarni **br**.: 69
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. - +50.
Opis: Cilindrična zdjelica okomitih stijenki s nenaglašenim rubom i tek lagano naglašenim dnom.
Analogija: Schindler Kaudelka 68
Tip: 00240

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00620
Inventarni **b**r.: 53
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. - +50
Opis: Poluloptasta zdjelica s urezanom vodoravnom prugom po trbuhu.
Analogija: Schindler Kaudelka 68d, f
Tip: 00240

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 13

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00621
Inventarni **b**r.: 54
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: -25. - +50
Opis: Cilindrična zdjelica
Analogija: Schindler Kaudelka 68e
Tip: 00240

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 13

DEKORACIJA

šifra: 041
Tip: Pjeskarena
Motiv: Površinski
Opis: Grublja površina,vrlo sitna zrnca

FAKTURA

Šifra: 022
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00199
Inventarni **br**.: 6
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Ulomak stijenke ukrašene gustim okomitim izduženim prutićima/iglicama
Analogija: Schindler Kaudelka 2m, Iader (Brusić 394-395)
Tip: 00253
Bilješke: Vrlo sličan ukarsu 028

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 34 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, t. 2, 2m | RICCI 1985 - str. 328, CVII, 2 | BRUSIĆ, 1999 - str. 30, 117, fig. 57

DEKORACIJA

šifra: 029
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Okomiti klinasti prutići rapoređeni gusto u relativno pravilne vodoradne redove
Iz **l**iteratura: RICCI 1985 - str. 328, CVII, 2 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, t. 2, 2m

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Oštri

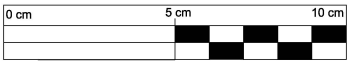

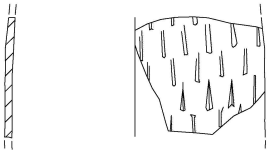

6

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00200
Inventarni **br**.: 7
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Ulomak okomite i pri dnu lagano zaobljene stijenke s barbottine ukrasom izduženih lagano zakošeno položenih prutića
Analogija: Schindler Kaudelka 2d
Tip: 00253
Bilješke: Slično kao 198-199

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 28 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 39-40, t. 1/2d

PREMAZ

šifra: 047
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 030
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Izduženi prutić položeni ukošeno
Iz **l**iteratura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 39-40, t. 1/2d

FAKTURA

Šifra: 057
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/6 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

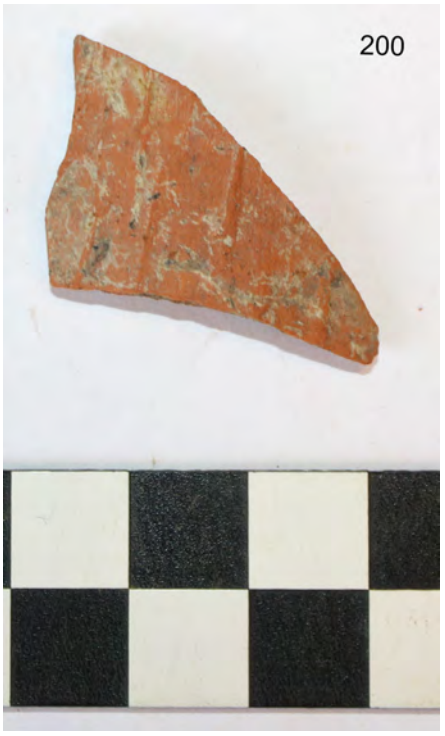

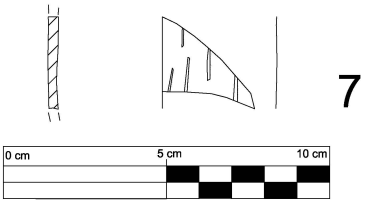

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00201
Inventarni **br**.: 8
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ016
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **di**o: Ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Ulomak stijenke jajolike čaše s gustim i pravilno položenim u vodoravne redove, kraćim i pri vrhu zadebljani klinasti prutićima
Analogija: Schindler Kaudelka 2k, l
Tip: 00253
Bilješke: Slično ukrasima na 198-200

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 25 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, t. 2, 2k, l | RICCI 1985 - str. 328, CVII, 6

PREMAZ

šifra: 047
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 031
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Gusti, kraći i pri vrhu zadebljani klinasti prutići pravilno položeni u vodoravne redove
Iz **l**iteratura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, t. 2, 2k, l

FAKTURA

Šifra: 058
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

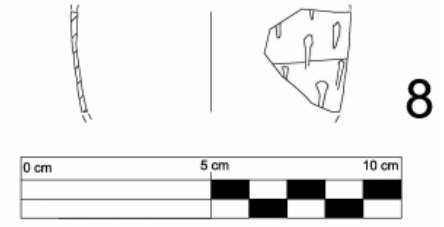

Podaci o nalazu

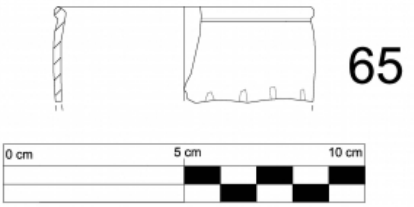

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00253
Inventarni **br**.: 65
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Izvijeni i zadebljani te urezom naglašeni rub i stijenke konkavnog profila - jajolika čaša?
Analogija: Schindler Kaudelka 2a
Bilješke: Fabrikat A; U Oleggiu datira u 1. pol. 1. st. po. K.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 26 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 1 | BERGAMINI, 1980 - str. XVII, 311 | HORVAT, 1997 - str. 103-104 | Conubia gentium, 1999 - str. 283, tomba 264/1 | MASELLI SCOTTI, 1988 - str. 281, tav. IV/9 | Mušič, Horvat 2007 - str. fig. 43/4 | Gluščević 1990 - str. t. IX/6

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 031
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Gusti, kraći i pri vrhu zadebljani klinasti prutići pravilno položeni u vodoravne redove

FAKTURA

Šifra: 057
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/6 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00269
Inventarni **b**r.: 81
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

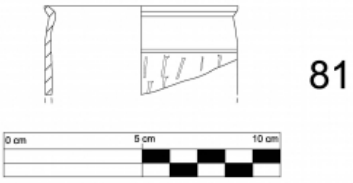

81

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Izvijeni i stanjeni rub, urezomo dvojen od stijenki cilindrične čaše s barbottine ukrasom.
Analogija: Schindler Kaudelka 2g
Tip: 00253
Bilješke: Faktura sliči na crikveničku.De Min datira u prva desetljeća I. po. K., i dodaje analogiju s Mayet 1975, XIV, pl. XXIII: 174.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 32 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 1 | DE MIN, 1982 - str. 217, n. 39, t. 4: 39

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 030
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Izduženi prutić položeni ukošeno

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00307
Inventarni **b**r.: 118
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

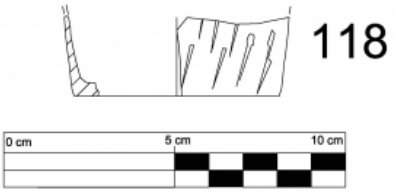

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Dno-ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Ravno dno i okomita stijenka čaše, s barbottine ukirasom.
Analogija: Schindler Kaudelka 2, Šešelj KTS10
Tip: 00253

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 23 mm
Promjer **d**na: 60 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 1 | ŠEŠELJ 2010 - str. 199

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 030
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Izduženi prutić položeni ukošeno

FAKTURA

Šifra: 082
Munsell **b**oja: 2.5YR 6/8 - light red | 2.5YR 4/6 - red | 2.5YR 4/4 - reddish brown
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00309
Inventarni **b**r.: 120
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

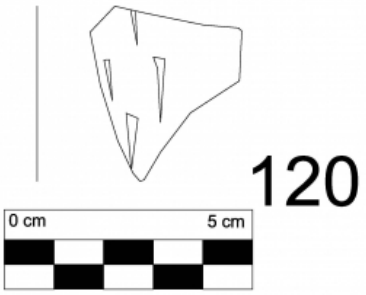

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Ulomak stijenke cilindriče čaše s barbottine ukrasom s pritućima.
Analogija: Schindler Kaudelka 2, Brusić 394-395
Tip: 00253

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 35 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 39-40, t. 1/2 | BRUSIĆ, 1999 - str. 30-321, f. 57

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 031
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Gusti, kraći i pri vrhu zadebljani klinasti prutići pravilno položeni u vodoravne redove

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

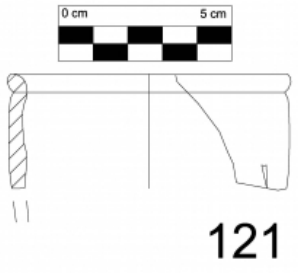

Nalaz **id**: 00310
Inventarni **br**.: 121
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Izvijeni, zadebljani, zaobljeni rub, od okomite stijenke odvojen urezom/suženjem. Cilindrična čaša s barbottine ukrasom, vj. prutići.
Analogija: Schindler Kaudelka 2a-d
Tip: 00253

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 33 mm
Promjer **r**uba: 80 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 39-40, t. 1

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 031
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Gusti, kraći i pri vrhu zadebljani klinasti prutići pravilno položeni u vodoravne redove

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00312
Inventarni **b**r.: 123
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

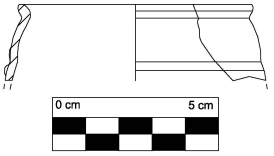

123

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -50 - +50
Opis: Izvijeni rub, lagano konveksna stijenka koja se sužava te ponovno širi prema trbuhu posude. Na tom prijelazu nalazi se urez. Prisutan vjerojatno početak nekog pbarbottine ukrasa (prutići?)
Analogija: Schindler Kaudelka 2l-m
Tip: 00253

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 23 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, t. 2 | BRECCIAROLI TABORELLI, 1996-97 - str. 206, fig. 109/562

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00340
Inventarni **b**r.: 151
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

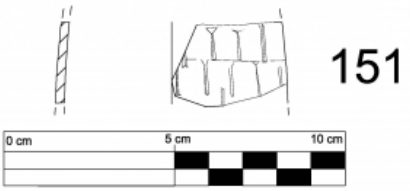

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Ulomak stijenke cilindrične ili jajolike čaše s barbottine ukrasom (prutići)
Analogija: Schindler Kaudelka 2, Brusić 395
Tip: 00253

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 24 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 39-40, t. 1, 2 | BRUSIĆ, 1999 - str. 30, 117, fig. 57 | RICCI 1985 - str. 328, CVII, 2

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 029
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Okomiti klinasti prutići rapoređeni gusto u relativno pravilne vodoradne redove

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

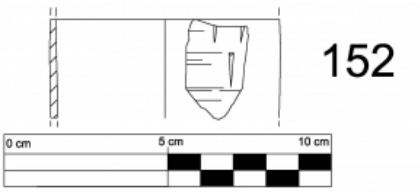

Nalaz **id**: 00341
Inventarni **br**.: 152
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Ulomak ukrašene stijenke cilindrične čaše. Ukrasni barbottine prutići ne prekrivaju cijelu površinu, na kojoj su prisutne vodoravne pruge (ostaci izrade?)
Analogija: Schindler Kaudelka 2i?, Brusić 392?
Tip: 00253

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 30 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, t. 2 | BRUSIĆ, 1999 - str. 30, fig. 57/392

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 079
Munsell **b**oja: 5YR 5/6 - yellowish red
Primjese: Crvenkasta - - Rijetke - Velike | Crna - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

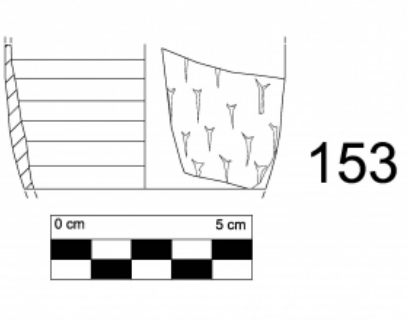

Nalaz **i**d: 00342
Inventarni **b**r.: 153
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S A, SJ 007
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Ulomak stijenke jajolike čaše s gustim i dosta pravilno položenim u vodoravne redove, kraćim i pri vrhu zadebljani klinasti prutićima
Analogija: Schindler Kaudelka 2k, l
Tip: 00253

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 36 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, t. 2, 2k

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 031
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Gusti, kraći i pri vrhu zadebljani klinasti prutići pravilno položeni u vodoravne redove

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00357
Inventarni **b**r.: 169
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

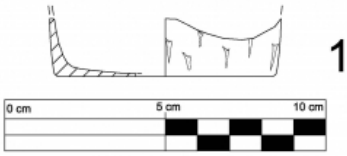

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Dno-ukrašena stijenka
Datacija: -50 - +50
Opis: Ravno dno koje prelazi u okomitu stijenku ukarašenu barbottine prutićima
Analogija: Schindler Kaudelka 2f?
Tip: 00253
Bilješke: vrlo sličan 00342

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 18 mm
Promjer **d**na: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, t. 2 | BERGAMINI, 1980 - str. tav. XVII, 311

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 031
Tip: Barbottine
Motiv: Prutići
Opis: Gusti, kraći i pri vrhu zadebljani klinasti prutići pravilno položeni u vodoravne redove

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00358
Inventarni **br**.: 170
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

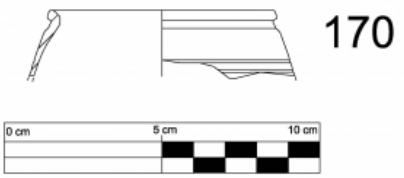

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -50 - +50
Opis: Izvijeni rub četvrtastog presjeka, ispod ruba šire udubljenje a na stijenkama dva vodoravna ureza.
Analogija: Schindler Kaudelka 2k
Tip: 00253
Bilješke:

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 21 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, t. 2

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 058
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

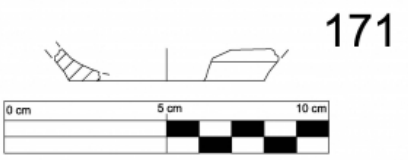

Nalaz **id**: 00255
Inventarni **br**.: 67 i 171
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

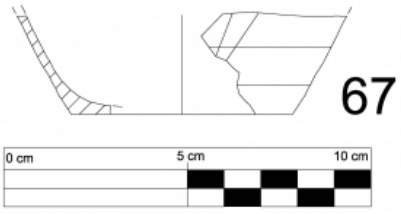

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Dno-ukrašena stijenka
Datacija: 0-50
Opis: Dva ulomka ravnog dna i ukošene stijenke čaše s urezanim ukrasom.
Analogija: Schindler Kaudelka 124, 128, 4, 6, 16

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 27 mm
Promjer **d**na: 60 mm

LITERATURA

Literatura: ŠEŠELJ 2010 - str. 219

PREMAZ

šifra: 049
Munsell: 2.5YR 5/8 - red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 046
Tip: Urezana
Motiv: Vodoravne pruge
Opis: Dvije vodoravne i dvije diagonalne pruge urezne tankim oštrim predmetom (rombovi?)

FAKTURA

Šifra: 023
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje | Bijela - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Male
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

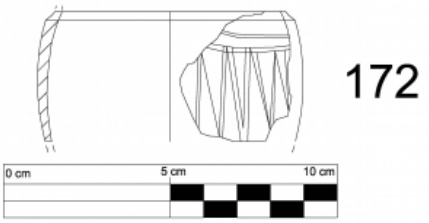

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00359
Inventarni **b**r.: 172
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: 0-50
Opis: Ulomak stijenke jajolike čaše i uvijeni prijelaz prema rubu. Na površini ukras koji djeluje glačano.
Analogija: Schindler Kaudelka 124, 128, 4, 6
Tip: 00255

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 38 mm

PREMAZ

šifra: 054
Munsell: 5YR 5/6 - yellowish red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 053
Tip: Glačana površina
Motiv: Okomite pruge
Opis: Dvije vodoravne pruge ispod ruba i niz okokmitih po stijenkama (tvore mrežu).

FAKTURA

Šifra: 103
Munsell **b**oja: 2.5YR 4/6 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

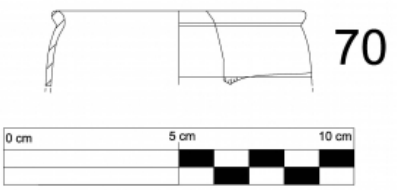

Nalaz **id**: 00258
Inventarni **br**.: 70
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 25-10 pr. K.
Opis: Izvijeni i zadebljani rub naglašen utorom nakon kojeg se stijenke šire u jajasti oblik. Na oko 1.5cm ispod ruba uočava se ostatak utisnutog ukrasa
Analogija: Schindler Kaudelka 6d
Bilješke: Neravnomjerno pečeno ili naknadno goreno

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 21 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 3

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 047
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: Više okomitih tankih crtica u gustom vodoravnom nizu
Iz **l**iteratura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 44, t. 3

FAKTURA

Šifra: 083
Munsell **b**oja: 5YR 5/2 - reddish gray | 5YR 6/3 - light reddish brown
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00330
Inventarni **br**.: 141
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

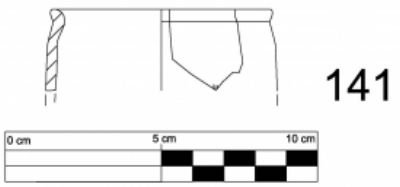

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 25-10 pr. K.
Opis: Izvijeni i zadebljani rub naglašen utorom nakon kojeg se stijenke šire u jajasti ili cilindrični oblik. Na oko 1.5cm ispod ruba uočava se ostatak utisnutog ukrasa
Analogija: Schindler Kaudelka 6c, d
Tip: 00258

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 26 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 45, t.3

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 038
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: Dvije crtice (nepotpuno sačuvan)

FAKTURA

Šifra: 100
Munsell **b**oja: 5YR 4/4 - reddish brown | 5YR 5/4 - reddish brown
Primjese: Siva - - Rijetke - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Rijetke - Srednje | Česte - Male
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00308
Inventarni **br**.: 119
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Stijenka
Datacija: -25 - -10
Opis: Okomita stijenka s naglim prijelazom prema dnu cilindrične čaše. Na prijelazu duboki i pravilni urez.
Analogija: Schindler Kaudelka 43

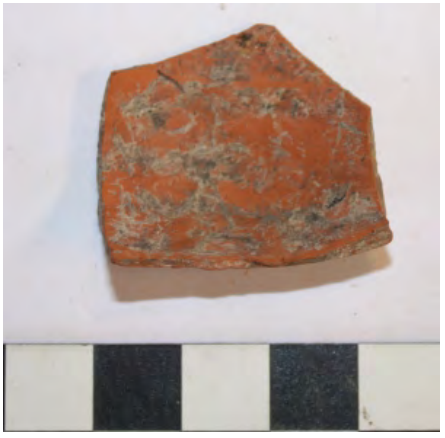

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 31 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 107, t. 19

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 093
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red | 2.5YR 4/8 - red | 5YR 5/6 - yellowish red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

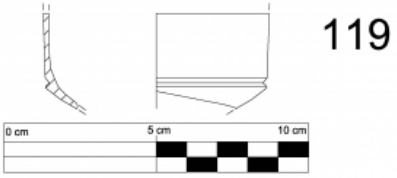

Podaci o nalazu

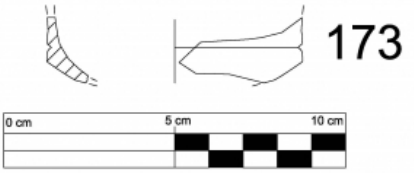

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00360
Inventarni **br**.: 173
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **di**o: Ukrašena stijenka
Datacija: -25 - -10
Opis: Okomita stijenka s naglim prijelazom prema dnu cilindrične čaše. Na prijelazu duboki i pravilni urez.
Analogija: Schindler Kaudelka 43
Tip: 00308

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 18 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 107, t. 19

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 093
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red | 2.5YR 4/8 - red | 5YR 5/6 - yellowish red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00311
Inventarni **b**r.: 122
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

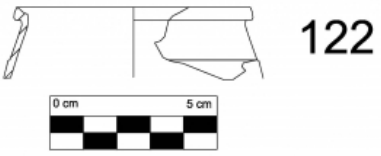

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: 25-10 pr. K.
Opis: Izvijeni i pri vrhu stanjeni rub čaše, stijenke se nagon ruba šire prema trbuhu posude. Na oko 1cm od ruba nalazi se zadebljanje stijenki.
Analogija: Schindler Kaudelka 12/13

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 21 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 40, 49, t. 2, 4 | Airoldi 2013 - str. 201, fig. 3.7 | ROSSI 2011 - str. t.12/5

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 025
Tip: Reljefna
Opis: Jedno ili više vodoravnih zadebljanja/narebrenja neposredno ispod ruba posude (čaše) širokih oko 5mm.

FAKTURA

Šifra: 094
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Siva - - Povremene - Srednje | Bijela - - Povremene - Srednje | Crna - - Povremene - Male | Crvenkasta - - Povremene - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00329
Inventarni **b**r.: 140
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

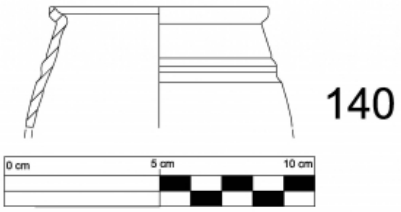

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 25-10 pr. K.
Opis: Izvijeni i pri vrhu stanjeni rub čaše, stijenke se nagon ruba šire prema trbuhu posude. Na oko 1cm od ruba nalazi se zadebljanje/profilacija stijenki.
Analogija: Schindler Kaudelka 12-13
Tip: 00311

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 39 mm
Promjer **r**uba: 70 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 49, t. 4

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 068
Munsell **b**oja: 5YR 5/8 - yellowish red | 5YR 5/6 - yellowish red
Primjese: Bijela - - Česte - Male
Rupice: Česte - Male
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

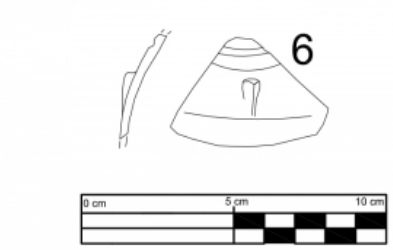

Nalaz **id**: 00524
Inventarni **br**.: PN 833
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -25-10 pr. K.
Opis: Ulomak stijenke čaše s babottine ukrasom (prutići)
Analogija: Schindler Kaudelka 12/13
Tip: 00311
Bilješke: Fabrikat A

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 35 mm

LITERATURA

Literatura: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. 34, t. 1,6

PREMAZ

šifra: 025
Munsell: 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 069
Munsell **b**oja: 5YR 5/3 - reddish brown
Primjese: - - - | Bijela - - Povremene - Male
Rupice: Česte - Male | Česte - Srednje
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00538
Inventarni **b**r.: PN 2437
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska **je**dinica: E 16 SJ 371
N: 45.177370
E: 14.695546

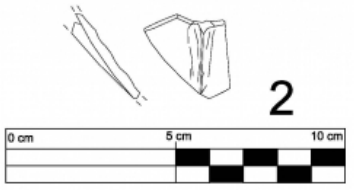

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -25-10 pr. K.
Opis: Ulomak stijenke čaše s babottine ukrasom (prutići)
Analogija: Schindler Kaudelka 13
Tip: 00311
Bilješke: Fabrikat A

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 25 mm

LITERATURA

Literatura: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 5,2

PREMAZ

šifra: 025
Munsell: 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 069
Munsell **b**oja: 5YR 5/3 - reddish brown
Primjese: - - - | Bijela - - Povremene - Male
Rupice: Česte - Male | Česte - Srednje
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

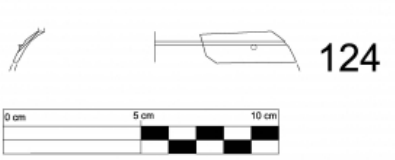

Nalaz **id**: 00313
Inventarni **br**.: 124
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, sj.kula, SJ006/012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: 10 pr. K. - 0
Opis: Konveksna stijenka, odmah ispod spoja s rubom. S vanjske strane širi pravilni urez i jedna barbottine točkica
Analogija: Schindler Kaudelka 35b
Bilješke: Vrlo slično Lohner-Urban taf. 9/192 (no posve druga datacija)

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 11 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 67-68, t. 8

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

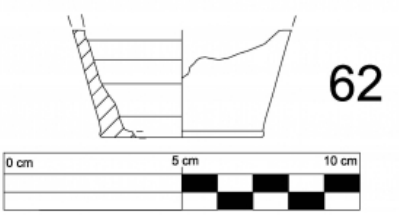

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00250
Inventarni **b**r.: 62
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: 017
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -175 - -25
Opis: Ravno dno konične čaše naglašeno zadebljanim prstenom s vanjske strane.
Analogija: Schindler Kaudelka 20?
Tip: 00347
Bilješke: Zbog boravka u zemlji struktura keramike doživjela je promjene u boji i kakvoći

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 30 mm
Promjer **d**na: 45 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. t. 5

PREMAZ

šifra: 048
Munsell: 2.5YR 4/8 - red, 2.5YR 3/6 - dark red
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 080
Munsell **b**oja: 10R 4/4 - weak red | 5YR 3/3 - dark reddish brown
Primjese: - - -
Rupice: Povremene - Male
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

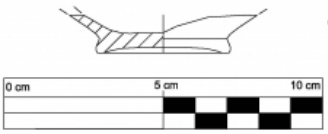

Nalaz **i**d: 00306
Inventarni **b**r.: 117
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, p. između kula, SJ006-012
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -175 - -25
Opis: Nisko prstenasto dno, pri vrhu se sužava, a stijenke se konkavno šire prema trbuhu
Analogija: Schindler Kaudelka 20f (simil.)
Tip: 00347

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 4 mm
Visina **s**tjenki: 12 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 54-55, t.5

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 092
Munsell **b**oja: 5YR 4/6 - yellowish red
Primjese: Bijela - - Povremene - Male | Crna - - Povremene - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

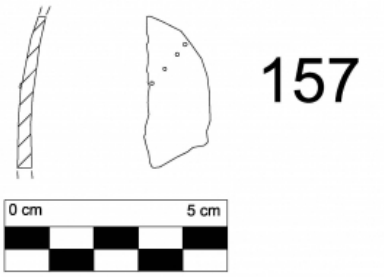

Nalaz **id**: 00347
Inventarni **br**.: 157
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, p. između kula, prof. Z, SJ019
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **di**o: Ukrašena stijenka
Datacija: -175 - -25
Opis: Stijenka jajolike čaše ukrašena sijedom barbottine točkica
Analogija: Schindler Kaudelka 20
Bilješke: Gorena???

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 34 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 54-55, t.5 | Stobi, 1992 - str. 36, pl.19/147 | Warner Slane 1990 - str. 90. fig. 22/192 | BRECCIAROLI TABORELLI, 1996-97 - str. 200-202, fig. 108 | MAYET 1975 - str. 23-26, form I | LOPEZ MULLOR, 1989 - str. 94-99, forma I | Vegas 1973 - str. 62-63, form 23 | Horvat, Bavdek 2009 - str. t. 40/2 | Airoldi 2013 - str. 201, fig. 3.1 | Buora et al. 1995 - str. 117, tav. V/1 | Hayes 1991 - str. XXII/1 | Dezza 2014 - str. 61, fig. 4/3

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 052
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Sitne točkice koje tvore razno oblikovane stilizirane girlande - uglavnom u obliku slova U.
Iz **l**iteratura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 54-55

FAKTURA

Šifra: 102
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red | 2.5Y N 4/ - dark gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

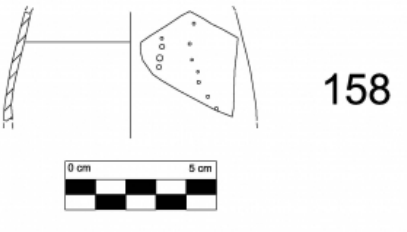

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00348
Inventarni **br**.: 158
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafsk**a** **je**dinica: S B, p. između kula, prof. Z, SJ019
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvan**i** **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -175 - -25
Opis: Ulomak stijenke jajolike čaše s okomitim barobtine točkastim nizom
Analogija: Schindler Kaudelka 20a
Tip: 00347

DIMENZIJE

Debljin**a** **s**tjenki: 2 mm
Visin**a** **s**tjenki: 41 mm

LITERATURA

Literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 54-55, t.5 | Stobi, 1992 - str. 36, pl.19/147 | Warner Slane 1990 - str. 90. fig. 22/192

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 052
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Sitne točkice koje tvore razno oblikovane stilizirane girlande - uglavnom u obliku slova U.
Iz **l**iteratu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 54-55

FAKTURA

Šifra: 058
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
N**a** **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

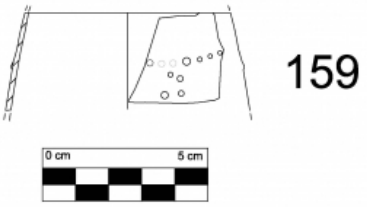

Nalaz **id**: 00349
Inventarni **br**.: 159
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, p. između kula, prof. Z, SJ019
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: -175 - -25
Opis: Ulomak stijenke jajolike čaše s nizom barbottine točkica
Analogija: Schindler Kaudelka 20a
Tip: 00347

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 29 mm

LITERATURA

Literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 54-55, t.5 | Stobi, 1992 - str. 36, pl.19/147 | Warner Slane 1990 - str. 90. fig. 22/192

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 052
Tip: Barbottine
Motiv: Točkice
Opis: Sitne točkice koje tvore razno oblikovane stilizirane girlande - uglavnom u obliku slova U.
Iz **l**iteratu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 54-55

FAKTURA

Šifra: 058
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

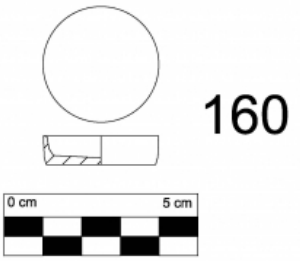

Nalaz **id**: 00350
Inventarni **br**.: 160
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Porta pisana, Otpad
Stratigrafska **je**dinica: S B, p. između kula, prof. Z, SJ019
N: 45.027547
E: 14.576733

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -175 - -25
Opis: Ravno dno i početak relativno okomite stijenke
Analogija: Schindler Kaudelka 20?
Tip: 00347
Bilješke: Ova analogije jer je fakturno slično s tim ul. i jer je to jedina KTS iz SJ019.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 74 mm
Promjer **r**uba: 28 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 54-55, t.5 | HORVAT, 1997 - str. t. 6: 4-13; 35: 7

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 058
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

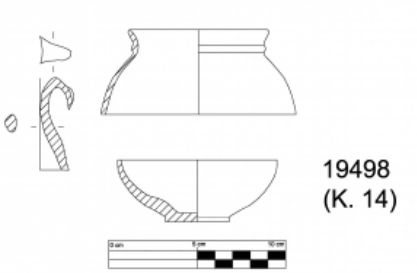

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00388
Inventarni **br**.: 19498
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafsk**a je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 70. - 200.
Opis: Šalica/lončić kruškolilog oblika, s izvijenim rubom odvojenim reljefnim prstenom. Ravno dno s istaknutom nožicom i jedna trakasta ručka. Vidljivi tragovi obrade na kolu.
Analogija: Angera 16, Luni CM 3155
Bilješke: boccalino monoansato, boccalino a collarino. za istočnu proizvodnju sažeto u Hayes 2000a: 292. A Corte Cavanella circa 80 esemplari. A Voghenza con moneta di Nerva (96-97 d.C.). A Voghenza con moneta di Traiano e A. Pio/Marco Aurelio (98-161) A Voghenza con Traiano (98-117). A Voghenza diminuiscono le dimensioni con il tempo (p. 181)

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 2 mm
Visin**a s**tjenki: 48 mm
Promjer **r**uba: 77 mm
Promjer **d**na: 36 mm

LITERATURA

Literatu re: TASSINARI, 1998 - str. 45, t. XX, 5-7 | BIONDANI, 2005 - str. 209-210, fig. 137/7 | Scavi di Luni II, 1977 - str. 467-468, t. 90/1 | CASCELLA 2013 - str. 228, fig. 9: 1, 2 | HAYES, 2000a - str. 292 | SANESI MASTROCINQUE, 1986 - str. 242, n. 13, t. 4: 13. | MERCANDO, 1974d - str. više | BERTI, 1985 - str. 88, tomba 8, t. XVIII: 2; tomba 40, t. XXVII: 5; | BERTI, 1985 - str. 148, tomba 48, 50, t. XXXII: 1, 2; 150-151, tomba 52, t. XXXIII: 2; 163, tomba 62, t. XXXVII: 2 | MLAKAR 1971 - str. tab. III/8, 9 | Perović, Fadić 2009 - str. 59, grob 2/3, 65, grob 5/26, 67, grob 6/33, | Girardi Jurkić, Džin 2003 - str. 75, sl. 83, 157, n. 247, 159, n. 260, 160, n. 265, n.. 266-268, 161, n. 269, 168, n. 296 | ZUCCOLO, 1983 - str. 35-36, n. 11, fig. 22 | Ilakovac 1968 - str. t. III/1758, 1724 | Mardešić 2009 - str. 264, n. 3

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 094
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Siva - - Povremene - Srednje | Bijela - - Povremene - Srednje | Crna - - Povremene - Male | Crvenkasta - - Povremene - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00437
Inventarni **br**.: 5-3
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 70. - 200.
Opis: Trbušasta šalica sa suženim vratom i istaknutim dno s dva ureza. Na vratu je reljefna traka a rub je izvijen. Jedna nepravilno narebrena ručkica.
Analogija: Angera 16
Tip: 00388
Bilješke: Od Flavijevaca do Hadrijana

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 100 mm
Promjer **r**uba: 80 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 45, t. XX/5-7

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 120
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/6 - red
Primjese: Sjajna - - Česte - Srednje | Siva - - Povremene - Velike
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00438
Inventarni **br**.: 5-2
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 70. - 200.
Opis: rbušasta šalica sa suženim vratom i istaknutim dnom. Na vratu je reljefna traka a rub je izvijen. Jedna ručkica.
Analogija: Angera 16
Tip: 00388

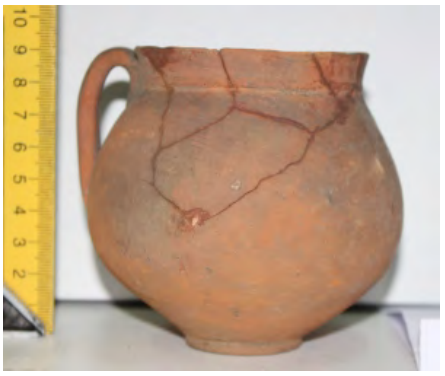

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 92 mm
Promjer **r**uba: 72 mm
Promjer **d**na: 45 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 45, t. XX/5-7

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 120
Munsell **b**oja: 2.5YR 5/6 - red
Primjese: Sjajna - - Česte - Srednje | Siva - - Povremene - Velike
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00441
Inventarni **br**.: 6-1
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

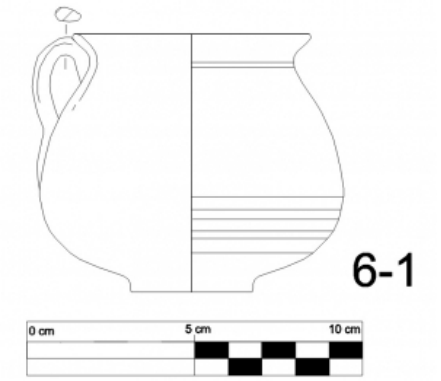

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **di**o: Cjelovita posuda
Datacija: 70. - 200.
Opis: Trbušasta šalica sa suženim vratom i istaknutim dnom. Trbuh se od dna naglo širi. Na vratu je jako plitka reljefna traka a rub je izvijen. Jedna nepravilno narebrena ručkica. Narebrena površina trbuha. Nepravilna izrada (zakošena).
Analogija: Angera 16
Tip: 00388
Bilješke: Warner Slane ovaj tip "premaza" naziva overfired white. Premaz je gotovo glaziran (vidi i Hayes 2008)

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 77 mm
Promjer **r**uba: 70 mm
Promjer **d**na: 36 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 45, t. XX/5-7 | Poetovio - zahodna grobišča II, 2000 - str. 309, pl. 49, 241-12 | WARNER SLANE, 1990 - str. 94-95, fig. 22, 195-197 | HAYES, 2008 - str. t. 50/1602-1606

PREMAZ

šifra: 059
Munsell: 5Y 7/2 - light gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 122
Munsell **b**oja: 5YR 6/3 - light reddish brown | 5YR 6/4 - light reddish brown
Primjese: Sjajna - - Česte - Male | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -

Podaci o nalazu

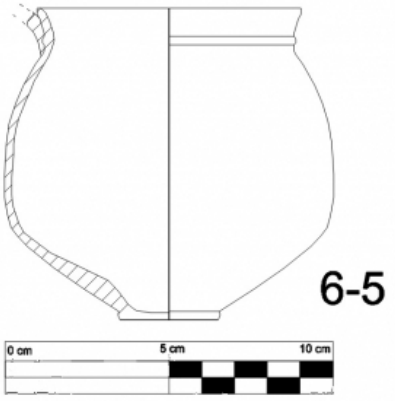

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00445
Inventarni **br**.: 6-5
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 70. - 200.
Opis: Trbušasta šalica sa suženim vratom i istaknutim dnom. Na vratu je reljefna traka a rub je lagano izvijen. Nedotaje ručka.
Analogija: Angera 16
Tip: 00388
Bilješke: Od Flavijevaca do Hadrijana.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 95 mm
Promjer **r**uba: 80 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 45, t. XX/5-7 | Poetovio - zahodna grobišća II, 2000 - str. 309, pl. 49, 241-12 | WARNER SLANE, 1990 - str. 94-95, fig. 22, 195-197 | HAYES, 2008 - str. t. 50/1602-1606

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 122
Munsell **b**oja: 5YR 6/3 - light reddish brown | 5YR 6/4 - light reddish brown
Primjese: Sjajna - - Česte - Male | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -

Podaci o nalazu

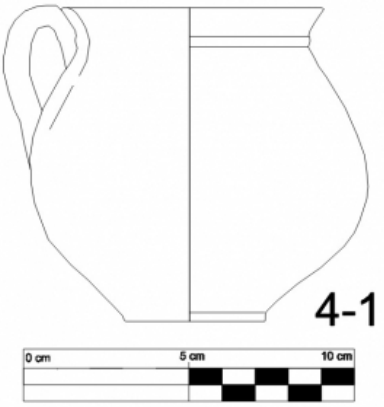

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00451
Inventarni **br**.: 4-1
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 70. - 200.
Opis: Trbušasta šalica sa suženim vratom i istaknutim dnom. Trbuh se od dna naglo širi. Na vratu je reljefna traka a rub je izvijen. Jedna nepravilna ručkica.
Analogija: Angera 16
Tip: 00388
Bilješke: Od Flavijevaca do Hadrijana. Warner Slane ovaj tip "premaza" naziva overfired white. Premaz je gotovo glaziran (vidi u Hayes 2008)

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 95 mm
Promjer **r**uba: 76 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 45, t. XX/5-7 | Poetovio - zahodna grobišća II, 2000 - str. 309, pl. 49, 241-12 | WARNER SLANE, 1990 - str. 94-95, fig. 22, 195-197 | HAYES, 2008 - str. t. 50/1602-1606

PREMAZ

šifra: 059
Munsell: 5Y 7/2 - light gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 122
Munsell **b**oja: 5YR 6/3 - light reddish brown | 5YR 6/4 - light reddish brown
Primjese: Sjajna - - Česte - Male | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00452
Inventarni **br**.: 4-2
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1881
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 70. - 200.
Opis: Trbušasta šalica sa suženim vratom i nenaglašenim prijelozom prema dnu. Trbuh se od dna naglo širi, rebrasta površina (tragovi izrade?). Na vratu je plitka reljefna traka a rub je vrlo izvijen. Jedna nepravilna ručkica.
Analogija: Angera 16
Tip: 00388
Bilješke: Od Flavijevaca do Hadrijana

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 86 mm
Promjer **r**uba: 75 mm
Promjer **d**na: 23 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 45, t. XX/5-7 | Poetovio - zahodna grobišća II, 2000 - str. 309, pl. 49, 241-12 | WARNER SLANE, 1990 - str. 94-95, fig. 22, 195-197 | HAYES, 2008 - str. t. 50/1602-1606

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 126
Munsell **b**oja: 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00461
Inventarni **br**.: 1-2
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880 (grob 31?)
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: 70. - 200.
Opis: Istaknuto dno i ulomak trbuha šačice. S unutarnje strane vidljivi tragovi izrade na kolu.
Analogija: Angera 16
Tip: 00388

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 73 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str.

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 129
Munsell **b**oja: 2.5YR 6/8 - light red | 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

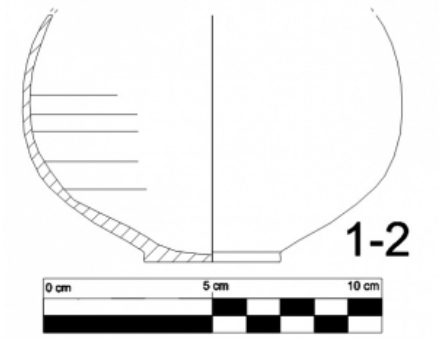

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00462
Inventarni **br**.: 1-3
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Rub-ručka
Datacija: 70. - 200.
Opis: Trbušasta šalica sa suženim vratom. Na vratu je reljefna traka a rub je lagano izvijen. Jedna ručkica.
Analogija: Angera 16
Tip: 00388
Bilješke: Možda dio 1-2?

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 83 mm
Promjer **r**uba: 80 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 45, t. XX/5-7

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 129
Munsell **b**oja: 2.5YR 6/8 - light red | 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

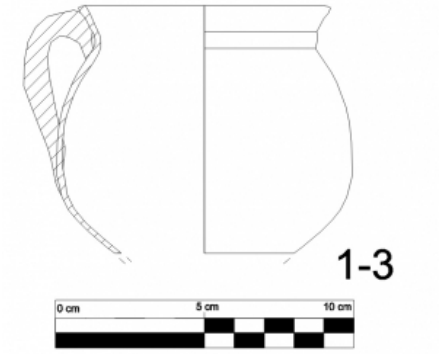

Podaci o nalazu

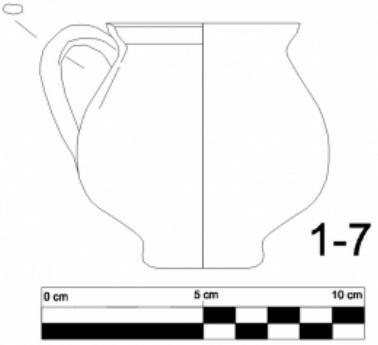

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00466
Inventarni **br**.: 1-7
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 70. - 200.
Opis: Šalica/lončić kruškolikog oblika, s izvijenim i stanjenom rubom s ulegnućem za poklopac. Pri dnu se trbuh naglo sužava u istaknutu nogu. Dno je nepravilno, ali ravno. Jedna ručkica.
Analogija: Cardano al Campo 2
Tip: 00388
Bilješke: Varijanta tipa 388?

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 76 mm
Promjer **r**uba: 60 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 44-45, t. XX/8

PREMAZ

šifra: 064
Munsell: 2.5YR 5/8 - red, 7.5YR 6/8 - reddish yellow
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 132
Munsell **b**oja: 7.5YR 6/4 - light brown
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

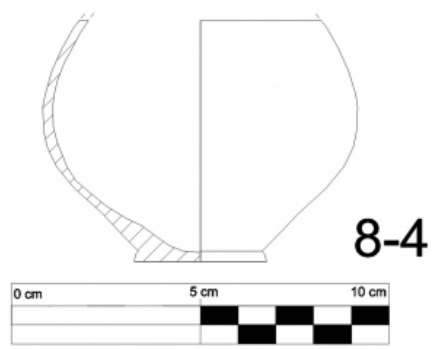

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00468
Inventarni **br**.: 8-4
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: 70. - 200.
Opis: Ravno istaknuto dno i dio loptastog trbuha šalice.
Tip: 00388
Bilješke: ?

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 64 mm
Promjer **d**na: 35 mm

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 129
Munsell **b**oja: 2.5YR 6/8 - light red | 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00557
Inventarni **br**.: 111
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet **n**alaza: Baška, sv. Marko, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 34
N: 44.968995
E: 14.751031

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 70. - 200.
Opis: Šalica/lončić jajolikog oblika, s okomitim, lagano konkavnim rubom odvojenim reljefnim prstenom. Ravno dno s istaknutom nožicom i jedna trakasta ručka.
Analogija: Hayes type 2
Tip: 00388

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 5 mm
Visina **s**tjenki: 125 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 45 mm

LITERATURA

Literatura: BEKIĆ-VIŠNJIĆ, 2008 - str. 224-226, sli. 11/111

FAKTURA

Šifra: 141
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

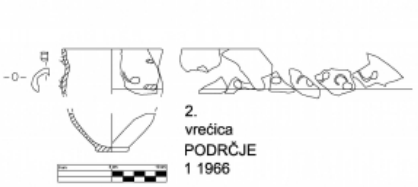

Nalaz **i**d: 00396
Inventarni **b**r.: 1,2 vr. PO 1 1966
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf Po. 1 1966
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Srcolika šalica s ljevkastim, lagano konkavnim rubom zadabeljanim na vrhu. Sačuvana jedna trakasta rebrasta ručkica. Dno je ravno s istaknutom nožicom. Barbottine ukras.
Analogija: Plesničar Gec t. 2/35
Bilješke: ukras kod mercando, u grobu s Tiberijevom kovanicom (10-11 po. K.?). Vrlo slična,no ne posve ista posuda - Voghenza, con monete di Adriano e Antonino Pio (118-t.p.q. 141). Miglbauer: klaudije - flavijevci. Gleisdorf: druga pol. 1.-prva pol. 2. Identična posuda kod Lohner-urban 2009 (dat. 2. st).

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 41 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 26 mm

LITERATURA

Literatu re: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 22, t. 2/35 | MERCANDO, 1974d - str. fig. 141, 72b | BRUSIĆ, 2000 - str. 27 | BERTI, 1985 - str. 106, tomba 23, t.XXII: 5 | Artner 1988/89 - str. 30, Abb. 15/-58 | Lohner-Urban 2009 - str. taf. 4/75

PREMAZ

šifra: 017
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 060
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Kratki svijeni pupoljci postavljeni razmaknuto, u jednu dekorativnu traku.
Iz **l**iteratu re: BRUSIĆ, 2000 - str. 27 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 22, t. 2/35 | MIGLBAUER, 1990 - str. t. 31, 1

FAKTURA

Šifra: 002
Munsell **b**oja: 10YR 8/1 - white
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00025
Inventarni **b**r.: N-131-12
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.4000
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. - +25.
Opis: Ravno, lagano izbočeno dno posude, izrazito loše očuvane stijenke, vjerojatno tvore poluloptasti ili bikonični oblik.
Analogija: Schindler Kaudelka 50
Tip: 00397

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 5 mm
Promjer **d**na: 36 mm

PREMAZ

šifra: 012
Munsell: 2.5YR N 4/ - dark gray, 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Dobra kvaliteta
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 016
Munsell **b**oja: 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: Bijela - - Povremene - Srednje | Siva - - Česte - Velike | Sjajna - - Povremene - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Srednje | Sjajna - Tinjac - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje | Povremene - Velike | Česte - Male
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00028
Inventarni **b**r.: N-131-7
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.4000
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. - +25.
Opis: Ravno,lagano prstenasto dno, stijenke se dosta šire vodoravno.
Analogija: Schindler Kaudelka50
Tip: 00397

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 5 mm
Promjer **d**na: 40 mm

PREMAZ

šifra: 014
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani

FAKTURA

Šifra: 019
Munsell **b**oja: 2.5YR N 3/ - very dark gray
Primjese: Bijela - - Česte - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Siva - - Povremene - Velike | Bijela - - Česte - Male | Sjajna - - Česte - Male
Rupice: Rijetke - Velike | Česte - Male
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

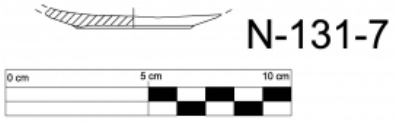

Podaci o nalazu

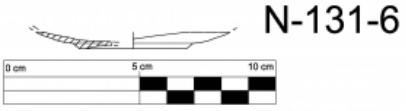

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00033
Inventarni **b**r.: N-131-6
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.4000
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. - +25.
Opis: Dno, s vrlo uskim, špičastim prstenom, skoro ravno. Loše pečeno (na lomu narančasto i plavo)?
Analogija: Schindler Kaudelka 50
Tip: 00397

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 10 mm
Promjer **d**na: 39 mm

PREMAZ

šifra: 016
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray, 2.5YR N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 021
Munsell **b**oja: 2.5Y N 6/ - light gray/gray | 2.5YR 5/8 - red | 2.5Y N 4/ - dark gray
Primjese: Bijela - - Povremene - Velike | Bijela - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

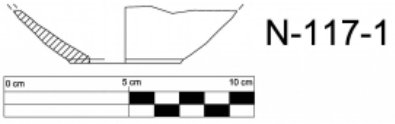

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00037
Inventarni **br**.: N-117-1
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.2
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. - +25.
Opis: Vrlo loše izvedeno dno posude, vjerojatno zdjelice, jedva se razliku od ostatka stijenke, na kojoj su vidljive nepravilnosti nastale prilikom oblikovanja.
Analogija: Schindler Kaudelka 50
Tip: 00397

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 15 mm
Promjer **d**na: 44 mm

PREMAZ

šifra: 019
Munsell: 2.5Y 5/1 - gray

DEKORACIJA

šifra: 036
Tip: Pjeskarena
Motiv: Obostrano

FAKTURA

Šifra: 025
Munsell **b**oja: 2.5Y 5/1 - gray | 2.5Y N 7/ - light gray
Primjese: Sjajna - - Česte - Male | Sjajna - - Povremene - Velike | Bijela - - Povremene - Velike | Crna - - Česte - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

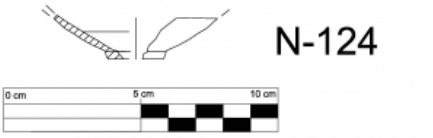

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00046
Inventarni **br**.: N-124
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.2101
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. – +25.
Opis: Ravno dno s malom nogicom i dosta okomitim stijenkama, na kojim se s unutarnje strane naziru tragovi obrade na kolu.
Analogija: Schindler Kaudelka 50
Tip: 00397

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 25 mm

PREMAZ

šifra: 024
Munsell: 2.5Y 4/1 - dark gray
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Sjajni

FAKTURA

Šifra: 030
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: Sjajna - - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje | Siva - - Povremene - Velike
Rupice: Povremene - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00047
Inventarni **br**.: N-80-1
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.3012
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. - +25.
Opis: Ravno dno s jedva naznačenim tankim prstenom i skoro vodoravne sijenke (bikonična zdjelica?)
Analogija: Schindler Kaudelka 50
Tip: 00397

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 4 mm
Promjer **d**na: 40 mm

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 031
Munsell **b**oja: 2.5Y N 3/ - very dark gray | 2.5Y N 4/ - dark gray
Primjese: Bijela - - Česte - Srednje | Crna - - Česte - Velike | Sjajna - - Česte - Male
Rupice: Povremene - Srednje | Česte - Velike
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

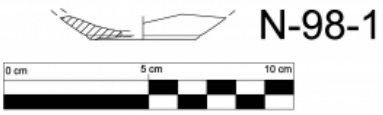

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00052
Inventarni **br**.: N-98-1
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.2101 (ju
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. - +25.
Opis: Prstenasto, skoro ravno dno posude, vjerpjatno zdjelice.
Analogija: Schindler Kaudelka 50
Tip: 00397

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 8 mm
Promjer **d**na: 36 mm

FAKTURA

Šifra: 018
Munsell **b**oja: 5YR 5/3 - reddish brown
Primjese: Bijela - - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Velike | Siva - - Povremene - Srednje | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Sjajna - - Povremene - Srednje | Crna - - Rijetke - Velike
Rupice: Česte - Male | Rijetke - Velike
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00053
Inventarni **b**r.: N-98-2
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.2101 (ju
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. - +25.
Opis: Lagano prstenasto, skoro ravno dno posude, vjerojatno zdjelice.
Analogija: Schindler Kaudelka 50
Tip: 00397

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 4 mm
Visina **s**tjenki: 9 mm

PREMAZ

šifra: 016
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray, 2.5YR N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 020
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray | 10B 7/1 - light bluish gray
Primjese: Crna - - Rijetke - Velike | Sjajna - - Rijetke - Velike | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Česte - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00055
Inventarni **br**.: N-98-6
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum, Forum
Stratigrafska **je**dinica: I.2101 (ju
N: 45.202916
E: 14.545745

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Sačuvani **d**io: Rub
Datacija: -25. - +25.
Opis: Ravni, prema unutra lagano zadebljani i zaobljeni rub posude, možda zdjelice. Vrlo gruba faktura. Dio iste posude mogli bi biti: 00056, 57, 58
Analogija: Schindler Kaudelka 50
Tip: 00397

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 14 mm

PREMAZ

šifra: 028
Munsell: 5PB 5/1 - bluish gray
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 034
Munsell **b**oja: 2.5Y N 8/ - white
Primjese: Crna - - Povremene - Velike | Siva - - Česte - Velike | Bijela - - Povremene - Velike | Sjajna - - Česte - Male
Rupice: - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

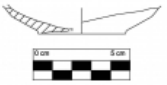

1. PODRUČJE V na vrču od keramike???

Nalaz **id**: 00397
Inventarni **br**.: 1 PO V
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf Po. V na vrču
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: -25. - +25.
Opis: Ravno dno zdjelice s niskim i tankim prstenom.
Analogija: Schindler Kaudelka 50; Plesničar Gec 15

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 13 mm
Promjer **r**uba: 45 mm

LITERATURA

Literatura: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 75-76, t. 12 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 116-119, t. 22-23 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 15-16, t. 1/15

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 005
Tip: Pjeskarena
Opis: Možda pjeskasti ukras

FAKTURA

Šifra: 107
Munsell **b**oja: 7.5YR 4/4 - brown/dark brow
Primjese: Bijela - - Česte - Male | Bijela - - Česte - Srednje
Rupice: Rijetke - Velike | Česte - Male
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00399
Inventarni **br**.: 1. 66 arh jugocilin
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf 1966?
N: 45.208236
E: 14.541137

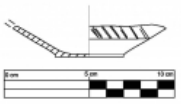

1.
66 - arh.
jugocillin
(11280
11869)

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno-ukrašena stijenka
Datacija: 25. - 75.
Opis: Ravno dno s istaknutom nožicom. Na zakošenim stijenkama nalazi se utisnuti ukras.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 30 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 19, t. 1/62 | Artner 1988/89 - str. 30, Abb. 15/-36

PREMAZ

šifra: 013
Munsell: 5YR 4/3 - reddish brown
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 061
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: Dijagonalni urezi

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

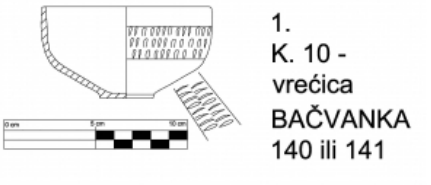

Nalaz **id**: 00401
Inventarni **br**.: 1. K.10 vr. bačvanka
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 25. - 75.
Opis: Bikonična zdjelica s ravnim dno naglašenim nožicom. Dvije ukrasne trke utisnute kotačićem.
Tip: 00399

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 50 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 28 mm

PREMAZ

šifra: 013
Munsell: 5YR 4/3 - reddish brown
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 016
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Manji odvojeni trokutići u više odvojenih redova.

FAKTURA

Šifra: 056
Munsell **b**oja: 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Tvrda
Lom: Oštri

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

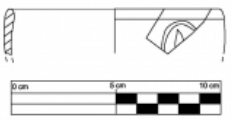

3. (KUTIJA 1 - plivacillin 1)

Nalaz **i**d: 00393
Inventarni **b**r.: 3. Kut. 1 plivacilli
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 50. - 150.
Opis: Zadebljani i lagano uvijeni rub poluloptaste ili bikonične zdjelice. Ispod ruba reljefna tanka pruga i barbottine ukras.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/37?
Tip: 00400

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 21 mm
Promjer **r**uba: 100 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 17-18, t. 1/37 | Lohner-Urban 2009 - str. taf. 4/78 | MIKL CURK, 1976 - str. XIII/11

PREMAZ

šifra: 015
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 059
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Pupoljci svijeni tako da tvore S i postavljeni jedan unutar drugog u pravilnu traku.
Iz **l**iteratura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 20, t. 1/74 | MARTIN, 1995 - str. 185, t. 4/2

FAKTURA

Šifra: 106
Munsell **b**oja: 5GY 7/1 - light greenish
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

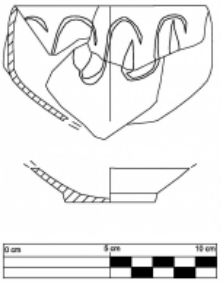

1.
K. 10 -
vrećica
ASTRA

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00400
Inventarni **b**r.: 1. K.10 vr. astra
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **j**edinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonično-cilindrična šalica s ravnim dno s istaknutom nožicom. Na gornjem dijelu barbottine ukras.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/74; 1987, fig. 8; Martin 4.2, Kringa (Istra)
Bilješke: Vrlo sličan i prema obliku i prema ukrasu s nalazima iz emonske keramičarske radionice. Gleisdorf: druga pol. 1- prva pol. 2.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 54 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatu re: MARTIN, 1995 - str. 185, t. 4.2 | PLESNIČAR-GEC,1987 - str. fig.8 | MLAKAR 1974 - str. tab. 1/3 | Filipović, Crnković 2014 - str. tab. 3/21

PREMAZ

šifra: 017
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 059
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Pupoljci svijeni tako da tvore S i postavljeni jedan unutar drugog u pravilnu traku.
Iz **l**iteratu re: MERCANDO, 1974d - str. 406, fig. 331 | Mazzeo Saracino 1977 - str. fig. 50/1215 (1213-1214?) | MIKL CURK, 1976 - str. t. XIII/11 | Gluščević 1990 - str. t. XXIX/19 | MATIJAŠIĆ, 1991 - str. t. 30, grob 76/11

FAKTURA

Šifra: 108
Munsell **b**oja: 5PB 7/1 - light bluish gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

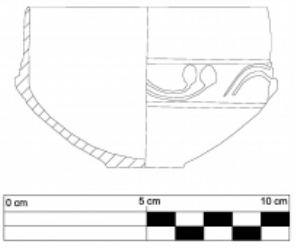

Nalaz **id**: 00625
Inventarni **br**.: T. 2/1
Lokalizacija: Institut za arheologiju, IARH
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum Vila, Objekt
N: 45.202842
E: 14.545691

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Cilindrična zdjelica s okomitim, tek neznatno stanjenim rubom i istaknutim dnom. Preko najšireg dijela posude prozeže se urkasna traka.
Analogija: Mazzeo Saracino 1977, 1205
Tip: 00400

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 53 mm
Promjer **r**uba: 84 mm

LITERATURA

Literatura: Mazzeo Saracino 1977 - str. fig. 51/1205

DEKORACIJA

šifra: 093
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Uža ukrasna traka s parovima svinutih pupoljaka (U oblik) orijentiranih naizmjenično prema dolje i prema gore.
Iz **l**iteratura: De Micheli Schulthess 2001 - str. Pl. 4, form C10.3

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

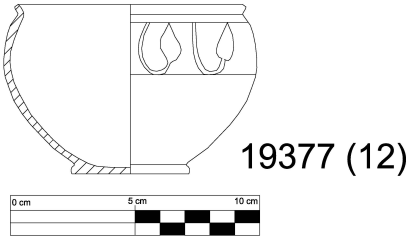

Nalaz **id**: 00403
Inventarni **br**.: 19377 (12)
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Niža čaša loptastog oblika, pri vrhu sužena s tankim izvijenim rubom. Istaknuta proširena nožica. Barbottine ukras.
Analogija: Marabini Moevs XLVI; Plesničar Gec 1987, fig. 8
Bilješke: RESTAURIRANO. Analogija samo za oblik.Gleisdorf: kraj 1. početak 2. st. Iz Portorecanati ima ručke, ostalo isto. Identično po obliku i ukrasu kao na lokalitetu emonske keramičarske radionice (II pol. I st.).

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 68 mm
Promjer **r**uba: 90 mm
Promjer **d**na: 46 mm

LITERATURA

Literatura: MARABINI MOEVS, 1973 - str. 146-147, 193-194, 24 | MERCANDO, 1974d - str. 168, fig. 26c | BRUSIĆ, 2000 - str. 27 | PLESNIČAR-GEC,1987 - str. fig. 8 | Artner 1988/89 - str. 30, abb. 15/-37 | TOPIĆ, 2003 - str. 219-220, t. 13/131

PREMAZ

šifra: 002
Munsell: 10YR 5/1 - gray
Kvaliteta: Loša kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 062
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Pupoljci svijenu u U oblik, položeni razmaknuti u pravilnu ukrasnu traku.
Iz literatura: BRUSIĆ, 2000 - str. 27 | Artner 1988/89 - str. 30, Abb. 14/iS2/7a | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 1/74

FAKTURA

Šifra: 002
Munsell **b**oja: 10YR 8/1 - white
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

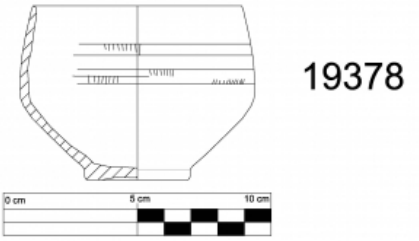

Nalaz **id**: 00405
Inventarni **br**.: 19378
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafsk**a je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična, gotovo poluloptasta, čaša ili manja zdjelica, s lagano konveksnim dnom i naglašenom nožicom. Na godnjem djelu urezani ukras.
Analogija: Angera 4 (coppetta)
Bilješke: RESTAURIRANO. Tassinari samo oblik. Voghenza: sličan oblik i ukras, ali ima ručke.

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 3 mm
Visin**a s**tjenki: 65 mm
Promjer **r**uba: 78 mm
Promjer **d**na: 38 mm

LITERATURA

Literatu re: DAUTOVA-RUŠEVLJAN, 1973 - str. 187, t. III, 9? | TASSINARI, 1998 - str. 53, XIII, 7 | BERTI, 1985 - str. 90-91, tomba 9, t. XVIII: 1; 166, tomba 66, t. XXXVII: 1; | MIKL CURK, 1976 - str. t. XIII/8 | Burnum I, 1979 - str. 26, t. 4/15 | MATIJAŠIĆ, 1991 - str. 26, t. 4/9 | Kamenjarin 2011 - str. 72, inv. br. 3877

PREMAZ

šifra: 002
Munsell: 10YR 5/1 - gray
Kvaliteta: Loša kvaliteta
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 047
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: Više okomitih tankih crtica u gustom vodoravnom nizu

FAKTURA

Šifra: 002
Munsell **b**oja: 10YR 8/1 - white
Primjese: - - -
Rupice: -
N**a d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

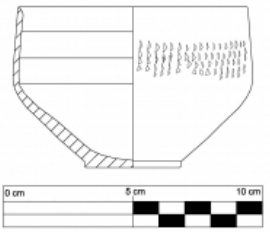

Nalaz **id**: 00406
Inventarni **br**.: 19361
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafsk**a je**dinica: Bolf
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična čaša ili manja zdjelica, s lagano ravnim dnom i naglašenom nožicom. Na gornjem djelu urezani ukras.
Analogija: Angera 4 (coppetta)
Tip: 00405
Bilješke: RESTAURIRANO. Slično 405. Oblik Tassinari Voghenza, Portorecanati: sličan oblik i ukras, ali ima ručke. Mercando datira 100-150

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 2 mm
Visin**a s**tjenki: 62 mm
Promjer **r**uba: 88 mm
Promjer **d**na: 36 mm

LITERATURA

Literatu re: DAUTOVA-RUŠEVLJAN, 1973 - str. 187, t. III, 9? | TASSINARI, 1998 - str. 53, XIII, 7 | BERTI, 1985 - str. 90-91, tomba 9, t. XVIII: 1; 166, tomba 66, t. XXXVII: 1; | MERCANDO, 1974d - str. 307, tomba 140, fig. 221 | KNEZ, 1992 - str. t. 23/12

PREMAZ

šifra: 008

DEKORACIJA

šifra: 023
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Zarezi
Opis: Sitni zarezi u 5 kosih redova

FAKTURA

Šifra: 002
Munsell **b**oja: 10YR 8/1 - white
Primjese: - - -
Rupice: -
N**a d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00628
Inventarni **br**.: T. 2/4
Lokalizacija: Institut za arheologiju, IARH
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum Vila, Objekt
N: 45.202842
E: 14.545691

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Cilindrična zdjelica s okomitim stanjenim rubom i naglašenim dnom. Na stijenkama se nalazi utisnuti ukras.
Analogija: Angera 4
Tip: 00405

LITERATURA

Literatura: PAVIŠIĆ 1983 - str. 44, T. 2/4

DEKORACIJA

šifra: 094
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Tri vodoravne pruge izduženih i spojenih trokuta.

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

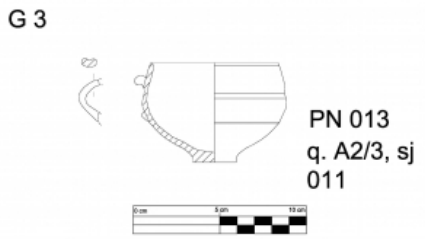

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00413
Inventarni **br**.: PN 013
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: A2/3, sj 011, g. 3
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Poluloptasta šalica, s dvije ručke i visokom nožicom. Uvijeni rub, konkavne, iz vana lagano profilirane stijenke, i uska, viša noga s ravnim dnom.
Bilješke: Nekropola del Verginese: morfološki vrlo slična, ali ima urkas kao tip 6

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 57 mm
Promjer **r**uba: 70 mm
Promjer **d**na: 25 mm

LITERATURA

Literatura: Mors Inmatura 2006 - str. 99, tav. 14/7

PREMAZ

šifra: 025
Munsell: 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 162
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

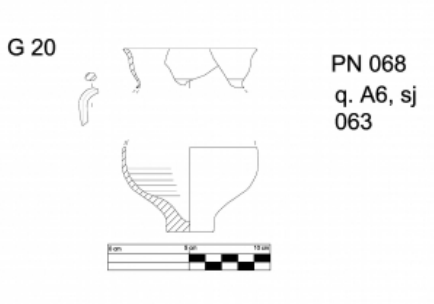

Nalaz **id**: 00416
Inventarni **br**.: PN 068
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: A6, sj 063, g. 20
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 200.
Opis: Ljevkasto dno s visokom tankom nožicom, loptasto tjelo i izvijeni, stanjeni, s vanjske strane lagano profilirani rub. Sačuvana i jedna ručkica. Vidljivi urezi nastali obradom na kolu.
Analogija: Warner Slane 198, Hayes 1597-1599
Bilješke: Hayes interpretira kao fokejske

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 24 mm
Promjer **r**uba: 82 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatura: Warner Slane 1990 - str. 90, fig. 94/198 | HAYES, 2008 - str. 266-267, f. 50/1597-

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 113
Munsell **b**oja: 5YR 5/4 - reddish brown | 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Sjajna - - Rijetke - Srednje | Bijela - - Rijetke - Srednje | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00442
Inventarni **br**.: 6-2
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

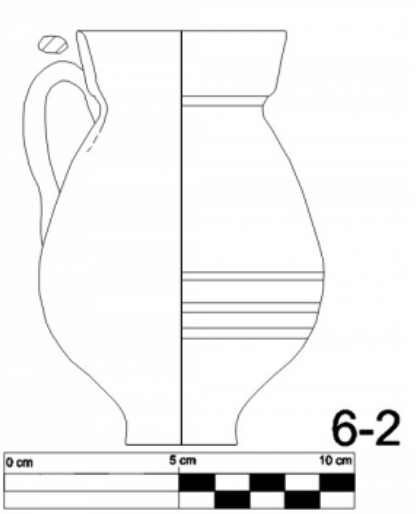

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **di**o: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 200.
Opis: Ljevkasto dno s visokom nožicom, loptasto tjelo i okomiti, prema van nagnuti rub. Odmah ispod ruba urezana profilacija. Jedna ručkica. Na trbuhu rebra nastala obradom na kolu.
Analogija: Hayes 1599-1600
Tip: 00416
Bilješke: podvarijanta s okomitijim rubom. Hayes interpretira kao fokejske.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 117 mm
Promjer **r**uba: 60 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatura: HAYES, 2008 - str. 102, t. 50/1599-1600

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 123
Munsell **b**oja: 5YR 7/8 - reddish yellow | 5YR 6/8 - reddish yellow
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00454
Inventarni **br**.: 4-4
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 200.
Opis: Ljevkasto dno s visokom tankom nožicom, loptasto tjelo i izvijeni, zadebljani, s vanjske strane lagano profilirani rub. Ispod ruba dublji urez i reljefna traka. Jedna ručkica. Na površini vidljivi urezi nastali obradom na kolu. Vrlo kvalitetno oblikovana. Površina nožice djeluje obojeno.
Analogija: Warner Slane 198, Hayes 1597-1599
Tip: 00416
Bilješke: Hayes interpretira kao fokejske. Warner Slane ovaj tip "premaza" naziva overfired white.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 110 mm
Promjer **r**uba: 70 mm
Promjer **d**na: 23 mm

LITERATURA

Literatura: Warner Slane 1990 - str. 90, fig. 94/198 | HAYES, 2008 - str. 266-267, f. 50/1597-

PREMAZ

šifra: 059
Munsell: 5Y 7/2 - light gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

FAKTURA

Šifra: 113
Munsell **b**oja: 5YR 5/4 - reddish brown | 2.5YR 5/8 - red
Primjese: Sjajna - - Rijetke - Srednje | Bijela - - Rijetke - Srednje | Bijela - - Česte - Male
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00556
Inventarni **b**r.: 2
Lokalizacija: JANAF,
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Kurilovo, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 3
N: 45.208236
E: 14.541137

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: 50. - 200.
Opis: Dva ulomka koji tvore dno s viskom nogom i stijenku posude s trbuhom kruškolikog profila. Na površini trbuha vidljivi žljebovi nastali obradom na kulu. Prisutan je trag spoja s ručkom.
Analogija: Hayes type 1
Tip: 00416
Bilješke: Goreno?

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 68 mm
Promjer **d**na: 30 mm
Promjer **max:** 60 mm

LITERATURA

Literatura: Hayes, 1983 - str. 72-73, fig. 6 | Konestra 2014 - str. 266, cat. 3, t.1 | WARNER SLANE, 1990 - str. 90, fig. 22/198 | HAYES, 2008 - str. 266-267, fig. 50-51/1597-1609 | Jelinčić, Perinić Muratović 2008 - str. 190, t. 3/10a, b

FAKTURA

Šifra: 155
Munsell **b**oja: 2.5YR 6/8 - light red
Primjese: Sjajna - - Česte - Velike | Bijela - - Česte - Velike
Rupice: Povremene - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoća: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

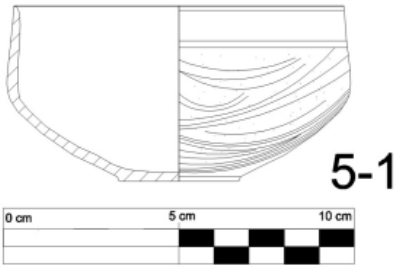

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00439
Inventarni **br**.: 5-1
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 20. - 150.
Opis: Poluloptasta zdijelica okomitog, lagano stanjenog ruba naglašenog vanjskom kanelurom. Na 1 cm od ruba također se nalazi plitka kanelura ispod koje počinje pjeskareni ukras.
Analogija: Schindler Kaudelka 97
Bilješke: Fabrikat G?

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 50 mm
Promjer **r**uba: 94 mm

LITERATURA

Literatu re: SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 104-106, t.19 | Borzić 2010 - str. t. 41/1, 2, t. 43/3-5 | ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. t. 86/1018

PREMAZ

šifra: 022
Munsell: 2.5Y N 2/ - black
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 065
Tip: Pjeskarena
Motiv: Metlicom
Opis: Na 3/4 posude, samo s vanjske strane. Metlicom nanijete srednje bijelkaste primjese, pomješane s premazom. (slično Fab. F, ali siva)

FAKTURA

Šifra: 028
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje
Rupice: Povremene - Male
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Tvrda
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

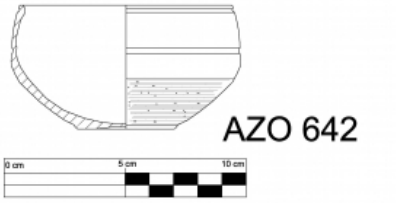

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00480
Inventarni **b**r.: AZO 642
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 20. - 150.
Opis: Poluloptasta zdjelica s uvijenim rubom istaknutim urezanom linikom. Na najširem dijelu nalazi se urezana linija, ispod koje je prisutan prijeskasti ukras. Dno je istaknuto i prisutna je plitka nožica.
Analogija: Schindler Kaudelka 134-136; Plesničar-Gec 16? 24?
Tip: 00439

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 51 mm
Promjer **r**uba: 88 mm
Promjer **d**na: 41 mm
Promjer **max:** 94 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 1/16, 24

PREMAZ

šifra: 025
Munsell: 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 065
Tip: Pjeskarena
Motiv: Metlicom
Opis: Na 3/4 posude, samo s vanjske strane. Metlicom nanijete srednje bijelkaste primjese, pomješane s premazom. (slično Fab. F, ali siva)

FAKTURA

Šifra: 137
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray | 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Gruba

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00513
Inventarni **br**.: PN 162, kat. 26
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet **n**alaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Dno
Datacija: 20. - 150.
Opis: Ulomak prstenastoga dna zdjelice s pjeskastim ukrasom
Analogija: Schindler Kaudelka 97
Tip: 00439

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 5 mm
Visina **s**tjenki: 26 mm

LITERATURA

Literatura: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 161-162, kat. 26

PREMAZ

šifra: 024
Munsell: 2.5Y 4/1 - dark gray
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 065
Tip: Pjeskarena
Motiv: Metlicom
Opis: Na 3/4 posude, samo s vanjske strane. Metlicom nanijete srednje bijelkaste primjese, pomješane s premazom. (slično Fab. F, ali siva)

FAKTURA

Šifra: 140
Munsell **b**oja: 2.5Y N 4/ - dark gray
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

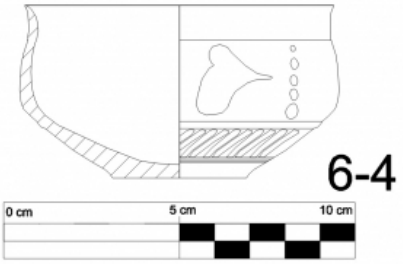

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00444
Inventarni **br**.: 6-4
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880?
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Zdjelica profiliranih okomitih stijenki, s istaknutim lagano prema van nagnutim rubom. Dno je naglašeno, tijelo karakterizira deblja traka s barbottine ukrasom. Na prijalzu prema dnu nalazi se kanelura, a ispod nje plitki dijagonalni urezi.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/51
Bilješke: Panonija. Nema signature, nesigurna provenijencija predmeta.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 49 mm
Promjer **r**uba: 88 mm
Promjer **d**na: 38 mm

LITERATURA

Literatu re: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 1/51 | PLESNIČAR-GEC 1972 - str. t. XXVI, 104, 9, ; XXX, 112, 8.

PREMAZ

šifra: 060
Munsell: 5YR 5/8 - yellowish red, 5YR 4/6 - yellowish red, 5YR 5/6 - yellowish red
Kvaliteta: Ljuskasti
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 066
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: Srcoliki listovi omđeni nizom od 5 okomitih točkica. Na donjem dijelu urezano dijagonalni veći zarezi.
Iz **l**iteratu re: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 1/51

FAKTURA

Šifra: 124
Munsell **b**oja: 10YR 6/4 - light yellowish
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana

Podaci o nalazu

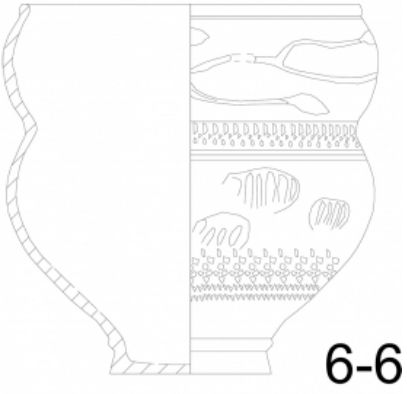

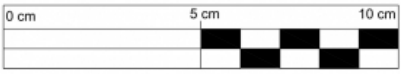

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00446
Inventarni **br**.: 6-6
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 100.
Opis: Veća čaša oblikovana iz dva poluloptasta dijela spojena suženim prijelazom, tvoreći tako dva "trbuha". Oni su ukrašeni barbottine ukrasom, dok su suženje i donji dio posude ukrašeni utisnutim zarezima. Dno je vrlo istaknuto pa tvori gotovo nožicu, te naglašeno reljefnom trakom. Rub je lagano uvijen i naglašen tankim urezom. Oblik vrlo sličan Sarius šalicama.
Bilješke: Sličnosti još i s: Trieste antica, t. 10/11, Poetovio 2000, t. 144 - 647/10 (Trajan), Bergamini 1980 - Bologna: tav. XVI/287

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 93 mm
Promjer **r**uba: 85 mm
Promjer **d**na: 40 mm

LITERATURA

Literatura: Poetovio - zahodna grobišća II, 2000 - str. t. 144 - 647/10 | BERGAMINI, 1980 - str. tav. XVI/287 | De Micheli Schulthess 2008 (2010) - str. fig. 2/12 | Brecciaroli Taborelli 1990 - str. 146, tav. LV/281

PREMAZ

šifra: 061
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray, 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 067
Tip: Barbottine
Motiv: Biljni
Opis: izduzeni pupoljci + višestruko nazubljene lunete. Utisnuti trokutići u više redova. Utisnuti zarezi.

FAKTURA

Šifra: 125
Munsell **b**oja: 2.5Y N 6/ - light gray/gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka

Podaci o nalazu

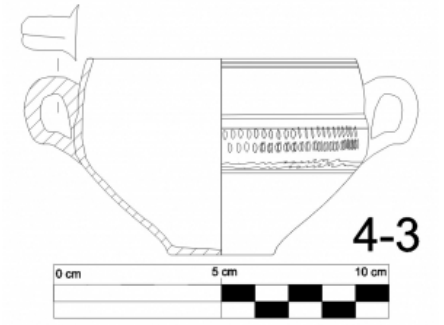

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00453
Inventarni **br**.: 4-3
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s profiliranim trbuhom i utisnutim ukrasom. Rub je uvijen i naglašen vodravnim urezom. Dno naglašeno. Dvije narebrene ručkice. Zbog premazivanja voskom nemoguća precizna definicija premaza/fakture.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/77
Bilješke: drukčije dno. Voghenza: Antonino Pio (138-161?). Gleisdorf: prva pol. 2. st. (datira prema Emoni).
Mercando: s novcem Domicijana

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 58 mm
Promjer **r**uba: 80 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 1/77 | BERTI, 1985 - str. 138-139, tomba 45, t.XXIX: 3 | Voghenza, 1985 - str. 84, tomba 4/2, tomba 58/2 | Artner 1988/89 - str. 30, Abb. 15/30a-31a | MERCANDO, 1974d - str. 276-277, tomba 109, fig. 174 | BLOIER 2012 - str. t. 9/0701 | Burnum I, 1979 - str. t. 4/21 | Begović Dvoržak , Dvoržak Schrunk 2010 - str. 172, fig. 10 | Babić 2008 - str. 206, fig. 22

PREMAZ

šifra: 061
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray, 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 016
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Manji odvojeni trokutići u više odvojenih redova.

FAKTURA

Šifra: 105
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

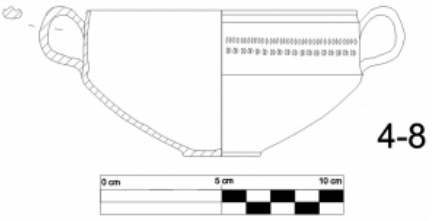

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00458
Inventarni **br**.: 4-8
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s profiliranim trbuhom i utisnutim ukrasom. Rub je uvijen i naglašen vodravnim urezom. Dno naglašeno. Dvije narebrene ručkice. Zbog premazivanja voskom nemoguća precizna definicija premaza/fakture. Ukras je izveden površno.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/77
Tip: 00453
Bilješke: Vrlo slična nal. br. 453. Voghenza: oblik sličan za cijeli tip 6, ali zbog ukrasa najsličniji s 458.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 60 mm
Promjer **r**uba: 110 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. t. 1/77 | BERTI, 1985 - str. 155-156, tomba 58, t. XXXIV: 2 | MERCANDO, 1974d - str. 207-209, tomba 27A, fig. 85/b, 458, fig. 331/i | MATIJAŠIĆ, 1991 - str. t. 10, grob 22/11 | Mors Inmatura 2006 - str. 87, tav. 9/20

PREMAZ

šifra: 061
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray, 2.5Y N 3/ - very dark gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 016
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Manji odvojeni trokutići u više odvojenih redova.

FAKTURA

Šifra: 105
Munsell **b**oja: 2.5Y N 5/ - gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoća: Mekana
Lom: Glatki

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00512
Inventarni **br**.: PN 131, kat. 25
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet **n**alaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 50. - 150.
Opis: Poluloptasta zdjelica s jednom sačuvanom ručkom i utisnutim ukrasom zareza u dvije skupine s više redova
Analogija: Plesničar Gec t. 1/70, 77?
Tip: 00453
Bilješke: Možda krivi promjer, u kojem bi slučaju bilo riječ o šalici s dvije ručke tipa Plesničar Gec t. 1/70, 77

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 67 mm

LITERATURA

Literatura: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 161, kat. 25

PREMAZ

šifra: 024
Munsell: 2.5Y 4/1 - dark gray
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Sjajni

DEKORACIJA

šifra: 015
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Pravilno postavljeni trokutići u više spojenih redova koji su lagano pomaknuti jedan u odnosu na drugi.

FAKTURA

Šifra: 139
Munsell **b**oja: 2.5Y 6/2 - light brownish
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00564
Inventarni **b**r.: 814
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grobnik, Grobišće, Nekropola
N: 45.367502
E: 14.463839

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s profiliranim trbuhom i utisnutim ukrasom. Rub je uvijen i naglašen vodravnim urezom. Dno naglašeno. Dvije narebrene ručkice.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/77
Tip: 00453

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 60 mm
Promjer **r**uba: 100 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literature: PLESNIČAR-GEC 1972 - str. t. 1/77

PREMAZ

šifra: 073
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray, 2.5Y N 5/ - gray

DEKORACIJA

šifra: 090
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Dva, negdje tri, spojena reda manjih i većih trokutića

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00565
Inventarni **br**.: 760
Lokalizacija: Pomorski i povijesni muzej hrvatskog primorja, Rijeka, Antička zbirka
Lokalitet **n**alaza: Grobnik, Grobišće, Nekropola
N: 45.367502
E: 14.463839

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Šalica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Bikonična zdjelica s profiliranim trbuhom i utisnutim ukrasom. Rub je uvijen i naglašen vodravnim urezom. Dno naglašeno. Dvije narebrene ručkice.
Analogija: Plesničar Gec t. 1/77
Tip: 00453
Bilješke: Dvobojna

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 70 mm
Promjer **r**uba: 105 mm
Promjer **d**na: 30 mm

LITERATURA

Literatura: PLESNIČAR-GEC 1972 - str. t. 1/77

PREMAZ

šifra: 073
Munsell: 2.5Y N 4/ - dark gray, 2.5Y N 5/ - gray

DEKORACIJA

šifra: 090
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Dva, negdje tri, spojena reda manjih i većih trokutića

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00459
Inventarni **br**.: 7-1
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

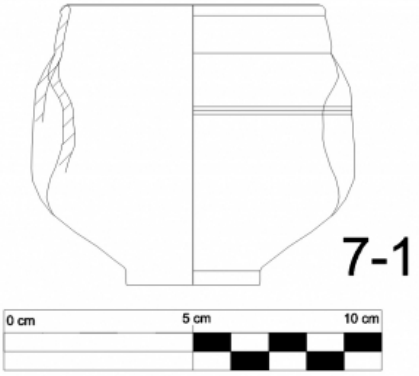

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 100.
Opis: Čaša jajastog oblika, s istaknutim i zadebljanim rubom, lagano nagnutim prema unutra. Na oko 1cm od ruba, naglo se širi. Dno je istaknuto - gotovo tvori nožicu. Trbuh je ukrašen utisnutim kružnim udubljenjima (utisnuto prstom?), koje s gornje strane sijeku tanki vodoravni urezi. Na udubljenjima su vidljivi otisci prstiju.
Analogija: Angera, IV-9/1
Bilješke: Faltenbecher? Gemma Sena Chiesa - transalpska proizvodnja.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 74 mm
Promjer **r**uba: 67 mm

LITERATURA

Literatura: Angera romana, 1985 - str. 408, t. 82, b, 20-IV, 9/1 | De Micheli Schulthess 2001 - str. pl. 12, C22/ MO 137 | Perović, Fadić 2009 - str. 121, n. 210

PREMAZ

šifra: 063
Munsell: 10R 4/1 - dark reddish gray
Kvaliteta: Tanki
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 014
Tip: Utisnuta prstima
Motiv: Udubljenja
Opis: Kružno udubljenje promjera oko 2cm. Pri vrhu presjeca ga tanki vodoravni urez.

FAKTURA

Šifra: 128
Munsell **b**oja: 10R 6/4 - pale red
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

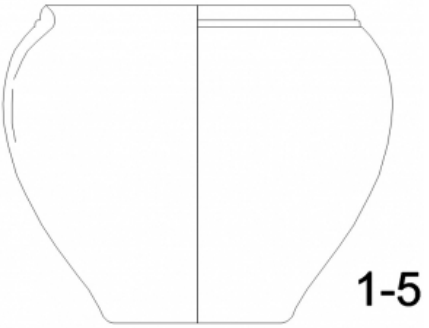

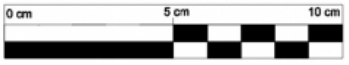

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00464
Inventarni **br**.: 1-5
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 25. – 100.
Opis: "Olletta" s malim okomitim rubom trokutastog presjeka naglašenog reljefnom trakom i sva ureza. Tijelo je jajoliko a dno ravno.
Analogija: Tassinari XVII/17 (Ricci 1/364-365); Schindler Kaudelka 127; Plesničar Gec t.2/4
Bilješke: Nije Fabrikat F. Vrlo sličan profil kao i "antropoprosopi". Provenijencija: Sjeverna Italija

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 94 mm
Promjer **r**uba: 70 mm
Promjer **d**na: 50 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 42-43, tav. XVII/15-17 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 132-133, t. 23/127 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 21, t. 2/4 | Poetovio - zahodna grobišća II, 2000 - str. 285, 126-7, pl. 25 | TOPIĆ, 2004 - str. 210, 223, fig. 16 | TOPIĆ, 2003 - str. 212, t. 9/87-88, 90 | ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. 141, t. 62/629 | Giordani 1992 - str. fig. 15/2 | Sub Ascia, 1987 - str. 97, tomba 56/D

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 131
Munsell **b**oja: 7.5YR 4/6 - strong brown
Primjese: Sjajna - - Povremene - Male | Bijela - - Rijetke - Velike | Svjetlosmeđa - - Povremene - Velike | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Povremene - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

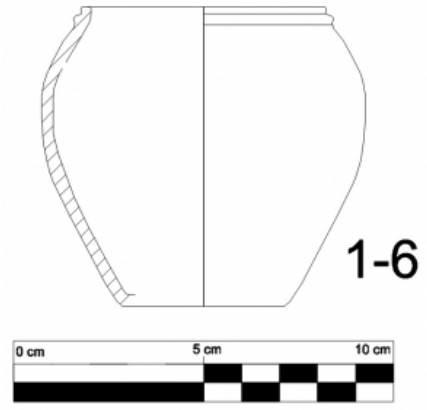

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00465
Inventarni **br**.: 1-6
Lokalizacija: Arheološki muzej u Zagrebu, Antički odjel
Lokalitet **n**alaza: Bakar, Poljane, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1880
N: 45.307701
E: 14.533517

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 25. – 100.
Opis: "Olletta" s malim okomitim rubom trokutastog presjeka naglašenog reljefnom trakom i sva ureza. Tijelo je jajoliko a dno ravno.
Analogija: Tassinari XVII/17 (Ricci 1/364-365); Schindler Kaudelka 127; Plesničar Gec t.2/4
Tip: 00464
Bilješke: Možda Fabrikat F. Vrlo sličan profil kao i "antropoprosopi". Provenijencija: Sjeverna Italija

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 79 mm
Promjer **r**uba: 64 mm
Promjer **d**na: 38 mm

LITERATURA

Literatura: TASSINARI, 1998 - str. 42-43, tav. XVII/15-17 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 132-133, t. 23/127 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 21, t. 2/4

PREMAZ

šifra: 008

FAKTURA

Šifra: 131
Munsell **b**oja: 7.5YR 4/6 - strong brown
Primjese: Sjajna - - Povremene - Male | Bijela - - Rijetke - Velike | Svjetlosmeđa - - Povremene - Velike | Bijela - - Povremene - Srednje
Rupice: Povremene - Srednje
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00473
Inventarni **b**r.: AZO 615/181
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 25. – 100.
Opis: Jajolika čaša s ravnim tek lagano izbijenim rubom, ispod kojeg se nalazi profilacija, nakon koje se rame naglo širi.Dno je ravno, tek lagano naglašeno sužavanjem stijenki trbuha.
Tip: 00464
Bilješke: MOžda nije KTS.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 4 mm
Visina **s**tjenki: 86 mm
Promjer **r**uba: 85 mm
Promjer **d**na: 54 mm
Promjer **max:** 101 mm

FAKTURA

Šifra: 135
Munsell **b**oja: 5YR 6/6 - reddish yellow | 5YR 7/6 - reddish yellow
Primjese: Narančasta - - Česte - Velike | Svjetlosmeđa - - Povremene - Srednje
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka

Podaci o nalazu

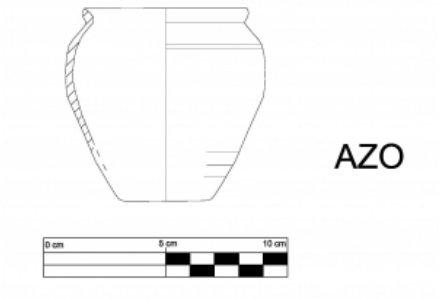

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00471
Inventarni **br**.: AZO
Lokalizacija: Lošinjski muzej, Arheološka zbirka Osor
Lokalitet **n**alaza: Osor, Kavanela, Nekropola
Stratigrafska **je**dinica: 1874-81
N: 44.692885
E: 14.391696

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 30. - 60.
Opis: Jajolika čaša ravnoga dna, ruba kružnog profila, izvijenoga i stanjenoga pri vrhu.
Analogija: Ricci 1/135
Bilješke: Analogije se odnose na posudu s barbottine ukrasom.

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 35 mm
Visina **s**tjenki: 80 mm
Promjer **r**uba: 73 mm
Promjer **d**na: 36 mm

LITERATURA

Literatura: ATLANTE II - str. 258, tav. LXXXII/10 | HAYES, 1973 - str. 461, pl. 89/185 | Montironi 2014 - str. 317, fig. 9/3 | Zanda et al. 1994 - str. 142-145, fig. XXXVII/4-5

FAKTURA

Šifra: 010
Munsell **b**oja: 2.5YR N 4/ - dark gray
Primjese: Bijela - - Rijetke - Srednje | Sjajna - Tinjac - Česte - Male | Siva - - Rijetke - Velike
Rupice: Rijetke - Velike
Na **d**odir: Gruba
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

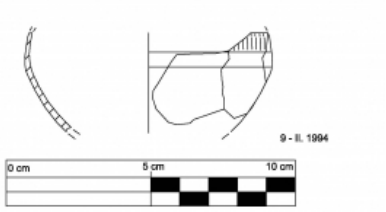

Nalaz **i**d: 00176
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Jadranovo, Lokvišće, Objekt
Stratigrafsk**a je**dinica: II.1994
N: 45.219945
E: 14.611405

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvan**i d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: 25. - 150.
Opis: Dva ulomka poluloptaste zdjelica od koje je sačuvan dio najvećeg promjera i ukras koji teče gornjim dijelom posude. Na tom je dijelu ujedno i bolje sačuvan premaz
Analogija: Schindler Kaudelka 104
Tip: 00511
Bilješke: ovako nesto imas negdje - provjeri. promjer uzet na najsačuvanijem dijelu

DIMENZIJE

Debljin**a s**tjenki: 1 mm
Visin**a s**tjenki: 35 mm
Promjer **r**uba: 80 mm

PREMAZ

šifra: 009
Munsell: 10YR 4/2 - dark grayish br, 10YR 5/1 - gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 021
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Pravilni trokutići u dva razmaknuta reda.

FAKTURA

Šifra: 011
Munsell **b**oja: 10Y 7/1 - light greenish
Primjese: Sjajna - - Povremene - Male
Rupice: Povremene - Male
N**a d**odir: Prašnjasta
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00511
Inventarni **br**.: PN 8, kat. 24
Lokalizacija: HRZ (Hrvatski restauratorski zavod),
Lokalitet **n**alaza: Stinica, Podvodni nalazi,
N: 44.720211
E: 14.892341

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 25. - 150.
Opis: Poluloptasta zdjelica proširenoga. Dno istaknuto. Stijenka ukrašena utisnutim zarezima.
Analogija: Schindler Kaudelka 104

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 28 mm

LITERATURA

Literatura: MIHOLJEK, STOJEVIĆ 2012 - str. 161, kat. 24

PREMAZ

šifra: 067
Munsell: 7.5YR 4/2 - brown/dark brow

DEKORACIJA

šifra: 016
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Manji odvojeni trokutići u više odvojenih redova.

FAKTURA

Šifra: 138
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

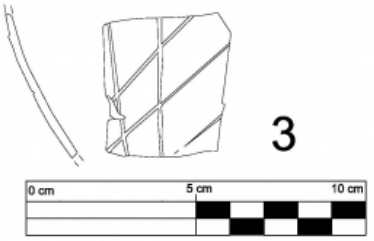

Nalaz **id**: 00539
Inventarni **br**.: PN 1584
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska **je**dinica: F 17 SJ 203
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: 0 - 75
Opis: Ulomak stijenke čaše s urezanim ukrasom koji tvori mrežu rombova
Analogija: Plesničar Gec t. 2/1, 2
Bilješke: Morfološki Schindler Kaudelka 128

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 3 mm
Visina **s**tjenki: 42 mm

LITERATURA

Literatura: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 5,3 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 100, t. 2, 1-2 | TOPIĆ, 2004 - str. 211, t. 9/83-84 | Šimić-Kanaet 2003 - str. kat., t. 7/1 | Mazzeo Saracino 1977 - str. 116, fig. 55 | MAIOLI, 1972-1973 - str. 115, 121, n. 36 | TASSINARI, 1998 - str. 42-43, tav. XVII/16 | Maioli 1987 - str. 79, fig. 3/9 | SCHINDLER KAUDELKA 1975 - str. 91, t.15/78 | MIKL CURK, 2006 - str. t. 3/18

DEKORACIJA

šifra: 074
Tip: Urezana
Motiv: Rombovi
Opis: "Neuredna" mreža rombova
Iz **l**iteratu re: Mazzeo Saracino 1977 - str. fig. 55/1176-1180 | PLESNIČAR-GEC, 1977 - str. 100, t. 2, 1-2

FAKTURA

Šifra: 140
Munsell **b**oja: 2.5Y N 4/ - dark gray
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

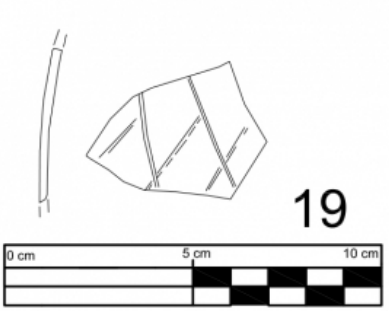

Nalaz **id**: 00540
Inventarni **br**.: PN 1166
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska **je**dinica: C 18 SJ 005
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: 0 - 75
Opis: Ulomak stijenke čaše s urezanim ukrasom koji tvori mrežu rombova
Analogija: Plesničar Gec t. 2/1, 2
Tip: 00539

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 40 mm

LITERATURA

Literatura: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 5,4 | OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. t. 3,19

PREMAZ

šifra: 014
Munsell: 2.5Y N 5/ - gray
Kvaliteta: Apsorbirani

FAKTURA

Šifra: 149
Munsell **b**oja: 5YR 7/4 - pink
Primjese: - - Povremene - Male
Rupice: Povremene -
Čvrstoča: Tvrda

Podaci o nalazu

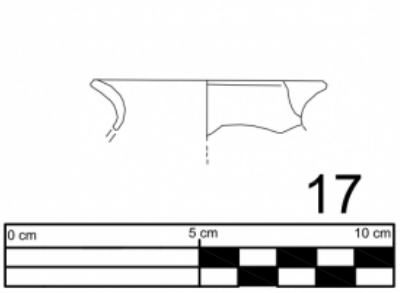

OSNOVNI PODACI

Nalaz **i**d: 00549
Inventarni **b**r.: PN 945
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
Stratigrafska **je**dinica: E17 SJ 025
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub
Opis: Ulomak izvijnenog rub

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 1 mm
Visina **s**tjenki: 15 mm
Promjer **r**uba: 58 mm

LITERATURA

Literatu re: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 6,5 | OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. t. 3, 17

FAKTURA

Šifra: 152
Munsell **b**oja: 5YR 4/1 - dark gray
Primjese: Bijela - - - Male | Crvenkasta - - - Male
Rupice: -
Čvrstoča: Tvrda

Podaci o nalazu

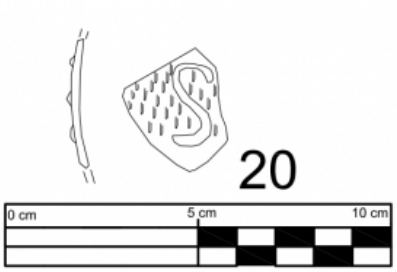

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00550
Inventarni **br**.: PN 134
Lokalizacija: Muzej Grada Crikvenice, Arheološka zbirka
Lokalitet **n**alaza: Crikvenica, Igralište, Keramičarska radionica
N: 45.177370
E: 14.695546

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Ukrašena stijenka
Datacija: 25-75
Opis: Ulomak stijenke s utisnutim zarezima i apliciranim slovom S
Analogija: Topić 2004, n. 17

DIMENZIJE

Debljina **s**tjenki: 2 mm
Visina **s**tjenki: 32 mm

LITERATURA

Literatura: OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2012 - str. t. 6,7 | TOPIĆ, 2004 - str. 223, n. 17 | OŽANIĆ ROGULJIĆ, 2011 - str. t. 3, 20 | Voghenza, 1985 - str. 31, 39, fig. 13, tav. VII, 6 | Perović, Fadić 2009 - str. 95, grob 21/123

PREMAZ

šifra: 009
Munsell: 10YR 4/2 - dark grayish br, 10YR 5/1 - gray
Kvaliteta: Apsorbirani
Sjaj: Mat

DEKORACIJA

šifra: 076
Tip: Utisnuta i apliciran
Opis: Zarezi u više redova utisnuti kotačićem povrh kojih je aplicirno slovo S
Iz **l**iteratura: TOPIĆ, 2004 - str. 223, n. 17 | Mazzeo Saracino 1977 - str. 37, fig. 50/50

FAKTURA

Šifra: 035
Munsell **b**oja: 2.5Y N 7/ - light gray
Primjese: - - -
Rupice: -
Na **d**odir: Glatka
Čvrstoča: Mekana
Lom: Grubi

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00624
Inventarni **br**.: T. 1/3
Lokalizacija: Institut za arheologiju, IARH
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum Vila, Objekt
N: 451210.09
E: 143244.33

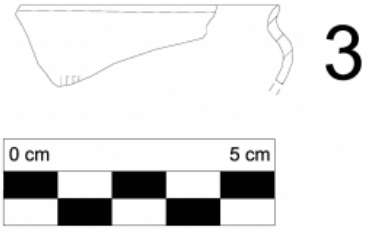

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **d**io: Rub-ukrašena stijenka
Datacija: 25-75
Opis: Izvijeni i stanjeni rub, naglašeno rame isod kojeg se sačuvao dio utisnutog ukrasa
Analogija: Topić 2004, n. 17
Tip: 00550

LITERATURA

Literatura: PAVIŠIĆ 1983 - str. 43, T. 1/3

DEKORACIJA

šifra: 047
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: Više okomitih tankih crtica u gustom vodoravnom nizu

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

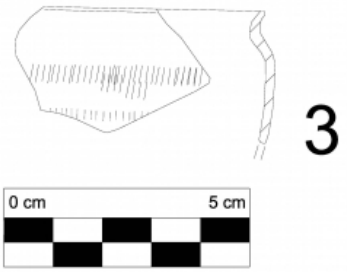

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00627
Inventarni **br**.: T. 2/3
Lokalizacija: Institut za arheologiju, IARH
Lokalitet **n**alaza: Omišalj, Fulfinum Vila, Objekt
N: 451210.09
E: 143244.33

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Čaša
Sačuvani **di**o: Dno-ukrašena stijenka
Datacija: 25-75
Opis: zvijeni i stanjeni rub, naglašeno rame isod kojeg se sačuvao dio utisnutog ukrasa
Analogija: Topić 2004, n. 17
Tip: 00550

LITERATURA

Literatura: PAVIŠIĆ 1983 - str. 44, T. 2/3

DEKORACIJA

šifra: 047
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Crtice
Opis: Više okomitih tankih crtica u gustom vodoravnom nizu

FAKTURA

Šifra: 153
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Podaci o nalazu

OSNOVNI PODACI

Nalaz **id**: 00618
Inventarni **br**.: 51
Lokalizacija: Galerija Fortis, Zbirka Samblich
Lokalitet **n**alaza: Grad Krk, Vrt Šinigoj, Nekropola
N: 45.025564
E: 14.573332

KARAKTERISTIKE

Vrsta: Keramika tankih stjenki
Oblik: Zdjelica
Sačuvani **d**io: Cjelovita posuda
Datacija: 50. - 150.
Opis: Poluloptasta zdjelica s izvijenim zadebljanim rubom, odvojenim od ramena širim žljebom. Stijeke su na ramenu profilirane, a po trbuhu posude teče ukrasna traka utisnuta koračićem. Dno je istaknuto.
Analogija: Ticino t. 1/15
Bilješke: Vrlo slično TIP 103

DIMENZIJE

Visina **s**tjenki: 66 mm
Promjer **r**uba: 80 mm

LITERATURA

Literatura: DE MICHELI, 1997 - str. 218, t.1/15 | ŠIMIĆ-KANAET 2010 - str. t. 93/1149, 1150 | MAIOLI, 1972-1973 - str. 115, fig. 12

DEKORACIJA

šifra: 077
Tip: Utisnuta kotačićem
Motiv: Trokutići
Opis: Nepravilni trokutići u više vodoravnih redova

FAKTURA

Šifra: 156
Munsell **b**oja: -
Primjese: - - -
Rupice: -

Katalog faktura i premaza

ID	MUNSELL BOJA/E	PRIMJESE	RUPICE	NA DODIR	ČVRSTOĆA	LOM	OGL. PRIM.	SLIKA 2	VRSTA
001	10YR 8/6 - yellow	- - -	-	Glatka	Mekana		00001		KTS
002	10YR 8/1 - white	- - -	-	Prašnjasta	Mekana	Glatki	00002		KTS
003	7.5YR N 7/ - light gray	Sjajna - Tinjac - Povremene - Srednje Siva - - Povremene - Srednje Bijela - - Rijetke - Srednje	Povremene - Male Povremene - Srednje	Prašnjasta	Mekana	Glatki	00003		KTS
004	-	- - - Velike	-	Prašnjasta					KTS
005	5YR 8/4 - pink	Bijela - Kalcit - Rijetke - Male Sjajna - Tinjac - Česte - Male	Česte - Srednje Česte - Male	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00005		TS
007	-	- - - Velike	Povremene - Male	Glatka	Tvrda	Oštri	00006		KTS
008	5Y 6/1 - light gray/gray 5Y 5/1 - gray 5Y 3/1 - very dark gray	Bijela - - Povremene - Male Siva - - Česte - Srednje Sjajna - Tinjac - Rijetke - Velike Sjajna - Tinjac - Česte - Male	Povremene - Male	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00008		KTS
009	5YR 7/6 - reddish yellow	- - -	Povremene - Srednje	Glatka	Mekana	Grubi	00009		TS
010	2.5YR N 4/ - dark gray	Bijela - - Rijetke - Srednje Sjajna - Tinjac - Česte - Male Siva - - Rijetke - Velike	Rijetke - Velike	Gruba	Mekana	Grubi	00011		KTS
011	10Y 7/1 - light greenish	Sjajna - - Povremene - Male	Povremene - Male	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00012		KTS
012	5YR 6/6 - reddish yellow 5YR 7/6 - reddish yellow	Sjajna - Tinjac - Česte - Male	Rijetke - Srednje	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00014		TS
013	5YR 7/6 - reddish yellow	Sjajna - Tinjac - Česte - Male Bijela - - Rijetke - Srednje Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje	Povremene - Male Povremene - Srednje	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00017		TS
014	2.5YR 7/6 - light red	Bijela - - Česte - Male Sjajna - Tinjac - Povremene - Male	Povremene - Srednje	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00020		TS
015	10R 6/4 - pale red	Bijela - - Rijetke - Male	-	Glatka	Mekana	Grubi	00022		TS
016	2.5Y N 6/ - light gray/gray	Bijela - - Povremene - Srednje Siva - - Česte - Velike Sjajna - - Povremene -	Povremene - Srednje Povremene - Velike	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00025		KTS

		Velike Sjajna - Tinjac - Česte - Srednje Sjajna - Tinjac - Česte - Male	Česte - Male						
017	2.5YR 4/6 - red	Bijela - - Povremene - Velike Bijela - - Česte - Male	Povremene - Srednje	Gruba	Tvrda	Grubi	00026		KTS
018	5YR 5/3 - reddish brown	Bijela - - Česte - Male Bijela - - Povremene - Velike Siva - - Povremene - Srednje Sjajna - Tinjac - Česte - Male Sjajna - - Povremene - Srednje Crna - - Rijetke - Velike	Česte - Male Rijetke - Velike	Gruba	Mekana	Grubi	00027		KTS
019	2.5YR N 3/ - very dark gray	Bijela - - Česte - Velike Sjajna - - Rijetke - Velike Siva - - Povremene - Velike Bijela - - Česte - Male Sjajna - - Česte - Male	Rijetke - Velike Česte - Male	Gruba	Tvrda	Grubi	00028		KTS
020	2.5Y N 5/ - gray 10B 7/1 - light bluish gray	Crna - - Rijetke - Velike Sjajna - - Rijetke - Velike Sjajna - Tinjac - Česte - Male Bijela - - Povremene - Srednje	Česte - Srednje	Gruba	Tvrda	Grubi	00029		KTS
021	2.5Y N 6/ - light gray/gray 2.5YR 5/8 - red 2.5Y N 4/ - dark gray	Bijela - - Povremene - Velike Bijela - - Česte - Male	Povremene - Srednje	Gruba	Tvrda	Grubi	00033		KTS
022	2.5YR N 4/ - dark gray 2.5Y N 6/ - light gray/gray	Bijela - - Česte - Srednje Sjajna - - Česte - Male Sjajna - - Rijetke - Velike Siva - - Povremene - Velike Svjetlosmeđa - - Rijetke - Srednje	Česte - Srednje	Gruba	Tvrda	Grubi	00034		KTS
023	2.5YR 5/8 - red	Bijela - - Povremene - Srednje Bijela - - Česte -	Povremene - Male	Glatka	Tvrda	Grubi	00035		KTS

		Male						
024	2.5Y N 7/ - light gray 2.5Y N 6/ - light gray/gray	- - -	-	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00036	KTS
025	2.5Y 5/1 - gray 2.5Y N 7/ - light gray	Sjajna - - Česte - Male Sjajna - - Povremene - Velike Bijela - - Povremene - Velike Crna - - Česte - Srednje	Česte - Srednje	Gruba	Mekana	Grubi	00037	KTS
026	5Y 4/1 - dark gray	Siva - - Česte - Srednje Crna - - Povremene - Srednje Sjajna - - Česte - Male Bijela - - Rijetke - Srednje	Česte - Srednje	Gruba	Mekana	Grubi	00040	KTS
027	5YR 7/4 - pink	Bijela - - Rijetke - Male	Povremene - Male	Prašnjasta	Tvrda	Grubi	00043	TS
028	2.5Y N 5/ - gray	Bijela - - Rijetke - Srednje	Povremene - Male	Glatka	Tvrda	Grubi	00044	KTS
029	5PB 5/1 - bluish gray 5PB 4/1 - dark bluish gray	Bijela - - Česte - Male	Povremene - Srednje	Gruba	Tvrda	Grubi	00045	KTS
030	2.5Y N 5/ - gray	Sjajna - - Česte - Male Bijela - - Povremene - Srednje Siva - - Povremene - Velike	Povremene - Srednje	Gruba	Tvrda	Grubi	00046	KTS
031	2.5Y N 3/ - very dark gray 2.5Y N 4/ - dark gray	Bijela - - Česte - Srednje Crna - - Česte - Velike Sjajna - - Česte - Male	Povremene - Srednje Česte - Velike	Gruba	Tvrda	Grubi	00047	KTS
032	2.5Y 2.5/1 - black	Bijela - - Povremene - Srednje Bijela - - Rijetke - Velike Sjajna - - Česte - Male Sjajna - - Rijetke - Srednje	Povremene - Srednje	Gruba	Mekana	Grubi	00048	KTS
033	2.5Y N 8/ - white	Sjajna - - Česte - Male	Rijetke - Male	Glatka	Mekana	Glatki	00054	KTS
034	2.5Y N 8/ - white	Crna - - Povremene - Velike Siva - - Česte - Velike Bijela - - Povremene -	- Srednje	Gruba	Mekana	Glatki	00055	KTS

		Velike Sjajna - - Česte - Male							
035	2.5Y N 7/ - light gray	- - -	-	Glatka	Mekana	Grubi	00060		KTS
036	5Y 6/1 - light gray/gray	Crvenkasta - - Česte - Male	-	Glatka	Mekana	Grubi	00061		KTS
037	10B 4/1 - dark bluish gray 5PB 3/1 - dark bluish gray	Sjajna - Tinjac - Česte - Male Crna - - Povremene - Male Siva - - Rijetke - Srednje	Povremene - Male	Gruba	Tvrda	Oštri	00062		KTS
038	5PB 6/1 - bluish gray 5PB 5/1 - bluish gray	Bijela - - Česte - Srednje	Povremene - Male	Gruba	Tvrda	Grubi	00067		KTS
039	10B 5/1 - bluish gray	Sjajna - - Česte - Male Crna - - Česte - Male Siva - - Povremene - Srednje Bijela - - Povremene - Srednje	Rijetke - Male	Gruba	Tvrda	Grubi	00070		KTS
040	5YR 8/4 - pink	- - -	-	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00074		TS
041	-	Narančasta - - -	-	Prašnjasta	Mekana		00077		TS
042	7.5YR 6/4 - light brown	Sjajna - Tinjac - Česte - Male Crvenkasta - - Rijetke - Male Bijela - - Povremene - Male	-	Prašnjasta	Tvrda	Grubi	00133		KTS
043	2.5YR 5/8 - red 2.5YR 6/8 - light red	Sjajna - Tinjac - Česte - Male Svjetlosmeđa - - Rijetke - Male Bijela - - Česte - Male	Rijetke - Male	Prašnjasta	Tvrda	Grubi	00134		KTS
044	7.5YR 5/6 - strong brown	Sjajna - - Povremene - Male Crna - - Povremene - Male Bijela - - Česte - Male	-	Glatka	Tvrda	Oštri	00136		KTS
045	7.5YR 5/4 - brown	Crna - - Česte - Srednje Bijela - - Česte - Male Sjajna - - Povremene - Male	Povremene - Male	Gruba	Tvrda	Oštri	00137		KTS
046	2.5YR N 2.5/ - blak	Bijela - - Rijetke - Velike Bijela - - Česte - Male Crna - - Povremene -	-	Gruba	Tvrda	Oštri	00138		KTS

		Srednje							
047	5YR 5/6 - yellowish red	Bijela - - Česte - Male Bijela - - Česte - Male Siva - - Rijetke - Srednje	Rijetke - Srednje	Gruba	Tvrda	Oštri	00144		KTS
048	5Y 7/1 - light gray	Crna - - Povremene - Male	-	Prašnjasta	Tvrda	Grubi	00150	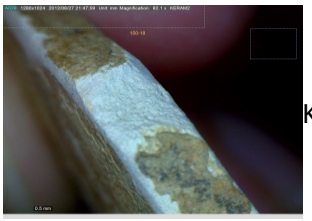	KTS
049	10YR 4/1 - dark gray 2.5YR 4/4 - reddish brown	Crna - - Česte - Velike Bijela - - Povremene - Velike	Povremene - Srednje	Gruba	Tvrda	Grubi	00151		KTS
050	5YR 6/8 - reddish yellow 5YR 7/8 - reddish yellow	Crna - - Povremene - Male Narančasta - - Povremene - Male Sjajna - - Česte - Male Bijela - - Povremene - Male	Povremene - Srednje	Prašnjasta	Tvrda	Grubi	00153		KTS
051	5YR 7/6 - reddish yellow	Sjajna - - Česte - Male Narančasta - - Česte - Srednje Crna - - Povremene - Velike Bijela - - Rijetke - Srednje	Povremene - Male	Prašnjasta	Mekana	Glatki	00155	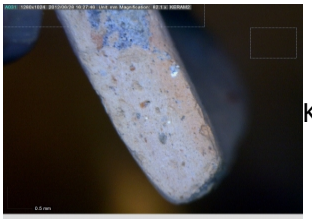	KTS
052	2.5YR 6/6 - light red 2.5YR 6/8 - light red	Bijela - - Česte - Male	Povremene - Srednje	Prašnjasta	Mekana	Glatki	00161		KTS
053	5YR 7/6 - reddish yellow	Sjajna - - Povremene - Male Crna - - Česte - Male Bijela - - Povremene - Male	Povremene - Srednje	Prašnjasta	Tvrda	Oštri	00187		TS
054	10R 6/6 - light red 10R 5/6 - red	Bijela - - Povremene - Male Crna - - Povremene - Male	Povremene - Male	Prašnjasta	Tvrda	Grubi	00196		S
055	2.5YR 6/8 -	Sjajna - - Povremene - Male	-	Prašnjasta	Mekana	Glatki	00197		S

	light red	Bijela - - Povremene - Male						
056	5YR 6/8 - reddish yellow	- - -	-	Glatka	Tvrda	Oštri	00198	KTS
057	2.5YR 5/6 - red	Bijela - - Povremene - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00200	KTS
058	2.5YR 5/8 - red	- - -	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00201	KTS
059	2.5YR 5/8 - red 2.5YR 6/8 - light red	Sjajna - - Rijetke - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00202	A
060	5YR 6/6 - reddish yellow	Bijela - - Povremene - Srednje	-	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00203	TS
061	2.5YR 6/6 - light red	Bijela - - Česte - Male	-	Glatka	Mekana	Grubi	00204	TS
062	5YR 7/6 - reddish yellow	Bijela - - Rijetke - Srednje Siva - - Rijetke - Srednje	Česte - Male	Prašnjasta	Tvrda	Grubi	00205	TS
063	2.5YR 6/8 - light red	Bijela - - Česte - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00207	TS
064	2.5YR 6/8 - light red	Narančasta - - Rijetke - Male	-	Glatka	Mekana	Glatki	00208	S
065	7.5YR 7/4 - pink	Bijela - - Česte - Male	-	Prašnjasta	Mekana	Glatki	00210	TS
066	5YR 7/6 - reddish yellow	Sjajna - - Česte - Male	Povremene - Srednje Česte - Male	Prašnjasta	Mekana	Glatki	00211	TS
067	2.5YR 6/8 - light red	- - -	Česte - Male	Glatka	Mekana	Glatki	00212	TS
068	5YR 5/8 - yellowish red 5YR 5/6 - yellowish red	Bijela - - Česte - Male	Česte - Male	Glatka	Tvrda	Grubi	00213	KTS
069	5YR 5/3 - reddish brown	- - - Bijela - - Povremene - Male	Česte - Male Česte - Srednje	Glatka	Tvrda	Oštri	00214	KTS
070	5YR 6/8 - reddish yellow	Bijela - - Povremene - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00215	KTS
071	5YR 7/6 - reddish yellow	Crvenkasta - - Povremene - Velike Crna - - Povremene - Velike	Povremene - Male	Glatka	Tvrda	Glatki	00216	KTS
072	5YR 7/8 - reddish yellow	Crna - - Povremene - Srednje	Rijetke - Velike	Glatka	Tvrda	Grubi	00217	KTS
073	2.5YR 6/6 - light red	Crvenkasta - - Povremene - Male Bijela - - Povremene - Male Sjajna - - Česte - Male	Povremene - Male	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00234	TS
074	2.5YR 5/6 - red	- - -	Česte - Male Povremene - Srednje Povremene - Velike	Glatka	Tvrda	Grubi	00237	KTS

075	2.5Y N 4/ - dark gray	- - -	-	Glatka	Mekana	Grubi	00238	KTS
076	7.5YR 5/6 - strong brown 7.5YR 5/4 - brown	Bijela - - Česte - Srednje Bijela - - Česte - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00242	KTS
077	7.5YR 5/4 - brown	Siva - - Česte - Male Bijela - - Česte - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00243	KTS
078	5YR 7/6 - reddish yellow	- - -	Rijetke - Male	Glatka	Tvrda	Grubi	00248	TS
079	5YR 5/6 - yellowish red	Crvenkasta - - Rijetke - Velike Crna - - Povremene - Srednje	-	Gruba	Tvrda	Grubi	00249	KTS
080	10R 4/4 - weak red 5YR 3/3 - dark reddish brown	- - -	Povremene - Male	Glatka	Tvrda	Grubi	00250	KTS
081	2.5YR 5/4 - reddish brown	Svjetlosmeđa - - Povremene - Srednje Bijela - - Česte - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00252	KTS
082	2.5YR 6/8 - light red 2.5YR 4/6 - red 2.5YR 4/4 - reddish brown	- - -	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00256	KTS
083	5YR 5/2 - reddish gray 5YR 6/3 - light reddish brown	- - -	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00258	KTS
084	2.5YR 4/8 - red	- - -	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00266	S
085	10R 6/6 - light red	Bijela - - Česte - Male Sjajna - - Česte - Male	-	Gruba	Tvrda	Grubi	00283	TS
086	2.5YR 5/8 - red	Bijela - - Česte - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00284	S
087	10R 4/3 - weak red	- - -	-	Glatka	Tvrda	Oštri	00286	S
088	2.5YR 6/8 - light red	Svjetlosmeđa - - Povremene - Srednje Crvenkasta - - Rijetke - Srednje Crvenkasta - - Rijetke - Velike	-	Glatka	Mekana	Glatki	00290	TS
089	5Y 6/3 - pale olive 5Y 6/4 - pale olive	Bijela - - Rijetke - Srednje Bijela - - Rijetke - Male	Česte - Male Česte - Srednje	Glatka	Tvrda	Glatki	00292	TS
090	5Y 8/4 - pale yellow 5Y 7/4 - pale yellow	- - -	-	Glatka	Tvrda	Glatki	00298	TS
091	10YR 8/4 - very pole	- - -	-	Glatka	Tvrda	Oštri	00305	TS

	brown							
092	5YR 4/6 - yellowish red	Bijela - - Povremene - Male Crna - - Povremene - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00306	KTS
093	2.5YR 5/8 - red 2.5YR 4/8 - red 5YR 5/6 - yellowish red	- - -	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00308	KTS
094	2.5YR 5/8 - red	Siva - - Povremene - Srednje Bijela - - Povremene - Srednje Crna - - Povremene - Male Crvenkasta - - Povremene - Male	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00311	KTS
095	2.5YR 5/8 - red	Crna - - Česte - Male Bijela - - Česte - Male	Povremene - Male	Glatka	Tvrda	Glatki	00315	S
096	2.5YR 7/6 - light red	- - -	-	Glatka	Tvrda	Glatki	00318	TS
097	2.5YR 7/3 - light reddish brown	- - -	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00320	TS
098	2.5YR 5/6 - red	- - -	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00322	TS
099	5YR 6/6 - reddish yellow	Bijela - - Rijetke - Velike Svjetlosmeđa - - Rijetke - Velike	Česte - Male Povremene - Velike	Glatka	Tvrda	Grubi	00325	TS
100	5YR 4/4 - reddish brown 5YR 5/4 - reddish brown	Siva - - Rijetke - Male Bijela - - Povremene - Srednje	Rijetke - Srednje Česte - Male	Gruba	Tvrda	Grubi	00330	KTS
101	5YR 6/4 - light reddish brown	- - -	-				00345	TS
102	2.5YR 5/8 - red 2.5Y N 4/ - dark gray	- - -	-	Gruba	Tvrda	Grubi	00347	KTS
103	2.5YR 4/6 - red	Bijela - - Povremene - Srednje	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00359	KTS
104	5YR 5/4 - reddish brown 5YR 5/6 - yellowish red	Bijela - - Povremene - Male	Povremene - Male Povremene - Srednje	Prašnjasta	Tvrda	Grubi	00364	TS
105	2.5Y N 5/ - gray	- - -	-	Glatka	Mekana	Glatki	00382	KTS
106	5GY 7/1 - light greenish	- - -	-	Prašnjasta	Mekana	Glatki	00392	KTS
107	7.5YR 4/4 - brown/dark brow	Bijela - - Česte - Male Bijela - - Česte - Srednje	Rijetke - Velike Česte - Male	Gruba	Tvrda	Grubi	00397	KTS

108	5PB 7/1 - light bluish gray	- - -	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00400	KTS
109	-	- - -	-				00407	KTS
110	2.5YR 7/3 - light reddish brown	Sjajna - - Rijetke - Male	-	Prašnjasta	Mekana	Glatki	00410	KTS
111	7.5R N 2.5 - black	- - -	Rijetke - Male	Gruba	Mekana	Grubi	00411	KTS
112	10Y 5/1 - greenish gray	Bijela - Kalcit - Česte - Male	Rijetke - Male	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00412	KTS
113	5YR 5/4 - reddish brown 2.5YR 5/8 - red	Sjajna - - Rijetke - Srednje Bijela - - Rijetke - Srednje Bijela - - Česte - Male	-	Gruba	Mekana	Grubi	00416	KTS
114	7.5YR 6/4 - light brown 7.5YR 7/4 - pink	- - -	Rijetke - Male	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00192	TS
115	-	- - -	-					TS
116	10YR 6/4 - light yellowish	- - -	-	Gruba	Tvrda	Grubi	00422	KTS
117	2.5YR N 2.5/ - blak	- - -	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00426	KTS
118	10R 5/8 - red	Bijela - - Povremene - Srednje	-	Glatka	Tvrda	Grubi	00431	KTS
119	7.5YR 7/8 - reddish yellow 5YR 7/8 - reddish yellow	- - -	-	Prašnjasta	Mekana	Grubi	00435	TS
120	2.5YR 5/6 - red	Sjajna - - Česte - Srednje Siva - - Povremene - Velike	-	Gruba	Tvrda		00437	KTS
121	5YR 8/4 - pink	- - -	-	Glatka	Tvrda	Glatki	00440	KTS
122	5YR 6/3 - light reddish brown 5YR 6/4 - light reddish brown	Sjajna - - Česte - Male Bijela - - Česte - Male	-				00441	KTS
123	5YR 7/8 - reddish yellow 5YR 6/8 - reddish yellow	- - -	-				00442	KTS
124	10YR 6/4 - light yellowish	- - -	-	Prašnjasta	Mekana		00444	KTS
125	2.5Y N 6/ - light gray/gray	- - -	-	Glatka			00446	KTS
126	5YR 7/6 - reddish yellow	Bijela - - Povremene - Srednje	-				00452	KTS
127	10YR 6/2 - light brownish	- - -	-				00455	KTS
128	10R 6/4 - pale red	- - -	-				00459	KTS
129	2.5YR 6/8 - light red 2.5YR 5/8 -	Bijela - - Povremene -	-	Gruba	Mekana	Grubi	00461	KTS

	red	Srednje						
130	10R 6/6 - light red	- - -	-	Gruba	Tvrda	Grubi	00463	KTS
131	7.5YR 4/6 - strong brown	Sjajna - - Povremene - Male Bijela - - Rijetke - Velike Svjetlosmeđa - - Povremene - Velike Bijela - - Povremene - Srednje	Povremene - Srednje	Gruba	Mekana	Grubi	00464	KTS
132	7.5YR 6/4 - light brown	- - -	-	Glatka	Mekana	Glatki	00466	KTS
133	7.5R 6/6 - light red	Sjajna - - Česte - Male	-				00467	
134	2.5Y N 7/ - light gray	- - -	-				00470	KTS
135	5YR 6/6 - reddish yellow 5YR 7/6 - reddish yellow	Narančasta - - Česte - Velike Svjetlosmeđa - - Povremene - Srednje	-	Glatka			00473	KTS
136	10YR 5/1 - gray	Bijela - - Rijetke - Srednje Crna - - Česte - Male Crna - - Povremene - Velike	-	Gruba				KTS
137	2.5YR N 4/ - dark gray 2.5Y N 5/ - gray	- - -	-	Gruba			00480	KTS
138	-	- - -	-				00484	TS
139	2.5Y 6/2 - light brownish	- - -	-				00512	KTS
140	2.5Y N 4/ - dark gray	- - -	-				00513	KTS
141	-	- - -	-					KTS
142	-	- - -	-				00515	S
144	-	- - -	-					S
145	10R 6/6 - light red	- - -	-	Glatka	Mekana		00518	TS
146	10R 5/8 - red	- - -	-		Mekana		00527	TS
147	2.5YR 5/8 - red	Sjajna - - Rijetke - Male	-		Mekana		00528	TS
148	5YR 6/8 - reddish yellow	- - -	-		Mekana		00534	TS
149	5YR 7/4 - pink	- - Povremene - Male	Povremene -		Tvrda		00540	KTS
150	10YR 8/3 - very pole brown	- - -	-		Mekana		00541	KTS
151	2.5YR 4/8 - red	Bijela - - Česte - Male	-		Tvrda		00548	KTS
152	5YR 4/1 - dark	Bijela - - - Male Crvenkasta - - -	-		Tvrda		00549	KTS

	gray	Male							
153	-	- - -	-						KTS
154	5B 7/1 - light bluish gray	- - -	-		Tvrda		00552		KTS
155	2.5YR 6/8 - light red	Sjajna - - Česte - Velike Bijela - - Česte - Velike	Povremene - Srednje	Gruba	Mekana	Grubi	00556		KTS
156	-	- - -	-				00361		TS
157	-	- - -	-				00633		
158	-	- - -	-						
159	-	- - -	-				00525		KTS
160	-	- - -	-						KTS
161	-	- - -	-				00384		KTS
162	-	- - -	-				00413		KTS

ID	MUNSELL BOJA/E	SJAJ	KVALITETA	OGLEDNI PRIMJERAK	VRSTA
001	5YR 7/8 | reddish yellow	Mat	Loša kvaliteta	00001	KTS
002	10YR 5/1 | gray	Mat	Loša kvaliteta	00002	KTS
004	5YR 5/6 | yellowish red 10R 4/8 | red	Mat	Loša kvaliteta		KTS
005		Mat	Apsorbirani	00006	KTS
006	5YR 7/8 | reddish yellow	Mat	Tanki	00005	TS
007	2.5YR 4/8 | red	Sjajni	Dobra kvaliteta	00009	TS
008				00008	KTS
009	10YR 4/2 | dark grayish br 10YR 5/1 | gray	Mat	Apsorbirani	00012	KTS
010	2.5YR 5/8 | red	Mat	Tanki	00017	TS
011	2.5YR 4/6 | red	Sjajni	Dobra kvaliteta	00022	TS
012	2.5YR N 4/ | dark gray 2.5Y N 5/ | gray	Mat	Dobra kvaliteta	00025	KTS
013	5YR 4/3 | reddish brown	Mat	Apsorbirani	00027	KTS
014	2.5Y N 5/ | gray		Apsorbirani	00028	KTS
015	2.5Y N 5/ | gray	Mat	Apsorbirani	00029	KTS
016	2.5Y N 5/ | gray 2.5YR N 4/ | dark gray	Mat	Apsorbirani	00032	KTS
017	2.5Y N 4/ | dark gray	Mat	Apsorbirani	00034	KTS
018	2.5YR 4/6 | red	Mat	Apsorbirani	00035	KTS
019	2.5Y 5/1 | gray			00037	KTS
020	5Y 7/1 | light gray	Mat	Apsorbirani	00040	KTS
021	10R 4/8 | red	Sjajni	Dobra kvaliteta	00043	TS
022	2.5Y N 2/ | black	Mat		00044	KTS
023	5PB 4/1 | dark bluish gray		Apsorbirani	00045	KTS
024	2.5Y 4/1 | dark gray	Sjajni	Tanki	00046	KTS
025	2.5Y N 3/ | very dark gray	Mat	Apsorbirani	00051	KTS
027	5YR 6/1 | gray	Mat	Apsorbirani	00054	KTS
028	5PB 5/1 | bluish gray	Mat	Tanki	00055	KTS
029	5PB 2.5/1 | bluish black 10B 5/1 | bluish gray	Sjajni	Dobra kvaliteta	00060	KTS
030	2.5Y N 4/ | dark gray	Mat	Tanki	00061	KTS
031	2.5Y N 4/ | dark gray	Mat	Apsorbirani	00062	KTS
032	5B 4/1 | dark bluish gray	Mat	Apsorbirani	00067	KTS
033	10R 4/6 | red 2.5YR 6/4 | light reddish brown	Mat	Apsorbirani	00077	TS
034	10R 4/6 | red	Mat	Tanki	00134	KTS
035	7.5YR N 4/ | dark gray	Mat	Apsorbirani	00136	KTS
036	5YR 5/8 | yellowish red 5YR 4/6 | yellowish red	Mat	Ljuskasti	00137	KTS
037	2.5YR 4/6 | red 5YR 3/3 | dark reddish brown	Mat	Apsorbirani	00143	KTS
038	5YR 3/3 | dark reddish brown 2.5YR 4/6 | red	Mat	Ljuskasti	00144	KTS
039	5YR 4/4 | reddish brown	Mat	Apsorbirani	00150	KTS
040	10R 4/8 | red	Mat	Ljuskasti	00156	KTS
041	2.5YR 5/8 | red	Mat	Ljuskasti	00163	KTS
042	5YR 6/8 | reddish yellow 2.5YR 4/8 | red	Mat	Tanki	00187	TS

043	2.5YR 5/8 | red	Mat	Dobra kvaliteta	00194	TS
044	2.5YR 4/8 | red	Mat	Tanki	00197	S
045	5YR 6/6 | reddish yellow 5YR 6/4 | light reddish brown	Sjajni	Dobra kvaliteta	00216	KTS
046	2.5YR 6/6 | light red 2.5YR 6/4 | light reddish brown	Sjajni	Dobra kvaliteta	00217	KTS
047	2.5YR 4/8 | red 2.5YR 3/6 | dark red	Mat	Dobra kvaliteta	00105	TS
048	2.5YR 4/8 | red 2.5YR 3/6 | dark red	Mat	Dobra kvaliteta	00236	KTS
049	2.5YR 5/8 | red	Mat	Dobra kvaliteta	00255	KTS
050	2.5YR 4/8 | red 2.5YR 5/8 | red	Mat	Tanki	00283	TS
051	10R 4/6 | red	Sjajni	Dobra kvaliteta	00285	TS
052	2.5YR 6/6 | light red	Sjajni	Dobra kvaliteta	00291	TS
053	5YR 5/8 | yellowish red	Mat	Tanki	00320	TS
054	5YR 5/6 | yellowish red	Sjajni	Ljuskasti	00343	KTS
055	10R 5/8 | red	Sjajni	Ljuskasti	00364	TS
056	7.5R N 3/ | very dark gray	Mat	Ljuskasti	00412	KTS
057	5Y 6/1 | light gray/gray	Mat	Apsorbirani	00414	KTS
058	2.5YR 6/8 | light red	Sjajni	Dobra kvaliteta	00435	TS
059	5Y 7/2 | light gray	Mat	Apsorbirani	00441	KTS
060	5YR 5/8 | yellowish red 5YR 4/6 | yellowish red 5YR 5/6 | yellowish red	Mat	Ljuskasti	00444	KTS
061	2.5Y N 4/ | dark gray 2.5Y N 3/ | very dark gray	Mat	Apsorbirani	00446	KTS
062	2.5Y N 2/ | black	Sjajni	Dobra kvaliteta	00455	KTS
063	10R 4/1 | dark reddish gray	Mat	Tanki	00459	KTS
064	2.5YR 5/8 | red 7.5YR 6/8 | reddish yellow	Sjajni	Ljuskasti	00466	KTS
065	2.5YR 6/8 | light red	Mat	Apsorbirani	00502	TS
066	10R 4/8 | red	Mat	Dobra kvaliteta	00509	S
067	7.5YR 4/2 | brown/dark brow			00511	KTS
068	10R 5/6 | red	Mat		00518	TS
069	10R 5/8 | red	Mat	Ljuskasti	00521	TS
070	5GY 5/1 | greenish gray			00526	KTS
071	2.5YR 6/8 | light red	Mat		00528	TS
072	10R 6/8 | light red	Mat		00537	TS
073	2.5Y N 4/ | dark gray 2.5Y N 5/ | gray			00548	KTS

20 ŽIVOTOPIS

Ana Konestra, rođena je u Rijeci 6. ožujka 1983. g., gdje je završila osnovnu i srednju školu na talijanskom jeziku. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Udinama (Italija), 2001. g. upisala je, a 2006. g. dovršila prediplomski studij Očuvanja spomenika kulture, smjer Arheologija. Na istom je Faklutetu 2010. g. diplomirala na diplomskom studiju Arheologije.

Na Sveučilištu u Zadru 2010. g. upisala je poslijediplomski doktorski studij Humastičke znanosti – Arheologija, te 2012. g. studij nastavlja na poslijediplomskom studiju Arheologija istočnog Jadrana.

Godine 2012. zaposlila se na Institutu za arheologiju u Zagrebu kao znanstveni novak na projektu *Sjeverno Hrvatsko primorje u kontekstu antičkog obrambenog sustava* voditeljice dr. sc. Goranke Lipovac Vrkljan. Od 2014. g. u sklopu iste institucije sudjeluje u radu projekta *Red - Rimska ekonomija u Dalmaciji: proizvodnja, distribucija i potražnja u svijetlu keramičarskih radionica* Hrvatske zaklade za znanost i voditeljice dr. sc. Goranke Lipovac Vrkljan.

Kao vanjski suradnik od 2009. g. sudjelujeu radu projekta RIMEM (Ricerche sugli Insediamenti Medievali dell' Entroterra Marchigiano, prof. dr. sc. Umberta Moscatellija, Sveučilište u Macerati, Italija). Godine 2013. g. odobrena joj je stipendija École française de Rome gdje je provela jednomjesečni studijski boravak.

Sudjelovala je na brojnim terenskim istraživanjima kako na lokalitetima u Hrvatskoj tako i u Italiji.

Sudjelovala je kao izlagač s predavanjima i posterima na 14 znanstvenih i stručnih skupova u Hrvatskoj i inozemstvu (Slovenija, Italija, Škotska, Belgija, Portugal) te na nekoliko okruglih stolova, neke od kojih je suorganizirala kao član organizacijskoga ili znanstvenoga odbora. Objavila je osam znanstvenih i

dvanaest stručnih radova u domaćim i stranim zbornicima i časopisima, te je suurednik zbornika međunarodnih znastvenih skupova i kataloga izložbe.